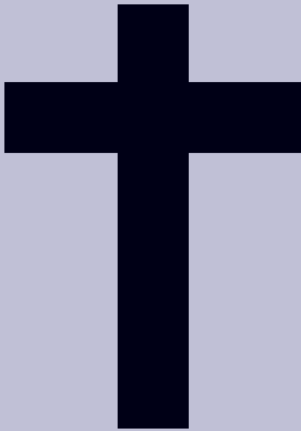

Nukumanu

The New Testament in the Nukumanu language of Papua New
Guinea

Nukumanu
The New Testament in the Nukumanu language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Nukumanu long Niugini

copyright © 2020 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Nukumanu

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2023-03-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 22 Mar 2023
54439682-f8e2-586d-98e1-295d02f74287

Contents

Matiu	1
Mak	62
Luk	101
Jon	166
Na hehekau	212
Rom	268
1 Korin	293
2 Korin	317
Galesia	333
Efesus	342
Filipai	350
Kolosi	356
1 Tesalonaika	362
2 Tesalonaika	367
1 Timoti	370
2 Timoti	377
Taitus	382
Filemon	385
Hibru	387
Jems	406
1 Pita	413
2 Pita	420
1 Jon	425
2 Jon	431
3 Jon	432
Jut	434
Revelesen	436

Matiu Te Rono Tauareka Matiu e taataa

Na hakataakoto hakamattua i roto te launiu nei:

Jisas ku haanau iho 1.1—2.23

Te kaamata te Rono Tauareka 3.1—4.11

Jisas e tokonaki na tama i Galili 4.12—18.35

Jisas ku haere i Jerusalem 19.1—20.34

Jisas ku taapiri i Jerusalem 21.1—27.66

Jisas ku ora muri 28.1—28.20

Na tipuna Jisas Krai

(Luk 3.23–38)

¹ Teenei te moe iho na tipuna Jisas Krai te mokopuna Devit raa, tena Devit he mokopuna Abraham.

² 6a Aanei na inoa na tipuna Jisas Krai kaamata Abraham haere no tae te saaita te tuku Devit: Abraham, Aisak, Jekop, Juda ia ma na taina aia raa, tena Peres laua ma Sera (te tinna laua raa ko Tamar), Hesron, Ram, Aminadap, Nason, Salmon, Boas (te tinna aia raa ko Rehap), Obet (te tinna aia raa ko Rut), Jesi, tena te tuku Devit.

^{6b} 11 Tena kaamata Devit haere no tae te saaita na tama Israel raa ni too ria no kkave i Babilon: Devit, Solomon (te tinna aia raa ko te avana Uria i mua), tena Rehoboam, Abaija, Asa, Jehosafat, Jehoram, Usaia, Jotam, Ahas, Hesekaia, Manase, Amon, Josaia, tena Jehoiakin ia ma na taina aia raa.

¹² 16 Aanei alaa tipuna taatou e mmau hoki i roto telauniu kaamata te saaita i muri na tama Israel raa ni too ria no kkave i Babilon haere no tae te saaita Jisas ni haanau iho: Jehoiakin, Sealtiel, Serubabel, Abiut, Eliakim, Asor, Sadok, Akim, Eliut, Eliesa, Matan, Jekop, tena Josep te avana Meri te tinna Jisas tera na tama e kanna ma ko te Mesaia raa.

¹⁷ Ia tena e isi sanahuru ma haa na tautama kaamata te saaita Abraham haere no tae te saaita Devit, tena e isi hoki teeraa sanahuru ma haa na tautama kaamata te saaita Devit haere no tae te saaita na tama Israel raa ni too ria no kkave i Babilon raa, tena e isi hoki teeraa sanahuru ma haa na tautama kaamata te saaita na tama Israel raa ni too ria no kkave i Babilon haere no tae te saaita Jisas ni haanau iho raa.

Jisas Krai ku haanau iho

(Luk 2.1–7)

¹⁸ Teenei ko na tattara ite haanau iho Jisas. Meri te tinna Aia raa e hakamattino ma kiavana Josep, emeia i mua laua e hakaapa, Meri ku iroa pera ma aia ku hai tama i na mahi TeAnana Tapu. ¹⁹ Josep he tama e ppena tahi namee ettonu, tena aia sehihai ma ki mee Meri ki napa i mua na karemata na tama hakaatoa; kito aia ki mee na maanatu ma ki tiaki hemuu Meri. ²⁰ Te saaita aia koi noho koi ma na maanatu aia ma ki peesia Meri raa, te ensel TeAriki raa ku tuu ake i roto te miti no meake ma, "Josep, te mokopuna Devit, auu se mataku te too Meri ki mee mo avana akoe. Maitaname aia e hai tama i na mahi TeAnana Tapu. ²¹ Meri e me ki haanau te tamariki tanata, tena akoe ku hui te inoa te tamariki naa Jisas, maitaname te Tamariki naa e me ki hakasao te kanohenua Aia raa i taha ma na hai sara laaou."

²² Tena na mee nei hakaatoa e kapihi mai ki huri mai te hakamaoni hea TeAtua ni tattara ake na profet Aia raa ma,

²³ “He taukupu e tonu e me ki hai tama no haanau te tamariki tanata,

tena te tamariki naa e me ki hui Imanuel”
(e mee ma, “TeAtua e noho ma taatou”).

²⁴ Josep kumahihe i aruna, tena kitoo Meri no avvana laaua. Josep e tautari hea te ensel raa ni tattara ake aia kippena raa. ²⁵ Emeia Josep se moemmoe laaua ma Meri haere no tae roo te saaita Meri ni haanau te tamariki tanata raa. Tena Josep ki hui te inoa te tamariki raa Jisas.

2

Na tama mattonu i te vahi te anake

¹ Jisas e haanau mai i te matakaina Betlehem i roto Judia te saaita Herot ni tuku. Meri e mamaoha no oti, tena se roroa na tama i te anake e mattonu i te vahi na hetuu raa ku ttae ake i Jerusalem ² no vahihhiri ma, “Teehee te tamariki e haanau iho ki mee mo tuku na Jiu naa? Maatou ekkite te hetuu Aia raa te saaita te hetuu raa ni tuu ake i te vahi te anake, ia tena maatou e oo mai ma ki hakamaru ake te tamariki naa.”

³ Te saoaite Herot ni rono na tattara ma e isi teeraa tuku ku haanau iho, aia ku se hihia roo, ia hoki na tama hakaatoa i roto Jerusalem raa ku se hihia. ⁴ Tena Herot ki kanna ake na maatua hakananniu raa ia ma na tama poroporo na tuua raa ki hakutu ake hakaatoa, tena aia ki vahiri ake na tama raa ma, “Te Mesaia raa e me ki haanau mai i hee?”

⁵ Kito na tama raa ki meake ma, “Te Mesaia raa e me ki haanau iho i te matakaina Betlehem i roto Judia, e mee na profet raa ni tattaa ma:

⁶ ‘Betlehem e tuu i roto Judia,
akoe he matakaina e hakanaaniu hoki
i roto na matakaina Judia raa,
maitaname he tama hakanaaniu
e me ki haanau iho i te kina naa;
he tama e me ki hakattaki
Israel te kanohenua Anau raa.’ ”

⁷ Kito Herot ki kanna ake na tama mattonu ni oo mai peeraa i te anake raa ma ki kuku hemuu ma aia, tena aia ki vahiri ake na tama raa ma ki iroa aia te saaita hee roo te hetuu raa ni hopo ake. ⁸ Tena aia ki kauna na tama mattonu raa ki oo i Betlehem ma na tattara nei, “Oo no ssee hakaraoi roo te tamariki naa, tena te saaita kootou e kkitte te tamariki naa, kootou ku hakari mai ki iroa anau ki haere hoki anau no hakamaru te tamariki naa.”

⁹ ¹⁰ Kito na tama raa ki oo, emeia te saaita na tama raa koi oo koi, na tama raa ku kkitte te hetuu laatou nikkite i te vahi te anake raa. Ia te saaita na tama mattonu raa nikkite te hetuu raa, na tama raa ku hihia roo! Te hetuu raa e haere i mua na tama raa no tae roo i te kina te tamariki raa e moe raa, tena ki hakamau. ¹¹ Na tama mattonu raa ku oo no uru i roto te hare raa, ia te saaita na tama raa ni kkitte te tamariki raa laaua ma Meri te tinna aia raa, na tama raa ku tutturi no hakamaru ake te tamariki raa. Tena na tama raa ki uhu ake na gol, na rehu e mannoni hakaaroha raa ia ma na maraseni e pena i na laakau e sui mmaha raa, tena ki kou ake na mee raa mo hoki te tamariki raa.

¹² Kito na tama raa ki tauttari teeraa mateara no vakkai i te matakaina laatou raa, maitaname TeAtua ni tattara ake na tama raa i roto te miti ma ki se lavaa te vakkai iaa Herot raa.

Na maatua Jisas raa ku hakassao no oo i Isip

¹³ Te saaita na tama mattonu raa ni vakkai, te ensel TeAtua raa ku tuu ake iaa Josep i roto te miti no meake ma, “Herot e me ki sесеe te tamariki naa ma ki taa ki mate. Mahike iaruna no too te tamariki naa laua ma te tinna aia raa no hakassao no oo i Isip, tena kootou ku nnoho i te kina naa ki ttae roo te saaita anau e me ki meatu kootou ki vakkai mai muri.”

¹⁴ Kito Josep ki mahike tepoo naa no too te tamariki raa laua ma Meri no oo tepoo naa koi i Isip, ¹⁵ tena laatou kinnoho i Isip notae roo te saaita Herot ni mate. Na mee nei e kapihi mai ki mee na tattara TeAtua ni tattara ake na profet i mua raa ki hakamaoni ma, “Anau e kanna te tamariki tanata Anau raa ki haere i taha ma Isip.”

Te taa na tamalliki no mmate

¹⁶ Herot ku roto roo te saaita aia ni iroa ma na tama mattonu i te vahi te anake raa e malliu ake aia. Tena aia ki hakamoe te tattara eivi ma ki taa na tamalliki taanata hakaatoa i roto Betlehem ia ma na matakaina tappiri ake raa hoki; na tamalliki taanata tera kuttae erua na hetuu te mattua laatou haere sara mai iraro. Herot e penna te mee nei tautari te iroa aia ni too i na tama mattonu i te anake raa te saaita roo te hetuu raa ni hopo ake.

¹⁷ Na mee nei e kapihi mai, tena na tattara TeAtua ni tattara ake Jere-maia raa ku hakamaoni ma:

¹⁸ “Te nnana e hamai peeraa i Rama, te nnana na tama e ttani okioki roo. Resel e tanitani i na tamalliki aia, tena aia se hihai ma ni tama ki oo ake no hakatattara hia aia, e mee na tamalliki aia raa hakaatoa ku mmate.”

Josep ma te hai tinna aia raa ku vakkai i Nasaret

¹⁹ Imuri Herot ni mate, te ensel TeAtua raa ku tuu ake iaa Josep i roto te miti no tattara ake ma, ²⁰ “Mahike iaruna no too te hai tinna akoe naa, tena kootou ku oo i Israel, maitaname natama nihahaivi ma kitaa te tamariki naa ku mmate.” ²¹ Tena Josep ku mahike iaruna no too te tamariki raa laua ma Meri no vakkai i Israel.

²² Emeia te saaita Josep ni rono ma Arkelaus, tetama Herot raa ku tuku i Judia, aia ku matakou te vaakai i te matakaina raa. Kito TeAtua ki tattara ake hoki Josep i roto te miti, tena Josep ki haere i Galili ²³ no noho i roto he matakaina hokotahi i Nasaret. Tena na tattara na profet nei raa ku hakamaoni:

“Te Tamariki raa e me ki kanna ria pera ma he tama i Nasaret.”

3

*Jon Baptis ku takutaku
(Mak 1.1-8; Luk 3.1-18; Jon 1.19-28)*

¹ Te saaita naa Jon Baptis ku haere iho i taha ma te kina etuu mahoa i roto Judia raa, tena ki kaamata no takutaku. ² Jon e takutaku ma, “Ttike i taha ma na hai sara kootou, maitaname te hakamaatua ana i te Vaelani raa ku taapiri ki hamai!” ³ Jon ko te tama profet Aisaia ni tattara mai te saaita aia ni mee ma,

“E isi te tama e tattara hakamaroa

i te kina e tuu mahoa raa ma,

“Tanattana te mateara TeAriki raa*;

Tena hakattonu na mateara raa ki ttonu ki hamai Aia vaa aruna!’ ”

⁴ Na hekau Jon raa e pena i na kiri na kamel, tena te taitu aia raa he kiri hoki te manū, tena aia e kaikai na lokas ia ma na hani vaa roto. ⁵ Tammaki na tama i Jerusalem ma na tama i roto Judia raa hakaatoa ia ma na tama na henua tappiri i te riva Jordan raa ku oo ake iaa Jon. ⁶ Na tama raa e uiui na hai sara laatou raa, tena Jon ki hakoukou tapu na tama raa i roto te riva Jordan.

⁷ Jon ekite tammaki na Farisi ia ma na Sadyusi e ooake ma aia ki hakoukou tapu laatou, tena aia ki haiake na tama raa ma, “Kootou nilapono! Koai te tama emeatu ma kootou elavaa te hakassao itaha ma na hakalonollihu TeAtua eme kikouatu kootou raa? ⁸ Ppena namee eme ki huriake pera ma kootou kuttike itaha ma na hai sara kootou raa. ⁹ Auu semannatu ma kootou eme kitattara ma Abraham hetipuna kootou, tena ma kootou kulavaa te hakassao itaha ma na hakalonollihu raa. Anau emeatu pera ma TeAtua elavaa te huri na hatu nei ki mee pera ma nimokopuna Abraham! ¹⁰ Tetakuu raa ku tanattana ki ttuu na patiaka na laakau raa; na laakau hakaatoa se hhua na hua taualleka raa eme kituutia kihhina, tena kulletua i roto te ahi. ¹¹ Anau e hakoukou tapu kootou ma te vai ki huriatu pera ma kootou ku ttike itaha ma na hai sara kootou, e meia te tama eme ki hamai i muri anau raa eme ki hakoukou tapu kootou ma TeAnana Tapu ia ma te ahi. Aia e hakanaaniu i aruna anau, tena anau se tau hoki te sausau na taka Aia raa. ¹² Tama raa e tuu ma te taitahi Aia raa ki hakutu na maanunu na hua raa. Aia eme ki hakutu na kai Aia raa i roto te hare hakananaopo na kai raa, tena ku ttuni na penu raa i roto te ahi se lavaa te mate raa.”

Jon e hakoukou tapu Jisas

(Mak 1.9–11; Luk 3.21–22)

¹³ Jisas e hamai peeraa i Galili te saaita naa, tena Aia ki haere iaa Jon i te riva Jordan raa ma Jon ki hakoukou tapu Aia. ¹⁴ Emeia Jon e hahiwi ma ki mee Jisas ki hakatike te hakataakoto Aia, tena aia ki meake, “Akoe avare etau te hakoukou tapu anau, ia tena Akoe ku hamai ma anau ki hakoukou tapu Akoe!”

¹⁵ Emeia Jisas e meake Jon ma, “Tiaki koi ki moe peenaa te saaita nei. Maitaname te nei te ara taaua elavaa te ppena na mee hakaatoa TeAtua e hihai raa.” Kito Jon ki hakatina ake hoki.

¹⁶ Jisas e hakoukou tapu raa koi nooti, tena Aia ki haere itaha ma te riva raa. Te vaelani raa kutaaraki iho, tena Aia kukite TeAnana Tapu TeAtua raa kullee iho pera ma he rupe iaruna Aia. ¹⁷ Tena tere o TeAtua raa ku tattara iho i te vaelani ma, “Te nei he tamariki roo Anau e hakasessere mahi, Anau e hihia roo Aia.”

4

Satan e tatakore Jisas

(Mak 1.12–13; Luk 4.1–13)

¹ Tena TeAnana Tapu raa ku hakattaki Jisas i te kina e tuu mahoa raa ma Satan kitatakore Tama raa. ² Jisas e noho tipu haa na aho ia ma na poo sekai, tena Aia kurono te hikai. ³ Kito Satan ki haere ake no meake

* 3:3 3.3 TeAriki: Na tattara nei e mmau i roto Aisaia 40.3. Ia i roto te Old Testament se isi TeAriki e meia e isi koi Jihova

Jisas ma, “Kame Akoe he Tamariki hakamaoni TeAtua, Akoe ku meake na hatu nei ki huri mo haraoa.”

⁴ Kito Jisas ki meake ma, “Te Launiu Tapu raa e tattara mai ma, ‘Na tama se mee ma e ora koi i na haraoa, e meia na tama e ora i na tattara hakaatoa TeAtua e tattara raa.’ ”

⁵ Kito Satan ki hakattaki Jisas i Jerusalem, ite Matakaina e Tapu raa no hakatuu Tama raa i te kina e palluna roo i aruna te Hare Tapu raa, ⁶ tena aia ki meake, “Kame Akoe he Tamariki hakamaoni TeAtua, Akoe kullee i raro, maitaname te Launiu Tapu raa e tattara mai ma, ‘TeAtua e me ki meake na ensel Aia raa ki mmata hakaraoi Akoe; na ensel raa e me ki ttaohi Akoe ma na rima laatou; ki se lavaa na vae Akoe raa te pakuu na hatu raa no mmere.’ ”

⁷ Kito Jisas ki meake, “Emeia te Launiu Tapu raa e tattara hoki ma, ‘Auu se hahaaite TeAriki TeAtua akoe raa.’ ”

⁸ Kito Satan ki hakattaki Jisas i aruna te mouna palluna roo no huri ake na henua hakaatoa i roto te maarama nei ia ma na mee taualleka hakaatoa na henua raa e isi. ⁹ Kito Satan ki meake, “Anau e me ki kou atu na mee nei hakaatoa kame Akoe e tuturi no lotu mai anau.”

¹⁰ Tena Jisas ki meake, “Satan, haere itaha! Te Launiu Tapu raa e mee ma, ‘Lotu ake TeAriki TeAtua akoe raa, tena ku hehekau koi ma Tama raa!’ ”

¹¹ Kito Satan ki tiaki Jisas no haere, tena na ensel raa ki oo ake no tokonaki Jisas.

*Jisas ku kaamata na uata Aia raa i roto Galili
(Mak 1.14-15; Luk 4.14-15)*

¹² Jisas ku rono ma Jon ku ponotia i roto te hare karapusi, tena Aia ki tiaki te kina raa no haere i Galili. ¹³ Aia se noho hoki i Nasaret, e meia Aia e haere no noho i Kaperneam, he matakaina e tuu i te vahi te Namu Galili i roto na henua Sebulun laaua ma Naptali. ¹⁴ Te mee nei ekapihi mai ki hakamaoni na tattara profet Aisaia ni tattara mai i mua ma,

¹⁵ “Te matakaina Sebulun, ia ma te matakaina Naptali raa e ttuu i te kina te mateara e haere i tai i teeraa vahi te riva Jordan i Galili, te matakaina na tama seai ma ni Jiu raa!

¹⁶ Na tama e nnoho na kina pouuri raa e me ki kkite te maahina e rahi roo, te maahina raa e me ki hakamaahina atu i kootou na tama tera e nnoho i raro te maru te mate raa.”

¹⁷ Jisas e kaamata te saaita naa no takutaku ma, “Ttike itaha ma na haisara kootou, maitaname te Hakamaatua ana ite Vaelani raa ku taapiri mai!”

*Jisas e kannaa ake tokohaa na tama meemee ika
(Mak 1.16-20; Luk 5.1-11)*

¹⁸ Te saaita Jisas ni haere vaatai te Namu Galili, Aia e kite tokorua na haanau, ni tama meemee ika, tokorua raa ko Saimon (na tama e kannaa ma ko Pita raa), tena Andru te taina Pita raa, tokorua raa e puipui

te kupena. ¹⁹ Kito Jisas ki meake tokorua raa, “Tauttari mai Anau, tena Anau e me ki akoako koorua ki hahannota na tama.” ²⁰ Te saaita naa koi tokorua raa ku tiaki na kupena raa no tauttari Jisas.

²¹ Jisas e hakanuu atu no kite teeraa haanau hoki, Jems laaua ma Jon ni tama Sebedi. Tokorua raa e nnoho ma Sebedi te tamana laaua raa i roto te manau i na tanattana na kupena laatou raa. Kito Jisas ki kannna ake tokorua raa, ²² tena te saaita naa koi tokorua raa ku tiaki te tamana laaua raa ma te manau raa no tauttari Jisas.

Jisas e tokonaki na tama lavvea
(Luk 6.17-19)

²³ Jisas e areha na matakaina hakaatoa i Galili raa no akoako i na harelotu na Jiu raa, tena ki takutaku ake te Rono Tauareka i te vahi te Hakamaatua ana i te Vaelani raa, tena ki tokonaki hoki na tama hakaatoa e lavvea na maahana raa no taualleka. ²⁴ Te rono Jisas raa kupaa no tae i na kina hakaatoa i roto Siria, tena na tama raa kukouake na tama e lavvea, na tama e hakalono lihu i na maahana roo hakaatoa, na tama e tutuu haeo i na tinotama laatou, na tama e ttau ria na tipua, ia na tama e peuppeu ia ma na tama na vae e mmate raa. Jisas e tokonaki na tama raa hakaatoa no taualleka.

²⁵ Tena he kanohenua e rahi roo ku tauttari Jisas kaamata i Galili laaua ma Dekapolis*, tena Jerusalem, Judia ia ma na matakaina i teeraa vahi te riva Jordan raa.

5

Jisas e takutaku i aruna te mouna

¹ Jisas e kite ma na kanohenua raa e tauttari Aia, tena Aia ki haere i aruna te mouna raa no noho. Na disaipol Aia raa e nnoho hakattike Tama raa, ² tena Aia ki kaamata no akoako ake na kanohenua raa:

Te hihia hakamaoni
(Luk 6.20-23)

³ Na tama na anana laatou raa e matanaennae raa e me ki hakatapu ria; te Hakamaatua ana i te Vaelani raa he kina na tama naa!

⁴ Na tama e ppari raa e me ki hakatapu ria; TeAtua e me ki mee hakaraoi na tama naa!

⁵ Na tama e laumarie raa e me ki hakatapu ria; na tama naa e me ki too na mee TeAtua ni tattara mai raa!

⁶ Na tama e hihhai roo kippena na mee TeAtua e hihai raa e me ki hakatapu ria;

TeAtua e me ki kouake na mee roo hakaatoa i na tama naa.

⁷ Na tama e manava alloha alaa tama raa e me ki hakatapu ria; TeAtua e me ki hai aroha na tama naa!

⁸ Na tama e ttonu i na hatu manava laatou raa e me ki hakatapu ria; na tama naa e me ki kkite TeAtua!

⁹ Na tama e hehekau ma ki too te noho laoi raa e me ki hakatapu ria; TeAtua e me ki kannna na tama naa pera ma ni tamalliki Aia!

¹⁰ Na tama e hakalono lihu e mee laatou eppena hea TeAtua e hihai raa e me ki hakatapu ria;

te Hakamaatua ana i te Vaelani raa he kina na tama naa!

* **4:25** 4.25 Dekapolis: te inoa nei i na tattara Grik raa e mee ma Sanahuru na Matakaina

¹¹ Kootou kihihhia tesaaita natama eharuhao, tena kikouatu na hakalonollihu, tena kihatuhatu natattara malliu ikootou emee kootou etauttari Anau. ¹² Kootou kihihhia roo, maitaname te tuhana e rahiraa emoe ma kootou ite vaelani. Na profet i mua kootou raa ni too na hakalono llihu peenei hoki.

*Te sol iama te maahina
(Mak 9.50; Luk 14.34–35)*

¹³ “Kootou esau pera ma ko te sol natama hakaatoa ite maarama nei. Emeia kame te solraa kuse mmara, akoe kuse lavaa te mee te solraa kimmara hakaraoi. Te solraa kuhao, tena kupeesia iaho ki o o ake natama no lakalaka vaa aruna.

¹⁴ “Kootou essau pera ma ko te maahina natama hakaatoa ite maarama nei. Te matakaina etuu iaruna te mouna raa selavaa telluuria. ¹⁵ Se haitama ehakaura telamu no uhi iraro tekumete; emeia te lamu raa e me kihakatootoo i aruna ki maahina ihare raa kikkite natama hakaatoa. ¹⁶ Kootou hoki kihakamaahina i mua natama hakaatoa pera ma helamu; kikkite natama raa na mee taualleka kootou e ppena raa, tena natama raa e me kihakammaha te Tamana kootou ite vaelani raa.

Na akoako i te vahi na tuua

¹⁷ “Auu se mannatu ma Anau e hamai kiseu na Tuua Moses iama na akoako na profet raa. Anau se hamai kiseu na mee naa, emeia Anau e hamai kimee na akoako raa kihakamaoni. ¹⁸ Kootou kimmannatu, tesaaita te vaelani iama te maarama nei koi ttuu, selavaa hetattara iama hepaa mee i roto natuua raa e me kiseuaria kitae roo tesaaita te hakaotioti na mee roo hakaatoa. ¹⁹ Ia tena koai te tama se tautari he tuua i roto natuua raa, tena kiakoako alaa tama kittaattari aia, tetama naa e me kihakamuri roo ite Hakamaatua ana ite Vaelani raa. Teeraa mee hoki, koai tetama etautari natuua raa, tena kiakoako alaa tama kittaattari aia, tetama naa e me kihakamaatua i roto te Hakamaatua ana ite Vaelani raa. ²⁰ Tena Anau emeatu kootou pera ma kootou elavaa tettae ite Hakamaatua ana ite Vaelani raa kame nahakattina kootou raa e hai mmahi roo iaruna nahakattina natama eporoporo natuua iama na Farisi raa ite ppena hea TeAtua e hihai raa.

*Se taa tama
(Luk 12.57–59)*

²¹ “Kootou nilono pera ma natama i mua raa nilloa ma, ‘Setaa natama kimmate; te tama e taa te tama no mate raa e me kituu i mua natama hakatonutonu raa.’

²² Emeia tesaaita nei, Anau kumeatu kootou: kame akoe ehakatauttau ma te taina akoe raa, tena akoe e me kituu i mua natama hakatonutonu raa, ia kame akoe emeake te taina akoe raa ma, ‘Te manapuhi,’ akoe e me kituu i mua natama hakatonutonuraa hoki, ia kame akoe ehaiake hakahaao ite taina akoe raa ma teeraa hevvere, tena akoe e me kihaere ite kina te ahi raa.

²³ “Kame akoe kutanatana kikkave te hoki akoe raa ite kina te olta, tena te maanatu akoe raa kutere ake pera ma koorua haitaina enohonnoho haeo, ²⁴ tena tiaki te hoki akoe naa kimee ite kina te olta raa, tena akoe kuhare vave notattara hakaraoi koorua haitaina, tena kioti akoe kuvaakai no kou ake te hoki akoe raa i TeAtua.

²⁵ “Kame he tama e sara koorua, tena aia kuppono akoe ite kot, haere no tattara hakaraoi koorua tesaaita natama raa se kittaohi te kot raa, ia i mua hoki akoe etuu ite kot. Tesaaita akoe kutuu ite kot, natama

hakatonutonu raa e me kittaohi akoe, tena kukouake akoe inarima na polis raa, tena na polis raa e me ki ppono akoe i te hare karapusi. ²⁶ Tena anau emeatu akoe; akoe eme kinohoroo iroto te hare karapusi raa ki taeroo te saaita akoe e pehi te paini akoe raa hakaatao.

Na akoako i na tiputipu settonu i te vahi na hhine.

²⁷ “Kootou nillono na tattara ma,
‘Auu se karemata kailallao.’

²⁸ Emeia te saaita nei anau e meatu kootou: kame he tanata e kite te hine, tena aia ku manako te hine raa; te tanata naa ku sara i te vahi te hine raa i roto te hatu manava aia. ²⁹ Kame te karemata te vahi laaua akoe raa emee akoe nohaisara, tena kkope te karemata naa itaha nopeesia! E tauareka roo te peesia he paa kina te tinotama akoe naa itaha, ka oti te tinotama akoe naa hakaatao kulletua iroto te ahi. ³⁰ Kame te rima laaua akoe raa emee akoe nohaisara, tena ttuu te rima naa itaha nopeesia! E tauareka te peesia he paa kina te tinotama akoe naa itaha, ka oti te tinotama akoe naa hakaatao ku lettua iroto te ahi.

Se avvana peesia

(Matiu 19.9; Mak 10.11-12; Luk 16.18)

³¹ “E mmau hoki i roto na tuaa ma,
‘Kame he tama e hihai ki peesia te avana aia raa,
tena te tama naa ki taataa ake he launiu i te avana aia raa pera ma aia ku peesia te tama raa.’

³² Emeia te saaita nei anau e meatu kootou: kame he tanata e peesia te avana aia niaina ma te avana aia raa seisi te mee esara e ppena, te tanata naa eme ki sara kame te hine raa e maanatu ma ki too teeraa tanata hoki, tena te tanata e avana te hine naa e me ki hai sara hoki i te vahi te haere avvana huri.

Na poroporo na tattara hakamaoni

³³ “Kootou nillono hoki pera ma na tama i mua raa ni illoa ma,
‘Auu se tiaki na tattara hakamaoni kootou ni hakamoemoe raa,
e meia ppena hea kootou ni tattara hakamaoni ake TeAtua ma kootou e me ki ppena raa.’

³⁴ Emeia te saaita nei anau ku meatu kootou: auu se ttapa na mee ki hakamaoni na tattara kootou raa te saaita kootou e hihai ki hakamoe he tattara. Auu se ttapa i te vaelani, ia se ttapa hoki te nohorana TeAtua raa; ³⁵ ia se ttapa hoki te maarama nei, maitaname teenei he kina TeAtua e hamaroroo na vae Aia, ia se ttapa hoki Jerusalem, maitaname teenei he matakaina te Tuku hakanaani raa. ³⁶ Ia auu se ttapa hoki te pohouru akoe ma ki hakamaoni na tattara, maitaname akoe se lavaa te mee he rouru hokotahi ki makkini ia ma ki pallaa. ³⁷ Mee koi peeraa, ‘Noo’ seai naa, mee peeraa ‘Seai.’ Ni mee hoki peeraa akoe e ttapa, aanaa ni hakataakoto koi e oo mai te tama sakkino raa.

Se tauimuri

(Luk 6.29-30)

³⁸ “Kootou nillono na tattara nei i mua,
‘Kame akoe e ttuki te karemata anau,
anau e me ki ttuki hoki te karemata akoe,
Kame akoe e kkoti te niho anau,
anau e me ki kkoti hoki te niho akoe.’

³⁹ Emeia te saaita nei anau e meatu kootou: auu se tauimuri te sara teeraa tama e ppena i akoe. Kame he tama e ppa te patikauvae te vahi laaua

akoe raa, tiaki aia ki paa te patikauvae te vahi se laaua raa hoki. ⁴⁰ Kame he tama e ppono ma koorua ki kot te kaukahu akoe raa, tena tiaki aia ki too hoki te kaukahu matoru akoe raa. ⁴¹ Kame he tama e hakamataku atu ma akoe ki amo te kete aia raa ki tae te mael hokotahi, tena amo ki tae e rua na mael. ^{*} ⁴² Kame he tama e kainno atu akoe ki kou ake he mee, tena kou ake hea te tama naa e hihai raa; kame he tama e hihai ki too he mee ki oti aia ku kou atu muri, tena kou ake hea te tama naa e hihai raa.

Laoi na tama e kiri lloto kootou
(Luk 6.27-28; 6.32-36)

⁴³ "Kootou ni llono na tattara nei i mua:

'Laoi koi na tama e taualleka kootou raa, tena ku haeo ma na tama e kiri lloto kootou raa.'

⁴⁴ Emeia te saaita nei anau kumeatu kootou: laoi na tama e kiri lloto kootou raa, tena kulotu ma na tama e mee kootou ki hakalono llihu raa, ⁴⁵ tena kootou e me kimee pera ma na nitamalliki te Tamana taatou i te vaelani raa. Maitaname Aia e hakamaahina ake te maahina Aia raa i aruna na tama haeo raa hakapaa ma na tama taualleka raa hakaatoa, tena ki kou ake te reurehu raa ki lleku i aruna na tama e ppena na mee taualleka ia ma na tama e ppena na mee sakkino raa. ⁴⁶ Kame kootou elaoi koi na tama e laoi kootou raa, kaa TeAtua e me ki kou atu na tuhana kootou raa peehee? Na tama e aoao na takis raa e ppena peenei hoki! ⁴⁷ Tena kame kootou e tattara ake koi na tama e laoi kootou raa, kaa alaa tama e me ki illoa peehee kootou? Na tama e nnoho pouri raa e ppena peenei hoki! ⁴⁸ Kootou ki ttonu tahi e ssau hoki pera ma te Tamana kootou i te vaelani raa e tonu tahi.

6

Na akoako i te tokonaki alaa tama

¹ "Lollohi hakamattonu, auu sehuri ake na tiputipu kootou i te vahi telotura a imua na karemata na tama hakaatoa ma kikkite na tama raa hea kootou e ppena raa. Kame kootou e ppena na mee nei imua na karemata na tama, tena te Tamana kootou i te vaelani raa selavaa te kou atu ni tuhana ma kootou.

² "Te saaita kootou e hoki ake na mee i na tama e tuttuu haeo raa, tena auu se mee ki kkkite na tama hakaatoa pera ma na tama tattara uhiuhi raa e ppena i roto na hare laatou ia ma i aruna na mateara raa. Na tama raa e ppena peenei ma ki hakammaha na tama raa laatou. Anau e meatu kootou te hakamaoni, na tama nei ku oti te too na tuhana haeo laatou raa. ³ Emeia te saaita kootou e me ki tokonaki na tama e tuttuu haeo raa, tena hoki ake ki se illoa na tama ia ma na soalaoi kootou raa. ⁴ Teenaa he mee koi akoe hokkoe. Tena te Tamana akoe raa, te Tama ekite hea akoe ni ppena tera se hai tama e iroa raa e me ki kou atu te tuhana akoe.

Tiputipu te lotu
(Luk 11.2-4)

⁵ "Tesaaita akoe elotu, auu se mee pera ma na tama tattara uhiuhi raa! Na tama raa e hihhai ki ttuu i aruna no lotu i roto na hare lotu ia ma i te kina na mateara ma kikkira ake na tama raa laatou. Anau e meatu te hakamaoni, na tama nei ku oti te too na tuhana haeo laatou raa. ⁶ Emeia tesaaita akoe elotu, haere i roto te rum akoe raa no ppui te totoka raa, tena akoe kulotu ake i te Tamana akoe tera taatou sekkite raa. Tena

* **5:41** 5.41 Mael he tattara hakatua tera e tattara te mmao te kina.

te Tamana akoe raa, te Tama ekite hea akoe eppena hemuuraa e me ki kou atu te tuhana akoe.

⁷ “Te saaita akoe e lotu, auu se mee tammaki na tattara tera akoe se iroa, e ssau pera ma na tama e nnoho pouri raa eppena tahi raa, na tama raa e kkaahu ma na atua laatou raa e me ki hakallono na lotu laatou raa e mee na lotu raa e lolloa. ⁸ Auu se mee pera ma na tama raa. Te Tamana akoe raa ko na iroa avare hea akoe e hihai i mua akoe ekainno ake Aia. ⁹ Teenei kootou e tau te lotu peenei,

‘Tamana maatou i te vaelani:
te inoa e tapu Akoe ki hakammaha ria;

¹⁰ tiaki te Hakamaatua ana Akoe raa ki hamai;
tiaki maatou ki ppena hea Akoe e hihai maatou ki ppena i te maarama nei
ki ssau pera ma i te vaelani.

¹¹ Kou mai ni kai ma maatou ki tau ma te aho nei.

¹² Ssirihia na hai sara maatou ni ppena raa,
e ssau pera ma maatou e ssirihia na hai sara na tama e ppena i maatou raa.

¹³ Auu se tiaki maatou ki ttiri na hahaaite e hainattaa,
tena ku roro hi hakaraoi maatou i taha ma na mahi te tama sakkino raa.’
[Te Hakamaatua ana, na mahi ia ma na mee taualleka Akoe raa ki mmoe
tahi na vahao hakaatua. Amen*]

¹⁴ Kame kootou e ssirihia na hai sara na tama e ppena i kootou raa, tena te Tamana kootou i te vaelani raa e me kisserihia na hai sara kootou raa hoki. ¹⁵ Emeia kame kootou e ssirihia na hai sara na tama e ppena i kootou raa, tena te Tamana kootou i te vaelani raa e me ki selavaa hoki te ssirihia na hai sara kootou ni ppena raa.

Hakamaatapu na kai

¹⁶ “Te saaita kootou e hakamaatapu na kai, auu se skkira hakamatanaen-
nae na karemata kootou raa pera ma na tama tattara uhiuhi raa eppena
tahi. Na tama raa e hihai ki mee na karemata laatou raa ki kkee ma ki illoa
na tama ma laatou e hakamaatapu na kai. Anau e meatu te hakamaoni,
na tama nei ku oti te too na tuhana haeo laatou raa. ¹⁷ Te saaita kootou
e hakamaatapu na kai, oo no koukou, tena kussoe na rouru kootou raa,
¹⁸ ki selavaa na tama te illoa ma kootou e hakamattapu na kai, te Tamana
koi kootou i te vaelani tera taatou sekkite raa e iroa. Tena te Tamana
kootou e kite hea kootou eppena tera na tama se illoa raa e me ki kou atu
na tuhana kootou raa.

Na mee taualleka i te vaelani

(Luk 12.33-34)

¹⁹ “Auu se hakatau na mee taualleka i te maarama nei raa ma kootou,
na mee tera na lolloa ia ma te piritia raa e lavaa tekkai no haeo, tena
na tama kailallao raa e lavaa te ssaa na hare raa no kailallao. ²⁰ Emeia
hakatau na mee taualleka i te vaelani raa ma kootou, na mee tera na lolloa
ia ma te piritia raa selavaa tekkai no haeo, tena na tama kailallao raa
selavaa te ssaa no too. ²¹ Maitaname na hatumanava kootou raa e me
ki mmoe koi i te kina na mee taualleka kootou raa e mmoe.

Te maahina na tinotama

(Luk 11.34-36)

²² “Na karemata kootou raa ko na maahina na tinotama kootou.
Kame na karemata kootou raa e taualleka, tena na tinotama kootou raa

* **6:13** 6.13 Amen e mee ma Hakamaoni

e maarama roo hakaatao; ²³ e meia kame na karemata kootou raa ku haeo, tena kootou e ssau pera ma ni tama e nnoho i roto te pouri.

Se mamannatu tammaki

(Luk 16.13; 12.22-31)

²⁴ “Ako e selavaa te hehekau ma tokorua na tama hakamattua, akoe e me ki kirilloto teeraa tama, tena kulaoi teeraa tama; akoe e me ki hakarono teeraa tama, tena e me kise hakarono teeraa tama. Kootou selavaa te hehekau ma TeAtua, tena ma kumannako hoki na sileni.

²⁵ “Tera hea anau e meatu kootou: auu se hakatettere mmaha i te vahi na kai ia ma hea kootou e me ki unu ki ora kootou raa, ia hoki ma na hekau kootou e me kileulleu raa. Aiea te ora raa se hakamaatua i aruna na kai? Tena kaa te tinotama raa se hakamaatua i aruna na hekau? ²⁶ Kira ake na manu lellee raa, na manu raa settori na kai, ia se haki na hua raa no hakatau i roto na hare; e meia te Tamana kootou i te vaelani raa e rorohi na manu raa! Tena kaa kootou se hakamattua i aruna na manu raa? ²⁷ Kame he tama e manako te ora aia; eaa te tama naa e lavaa te hakanuu te ora aia raa ki roroa hakamarie?”

²⁸ “Kaa kootou e mamannatu tammaki i na hekau raa ki aa? Kira ake na kaute e hhomoo raa: na kaute raa se ppena na hekau. ²⁹ Emeia Anau e meatu kootou pera ma te Tuku Solomon raa ma na mee taualleka ia ma na hekau aia raa hakaatao se hai lakkei taualleka roo pera ma na kaute nei. ³⁰ Teenaa ko TeAtua e hakalaakei na veve e hhomoo huri raa, na veve e hhomoo te aho nei taiao kuseai raa koi, kuvvela i roto te ahi. Aiea TeAtua selavaa te kou atu ni hekau ma kootou? Na hakattina kootou naa e pammee roo!

³¹ “Auu se mamannatu tammaki ma, ‘Anau e me kitoo na kai, na vahi ia ma na hekau anau raa i hee?’ ³² (Aanei na mee na tama ennoho pouri raa kame e mamannatu tammaki.) Te Tamana kootou i te vaelani raa e iroa pera ma kootou e hihhai na mee nei. ³³ Emeia kootou ki kaamata no mamannatu hai mmahi i te Hakamaatua ana i te Vaelani raa ia ma hea TeAtua e hihai kootou kippena raa, tena Aia e me ki kou atu na mee nei hakaatao ma kootou. ³⁴ Ia tena auu se mamannatu tammaki te aho taiao raa; te aho naa e isi na liuna aia hokoia. Na hakalono llihu te aho nei e tau koi ma te aho nei, auu se hakapiri ake alaa hakalono llihu i aruna ma ni hakalono llihu peehee te aho naa e isi raa.”

7

Auu se haru na haeo alaa tama

(Luk 6.37-38; 6.41-42)

¹ “Auu se haru te haeo alaa tama kiselavaa TeAtua te hakatonutonu kootou, ² e mee TeAtua e me ki hakatonutonu kootou peenaa hoki tautari te haru haeo kootou alaa tama raa. Aia e me ki hakatonutonu kootou tautari na tiputipu kootou ni haru na haeo alaa tama raa. ³ Aiea akoe e kkira ake te kerekere e mmau te karemata te taina akoe raa, kaa akoe e anana peehee telaakau e mmau te karemata akoe raa? ⁴ Kaa akoe e lavaa peehee te meake te taina akoe raa ma, ‘Huri mai ki pipsi te kerekere e mmau te karemata akoe raa,’ te saaita telaakau erahi raa e mmau i te karemata akoe raa? ⁵ Kootou ni tama tattara uhiuhi! Tokea telaakau e mmau te karemata akoe raa i taha i mua, tena akoe e me ki kite hakaraoui no pipsi te kerekere e mmau te karemata te taina akoe raa.

⁶ “Auu se kou ake na mee e ttapu raa ina poi, e mee na poi raa e me ki huri atu no uti kootou. Auu se tuku na pure kivakiva kootou raa i mua na piki, e mee na piki raa e me ki lakalaka na pure raa.

Kainno ake TeAtua ni aa kootou e hihhai

(Luk 11.9-13)

⁷ “Kainno, tena akoe e me ki too hea akoe e hihai raa; Sese, tena akoe e me ki lave hea akoe e sese raa; papaku te totoka, tena te totoka raa e me ki taaraki atu akoe. ⁸ Maitaname na tama hakaatoa e kainno raa e me ki too hea laatou e kainno ake raa, tena na tama hakaatoa e sese raa e me ki lave hea laatou e sese raa, tena te totoka raa e me ki taaraki atu i na tama e papaku te totoka raa. ⁹ Kame he tamariki e kainno ake te tamana aia raa ki kou ake he haraoa, eaa te tamana aia raa e me ki kou ake he hatu? ¹⁰ Kaa seai, akoe e me ki kou ake he laponon kame te tamariki raa e kainno atu ma ki kou ake he ika? ¹¹ Niaina ma kootou ni tama sakkino, e meia kootou e illoa te kou ake na tamalliki kootou raa na mee taualleka. Kaa e hia hoki te Tamana taatou i te vaelani raa e me ki kou ake na mee taualleka i na tama e kainno ake Aia raa?”

¹² “Tokonaki alaa tama, e ssau pera ma kootou e hihhai na tama raa ki tokonaki kootou. Teenei te hakataakoto hakanaaniu i na tuua Moses ia ma na akoako na profet TeAtua raa.

Te totoka i te vaelani raa e kkaoo

(Luk 13.24)

¹³ “Uru iroto te totoka e kkaoo raa, e mee te totoka e haere i te kina te ahi raa e ulla, ia e hainauhie roo te tauttari, ia tena e tammaki roo na tama e me ki tauttari te mateara naa. ¹⁴ Emeia te totoka e haere i te kina te ora raa e kkaoo roo, tena te mateara raa e hainattaa roo te tauttari, ia hoki na tama e tauttari te mateara raa e moisi.

Hakamattonu i na tiputipu te tama

(Luk 6.43-44)

¹⁵ “Hakamattonu ite vahi na profet malliu raa; natama naa e ssau pera ma ni sipsip e ttara, e meia na tama naa e ssau roo pera ma ni manu kai tama i roto laatou. ¹⁶ Kootou e me ki illoa na tama nei i na mee laatou e ppena raa. Na mataiona selavaa te hhua na hua na pukunahu, na natu selavaa te hhua na hua na purukavuhu. ¹⁷ Telaakau e homo tauareka raa e me ki hhua na hua taualleka, e meia te laakau e homohomo haee raa e me ki hhua na hua haee. ¹⁸ Telaakau e homo tauareka selavaa te hua na hua haee, tena te laakau e homohomo haee selavaa te hua na hua taualleka. ¹⁹ Tena na laakau se hhua na hua raa e me ki tuutia ria ki hhina, tena ku lletu i roto te ahi. ²⁰ Ia tena kootou e me ki illoa na profet malliu raa i na mee laatou e ppena raa.

Anau se iroa kootou

(Luk 13.25-27)

²¹ “Seme ma na tama hakaatoa e kanna mai Anau ma, ‘TeAriki, TeAriki raa’ e me kiuru iroto te Hakamaatua ana ite Vaelani raa, e meia na tama koi e ppena hea te Tamana ite vaelani raa e hihai laatou ki ppena raa e me ki ttae i te kina raa. ²² Tesaaita te Aho te Hakatonutonu raa e tae mai, tammaki na tama e me ki mee mai Anau ma, ‘TeAriki, TeAriki! Maatou ni hakatae na tattara TeAtua raa ite inoa Akoe, tena maatou ni hakaise tammaki na tipua ite inoa Akoe, tena ki ppena hoki tammaki na mirakol!’ ²³ Tena Anau e me ki meake na tama naa ma, ‘Anau ni se iroa roo kootou. Oo i taha ma Anau, kootou ni tama haee!’

Te tama e atamai ia ma te tama e panimu

(Luk 6.47-49)

24 “Tena na tama ellono na tattara Anau nei no tauttari raa e ssau pera ma tetama e atamai tera ehakatuu te hare aia raa iaruna na hatu. 25 Te reurehu raa kulleku no ttahe na riva raa, tena te matani raa hoki ku maairi hai mahi roo no ppaku te hare raa. Emeia te hare raa se hina, e mee te hare raa e pena i aruna na hatu.

26 “Emeia na tama ellono na tattara Anau nei, tena ki se tauttari na tattara raa e ssau pera ma tetama e panimu e hakatuu te hare aia raa iaruna te kerekere koi. 27 Te reurehu raa kulleku no ttahe na riva raa, tena te matani raa ku maairi hai mahi roo no ppaku te hare, tena te hare raa ku hina no paku i raro. Te hare raa e hina no ppaku i raro hakamaroa roo.”

Na mahi na akoako Jisas

28 Te saaita Jisas ni tattara no oti te kanohenua raa ku mahharo roo i na akoako Tama raa. 29 Jisas se akoako pera ma na tama e poroporo na tuua raa; e meia Aia e akoako roo ma na mahi Aia.

8

Jisas e tokonaki te tanata e laavea raa no tauareka

(Mak 1.40–45; Luk 5.12–16)

1 Jisas ku haere iho i raro ma te mouna raa, tena na kanohenua e tammaki raa ku tauttari Aia. 2 Tena he tama e kaina te manumanu haeo i te tinotama aia ku haere ake iaa Jisas no tuturi i mua Tama raa, tena ki meake, “Te Ariki, kame Akoe e hihai, Akoe ku tokonaki anau ki tauareka.”

3 Kito Jisas ki kapake no ttaohi te tama raa, tena ki meake, “Anau e hihai ki tokonaki akoe! Akoe ku tauareka!” Te saaita naa koi te maahana raa ku hopo i taha ma te tama raa. 4 Tena Jisas ki tattara ake te tama raa, “Hakaroni! Auu se tattara ake na tama, e meia haere tahi roo i te maatua i te hare lotu raa ki mmata te tama raa te tinotama akoe, tena akoe ku kou ake na hoki Moses ni tattara mai raa ki huri ake ki kkite na tama hakaatoa pera ma akoe ku tauareka hakamaoni.”

Jisas e tokonaki te purepure te soldia hakamaatua

(Luk 7.1–10)

5 He soldia hakamaatua na soldia i Rom raa kuttiri Jisas te saaita Jisas ni tae i Kaperneam, tena te soldia raa ki kainno ake Jisas ma ki tokonaki aia.

6 “Te Ariki, te purepure anau raa e moe i hare e laavea roo, tena aia se lavaa te hurihuri, ia e hakalono llihu haeo roo.”

7 Tena Jisas ki meake, “Anau e me ki haere atu no tokonaki te tama naa ki tauareka.”

8 Kito te soldia hakamaatua raa ki meake, “Te Ariki, seai! Anau e maanatu ma Akoe se tau te uru i roto te hare anau raa. Akoe ki ppehi koi he tattara ki tauareka te purepure anau raa. 9 Anau he tama hoki enoho i raro na mahi na mahi na soldia hakamaatua, tena e isi na soldia e nnoho i raro na mahi anau. Kame anau e meake te tama nei, ‘Haere!’ te tama naa e me ki haere; kame anau e meake te tama nei, ‘Hamai!’ te tama naa e me ki hamai; kame anau e meake te purepure anau raa, ‘Ppena te mee nei!’, te tama naa e me ki ppena koi.”

10 Jisas e ohoro roo te saaita Aia ni rono na tattara te soldia raa, tena Aia ki tattara ake te kanohenua e tauttari Aia raa ma, “Anau e meatu kootou, Anau sehaitama roo e kite i roto Israel tera e isi te hakatina peenei ma te tama nei. 11 Anau e meatu te hakamaoni pera ma tammaki na tama e me ki oo mai i te anake ia ma te laki no nnoho ma Abraham, Aisak ia ma Jekop te saaita te kai te Hakamaatua ana i te Vaelani raa. 12 Emeia na tama e tau roo te nnoho i roto te Hakamaatua ana i te Vaelani raa e me ki lettua

i aho i te kina e pouri raa. Te kina na tama raa e me ki ttani no hakati kkatu na niho laatou raa.” ¹³ Tena Jisas ki meake te soldia raa, “Vaakai i hare, tena akoe e me ki kite hea akoe e hakatina raa.”

Te saaita naa koi te purepure te soldia hakamaatua raa ku tauareka.

Jisas e tokonaki tammaki na tama e lavvea

(Mak 1.29-34; Luk 4.38-41)

¹⁴ Jisas e haere i te hare Pita raa no kite te hinaona hine Pita raa e moe, e lavea te vvela. ¹⁵ Aia e ttaoahi te rima te hine raa, tena te vvela raa ku hopo, tena te hine raa ku mahike i aruna no kou ake na kai na tama raa no kkaai.

¹⁶ Te saaita te mee raa ku hiahi, na tama raa ku kou ake tammaki na tama e ttau raa na tipua raa iaa Jisas. Jisas e hakaise na tipua sakkino raa ma te tattara koi hokotahi, tena ki tokonaki hoki na tama lavvea raa no taualleka. ¹⁷ Aia e ppena na mee nei ki mee ki hakamaoni na tattara profet Aisaia ni tattara mai i mua ma, “Tama raa Hokoia e ui na maahana taatou raa, tena ki ssau na maahana taatou raa i taha.”

Na tama e tau roo te tauttari Jisas

(Luk 9.57-62)

¹⁸ Jisas e kite te kanohenua ettuu alleha Aia raa, tena Aia ki meake na disaipol Aia raa ki oo iteeraa vahi te namo raa. ¹⁹ Tena he tama e poroporo na tuua ku haere ake no meake Jisas ma, “Rabai, anau e tanattana ki hahaere ma Akoe he kina peehee Akoe e haere.”

²⁰ Kito Jisas ki meake te tama raa, “Alaa manu hahaere e moemmoe na rua, tena na manu lellee raa e tokottoko i na hohana, e meia te Tamariki te Tama nei se isi te kina e me ki moe no hamaroro.”

²¹ Tena teeraa tama, he disaipol ki meake, “TeAriki, hakattari ki haere anau no tanu te tamana anau raa i mua.”

²² Kito Jisas ki meake, “Tautari mai Anau, tena kutiaki na tama ku mmate raa ki tanu na tama e mmate laatou raa.”

Jisas e tinai te matani

(Mak 4.35-41; Luk 8.22-25)

²³ Jisas ekake iroto te manau raa, tena na disaipol Aia raa ki kkkake hoki iroto te manau raa no huro laatou. ²⁴ Te saaita naa koi, te matani hai mahi roo kuttiri laatou iroto te namo, tena te manau raa ku taapiri koi ki apuru. Emeia Jisas e moe heiroa roo. ²⁵ Na disaipol raa ku oo atu no hano Jisas no maahuru, tena ki meake ma, “TeAriki, tokonaki maatou! Taatou kaa mmate!”

²⁶ Kito Jisas ki meake, “Aiea kootou e mattaku naea? Kootou se isi na hakattina?” Tena Jisas ki tuu i aruna no meake te matani ia ma na peau raa ki hakamau, tena te mee raa ku tteihono no marino kki roo.

²⁷ Na disaipol raa hakaatoa ku maharo, tena kitattara ma, “Teenei he Tama peehee? Te matani ia ma na peau raa hoki e hakallono te Tama nei.”

Jisas e hakaise na tipua i taha

(Mak 5.1-20; Luk 8.26-39)

²⁸ Jisas ku tae i te matakaina Gadara iteeraa vahi te namo raa, tena Aia ku tutiri tokorua na tama e oo mai itaha ma te kava te kina raa. Tokorua na taanata nei e isi na tipua sakkino roo e ttau iroto laaua, tena na tama te matakaina raa e mattaku te hahaere te mateara raa. ²⁹ Tokorua raa ku hakateki no vaa hakamaro roo ma, “Akoe he Tamariki TeAtua,

hea Akoe e hihai kippena imaatou? Akoe e hamai ma kikou mai na hakalono llihu maatou i mua te saaita te hakatonu tonu raa e tae mai?"

³⁰ E isi na piki tammaki roo e kaikai se mmao hoki. ³¹ Kito na tipua raa ki kainno ake Jisas ma, "Kame Akoe e me ki hakaise maatou itaha, tena Akoe ku kkave maatou ki ttau i roto na piki raa."

³² Tena Jisas ki meake na tipua raa, "Huro", kito na tipua raa ki huro no ttau i roto na piki raa. Na piki raa hakaatoa ku huro no maoha i te vahi te mouna e motu hua raa no maoha i roto te lottai no mallemo.

³³ Tena natama elollohi na piki raa ku mattaku no huro itaha, tena ki huro i te matakaina raa no tattara ake na mee roo hakaatoa tera ni kapihi ake i te tokorua na tama ni ttau ria na tipua raa. ³⁴ Kito na tama hakaatoa i te matakaina raa kioo ake no mmata Jisas; te saaita laatou ni kkite Tama raa, na tama raa ku meake ma Jisas ki tiaki te matakaina laatou raa, tena ku haere i taha.

9

Jisas e tokonaki te tama navae e mmate

(Mak 2.1-12; Luk 5.17-26)

¹ Jisas kukake iaruna te manui raa notere vaaroto te namo raa no vaakai i te matakaina Aia raa, ² tena na tama i te kina raa ku ssau ake te tama navae e mmate e moe iaruna te kakkake. Jisas ekite ma na tama raa e hakattina roo, tena Aia ki meake te tama na vae e mmate raa ma, "Taku tama, auu se matak! Na hai sara akoe raa ku oti te ssirihia."

³ Tena natama eporoporo natuaa raa ku tattara hokolaatou ma, "Te Tama nei e tattara roo pera ma Aia ko TeAtua hoki!"

⁴ Jisas e iroa na mannatu na tama raa, tena Aia ki meake, "Aiea kootou e isi na mannatu sakkino naea?" ⁵ Aiea te tattara hee e hainauhie, te tattara ma, 'Na hai sara akoe raa ku oti te ssirihia,' ma te tattara ma, 'Tuu i aruna no haere?' ⁶ Anau e me ki huri atu te hakamaoni kikkite kootou pera ma te Tamariki te Tama nei e isi na mahi i roto te maarama nei ki ssirihia na hai sara." Kito Jisas ki meake te tama na vae e mmate raa, "Tuu i aruna no oti te moena akoe naa no haere i hare!"

⁷ Tena te tama raa ku mahike notuu iaruna no haere ihare. ⁸ Te saaita te kanohenua raa ni kkite te mee raa, na tama raa ku mattaku no hakammaha ake TeAtua, e mee Aia ekou ake na mahi hai mmahi i na tama.

Jisas e kanna ake Matiu ki tautari Aia

(Mak 2.13-17; Luk 5.27-32)

⁹ Jisas ku haere i taha ma te matakaina raa, ia te saaita Aia ni haere raa, Aia ku kite te tama e aoao na takis e noho i te kina aia e hehekau raa, te inoa aia raa ko Matiu. Tena Jisas ki meake te tama raa, "Tautari mai Anau."

Kito Matiu ki mahike i aruna no tautari Jisas.

¹⁰ Te saaita Jisas ni noho no kai i te hare Matiu raa, tammaki na tama aoao na takis ia ma na tama hai ssara e oo ake hoki no kkai laatou ma Jisas ia ma na disaipol Aia raa. ¹¹ E isi na Farisi e kkite, tena laatou ki vahiri ake na disaipol Jisas raa ma, "Aiea te Rabai kootou raa e kkai ma na tama aoao na takis ia ma na tama hai ssara raea?"

¹² Jisas e rono na tattara na tama raa, tena Aia ki meake, "Na tama se lavvea raa se lavaa te oo no mata te dokta, e meia na tama koi e lavvea raa e me ki oo no mata na dokta. ¹³ Oo, tena kootou ku sesee te hakataakoto e moe i roto te Launiu Tapu ma, 'Anau e hihai koi te laoi, sei ma na hoki na manu raa.' Anau se hamai no kanna na tama ma laatou e ttonu raa, e meia Anau e hamai no kanna na tama e hai ssara raa."

Te akoako Jisas vahao nei
(Mak 2.18–22; Luk 5.33–39)

¹⁴ Tena na disaipol Jon Baptis raa ku oo ake no vahiri ake Jisas ma, “Aiea maatu ma na Faris raa e hakamattapu na vahao hakaatoa roo, e meia na disaipol Akoe raa se hai vahao roo e hakamaatapu raea?”

¹⁵ Kito Jisas ki meake, “Kootou e mannatu ma na tama e hakkorohia ki oo ake i te kai te avana raa e me ki nnoho no alloha te saaita te tanata raa koi noho i te kina raa? Seai! Emeia e isi te aho e me ki hamai te saaita te tanata raa e me ki tooria no kkkave itaha ma na tama raa, tena ki oti na tama naa e me ki hakamaatapu.

¹⁶ “Se hai tama ettui te murimaro vahao nei i aruna te paamaro tuai, maitaname te murimaro vahao nei raa e me ki mahatuhatu no masae, tena te rua raa e me kirahi roo. ¹⁷ Tena se hai tama e me ki utu na wain vahao nei raa i roto tekiri na manu eutuutu na wain tera ku tuai raa, maitaname te kiri na manu eutuutu na wain ku tuai raa e me ki kkuha no mahaa, tena na wain raa ku mannini puamu, tena te kiri na manu eutuutu na wain ku tuai raa e me ki haeo hoki. Emeia na wain vahao nei raa e tau te utu i roto tekiri na manu eutuutu na wain vahao nei, tena na mee e rua raa e me ki mmoe taualleka.”

Te tamariki hine e mate ia ma te hine e ohooho na haeo
(Mak 5.21–43; Luk 8.40–56)

¹⁸ Jisas koi tattara ake koi na tattara nei, tena he tama hakamaatua na Jiu raa ku haere ake no tuturi i mua Tama raa, tena ki meake, “Taku tamariki hine raa e mate vahao nei koi, e meia hamai no hakapiri na rima Akoe raa i aruna te tamariki raa ki ora.”

¹⁹ Kito Jisas ki mahike i aruna no tautari te tama raa, tena na disaipol Jisas raa ku tauttari atu hoki vaa muri.

²⁰ Tena he hine e hakalonolihu haeo roo i roto sanahuru ma rua na hetau e mee te toto aia raa e tettere koi peenaa ku haere ake vaa muri no ttaohi na kaunutu na hekau Jisas raa. ²¹ Te hine raa e tattara hokoia ma, “Anau e me ki tauareka kame anau e ttaohi koi na hekau te Tama nei.”

²² Jisas e hakatike no kite te hine raa, tena ki meake, “Taku tama, auu se matakui! Te hakatina akoe raa e mee akoe no tauareka.” Te saaita naa koi te hine raa ku tauareka.

²³ Tena Jisas ki haere i te hare te tama hakamaatua raa. Jisas e kite na tama ehuhua nahuatana iama natama etanittani, ²⁴ tena Aia ki meake na tama raa ma, “Kootou hakaatoa ki oo iaho! Te tamariki hine naa se mate, te tama naa e moe koi!” Kito na tama raa ki kaamata no tataussua Jisas. ²⁵ Emeia te saaita na tama raa hakaatoa roo kuttae i aho, Jisas ku haere i te rum te tamariki hine raa, tena Aia ki ttaohi te rima te tamariki raa, tena te tamariki hine raa ku mahike i aruna. ²⁶ Tena te rono raa ku paa na kina roo hakaatoa i te henua raa.

Jisas e tokonaki tokorua na taanata e sseni

²⁷ Jisas ku tiaki te kina raa no haere, tena tokorua na taanata karemata sseni ku tauttari Aia. Tokorua e kakanna ake ma, “Tamariki Devit, hai aroha mai maaua!”

²⁸ Te saaita Jisas ni haere nou ru i hare, tokorua nataanata karemata sseni raa ku oo ake iaa Jisas, tena Aia ki vahiri ake tokorua raa, “Koorua e hakattina pera ma Anau e lavaa te tokonaki koorua?”

Kito tokorua raa ki meake, “Noo, TeAriki!”

²⁹ Tena Jisas ki ttaohi na karemata tokorua raa, tena ki meake, “Hea koorua e hakattina raa e me ki kapihi atu!” ³⁰ Tokorua raa ku mee no kkite,

tena Jisas ki tattara hakamataku ake tokorua raa ma, "Auu se tattara ake hoki ni tama!"

³¹ Emeia tokorua raa eoo koi nopaa terono Jisas raa ina kina roo hakaatoa i te henua raa.

Jisas e tokonaki te tama maihu puni

³² Tokorua nataanata raa ku oo, tena eisi na tama ekou ake te tama selavaa te tattara, maitaname aia eisi te tipua e tau i roto aia. ³³ Emeia te saaita te tipua raa ni hakaise ria notere itaha, te tama raa ku kaamata no tattara, tena na tama raa hakaatoa ku mahharo. Tena na tama raa ki tattara ma, "Maatou ni se hai mee roo peenei ni kkte i roto Israel."

³⁴ Emeia na Farisi raa e tattara ma, "Teena ko te tipua hakamaatua raa e kou ake na mahi Jisas ki hakaise na tipua raa i taha."

Jisas e aroha te kanohenua

³⁵ Jisas e haere hakatike na matakaina ellahi ia ma na matakaina pamnee raa. Aia e akoako i roto na harelotu na jiu raa, tena ki takutaku ake te Rono Tauareka i te vahi te Hakamaatua ana i te Vaelani raa, tena ki tokonaki na tama hakaatoa e lavvea na maahana raa no taualleka. ³⁶ Te saaita Aia ni kite te kanohenua raa, Aia ku aroha roo i na tama raa, maitaname na tama raa e tammaki te mannatu, ia e hahaere vvere koi, essau pera ma na sipsip se hai tama erorohi. ³⁷ Kito Jisas ki meake na disaipol Aia raa, "Na hua e me ki haki raa e tammaki roo, emeia na tama eme ki haki na hua raa emoisi. ³⁸ Lotu ake te Tama hakamaatua te huata raa ki kauna tammaki na tama kioo no haki na hua raa."

10

Jisas e hirihiri sanahuru ma rua na aposol (Mak 3.13-19; Luk 6.12-16)

¹ Jisas e kanna ake sanahuru ma rua na aposol Aia raa ki hakkutu ake, tena Aia ki kou ake na mahi na tama raa ki tokonaki na tama e lavvea na maahana roo hakaatoa. ² Aanei na inoa na aposol sanahuru ma rua nei: tama kaamata Saimon, (ehui hoki ma ko Pita raa), tena Andru te taina aia raa; Jems ia ma tetaina aia raa Jon, na tama Sebedi raa; ³ Filip, tena Bartolomyu; Tomas, tena Matiu, te tama e aoao na takis raa; Jems te tamariki Alfius raa, tena Tadius; ⁴ tena Saimon, te tama i roto te kuturana na tama se hihai ma Rom ki rorohi Israel raa, tena Judas Iskariot, te tama e me ki hakari ake Jisas i na tama hakamattua raa.

Jisas e kauna sanahuru ma rua na aposol (Mak 6.7-13; Luk 9.1-6)

⁵ Jisas e kauna ria te sanahuru ma rua na aposol raa ma na tattara nei: "Auu seoo inahenua natama sei ma ni jiu raa, ia seoo hoki i na matakaina i roto Samaria raa. ⁶ Emeia oo ina kanohenua Israel tera kullano pera ma ni sipsip raa. ⁷ Oo no takutaku atu pera ma, 'Te Hakamaatua ana i te Vaelani raa ku taapiri mai!' ⁸ Tokonaki na tama lavvea raa, tena ku hakaora na tama ku mmate raa, tena ku tokonaki na tama e kaina te manumanu haeo raa kitaualleka, tena ku hakaise na tipua sakkino raa i taha. Kootou ku oti te too marino na mee, tena auu se mannatu ma ki too ni sui. ⁹ Auu se too ni gol, siliva, ia ni sileni no ppono i roto na muri kopu kootou raa. ¹⁰ Auu se hahaere ma na muri kopu na tama e kainonno raa te saaita kootou e oo, ia se too hoki teeraa kaukahu,

na taka ia ma he laakau hahae, maitaname na tama e tau te kou ake ni aa na tama hehekau raa e hihhai.

¹¹ “Te saaita kootou e ttae he matakaina, tena oo i roto te matakaina naa no sесе he tama tera e hihai ki too kootou, tena kootou ku nnoho ma te tama naa ki tae roo te saaita kootou ku tiaki te matakaina naa. ¹² Te saaita kootou e oo i roto he hare, kootou ku meake ma, ‘Te tauareka ki nnoho ma kootou.’ ¹³ Kame na tama te hare naa e too hakaraoi kootou, tena tiaki te tauareka kootou raa kinnoho ma na tama naa; e meia kame na tama te hare naa e haeo kootou, tena kootou ku too muri te tauareka kootou raa. ¹⁴ Tena kame he hare, ia he matakaina se hihhai ki too, ia ki hakallono kootou, tena tiaki te matakaina naa, tena kuttahi nakkere e mmau na tapuvae kootou raa itaha. ¹⁵ Anau e meatu te hakamaoni pera ma ite Aho Hakatonotonu raa, TeAtua e me ki huri ake te aroha e rahi roo i na tama i Sodom laua ma Gomora raa, ia sei ma na tama te matakaina naa!

*Na hakalono llihu koi oo mai
(Mak 13.9-13; Luk 21.12-17)*

¹⁶ “Hakallono! Anau e kauna kootou pera ma ni sipsip ki oo i na manu kai ttama raa. Kootou ki hakamattonu pera ma na laponu, ia laumarie pera ma na rupe. ¹⁷ Lollohi hakamattonu maitaname e isi na tama e me ki hapiki kootou, tena ku too kootou no kkave i te kot, tena na tama naa e me ki riki kootou vaa roto na hare lotu na Jiu raa. ¹⁸ Kootou e me ki ttuu i mua na tama hakamattua ia ma na tuku ki hakatonotonu ria e mee kootou e tauttari Anau, tena te saaita naa kootou ku takutaku atu te Rono Tauareka raa i na tama naa ia ma na tama sei ma ni Jiu raa. ¹⁹ Te saaita na tama eppono kootou ite kot, tena auu semattaku ma niaa kootou e me ki tattara ia ma kootou e me ki tattara peehee; e mee te saaita kootou ku tuu ite kot raa, kootou e me ki illoa roo te tattara na tattara hakaatoa. ²⁰ Maitaname na tattara kootou e me ki tattara raa sei ma ni tattara kootou; aanaa ni tattara TeAnana Tapu te Tamana kootou raa e kou atu kootou ki tattara.

²¹ “E isi na tama e me ki kou ake na taina laatou raa ki taai ria ki mmate, tena na tamana natamalliki raa e me ki mee pera hoki i na tamalliki laatou raa, tena na tamalliki raa e me ki huri sara ake na maatua laatou raa no kou ake ki taai ria ki mmate. ²² Natama hakaatoa e me ki haeo na kootou e mee kootou e tauttari Anau. Emeia na tama e ttuu mmau notta te hakaotiraa e me ki ora. ²³ Kame he matakaina ekou atu na hakalono llihu i kootou, tena huro iteeraa matakaina. Anau e meatu te hakamaoni pera ma kootou selavaa te hakaotioti na hehekau kootou i roto na matakaina Israel raa hakaatoa i mua te Tamariki te Tama nei e hamai.

²⁴ “Se isi te tamariki skul eraka iaruna tetisa aia, ia seisi te tama hehekau e hakanaanu iaruna tetama hakamaatua aiaraa. ²⁵ Emeia te tamariki skul raa elavaa te ttae te kooina tetisa aiaraa, tena te tama hehekau raa elavaa hoki. Kame Belsebul e hakamaatua i roto he hareakina, tena na tama i roto te hareakina naa e me ki hui na inoa e sakkino roo!

*Se mattaku alaa tama
(Luk 12.2-7)*

²⁶ “Ia tena auu se mattaku na tama. Namee e huunariaraa e me ki laavearia, tena natama e me ki illoa namee hakaatoa na tama e hai amuni raa. ²⁷ Na mee Anau e tattara hemuu atu i kootou raa, kootou ku tattara ake ki illoa na tama hakaatoa, tena namee Anau e tattara

hemuu atu i roto na hare kootou raa, kootou kittuu i aruna na tauhuhu na hare raa no tattara ake na tama. ²⁸ Auu se mattaku na tama tera e lavaa te taa koi te tinotama raa, tena ku se lavaa hoki te taa na anana kootou raa; e meia kootou ki mattaku TeAtua, te Tama e lavaa tetaa no ppehi na tinotama ia ma na anana kootou raa i te kina te ahi raa. ²⁹ Kootou e illoa ma te sileni hokotahi e lavaa te sui e rua na rupe? Te Tamana kootou raa e rorohi hakaraoi roo na manu raa, tena kame TeAtua e hihai, tena se lavaa he rupe e me kimate. ³⁰ Tena i te vahi kootou, na rouru kootou raa hakaatoa ku oti te ppau ria. ³¹ Ia tena auu se mattaku, TeAtua e maanatu mahi roo i kootou, e raka i aruna ma na rupe raa.

E hainataa roo te tautari Jisas
(Luk 12.8-9)

³² "Na tama e tattara i mua na karemata na tama hakaatoa ma laatou nitama Anauraa; Anau e me kippena peeraa hoki i na tama naa i mua na karemata te Tamana Anau i te vaelani raa. ³³ Emeia na tama e tattara i mua na tama ma laatou se hihai Anau raa; Anau e me kippena peeraa hoki i mua te Tamana Anau i te vaelani raa.

Te noho laoi ia ma te haeo
(Luk 12.51-53; 14.26-27)

³⁴ "Auu se mannatu ma Anau e hamai ma kikou atu te noho laoi. Seai, Anau se hamai ma kikou atu te noho laoi, e meia Anau e hamai ki vaevae kootou ma te paraamo. ³⁵ Anau e hamai ki mee na tamalliki taanata raa ki nonnoho haeo ma na tamana laatou raa, tena na tamalliki hine raa ki nonnoho haeo ma na tinna laatou raa, tena na tama hhine raa ku nonnoho haeo ma na hinaona hhine laatou raa; ³⁶ Na tama roo e me ki kiritoto kootou raa ko na tama koi i roto te manava kootou raa.

³⁷ "Na tama e laoi mahi roo na maatua laatou e raka ma te laoi laatou i Anau raa setau temee pera ma ni disaipol Anau, tena na tama e laoi na tamalliki laatou e raka ma te laoi laatou i Anau raa se tau te mee pera ma ni disaipol Anau. ³⁸ Na tama se hakapiri na kros laatou raa no tauttari mai na tapuvae Anauraa setau temee pera ma ni disaipol Anau. ³⁹ Na tama e mannako na ora laatou raa se lavaa tetoo te ora hakamaoni, e meia na tama se mannako na ora laatou no tauttari Anau raa e me ki too te ora hakamaoni.

Na hoki
(Mak 9.41)

⁴⁰ "Te tama e too hakaraoi kootou raa e too hakaraoi hoki Anau, tena te tama e too hakaraoi Anauraa e too hakaraoi hoki te Tama ni kauna ria mai Anau raa. ⁴¹ Te tama e too hakaraoi na profet TeAtua raa e me ki too hoki na tuhana na profet raa, e mee aia e iroa ma na tama raa ni profet TeAtua. Tena te tama e too hakaraoi te tama tauareka raa e me ki too te tuhana na tama taualleka raa e me ki too raa, e mee aia e iroa ma teeraa he tama tauareka, tena ki too hakaraoi tama raa. ⁴² Kootou ki illoa pera ma te tama e kou ake te vai ki unu he tama na tama e tauttari Anau raa e me ki too he tuhana, e mee aia e iroa ma te tama raa he tama e tautari Anau, tena aia ki kou ake te vai ki unu tama raa."

¹ Te saaita Jisas ni tattara ake na disaipol Aia raa no oti, Aia ku tiaki te kina raa ma ki haere no akoako, tena ki takutaku i roto na matakaina tappiri ake i te kina raa.

² Jon e noho i roto te hare karapusi raa te saaita naa no rono na mee Krai ni ppena raa, tena aia ki kauna na disaipol aia raa ki oo no vahiri ake Tama raa. ³ Tena na tama raa ki oo no vahiri ake ma, "Mee mai ki illoa maatou, Akoe ko te tama Jon e tattara ma e me ki hamai raa, ma maatou e me ki hakattari teeraa tama hoki?"

⁴ Kito Jisas ki meake, "Vakkai no tattara ake Jon na mee kootou ellono ia ma na mee kootou ekkite raa: ⁵ na tama essenira ku kkite, na tama na vae e mmate raa ku hahaere, na tinotama na tama ekaina te manumanu haeo raa ku taualleka, na tama e tturi raa ku llono, na tama e mmate raa ku ora muri, tena na tama e tutuu haeo raa ku llono te Rono Tauareka raa. ⁶ Na tama se mamannatu tammaki i Anau raa e me ki hakattapu ria!"

⁷ Te saaita na disaipol Jon raa ni oo, tena Jisas ku tattara ake te kanohenua raa i te vahi Jon, "Te saaita kootou ni oo iaa Jon i te kina etuu mahoa raa, hea kootou ni mannatu ma kootou e me ki kkite raa? He veve e ino atu peeraa i te auna te matani raa e maairi mai? Seai! ⁸ Hea kootou ni oo ma ki oo no mmata raa? He tama e uru na hekau e sui mmaha? Seai hoki! Na tama e uru na hekau e sui mmaha raa e nnoho i roto na hare nauku. ⁹ Mee mai ki rono Anau! Hea kootou ni oo ma ki oo no mmata raa? He profet? Noo, e mea te profet nei seai ma he profet vare. ¹⁰ Maitaname Jon ko te tama te Launiu Tapu raa e tattara ma, "Te Atua e mee mai ma, "Anau e me ki kauna te profet Anau raa ki haere i mua Akoe no tanattana te mateara Akoe raa."

¹¹ "Anau e meatu te hakamaoni pera ma Jon e hakanaaniu roo i aruna na tama hakaatoa tera ni nnoho i roto te maarama nei raa. Emeia te Tama hakaoti i te Hakamaatua ana i te Vaelani raa e hakanaaniu i aruna Jon.

¹² "Kaamata te saaita Jon ni takutaku na tattara aia raa haere notae te aho nei, te Hakamaatua ana i te Vaelani raa e hakalono lihu roo i na mahi na tama tera e hihhai ki hakamattua i te Hakamaatua ana raa. ¹³ I mua roo hamai notae te saaita Jon raa, na profet ia ma na Tuua Moses raa e tattara mai i te vahi te Hakamaatua ana i te Vaelani raa; ¹⁴ tena kame kootou e hihhai ki hakattina na tattara na tama raa, tena Jon ko Elaija koi, e mee te hamai aia raa e mmau i roto te Launiu Tapu. ¹⁵ Tena hakallono, kame kootou e isi na katarina!

¹⁶ "Kaa he mee peehee Anau e lavaa te tattara atu tera e hakanatahi ma na tama i te aho nei raa? Natamaraa essau pera ma ni tamalliki tera e nohonoho i na kina na maket. Na tama raa e nnoho no vavaa ake alaa tama ma, ¹⁷ Maatou e hakattani na rue roo taualleka, e mea kootou se hihhai ki llue! Tena maatou e huhua na rue hakaalloha, e mea kootou se ttani." ¹⁸ Te saaita Jon ni hamai raa, aia e hakamaatapu ki se kai na kai, ia ki se unu na wain, tena na tama hakaatoa e tattara ma, "Tama raa e isi te tipua sakkino i roto aia!" ¹⁹ Tena te saaita te Tamariki te Tama nei ni hamai raa, te Tama raa e kai, ia e unu na wain, tena na tama hakaatoa ku tattara ma, "Kira ake te Tama nei! Teenei he tama kaikai vvere ia ma he tama unu roo, tena Aia e ssoa laoi roo ma na tama aoao na takis ia ma na tama hai ssara raa!" Te atamai Te Atua raa ku huri mai no hakamaoni i na mee taatou ekkite raa."

*Na matakaina tera se hakattina
(Luk 10.13-15)*

²⁰ Na tama na matakaina Jisas ni ppena tammaki na mirakol raa se lavaa roo te ttiike i taha ma na hai sara laatou raa, tena Aia ki hai ake roo na tama na matakaina raa. ²¹ "Kootou na tama i Korasin raa e me ki haeroo! Kootou hoki na tama i Betsaida raa e me ki haeroo! Peeraa Anau kippena na mirakol Anau ni ppena i roto na matakaina kootou raa i Taia laaua ma Saidon, na tama na matakaina naa ko na ammuhi avare na rehu no ppari, ki huriake pera ma laatou kuttike i taha ma na hai sara laatou raa. ²² Anau e meatu te hakamaoni pera ma te Aho te Hakatonotonu raa, te aroha TeAtua i na tama i Taia laaua ma Saidon raa e me ki raka roo i aruna kootou. ²³ Emeia, kootou na tama i Kaperneam raa! Eaa, kootou e hihai ki ssau kootou hokkootou ite vaelani? Kootou e me kilettuaria ite kina te ahi raa! Ia peeraa na mirakol Anau ni ppena i roto te matakaina kootou raa kippena i roto Sodom; peeraa te matakaina naa te aho nei koi nnoho koi! ²⁴ Kootou ki illoa pera ma i te Aho te Hakatonotonu raa, te aroha TeAtua i na tama i Sodom raa e me ki raka i aruna kootou!"

Oo mai Anau no hamalollo
(Luk 10.21-22)

²⁵ Te saaita naa Jisas ku tattara ma, "Tamana, TeAtua i te vaelani ia ma te maarama nei! Anau e hakammaha Akoe, e mee Akoe e hakari ake na tama se illoa raa na mee Akoe ni huu ki se illoa na tama e atamai ia ma na tama mattonu raa. ²⁶ Hakamaoni Tamana, Akoe e hihai roo ma na mee raa ki kapihi mai peenei.

²⁷ "Te Tamana Anau raa e kou mai Anau na mee roo hakaatoa. Se hai tama hoki e iroa te Tamariki te Tama nei, te Tamana koi Hokoia e iroa, ia se hai tama e iroa te Tamana, te Tamariki Aia raa koi ia ma na tama te Tamariki raa ni hirihiri ki hakari na tattara Aia raa koi e illoa.

²⁸ "Oo mai Anau, kootou na tama hakaatoa tera ku na ennae te amoamo na mee e mmaha raa, Anau e me ki kou atu te hamalollo. ²⁹ Too na tiputipu Anau raa i roto kootou ki illoa kootou Anau, maitaname te anana Anau raa e laumarie, ia e pasemmu, tena kootou e me kikkite te hamalollo hakaamaoni. ³⁰ Maitaname na mee Anau e tattara atu kootou raa e taualleka, tena hea Anau e me ki kou atu raa e mamahua roo."

12

Jisas ko TeAriki te Sabat
(Mak 2.23-28; Luk 6.1-5)

¹ Tena kioti Jisas ma na disaipol Aia raa ku oo vaa roto te paupaku na wit raa ite aho te Sabat. Na disaipol Aia raa ku hikkai, tena laatou ki kotikoti na hua na wit raa no kkai. ² Te saaita na Farisi raa ni kkkite na disaipol raa e kotikoti na hua raa, na tama raa ku meake Jisas ma, "Kira ake, te mee naa e sara ma na disaipol Akoe raa ki kotikoti na hua raa i te Sabat!"

³ Kito Jisas ki meake, "Kootou ni se ppau hea Devit ni ppena te saaita aia ma na tama e tauttari aia raa ni hikkai? ⁴ Devit ni haere i roto te Hare Tapu TeAtua raa, tena aia ma na tama tauttari aia raa ni kkai na haraoa e ttapu na maatua raa ni hoki ake TeAtua raa; niaina roo ma na tuaa raa e ppui na tama vare te kkai. Na maatua raa koi e lavaa te kkai na haraoa raa.

⁵ "Eaa kootou ni se ppau hoki i roto na tuaa te aho te Sabat raa i na aho e ttapu hakaatoa, e meia na tama raa se sara raea? ⁶ Anau e meatu pera ma se hai mee i te kina nei e hakanaaniu i aruna te Hare Tapu raa. ⁷ Te Launiu Tapu e mee mai ma, 'Anau e hihai koi te laoi, sei ma na hoki na manu.'

Kame kootou e illoa hakamaoni roo te hakataakoto nei, tena kootou se lavaa hoki te haru na haeo na tama se isi na sara raa; ⁸ maitaname te Tamariki te Tama nei ko Te Ariki te Sabat.”

Te tama terima e mate
(Mak 3.1–6; Luk 6.6–11)

⁹ Tena Jisas ku tiaki te kina raa no haere i te hare lotu na Jiu raa, ¹⁰ tena e isi te tama terima e mate e noho i te kina raa. E isi na tama e hihhai ki kkite Jisas e ppena na mee e sara, kito na tama raa ki vahiri ake ma, “Na tuua te Sabat raa e ppui taatou ki tokonaki na tama ki taualleka?”

¹¹ Tena Jisas ki meake, “Kame he tama kootou e isi te sipsip e teiho i roto terua i te aho te Sabat, akoe kame se hhuti ake te manua raa i aruna?”

¹² Tena te ora te tama e hakanaaniu i aruna te sipsip! Ia tena na Tuua taatou raa e hakattana hoki taatou ki tokonaki te tama i te Sabat.” ¹³ Kito Jisas ki meake te tama te rima e mate raa, “Ssora te rima akoe.”

Tena te tama raa ki ssora te rima aia raa, tena te rima raa ku tauareka kussau hoki pera ma teeraa rima. ¹⁴ Kito na Farisi raa ki oo no hakatonutonu na tattara ma ki taa Jisas ki mate.

Jisas ko te Tama Hehekau Te Atua e hirihiri

¹⁵ Jisas e rono na hakataakoto na tama raa ma ki taa Aia ki mate raa, tena Aia ki haere i taha ma te kina raa, tena he kanohenua e rahi roo ku tauttari Aia. Aia e tokonaki na tama hakaatoa e lavvea raa no taualleka, ¹⁶ tena ki tattara ake na tama raa ki se tattara ake alaa tama i te vahi Aia. ¹⁷ Aia e ppena peenei ma ki hakamaoni hea Te Atua ni tattara ake profet Aisaia ma ki tattara mai taatou ma:

¹⁸ “Teenei te Tama Hehekau Anau tera Anau ni hirihiri, te Tama tera Anau e laoi, ia e hihia roo.

Anau e me ki kou ake Te Anana Tapu Anau raa ki noho i roto Aia, tena Aia e me ki tattara atu i te hakatonutonu Anau na tama raa ki llono na henua hakaatoa.

¹⁹ Tama raa se lavaa te hakatautau ia ma ki vavaa, ia Tama raa se lavaa te tuu no tattara hakamaroa i na kina na mateara.

²⁰ Tama raa se lavaa te peesia na tama na hakattina laatou e matanaenna e raa i taha,

ia se lavaa te taa mate na hakattina na tama raa ki mmate hua, ki tae roo te saaita Aia e hamai no kou mai na tiputipu te ora hakamaoni raa.

²¹ Tena na tama hakaatoa e me ki tuku na hakattina laatou raa i Tama raa.”

Jisas ia ma Belsebul
(Mak 3.20–30; Luk 11.14–23)

²² Tena na tama raa ki kou ake te tama e sseni, ia e se lavaa hoki te tattara, e mee aia e isi te tipua e tau i roto aia. Jisas e tokonaki te tama raa no lavaa te tattara, ia no lavaa hoki te kite. ²³ Te kanohenua raa ku mahharo roo i na mee Jisas e ppena raa. Tena na tama raa ki vahihhiri ma, “Eaa, teenei ko te mokopuna Devit raa koi?”

²⁴ Na Farisi raa ellono na tattara raa, tena na tama raa ki meake ma, “Te Tama naa e lavaa koi te hakaise na tipua raa e mee Belsebul e kou ake na mahi Aia ki ppena na mee raa.”

²⁵ Jisas e iroa na hakataakoto na tama raa, tena Aia ki meake, “Kame he henua e motumotu i nakuturana no ppuhu hokolaatou, te henua naa se lavaa te tuu roroa. Tena kame he mataakaina, seai naa he hai maatua e vaevae i nakuturana no ppuhu hokolaatou, tena na tama naa e me ki nnoho maseuseu hoki. ²⁶ Tena kame he kuturana i roto te nohorana Satan raa e ppuhu hokolaatou, te mee naa e huri ake pera ma te nohorana naa

ku motumotu ina kuturana, tena te nohorana naa se roroa ku maseu. ²⁷ Kootou etattara ma Belsebul ekou mai na mahi Anau ki hakaise na tipua raa i taha. Ia tena koai te tama e kou ake na mahi na tama tauttari kootou raa ki hakaise na tipua raa i taha? Na tama koi e tauttari kootou raa e me ki huriatu pera ma kootou essara! ²⁸ Kootou e ssara, teena seai ma ko Belsebul, e meia TeAnana Tapu TeAtua raa ekou mai na mahi Anau ki hakaise na tipua raa i taha. Tena te mee nei e hakamaoni pera ma te Hakamaatua ana i te Vaelani raa ku tae mai no nnoho ma kootou.

²⁹ "Se hai tama e lavaa te saa no uru i roto te hare te tama e ivi raa no too na hekau te tama raa, e meia kame aia e hihai, aia ku haihai te tama raa i mua, tena aia ku lavaa te uru i hare no too hea aia e hihai raa.

³⁰ "Kame he tama se tuu i te vahi Anau, te tama naa e hakataukaa ma Anau; te tama se tokonaki Anau ki hakutu mai raa e hakatui na tama raa i taha ma Anau. ³¹ Teenei te hakataakoto Anau e tattara atu kootou raa; ni haisara, ia nitattara sakkino peehee na tama e pehipehi i te vahi TeAtua raa e lavaa koi tessirihia; e meia natattara sakkino tetama e pehi i TeAnana Tapu raa selavaa roo tessirihia. ³² Tetama e mee na tattara sakkino i te vahi te Tamariki te Tama nei e lavaa tessirihia; e meia na tattara sakkino te tama e mee i TeAnana Tapu raa e me ki mmoe tahi roo selavaa te ssirihia.

*Tiputipu te laakau ia ma na hua aia
(Luk 6.43-45)*

³³ "Kame akoe e hihai nahua taualleka, tena akoe kiisi telaakau e homohomo tauareka; kame akoe eisi telaakau e homohomo haeo, tena akoe e me kiisi nahua haeo. Taatou e lavaa te illoa ina laakau raa e mee na hua laatou ehhuara. ³⁴ Kootou nilapono, kootou e lavaa peehee te tattara na tattara taualleka te saaita kootou e haisara? E mee te maihu raa e tattara iho na mee ekkapi iroto te hatu manava raa. ³⁵ Na tama taualleka raa e huri mai na mee taualleka i roto na hatu manava laatou raa, tena natama haeroa e huri namee sakkino iroto na hatu manava laatou raa.

³⁶ "Kootou kiilloa pera ma te Aho Hakatonutonu raa, kootou e me ki hakarikari na tattara sakkino hakaatoa roo kootou ni pehipehi raa. ³⁷ Na tattara akoe raa e me ki hakatonutonu akoe, ki huriatu ma akoe etonu; ma akoe e haisara."

*Na Farisi raa e meake Jisas ki huri ake he mirakol
(Mak 8.11-12; Luk 11.29-32)*

³⁸ Tena eisi natama poroporo natuaa ia ma na Farisi e meake ma, "Rabai, maatou e hihai ki kikitae Akoe e pena he mirakol."

³⁹ Kito Jisas ki meake, "Na tama te aho nei raa ni tama sakkino, ia ni tama se hakattina!" Kootou e mee mai ma ki huriatu he mirakol? Selavaa! Te mirakol hokotahi Anau e me ki huriatu raa ko te mirakol profet Jona.

⁴⁰ Essau hoki pera ma Jona enoho etoru na aho ia ma etoru na poo iroto te manava te ika e rahi roo, tena te Tamariki te Tama nei e me ki moe etoru na aho ia ma etoru na poo i te kava. ⁴¹ Te saaita te Aho Hakatonutonu raa, na tama i Ninive raa e me ki ttuu i aruna no ppau atu na hai sara kootou raa, maitaname na tama raa ni ttike i taha ma na hai sara laatou raa te saaita laatou ni llono na tattara Jona raa, tena Anau e meatu, e isi te mee i te kina nei e hakanaaniu roo i aruna Jona!

⁴² "Te saaita te Aho Hakatonutonu raa, te avana tetuku i Sebara e me ki ttuu i aruna no ppau atu na hai sara kootou raa, maitaname aia ni horau mai roo i te henua aia e mmao raa ma ki hakarono na akoako

te atamai te Tuku Solomon raa, tena Anau e meatu pera ma e isi te mee i te kina nei e hakanaaniu roo i aruna Solomon!

Na tipua ku vakkai
(Luk 11.24–26)

⁴³ “Kame he tipua e haere i taha ma he tama, te tipua naa e me ki haere vaa roto na kina pakuppaku na henua raa no sesee he kina ki hamaroro. Emeia kame aia se isi te kina elave, ⁴⁴ tena aia e me ki tattara hokoia ma, ‘Anau e me ki vaakai muri te hare anau raa.’ Tena aia e me ki vaakai no kite pera ma te hare raa ku tuu vare, ia ku atea, tena ku oti te tukutuku hakaraoi. ⁴⁵ Tena te tipua raa e me ki haere no hakattaki ake e hitu hoki na tipua e sakkino roo i aruna aia ma ki oo laatou no nnoho i roto te tama naa. Te saaita na tipua raa ku nnoho roo hakaatoa, tena te tama naa e me ki haero roo i aruna ma te kaamata raa. Teenei hea e me ki kapihi ake i na tama sakkino i te aho nei.”

Na taina Jisas raa ia ma te tinna laatou
(Mak 3.31–35; Luk 8.19–21)

⁴⁶ Jisas koi tattara ake koi na tama raa te saaita te tinna ia ma na taina Aia raa ni ttae ake i te kina raa. Na tama raa e ttuu i aho, tena ki meake na tama raa ma laatou e hihhai ki tattara ma Jisas. ⁴⁷ Kito na tama e ttuu i te kina raa ki meake Jisas ma, “Kira ake, te tinna ia ma na taina Akoe raa e ttuu i aho, tena na tama raa e hihhai ki tattara kootou.”

⁴⁸ Tena Jisas ki meake, “Koai te tinna Anau? Koai na taina Anau?”
⁴⁹ Kito Jisas ki hakassii ake na disaipol Aia raa, tena ki meake, “Kira ake! Na disaipol raa ko te tinna ia ma na taina Anau! ⁵⁰ Tena te tama tera e tautari na tiputipu te Tamana Anau i te vaelani raa, he taina, he kave, ia he tinna Anau.”

13

Tattara hurihuri i te tama e ttori na hua
(Mak 4.1–9; Luk 8.4–8)

¹ Te aho naa koi Jisas kutiaki te hare naa no haere itai, tena Aia ki noho i te kina raa no akoako ake na tama raa. ² Te kanohenua e kkutu ake i te kina raa e rahi roo, tena Aia kikake no noho i roto te manau raa, e meia te kanohenua raa e ttuu i te taunatai. ³ Jisas e tattara ake i na tattara hurihuri ki akoako ake tammaki na mee i na tama raa.

“Hakallono! Teeraa he tama e haere ttori na hua na wit. ⁴ Te saaita aia ni haere maka na hua raa i roto te paupaku raa, tena alaa hua e maoha i aruna na mateara, tena na manu raa ku llee iho no kkai na hua raa. ⁵ Alaa hua e maoha i aruna na kina e hatu, ia te kerekere i te kina raa e patake roo. Na hua raa se roroa ku hhome e mee te kerekere raa e patake. ⁶ Emeia te saaita telaa raa ni hopo ake, tena telaa raa ku ttuni na hua raa, e mee na patiaka na hua raa se uru roo i raro, tena na hua raa se roroa ku mmate. ⁷ Alaa hua e maoha i roto natiare, tena natiare raa e hhome no uhi na hua raa. ⁸ Emeia alaa hua e maoha i te kina na kerekere taualleka, tena na hua raa ku hhome no hhuu na hua, alaa laakau e ttae huitarau na hua, alaa laakau e ttae tipu ono, tena alaa laakau e ttae tipu toru na hua.”

⁹ Tena Jisas ki hakaoti ake ma, “Hakallono, kame kootou e isi na katarina.”

Te hakataakoto te tattara hurihuri
(Mak 4.10–12; Luk 8.9–10)

¹⁰ Tena na disaipol raa ki oo ake no vahiri ake Jisas ma, "Aiea te saaita Akoe e tattara ake na tama raa, Akoe e tattara na tattara hurihuri raea?"

¹¹ Kito Jisas ki meake, "Te Atua ku oti te kou atu te atamai na mee i roto te Hakamaatua ana ite Vaelani tera e huuna ria raa, e meia Te Atua se kou ake te atamai raa inatama. ¹² Maitaname natama tera eisi na illoa laatou raa, Te Atua e me ki hakanuu na illoa na tama raa ki llahi roo, e meia na tama se isi na illoa raa, Te Atua e me ki ssau na illoa na tama raa i taha, niaina ma na illoa na tama raa e pamme. ¹³ Te hakataakoto Anau e tattara ake na tama raa i na tattara hurihuri raa e mee na tama raa e kirakira, e meia laatou sekkite, tena na tama raa e halollono, e meia na tama raa sellono, ia se hai mee e illoa. ¹⁴ Ia tena na tattara Te Atua tera profet Aisaia ni tattara mai raa ku kkati ma na tama nei: 'Na tama nei e me ki halollono koi no halollono e meia laatou selavaa te illoa;

na tama nei e me ki matamata koi no matamata, e meia laatou selavaa tekkite,

¹⁵ e mee na kapuroro laatou raa e nnahe roo te illoa,

ia na katarina laatou raa e tturi,

tena na karemata laatou raa e ppuni.

Te Atua e mee ma peeraa na karemata na tama naa ki kkite,

ia na katarina laatou raa killono,

ia hoki na kapuroro laatou raa ki mallama,

na tama naa e lavaa koi te tauttari Aia,

tena Aia ku tokonaki na tama naa ki taualleka.'

¹⁶ Tena kootou iaa, Te Atua ku oti te hakatapu kootou! Na karemata kootou raa ku kkite, tena na katarina kootou raa kullono. ¹⁷ Anau e meatu te hakamaoni, tammaki na profet ia ma na tama e tauttari Te Atua e hihhai roo ki kkite na mee kootou ekkite raa, e meia laatou selavaa tekkite, tena na tama naa e hihhai hoki killono na mee kootou ellono raa, e meia na tama naa se lavaa te llono.

*Te hakataakoto te tattara hurihuri te tama e haere lletu na hua
(Mak 4.13-20; Luk 8.11-15)*

¹⁸ "Hakallono, tena kumee ki illoa kootou te hakataakoto te tattara hurihuri te tama e haere lletu na hua raa. ¹⁹ Na tama ellono na tattara ite vahi te Hakamaatua ana ite Vaelani raa, e meia laatou se illoa na tattara raa, na tama naa essau pera ma na hua emaoha iaruna te mateara raa, tena Satan ki haere ake no ssoro na tattara Te Atua raa i taha ma na hatu manava na tama naa. ²⁰ Na hua emaoha ite kina e hatu raa, ettuu ma na tama e hihhia no too na tattara Te Atua raa te saaita koi laatou ni llono na tattara raa. ²¹ E meia na tattara raa se mmoe tahi i roto na hatu manava na tama naa, ia se mmoe roroa hoki. Tena te saaita na hainattaa ia ma na hakalono llihu ku ttiri na tama raa e mee laatou e tauttari Anau, tena na tama naa ku tiaki hua koi na tattara raa. ²² Na hua emaoha ite kina natiare raa ettuu ma na tama ellono na tattara Te Atua raa, e meia na tama raa e mamannatu tammaki na ora ite maarama nei raa, ia te mannako laatou na mee taualleka raa e uhi na tattara Te Atua raa, tena na tama naa ku se hhua na hua. ²³ Tena na hua e hhomo ite kina na kerekere taualleka raa ettuu ma na tama ellono, ia e illoa hoki na tattara Te Atua raa: na tama naa e me ki ppena tammaki na tiputipu taualleka, e ssau pera ma na hua e hhomo i te kerekere tauareka no hhua huitarau, tipu ono ia ma tipu toru na hua raa."

Tattara hurihuri na veve sakkino

²⁴ Jisas e tattara ake na tama raa teeraa tattara hurihuri hoki: te Hakamaatua ana ite Vaelani raa e tipu peenei. He tama e ttori na hua taualleka i roto te paupaku aia. ²⁵ Ia he poo hokotahi te saaita na tama hakaatoa ku mmoe, tena he tama manava haero i te tama raa kue haere ake notti na veve haero raa itekina na wit e ehomo raa, tena ki haere. ²⁶ Te saaita na wit raa ku homo no hhua, na veve sakkino raa hoki ku homo.

²⁷ "Te tama hehekau raa e haere no meake te tama raa ma, 'Tama hakamaatua, akoe nittori na hua taualleka i roto te paupaku akoe raa, kaa na veve sakkino raa e oo mai ihee?' ²⁸ Tena te tama hakamaatua raa ki meake, 'E isi na tama manava sakkino ettori na veve naa.' Kito na tama raa ki meake, 'Ako e hihai ma maatou ki oo no haere uhu na veve raa i taha?' ²⁹ Tena te tama hakamaatua raa ki meake, 'Seai, kaa oti kootou ku haere uhu na veve raa, tena ku uhu hoki ma na wit raa. ³⁰ Tiaki na wit ia ma na veve raa ki hhomoo hakaatoa ki taeroo te saaita taatou e haki na hua raa. Tena Anau e me ki meake na tama e haki na hua raa ki haere uhu na veve raa i mua, tena ku nonoa na veve raa i na sai no ttuni, tena ki oti na tama raa ku haere haki na hua na wit raa no hakatau i roto te hare anau raa.'"

Tattara hurihuri te hua paamee
(Mak 4.30-32; Luk 13.18-19)

³¹ Tena Jisas ki tattara ake na tama raa teeraa tattara hurihuri hoki: "Te Hakamaatua ana ite Vaelani raa e tipu peenei. He tama e too te hua te mastet raa notti i roto te paupaku aia raa. ³² Te hua naa ko te hua roo e paamee hokoia ina hua hakaatoa, e mea te saaita aia e homo, te laakau raa e me ki rahiroo i aruna na laakau hakaatoa, te laakau naa e me ki homo no matua, tena na manu raa ku llee ake no pena na hohana laatou raa i aruna na raraa te laakau raa."

Tattara hurihuri te Ist
(Luk 13.20-21)

³³ Tena Jisas ki tattara ake teeraa tattara hurihuri hoki: Te Hakamaatua ana ite Vaelani raa e tipu peenei. He hine e too na ist no hilo ma na haraoa raa, tena ki hakamoe te haraoa raa no huta.

Te hakataakoto Jisas e tattara na tattara hurihuri
(Mak 4.33-34)

³⁴ Jisas e tattara na tattara hurihuri na saaita Aia e tattara ake na kanohenua raa, ia ni tattara peehee Aia e tattara ake ina tama, Aia e tattara ina tattara hurihuri. ³⁵ Aia e penna peenei ki mee na tattara na profet raa ki hakamaoni ma, "Anau e tattara na tattara hurihuri na saaita Anau e tattara ake na tama raa; Anau e me ki tattara ake na tama raa na mee e huuna ria i te kaamata roo te saaita te maarama nei ni tipu mai raa."

Te hakataakoto te tattara hurihuri na veve sakkino

³⁶ Te saaita te kanohenua raa ku tiaki Jisas no oo ina hare laatou raa, na disaipol Jisas raa ku oo ake no vahiri ake Tama raa ma, "Tattara mai maatou ma te hakataakoto te tattara hurihuri na veve ehomo i roto te paupaku raa e mee maea."

³⁷ Kito Jisas ki meake, "Te tama e ttori na hua taualleka raa ko te Tamariki te Tama nei; ³⁸ te paupaku raa ko te maarama nei; na hua taualleka raa ko na tama i roto te Hakamaatua ana i te Vaelani raa, tena na veve sakkino raa ko na tama e tauttari Satan raa, ³⁹ tena te tama sakkino e ttori na veve raa

ko Satan. Te hakahaki na hua raa ko te hakaotioti na mee i te maarama nei, tena na tama e haere haki raa ko na ensel.

⁴⁰ "Tena naveve sakkino raa e me ki hakkutu ria no ttuni i roto te ahi, ia e me kissau peeraa hoki i te hakaotioti na mee hakaatoa i te maarama nei raa. ⁴¹ Te Tamariki te Tama nei e me ki kauna na ensel Aia raa ki oo no hakkutu na tama sakkino tera e mee na tama ki haissara raa ia ma natama eppena na mee sakkino raa itaha ma te Hakamaatua ana Aia raa, ⁴² tena na ensel raa e me killetu na tama raa i roto te ahi e vvela roo, tena na tama raa e me kittani no hakatikkti na niho laatou raa. ⁴³ Tena na tama TeAtua raa e me ki hakamaahina ake pera ma telaa raa i roto te Hakamaatua ana te Tamana laatou raa. Hakallono, kame kootou e isi na katarina!

Tattara hurihuri na mee taualleka

⁴⁴ "Te Hakamaatua ana i te Vaelani raa e tipu peenei. He tama ekite tammaki na sileni i roto te paupaku, tena aia ki tanu hakaraoi na mee raa. Te tama raa kuhihia roo, tena aia ki haere no too na hekau aia raa no kou ake alaa tama ki sui, tena aia ki too na sileni raa no haere no sui te paupaku raa.

Tattara hurihuri te pure e kivakiva roo

⁴⁵ "Ia hoki te Hakamaatua ana i te Vaelani raa e tipu peenei. He tama e sese na pure ekivakiva, ⁴⁶ ia tesaaia aia ni kite te pure hokotahi e kivakiva roo, tena aia ku kou ake na hekau aia e ttino raa hakaatoa ki sui alaa tama, tena aia ki sui te pure e kivakiva raa.

Tattara hurihuri te kupena pupui ika

⁴⁷ "Ia hoki te Hakamaatua ana i te Vaelani raa e tipu peenei. E isi na tama meeme e ika epphi te kupena laatou raa i roto tenamo ma kimmou na ika hakaatoa. ⁴⁸ Tesaaia te kupena raa ku pii na ika, na tama raa ku horo ake te kupena raa iuta, tena ki nnoho iraro no hiri na ika raa: na tama raa epono na ika taualleka raa i roto nakete, tena ki peesia na ika haero raa itaha. ⁴⁹ Tena e me kissau peenei hoki i te hakaotioti na mee hakaatoa i te maarama nei raa: na ensel raa e me ki oo no havakkee na tama sakkino raa itaha ma na tama taualleka raa, ⁵⁰ tena kulletu na tama sakkino raa i roto te ahi e vvela raa, tena na tama raa e me ki ttani no hakatikkti na niho laatou raa i te kina raa."

Te hakamaoni vahao nei ia ma te hakamaoni i mua

⁵¹ Tena Jisas ki vahiri ake na tama raa, "Kootou e illoa na mee nei?"

Kito na tama raa ki meake, "Noo."

⁵² Tena Jisas ki meake, "Te hakataakoto nei e mee pera ma na tama e poroporo na tuua tera ku mee mo disaipol i roto te Hakamaatua ana i te Vaelani raa e ssau pera ma he tama e ttino te hare tera e too na mee hoo ia ma na mee tuai raa no taari i taha ma te hare hakatautau na mee raa."

Na tama i Nasaret raa ku se hihhai Jisas

(Mak 6.1-6; Luk 4.16-30)

⁵³ Jisas ku oti te tattara ake na tattara hurihuri raa, tena Aia ki tiaki te kina raa ⁵⁴ no vaakai i te matakaina Aia raa. Tama raa e akoako i roto te hare lotu na Jiu raa, tena na tama ellono na tattara Aia raa ku mahharo roo. Na tama raa e tattara hokolaatou ma, "Tama raa e too te iroa Aia raa i hee? Kaa na mirakol hoki Aia eppena raa? ⁵⁵ Teenei sei ma ko te tamariki te tama hakatuutuu hare raa? Aiea Meri sei ma ko te tinna Aia, tena Jems, Josep, Saimon ia ma Judas sei ma ko na taina Aia?"

⁵⁶ Aiea na kaave Aia raa se nnoho i te matakaina nei? Tama nei e too te iroa Aia raa i hee?" ⁵⁷ Tena na tama raa ku se hihhai ki too Jisas.

Kito Jisas ki meake na tama raa, "Na profet e me ki hakammaharia i na kina roo hakaatoa, e meia te matakaina roo aia ia ma te hareakina roo aia raa e me ki se hihhai te tama naa." ⁵⁸ E mee na tama raa se hakattina, tena Aia ki se ppena tammaki na mirakol i te matakaina raa.

14

Jon Baptis ku mate

(Mak 6.14–29; Luk 9.7–9)

¹ Herot tetama ehakamaatua i roto Galili tesaaita naa raa ku rono i na mahi Jisas. ² Tena Herot ki meake na purepure aia raa ma, "Te tama naa ko Jon Baptis hakamaoni ku ora hakaraoi? Tera hea aia e isi na mahi ki ppena na mirakol raa?"

³ Maitaname Herot ni meake kaamata ma na soldia aia raa ki hakapiki Jon, tena ku haihai tama raa no ppono i te hare karapusi. Aia e ppena peenei e mee Herodias te avana Filip te taina aia raa. ⁴ Jon Baptis ni hai ake Herot i mua ma, "Te mee naa se tonu ma akoe ki avana Herodias!" ⁵ Herot e hihai roo ma kitaa Jon ki mate, e meia aia e matakou i te kanohenua na Jiu raa, maitaname na tama raa e hakattina pera ma Jon he profet.

⁶ Herot epena te kai ki maanatu te aho aia ni haanau i ho raa, tena te taukupu aia raa ku ruerue i mua na tama i hare raa hakaatoa. Herot ku hihia roo, ⁷ tena aia ki meake te taukupu aia raa, "Anau e meatu te hakamaoni pera ma anau eme kikouatu heme peehae akoe e kainno mai anau!"

⁸ Kito te tinna te taukupu raa ki meake te hakataakoto aia, tena te taukupu raa ki kainno ake te tamana aia raa ma, "Pare mai te saaita nei roo koi, te pohouru Jon raa i aruna he parete!"

⁹ Herot ku aroha, e meia aia kuse hai ara hoki, e mee te tattara aia ni kou ake te taukupu raa i mua na tama hakaatoa i hare raa, tena aia ki meake kippena te hakataakoto te taukupu raa ki kotia. ¹⁰ Tena Herot ki kkave te tattara i na soldia aia raa kissepe te uaa Jon raa i roto te hare karapusi. ¹¹ Na soldia raa ku pare ake te pohouru Jon raa i aruna te parete, tena ki kou ake te taukupu raa, tena te taukupu raa ki too te pohouru raa no kkave i te tinna aia raa. ¹² Tena na disaipol Jon raa ki oo ake no too te tinotama raa no kkave no tanu, tena laatou ki oo no meake Jisas.

Jisas e haanai te kanohenua e tammaki roo *(Mak 6.30–44; Luk 9.10–17; Jon 6.1–14)*

¹³ Tesaaita Jisas ni rono ma Jon ku mate, Aia ku tiaki te matakaina raa no kake te manau raa no tere Hokoia i te kina se hai tama raa. Na tama raa ku llono ma Jisas ku tere, tena laatou ki tiaki na matakaina laatou raa no oo vaa uta i te kina Jisas e tere raa. ¹⁴ Jisas ku tiho i raro ma te manau raa, tena te saaita aia ni kite te kanohenua e rahi raa, Aia ku aroha roo i na tama raa, tena Aia ki tokonaki na tama e lavvea raa no taualleka.

¹⁵ Te hiahi na disaipol raa ku oo ake no meake Jisas ma, "Te mee raa ku hiahi roo, tena te kina nei e mmao se hai tama. Kauna te kanohenua raa ki oo i na matakaina raa no sui ni kai ma laatou."

¹⁶ Kito Jisas ki meake na disaipol raa, "Na tama naa se lavaa te oo! Kootou hokkootou ki kou ake ni mee ki kkai na tama naa!"

¹⁷ Kito na disaipol raa ki meake ma, "Maatou e isi koi e rima na haraoa ia ma e rua na ika."

18 Tena Jisas ki meake, “Kou mai na mee naa i te kina nei!” 19 Kito Jisas ki meake te kanohenua raa kinnoho iaruna na veve raa, tena Aia kitoo na haraoa erima raa ia ma na ika eru raa, tena kikkira i te vaelani no hakammaha ake TeAtua. Tena Aia ki ttohi na haraoa raa no kou ake na disaipol Aia raa, kito na disaipol raa ki vaevae ake na mee raa i te kanohenua raa. 20 Na tama roo hakaatoa ekkai no ppoheu. Tena na disaipol raa ki sasao na kai e ttoe raa no ppii sanahuru ma rua na kete. 21 Te kooina na taanata raa hakaatoa kame ettae rima simata, se ppau na hhine ia ma na tamalliki raa.

Jisas e haere vaa aruna te lottai
(Mak 6.45–52; Jon 6.15–21)

22 Tena Jisas ki meake na disaipol Aia raa ki kkkake te manau raa no tere i mua iteeraa vahi tenamora, tena Aia ki kauna te kanohenua raa no vakkai. 23 Aia e kauna te kanohenua raa no oti roo, tena Aia ki haere Hokoia i aruna te mouna raa no lotu. Jisas e noho koi Hokoia i te kina raa te saaita te mee raa ku hakapouri; 24 tena te saaita naa hoki te manau raa ku mmao, ia ku pehipehi roo, maitaname te matani raa e maairi mai roo i mua.

25 Jisas ku haere ake vaa aruna te lottai raa, tena ilotonu te toru ma te ono te tahata Aia ku taapiri ake ina disaipol Aia raa. 26 Te saaita na disaipol raa nikkite Jisas e haere ake vaa aruna te lottai raa, tena na tama raa ku mattaku roo. Na tama raa ku tattara, tena kivaa huri i te mattaku laitou raa ma, “Teena he tipua!”

27 Jisas ku tattara ake na disaipol raa, tena ki meake, “Auu se ttuu na huru kootou! Teenei ko Nau koi. Auu se mattaku!”

28 Kito Pita ki meake, “TeAriki, kame teena ko Koe hakamaoni, tena mee mai anau ki haere atu vaa aruna te lottai.”

29 Tena Jisas ki meake, “Hamai.” Kito Pita ki tiho i taha ma te manau raa no haere atu iaa Jisas raa vaa aruna te lottai. 30 Emeia te saaita koi te maanatu Pita raa ni tere ake i te matani e maairi hai mahi raa, te matakua aia raa ku tere ake, tena aia ku tere i roto te lottai. Kito Pita ki tani ake te varo aia ma, “TeAriki, tokonaki anau!”

31 Te saaita naa koi Jisas ku haaro atu te rima Aia raa no ttaohi Pita, tena ki meake, “Te hakatina akoe raa se hai mahi! Aiea akoe e mamaanatu tammaki naea?”

32 Tena tokorua raa ku kkkake i roto te manau raa, tena te matani raa ku tteiho no marino kkii. 33 Na disaipol i roto te manau raa ku hakammaha ake Jisas, tena na tama raa ki meake ma, “Hakamaoni roo, Akoe ko te Tamariki TeAtua.”

Jisas e tokonaki na tama lavvea i Genesaret raa no taualleka
(Mak 6.53–56)

34 Na tama raa e tere vaa roto te namo raa no ttae he matakaina i roto Genesaret i teeraa vahi, 35 tena na tama i te kina raa ku kkkira ake no mattino Jisas. Kito na tama raa ki aru na tama na matakaina tappiri ake raa ki kou mai na tama lavvea raa iaa Jisas. 36 Na tama raa e kainno ake Jisas ma ki tiaki na tama lavvea raa ki ttaohi na kaunutu na hekau Aia raa ki taualleka na tama raa, tena na tama hakaatoa ettaohi na kaunutu na hekau Jisas raa ku taualleka.

15

Na poroporo na tipuna taatou i mua
(Mak 7.1–13)

1 Tena eisi na Farisi ia ma na tama e poroporo na tuua e oo mai i Jerusalem no vahiri ake Jisas ma, 2 "Aiea na disaipol Akoe raa se tauttari na tiputipu na tipuna taatou ni kou mai i mua raea? Na tama raa se ssoro na rima laatou raa i mua laatou e kkai na kai!"

3 Kito Jisas ki meake, "Kaa kootou se tauttari na tattara TeAtua raa, tena ki tauttari koi na akoako kootou hokkootou raea? 4 E mee TeAtua ni tattara mai ma, 'Hakammaha na tamana ia ma na tinna kootou raa,' tena, 'Kame kootou e kou ake na haeo na tamana ia ma na tinna kootou raa, kootou e me ki taaiaria no mmate.' 5 Emeia kootou e akoako ma kame na tama e isi na mee ki tokonaki na tamana ia ma na tinna laatou raa, tena ki oti ki meake ma, 'Na mee nei ni mee TeAtua,' 6 tena na tama naa ku se tau hoki te hakammaha na maatua laatou raa. Kootou se hakammaha na tuua TeAtua raa, e meia kootou e tauttari koi na akoako kootou hokkootou. 7 Kootou nitama tattara uhiuhi! Na tattara Aisaia ni tattara ite vahii kootou raa ku hakamaoni roo!"

8 TeAtua e mee ma, 'Na tama nei e hakammaha Anau ma na maihu koi laatou,

e meia na hatu manava laatou raa e mmao roo i taha ma Anau.

9 Ia se tau hoki ma na tama nei ki hakammaha Anau, maitaname na tama nei e akoako na tuua na tama raa pera ma nituaa Anau!"

Na mee e mee na tama ki hai sara

(Mak 7.14-23)

10 Kito Jisas ki kanna ake te kanohenua raa kiooake Aia, tena Aia ki meake, "Hakallono ki illoa kootou! 11 Seai ma ko na mee euru i roto na maihu kootou raa e mee kootou no hai ssara, e meia aaraa ko na mee e oo mai i taha ma na maihu raa e mee kootou no hai ssara."

12 Tena na disaipol raa ki oo ake no meake Jisas ma, "Ako e iroa pera ma na hakataakoto na Farisi raa e sakkino roo i na tattara Akoe e tattara raa?"

13 Kito Jisas ki meake, "Nalaakau hakaatoa te Tamana Anau i te vaelani raa ni settori raa e me ki uhu ria." 14 "Auu se mamannatu tammaki inatama naa! Aanaa ko na tama hakamattua essenii tera e hakattaki na tama karemata sseni raa, tena kame he tama essenii e hakattaki teeraa tama essenii, tokorua naa hakaatoa e me ki maoha i roto te rua e nnoto raa."

15 Kito Pita ki meake, "Hakamaarama mai te tattara naa ki illoa maatou."

16 Tena Jisas ki meake na tama raa, "Kootou ni disaipol Anau, e meia na illoa kootou raa se taeroo na illoa alaa tama. 17 Kootou se ki illoa roo? He mee peehee euru i roto te maihu e me ki haere no tae te kopu, tena ki oti ku haere iho i taha ma te tinotama. 18 Emeia na mee tera e oo mai i te hatumanava no hhopo i taha ma te maihu raa ko na mee roo tera e mee te tama ki hai sara raa. 19 Maitaname na hakataakoto sakkino ki ta na tama, ki haihuri ma alaa tama, ki ppena na tiputipu sakkino, ki kailallao, ki tattara malliu, tena ki tamoa haeo alaa tama raa e oo mai i te hatumanava. 20 Aanei ko na mee tera e mee te tama ki hai sara. Emeia ki kkai se ssoro na rima pera ma kootou e tattara ma taatou ki ppena raa, te mee naa se mee kootou ki hai ssara."

Te hine e hakatina

(Mak 7.24-30)

21 Jisas kutiaki te matakaina raa no haere notae hekina etaapiri i na matakaina Taia laaua ma Saidon raa. 22 Tena he hine i te matakaina Kenan e noho i te kina raa, tena aia ki haere ake notani ake Jisas ma,

“Tamariki Devit, Hai aroha mai anau! Taku tamariki hine raa e isi te tipua e tau i roto aia, tena te saaita nei aia ku hao roo.”

²³ Emeia Jisas se hai tattara e meake te hine raa. Tena na disaipol Jisas raa ki oo ake no meake Tama raa ma, “Hakaise te hine naa ki haere! Te hine naa e me ki haere vavaa koi peenaa vaa muri taatou!”

²⁴ Kito Jisas ki meake na disaipol Aia raa ma, “Anau e kauna ria ki hamai no tokonaki na tama e ssau pera ma ni sipsip i roto Israel tera ku llano raa.”

²⁵ Te hine raa e rono na tattara raa, tena aia ki haere atu no tuturi i mua na vae Jisas raa no meake ma, “TeAriki, tokonaki anau!”

²⁶ Tena Jisas ki meake ma, “Setonu ma taatou ki too na kai na tamalliki raa no kou ake na poi raa ki kkai.”

²⁷ Kito te hine raa ki meake, “TeAriki, te tattara naa e hakamaoni, e meia na poi raa e kkai hoki na maanunu e maoha iraro te tebol te tama haka-ma-atua laaou raa.”

²⁸ Tena Jisas ki meake te hine raa, “Akoee he hine roo e hakatina mahi! Anau e me kippena ma akoe hea akoe e hihai raa.” Te saaita naa koi te tamariki hine raa ku tauareka.

Jisas e tokonaki tammaki na tama no taualleka

²⁹ Jisas ku tiaki te matakaina raa no haere vaa tai te Namu Galili raa. Aia e haere no kake te paa mouna raa, tena ki noho i raro. ³⁰ Na kanohenua e tammaki roo ku oo ake iaa Jisas ma na tama na vae e mmate, na tama e sseni, na tama na vae e ppiko, na tama e tturi se lavaa te tattara ia ma tammaki na tama lavvea, tena te kanohenua raa e too na tama raa hakaatoa no hakammoe i mua na vae Jisas raa, tena Jisas ki tokonaki na tama raa hakaatoa no taualleka. ³¹ Te kanohenua raa ku mahharo e mee na tama e tturi se lavaa te tattara raa ku tattara, na tama na vae e ppiko raa ku taualleka, na tama na vae e mmate raa ku hahaere, na tama e sseni raa ku kkiti; tena na tama raa hakaatoa ki hakammaha ake TeAtua na tama Israel raa.

Jisas ku haana i teeraa kanohenua e tammaki hoki (Mak 8.1-10)

³² Jisas e kanna ake na disaipol Aia raa no meake ma, “Anau e aroha roo na tama nei, maitaname na tama nei e nnoho ma Anau i roto e toru na aho, tena te saaita nei na tama nei ku se hai kai ki kkai. Anau se hihai ki kauna na tama nei ki oo se kkai, e mee na karemata na tama naa e me ki pouiri te saaita laaou e vakkai raa.”

³³ Kito na disaipol raa ki vahiri ake ma, “Kaa maatou e me ki oo no ssee ni kai i hee ki hannai na tama nei ma teenei he kina e tuu mahoa nei?”

³⁴ Tena Jisas ki vahiri ake, “Kaa e hia na haraoa kootou e isi?”

Kito na disaipol raa ki meake, “E hitu na haraoa, tena e rua na ika pam-mee.”

³⁵ Kito Jisas ki meake te kanohenua raa ki nnoho i raro. ³⁶ Tena Aia ki too e hitu na haraoa raa ia ma e rua na ika raa no hakammaha ake TeAtua, tena Aia ki tohitohi na haraoa ma na ika raa no kou ake na disaipol Aia raa, tena na disaipol raa ki vae vae ake na kai raa i te kanohenua raa no kkai.

³⁷ Na tama raa hakaatoa e kkai no ppoheu. Tena na disaipol raa ki sasao na kai e ttoe raa no ppii e hitu na kete. ³⁸ Te kooina na taanata e kai raa e tae haa simata, se ppau na hhine laaou ma na tamalliki.

³⁹ Kito Jisas ki kauna te kanohenua raa no vakkai, tena Aia ki kake i roto te manau raa no tere i Magadan.

16

Na Farisi raa e kainno ake Jisas ma ki huri ake he mirakol (Mak 8.11–13; Luk 12.54–56)

¹ Na Farisi ia ma na Sadyusiraa ni o o ake iaa Jisas raa no malliu ma ki taaiki Tama raa, kito na tama raa ki meake ma Jisas ki huri ake he mirakol kikkite laatou pera ma TeAtua e kou ake hakamaoni na mahi Tama raa. ² Emeia Jisas e meake na tama raa, “Te saaita tela raa e hakatootoo ki huru raa, kootou e me ki tattara ma, ‘Te poo nei e me ki tau areka roo e mee te lani mea raa ku hura.’ ³ Tena te tahata roo kootou e me ki mahuru no tattara ma, ‘Te mee raa e me killeku, maitaname telani raa kutuu pouri roo hakaatoa.’ Kootou elavaa te illoa i te vahi telani raa e mee kootou e kkkite na tuutuu te vaelani raa, e meia kootou se lavaa te illoa na hakkatu na mee nei. ⁴ Na tama te aho nei raa ni tama roo e sakkino, ia se hakattina! Kootou e mee ma Anau ki huri atu he mirakol? Selavaa! Te mirakol koi kootou e me ki kkkite raa ko te mirakol Jona.”

Tena Jisas ki huri no haere i taha ma na tama raa.

Te Ist na Farisi ia ma na Sadyusi (Mak 8.14–21)

⁵ Na disaipol raa ku huro nottae teeraa vahi tenamo raa, tena na tama raa essiri hoki ma kitoo ni haraoa. ⁶ Kito Jisas ki meake na tama raa, “Lollohi hakamattonu i na ist na Farisi ia ma na Sadyusi raa.”

⁷ Tena na disaipol raa ku tattara hokolaatou ma, “Tama raa e tattara peenei raa e mee taatou se isi na haraoa e kou mai.”

⁸ Jisas eiroa hea na tama raa e tattara, tena Aia ki vahiri ake, “Aiea kootou e tattara hokkootou ma kootou se isi na haraoa e kou mai naea? Na hakattina kootou raa e pammee roo! ⁹ Kootou se ki illoa? Kootou se mannatu te saaita Anau nittohi na haraoa erima raa no haanai rima simata na taanata? Kaa e hia na kete kootou ni sassao no ppii raa? ¹⁰ Kaa na haraoa e hitu taatou ni hannai haa simata na taanata raa? E hia na kete kootou ni sassao no ppii raa? ¹¹ Kaa kootou se illoa peehee ma Anau se tattara atu kootou i te vahi na haraoa? Lollohi hakamattonu kootou i te vahi na ist na Farisi ia ma na Sadyusi raa!”

¹² Te saaita naa roo na disaipol raa ku illoa ma Jisas se tattara ake laatou i te vahi na ist na tama e hilo ma na haraoa raa, e meia Tama raa e tattara i te vahi na akoako na Farisi ia ma na Sadyusi raa.

Pita e hakari ma Jisas ko te Mesaia (Mak 8.27–30; Luk 9.18–21)

¹³ Jisas ku haere no taapiri i te kina Sisaria Filipai raa, tena Aia ki vahiri ake na disaipol Aia raa i te kina raa ma, “Kootou e mannatu ma te Tamariki te Tama nei koai?”

¹⁴ Kito na disaipol raa ki meake, “E isi na tama e tattara ma Akoe ko Jon Baptis, tena alaa tama e mee ma Akoe ko Elaija, alaa tama e mee ma Akoe ko Jeremaia ia ma Akoe he profet hoki.”

¹⁵ Tena Jisas ki vahiri ake na disaipol raa, “Kaa kootou? Kootou e mannatu ma Anau koai?”

¹⁶ Kito Saimon Pita ki meake, “Akoe ko te Mesaia, te Tamariki TeAtua e ora tahi raa.”

¹⁷ Tena Jisas ki meake, “Saimon, te tamariki Jon, akoe ku hakatapu ria. Maitaname te hakamaoni naa se hamai koi te tama, e meia te Tamana i te vaelani raa e kou atu akoe te hakamaoni naa. ¹⁸ Ia tena Anau e meatu akoe Pita: akoe he hatu, tena Anau e me ki pena te hare lotu Anau raa i aruna te hatu nei, tena te mate se lavaa te seu te hare lotu naa. ¹⁹ Anau

e me ki kou atu akoe na kii te Hakamaatua ana i te Vaelani raa, tena hea akoe e hakkapi i te maarama nei, te vaelani raa e me ki hakkapi hoki; ia hea akoe e hakattana i te maarama nei, te vaelani raa e me ki hakattana hoki.”

²⁰ Kito Jisas ki tattara ake na disaipol Aia raa ki se tattara ake ni tama pera ma Aia ko te Mesaia.

*Jisas ku tattara i te mate Aia
(Mak 8.31—9.1; Luk 9.22—27)*

²¹ Kaamata te saaita naa Jisas ku tattara hakamatahua ake na disaipol Aia raa ma, “Anau e me ki haere i Jerusalem no hakalono llihu i na rima na tama hakamattua, na maatua hakananniu ia ma na tama poroporo na tuua raa. Anau e me ki taia ria no mate, e meia i muri e toru na aho, Anau e me ki mahike muri no ora.”

²² Kito Pita ki hakattaki Jisas i taha ma na tama raa, tena aia ki hai ake Jisas ma, “TeAriki, TeAtua se hihai ma Akoe ki mate! Te mee naa se lavaa te kapihi atu Akoe!”

²³ Tena Jisas ki hakatike no hai ake Pita ma, “Satan, haere i taha ma Anau! Akoe e me ki ttuu vaa mua Anau, maitaname na hakataakoto akoe naa se oo mai TeAtua, e meia aanaa ni hakataakoto koi te tama.”

²⁴ Tena Jisas ki meake na disaipol Aia raa ma, “Kame he tama kootou e hihai ki tautari Anau, te tama naa ki se maanatu te ora aia, tena ku amo te kros aia raa no tautari mai Anau.” ²⁵ Kame kootou e mannako na ora kootou, tena kootou e me killano i taha ma te ora hakamaoni raa, e meia kame kootou se mannako na ora kootou raa no mmate ma Anau, tena kootou e me ki too te ora hakamaoni raa. ²⁶ Hea kootou e me ki too kame kootou e ttino na mee hakaatoa i te maarama nei raa, e meia i roto roo na ora kootou raa e haeo? Se isi na mee kootou e me ki too! Tena se hai mee hoki kootou e lavaa te hoki ki sui muri na ora kootou raa.

²⁷ “Maitaname te Tamariki te Tama nei ku taapiri ki hamai ma na mahi hai mmahi te Tamana ia ma na ensel Aia raa, tena Aia e me ki kou atu na tuhana kootou raa tautari hea kootou ni ppena. ²⁸ Anau e meatu te hakamaoni pera ma eisi na tama i te kina nei se lavaa te mmate ki tae roo te saaita laatou e kkite te Tamariki te Tama nei e hamai pera ma he Tuku raa.”

17

*TeAtua e huri ake na mahi Aia i te tinotama Jisas
(Mak 9.2–13; Luk 9.28–36)*

¹ E ono na aho kullaka, tena Jisas ki too Pita ia ma te haanau Jems laaua ma Jon ki oo laatou i aruna te mouna e palluna raa. Te kina raa se hai tama, hokolaatou koi. ² Te saaita na tama raa nikkira ake Jisas, te tinotama Jisas raa ku senisi no kee roo, na karemata Aia raa ku maahina roo pera ma telaa, tena na hekau Aia raa ku makkini hua roo. ³ Tena tokotoru na disaipol raa kukkite hoki Moses laaua ma Elaija etattara laatou ma Jisas. ⁴ Kito Pita ki mahike i aruna no meake Jisas ma, “TeAriki, e tauareka roo e mee maatou e nnoho i te kina nei! Kame Akoe e hihai anau e me ki hakatuu e toru na paa hare, te hare Akoe, te hare Moses, tena te hare Elaija.”

⁵ Pita koi tattara, tena he pukureurehu ekkiva raa ku hamai no uhi tokotoru raa, tena te reo raa ku tattara iho ma, “Teenei he Tamariki Anau, tena Anau e laoi mahi roo Aia. Hakallono na tattara Aia raa!”

⁶ Te saaita na disaipol raa ni llono te reo raa, na tama raa ku mattaku roo no lletu no mmoe hakahaori i aruna te kerekere. ⁷ Kito Jisas ki haere atu

no ttaohi na tama raa, tena ki meake, “Mahhike i aruna, Auu se mattaku!”
⁸ Kito na tama raa ki kkira ake no kkite Jisas ku tuu koi Hokoia.

⁹ Na tama raa koi oo mai koi i raro ma te mouna raa, tena Jisas ki meake hakaoti tokotoru raa ma, “Auu se tattara ake ni tama hea kootou ni kkite raa ki tae roo te saaita te Tamariki te Tama nei ku ora muri i taha ma te mate.”

¹⁰ Tena na disaipol raa ki vahiri ake Jisas ma, “Kaa na tama e poroporo na tuua raa e tattara ma Elaija e me ki hamai i mua te Mesaia raea?”

¹¹ Kito Jisas ki meake, “Hakamaoni, Elaija eme ki hamai i mua no tanattana na mee hakaatoa. ¹² Tena Anau e meatu pera ma Elaija ku oti te hamai, e meia na tama raa se illoa i te tama raa, tena ki mee hakahaeo tama raa ki kotia na hakataakoto laatou raa. Tena na tama raa e me ki mee hakahaeo peeraa hoki i te Tamariki te Tama nei.”

¹³ Tena na disaipol raa ku illoa koi ma Tama raa e tattara ake laatou i te vahi Jon Baptis.

Jisas e hakaise te tipua sakkino i taha ma te taupeara

(Mak 9.14–29; Luk 9.37–43a)

¹⁴ Jisas ma etoru na disaipol raa kuttae i te kina te kanohenua raa ettuu raa, tena he tanata e haere ake iaa Jisas no tuturi i mua Tama raa, ¹⁵ tena ki meake, “Te Ariki, hai aroha te tamariki anau nei! Tamariki nei e isi na peuppeu, tena alaa saaita te tamariki nei e me ki mahi roo no tteihoro i roto te ahi, kaa seai i roto te vai. ¹⁶ Anau e too te tamariki nei no kou ake na disaipol Akoe raa, e meia laatou se lavaa te tokonaki taku tama nei.”

¹⁷ Kito Jisas ki meake, “Kootou nitama seisi na hakattina, tena na hakataakoto kootou naa essara hoki! Ehia na vahao Anau eme ki nnoho ma kootou? Kou mai te tamariki naa i Anau i te kina nei!” ¹⁸ Jisas e tattara hakamataku ake koi te tipua raa, tena te tipua raa ku tere i taha ma te tamariki raa, tena te tamariki tanata raa ku tauareka te saaita naa koi.

¹⁹ Kito na disaipol raa ki oo ake hemuu iaa Jisas no vahiri ake ma, “Aiea maatou se lavaa te hakaise te tipua raa i taha raea?”

²⁰ Tena Jisas ki meake, “Kootou se lavaa, maitaname na hakattina kootou raa se hai mmahi. Anau e meatu kootou te hakamaoni pera ma kame na hakattina kootou raa e llahi pera ma te hua e paamee roo hokoia i na hua hakaatoa raa, tena kootou e me ki lavaa te meake te mouna raa ma, ‘Kkene no tuu i te kina raa!’ tena te mouna naa e me ki kkene. Kootou e lavaa te ppena he mee peehee! ²¹ [Te lotu ia ma te hakamaatapu raa koi e lavaa te hakaise na tipua raa i taha, se hai mee peeraa hoki e lavaa.]”

Jisas ku tattara ake hoki i te mate Aia

(Mak 9.30–32; Luk 9.43–45)

²² Jisas ku tattara ake na disaipol Aia raa te saaita laatou ni oo mai no kaatoa i Galili raa ma, “He tama eme ki hakari ake te Tamariki te Tama nei i na tama ²³ tera e me ki taa te Tama raa ki mate raa; e meia etoru na aho i muri te Tama raa e me ki mahike muri no ora.”

Tena na disaipol raa ku alloha roo.

Jisas e tattara i te vahi na takis te hare lotu

²⁴ Te saaita Jisas ma na disaipol Aia raa ku ttiae i Kaperneam, tena na tama e aoao na takis i te Hare Tapu raa ku oo ake no vahiri ake Pita ma, “Eaa, te Rabai kootou raa e me ki aoao hoki na takis i te Hare Tapu raa?”

²⁵ Kito Pita ki meake, “Noo!”

Te saaita Pita ni haere nouu i roto te hare Jisas enohoraa, Jisas ku vahiri ake kaamata roo iaa Pita ma, “Saimon, he hakataakoto peehee akoe e isi? Koai na tama e suisui ake na takis na tuku te maarama nei raa?”

Na tama te henua raa ma natama alaa henua tera ennoho iroto te henua raa?"

²⁶ Kito Pita ki meake, "Natama alaa henua tera ennoho iroto te henua naa."

Tena Jisas ki vaakai ake te tattara Pita raa ma, "Tena te hakataakoto akoe raa e mee pera ma na tama te henua raa selavaa te pehi na takis.

²⁷ Emeia taatou sehihhi ma ki mee natama nei ki mamannatu haeo. Tena oo itai nolletu he uka. Tena iroto te maihu te ika kaamata kootou e mmau raa, kootou e me kikkite te sileni tera elavaa te pehi te takis Anau ia ma na takis kootou raa. Too te sileni naa no kkave ki pehi na takis taatou raa."

18

Koai te tama e me ki hakamaatua?

(Mak 9.33-37; Luk 9.46-48)

¹ Te saaita naa na disaipol raa ku oo ake no vahiri ake Jisas ma, "Koai te tama e hakanaaniu i roto te Hakamaatua ana i te Vaelani raa?"

² Kito Jisas ki kanna ake te tamariki raa no haere ake, tena Aia ki too tamariki no hakatuu i mua na tama raa, ³ tena ki meake, "Anau e meatu te hakamaoni, kame kootou sehuri no mee pera ma nitamalliki, tena kootou selavaa roo te uru iroto te Hakamaatua ana i te Vaelani raa.

⁴ Te tama e hakanaaniu i roto te Hakamaatua ana i te Vaelani raa ko te tama elaumarie no mee pera ma hetamariki. ⁵ Tena kame hetama etoo hakaraoi te tamariki peenei raa ite inoa Anau, tena tetama naa etoo hakaraoi hoki Anau.

Na hahaate e mee te tama ki hai sara

(Mak 9.42-48; Luk 17.1-2)

⁶ "Kame hetama e mee hetamariki paamee peenei raa ki tiaki te hakatina aia eisi i Anau raa, tena te tama naa etau roo tennoa he hatu e rahi te uaa aia raa, tena kulletu aia hokoia ite lottai kimaremo.

⁷ Temaarama nei e haeroo e mee eisi na mee eme kimee natama ki tiaki na hakattina laatou raa! Na mee peenei e me ki hura tahi, e meia na tama e ppena na mee nei ki hakamaoni raa e me ki haeroo!

⁸ "Kame te rima ia ma te vae akoe raa e mee akoe ki tiaki te hakatina akoe raa, tena tuu te vae ia ma te rima naa no peesia! E tauareka akoe ki too te ora e ora tahi ma te rima ia ma te vae hokotahi, ka oti akoe ku lettua ma saa rima ia ma saa vae akoe naa iroto te ahi e ura tahi raa. ⁹ Kame te karemata akoe raa e mee akoe ki tiaki te hakatina akoe raa, tena kope te karemata naa no peesia! E tauareka akoe ki too te ora e ora tahi ma te karemata hokotahi, ka oti akoe ku lettua ma saa karemata akoe naa i roto te ahi e ura tahi raa.

Te tattara hurihuri te sipsip e rano

(Luk 15.3-7)

¹⁰ "Lollohi ka oti kootou ku hai lavvaka i na tamalliki peenei raa. Anau e meatu, na ensel e lollohi na tamalliki nei i te vaelani raa e nnoho tahi ma te Tamana Anau i te vaelani raa. ¹¹ [Maitaname te Tamariki te Tama nei e hamai ki tokonaki na tama kullano raa.]

¹² "Kootou emannatu peehee kame hetama eisi huitarau na sipsip, tena he sipsip hokotahi ku haere no rano? Te tama naa e me ki tiaki teeraa tipu sivo ma sivo na sipsip raa ki kaikakai, tena Aia e me ki haere no sese te sipsip e rano raa. ¹³ Anau e meatu, te saaita te tama naa elave te sipsip e rano raa, te tama naa e me ki hihhi roo, e raka roo ma

te hihia aia i na sipsip tipu sivo ma sivo sellano raa. ¹⁴ E ssau hoki peenei, te Tamana kootou i te vaelani raa se hihai hoki ma he tamariki kootou ki haere no rano.

Tiputipu te hakatonutonu te taina ia ma te kave akoe tera e sara

¹⁵ “Kame te taina akoeraa eroto akoe, haere no tattara ake hakaraoi te sara te tama naa. Emeia auu se mee na tama ki illoa, te mee naa e me ki moe koi ilottonu koorua. Kame te taina akoeraa ehakarono akoe, tena akoe ku tokonaki te tama naa ki nnoho hakaraoi koorua. ¹⁶ Emeia kame te taina akoe raa se hihai ki hakarono akoe, tena too he tama sei naa tokorua na tama ki oo kootou pera ma te Launiu Tapu raa e tattara ma, ‘Tokorua sei naa tokotoru na tama naa e me ki hakatonutonu na tattara hakaatoa.’

¹⁷ Tena kame te tama naa se hihai ki hakarono na tattara tokorua naa, tena kootou ku mee iho te sara naa i roto te hare lotu ki hakallono na tama hakaatoa. Tena huriake ki iroa aia pera ma aia e ssau pera ma he tama e noho pouri, ia he tama aoao na takis.

Tiputipu te hakkapi ia ma te hakattana

¹⁸ “Ia tena Anau emeatu kootou: hea kootou e hakkapi i roto te maarama nei, te vaelani raa e me ki hakkapi hoki, tena hea kootou e hakattana i roto te maarama nei, te vaelani raa e me ki hakattana hoki.

¹⁹ “Ia tena Anau e me ki meatu hoki: kame he tokorua na tama i te maarama nei e tattara no tonu ma ki lotu no kainno ake he mee, tena te Tamana i te vaelani raa e me ki kouake hea te tokorua e hihai raa.

²⁰ Kame tokorua sei naa tokotoru na tama e oo mai no kkutu i te inoa Anau, Anau e me ki noho i te kina naa ma na tama naa.”

Te tattara hurihuri te tama hehekau se isi te manava aroha

²¹ Tena Pita ki haere ake no vahiri ake Jisas ma, “Te Ariki, kame te taina anau raa e tauhano teppena na mee settonu i anau, e hia na vahao anau e me ki ssirihia na hai sara tama naa? E hitu na vahao?”

²² Kito Jisas ki meake, “Seai, sei ma e hitu na vahao, e meia e hitu ma tipu hitu na vahao, ²³ maitaname te Hakamaatua ana i te vaelani raa e ssau peenei: Teeraa he tuku, tena aia e hihai ki kite na taoni na tama hehekau aia raa. ²⁴ Te tuku raa kunoho koi ma kimmata na taonira, tena na tama raa ku hakattaki ake te tama hehekau tera e isi te taoni aia e rahi i te tuku raa. ²⁵ Te tama hehekau raa se isi na sileni tammaki ki pehi te taoni aia raa, kito te tuku raa ki meake alaa tama ki oo ake no sui te tama raa, te avana ia ma na tamalliki aia raa mo tama hehekau na tama raa ki lavaa te tama raa te pehi te taoni aia raa. ²⁶ Tena te tama hehekau raa ku tteihono tuturi i mua te tuku raa no meake, ‘Akoee ki aroha no kou mai he saaita, tena anau e me ki pehi na taoni anau raa hakaatoa!’ ²⁷ Te tuku raa ku aroha i te tama hehekau raa, tena aia ki ssoro te taoni te tama raa, tena ki meake te tama raa ki haere.

²⁸ “Kito te tama hehekau raa ki haere no ttiri teeraa tama hehekau tera e isi te taoni aia na sileni e moisi koi. Tena te tama hehekau raa ki ttaohi te uaa teeraa tama hehekau no haere unuki, tena ki meake, ‘Sui muri mai na sileni akoe ni taoni anau raa!’ ²⁹ Tena teeraa tama hehekau ku tteihono tuturi, tena ki kainno ake te tama hehekau raa ma, ‘Akoee ki aroha no kou mai he saaita, tena anau e me ki pehi atu na taoni anau i akoe raa.’

³⁰ Emeia te tama hehekau raa se hihai, tena aia ki too te tama hehekau raa no ppono i roto te hare karapusi ki taeroo tesaaita te tama raa elavaa te pehi ake na taoni aia raa. ³¹ Te saaita alaa tama hehekau ni kkite hea e kapihi ake i teeraa tama hehekau raa, na tama raa ku se hihia,

³¹ Te saaita alaa tama hehekau ni kkite hea e kapihi ake i teeraa tama hehekau raa, na tama raa ku se hihia,

tena laatou kioo no meake tetukuraa namee hakaatoa laatou ekkite te tama hehekau raa nippena raa. ³² Kito tetukuraa ki kanna ake te tama hehekau kaamata raa ki haere ake ihare. Tena te tuku raa ki meake, 'Akoe he tama hehekau sakkino, anau e ssooro na taoni akoe raa hakaatoa itaha e mee akoe ekainno mai anau ki hai aroha akoe. ³³ Akoe e tau roo te hai aroha teeraa tama hehekau pera ma anau ni hai aroha akoe raa.' ³⁴ Te tuku raa ku roto roo, tena aia ki kkave te tama hehekau raa no ppono i te hare karapusi raa ma ki hakalono lihu te tama raa ki tae roo te saaita aia e pehi te taoni aia raa."

³⁵ Tena Jisas ki hakaoti ake ma, "Te Tamana Anau i te vaelani raa e me ki ppena peenei hoki i na tama se lavaa te ssirihia na hai sara alaa tama raa ma na hatu manava laatou raa."

19

Tiputipu te ttuu te avana (Mak 10.1-12)

¹ Jisas e tattara roo no oti, tena Aia ki tiaki Galili no haere i na matakaina i roto Judia iteeraa vahi te riva Jordan raa. ² Tammaki roo na tama e tauttari Aia, tena Aia ki tokonaki na tama lavvea raa no taualleka.

³ E isi na Farisi e oo ake iaa Jisas ma ki taaiki Tama raa ma te vahiri nei, "Na tuua taatou raa e hakattana te tama ki peesia te avana aia raa ki tau ma hea aia e hihai ma sei?"

⁴ Kito Jisas ki meake, "Aiea kootou seppau i roto te Launiu Tapu pera ma TeAtua e pena tetanata iama te hine? ⁵ Tena TeAtua ki meake, 'Teeraa hea te taupeara raa e me ki tiaki na maatua aia raa, tena ku haere no nnoho ma te hine aia raa, tena tokorua naa ku mee pera ma he tama hokotahi.' ⁶ Tokorua naa ku se mee pera ma he tokorua, e meia tokorua naa ku hokotahi. Tena se hai tama e lavaa te mmosi hea TeAtua ni hukui raa."

⁷ Kito na Farisi raa ki vahiri ake, "Aiea, kaa Moses e kou mai te tuua ma te tanata raa e lavaa te kou ake te hine aia raa he launiu ma ki ttuu te avana laaua raa, tena aia ku hakaise te hine raa ki haere raea?"

⁸ Tena Jisas ki meake, "Moses e hakattana kootou ki tiaki na avana kootou raa, maitaname kootou e poro natata. Emeia te saaita TeAtua ni pena mai na mee hakaatoa raa setipu peenei. ⁹ Tena Anau e meatu kootou, kame he tanata e peesia vare koi te hine aia raa e mee aia hokoia e ppena na tiputipu sakkino, tena te tanata naa e me ki sara i te vahi te haere avvana huri kame aia e too teeraa hine."

¹⁰ Tena na disaipol Aia raa ki meake, "Kame te mee nei e hakamaoni peenei, tena kame e tauareka koi taatou ki nnoho se avvana."

¹¹ Kito Jisas ki meake, "Te akoako nei se haere na tama roo hakaatoa, e haere koi i na tama tera TeAtua ni kou ake na tattara raa. ¹² Maitaname e isi na hakataakoto e kkee tera te tanata se lavaa te avana: alaa taanata e mee laatou e hanna mai roo peeraa, alaa taanata e mee laatou e ttipu mai roo peeraa, tena alaa tama se avvana e mee nauata laatou e ppena ma te Hakamaatua ana i te vaelani raa. Tiaki na tama e lavaa te too na akoako nei raa ki tautari nailloa laatou."

Jisas e hakatapu na tamalliki pamme (Mak 10.13-16; Luk 18.15-17)

¹³ E isi na tama e kou ake na tamalliki laatou raa iaa Jisas ma Tama raa ki hapapiri na rima Aia raa iaruna natamalliki raa, tena kulotu ma na tamalliki raa, kito na disaipol raa ki hai ake na tama raa. ¹⁴ Tena Jisas ki meake, "Tiaki na tamalliki naa kioo mai Anau, auu seppui

na tamalliki naa, maitaname te Hakamaatua ana i te Vaelani raa he kina hoki na tama peenei.”

¹⁵ Jisas e hakapiri na rima Aia raa i aruna na tamalliki raa no oti, tena Aia ki haere.

Te vahiri te tama hai hekau

(Mak 10.17-31; Luk 18.18-30)

¹⁶ Teeraa hetama e haere ake no vahiri ake Jisas ma, “Rabai, ni mee peehee e taualleka anau te ppena ki lavaa anau te too te ora hakamaoni?”

¹⁷ Kito Jisas ki meake, “Aiea akoe e vahiri mai Anau i te vahiri namee taualleka naea? He Tama hokotahi koi e tauareka. Tautari na tuua raa hakaatoa kame akoe e hihai ki too te ora hakamaoni raa.”

¹⁸ Tena te tama raa ki vahiri ake, “Ni tuua peehee e taualleka?”

Kito Jisas ki meake, “Auu se taa tama, auu se karemata kailallao, auu se kailallao, ia auu se hatuhatu na tattara malliu alaa tama, ¹⁹ tena hakammaha te tamana ia ma te tinna akoe raa, tena ku laoi alaa tama pera ma akoe e laoi akoe hokkoe raa.”

²⁰ Tena te tama raa ki meake, “Anau e tautari tahi na tuua nei roo hakaatoa. Kaa hea hoki anau e me ki ppena?”

²¹ Kito Jisas ki meake, “Kame akoe e hihai ki tonu hakamaoni, tena haere no too na hekau akoe raa hakaatoa no kou ake alaa tama ki sui, tena ku too na sileni raa no kou ake na tama e tutuu haeko raa, tena akoe e me ki sui na mee taualleka i te vaelani, tena ki oti akoe ku hamai no tautari Anau.”

²² Te saaita te tama tane raa ni rono na tattara nei, te tama raa ku se hihai roo, maitaname aia he tama roo e hai hekau.

²³ Tena Jisas ki tattara ake na disaipol Aia raa ma, “Anau e meatu te hakamaoni: na tama hai hekau raa e hainattaa roo te ttae te Hakamaatua ana i te Vaelani raa. ²⁴ Anau ku vaakai atu hoki te tattara nei: na tama hai hekau raa e hainattaa roo te ttae te Hakamaatua ana i te Vaelani raa, te hainattaa raa e raka roo i aruna ma te kamel e uru i roto te rua te rina ttui paamaro raa.”

²⁵ Te saaita na disaipol raa ni llono na tattara nei, na tama raa ku mahharo roo. Kito na tama raa ki vahihiri ma, “Kaa koai na tama e me ki too te ora hakamaoni naa?”

²⁶ Kito Jisas ki kkira ake na tama raa no meake ma, “Na mee nei e hainattaa ma taatou na tama, e meia na mee e hainauhie roo ma TeAtua.”

²⁷ Tena kito Pita ki tattara ake ma, “Kira ake, maatou e tiaki na mee hakaatoa roo no tautari Akoe. Kaa hea maatou e me ki too?”

²⁸ Kito Jisas ki meake na disaipol raa, “Kootou ki illoa pera ma te saaita te Tamariki te Tama nei e noho ma na mahi i aruna te Hakamaatua ana Aia i te Maarama Hoou raa, kootou e me ki nnoho no hakamattua hoki i aruna na nohorana sanahuru ma rua na kaha Israel raa.

²⁹ “Tena na tama e tiaki na hare, na taina, na tamana, na tinna, na tamalliki laatou raa no tautari Anau raa e me ki too huitarau na tuhana i aruna na mee nei, tena laatou e me ki too te ora e ora tahi. ³⁰ Emeia tammaki na tama e ttuu i mua te saaita nei raa e me ki hakammuri, tena tammaki na tama e hakammuri te saaita nei raa e me ki ttuu i mua.

20

Tattara hurihuri na tama hehekau i roto te paupaku

¹ “Te Hakamaatua ana i te Vaelani raa e tipu peenei. He tama e haere te tahata poo ma ki mmata ni taanata ki oo no uata i roto te paupaku aia raa.

² Te tama raa e meake ma aia e me ki sui na tama raa te sui na tama kame

e tottoou i roto te aho hokotahi raa, tena aia ki kauna na tama raa ma ki oo no uata.

³ “Te sivo te tahata, tama raa ku vaakai hakaraoi i te kina te maket raa no kite na taanata e tuttuu koi se hai mee e mee, ⁴ kito tama raa ki meake, ‘Kootou hoki, oo no uata i roto te paupaku anau raa, tena anau e me ki sui kootou te sui tauareka.’

⁵ “Kito na tama raa ki oo. Tena te laa latea ia ma te toru te hiahi tama raa ku vaakai hakaraoi i te maket no too alaa tama. ⁶ Tena te mee raa ku taapiri ki tae te rima te hiahi, tena tama raa ku vaakai i te maket no kite na taanata e tuttuu vare koi se hai mee e mee. Kito tama raa ki vahiri ake na tama raa, ‘Aiea kootou e tuttuu vare roo te aho nei se hai mee e mee naea?’ ⁷ Tena na tama raa ki meake, ‘Se hai tama e too maatou.’ Kito te tama raa ki meake, ‘Kame peenaa kootou ku oo hoki no uata i roto te paupaku anau raa.’

⁸ “Te saaita telaa raa ku huru raa, tena te tama hakamaatua te paupaku raa ku meake te tama e rorohi na tama hehekau te paupaku aia raa ma, ‘Kanna atu na tama hehekau raa no kou ake na sui na tama raa hakaatoa. Kaamata no sui na tama anau ni kou mai te hiahi raa, tena ku sui atu no hakaoti na tama anau ni kou mai te tahata poo raa.’

⁹ “Na tama tera ni hehekau hakamuri raa ku oo no too na sui laatou raa. ¹⁰ Tena na tama ni hehekau kaamata raa ku oo ake hoki no too na sui laatou raa. Na tama kaamata raa e mannatu ma na sui laatou raa e me ki raka i aruna na sui na tama hehekau hakamuri raa. Emeia na tama raa e sui hakanatahi hakaatoa ma na tama hakamuri raa. ¹¹ Na tama kaamata raa e too na sui laatou raa, tena ki haere tamumu i te tama hakamaatua raa ma, ¹² ‘Na tama hakamuri raa e hehekau paa saaita koi, e meia maatou e hehekau te aho nei roo hakaatoa i roto telaa e vvela nei, tena akoe e kou ake na sui na tama raa e ssau pera ma na sui maatou nei!’

¹³ “Kito te tama hakamaatua te paupaku raa ki meake te tama hehekau kaamata raa, ‘Taku soa, anau se hai laavaka akoe. Akoe e hihai ma anau ki sui akoe te siliva hokotahi i te aho hakaatoa. ¹⁴ Too na sileni akoe naa no haere ihare. Teenei he hihai anau ki sui na tama hakamuri raa na sui e ssau pera ma na sui kootou na tama kaamata raa. ¹⁵ Aiea anau se tau te ppena hea anau e hihai ma na sileni anau nei? Eaa, akoe e manava kkere e mee anau e tauareka i na tama nei?’”

¹⁶ Kito Jisas ki hakaoti ake natattara Aia raa ma, “Na tama ni hakamuri raa e me kioo imua, tena na tama ni oo imua raa e me ki hakammuri.”

Jisas e tattara te hakatoru na vahao i te mate Aia

(Mak 10.32-34; Luk 18.31-34)

¹⁷ Te saaita Jisas ni haere peeraa i Jerusalem raa, Aia ekanna ake te sanahuru ma rua na disaipol Aia raa, tena ki tattara hemuu ake na tama raa te saaita laatou koi oo vaa aruna te mateara raa. ¹⁸ Jisas e meake na tama raa ma, “Hakallono, taatou e me kioo i Jerusalem i te kina te Tamariki te Tama nei e me ki hakapiki ria no kou ake i na maatua hakananniu raa ia ma na tama poroporo na tuua raa. Na tama raa e me ki tattara ma te Tama raa etau te mate ina sara Tama raa ni ppena raa, ¹⁹ tena ku too te Tama raa no kou ake i na tama seai ma ni jiu raa, tena na tama raa e me ki tataussua te Tama raa, tena kuriki Tama raa, tena ku tti Tama raa i aruna te kros; e meia i muri e toru na aho, Tama raa e me ki ora muri.”

Tiputipu na tama e hihai ki hakananniu

(Mak 10.35-45)

²⁰ Tena te avana Sebedi raa ku haere ake iaa Jisas ma te tokorua na tama aia raa notuturi imua Jisas raa, tena kikainno ake Tama raa hea aia e hihai raa.

²¹ Kito Jisas ki meake te hine raa, "Hea akoe e hihai?"

Tena te hine raa ki meake, "Tattara mai ki rono anau pera ma te saaita Akoe e Tuku raa, Akoe ku too tokorua na tama anau nei no hakanoho te tama te vahi laaua, tena teeraa tama i te vahi se laaua Akoe raa."

²² Tena Jisas ki meake tokorua na tamatane te hine raa ma, "Koorua se illoa hea koorua e kainno mai Anau raa. Koorua e lavaa te unu te kapu na hakalono llihu Anau ku mee ki unu raa?"

Kito tokorua raa ki meake, "Maaua e lavaa!"

²³ Tena Jisas ki meake tokorua raa, "Hakamaoni, koorua e me ki unu, e meia Anau se isi na mahi ki hirihiri ma koai te tama e me ki noho i te vahi laaua ia ma te vahi se laaua Anau raa. Na kina nei ni kina te Tamana Anau raa e tanattana ma na tama raa ki nnoho."

²⁴ Te saaita teeraa sanahuru na disaipol nillono na tattara tokorua raa, na tama raa ku lloto roo i tokorua raa. ²⁵ Kito Jisas ki kanna ake na disaipol raa hakaatoa, tena kitattara ake ma, "Kootou e illoa pera ma na tama hakananniu na tama e nnoho pouri raa e isi na mahi i aruna na tama raa, tena na tama hakamattua raa e isi hoki na mahi. ²⁶ Emeia Anau se hihai ma te mee nei ki kapihi atu kootou. Kame he tama kootou e hihai ki hakanaaniu, te tama naa kimee pera ma he tama hehekau i na tama hakaatoa; ²⁷ ia kame he tama e hihai kituu imua, tena te tama naa ki mee mo tama hehekau na tama hakaatoa. ²⁸ E ssau pera ma te Tamariki te Tama nei, Aia se hamai ki mee na tama ki hehekau ma Aia, e meia Aia e hamai ma ki hehekau ki tokonaki na tama, tena ku hoki ake te ora Aia raa kitaui muri tammaki na tama itaha ma na haisara laa-touraa."

Jisas e tokonaki tokorua na tama karemata sseni
(Mak 10.46-52; Luk 18.35-43)

²⁹ Te saaita Jisas ma na disaipol Aia raa kutiaki Jeriko no oo, tena he kanohenua e rahi ku tauttari atu vaa muri. ³⁰ Tena tokorua na tama karemata sseni e nnoho i te vahi te mateara raa ku llono ma Jisas ku haere hakaraka, kito tokorua raa ki kakanna ake ma, "Te Ariki, Tamariki Devit! Hai aroha mai maaua!"

³¹ Tena te kanohenua raa ki hai ake tokorua raa ki nnoho hemuu. Emeia tokorua raa ku kakanna ake hakamaroa roo ma, "Te Ariki, Tamariki Devit! Hai aroha mai maaua!"

³² Tena Jisas ki hakamau no kanna ake tokorua raa, tena ki vahiri ake, "Hea koorua e hihai ma Anau ki ppenna ma koorua naa?"

³³ Kito tokorua raa ki meake, "Te Ariki, maaua e hihai ma Akoe ki taaraki na karemata maaua nei ki kkite!"

³⁴ Jisas ku aroha i tokorua raa, tena Aia ki hapake no ttaohi na karemata tokorua raa, tena te saaita naa koi tokorua raa ku lavaa te kkite, kito tokorua raa ki tauttari vaa muri Jisas.

21

Jisas e haere pera ma he Tuku i Jerusalem
(Mak 11.1-11; Luk 19.28-40; Jon 12.12-19)

¹ Jisas ma na disaipol Aia raa kutappiri i Jerusalem, tena laatou ki oo no ttae i Betfage i te kina te Mouna e hhomu na Oliv raa. Laatou kuttae i te kina raa, tena Jisas ki kauna tokorua na disaipol Aia raa ki oo imua

² ma na tattara nei: “Oo i te matakaina e tuu i mua raa, tena koorua e me ki kkite he donki e haihai e tuu ma te punua aia raa, tena koorua ku vвете na manu naa no hakattaki mai. ³ Kame he tama e vahiri atu, tena koorua ku meake aia pera ma, ‘TeAriki e hihai na manu nei,’ tena te tama naa e me ki hakattana koorua ki too na manu naa.”

⁴ Na mee nei hakaatoa e kapihi mai ki mee na tattara na profet raa ki hakamaoni:

⁵ “Meake te matakaina Saion raa, kira ake te tuku kootou raa ku haere atu! Tama raa e tuku Aia no mouraro, tena ki kake i aruna te donki; i aruna te punua te donki; te punua tane te donki.”

⁶ Kito tokorua na disaipol raa ki oo no ppena hea Jisas ni tattara ake laaua ma ki oo no ppena raa: ⁷ tokorua raa e oo no hakattaki ake te donki raa laaua ma te punua raa, tena laaua ki ssora na kaukahu laaua raa i aruna saa manu raa, tena Jisas ki kake i aruna. ⁸ Tammaki na tama e sosora na kaukahu laatou raa iaruna te mateara, tena alaa tama ku tuutuu na paa raraa na laakau raa no lletu i aruna te mateara. ⁹ Na tama e hahaere vaa mua ia ma na tama e hahaere vaa muri raa ku kaamata no vavaa ma, “Hakammaha te Tamariki Devit!

TeAtua e hakatapu te tama e hamai i te inoa TeAriki raa! *
Hakammaha TeAtua!”

¹⁰ Te saaita Jisas ni tae atu i Jerusalem raa, te matakaina raa hakaatoa ku vaa huri roo. Na tama raa e vahihhiri ma, “Teenei koai te Tama nei?”

¹¹ Tena na tama e oo ake ma Jisas raa ki meake, “Teenei ko profet Jisas te tama i Nasaret i roto Gallili raa.”

Jisas ku haere i te Hare Tapu

(Mak 11.15-19; Luk 19.45-48; Jon 2.13-22)

¹² Jisas e haere i roto te Hare Tapu raa no hakaise na tama hakaatoa e tataui na mee varoto te Hare Tapu raa i aho, tena ki hakahuri na tebol na tama e nnoho no sesenisi na sileni raa ia ma na tuai na tama e suisui na rupe raa, ¹³ tena Aia ki meake na tama raa ma, “E mmau i roto te Launiu Tapu pera ma TeAtua etattara ma, ‘Te Hare Tapu Anau nei he hare lotulotu.’ Emeia kootou ku huri te hare nei ki mee mo hare na tama kailallalo!”

¹⁴ Na tama essen i ma na tama na vae e ppiko raa ku oo ake iaa Jisas i te Hare Tapu raa, tena Aia ki tokonaki na tama raa no taualleka.

¹⁵ Na maatua hakananniu ia ma na tama poroporo na tuua raa kulloto te saaita laatou ni kkite na mee taualleka Jisas e ppena raa, tena na tamalliki raa ku vaa varoto te Hare Tapu raa ma, “Hakammaha te Tamariki Devit!” ¹⁶ Kito na tama raa ki vahiri ake Jisas ma, “Akoe e rono na tattara na tama raa?”

Kito Jisas ki meake, “Noo, Anau e rono. Aiea kootou se ppau na tattara nei i roto te Launiu Tapu?”

‘Kootou e ako ake na tamalliki ia ma na memea raa ki hoki na hoki e ttonu hakamaoni.’”

¹⁷ Tena Jisas ki tiaki na tama raa no haere i te matakaina Betani raa no noho te poo naa i te matakaina raa.

* **21:9** 21.9 TeAriki: Na tattara nei e mmau i roto Psalm 118:25,26. Tena i roto te Old Testament se isi TeAriki i te kina nei, e meia e isi koi Jihova.

*Jisas e hakamate ake te fik
(Mak 11.12-14; 11.20-24)*

¹⁸ Te tahata tesaaita Aia ku vaakai i te matakaina raa, Aia ku rono te hikai. ¹⁹ Tena Aia e kkira no kite te fik e tuu i te vahi te mateara, tena Aia ki haere atu, e meia Aia e kite koi na laumea se hai hua e mmau. Kito Jisas ki meake te laakau raa, "Akoe se lavaa hoki te hua na hua!" Te saaita naa koi te laakau raa ku haere mate.

²⁰ Na disaipol raa ekkite no mahharo. Tena laatou kivahihhiri ma, "Te laakau raa e mate vave roo peehee?"

²¹ Kito Jisas ki meake, "Anau e meatu te hakamaoni, kame kootou e hakattina, ia seisi tammaki na mannatu, tena kootou e me kilavaa te ppena hea Anau ni ppena i te laakau nei raa. Ia seai ma ko te mee nei koi, e meia kootou e me kilavaa te meake te mouna nei ki haere no tuu i te moana, tena te mouna naa e me ki haere. ²² Kame kootou e hakattina, kootou e me ki too hea kootou e kainno ake i na lotu kootou raa."

*Te vahiri na tama hakamattua i na mahi Jisas
(Mak 11.27-33; Luk 20.1-8)*

²³ Jisas ku vaakai i te Hare Tapu, tena tesaaita Aia ni akoako raa, na maatua hakananniu ia ma na tama hakamattua raa ku oo ake no vahiri ake Tama raa ma, "Ni mahi peehee Akoe e isi ki ppena na mee nei? Koai te tama e kou atu na mahi Akoe naa?"

²⁴ Kito Jisas ki meake na tama raa ma, "Anau e me ki vahiri atu he vahiri hokotahi, tena kame kootou e mee mai te hakataakoto te vahiri Anau nei, tena Anau e me ki meatu ma ni mahi peehee Anau e isi ki ppena na mee nei.

²⁵ Tena na mahi Jon e isi ki hakoukou tapu na tama raa ni mahi e oo mai i hee: e oo mai TeAtua ma e oo mai koi te tama?"

Tena na tama raa ku kaamata no hakataukoti hokolaatou ma, "Taatou e me ki meake peehee? Kame taatou e meake ma, 'Ni mahi TeAtua', tena Aia e me ki mee mai taatou ma, 'Kaa kootou se hakattina Jon naea?'

²⁶ Emeia kame taatou e mee ma, 'Ni mahi koi na tama,' taatou e mattaku hoki hea te kanohenua raa e me ki ppena i taatou, maitaname na tama raa hakaatoa e hakattina pera ma Jon he profet." ²⁷ Kito na tama raa ki meake Jisas ma, "Maatou se illoa."

Tena Jisas ki meake na tama raa ma, "Anau hoki se lavaa te meatu ma ni mahi peehee Anau e isi ki ppena na mee nei."

Te tattara hurihuri tokorua na taupeara

²⁸ Kito Jisas ki meake, "Kaa kootou e mannatu maea? Hetama eisi tokorua na taupeara. Tama raa e haere no meake te taupeara matua raa ma, 'Taku tama, haere no vere te paupaku e hhomono na grep raa† te aho nei.'

²⁹ Tena te taupeara matua raa ki meake, 'Anau e kkaro te haere no vere,' e meia te saaita te tamana aia raa ni haere, te taupeara raa ku senisi te hakataakoto aia no haere no vere. ³⁰ Tena te tamana laaua raa ki haere no meake te taupeara paamee raa na tattara aia ni meake te taupeara matua raa. Kito te taupeara paamee raa ki meake, 'Noo, taku tamana, anau e me ki haere,' e meia aia se haere koi. ³¹ Koai te tama tokorua nei e ppena hea te tamana laaua raa e hihai raa?"

Kito na tama raa ki meake, "Te taupeara matua."

Tena Jisas ki meake na tama raa, "Anau e meatu kootou: na tama aoao na takis ia ma na h hine se ttonu raa e me ki ttae te Hakamaatua ana i te Vaelani raa i mua kootou. ³² Maitaname Jon Baptis e hamai no huri atu te mateara e tonu kootou ki tauttari, tena kootou se hakattina tama raa;

† 21:28 21.28 teenei he laakau na tama raa e ttori ki pena na wain

e meia na tama aoao na takis ia ma na h hine settonu raa e hakattina i tama raa. Niaina te saaita kootou ni k kite te mee nei raa, kootou se senisi na hakataakoto kootou raa no hakattina tama raa.”

Tattara hurihuri na tama lollohi te paupaku

(Mak 12.1-12; Luk 20.9-19)

³³ Kito Jisas ki meake, “Hakallono mai teeraa tattara hurihuri: He tama ettori na hua na grep i roto te kerekere aia ettino raa, tena kippui areha te paupaku raa, tena k issaa te rua ki kumikumi na wain raa, tena ki pena te hare palluna. Tena aia ki kou ake te paupaku raa ki lollohi na tama, tena aia ki horau alaa henua. ³⁴ Te saaita na hua na grep raa kul leu, te tama hakamaatua raa ku kauna na tama hehekau aia raa ki oo no too te tuhana aia raa no kou ake. ³⁵ Na tama lollohi te paupaku raa ku ttaohi na tama hehekau raa no taa, tena ki taa teeraa tama no mate, tena ki maka teeraa tama na hatu. ³⁶ Tena te tama hakamaatua raa ki kauna hoki alaa tama hehekau, e meia na tama raa ku tammaki i aruna na tama kaamata raa, tena na tama lollohi raa kippena i na tama raa hea laatou ni ppena i na tama kaamata raa. ³⁷ Tena aia ki kauna te taupeara aia raa hakamuri. Aia e tattara ma, ‘Hakamaoni roo na tama nei e me ki hakammaha te tamariki anau nei,’ ³⁸ Emeia te saaita na tama lollohi te paupaku raa ni k kite te taupeara raa, na tama raa ku tattara hokolaatou ma, ‘Oo mai, taatou ki taa te taupeara nei, tena taatou ku too na mee aia ettino raa ma taatou!’ ³⁹ Kito na tama raa ki ttaohi te taupeara raa no lletu tama raa i taha ma te paupaku raa, tena ki taa tama raa no mate.”

⁴⁰ Kito Jisas ki meake, “Te saaita te tama hakamaatua te paupaku raa e hamai raa, hea te tama raa e me ki ppena i na tama lollohi raa?”

⁴¹ Tena na tama raa ki meake, “Te tama hakamaatua raa e me ki taa na tama sakkinoo raa ki mmate, tena ku kou ake te paupaku raa ki lollohi alaa tama; na tama tera e lavaa te kou ake te tuhana aia raa te saaita na hua raa elleu.”

⁴² Kito Jisas ki meake na tama raa, “Kootou se hai vahao e ppau hea te Launiu Tapu raa e tattara? ‘Te hatu na tama hakatuutuu hare raa e hakahekeheke ma e haeo raa ko te hatu e mmau roo hokoia i na hatu hakaatoa.

Teenei he mee TeAriki e pena; he mee tauareka roo tera taatou e k kite!’ ”

⁴³ Tena Jisas ki meake hoki, “Anau e meatu kootou, te Hakamaatua ana i te Vaelani raa e me ki too ria i taha ma kootou no kou ake i na tama tera e lavaa te h hua na hua hakamaoni raa.” ⁴⁴ [Te tama etteiho i aruna te hatu nei raa e me ki motumotu matalliki roo, tena kame te hatu naa etteiho i aruna he tama, te hatu naa e me ki hakapelapela te tama naa ki mee mo rehu. §]

⁴⁵ Na maatua hakananniu ia ma na tama hakamattua raa ellono na tattara hurihuri Jisas raa, tena laatou ku illoa koi ma Jisas e tattara i laatou, ⁴⁶ kito na tama raa ki tattara ma ki hakapiki Jisas. Emeia laatou e mattaku i te kanohenua raa, maitaname na tama raa hakammaha roo ma Jisas he profet.

22

Tattara hurihuri te kai te avana
(Luk 14.15-24)

§ 21:43 21.43 na tama e ppena na tiputipu taualleka
Tauareka Luk 20.18

§ 21:44 21.44 mmata hoki i roto te Rono

1 Jisas ku tattara ake hoki na tama raa i na tattara hurihuri.
 2 “Te Hakamaatua ana i te Vaelani raa e ssau peenei. Teeraa he tama e tanatana tekai e rahi ma te arapou tanata aia raa ki avana. 3 Tama raa e kauna na tama hehekau aia raa ki oo no meake na tama aia ni aru raa ki oo ake, emeia na tama raa ekkaro te oo ake. 4 Kito te tama raa ki kauna alaa tama hehekau ma na tattara aia nei, ‘Te kai raa ku tanatana, na bulmakau ia ma na sipsip e llahi anau raa ku oti te taa, tena na mee hakaatoa ku tanatana. Oo mai ki kkai te kai te avana nei!’ 5 Emeia na tama te tama raa ni aru raa se anaana atu na tattara te tama raa, e meia laatou e oo koi no ppena hea laatou e mannatu ki ppena raa: teeraa tama e haere i te paupaku aia raa, teeraa tama e haere i te stoa aia raa, 6 e meia alaa tama e ttao hi na tama hehekau raa no taa na tama raa, tena ki taa alaa tama no mmate. 7 Te tuku raa ku roto roo, tena aia ki kauna na soldia aia raa ki oo no taa na tama raa ki mmate, tena kuttuni te matakaina na tama raa ki ura. 8 Kito te tuku raa ki kanna ake na tama hehekau aia raa no tattara ake ma, ‘Te kai te avana nei ku tanatana, emeia na tama anau ni aru raa ku se tau te oo mai no kkai te kai nei. 9 Tena oo te saaita nei i na mateara e llahi raa no hakkoro mai tammaki roo na tama ki oo mai i te kai nei.’ 10 Kito na tama hehekau raa ki oo i na mateara raa no hakkoro na tama roo hakaatoa laatou e ttiri raa, na tama tau alleka ia ma na tama haeo, tena te hare e me ki kkai te kai raa ku kkapi roo na tama.

11 “Kito te tuku raa ki haere atu no mmata na tama e oo ake i te kai raa, tena aia e kite te tama hokotahi se uru na hekau na tama e uruuru na saaita na kai na avana raa. 12 Tena te tuku raa ki haere no vahiri ake te tama raa ma, ‘Taku soa, akoe e uru mai i hare peehee ma akoe se uru na hekau na tama e uruuru na saaita na kai na avana naa?’ Emeia te tama raa etuu hemuu koi se hai tattara e meake. 13 Tena te tuku raa ki meake na tama hehekau aia raa, ‘Haihai na rima ia ma na vae te tama nei raa, tena ku lletu aia i aho i te kina e pouri raa. Tena aia e me ki tani no hakati kkati na niho aia raa.’ ”

14 Tena Jisas ki hakaoti ake ma, “Tammaki na tama e me ki aruhia, e meia e moisi koi na tama e mee hirihiri ria.”

Te vahiri te suisui na takis
 (Mak 12.13–17; Luk 20.20–26)

15 Na Farisi raa e oo no tattara ma laatou ki taaiki Jisas ma na vahiri laatou raa. 16 Tena na Farisi raa ki kauna na disaipol laatou raa ia ma na tama i roto te kuturana Herot raa. Na tama raa e oo no meake Jisas ma, “Rabai, maatou e illoa Akoe e tattara te hakamaoni. Akoe e akoako ake na tama te hakamaoni hea TeAtua e isi ma na tama raa, tena Akoe se maanatu hoki hea na tama e mannatu, maitaname Akoe se maanatu hoki na mahi te tama e isi. 17 Tena mee mai maatou: Akoe e maanatu peehee? E me ki sara ma na tuua taatou kame taatou e sui ake na takis raa i te tuku i Rom ma sei?”

18 Emeia Jisas e iroa na hakataakoto sakkino na tama raa, tena Aia ki meake, “Kootou nitama tattara uhiuhi! Aiea kootou ehahaivi ma ki taaiki Anau naea? 19 Huri mai he sileni na sileni kootou e tataui na takis raa!”

Kito na tama raa ki kou ake te sileni, 20 tena Jisas ki vahiri ake na tama raa, “Teenei he pohouru, ia he inoa aii e mmau i te sileni nei raa?”

21 Kito na tama raa ki meake, “Te pohouru ia ma te inoa te tuku i Rom.” Tena Jisas ki meake na tama raa, “Tena kootou ku sui ake te tuku i Rom raa hea aia e ttino, tena ku sui ake TeAtua hea TeAtua e ttino.”

22 Te saaita na tama raa ni llono na tattara nei, na tama raa ku mahharo roo, tena ki tiaki Jisas no oo i taha.

Te vahiri i te ora muri i taha ma te mate

(Mak 12.18–27; Luk 20.27–40)

²³ Te aho naa koi na Sadyusi raa ku oo ake iaa Jisas raa, tena ki tattara ma na tama ku mmate raa se lavaa te ora muri i taha ma te mate. ²⁴ Na tama raa e vahiri ake ma, “Rabai, Moses e tattara mai ma kame he tanata e mate se hai tamalliki, te taina aia raa e me ki avana te hine raa ki hura tama ma te taina aia ku mate raa. ²⁵ Ia tena eisi tokohitu na haitaina ninnoho i te kina nei. Te tama matua raa e avana no mate se hai tamalliki, tena taina pare ake raa ku avana te hine raa. ²⁶ Te tama raa ku mate hoki se hai tamalliki, tena te tama hakatoru raa ki avana te hine raa hoki no mate se hai tamalliki. Te hai taina raa hakaatoa e avvana te hine raa no mmate se hai tamalliki. ²⁷ Tena ki oti roo te hine raa ku mate. ²⁸ Ia tena i te aho na tama hakaatoa e me ki ora muri raa, koai te tama te hai taina nei e me ki avana te hine raa? Na tama nei hakaatoa ku oti te avvana te hine raa.”

²⁹ Kito Jisas ki meake, “Kootou evvare roo! Kootou evvare mai-taname kootou se illoa na tattara te Launiu Tapu ia ma na mahi TeAtua raa. ³⁰ Ite aho na tama e me ki mahhike i taha ma te mate no ora muri raa, na tama raa e me ki ssau pera ma ni ensel i te vaelani, tena laatou se lavaa te avvana. ³¹ Ia tena i te vahi te ora muri i taha ma te mate raa: kootou se hai vahao e ppau hea TeAtua ni tattara atu i kootou? Aia e mee ma,

³² ‘Anau ko TeAtua Abraham, TeAtua Aisak ia ma TeAtua Jekop.’

Aia ko TeAtua na tama e ora, seai ma na tama e mmate.”

³³ Te saaita te kanohenua raa nillono na tattara nei, na tama raa ku mahharo roo i na akoako Jisas raa.

Te tuua hakamaatua

(Mak 12.28–34; Luk 10.25–28)

³⁴ Te saaita na Farisi raa nillono ma na tattara Jisas raa e mee na Sadyusi raa no nnoho hemuu, tena na tama raa ki oo ake no hakapaa, ³⁵ tena he tama na tama raa, e meia aia he tama e poroporo na tuua e haere ake ma ki taaiki Jisas ma te vahiri aia. ³⁶ Tama raa e vahiri ake ma, “Rabai, te tuua hee e hakanaaniu i roto na tuua hakaatoa?”

³⁷ Kito Jisas ki meake, “‘Laoi TeAriki TeAtua kootou raa ma na hatu manava kootou, na anana kootou ia ma na hakataakoto kootou.’ ³⁸ Teenei ko te tuua hakamaatua ia e hakanaaniu. ³⁹ Te tuua e pare ake tera e hakanaaniu hoki raa e mee peenei: ‘Laoi alaa tama pera ma akoe elaoi akoe hokkoe.’ ⁴⁰ Na tuua Moses raa hakaatoa ia ma na akoako na profet raa e tuunaki koi i na tuua e rua nei.”

Te vahiri i te vahi te Mesaia

(Mak 12.35–37; Luk 20.41–44)

⁴¹ Na Farisi raa ku hakutuu hakaatoa, tena Jisas ki vahiri ake na tama raa ma, ⁴² “Kootou e mannatu peehee i te Mesaia raa? Tama raa he mokopuna aii?”

Kito na tama raa ki meake, “Te tama naa he mokopuna Devit.”

⁴³ Tena Jisas ki meake, “Aiea kaa TeAnana Tapu raa nitau i roto Devit, tena tama raa ki kanna te Mesaia raa ma ko ‘TeAriki’ raea? Devit e meake ma,

⁴⁴ ‘TeAtua e meake i TeAriki Anau raa ma:

Noho i te vahi laua Anau nei,

kitae roo te saaita Anau etuku na tama ekirilloto Akoeraa iraro na tapuvae Akoe raa.’

⁴⁵ Tena kame Devit e kanna Te Mesaia raa ma, "TeAriki', kaa te Mesaia raa e lavaa peehee te mee pera ma he mokopuna Devit?"

⁴⁶ Ia se hai tama na tama raa e lavaa te sui muri ake te vahiri Jisas raa, tena kaamata te aho naa, se hai tama hoki e haere ake ma ki vahiri ake Jisas he vahiri.

23

Lolohi hakamattonu i na tama e poroporo na tuaa ia ma na Farisi (Mak 12.38–39; Luk 11.43,46; 20.45–46)

¹ Tena Jisas ki tattara ake te kanohenua raa ia ma na disaipol Aia raa ma, ² "Na tama e poroporo na tuaa ia ma na Farisi raa ko na tama e ttonu te tattara atu na tuaa Moses raa. ³ Kootou ki hakallono no tauttari na mee hakaatoa na tama naa e tattara atu kootou ki ppena raa, e meia auu se tauttari na tiputipu na tama naa, maitaname na tama naa se tauttari na tattara laatou e tattara atu raa. ⁴ Na tama naa e hakatau atu na mee roo e mmaha, ia e hainattaa te amo raa iaruna kootou, e meia laatou se lavaa roo te kkira atu no tokonaki kootou ki amo na mee e mmaha raa. ⁵ Na tama naa e ppena na mee ma ki kkite na tama hakaatoa na mee laatou e ppena raa. Kira ake na mee e mmau na tattara te Launiu Tapu tera laatou e nnoa na marae ia ma na rima laatou raa, ia kira ake hoki telloa na maea e nnoa na hekau laatou raa. ⁶ Na tama naa e hihhai ki nnoho i na kina na tama hakamattua e nohonoho i na kina na kai e llahi ia ma na kina e hakananniu i roto na hare lotu na Jiu raa; ⁷ tena na Farisi raa hoki e hihhai ma na tama ki hakammaha laatou i na kina na maket, tena na tama naa hoki e hihhai ma na tama ki kakanna laatou ma, 'Rabai' ⁸ Kootou se lavaa te kanna ria ma, 'Ni Rabai', maitaname kootou hakaatoa ni hai taina koi, tena kootou e isi te Rabai hokotahi koi. ⁹ Tena kootou se lavaa te kanna he tama na tama te maarama nei ma, 'Tamana', maitaname kootou e isi te Tamana hokotahi i te vaelani. ¹⁰ Tena kootou se lavaa te kanna ria ma, 'ni Tama hakamattua', maitaname te tama hokotahi e hakamaatua kootou raa ko te Mesaia. ¹¹ Te tama hakanaaniu kootou raa ko te tama e hehekau ma kootouraa. ¹² Tetama e mee aia hokoia ki hakanaaniu raa e me ki tuku ria ki mouraro roo, tena te tama e mee aia hokoia ki mouraro raa e me ki ssau ria no hakanaaniu.

Jisas e hai ake na tama hakamattua na Jiu (Mak 12.40; Luk 11.39–42,44,52; 20.47)

¹³ "Ia e me ki haeroo ma kootou na tama poroporo na tuaa ia ma na Farisi raa! Kootou ni tama tattara uhiuhi! Koofou eppui te totoka te Hakamaatua ana i te Vaelani raa i na tama te maarama nei raa, e meia kootou hokkootou se lavaa tettae i te kina raa, tena kootou eppui hoki na tama e hahaivi ma ki ttae i te kina raa!

¹⁴ ["Kootou na tama poroporo na tuaa ia ma na Farisi raa e me ki hakalono llihu haeroo! Kootou ni tama tattara uhiuhi! Kootou e hai lavvaka no kailallao na hekau na h hine kuse haiavana raa, tena ki hakatannata hoki ma kootou etoo na lotu lolloa! Kootou e me ki hakalono llihu haeroo e mee na tiputipu sakkino kootou nei!]

¹⁵ "Kootou na tama poroporo na tuaa ia ma na Farisi raa e me ki haeroo! Kootou ni tama tattara uhiuhi! Kootou e huro vaa roto te moana, tena ki oo vaa roto na henua hakaatoa ma ki sesee ni tama ki tauttari kootou, e meia te saaita kootou kullave na tama, tena kootou ku mee roo na tama naa ki haeroo ki oo no ttae i te kina te ahi raa peenaa ma kootou naa hoki!

¹⁶ "Kootou ni tama karemata sseni e hakattaki na kanohenua, kootou e me ki hakalono llihu haeroo! Kootou e akoako ma, 'Kame he tama

e ttapa te Hare Tapu raa ma ki hakamaoni na tattara aia raa, tena tetama naa elavaa koi teseu tetattara aia raa; e meia kame hetama e ttapa na gol i roto te Hare Tapu raa ma ki hakamaoni na tattara aia raa, tena te tattara naa ku hakamaoni roo.’

¹⁷ “Kootou ni vware e karemata sseni! Koai te mee e hakanaaniu, na gol ma ko te Hare Tapu e mee na gol raa ki ttapu raa? ¹⁸ Kootou e akoako hoki ma, ‘Kame he tama e ttapa te olta raa ma ki hakamaoni na tattara aia raa, tena te tattara naa elavaa koi te seu ria, e meia kame aia e ttapa na hoki i aruna te olta raa ma ki hakamaoni na tattara aia raa, tena te tattara naa ku hakamaoni roo.’ ¹⁹ Na karemata kootou naa e sseni roo! Koai te mee e hakanaaniu, na hoki raa ma ko te olta e mee na hoki raa ki ttapu raa? ²⁰ Ia tena kame he tama e ttapa te olta raa ma ki hakamaoni na tattara aia raa, te tama naa e ttapa te olta raa ia ma na hoki e ppiri i aruna raa, ²¹ tena kame aia e ttapa te Hare Tapu raa, tena te tama naa e ttapa te Hare Tapu raa ia ma TeAtua te Tama e noho i te kina raa; ²² tena kame he tama e ttapa te vaelani raa ma ki hakamaoni na tattara aia raa, tena te tama naa e ttapa te Nohorana TeAtua raa ia ma te Tama e noho i aruna raa.

²³ “Kootou na tama poroporo na tuua ia ma na Farisi raa e me ki haeo roo! Kootou ni tama tattara uhiuhi! Kootou e hoki ake TeAtua te hakasehui na laumea ia ma na laakau e mannoni na tama e hilo ma na kai teeraa e kanna ria ma ni mint, ni dil ia ma na kumin raa, e meia kootou se hihhai ki tauttari na akoako hakamaoni na tuua raa pera ma ki nnoho taualleka, ki manava alloha, tena ki tattara te hakamaoni. Aanei na tuua kootou e tau te tauttari, tena kootou kise tiaki alaa tuua. ²⁴ Kootou ni tama karemata sseni! Kootou e kkope na rano i roto na vai kootou e unu raa, e meia kootou se illoa ma kootou e hgoro na kamel!

²⁵ “Kootou na tama poroporo na tuua ia ma na Farisi raa e me ki haeo roo! Kootou ni tama tattara uhiuhi! Kootou e ssoro koi te vahi i aho na parete ia ma na kapu kootou raa, e meia i roto na parete ia ma na kapu raa e kkapu roo na mee sakkino pera ma na tiputipu sakkino kootou raa. ²⁶ Na Farisi karemata sseni! Kootou kissorro i roto na parete ia ma na kapu raa ki matahua imua, tena kootou kussoro hoki i aho raa ki matahua!

²⁷ “Kootou na tama poroporo na tuua ia ma na Farisi raa e me ki haeo roo! Kootou ni tama tattara uhiuhi! Kootou e ssau pera ma na kerekere makkini i aruna na taruma tera e makkini hua roo, e meia i roto te taruma naa e pii roo na ivi ia ma na tama ku ppara. ²⁸ Tena kootou e ssau peeraa hoki, na tinotama kootou i aho raa e tiputipu laoi i na karemata na tama, e meia i roto kootou raa e pii roo na tiputipu sakkino ia ma na hai sara.

Jisas e tattara ake na hakalono llihu na Farisi (Luk 11.47-51)

²⁹ “Kootou na tama poroporo na tuua ia ma na Farisi raa e me ki haeo roo! Kootou ni tama tattara uhiuhi! Kootou e ppena hakaraoi roo na taruma na profet raa, tena ki hakalaakei hoki na taruma na tama ni nnoho na ora taualleka raa; ³⁰ tena kootou e tattara hoki ma: pera ma kootou ki nnoho te saaita na tipuna kootou raa ni nnoho raa, kootou se lavaa te ppena hea na tama raa ni ppena no taa na profet raa no mmate. ³¹ Ia tena kootou ku hakari roo pera ma kootou ni mokopuna na tama ni taa na profet raa no mmate raa! ³² Ia tena hai na mahi kootou ki hakaoti hea na tipuna kootou raa ni kaamata mai raa! ³³ Kootou ni lapono, ia ni tamalliki na lapono! Kootou e kkaahu ma kootou e lavaa te hakassao i taha ma te kina te ahi?

³⁴ “Tena Anau e meatu kootou pera ma Anau e me kikauna ria atu niprofet, na tama e atamai ia ma na tisa; kootou e me kitaa alaa tama na tama nei no mmate, tena ku ttiia alaa tama, tena ku riki alaa tama i roto na hare lotu na Jiu raa, tena ku hakatui alaa tama ki huro i alaa matakaina. ³⁵ Ia tena ite hakaotioti kootou e me ki too na hakalonolihu hakaatoa i te mmate na tama e ttonu raa, kaamata mai te mate Abel raa haere no tae te mate Sakaraia te tama Berekia raa; te tama kootou ni taa i lottonu te olta ia ma te Hare Tapu raa. ³⁶ Anau e meatu te hakamaoni: na hakalonolihu te mmate na tama nei raa e me ki mmoe i roto na tama te aho nei raa!

Te laoi Jisas i Jerusalem
(Luk 13.34-35)

³⁷ “Jerusalem, Jerusalem! Kootou e taa na profet, tena ki maka na tama e kavekave na tattara tera TeAtua ni kauna ria atu raa! E hia roo na vahao Anau e maanatu ma ki hakkutu mai kootou hakaatoa ma na rima Anau pera ma he manu hine e hakkutu ake na pupunua aia raa, e meia kootou se hihhai ma Anau ki hakkutu mai kootou! ³⁸ Ia tena te Hare Tapu kootou naa e me ki tuu vare roo se hai tama. ³⁹ Anau e meatu kootou; kaamata te saaita nei kootou se lavaa hoki te kkite Anau ki tae roo te saaita kootou ku tattara ma, “TeAtua e hakatapu te Tama e hamai i te inoa TeAriki raa.”

24

Jisas e tattara ma te Hare Tapu raa e me ki maseu
(Mak 13.1-2; Luk 21.5-6)

¹ Jisas ku huri no haere itaha ma te Hare Tapu raa, tena na disaipol Aia raa ku oo ake no meake Aia kikkira ake ina hare te Hare Tapu raa. ² Tena Jisas ki meake, “Hakamaoni, kootou e me kikkite na mee nei hakaatoa. Tena Anau e me kimeatu he mee hokotahi. Se isi te hatu hokotahi i na hatu e mmou te Hare Tapu naa e me ki mmou tahi roo i te kina aia e mmou raa; na hatu hakaatoa e me ki hhopo no maoha i raro.”

Na hakalonolihu e me ki ttae mai
(Mak 13.3-13; Luk 21.7-19)

³ Jisas e noho i aruna te Mouna e hhomu na Oliv raa, tena na disaipol raa ki oo ake hokolaatou no mmata Tama raa. Kito na tama raa ki meake, “Hakari mai maatou te saaita na mee nei e me ki kapihii mai, ia hea e me ki kapihii mai ki huri mai maatou te saaita Akoe e me ki hamai ia ma te saaita na mee hakaatoa e me ki oti raa.”

⁴ Tena Jisas ki meake, “Kootou ki tanattana tahi, ia auu se tiaki alaa tama ki malliu atu kootou. ⁵ Tammaki na tama e mee ma laatou e tattara i te vahi Anau e me ki oo atu no tattara atu ma, ‘Anau ko te Mesaia!’ Tena laatou e me ki malliu ake tammaki roo na tama. ⁶ Kootou e me ki llono na kapihii na taua ettani tappiri atu ia ma na rono na henua e ppuhu, e meia auu se mamannatu tammaki. Na mee nei e me ki kapihii atu, e meia se mee ma teenaa te hakaoti naa ku tae atu. ⁷ Na henua e me ki ppuhu hokolaatou, na tuku e me ki ppuhu hokolaatou. Tena e me ki isi te saaita te hikkai ia ma na ruru henua na kina hakaatoa. ⁸ Na mee nei hakaatoa e ssau pera ma na isu kaamata te hine ku mee ki mamaoha raa.

⁹ “Kootou e me ki hakapikiri no kou ake na tama kiku atu na hakalonolihu kootou, tena ku taa kootou ki mmate. Na kanohenua hakaatoa e me ki se hihhai kootou e mee kootou e tauttari Anau. ¹⁰ Tammaki na tama e me ki tiaki na hakattina laatu raa te saaita naa; na tama naa e me ki tattara hao teeraa tama ma teeraa tama, tena

e me ki se hihhai hokolaatou. ¹¹ Ia tammaki na profet malliu e me ki oo atu no tattara malliu ake tammaki na tama. ¹² Tammaki na tama e me ki tauhano te ppena na mee sakkino, tena laatou e me ki tiaki na laoi laatou ni isi i mua raa. ¹³ Emeia na tama e ttuu mmahu no ttae te hakaoti raa e me ki ora. ¹⁴ Tena te Rono Tauareka i te vahi te Hakamaatua ana i te Vaelani raa e me ki takutakuria killono na tama na henua hakaatou i te maarama nei raa, tena ki oti te hakaotioti te maarama nei raa ku tae atu.

Te mee sakkino e haeroo
(Mak 13.14–23; Luk 21.20–24)

¹⁵ “Kootou e me kikkite te mee sakkino roo tera profet Daniel ni tattara raa. Te mee naa e me kituu i te kina e tapukkini i roto te Hare Tapu raa.” (Te tama e ppau na tattara nei raa ki iroa te hakataakoto na tattara nei!) ¹⁶ “Tena na tama i roto Judia raa ku huro i te kina na mouna raa no mmuni. ¹⁷ Te tama i aruna te tauhuhu te hare aia raa selavaa te tiho iraro ma kitoo hea aia ettinora. ¹⁸ Ia tetama i roto te paupaku aia raa selavaa te vaakai ihare ma kitoo te kkahu rimalloa aia raa. ¹⁹ Te aho naa e me ki haeroo roo ma na h hine hai ttama ia ma na h hine na tamalliki laatou raa koi pammee raa. ²⁰ Lotu ake TeAtua ki selavaa kootou te huro itaha te saaita te matani ia ma te saaita te Sabat! ²¹ Maitaname na hakalono lihu te saaita naa e me ki haeroo i aruna na hakalono lihu tera ni hhura mai i te kaamata roo te maarama nei ni tipu ake haere no tae mai te aho nei. Tena selavaa hoki ni hakalono lihu peenei e me ki hura atu hoki imuri. ²² Emeia TeAtua ku oti te ttuu te kooina na aho raa no moisi; peeraa TeAtua ki se ttuu na aho raa no moisi, se hai tama e me ki ora. TeAtua e ttuu na aho raa no moisi e mee na tama Aia ni hirihiri raa.

²³ “Tena kame he tama e meatu akoe ma, ‘Kira ake, teenei te Mesaia nei!’ ia ma ku meatu ma, ‘Teeraa Aia raa!’ kootou selavaa te hakattina na tattara naa. ²⁴ Maitaname na mesaia malliu ia ma na profet malliu raa e me ki ttae atu; na tama naa e me ki huri atu na mirakol ia ma na hakkatu e llahi ma ki lavaa laatou te malliu ake hoki na tama TeAtua ni hirihiri raa, kame laatou e lavaa. ²⁵ Hakalono! Anau ku oti te tattara atu na mee nei i mua te aho naa e tae atu.

²⁶ “Tena kame ni tama e meatu ma, ‘Teeraa te Tama raa i te kina e ttuu mahoa raa!’ Tena kootou ki se vvae no oo i te kina naa, tena kame laatou e meatu ma, ‘Teeraa te Tama raa e mmuni i te kina raa!’ Tena kootou selavaa te hakattina na tattara na tama naa. ²⁷ Maitaname te Tamariki te Tama nei e me ki hamai pera ma he uila no hakamaahina i te vaelani raa, kaamata te anake haere no tae te laki.

²⁸ “He kina peehee e moe te mee e mate, na manu lellee kai ttama raa e me ki muimui i te kina naa.

Te hamai te Tamariki te Tama nei
(Mak 13.24–27; Luk 21.25–28)

²⁹ “Imuri na hakalono lihu na aho naa, telaaraa e me ki pouri, tena te maremoraa e me ki selavaa hoki te maahina, na hetuu raa e me ki maoha itaha ma te vaelani, tena na mahi i te vaelani raa kuse lavaa te oo tonu na ara laatou e hahaere raa. ³⁰ Tena na hakkatu te Tamariki te Tama nei e me ki hura ake i te vaelani, tena na tama hakaatou i roto te maarama nei raa e me ki tanittani te saaita laatou e kkite te Tamariki te Tama nei, e hamai i roto na pukureurehu i te vaelani raa ma na mahi hai mmahi. ³¹ Te puu hakanaani raa e me ki tani, tena te Tama raa e me ki kauna ria i ho na ensel Aia raa ki oo i na kina

hakaatoa i te maarama nei raa no hakkutu ake na tama roo hakaatoa Aia ni hirihiri raa.

*Tattara hurihuri te laakau fik
(Mak 13.28–31; Luk 21.29–33)*

³² “Te laakau fik raa eme kiporoporo atu kootou na hakataakoto. Te saaita na raraa raa e hhomu, tena na laumea raa ku mahaa ake, tena kootou e me ki illoa pera ma te saaita na reurehu raa ku tappiri ki ttae mai.

³³ Ia essau pera hoki, te saaita kootou ekkite na mee nei hakaatoa raa, kootou eme ki illoa pera ma te saaita te Tama raa eme ki hamai raa ku taapiri, ia Aia ku tanattana ki hamai. ³⁴ Mannatu pera ma na mee nei hakaatoa eme ki kapihi atu i mua na tama ennoho te saaita nei raa e mmate hakaatoa. ³⁵ Te vaelani ma te maarama nei eme ki oti, e meia na tattara Anau raa e me ki mmoe tahi se lavaa roo te oti.

*Se hai tama e iroa te Aho ia ma te saaita
(Mak 13.32–37; Luk 17.26–30; 17.34–36)*

³⁶ “Se hai tama e iroa te aho hee roo ia ma te saaita hee roo te aho naa e me ki tae mai, niaina na ensel i te vaelani, ia te Tamariki te Tama nei hoki se iroa; te Tamana Hokoia koi e iroa. ³⁷ Te hamai te Tamariki te Tama nei e me ki kissau pera ma hea ni kapihi ake te saaita Noa raa. ³⁸ Na aho i mua te tai uu raa, na tama raa ekkai, ia eunu, tena na h hine iama na taanata raa e avavvana haere no tae roo te saaita Noa ku haere i roto te vakatua aia raa, ³⁹ e meia na tama raa se illoa hea eme ki kapihi ake haere no tae roo te saaita laatou ku loohia te tai uu raa. Te aho te Tamariki te Tama nei e hamai raa e me ki ssau pera ma te saaita naa. ⁴⁰ Te saaita naa tokorua na taanata e me ki uata i roto te paupaku hokotahi, teeraa tama e me ki too ria i taha, tena teeraa tama e me ki tiaki ria. ⁴¹ Tokorua na h hine e me ki tukituki na kai, teeraa tama e me ki too ria i taha, tena teeraa tama e me ki tiaki ria.

⁴² “Kootou ki tanattana tahi, maitaname kootou se illoa te aho hee roo Te Ariki e me ki hamai. ⁴³ Kame te tama te hare raa e iroa te saaita te tama kairarao raa e me ki haere ake, kootou e illoa pera ma te tama naa se lavaa te moe ki se lavaa te tama kairarao raa te haere ake no ssaa te haere aia raa.

⁴⁴ “Ia tena kootou ki tanattana tahi, maitaname te Tamariki te Tama nei e me ki hamai te saaita kootou e nnoho taravare ma Aia ku se hamai raa.

*Te tama hehekau hakamaoni ia ma te tama hehekau mariu
(Luk 12.41–48)*

⁴⁵ “Kaa koai te tama e hakamaoni ina hehekau aia, ia e atamai naa? Teenaa ko te tama tera te tama hakamaatua raa e tuku aia ki hakamaatua i aruna alaa tama hehekau raa, tena ku vaevae ake na kai na tama raa na saaita laatou ekkai raa. ⁴⁶ Te tama hehekau naa e me ki hihia roo kame te tama hakamaatua aia raa e hamai no kite aia e ppena na mee raa.

⁴⁷ Anau e meatu kootou te hakamaoni pera ma te tama hakamaatua naa e me ki tuku te tama naa ki mmata na hekau aia raa hakaatoa. ⁴⁸ Emeia kame aia hetama hehekau hao, aia eme ki tattara hokoia ma, ‘Te tama hakamaatua anau raa e me ki selavvaa te hamai saaita ro-roo roo.’ ⁴⁹ Tena aia kukaamata noriki alaa tama e hehekau ma aia raa, tena ku haere nokai, ia nounu ma na tama eunu mahi raa. ⁵⁰ Tena te tama hakamaatua te tama hehekau naa e me ki hamai te saaita te tama hehekau naa se tanattana, ia se iroa te saaita te tama raa e me ki hamai raa. ⁵¹ Te tama hakamaatua naa e me ki tuutu maruu te tama hehekau naa ki hakalonollihu pera ma alaa tama e tattara uhi-uhi raa hoki. Na tama naa e me ki ttani no hakatikkati na niho laatou.

25

Te tattara hurihuri te sanahuru na taukupu

1 “Te saaita naa te Hakamaatua ana i te Vaelani raa e me kissau pera ma te sanahuru na taukupu etoo na lamu laatou raa ma ki oo no tiri ma te taupeara ku mee ki avana raa. 2 Tena he tokorima na taukupu e panimu, tena teeraa tokorima na taukupu e atamai. 3 Te tokorima na taukupu e panimu raa etoo koi na lamu laatou raa, tena se hai karaseni hoki etoo ma na lamu raa, 4 tena te tokorima na taukupu e atamai raa e too na lamu laatou raa, tena ki utu hoki na karaseni na lamu raa. 5 Te taupeara e me ki avana raa e nnahe roo te hamai, tena na taukupu raa ku tuturi moe no mmoe heilloa roo.

6 “Te mee raa ku raka te tuapoo, tena laatou kullono te tama e kanna ma, ‘Te nei te taupeara ku mee ki avana nei ku hamai! Oo mai no tanattana ki hamai aia!’ 7 Tena te sanahuru na taukupu raa ku mahuru no mmiri ake na lamu laatou raa i aruna. 8 Tena te tokorima na taukupu e panimu raa ku meake teeraa tokorima na taukupu ma, ‘Utumai ni karaseni ma na lamu maatou nei, na lamu nei ku mmaha.’ 9 Tena na taukupu e atamai raa ki meake, ‘Maatou se lavaa te utu atu e mee na karaseni nei sellava tevva ma taatou. Oo no sui ni karaseni ma kootou testoa.’ 10 Kito te tokorima na taukupu e panimu raa ki oo no sui na karaseni laatou raa, ia te saaita na taukupu e panimu raa ni oo, te taupeara ku mee ki avana raa hoki ku tae ake. Te tokorima na taukupu e tanattana raa ku oo ma te taupeara raa i te kina te kai raa, tena na tama raa ki ppui te totoka.

11 “Tena ki otiroo teeraa tokorima na taukupu ku tae ake, tena ki kakanna ake ma, ‘Te Ariki, Te Ariki! Taaraki te totoka raa ki oo atu maatou i hare.’ 12 Tena te taupeara raa ki meake, ‘Anau se lavaa te taaraki te totoka raa! Anau se iroa kootou.’”

13 Tena Jisas ki meake, “Kootou ki tanattana, maitaname kootou se illoa te aho ia ma te saaita hee roo te Tamariki te Tama nei e me ki hamai.

Tokotoru na tama hehekau

(Luk 19.11-27)

14 “Te saaita naa te Hakamaatua ana i te Vaelani raa e me ki tipu peenei. Teeraa hetama e tanattana ki horau, tena aia ki kanna ake na tama hehekau aia raa, tena ki meake na tama raa ki lollohi na hekau aia raa. 15 Tama raa ekouake na sileni na tama raa tautari te iroa te tama raa. Te tama hokotahi aia e kou ake rima simata na sileni, teeraa tama aia ekouake rua simata, tena teeraa tama aia e kou ake te simata hokotahi. Tena aia ki tiaki na tama raa no horau. 16 Te tama hehekau ni too rima simata na sileni raa ku haere no hehekau no too hoki teeraa rima simata na sileni. 17 Ia essau hoki ma te tama ni too rua simata na sileni raa. Tama raa e haere no hehekau ma na sileni raa no too teeraa rua simata na sileni hoki. 18 Emeia te tama hakatoru ni too te simata hokotahi raa ku haere no keru terua raa, tena ki tanu na sileni te tama hakamaatua aia raa ni kou ake raa.

19 “Te saaita te tama hakamaatua raa ni haere raa ku roroa roo, tena ki otu aia ku vaakai mai ma ki hakatonu ma na tama hehekau aia raa i te vahi na sileni aia ni kou ake raa. 20 Te tama hehekau ni too rima simata na sileni raa ku haere ake no kou ake te rima simata na sileni raa, tena ki meake, ‘Tama hakamaatua, akoe ni kou mai rima simata na sileni, ia te nei teeraa rima simata anau ni hehekau ma na sileni nei no too!’ 21 Tena te tama hakamaatua raa ki meake, ‘Tauareka roo, akoe he tama hakamaoni

te hehekau! Akoe e huri mai ma akoe he tama hehekau tauareka hakamaoni terorohi na sileni moisi, tena anau eme ki tuku akoe ki rorohi na sileni tammaki. Hamai i hare ki hihhia taaua hakaatoa!

²² “Tena te tama hehekau nitoo rua simata na sileni raa ku haere ake i hare, tena ki meake, ‘Tama hakamaatua, akoe ekou mai rua simata na sileni, tena te nei teeraa rua simata na sileni anau ni hehekau ma na sileni nei no too raa.’ ²³ ‘Tauareka roo, akoe he tama hakamaoni te hehekau! Akoe e huri mai ma akoe he tama hakamaoni terorohi na sileni moisi, tena anau e me ki tuku akoe ki rorohi tammaki na sileni. Hamai i hare ki hihhia taaua hakaatoa!’

²⁴ “Tena te tama hehekau nitoo te simata hokotahi raa ku haere ake i hare, tena ki meake, ‘Tama hakamaatua, anau e iroa pera ma na tama e mattaku akoe; akoe haere haki, tena ki kkope na kai na kina alaa tama e ttoro raa. ²⁵ Anau e mataka akoe, tena anau ki haere no tanu na sileni akoe raa i te kerekere. Kira ake aanei na sileni akoe nei hakaatoa roo.’

²⁶ “Tena te tama hakamaatua raa ki meake, ‘Akoe he tama hehekau sakkino, ia e matanae nae. Akoe e iroa pera ma anau he tama haere haki, tena ki kkope na kai na kina alaa tama e ttoro raa kaa seai? ²⁷ Tena akoe e tau roo te ppono na sileni anau nei i roto te benk, tena anau e me ki too na sileni nei hakapaa ma na sileni laatou e me ki hakapiri ake i aruna te saaita anau e vaakai mai raa.’

²⁸ “Tena te tama hakamaatua raa ki meake na tama e ttuu i te kina raa, ‘Too na sileni raa i taha ma te tama naa no kou ake te tama e isi sanahuru na simata na sileni raa. ²⁹ Niaina ma akoe e isi tammaki na mee, e meia akoe e me ki isi tammaki hoki alaa mee e me ki too, tena te tama se isi na mee raa, niaina ma na mee raa e moisi, na mee raa e me ki too ria i taha ma aia. ³⁰ Tena kootou ki letu te tama hehekau sakkino nei i aho i te kina e pouri raa, tena aia e me ki tani no hakatikkati na niho aia raa.’

Te hakatonotonu i te aho hakaoti

³¹ “Te saaita te Tamariki te Tama nei e hamai pera ma he Tuku ma na ensel Aia raa, te Tama raa e me ki noho i aruna te Nohorana hakanaanu Aia raa, ³² tena na tama na henua hakaatoa e me ki kuku i mua Tama raa. Tena te Tama raa e me ki vvae na tama raa i na kutorana e rua e ssau pera ma te tama rorohi na manura e vvae na sipsipraa itaha ma na gout. ³³ Tama raa e me ki tuku na tama e ttonu raa i te vahi laaua Aia, tena na tama sakkino raa i te vahi se laaua Aia.

³⁴ “Tena te Tuku raa e me ki meake na tama i te vahi laaua Aia raa ma, ‘Oo mai, kootou ko na tama e hakatapu ria te Tamana Anau raa! Oo mai no tino te Hakamaatua ana i te Vaelani tera ku oti te tanattana ma kootou te saaita roo te maarama nei ni tipu ake raa. ³⁵ Anau e hikai, tena kootou e haanai Anau, Anau e hiunu, tena kootou e kou mai na vai no unu Anau; Anau he manu siri, tena kootou e too hakaraoi Anau i na hare kootou raa; ³⁶ Anau se hai hekau, tena kootou e kou mai na hekau Anau; Anau e laavea, tena kootou e lollohi hakaraoi Anau, Anau e karapusiria, tena kootou e oo mai no matamata Anau.’

³⁷ “Tena na tama e tonu tahira e me ki meake ma, ‘Te Ariki, te saaita hee maatou nikkite ma Akoe ni hikai, tena maatou ki haanai Akoe, ia te saaita hee Akoe ni hiunu, tena maatou ki kou atu na vai no unu Akoe? ³⁸ Te saaita hee maatou nikkite ma Akoe he manu siri, tena maatou ki too hakaraoi Akoe i na hare maatou raa, ia te saaita hee Akoe se hai hekau, tena maatou ki kou atu na hekau Akoe? ³⁹ Te saaita hee maatou ni kkite ma Akoe e laavea, ia ni ponotia i te hare karapusi, tena maatou ki oo atu no mmata Akoe?’ ⁴⁰ Tena te Tuku raa e me ki meake, ‘Anau e meatu kootou, he saaita

peehee kootou e ppena hakatauareka i na tama Anau tera e mouraro raa, kootou e ppena te tauareka naa i Anau!’

⁴¹ “Tena ki oti Aia ki meake na tama i te vahi selaaua Aia raa, ‘Oo i taha ma Anau, kootou ko na tama e noho i raro na haeo TeAtua! Oo i te kina te ahi e ura tahi tera e tanattana ma Satan ia ma na ensel aia raa!’ ⁴² Anau e hikai, e meia kootou se haanai Anau, Anau e hiunu, e meia kootou se hai vai e kou mai no unu Anau; ⁴³ Anau he manu siri, e meia kootou se too hakaraoi Anau i na hare kootou raa, tena Anau nise hai hekau, e meia kootou se hai hekau nikou mai Anau. Anau e laavea, ia e moe i te hare karapusi, e meia kootou se oo mai no lollohi Anau.’

⁴⁴ “Tena na tama sakkino raa e me ki meake, ‘TeAriki, te saaita hee maatou ni kkite ma Akoe e hikai, ia e hiunu ia ma Akoe he manu siri ia ma Akoe se hai hekau ia ma Akoe e laavea ia ma Akoe e karapusi, tena maatou se oo atu no mmata Akoe?’

⁴⁵ “Tena te Tuku raa e me ki meake, ‘Anau e meatu kootou, he saaita peehee kootou se hihhai ki tokonaki he tama na tama mouraro Anau raa, tena kootou se hihhai ki tokonaki hoki Anau.’ ⁴⁶ Na tama sakkino raa e me ki oo i te kina na hakalono llihu se isi te hakaoti raa, tena na tama e ttonu raa e me ki oo i te kina te ora e ora tahi raa.”

26

Na tama hakamattua raa ku tattara hemuu ma ki taa Jisas

(Mak 14.1-2; Luk 22.1-2; Jon 11.45-53)

¹ Jisas e akoako ake na hakataakoto roo hakaatoa no oti, tena Aia ki meake na disaipol Aia raa, ² “Kootou e illoa pera ma te Pasova raa e me ki teiho mai te aho hakarua raa, tena te Tamariki te Tama nei e me ki hakapiki ria no kou ake na tama e kiri lloto Aia raa ki ttii i aruna te kros.”

³ Tena na maatua hakananniu raa laatou ma na tama hakamattua raa ki oo no kkutu hakaatoa i te hare tuku Kaiafas te pohouru hakanaaniu na maatua raa ⁴ notattara ma ki hakapiki hemuu Jisas, tena kutaa Tama raa ki mate. ⁵ Na tama raa e tattara ma, “Taatou selavaa te ppena te hakataakoto taatou nei te saaita te Pasova raa, ka oti te kanohenua raa ku hakatauttou ma taatou.”

Jisas e amuhi ria te lloo manoni i Betani

(Mak 14.3-9; Jon 12.1-8)

⁶ Jisas e noho i Betani i te hare Saimon, te tama te tinotama aia raa ni kaina te manumanu haeo raa. ⁷ Jisas koi noho koi no kai, tena he hine e haere ake iaa Jisas ma te lloo manoni e sui mmaha roo no nnini i aruna te pohouru Tama raa. ⁸ Na disaipol raa ku lloto roo te saaita laatou ni kkite te hine raa e nnini te lloo manoni raa i aruna te pohouru Jisas raa, tena laatou ki meake, “Aiea te lloo naa ku ninnini puamu naea? ⁹ Te lloo nei e tau roo te kou ake alaa tama ki sui tammaki na sileni, tena taatou ku too na sileni raa no kou ake i na tama hakaalloha raa!”

¹⁰ Jisas e iroa hea na disaipol raa e tattara raa, kito Aia ki vahiri ake na tama raa, “Aiea kootou e tattara i te hine nei naea? Hea te hine nei e ppena i Anaura he mee roo e tauareka. ¹¹ Na tama hakaalloha raa e me ki noho tahi ma kootou, e meia Anau selavaa te noho tahi ma kootou. ¹² Hea te hine nei e ppena raa, aia e nnini te lloo manoni raa i aruna te tinotama Anau ki tanattana te saaita Anau e me ki tanu ria raa. ¹³ Tena Anau e meatu kootou te hakamaoni pera ma he kina peehee i roto te maarama nei na tama e takutaku te Rono Tauareka nei, na tama e me ki mannatu te hine nei i te mee aia e ppena nei.”

Judas e hakari ake Jisas
(Mak 14.10-11; Luk 22.3-6)

¹⁴ Tena Judas Iskariot, he tama i roto te sanahuru ma rua na disaipol raa ku haere no mmata na maatua hakananniu raa, ¹⁵ tena ki vahiri ake, "Hea kootou eme kikou mai anau kame anau ehakariatu Jisas ikootou?" Na maatua hakananniu raa ku ppau ake tipu toru na sileni no kou ake iaa Judas. ¹⁶ Tena kaamata te saaita naa Judas ku kirakira he saaita e tauareka aia ki hakari ake Jisas i na tama hakamattua raa.

Jisas e kai te Kai te Pasova raa ma na disaipol Aia
(Mak 14.12-21; Luk 22.7-13; 22.21-23; Jon 13.21-30)

¹⁷ Te aho kaamata te Kai te Haraoa Mannihi raa, na disaipol raa ku oo ake iaa Jisas raa no vahiri ake Tama raa ma, "Ite kina hee Akoe e hihai ma maatou ki oo no tanattana te Kai te Pasova raa ma Akoe?"

¹⁸ Kito Jisas ki meake, "Oo ite tama hokotahi i roto te matakaina raa no meake ma, "Te Rabai raa e tattara ma te saaita Aia raa ku ttae mai, tena Aia ma na disaipol Aia raa e me ki kkai te Kai te Pasova raa i te hare akoe." "

¹⁹ Na disaipol raa e oo no ppena hea Jisas ni tattara ake laatou raa, tena laatou ki tanattana mai te Kai te Pasova raa.

²⁰ Jisas ma te sanahuru ma rua na disaipol Aia raa ku nnoho ma ki kkai te saaita te mee raa ku hiahi. ²¹ Laatou koi nnoho koi no kkai, tena Jisas ki meake, "Anau e meatu kootou, he tama kootou e me ki hakari ake Anau i na tama e kiri llotu Anau raa."

²² Na disaipol raa kuse hihhai roo, tena laatou ku kaamata no vahihhiri ake Jisas tama takittahi ma, "TeAriki, Akoe ma e tattara koi anau."

²³ Kito Jisas ki meake, "Te tama ettoki te haraoa aia raa i roto te parete Anau ettoki te haraoa raa ko tetama eme ki hakari ake Anau i na tama haero raa. ²⁴ Te Tamariki te Tama nei e me ki mate pera ma te Launiu Tapu raa e tattara, e mea te tama e hakari ake te Tamariki te Tama nei raa e me ki haero roo! E tauareka roo kame te tama naa ni se haanau iho i te maarama nei!"

²⁵ Tena Judas te tama sakkino raa ku meake, "Rabai, Akoe ma e tattara koi anau."

Kito Jisas ki meake, "Teena koi akoe ku mee mai naa."

Te kai hakaoti TeAriki
(Mak 14.22-26; Luk 22.14-20; 1 Korin 11.23-25)

²⁶ Te saaita laatou koi kkai, Jisas ku too te muri haraoa raa no lotu ake TeAtua, tena ki ttahi te haraoa raa no vaevae ake i na disaipol Aia raa, tena ki meake, "Too no kkai, teenei ko te tinotama Anau."

²⁷ Tena Jisas kitoo te kapu raa no lotu ake TeAtua, tena kikou ake na disaipol Aia raa, tena ki meake, "Kootou hakaatoa ki unu; ²⁸ teenei ko te toto Anau tera e huriatu te hakamaoni te tattara e ivi TeAtua raa, tena te toto Anau nei e nnini atu ki ssoro na hai sara na kanohenua hakaatoa itaha. ²⁹ Anau emeatu kootou, Anau selavaa hoki te unu te wain nei ki tae roo te saaita Anau e unu ma kootou te wain hou raa, i te Hakamaatua ana te Tamana Anau raa."

³⁰ Kito na tama raa ki huhua te rue telotura, tena ki oo peeraa i te Mouna e hhomu na Oliv raa.

Jisas e meake ma Pita e me ki kore e toru na vahao
(Mak 14.27-31; Luk 22.31-34; Jon 13.36-38)

³¹ Tena Jisas ki meake na disaipol raa, "Te poo nei kootou hakaatoa e me ki tiaki Anau no huro itaha, maitaname te Launiu Tapu raa e tattara ma,

'TeAtua e me ki taa te tama e rorohi na manu raa, tena na sipsip raa e me ki maaseu huri.' ³² Emeia i muri te saaita Anau ku ora muri raa, Anau e me ki haere i Galili i mua kootou."

³³ Kito Pita ki tattara ake Jisas ma, "Anau se lavaa roo te tiaki Akoe, niaina ma na tama nei hakaatoa e tiaki Akoe!"

³⁴ Tena Jisas ki meake Pita, "Anau e meatu te hakamaoni, i mua te manu tane raa e tani te pooto nei, akoe e me ki kore e toru na vahao pera ma akoe se iroa Anau."

³⁵ Kito Pita ki meake, "Anau se lavaa te ppena peenaa, niaina anau e taia ria no mate ma Akoe!"

Tena na disaipol raa hakaatoa ku tattara ake pera ma Pita raa hoki.

Jisas e lotu i Getsemani

(Mak 14.32-42; Luk 22.39-46)

³⁶ Tena Jisas ki haere ma na disaipol Aia raa itekina e hui ma ko Getsemani raa, tena Aia ki meake na disaipol raa, "Nnoho i te kina nei ki haere Anau no lotu i te kina raa." ³⁷ Tena Aia ki too Pita ia ma te tokorua na tama Sebedi raa. Jisas ku aroha roo, tena te hakataakoto Aia raa hoki ku sakkino roo, ³⁸ kito Jisas ki meake na disaipol raa, "Te aroha i roto te hatu manava Anau raa erahi roo, tena Anau kutaapiri koi ki mate te aroha. Nnoho i te kina nei ki ara taatou."

³⁹ Jisas e haere no mmao hakamarie, tena Aia ki teiho i raro no tuturi, tena kilotu ake peenei, "Taku Tamana, kame e hainauhie, Akoe ku too te kapu te hakalononllihu nei itaha ma Anau! Emeia Akoe se tautari hea Anau e hihai, tautari koi hea Akoe e hihai."

⁴⁰ Tena Aia ki vaakai no kite tokotoru na disaipol raa ku mmoe heilloa roo; kito Jisas ki meake Pita, "Kootou tokotoru se lavaa roo te ara ake he paa saaita ki ara taatou? ⁴¹ Tauhano te ara tahi, tena kulotu tahi ki se lavaa kootou te maoha i na hahaaite. Te anana raa e mataora, e meia te tinotama raa e matanaena."

⁴² Tena Jisas ki vaakai hakaraoi hoki no lotu ake peenei, "Taku Tamana, kame Akoe se lavaa te too te kapu te hakalononllihu nei itaha ma Anau, tena tiaki Anau ki hakalononllihu pera ma Akoe e hihai raa." ⁴³ Tena Aia ki vaakai hoki no kite tokotoru na disaipol raa ku mmoe heilloa roo; tokotoru raa ku se lavaa roo te kkira na karamata laatu.

⁴⁴ Tena Jisas kutiaki na disaipol raa no haere te hakatoru na vahao no lotu ake na lotu Aia ni lotu ake kaamata raa. ⁴⁵ Tena Aia ki vaakai ake i na disaipol raa no meake, "Kootou koi mmoe roo no hamalollo? Kira ake! Te saaita te Tamariki te Tama nei e me ki noho i raro na mahi na tama hai ssara raa ku tae mai. ⁴⁶ Mahhike i aruna ki oo taatou. Kira ake, teenei te tama e me ki hakari ake Anau!"

Jisas ku hakapikiri

(Mak 14.43-50; Luk 22.47-53; Jon 18.3-12)

⁴⁷ Jisas koi tattara koi te saaita Judas, hetama i roto te sanahuru ma rua na disaipol raa ku tae ake. Judas e haere ake ma te kanohenua e rahi tera na maafua hakananniu ia ma na tama hakamattua raa ni kauna ki oo ake. Na tama raa e ooake ma na paraamoa ia ma na murilaakau. ⁴⁸ Judas te tama sakkino raa ku oti te tattara ake na tama raa ma, "Te tama Anau e mohoni raa ko tetama kootou e hihai raa, tena kootou ku hakapiki Tama naa!"

⁴⁹ Judas e haere tahiatu roo iaa Jisas raa no meake ma, "Rabai, te tauareka ki noho ma Akoe," tena aia ki mohoni Jisas.

⁵⁰ Kito Jisas ki meake, "Taku soa, akoe ki vave!"

Kito na tama raa ki oo ake no hakapiki Jisas, tena ki ttaohi mmau roo Tama raa ⁵¹ Tena he tama hokotahi e tuu ma Jisas kussau te paraamoa aia raa no ssepe te katarina te tama hehekaou te pohouru hakanaaniu na maatua raa no hopo. ⁵² Tena Jisas ki meake te tama raa, "Tuku te paraamoa naa i te kina akoe nitooraa. Na tama hakaatoa e ppuu ma na paraamoa raa e me ki mmate i na paraamoa. ⁵³ Kootou se illoa pera ma Anau e lavaa te kanna ake te Tamana Anau raa ki tokonaki, tena te Tamana Anau raa e lavaa te kou mai sanahuru ma rua na kuturana na ensel te saaita nei koi ki tokonaki Anau? ⁵⁴ Emeia kame peenaa, tena kaa na tattara te Launiu Tapu raa e tattara mai ma te mee nei e me ki kapihi mai raa e me ki hakamaoni peehee?"

⁵⁵ Tena Jisas ki meake te kanohenua raa, "Kootou e oo mai roo ma na paraamoa ia ma na muri laakou ki ttaohi Anau pera ma Anau he tama se hailou? Na aho hakaatoa Anau e noho no akoako i te Hare Tapu, tena kootou se hakapiki Anau. ⁵⁶ Emeia na mee nei hakaatoa e kapihi mai ki mee hea na profet raa ni tattara i roto te Launiu Tapu raa ki hakamaoni."

Tena na disaipol Jisas raa hakaatoa ku tiaki Tama raa no huro i taha.

Jisas e tuu i mua na tama hakananniu

(Mak 14.53-65; Luk 22.54-55; 22.63-71; Jon 18.13-14; 18.19-24)

⁵⁷ Natama ni hakapiki Jisas raa kutoo Tama raa no kkave i te hare Kaiafas te pohouru hakanaaniu na maatua raa, tena na tama poroporo na tua ia ma na tama hakamattua raa kukutu i te kina raa. ⁵⁸ Pita e hahaere tautari atu hakammao notaeroo i te kina te hare te pohouru hakanaaniu na maatua raa. Pita e uru atu i te kina te hare raa no noho i raro ma na tamalollohi raa ma ki kite aia hea na tama raa e me ki ppena. ⁵⁹ Na maatua hakananniu ia ma alaa tama hakananniu elahulahu ma ki lave ni tattara se ttonu i te vahi Jisas ma ki lavaa laatou te taa Tama raa ki mate; ⁶⁰ e meia laatou se hai mee elave, niaina roo ma e tammaki roo na tama e oo ake na hatu na malliu laatou iaa Jisas. Tena te hakaoti, tokorua na taanata ku oo ake i mua ⁶¹ no tattara ake ma, "Te Tama nei e tattara ma, 'Anau e lavaa te seu te Hare Tapu TeAtua nei ki hina, tena ku hakatuu hakaraoi i roto e toru na aho.'"

⁶² Te pohouru hakanaaniu na maatua raa ku tuu i aruna no meake Jisas ma, "Akoe se isi na tattara ki tattara i te vahi na tattara na tama raa e hai atu Akoe raa?" ⁶³ Emeia Jisas e tuu hemuu koi. Te pohouru hakanaaniu na maatua raa ku meake hakaraoi hoki iaa Jisas ma, "Anau e meatu Akoe ki mee mai te hakamaoni i te inoa TeAtua e ora raa: eaa, Akoe ko te Mesaia, te Tamariki TeAtua raa ma sei?"

⁶⁴ Kito Jisas ki meake, "Teena koi akoe ku mee mai naa. Emeia Anau e meatu kootou: kaamata te saaita nei kootou e me ki kkte te Tamariki te Tama nei e me ki noho i te vahi laaua TeAtua Hakanaaniu raa, tena e me ki hamai i aruna na pukureurehu i te vaelani raa!"

⁶⁵ Te pohouru hakanaaniu na maatua raa e rono koi na tattara raa, tena aia ki ssae na kaukahu aia raa, tena ki meake, "Tama nei e tattara haeo TeAtua! Taatou se hihai hoki ma alaa tama ki oo mai no tattara mai i te vahi te Tama nei! Kootou ellono koi te saaita nei na tattara Aia e tattara haeo TeAtua raa! ⁶⁶ Kootou e mannatu maea?"

Kito na tama raa ki meake, "Tama naa eisi te sara, tena Aia e tau te taia ria ki mate."

⁶⁷ Tena na tama raa ku sasavare na maihu Jisas, tena ki riki Tama raa; kito na tama ni ppaa na patikauvae Jisas raa ⁶⁸ ki meake ma, "Te Mesaia, kame Akoe he profet hakamaoni, Akoe ku tini ma koai te tama ni ppaa Akoe raa!"

Pita e kore ma aia se iroa Jisas

(Mak 14.66-72; Luk 22.56-62; Jon 18.15-18; 18.25-27)

⁶⁹ Pita e noho i te kina te hare raa te saaita te hine hehekau te pohouru hakanaanu na maatua raa ni haere ake no meake aia ma, “Ako e hoki e haere ma Jisas te tama i Galili raa.”

⁷⁰ Emeia Pita ekore imua na tama raa hakaatoa, tena aia ki meake, “Anau se iroa hea ako e tattara naa.” ⁷¹ Kito Pita ki tiaki te kina aia e noho raa no haere i te kina te totoa te hare raa. Tena teeraa hine hehekau ku kite Pita, tena aia ki meake na taanata e ttuu i te kina raa, “Te tama nei e haere ma Jisas, te tama i Nasaret raa.”

⁷² Tena Pita ki kore hakaraoi hoki ma, “Anau e meatu te hakamaoni pera ma anau se iroa te Tama naa!”

⁷³ Tena se roroa na taanata e ttuu i te kina raa ku oo ake iaa Pita raa. Kito na tama raa ki meake, “Hakamaoni roo ako e hetama na tama raa hoki, maitaname na tattara ako e raa e huri mai pera ma ako e i roto na tama raa hoki!”

⁷⁴ Kito Pita ki meake, “Anau e meatu te hakamaoni pera ma anau e tattara roo te hakamaoni. Te Atua ki kou mai ni hakalono Iihu kame anau se tattara te hakamaoni! Anau se iroa te Tama naa!”

Te saaita naa koi te manu tane raa ku tani, ⁷⁵ tena Pita kumaanatu hea Jisas ni meake aia raa ma, “Imua te manu tane raa e tani, ako e me ki kore e toru na vahao pera ma ako e se iroa Anau.” Tena Pita ki haere i aho no tanitani roo.

27

Jisas i mua Pailat

(Mak 15.1; Luk 23.1-2; Jon 18.28-32)

¹ Te tahata roo na maatua hakananniu ia ma na tama hakamattua na Jiu raa ku hakatonutonu na hakataakoto laatou raa ma kitaa Jisas ki mate. ² Na tama raa e haihai Jisas ma na seni, tena ki hakattaki Tama raa no kou ake iaa Pailat te tama hakamaatua te taumani i Rom raa.

Judas ku mate

(Na hehekau 1.18-19)

³ Te saaita Judas, tetama ni hakari ake Jisas raa ni iroa pera ma Jisas ku mee ki taia ria ki mate, aia ku aroha roo iaa Jisas, tena aia ki haere no kou ake hakaraoi te tipu toru na sileni raa i na maatua hakananniu ia ma na tama hakamattua na Jiu raa. ⁴ Judas e tattara ma, “Anau ku sara roo e mee anau e hakari ake te Tama se isi te sara raa ki taia ria ki mate!”

Kito na tama raa ki meake ma, “Kaa hea maatou i te mee naa? Teenaa he vahi koi ako e!”

⁵ Kito Judas ki peesia ake na sileni raa i roto te Hare Tapu, tena ki haere. Aia e haere no halavaua aia hokoia.

⁶ Na maatua hakananniu raa ku too na sileni raa, tena ki tattara ma, “Te nei ni sileni e tau ki sepe te ora te tama, ia e me ki se tonu hoki ma na tuua taatou raa ki ppono na sileni nei ma na sileni i te Hare Tapu raa.”

⁷ Na tama raa e tattara no tonu i te vahi na sileni raa, tena laatou ki sui te kerekere na tama epenapena na hopeni ma na pelaa ematakkau raa ki mee mo kava na manu siri. ⁸ Teeraa hea te kerekere raa i mua haere no tae te aho nei koi kanna ria koi ma, “Te Kerekere e hhapu ria te toto.”

⁹ Tena hea profet Jeremaia ni tattara mai i mua raa ku hakamaoni,

“Na tama raa e too tipu toru na sileni raa, teenaa ko te kooina na tama Israel raa ni nnuu ma ki sui ake te tama raa,

¹⁰ tena laatou ki too na sileni raa no sui te kerekere na tama e penapena na hopeni ma na pelaa e matakkau raa, e ssau pera ma TeAriki ni tattara mai anau."

Pailat ku vahihhiri ake iaa Jisas
(Mak 15.2-5; Luk 23.3-5; Jon 18.33-38)

¹¹ Jisas e tuu i mua Pailat te tama hakamaatua te taumani raa, tena Pailat ki vahiri ake Jisas ma, "Akoe ko te tuku na Jiu?"

Tena Jisas ki meake, "Teena koi akoe ku mee mai naa." ¹² Emeia Aia e tuu hemuu koi se hai tattara e meake i na tattara na maatua hakananniu ia ma na tama hakamattua raa e hai ake Aia raa.

¹³ Kito Pailat ki meake Jisas, "Akoe se rono na tattara hakaatoa na tama raa e hai atu Akoe raa?"

¹⁴ Emeia Jisas se hai tattara roo hokotahi e meake, tena Pailat ku mahharo mee Jisas e tuu hemuu roo.

Jisas ku mee ki taia ria ki mate
(Mak 15.6-15; Luk 23.13-25; Jon 18.39-19.16)

¹⁵ Iroto na Kai na Pasova hakaatoa, te tama hakamaatua te taumani raa e me ki hakattana he tama karapusi hokotahi tera te kanohenua raa e meake aia ki hakattana. ¹⁶ Te saaita naa e isi te tama karapusi hokotahi tera na tama hakaatoa e illoa aia, te inoa aia raa ko Jisas Barabas. ¹⁷ Te kanohenua raa ni hakkutu i te kina hokotahi, tena Pailat ku vahiri ake na tama raa ma, "Koai te tama kootou e hihhai ma anau ki hakattana: Jisas Barabas ma Jisas na tama e kannna ma ko te Mesaia raa?" ¹⁸ Pailat e iroa roo pera ma na tama hakamattua na Jiu raa e kou ake Jisas raa e mee laatou e manava kkere Tama raa.

¹⁹ Pailat koi noho i roto te hare hakatonutonuu raa, tena te avana aia raa ku kou ake tetattara ma: "Te Tama naa se isi na sara e ppena, tena auu se ppena he mee i te Tama naa, maitaname te poo raa anau e moe no kite pera ma anau e hakalonollihu haeo roo emee na haeo taatou e ppena i te Tama naa."

²⁰ Na maatua hakananniu ia ma na tama hakamattua raa ku tatakore ake te kanohenua raa ki meake Pailat ki hakattana Barabas ki haere, tena ku taa Jisas ki mate. ²¹ Tena Pailat e vahiri ake te kanohenua raa, "Koai te tama tokorua nei kootou e hihhai ma anau ki hakattana ma kootou?"

Kito te kanohenua raa ki meake ma, "Barabas!"

²² Tena Pailat ki vahiri ake hoki na tama raa ma, "Kaa hea anau e me ki ppena iaa Jisas te Mesaia raa?"

Kito na tama raa ki meake, "Tii Tama naa i aruna te kros!"

²³ Tena Pailat ki vahiri ake na tama raa, "Aiea hea te Tama nei e ppena e sara naa?"

Kito te kanohenua raa kikaamata no vaa ake hakamaroa roo ma, "Tii Tama naa i aruna te kros!"

²⁴ Te saaita Pailat ku iroa pera ma kame ku hainattaa ma aia, e mee na tama raa ku kaamata no lloto, tena aia ki ahu na vai raa no ssoro na rima aia raa i mua te kanohenua raa hakaatoa, tena aia ki meake, "Te mate te Tama nei seai ma he sara anau! Teena he vahi kootou hokkootou!"

²⁵ Tena te kanohenua raa ki hakaioo ake hakaatoa ma, "Tiaki te mate te Tama naa ki moe i na rima maatou ia ma na tamalliki maatou raa!"

²⁶ Kito Pailat ki hakattana ake Barabas i te kanohenua raa, tena te saaita na soldia raa ni riki Jisas no oti, Pailat ku kou ake Jisas i na tama raa ki tti i aruna te kros.

Na soldia raa ku tataussua Jisas
(Mak 15.16-20; Jon 19.2-3)

²⁷ Tena na soldia Pailat raa kutoo Jisas no kkave ite hare tetama hakamaatua te taumani raa, tena na soldia raa hakaatoa kummuake iaa Jisas. ²⁸ Na soldia raa eui te kaukahu Jisas raa itaha, tena laatou ki hakauru ake te kaukahu roroa emmea. ²⁹ Tena na soldia raa ki ssiri te hau manamana ina laakau etutuia raa no hakatau ake ite pohouru Jisas raa, tena ki kou ake te laakau raa ma ki ttaoahi te rima laaua Tama raa, tena na soldia raa ki tataussua no tutturi i mua Tama raa, tena ki meake ma, "Hakammaha te Tuku na Jiu!" ³⁰ Kito na soldia raa ki sasavare Jisas, tena ki too te laakau raa no lliki te pohouru Tama raa. ³¹ Te saaita laatou ku oti roo te tataussua Tama raa, tena laatou ki ui te kaukahu emmea laatou ni hakauru ake raa, tena ki hakauru ake te kaukahu Tama raa. Kito na soldia raa ki hakattaki Jisas ma ki ttii i aruna te kros.

Na soldia raa ku ttii Jisas i aruna te kros
(Mak 15.21-32; Luk 23.26-43; Jon 19.17-27)

³² Te saaita na tama raa ni oo itaha ma te matakaina raa, na tama raa ku ttiri Saimon te tama i Sairini raa, tena na soldia raa ki hakamataku ake tama raa ma ki amo te kros Jisas raa. ³³ Na tama raa e oo no ttae ite kina e hui ma Golgota, e mee ma, "Te Kina te Ivi te Pohouru raa." ³⁴ Tena na soldia raa ki kou ake na wain e hilo ma na maraseni e mmara ma ki unu Jisas i te kina raa; e meia Jisas e hakamata te wain raa, teha Aia ki kkaro te unu te wain raa.

³⁵ Na soldia raa e ttii Jisas no oti, tena laatou ki ttahao huhu na hatu ma ki vaevae na hekau Jisas raa ma laatou. ³⁶ Na soldia raa e ttahao no oti, tena ki nnoho i te kina raa no matamata ake Jisas. ³⁷ Kito na soldia raa ki ttii i aruna koi te pohouru Jisas raa te hono laatou e tattaa na tattara nei, "Teenei ko Jisas, te Tuku na Jiu." ³⁸ Tena na soldia raa ki ttii hoki tokorua na tama kailallao raa i na vahi Jisas, te tama e ttii i te vahi laaua, tena teeraa tama e ttii i te vahi se laaua Jisas raa.

³⁹ Na tama e oo hakallaka raa ku lulluu na pohouru laatou, tena ki hai ake na haeo Jisas ma, ⁴⁰ "Akoe e tattara ma Akoe e me ki seu te Hare Tapu raa, tena ma i roto e toru na aho Akoe e me ki hakatuu muri te Hare Tapu raa! Tokonaki Akoe ki ora kame Akoe he Tamariki TeAtua! Hamai i raro ma te kros naa ma Akoe e lavaa!"

⁴¹ Tena na maatua hakananniu raa, na tama poroporo na tuua raa ia ma na tama hakamattua raa ku hai ake hoki iaa Jisas ma, ⁴² "Aia e tokonaki alaa tama, e meia Aia selavaa te tokonaki Aia Hokoia! Aiea Aia seai ma ko te tuku na tama Israel? Kame Aia e tiho mai i raro ma te kros raa te saaita nei, maatou e me ki hakattina i Aia! ⁴³ Aia e hakatina roo TeAtua, tena ki tattara ma Aia he Tamariki TeAtua. Ia tena taatou ki mmata ma TeAtua e me ki tokonaki Aia te saaita nei!"

⁴⁴ Tena tokorua na tama kailallao raa ku hai ake hoki na tattara iaa Jisas.

Jisas ku mate
(Mak 15.33-41; Luk 23.44-49; Jon 19.28-30)

⁴⁵ Te saaita telaa latea te henua raa hakaatoa ku pouri roo haere no tae te toru te hiahi. ⁴⁶ Kame te toru te hiahi, Jisas ku tani ake hakamaroa ma, "Eli, Eli, lema sabaktani?" na tattara nei e mee ma, "Taku Atua, Taku Atua, aiea Akoe e tiaki Anau naea?"

⁴⁷ E isi na tama e ttuu i te kina raa e llono Jisas, tena ki meake, "Tama nei e kakanna ake Elaija!" ⁴⁸ Tena he soldia hokotahi ku tere no too te spans raa

no hhui i roto te wain e mmaraa, tena kinnoa te mee raa te mata te laakau raa, tena ki kou ake ma Jisas ki unu.

⁴⁹ Emeia alaa tama e meake ma, "Hakattari, taatou ki mmata ma Elaija se hamai no tokonaki Aia!"

⁵⁰ Jisas e kanna hoki hakamaro, tena ki ssau te manava hakaoti Aia raa.

⁵¹ Tena te paamaro e tootoo i roto Hare Tapu raa ku mahaa rua kaamata iaruna haere no hopo iraro. Teruru henua raa ku rururu te henua raa, tena na hatu raa ku mahahaa, ⁵² tena na taruma raa ku ttuu tallaki, tena tammaki na tama TeAtua ni mmate raa ku ora muri. ⁵³ Na tama ni mmate ku ora raa ku tiaki na taruma laatou raa, tena te saaita Jisas ni ora muri raa, na tama raa ku oo i roto te Matakaina e Tapu raa, tena tammaki na tama e kkite na tama raa.

⁵⁴ Te saaita te soldia hakamaatua raa hakapaa ma na soldia ettuu ma aia raa ni kkite te rururu henua raa ia ma alaa mee hoki tera ni kapihi ake raa, na tama raa ku mattaku, tena ki tattara ma, "Hakamaoni, teenei he Tamariki TeAtua!"

⁵⁵ Tammaki na hhine e ttuu i te kina raa. Na hhine raa e ttuu hakammao no matamata. Aanei ko na hhine tera ni tauttari mai Jisas kaamata mai i Galili, tena ki tokonaki hoki Tama raa. ⁵⁶ Na hhine raa ko Meri te tama i Makdala raa, ia Meri te tinna Jems laua ma Josep raa ia ma te avana Sebedi raa e tuu hoki ma na hhine raa i te kina raa.

Josep ku too te tinotama Jisas

(Mak 15.42-47; Luk 23.50-56; Jon 19.38-42)

⁵⁷ Tena he tama hai hekau i te matakaina Arimatea raa ku tae ake te saaita te mee raa ku hiahi; te inoa aia raa ko Josep, tena aia hoki he tama e hakatina iaa Jisas. ⁵⁸ Josep e haere iaa Pailat raa no kainno ake ma aia e lavaa te too te tinotama Jisas raa. Tena Pailat ki meake na soldia aia raa ki kou ake te tinotama Jisas raa iaa Josep. ⁵⁹ Tena Josep ki too te tinotama Jisas raa no mmuni na paamaro e houu roo, ⁶⁰ tena aia ki ppono te tinotama Jisas raa i roto te taruma aia ni keru vahao nei koi i te kina na hatu raa. Tena aia ki hakatakape ake te hatu e rahi roo no ppui te totoka te taruma raa, tena aia ki haere ihare. ⁶¹ Meri te tama i Makdala raa laua ma teera Meri hoki e nnoho i te kina raa no ana ake te taruma raa.

Na soldia e lollohi te taruma

⁶² Te aho taiao raa ko te aho te Sabat, tena na maatua hakananniu raa laatou ma na Farisi raa ku oo no mmata Pailat, ⁶³ tena ki meake, "Tama hakamaatua, maatou ku mannatu te saaita te Tama tattara mariu raa koi ora raa, Aia e tattara ma, 'Imuri e toru na aho, Anau e me ki ora muri.'" ⁶⁴ Tena kauna ni soldia kioo no lollohi hakappuru roo te taruma raa ki tae te aho hakatoru raa, ki se lavaa na disaipol Aia raa te oo mai no to hemuu te tinotama Tama raa, tena ku tattara ake na tama pera ma Jisas ku ora muri. Te tattara mariu hakaoti nei e me ki sakkino roo iaruna na tattara malliu kaamata raa."

⁶⁵ Kito Pailat ki meake na soldia raa, "Kootou ki oo no ppui hakaraoi roo te taruma raa, tena ku lollohi hakappuru roo."

⁶⁶ Kito na soldia raa ki oo no ppui hakaraoi roo te taruma raa, tena ki hakammau te hakamaatino iaruna te hatu raa, tena laatou ki meake na soldia e lollohi raa ki ttuu no lollohi.

¹ I muri te Sabat, i te tahata poo roo te aho telatapu, Meri te tama i Makdala raa laaua ma teeraa Meri hoki ku oo no mmata i te taruma raa.

² Te saaita naa koi te ruru henua hai mahi roo ku ruru, tena he ensel Te Ariki e hamai i te vaelani no hakatakape te hatu raa i taha, tena ki noho i aruna te hatu raa. ³ Te tipu te ensel raa e maahina roo pera ma he uila, tena na hekau aia raa e makkini hua roo. ⁴ Na soldia raa ku poreppore roo te mattaku, tena laatou ku ssau poi ni tama ku mmate.

⁵ Tena te ensel raa ki tattara ake na hhine raa ma, "Koorua ki se mattaku, anau e iroa koorua e sese Jisas, te tama ni ttiiria i aruna te kros raa.

⁶ Tama raa ku seai i te kina nei; Tama raa ku oti te ora muri pera ma Aia ni tattara atu kootou raa. Oo mai i te kina nei no mmata te kina Aia ni moe raa. ⁷ Koorua ki oo vave roo no meake na disaipol Aia raa pera ma, 'Jisas ku oti te ora muri i taha ma te mate, tena te saaita nei Aia ku haere i Galili i mua kootou; kootou e me ki kkite Tama raa i te kina raa!' Mannatu hea anau ni tattara atu raa."

⁸ Kito tokorua raa ki tiaki hakavave te taruma raa no oo; tokorua raa e mattaku, ia e hihhia hoki, tena laua ki huro no tattara ake na disaipol raa.

⁹ Te saaita naa koi Jisas kuttiri tokorua hhine raa, tena Aia ki meake, "Te noho laoi ki noho ma koorua." Tena tokorua hhine raa ku oo ake iaa Jisas raa no ttaoahi na tapuvae Tama raa, tena ki hakamaru ake Tama raa.

¹⁰ Kito Jisas ki meake tokorua hhine raa, "Auu se mattaku, oo no meake na taina Anau raa ki oo i Galili, tena laatou e me ki kkite Anau i te kina raa."

Na tattara na soldia

¹¹ Te tokorua hhine raa koi oo koi, tena ni soldia i roto na soldia ni lollohi te taruma raa ku vakkai i te matakaina e rahi raa no meake na maatua hakananniu raa na mee hakaatoa ni kapihi ake raa. ¹² Tena na maatua hakananniu raa ki kkitu ma na tama hakamattua raa ki hakatonutonu na hakataakoto laatou; na tama raa e sui na soldia raa tammaki na sileni,

¹³ tena ki meake, "Kootou ki tattara ake na tama pera ma na disaipol Aia raa ni oo atu hemuu te poo no too te tinotama te Tama raa te saaita kootou ni mmoe. ¹⁴ Tena kame te tama hakamaatua te taumani raa e rono na tattara nei, maatou e me ki tatakore te tama raa pera ma kootou e ttonu koi, tena kootou ki se mamannatu tammaki i na mee nei."

¹⁵ Na soldia raa ku too na sileni raa, tena ki oo no ppena hea na maatua hakananniu raa ni tattara ake laatou raa. Teenei na tattara malliu na Jiu raa e ttoha te saaita raa haere no tae te aho nei.

Jisas e tuu ake Aia i na disaipol Aia raa

(Mak 16.14-18; Luk 24.36-49; Jon 20.19-23; Na hehekau 1.6-8)

¹⁶ Te sanahuru ma tahi na disaipol raa ku oo i te mouna i Galili tera Jisas ni tattara ake laatou ki oo raa. ¹⁷ Te saaita na disaipol raa ni kkite Jisas, na tama raa ku hakamaru ake Tama raa, niaina ma alaa tama laatou koi mamannatu tammaki. ¹⁸ Jisas e haere ake no taapiri, tena ki meake na disaipol raa, "Te Atua e kou mai Anau na mahi hakaatoa i te vaelani ma te maarama nei. ¹⁹ Tena kootou ki oo i na tama na henua hakaatoa no mee na tama raa mo disaipol Anau: hakoukkou tapu na tama naa i te inoa Tamana, Tana Tama iama Te Anana Tapu, ²⁰ tena kootou ku akoako na tama naa ki tauttari roo na mee hakaatoa Anau ni tattara atu kootou raa. Tena Anau e me ki noho tahi roo ma kootou ki ttae te hakaatoa te maarama nei."

Mak Te Rono Tauareka Mak e taataa

Na hakataakoto hakamattua i roto te launiu nei:

Te kaamata te Rono Tauareka 1.1—1.13
 Jisas e tokonaki na tama i Galili 1.14—9.50
 Jisas ku haere i Jerusalem 10.1—10.52
 Jisas ku taapiri i Jerusalem 11.1—15.47
 Jisas ku ora muri 16.1—16.8
 Alaa tama ku kkite Jisas 16.9—16.20

Jon Baptis ku takutaku

(*Matiu 3.1–12; Luk 3.1–18; Jon 1.19–28*)

¹ Teenei ko te Rono Tauareka i te vahi Jisas Krai te Tamariki TeAtua raa.
² Te Rono Tauareka nei e kaamata te saaita profet Aisaia nitaataa i roto te launiu aia ma,
 “TeAtua e tattara ma,
 ‘Anau e me kikauna te profet Anau raa ki haere imua Akoe
 no tanattana mai te mateara Akoe raa.’

³ He tama e tattara iho hakamaroa i te kina se hai tama e tuu mahoa raa ma,
 “Tanattana te mateara TeAriki raa* ,
 tena ku hakatonu te mateara Aia e me ki hamai vaa aruna raa!”

⁴ Tena Jon e hakahura iho i te kina se hai tama e tuu mahoa raa no hakoukou tapu na tama, tena ki takutaku. Jon e meake te kanohenua raa ma, “Ttike itaha ma na hai sara kootou raa ki hakoukou tapu ria kootou, tena TeAtua e me kissoro na hai sara kootou raa itaha.” ⁵ Tammaki natama ina matakaina Judia laua ma Jerusalem raa ku ooake no hakallono ia Jon. Na tama raa e uiui na hai sara laoutou raa, tena Jon ki hakoukou tapu na tama raa i roto te riva Jordan.

⁶ Jon e uru na hekau e pena i na huruhuru na kamel, tena ki taitu te kiri na manu, tena aia e kaikai na lokas ia ma na hani vaa roto. ⁷ Jon e takutaku ake te kanohenua raa ma, “TeTama e me ki hamai imuri anau raa e hakanaani i aruna anau. Anau setau hoki te huru i raro no ui na taka Aia e uru raa. ⁸ Anau e hakoukou tapu kootou ma te vai, e meia te tama naa e me ki hakoukou tapu kootou ma TeAnana Tapu.”

Jon e hakoukou tapu Jisas, tena Satan ki tatakore Tamaraa

(*Matiu 3.13—4.11; Luk 3.21–22; 4.1–13*)

⁹ Ia se roroa hoki, tena Jisas ku hamai peeraa i Nasaret te matakaina i roto Galili. Tena Jon ki hakoukou tapu Jisas i roto te riva Jordan. ¹⁰ Te saaita koi Jisas ni mahike no tuu i aruna i roto te riva raa, tena Aia ku kite te vaelani raa ku taaraki iho, tena TeAnana Tapu raa kullee iho peeraa ma he rupe no toko i aruna Aia. ¹¹ Tena te reo TeAtua raa ku tattara iho i te vaelani ma, “Akoe ko Taku Tamariki tera Anau e hihai mahi roo. Anau e hihia roo Akoe.”

¹² Te saaita naa koi, TeAnana Tapu raa ku hakattaki Jisas i te kina se hai tama e tuu mahoa raa, ¹³ tena Aia ki noho i te kina raa tipu haa na aho, tena Satan ki tatakore Aia. Na manu takavao raa e hahaere vaa raa hoki, e meia na ensel raa e ooake no tokonaki Tama raa.

* **1:3** 1.3 TeAriki: Na tattara nei e mmau i roto Aisaia 40.3. I te Old Testament, e meia se isi TeAriki e isi koi Jihova.

*Jisas e kanna tokohaa na tama meeme e ika ki tauttari Aia
(Matiu 4.12-22; Luk 4.14-15; 5.1-11)*

¹⁴ Jon kuoti te pponoria iroto te hare karapusi, tena Jisas ki haere no takutaku ake te Rono Tauareka TeAtua raa i Galili. ¹⁵ Jisas e takutaku ma, “Te saaita hakamaoniraa kuta emai, tena te Hakamaatua ana ite Vaelani raa kutaapiri! Ttike itaha ma na haisara kootou raa no hakattina i te Rono Tauareka TeAtua raa.”

¹⁶ Jisas e hahaere vaa tai te Namu Galili, tena Aia e kite te haanau Saimon laua ma Andru e puipui te kupena. Tokorua raa ni tama meeme e ika.

¹⁷ Tena Jisas ki meake tokorua raa, “Tauttari mai Anau, tena Anau e me ki akoako koorua ki hahanota na tama.” ¹⁸ Te saaita naa koi tokorua raa ku tiaki na kupena laua raa no tauttari Jisas.

¹⁹ Tena Jisas ki hakanuu atu no kite teeraa haanau hoki, Jems laua ma Jon, na tama Sebedi raa. Na tama raa e onoono na kupena laatou raa i roto te vaka. ²⁰ Jisas e kite tokorua raa, tena Aia ki kanna ake te haanau raa, kito Jems laua ma Jon ki tiaki Sebedi te tamana laua raa i roto te vaka raa ma na tama hehekau laatou raa, tena laua ki tauttari Jisas.

*Jisas e hakaise na tipua
(Luk 4.31-37)*

²¹ Jisas ma na disaipol Aia raa ku oo no ttae ite matakaina Kaperneam, tena ite aho te Sabat raa Jisas ku haere ite hare lotu na Jiu raa no akoako ake te kanohenua raa. ²² Na tama e llono na akoako Jisas raa ku mahharo roo e mee Aia se akoako pera ma na tama poroporo na tuua raa, e mea Aia e akoako roo ma na mahi Aia.

²³ Te saaita naa koi he tama e ttauria te tipua ku haere ake iaa Jisas i roto te hare lotu raa no kanna ake ma, ²⁴ “Jisas te Tama i Nasaret, hea Akoe e hihai i maatou? Akoe e hamai ma ki seu maatou? Anau e iroa Akoe: Akoe ko te Tama e Tapu TeAtua raa.”

²⁵ Tena Jisas ki hakamataku ake te tipua raa ma, “Auu se vaa, tena akoe ku hamai i taha ma te tama naa!”

²⁶ Tena te tipua raa kussueroo na mahi aia iroto te tama raa, tena ki kapihi te varo aia raa hakamaro roo no haere itaha ma te tama raa.

²⁷ Na tama raa hakaatoa ku mahharo, tena ki vahihhiri hokolaatou ma, “Teenei he mee peehee? Teenei he akoako vahao nei? Te Tama nei e isi na mahi Aia ki tattara hakamataku ake na tipua raa, tena na tipua raa e hakallono hoki Aia.”

²⁸ Tena te rono Jisas raa ku paa vave roo vaa roto Galili.

*Jisas e tokonaki tammaki na tama lavvea
(Matiu 8.14-17; Luk 4.38-41)*

²⁹ Jisas ma na disaipol Aia raa, tena Jems laua ma Jon kutiaki te hare lotu raa no oo tahi roo ite hare Saimon laua ma Andru raa. ³⁰ Te hinaona hine Saimon raa e moe i hare i aruna te lomoena aia raa, tena na tama raa ku tattara ake Jisas ma, “Te hine nei e laavea, ia te vvela aia raa e hai mahi roo.”

³¹ Tena Jisas ki haere atu no taohi te rima te hine raa no hakamahike i aruna. Te saaita naa koi te vvela raa ku hopo, tena te hine raa ku mahike no kou ake na kai na tama raa no kkaai.

³² Te saaita te laa raa ni huru, te kanohenua raa ku hakattaki ake na tama lavvea ia ma na tama e isi na tipua raa iaa Jisas. ³³ Na tama te matakaina raa hakaatoa ku oo ake no hakkutu i aho te hare Saimon raa. ³⁴ Tena Jisas ki ui na maahana na tama lavvea raa, tena ki hakaise na tipua raa i taha. Jisas

e ppui ake hoki na tipua raa ki se tattara, e mee na tipua raa ko na illoa roo avare Aia.

Jisas e takutaku i Galili
(Luk 4.42–44)

³⁵ Jisas e maahuru te tahata poo roo no haere itekina sehaitama raa no lotu. ³⁶ Tena Saimon laatou ma na tama i roto te hare aia raa ku oo no sесеe Jisas. ³⁷ Na tama raa e oo no kkite Jisas, tena laatou ki meake ma, “Na tama hakaatoa e sесеe Akoe.”

³⁸ Kito Jisas ki meake na tama raa, “Taatoou ki oo hoki i alaa matakaina e tappiri mai raa no takutaku i roto na matakaina raa, e mee te nei hea Anau e hamai.”

³⁹ Tena Jisas ku haere vaa roto Galili no takutaku i roto na hare lotu na matakaina raa, tena ki hakaise na tipua raa i taha.

Jisas e tokonaki te tama e kaina te manumanu haeo
(Matiu 8.1–4; Luk 5.12–16)

⁴⁰ He tama e kaina te manumanu haeo ku haere ake no tuturi i mua Jisas, tena ki kainno ake ma, “Kame Akoe e hihai, Akoe ku mee anau ki matahua i te vahi te lotu.”

⁴¹ Jisas ku aroha te tama raa, tena Aia ki haaro ake te rima Aia raa no taohi te tama raa, tena ki meake, “Anau e hihai ki tokonaki akoe, tena akoe ku matahua.” ⁴² Te saaita naa koi te maahana raa ku hopo i taha ma te tama raa, tena te tama raa ku tauareka.

⁴³ Jisas ku kauna te tama raa ki haere, tena ki tattara hakamataku ake ma, ⁴⁴ “Auu se tattara ake alaa tama hea Anau ni ppena raa. Haere no huri ake te tinotama akoe raa ki mmata te maatua raa, tena akoe ku kou ake te hakamaru akoe raa ki tau ma na tama ku tualleka raa pera ma hea Moses ni mee mai raa, ia ki huri ake hoki ki kkite te kanohenua raa pera ma akoe ku tauareka.”

⁴⁵ Emeia te tama raa e haere no haere tattara koi ina kina roo hakaatoa hea Jisas ni ppena raa. Tena Jisas ku selavaa te haere i roto na matakaina raa, e mee te tama raa e tattara mahi roo hea Aia ni ppena raa. Tena Jisas ki haere ina kina sehaitama e nnoho raa, tena na tama na matakaina raa hakaatoa ku oo ake i Aia.

2

Jisas e tokonaki te tama na vae e mmate
(Matiu 9.1–8; Luk 5.17–26)

¹ Ellava na aho kullaka, tena Jisas ki vaakai i Kaperneam. Te kanohenua raa kullono ma Jisas ku tae ake i te hare Aia ni noho raa.

² Tena tammaki na tama ku oo ake no nnoho i te hare raa. Te hare raa ku kappi roo, tena na totoka raa hoki ku kappi. Jisas e takutaku ake na tama raa na tattara Te Atua raa, ³ ia te saaita naa he tokohaa na tama e sausau ake te tama na vae e mmate raa ku tae ake. ⁴ Tena te tokohaa raa ku selavaa te tae i te kina Jisas e noho raa e mee te hare raa ku kappi roo. Kito na tama raa ki kake no hakahotu te inaki i aruna roo te kina Jisas e noho raa, tena na tama raa ki hakatere iho te moena te tama na vae e mmate raa emoe. ⁵ Jisas ekite na hakattina na tama raa, tena Aia ki meake te tama na vae e mmate raa ma, “Taku tama, Anau e soro na hai sara akoe raa i taha.”

⁶ Ia e isi na tama poroporo na tuua e nnoho i te kina raa, tena na tama raa ku mamannatu hokolaatou ma, ⁷ “Te Tama nei se matakau te tattara pe nei?”

Te Tama nei e tattara haeo TeAtua! TeAtua ko te Tama hokotahi koi e lavaa te ssoro na hai sara i taha!”

⁸ Te saaita naa koi Jisas ku iroa na hakataakoto na tama raa, tena Aia ki meake, “Aiea kootou e mamannatu peenaa naea? ⁹ Aiea te tattara hee e hainahie ki meake te tama na vae e mmate nei, te tattara ma, ‘Na hai sara akoe raa ku oti te ssorohia’, ma te tattara ma, ‘Mahike i aruna no too te moena akoe naa no haere?’ ¹⁰ Anau eme ki huriatu kootou pera ma te Tamariki te Tama nei e isi na mahi i te maarama nei ki ssoro na hai sara na tama i taha.” Kito Aia ki meake te tama na vae e mmate raa, ¹¹ “Anau e meatu akoe, mahike i aruna no too te moena akoe naa no haere i hare!”

¹² Te saaita naa koi te tama na vae e mmate raa kutuu i aruna no too te moena aia raa, tena ki haere vaa lottonu na tama raa hakaatoa. Te kanohenua raa ku mahharo roo, tena ki hakammaha TeAtua ma, “Taatou se hai mee roo peenei ni kkite i mua.”

Jisas e kanna ake Livai ki tautari Aia

(Matiu 9.9–13; Luk 5.27–32)

¹³ Jisas ku vaakai itai ite Namu Galili raa, tena tammaki na tama ku oo ake i Aia. Kito Jisas ki akoako ake na tama raa. ¹⁴ Jisas e haere vaa tai no kite Livai te tama Alfius raa e noho i te kina e aoao na takis te taumani i Rom raa. Tena Jisas ki meake te tama raa, “Tautari mai Anau.” Kito Livai ki mahike i aruna no tautari Jisas.

¹⁵ Jisas ma na disaipol Aia raa ku noho i te hare Livai raa no kkai, tena tammaki na tama aoao na takis ia ma na tama hai ssara e tautari ake hoki Jisas, ia tammaki na tama ku nnoho ma ki kkai ma Jisas. ¹⁶ E isi na Farisi ia ma na tama poroporo na tuua ekkite Jisas e kkai ma na tama hai ssara ia ma na tama aoao na takis raa, tena na tama raa ki vahiri ake na disaipol Jisas raa ma, “Aiea te Tama raa ekkai ma na tama aoao na takis ia ma na tama hai ssara raea?”

¹⁷ Jisas e rono na tattara na tama raa, tena Aia ki meake, “Na tama se lavvea raa se lavaa te oo no mmata te dokta, e meia na tama e lavvea raa koi e me ki oo no mmata te dokta. Anau se hamai no kanna na tama e mannatu ma laatou e ttonu raa, e meia Anau e hamai no kanna na tama ma laatou e pii na hai ssara raa.”

Te tiputipu te hakamaatapu

(Matiu 9.14–17; Luk 5.33–39)

¹⁸ Na tama tautari Jon Baptis ma na Farisi raa e isi na vahao e hakamaatapu ki se kkai. Tena e isi na tama e oo no meake Jisas ma, “Aiea na disaipol Jon Baptis raa ia ma na disaipol na Farisi raa e hakamaatapu, kaa na disaipol Akoe raa se hakamaatapu raea?”

¹⁹ Kito Jisas ki meake, “Eaa! Na tama e aruhia ki oo i te kai te avana raa e me ki nnoho koi se kkai? Seai! Te saaita te tama tane vahao nei raa e nnoho ma laatou, na tama raa se lavaa te nnoho se kkai. ²⁰ Emeia e isi te aho e me ki hamai te saaita na tama raa e me ki too te tama raa i taha, tena na tama naa ku hakamaatapu.

²¹ “Se hai tama e me ki ttui te muri maro vahao nei raa i aruna te paamaro tuai, maitaname te kina ettui hou raa e me kimasae itaha no mee te rua raa no rahi roo. ²² Se hai tama eme ki utu na wain e pena vahao nei raa i roto te kiri na sipsip tera laatou ku oti te utu na wain i mua raa, e mee te hai mahi te wain raa e me ki ssaa te kiri na sipsip ku tuai raa, tena te wain raa ku manini puamu, tena te kiri na sipsip raa hoki e me ki haeo. Emeia utu na wain e pena vahao nei raa i roto na kiri na sipsip vahao nei raa.”

Jisas ko TeAriki te aho te Sabat
(Matiu 12.1–8; Luk 6.1–5)

²³ Jisas ma na disaipol Aia raa ku oo vaa roto te paupaku e hhomona wit raa i te aho te Sabat. Tena na disaipol Aia raa ku kotikoti na hua na wit raa no kkai. ²⁴ Kito na Farisi raa ki meake Jisas, “Kira ake, te mee nei e sara ma na tuua taatou ma na disaipol Akoe raa ki kotikoti na hua raa i te aho te Sabat!”

²⁵ Kito Jisas ki meake na Farisi raa, “Kootou ni se ppau hea Devit ni ppena i mua te saaita aia ma na tama tauttari aia raa ni se isi na mee e me ki kkai? Devit ma na tama tauttari aia raa ku hikkai, ²⁶ tena Devit ki haere i roto te Hare Tapu raa no kai na haraoa e ttapu na maatua raa ni hoki ake TeAtua raa. Te mee nei e kapihi mai te saaita Abiatar; te pohouru hakanaanu na maatua raa. Na maatua raa koi e lavaa te kkai na haraoa raa, teenaa hea na tuua raa e tattara mai, e meia Devit ekai no oti, tena ki kou ake na haraoa raa hoki no kkai na tama tauttari aia raa.”

²⁷ Kito Jisas ki meake hoki na Farisi raa, “TeAtua e tuku te Sabat raa ma ki tokonaki na tama, e meia Aia setuku ma te Sabat raa ki hakamaatua i aruna te tama. ²⁸ Ia tena te Tamariki te Tama nei ko TeAriki te Sabat.”

3

Te tama te rima e mate
(Matiu 12.9–14; Luk 6.6–11)

¹ Tena Jisas ku vaakai hakaraoi i te hare lotu na Jiu raa no kite te tama te rima e mate e noho i te kina raa. ² Alaa tama i te kina raa e hihhai ki mmuau tattara iaa Jisas. Tena na tama raa ku kirakira hakamattonu roo ma ka oti Jisas ku kapake no tokonaki te tama raa i te aho te Sabat raa. ³ Tena Jisas kimeake te tama te rima e mate raa, “Hamai i te kina nei no tuu imua.” ⁴ Tena Aia ki vahiri ake na tama raa, “Natuaa taatou i te aho te Sabat raa e mee maea? Ki tokonaki te ora te tama ma ki kou ake na hakalono llihu te tama? Ki tokonaki te tama ki ora ma ki ssepe te ora te tama?”

E meia na tama raa se hai tattara roo e meake. ⁵ Jisas ku roto no kkira ake na tama raa, e meia i roto hoki Aia te saaita naa, Aia e aroha roo i na tama raa e mee na tama raa e tattara nattaa ia e ssara hoki. Tena Aia ki meake te tama te rima e mate raa, “Ssora te rima akoe naa.” Te tama raa e ssora te rima aia raa, tena te rima raa ku tauareka hakaraoi. ⁶ Kito na Farisi raa ki tiaki te hare lotu raa, tena ki oo no kuku ma alaa tama te kuturana Herot raa, tena na tama raa ku tattara ma ki taa Jisas ki mate.

Te kanohenua ku tauttari Jisas

⁷ Jisas ma na disaipol Aia raa ku oo peeraa i te Namu Galili raa, tena he kanohenua e rahi roo ku tauttari Tama raa. Na tama raa ni tama e oo mai i Galili ia ma Judia, ⁸ ia ma na tama i Jerusalem, na tama Idumea, na tama te vahie te anake te riva Jordan raa ia ma na tama na mataakaina e ttuu alleha Taia laaua ma Saidon raa. Na tama nei hakaatoa e oo ake iaa Jisas e mee laatou ni llono na mee Tama raa ni ppena raa. ⁹ Te kanohenua raa e rahi roo, tena Jisas ki meake na disaipol Aia raa ki tanattana he vaka ma Aia, ka oti te kanohenua raa ku mmui ake no hakkapi Aia. ¹⁰ Jisas ku oti te tokonaki tammaki na tama lavvea no taualleka, tena na tama se ki tokonakiria no taualleka raa ku haere unuki na tama raa ma ki tae laatou iaa Jisas no ttaohi Tama raa ki taualleka laatou. ¹¹ Tena he saaita peehee na tama e isi na tipua i roto laatou raa ekkite Jisas, na tama raa

e me ki hхина i mua Tama raa, tena kuttani ake ma, “Akoe ko te Tamariki TeAtua!”

¹² Tena Jisas ki hakamataku ake na tipua raa ma ki se hakari ake na tama ma koai Aia.

Jisas e hirihiri te sanahuru ma rua na aposol

(Matiu 10.1-4; Luk 6.12-16)

¹³ Jisas e haere i te kina te mouna raa no kanna ake na tama Aia e hihai raa ki oo ake Aia. Na tama raa e oo ake, ¹⁴ tena Aia ki hirihiri sanahuru ma rua na tama, tena Aia ki kanna na tama raa ma ni aposol. Kito Jisas ki meake, “Anau e hirihiri kootou ki nnoho ma Anau. Anau e me ki kauna hoki kootou ki oo no takutaku, ¹⁵ tena kootou e me ki isi na mahi ki hakaise na tipua i taha.”

¹⁶ Teenei te sanahuru ma rua na aposol Jisas ni hirihiri raa: Saimon (Jisas e hui ma ko Pita raa); ¹⁷ tena Jems laaua ma tetaina aia raa Jon na tama Sebedi raa (Jisas e hui tokoru raa ma Boanerges, e mee ma “Na taanata te Hatturi”); ¹⁸ tena Andru, Filip, Bartolomyu, Matiu, Tomas, Jems te tama Alfius raa, Tadius, Saimon te tama se hihai ma Rom ki rorohi Israel raa, ¹⁹ tena Judas Iskariot, te tama e me ki hakari ake Jisas i na tama hakamattua raa.

Jisas ia ma Belsebul

(Matiu 12.22-32; Luk 11.14-23; 12.10)

²⁰ Jisas ku haere i hare, tena he kanohenua e rahi roo ku hakutu ake, tena Jisas ma na disaipol raa ku se isi te saaita ki nnoho no kkai. ²¹ Te tinna ia ma na taina Jisas raa kullono na tattara na tama e tattara i te vahi Jisas raa, kito na tama raa ki oo no mmata ma kitoo Tama raa, e mee na tama ku tattara ma, “Jisas ku vvare!”

²² Na tama poroporo na tuua ni oo mai i Jerusalem raa ku tattara ma, “Belsebul e tau i roto Tama naa. Teena ko tuku na tipua raa e kou ake na mahi Tama naa ki hakaise na tipua raa i taha.”

²³ Kito Jisas ki kanna ake na tama raa ki oo ake, tena Aia ki tattara ake na tattara hurihuri nei, “Satan e lavaa te hakaise na tipua aia raa i taha?”

²⁴ Kame he henua e vaevae hokolaatou i na kuturana no ppuhu hokolaatou, na tama naa se lavaa te nnoho taualleka. ²⁵ Ia kame he harekina e vaevae hokolaatou i na kuturana no ppuhu hokolaatou, te harekina naa se lavaa te nnoho taualleka hoki. ²⁶ Kame na tipua Satan raa e vaevae i na kuturana no ppuhu hokolaatou, tena na mahi Satan raa se lavaa te mmoe roroa, e mea na mahi raa e me ki mattea koi no oti.

²⁷ “Sehai tama elavaa te uru i roto te hare tetama e iviraa no too na hekau te tama raa kame te tama kairarao raa se haihai te tama e ivi raa i mua ki lavaa aia te uru i hare no kairarao.

²⁸ “Anau e meatu te hakamaoni pera ma TeAtua e lavaa te ssirihia na hai sara ia ma na tattara sakkino hakaatoa na tama e pehipihi i te vahi Aia raa. ²⁹ Emeia te tama e tattara sakkino TeAnana Tapu raa se lavaa te ssirihia, maitaname te hai sara naa e me ki moe tahi na vahao hakaatoa.”

³⁰ (Jisas e tattara ake peenei maitaname eisi na tama e tattara ma, “Tama raa e isi te tipua e tau i roto Aia.”)

Te tinna ia ma na taina Jisas

(Matiu 12.46-50; Luk 8.19-21)

³¹ Tena te tinna ia ma na taina Jisas raa kuttae ake. Na tama raa e ttuu i iaho, tena kikkave te tattara i hare ma ki meake Jisas ki hamai iaho.

³² Kito na tama e nnoho alleha Jisas raa ki meake, “Kira ake, te tinna ma

na taina ia ma na kaave Akoe raa e ttuu i aho, tena laatou e hihhai ma Akoe ki haere ake.”

³³ Kito Jisas ki meake, “Koai te tinna Anau? Koai na taina Anau?” ³⁴ Jisas e kkira ake na tama e nnoho alleha Aia raa, tena ki meake, “Kira ake! Aanei na tinna ia ma na taina Anau! ³⁵ Te tama e ppena hea TeAtua e hihhai raa he taina, he kave, ia he tinna Anau.”

4

Tattara hurihuri te tama e haere lletu na hua (Matiu 13.1-9; Luk 8.4-8)

¹ Jisas ku kaamata no akoako te kanohenua raa i tai te Namu Galili raa. Te kanohenua e muimui ake Aia raa e tammaki roo, tena Aia ki kake i roto te vaka raa no noho no akoako ake na tama raa. Te vaka raa e tautau i tai, tena te kanohenua raa e ttuu i te taunatai no hakallono. ² Jisas e tattara na tattara hurihuri ki akoako ake na tama raa tammaki na mee, tena Aia ki meake ma, ³ “Hakallono! Teeraa he tama e haere lletu na hua ma ki hhomo. ⁴ Te saaita aia ni haere lletu na hua raa, alaa hua e maoha i te mateara, tena na manu raa kullee iho no kkai na hua raa. ⁵ Tena alaa hua e maoha i te kina e hatu, tena te kina raa se isi hoki tammaki na kerekere. Ia se roroa na hua raa ku hhomo e mee te kerekere raa e patake roo. ⁶ Tena te saaita telaa raa ni hopo ake, na hua e hhomo raa ku vvela ria koi no mmate e mee na patiaa raa se uru roo i roto te kerekere. ⁷ Alaa hua e maoha i te kina na laakau e tutuia raa, tena na laakau raa e hhomo ake no uhi na hua raa, tena na hua raa ku se lavaa te hhomo no llahi no hhua na hua. ⁸ Emeia alaa hua e maoha i te kina na kerekere e taualleka, tena na hua raa ku hhomo no llahi no hhua na hua: alaa laakau e ttae tipu toru na hua, alaa laakau e ttae tipu ono, tena alaa laakau e ttae huitarau na hua.”

⁹ Tena Jisas ki hakaoti ake ma, “Hakallono kame kootou e isi na katarina!”

Na hakataakoto na tattara hurihuri (Matiu 13.10-17; Luk 8.9-10)

¹⁰ Jisas ku noho Hokoia, tena na tama ni llono na tattara Jisas raa ku oo ake ma te sanahuru ma rua na disaipol raa no vahiri ake Tama raa ma ki tattara hakamatahua ake te hakataakoto te tattara hurihuri raa. ¹¹ Kito Jisas ki meake, “Kootou ku oti te too na mee tera se hai tama e iroa i te vahie te Hakamaatua ana i te Vaelani raa. Emeia alaa tama na tama e ttuu koi i aho raa e me ki llono na mee nei i na tattara hurihuri raa ¹² ma ki lavaa, ‘Na tama raa te kirakira koi no kirakira, e meia laatou se lavaa te kkite; na tama raa e me ki hakalollono koi no hakalollono, e meia laatou se lavaa te illoa. Kame na tama raa e kkite no illoa, tena na tama raa e me ki vakkai ake TeAtua, tena TeAtua e me ki ssirihia na hai sara na tama raa.’”

Jisas e tattara hakamatahua ake te tattara hurihuri raa. (Matiu 13.18-23; Luk 8.11-15)

¹³ Tena Jisas ki vahiri ake na tama raa, “Aiea kootou se illoa te hakataakoto te tattara hurihuri nei? Kaa kootou e me ki illoa peehee na hakataakoto alaa tattara hurihuri? ¹⁴ Te tama e haere lletu na hua raa ko te tama e haere tattara na tattara TeAtua raa. ¹⁵ Alaa tama e ssau pera ma na hua e maoha i aruna te mateara raa, ia te saaita koi na tama raa ni llono na tattara TeAtua raa, Satan ku haere ake no tokea na tattara raa i taha ma

na tama raa. ¹⁶ Alaa tama e ssau pera ma na hua e maoha i aruna i te kina e hatu raa. Emeia tesaaita na tama raa ni llono na tattara TeAtua raa, na tama raa ku hihia no too na tattara raa. ¹⁷ Tena na tattara raa se uru kanohi roo i roto na tama raa, ia na tattara raa hoki se mmoe roroa. Tena te saaita na haeo ia ma na hakalono llihu raa e ttae ake e mee na tattara TeAtua raa, tena na tama raa e me ki tiaki hua koi na tattara raa. ¹⁸ Alaa tama e ssau pera ma na hua e maoha i te kina na laakau e tutuia raa. Aanei ko na tama tera e llono na tattara TeAtua raa, ¹⁹ e meia na tama raa e mamannatu tammaki na ora i te maarama nei raa, tena te mannako sileni ia ma na mee roo hakaatoa i roto te maarama nei raa e hakapaa hakaatoa no uhi na tattara TeAtua raa, tena na tattara raa ku se hhua na hua.

²⁰ “Emeia alaa tama e ssau pera ma na hua e hhomo i te kina te kerekere tauareka raa. Na tama raa e llono no too na tattara raa, tena na tattara TeAtua e mmoe i roto na tama raa ku hhomo no hhua na hua; alaa laakau e ttae tipu toru, alaa laakau e ttae tipu ono, tena alaa laakau e ttae huitarau na hua.”

Te lamu i raro te kumete (Luk 8.16-18)

²¹ Tena Jisas ki meake hoki ma, “Eaa, e isi tetama e lavaa te hakaura telamuraa, tena kuuhi iraro te kumete, kaa seai ku hakatuu iraro te sea mommoe? Te tama raa kame se hakaura te lamu raa no hakatotoo i aruna ki maahina? ²² Na mee e huuna ria raa e me ki huri ake no kkite na tama hakaatoa, tena na mee e uhia ria raa e me ki laavea ria koi. ²³ Tena hakallono, kame kootou e isi na katarina!”

²⁴ Kito Jisas ki meake hoki na tama raa ma, “Mannatu hakaraoi i na mee kootou e llono raa. Na tuua kootou e hakatonutonu na tama raa ko na tuua TeAtua e me ki too no hakatonutonu kootou, ia e me ki mmaha roo i aruna na tuua naa. ²⁵ TeAtua e me kikouake alaa mee hoki i na tama tera e isi tammaki na mee raa, ia na tama se isi na mee raa, TeAtua e me ki too na mee naa hakaatoa i taha ma laatou, niaina ma na mee raa e moisi.”

Na tattara hurihuri na hua e hhomo

²⁶ Tena Jisas ki meake na tama raa, “Te Hakamaatua ana i te Vaelani raa e ssau pera ma te tama e haere lletu na hua i roto te paupaku aia raa. ²⁷ Te tama naa he tama koi e moe na poo, tena te tahata aia ku maahuru no hahaere, e meia na hua aia ni haere lletu raa ku mahha ake no hhomo. Tena te tama raa se iroa ma na hua raa e hhomo peehee. ²⁸ Te kerekere raa e mee na hua raa no hhomo nollahi no hhua na hua; na hua raa ku mahha ake no hhomo, tena na laumea raa e hhura ake kaamata, tena kioti nakaute na hua raa ku mattara, tena kioti roo na hua raa ku hhura ake. ²⁹ Te saaita na hua raa ku lleu, tena te tama raa ku haere haki na hua raa ma te paraamo aia raa, e mee te saaita ki haki na hua raa ku ttae.”

Te tattara hurihuri te hua paamee (Matiu 13.31-32, Luk 13.18-19)

³⁰ Tena Jisas ki vahiri ake “Te Hakamaatua ana i te Vaelani raa e tipu peehee? Ni tattara hurihuri peehee taatou e me ki tattara ki hakamaarama atu kootou i na tipu te Hakamaatua ana i te Vaelani raa? ³¹ Te Hakamaatua ana i te Vaelani raa e tipu peenei. Hetama etoo te hua te mastet, teenaa ko te hua e paamee roo hokoia i na hua roo hakaatoa i te maarama nei raa no ttori. ³² Se roroa te hua raa ku homo, tena ki homo no rahi roo i aruna na laakau hakaatoa. Na raraa te laakau raa e llahi roo, tena na manu raa ku pena na hohana laatou raa i te maru te laakau raa.”

³³ Etammaki na tattara hurihuri peenei Jisas e takutaku ake te kanohenua raa na tattara Aia; Jisas e tattara ake e hia na tattara hurihuri Aia e lavaa te tattara ake ma ki illoa na tamaraa. ³⁴ Jisas e tattara ake na tattara hurihuri na vahao hakaatoa Aia e tattara ake na kanohenua raa, e meia te saaita Aia e noho ma na disaipol Aia raa, tena Aia ku tattara hakamatahua ake na disaipol Aia raa na hakataakoto na tattara hurihuri raa.

Jisas e tinai te matani

(Matiu 8.23-27; Luk 8.22-25)

³⁵ Jisas ku meake na disaipol Aia raa te hiahi te aho naa ma, "Taa-tou kitere iteeraa vahi tenamonei." ³⁶ Kito na tamaraa kitiaki te kanohenua raa, tena ki oo no kake te vaka Jisas e noho i roto raa, tena na disaipol raa hakaatoa ku huro laatou ma Jisas. Alaa vaka e tauttau hoki i te kina raa. ³⁷ Te saaita naa koi te matani raa ku maairi roo, tena na peaura ku utuutu i roto te vaka raa no pii roo te riu raa. ³⁸ Jisas e moe i muri te vaka raa no aruna te pilo. Kito na disaipol raa ki hano Tama raa no maahuru, tena kimeake, "Rabai, Akoe se maanatu ma taatou kaa mmate?"

³⁹ Tena Jisas ki tuu i aruna no hai ake te matani raa ma, "Marino!", tena Aia ki hai ake hoki na peaura ma, "Ku tau se peau!" Tena te matani raa ku mate no marino kii roo. ⁴⁰ Kito Jisas kimeake na disaipol Aia raa, "Kootou e mattaku naea? Kootou se isi na hakattina?"

⁴¹ Emeia na disaipol raa ku mattaku roo, tena ki tattara hokolaatou ma, "Teenei he tama peehee? Te matani ia ma na peaura e hakallono hoki Aia!"

5

Jisas e hakaise na tipua

(Matiu 8.28-34; Luk 8.26-39)

¹ Jisas ma na disaipol Aia raa kuttae iteeraa vahi te Namu Galili i te matakaina Gerasaraa. ² Jisas e tiho koi itaha ma te vaka raa, tena he tama e hamai peeraa i te kina na kava raa kuttiri Aia. Te tama raa e isi na tipua i roto aia, ³ tena aia e nohonoho koi i te kina na kava raa. Se hai tama e lavaa te haihai te tamaraa ma na seni; ⁴ e mee tammaki na vahao na tamaraa e haihai aia ma na seni, e meia aia e mmosi koi na seni raa, tena ki hakappela na popore mattoru na tamaraa e taro na vae aia raa. Te tama raa e ivi roo, ia se hai tama hoki e lavaa te ttaohi tama raa. ⁵ Te ao ma te poo, te tama nei e haere kapipihi varo i na kina na kava ia ma na mouna raa, tena ki tutuu hoki te tinotama aia raa ma na hatu.

⁶ Te tama raa koi mmao te saaita aia nikite Jisas, tena aia ki tere ake no tteiho no tuturi i mua Tama raa, ⁷ tena ki kanna hakamaroaro ma, "Jisas, te Tamariki Te Atua Hakanaani! Hea Akoe e hihai kippena i anau? Anau e kainno atu Akoe i te inoa Te Atua ki se lavaa te mee anau ki hakalono llihu!" ⁸ (Te tama raa e meake peenei, e mee Jisas e tattara ake ma, "Te tipua sakkino, hamai i taha ma te tama naa!")

⁹ Kito Jisas ki vahiri ake te tama raa, "Koai te inoa akoe?"

Tena te tama raa kimeake, "Te inoa anau ko, 'He kautana', e mee maatou e tammaki roo!" ¹⁰ Te tama raa e tuu koi no kainonno ake Jisas ma ki se lavaa te hakaise na tipua raa i taha ma te kina raa.

¹¹ Tena e isi na piki tammaki roo e kaikkai tappiri ake i te vahi te mouna raa. ¹² Kito na tipua raa ki kainno ake Jisas ma, "Tiaki maatou ki huro i te kina na piki raa no uru i roto na piki raa." ¹³ Jisas e meake

na tipua raa ki oo, tena na tipua raa ki huro i taha ma tetama raa no uru i roto na piki raa. Na piki raa hakaatoa kame ettae rua simata, tena na piki raa ku huro na mahi roo laatou i te kina te mouna e motuhua raa no maoha i roto te vai raa no mallemo.

¹⁴ Na tama e lollohi na piki raa ku huro i roto te matakaina raa no paa te rono raa i na tama e noho vaa raa. Kito na tama raa ki oo no mmata hea ni kapihi ake i na piki raa, ¹⁵ ia te saaita na tama raa ni ttae iaa Jisas, na tama raa kukkite hoki te tama ni isi tammaki na tipua i roto aia raa. Tetama raa ku noho i te kina raa, ku oti te hakareureuria na paamaro, iaa te hakataakoto aia raa hoki ku tauareka, tena na tama raa hakaatoa ku mattaku. ¹⁶ Na tama ni kkite raa ku tattara ake na tama raa hea ni kapihi ake i te tama e isi na tipua i roto aia raa ia ma na piki raa.

¹⁷ Kito na tama raa ki meake Jisas ki tiaki te matakaina laatou raa no haere.

¹⁸ Jisas ku mee ki kake i roto te vaka raa, tena te tama ni isi na tipua i roto aia raa ku meake ma, "Tiaki anau ki tautari Akoe."

¹⁹ Emeia Jisas se hihai ma te tama raa ki haere ake. Kito Aia ki meake te tama raa ma, "Vaakai i hare i na hareakina akoe raa, tena ku tattara ake na tama raa hea Te Atua ni ppena i akoe ia ma telaoi hoki Aia ni huri atu akoe raa."

²⁰ Kito tetama raa ki haere no haere vaa roto Dekapolis* no tattara ake na tama na kina raa hea Jisas ni ppena i aia raa. Na tama hakaatoa e llono raa ku mahharo roo.

*Te tamariki hine ku mate, ia ma te hine ni ttaohi na hekau Jisas
(Matiu 9.18-26; Luk 8.40-56)*

²¹ Jisas ku vaakai i teeraa vahi te namoraa hoki, tena he kanohenua e rahiroo ku mmui ake Aia i te taunatai. ²² Jairus tetama hakamaatua te hare lotu raa ku tae ake, tena te saaita aia ni kite Jisas, aia ku tteihono tuturi i mua na vae Tama raa ²³ no tattara hakaaroha ake roo iaa Jisas ma, "Te tamariki hine anau raa elaavea hai mahi roo. Hamai ki oo taaua ki haere Akoe no hakapiri na rima Akoe raa i aruna te tamariki raa ki tauareka te tamariki raa no ora."

²⁴ Tena Jisas ki oo laaua ma Jairus. Ia e tammaki hoki na tama e oo ma Jisas, tena na tama raa ku haere muimui roo na vahi Jisas.

²⁵ Tena he hine i te kina raa e hakalonollihu haeo roo i roto sanahuru ma rua na hetau, e mee te toto aia raa e tettere koi peenaa. ²⁶ Te hine raa ni haere no mmata tammaki na dokta ki tokonaki aia. Te hine raa e llano roo e hia na sileni, emeia te maahana aia raa e haere mahi koi na vahao hakaatoa. ²⁷ Te hine raa erono na mahi Jisas e isi raa, tena aia ki tautari atu vaa muri ma te kanohenua raa, ²⁸ tena ki tattara hokoia ma, "Anau e me ki tauareka kame anau e ttaohi koi na hekau te Tama nei."

²⁹ Te hine raa e haaroatu nottaohi te kaukahu Jisas raa, tena te toto e tettere raa ku hakamotu vahao naa koi, tena aia ku rono roo te tere maatara ia ma te tauareka i roto te tinotama aia. ³⁰ Te saaita naa koi Jisas ku iroa ma e isi na mahi ni oo i taha ma Aia, kito Aia ki hakatike no vahiri ake te kanohenua raa ma, "Koai tetama ni ttaohi te kaukahu Anau raa?"

³¹ Kito na disaipol raa ki meake, "Akoe e iroa pera ma te kanohenua nei e mmui atu roo Akoe; kaa Akoe e vahiri ma koai te tama e ttaohi Akoe naea?"

* 5:20 5.20 Dekapolis: te inoa i na tattara Grik raa e mee ma Sanahuru na Matakaina

³² Emeia Jisas e tuu koi no kkira hakataka ma ki kite Aia te tama ni ttaohi te kaukahu Aia raa. ³³ Te hine raa ku iroa hea ni kapihia ake i aia raa, tena aia ki haere porepore atu roo i te matakū no tuturi i mua na vae Jisas, tena ki tattara ake hakamaoni ake iaa Jisas. ³⁴ Kito Jisas ki meake te hine raa, "Taku tama, te hakatina akoe naa e mee akoe no tauareka. Haere ma te tauareka, na hakalono llihu akoe raa hakaatoa ku oti."

³⁵ Jisas koi tattara ake koi, tena na tama ni oo mai i te hare Jairus raa ku ttae ake no meake ma, "Te tamariki hine akoe raa ku mate. Tena tiaki, auu se anaana atu te Rabai naa!"

³⁶ Emeia Jisas se anaana atu hoki na tattara na tama raa, tena Aia ki meake Jairus ma, "Auu se matakū, akoe ki hakatina koi." ³⁷ Tena Jisas ki ppuu ki se hai tama hoki e haere ake ma Aia, tena Aia ki too koi Pita, tena Jems laaua ma te taina aia raa Jon. ³⁸ Na tama raa e oo no ttae i te hare Jairus raa, tena Jisas ku kite te ttani huri na tama raa hakamaroa. ³⁹ Tena Aia ki uru atu i hare no meake na tama raa ma, "Kootou e ttani huri peenaa naea? Kootou e tanittani naea? Te tamariki hine naa se mate; te tamariki hine naa e moe koi!"

⁴⁰ Na tama raa ku katakkata ake iaa Jisas, kito Jisas ki hakaise na tama raa hakaatoa iaho, tena Aia ki too koi tetamana ma te tinna te tamariki hine raa ia ma te tokotoru na disaipol raa, tena laatou ki oo i te rum tetamariki raa emoeraa. ⁴¹ Kito Jisas ki ttaohi te rima te tamariki hine raa, tena ki meake, "*Talita kōum,*" e mee ma, "Tamariki hine, Anau e meatu akoe ki mahike i aruna!"

⁴² Tena koi te tamariki hine raa ku mahike i aruna no hahaere. (Te tamariki hine raa kutae sanahuru ma rua na hetau te matua aia.) Na tama raa hakaatoa ku mahharo roo te saaita te tamariki raa ni mahike no hahaere. ⁴³ Tena Jisas ki tattara hakamatakū ake na tama raa ki se tattara ake ni tama, tena Aia ki meake hoki ma, "Kouake ni kai ki kai te tamariki nei."

6

Na tama i Nasaret raa se hihhai Jisas

(Matiu 13.53-58; Luk 4.16-30)

¹ Jisas ku tiaki te kina raa no haere i te matakaina Aia ni matua mai raa, tena na disaipol Aia raa ku tauttari atu vaa muri. ² Jisas e kaamata no akoako i roto te hare lotu na Jiu raa i te aho te Sabat. Tammaki na tama e nnoho i te kina raa, tena te saaita laatou ni llono na tattara Jisas raa, na tama raa ku mahharo roo, tena ki vahihhiri ma, "Te Tama nei etoo na hakataakoto raa i hee? Teenei he atamai Tama nei etoo i hee? Kaa Aia e ppena peehee na mirakol raa? ³ Aiea te Tama nei seai ma ko te tama hakatuutuu hare raa, tena Aia seai ma ko tetamariki Meri, ia na taina Aia raa seai ma ko Jems, Josep, Judas, tena Saimon? Aiea na kaave Aia raa se nnoho hoki i te kina nei?" Tena na tama te matakaina raa ku se hihhai Jisas.

⁴ Kito Jisas ki meake na tama raa, "Na profet e hihhai ria i na matakaina roo hakaatoa, e meia i te matakaina roo aia, na hareakina ia ma na tama roo te manava aia raa e me ki se hihhai te profet naa."

⁵ Jisas ku selavaa hoki te ppena ni mirakol i te kina raa, e meia Aia e hakapiri na rima Aia raa i aruna na tama lavvea moisi koi no taualleka.

⁶ Jisas e mahharo roo, e mee na tama raa se isi na hakattina.

Jisas ku kauna te sanahuru ma rua na disaipol Aia

(Matiu 10.5-15; Luk 9.1-6)

Tena Jisas ki haere no akoako natama ina matakaina ettuu alleha vaa raa. ⁷ Jisas e kanna ake te sanahuru ma rua na disaipol raa, tena ki kauna na tama raa ki oo taki tokorua. Aia e kou ake na mahi na tama raa ki hakaise na tipua, ⁸ tena Aia ki tattara ake hoki na tama raa ma, "Auu setoo hoki nimee peeraa nooo ma kootou, emeia too koi helaakau hahaere, tena auu se too ni haraoa, he muri kopu ia ma ni sileni. ⁹ Uru nitaka, tena auu se too hoki teeraa kaukahu." ¹⁰ Jisas e tattara ake hoki ma, "Kame he matakaina etoo hakaraoi kootou, tena kootou ku nnoho te matakaina naa i roto te hare hokotahi koi ki tae roo te saaita kootou e tiaki te matakaina naa. ¹¹ Kame kootou e oo no ttae he matakaina, tena na tama te matakaina naa ku se hihhai ki too ia ma ki hakallono kootou, tena kootou ku tiaki te matakaina naa, tena kuttahi nakkere emmau na tapuvae kootou raa. Teena he hakkatu haeo i te matakaina naa."

¹² Kito na disaipol raa ki oo no takutaku ake na tama raa ki ttiike i taha ma na hai sara laatou. ¹³ Na disaipol raa e hakaise tammaki na tipua, tena ki amuhi tammaki na tama lavvea raa ma na lloo na oliv raa no taualleka.

*Te mate Jon Baptis
(Matiu 14.1-12; Luk 9.7-9)*

¹⁴ Te saaita naa te tuku Herot raa ku rono tammaki na mee tera Jisas ni ppena raa, e mee na tama hakaatoa ku llono i na mahi Jisas e isi raa. Alaa tama e tattara ma, "Jon Baptis ku ora hakaraoi! Tera hea aia e isi na mahi peenei ki ppena na mirakol raa."

¹⁵ Alaa tama e tattara ma, "Te Tama raa ko Elaija."

Tena alaa tama e tattara ma, "Te Tama raa he profet e ssau koi pera ma na profet i mua raa."

¹⁶ Herot ku rono na tattara nei, tena aia ki meake ma, "Te Tama naa ko Jon Baptis! Anau ni meake na soldia anau raa ki oo no ssepe te pohouru te tama naa no hopo, ia tena aia ku ora muri hakaraoi!"

¹⁷ Herot hokoia ni meake na soldia aia raa ki hakapiki Jon, tena ku haihai te tama raa ma na seni no ppono i roto te hare karapusi. Herot e ppena peenei e mee Herodias te hine aia ku avana raa, maitaname te hine raa he avana Filip tetaina koi aia raa. ¹⁸ Jon Baptis e tattara tahi ake Herot ma, "Te mee naa e sara ma akoe ki too te avana te taina akoe raa no avvana koorua!"

¹⁹ Herodias ku noho ma teroto aia iaa Jon, tena aia ku hihai roo ma ki taa tama raa ki mate, e meia aia selavaa e mee Herot. ²⁰ Herot e matakou Jon, e mee aia e iroa ma Jon he tama tauareka, ia he tama e tapu, tena aia e rorohi hakaraoi roo tama raa. Herot e hihai ki hakarono na tattara Jon raa, niaina roo ma aia setauareka i roto aia na vahao hakaatoa aia e rono Jon e tattara raa.

²¹ Tena kioti roo Herodias ku isi te ara kitaa Jon ki mate. Teena he aho Herot e pena tekai ma kikkai laatou ma na tama hakamattua te taumani raa, na soldia hakamattua raa ia ma na tama hakamattua i roto Galili raa ki mannatu laatou te aho aia ni haanau mai raa. ²² Te taukupu Herodias raa ku haere ake no ruerue vaa hare, tena Herot ma na tama i hare raa ku hihia roo. Kito Herot ki meake te taukupu raa ma, "Hea akoe e hihai ki too? Anau e me ki kou atu he mee peehee akoe e kainno mai anau ki kou atu." ²³ Herot e kou ake te taukupu raa tammaki roo na hakataakoto, tena aia ki meake, "Anau e tattara te hakamaoni pera ma anau e me ki kou atu he mee peehee akoe e kainno mai anau ki kou atu, niaina akoe e kainno mai anau ki kou atu he vahi na mee hakaatoa i roto te nohorana anau nei!"

²⁴ Kito te taukupu raa ki haere no vahiri ake te tinna aia raa ma, “Hea anau e me ki kainno ake naa?”

Tena te hine raa ki meake, “Te pohouru Jon Baptis.”

²⁵ Tena te taukupu raa ki haere hakavave roo no meake ma, “Anau e hihai akoe ki pare mai te pohouru Jon Baptis raa vahao nei roo koi i aruna he parete!”

²⁶ Te mee nei e mee roo Herot no aroha, e meia aia ku se hai ara hoki e lavaa te ttuki te hakataakoto raa, e mee aia ku oti te tattara hakamaoni ake te taukupu raa i mua na tama hakaatoa. ²⁷ Kito Herot ki kauna te soldia aia raa ma ki haere no kou mai te pohouru Jon raa. Tena te soldia raa ku haere i roto te hare karapusi raa no ssepe te pohouru Jon raa no hopo, ²⁸ tena aia ki pare te pohouru raa i aruna te parete, tena ki haere ake no kou ake te taukupu raa, tena te taukupu raa ki too te pohouru raa no kou ake te tinna aia raa. ²⁹ Na disaipol Jon raa ku llono ma Jon ku mate, tena na tama raa ki oo ake no too te tinotama raa no kkave no tanu.

Jisas e haanai te kanohenua e tammaki roo

(Matiu 14.13–21; Luk 9.10–17; Jon 6.1–14)

³⁰ Na aposol Jisas raa ku vakkai ake no ttiri Jisas, tena ki tattara ake Tama raa na mee hakaatoa laatou ni ppena ia ma hea laatou ni akoako raa.

³¹ Tena Jisas ma na disaipol Aia raa ku se isi te saaita ettana ki nnoho no kkai e mee na tama e oo ake ia ma na tama e oo raa e tammaki roo. Kito Jisas ki meake na disaipol Aia raa, “Taatou ki oo hokotaatou i te kina se hai tama raa no hamalollo hakamarie.” ³² Tena Jisas ma na disaipol Aia raa ki kkake te vaka raa no huro hokolaatou i te kina se hai tama raa.

³³ Emeia tammaki na tama ekkite te saaita na tama raa ni tere, tena na tama raa e illoa koi i te kina na tama raa e tere raa; kito na tama raa ki oo vaa roto na matakaina raa no huro i mua i te kina Jisas ma na disaipol Aia raa e tere raa. ³⁴ Jisas ku tiho i taha ma te vaka raa no kite te kanohenua e rahi raa, tena Aia ku aroha roo i na tama raa, e mee na tama raa e ssau pera ma ni sipsip se isi te tama e rorohi. Tena Aia ki akoako ake tammaki na mee i na tama raa. ³⁵ Te mee raa ku haere ki pouri, tena na disaipol raa ku oo ake no meake Jisas ma, “Te mee raa ku haere ki pouri, tena te kina nei hoki se isi na tama. ³⁶ Kauna na tama nei ki oo, tena ku tiaki laatou ki oo i na matakaina tappiri mai raa no ssui ni kai ma laatou no kkai.”

³⁷ Tena Jisas ki meake, “Kootou ki kou ake ni kai ma na tama nei ki kkai.” Kito na disaipol raa ki meake, “Akoe e hihai ma maatou ki too rua huitarau na sileni no sui ni haraoa ki hannai na tama nei?”

³⁸ Tena Jisas ki meake na disaipol raa, “Oo no mmata ma e hia na haraoa kootou e isi!”

Na tama raa e oo no mmata, tena ki meake Jisas ma, “E rima na haraoa ia ma na ika e rua.”

³⁹ Tena Jisas ki tattara ake na disaipol raa ki meake te kanohenua raa ki vaevae no nnoho i na kuturana i aruna na veve. ⁴⁰ Kito te kanohenua raa ki nnoho hakalaini i na kuturana. Na kuturana e ttae huitarau, tena alaa kuturana e ttae tipu rima. ⁴¹ Tena Jisas ki too e rima na haraoa raa ia ma e rua na ika raa, tena ki kkira i te vaelani no hakatapu na mee raa. Kito Jisas ki tohitohi na haraoa raa, tena ki kou ake na haraoa ia ma na ika e rua raa i na disaipol raa ki vaevae ake te kanohenua raa. ⁴² Na tama raa hakaatoa ekkai no pppohu. ⁴³ Tena na disaipol raa ki haere sasao na haraoa ia ma na punnohi e ttoe raa no ppii sanahuru ma rua na kete. ⁴⁴ Te kooina na taanata e kkai raa e ttae rima simata.

Jisas e haere vaa aruna te lottai
(Matiu 14.22-33; Jon 6.15-21)

⁴⁵ Te saaita naa koi Jisas ku meake na disaipol Aia raa ki kkake te vaka raa no tere imua i Betsaida iteeraa vahi te namo raa, tena Aia ki kauna te kanohenua raa ki oo. ⁴⁶ Jisas e kouake te tauareka i te kanohenua raa no oti, tena Aia ki haere ite kina te mouna raa no lotu. ⁴⁷ Te mee raa ku hiahi roo, tena te vaka na disaipol raa ni tere raa ku tae ilottonu roo te namo, e mea Jisas e noho koi Hokoia i uta. ⁴⁸ Jisas e kite na disaipol raa e hai roo na mahi ma na hoe laatou raa, e mee te matani raa e ppu mai roo i mua, tena Jisas ki haere atu vaa aruna telottai raa. Tena ilottonu tetoru ma te ono te tahata, Jisas kuttiri na tama raa. Jisas e haere ma ki haere hakaraka, ⁴⁹ tena na disaipol raa ku kkite Jisas e haere vaa aruna telottai raa, tena na tama raa ku kapihi na varo laatou ma, "Teena he tipua!" ⁵⁰ Na disaipol raa hakaatoa ku mattaku te saaita laatou ni kkite Tama raa.

Kito Jisas ki tattara ake na disaipol raa ma, "Teenei ko Nau, auu se mattaku!" ⁵¹ Tena Aia ki kake i roto te vaka raa, tena te matani raa ku tteiho no marino. Na disaipol raa ku mahharo roo, ⁵² e mee laatou se illoa te hakataakoto hakamaoni tera Jisas ni haanai rima simata na taanata raa, e mee na hakataakoto hoki laatou raa koi pouri.

Jisas e tokonaki na tama lavvea i Genesaret raa no taualleka
(Matiu 14.34-36)

⁵³ Na tama raa e tere vaa roto te namo raa notta e i Genesaret iteeraa vahi, tena laatou ki taura te vaka raa i te kina raa. ⁵⁴ Na tama raa ku ttiho i taha ma te vaka raa no oo, tena na tama i te kina raa ku mattino ma teeraa ko Jisas. ⁵⁵ Kito na tama raa ki huro tattara vaa roto na matakaina raa hakaatoa, tena na matakaina ellono ma Jisas ku tae ake raa ku sausau ake na tama lavvea raa ma na lomoena laatou raa iaa Jisas. ⁵⁶ Tena Jisas ku haere i na kina roo hakaatoa i na matakaina pammee raa, na matakaina ellahi raa ia ma na kina na tama ennoho vaa roto raa, tena na tama na kina raa ku sausau ake na tama e lavvea raa i na maket, tena ki meake Jisas ki tiaki na tama lavvea raa kittaohi koi na kaunutu te kaukahu Tama raa, tena na tama hakaatoa e ttaohi te kaukahu Jisas raa ku taualleka.

7

Na akoako na tipuna i mua
(Matiu 15.1-9)

¹ Eisi na Farisi ia ma na tama poroporo na tuua e oo mai peeraa i Jerusalem no kkutu laatou ma Jisas. ² Na Farisi raa e kkite ma na disaipol Jisas raa e kkai na kai ma na rima e kkere. Na disaipol raa se ssoro na rima laatou raa pera ma hea na Farisi raa ni poroporo ake na tama raa.

³ (E mee na Farisi ia ma na Jiu raa hakaatoa etau tauri na tiputipu na tipuna laatou i mua raa, tena na tama raa selavaa te kkai kame laatou se ssoro hakaraoi na rima laatou, ⁴ ia hoki na tama raa selavaa te kkai na kai ite maket kame laatou se ssoro na mee raa i mua. Na tama raa e tauri hoki tammaki na tiputipu laatou ni too i mua pera ma na tiputipu te ssoro na kapu, na hopeni, na dis ia ma na sea mommoe raa.)

⁵ Kito na Farisi laatou ma na tama poroporo na tuua raa ki vahiri ake Jisas ma, "Aiea na disaipol Akoe raa se tauri na tiputipu taatou ni too i na tipuna taatou i mua raa, tena na tama raa e kkai se ssoro na rima laatou raa?"

⁶ Kito Jisas ki meake, “Na tattara Aisaia raa kuttonu roo tesaaita aia ni tattara i te vahi kootou! Kootou ni tama tattara uhiuhi e ssau pera ma Aisaia ni taataa mai raa,

‘TeAtua e tattara ma na tama raa e hakammaha Anau ma na tattara laatou, e meia na hatu manava laatou raa e mmao roo i taha ma Anau.

⁷ Na tama naa e hakamarumaru vare koi Anau,

e mee laatou e akoako na tuua na tama raa pera ma ni tuua TeAtua!’

⁸ Kootou e peesia na tuua TeAtua raa, tena ki tauttari koi na akoako na tama.”

⁹ Tena Jisas ki meake hoki, “Kootou e illoa roo na ara ki peesia na tuua TeAtua raa, tena ki tauttari koi na akoako na tama. ¹⁰ Maitaname Moses ni tattara mai ma,

‘Hakammaha na tamana,
ia ma na tinna kootou raa,’

tena e tattara hoki ma,

‘Te tama e haru na haeo te tamana,

ia ma te tinna aia raa e me ki taia ria ki mate.’

¹¹ Emeia kootou e akoako ma kame he tama e isi na mee tera aia e lavaa te tokonaki te tamana ia ma te tinna aia raa, tena aia ku tattara ma, ‘Na mee nei anau ku oti te tattara ma ki kouake ma TeAtua’, ¹² tena aia e isi te hakataakoto tauareka ki se tokonaki te tamana ia ma te tinna aia raa.

¹³ Ia tena na akoako peenei kootou e kouake na tama raa e uhi na tattara TeAtua raa ki mee pera ma ni tattara vare koi. Ia tena kootou e ppena hoki tammaki na mee peenei.”

Na mee e mee te tama ki se matahua

(Matiu 15.10–20)

¹⁴ Tena Jisas ki kannaake te kanohenua raa ki o oake hakaraoi, tena Aia ki meake, “Kootou hakaatoa ki hakallono mai Anau ki illoa kootou. ¹⁵ Se isi te mee i aho e haere i roto te tama no mee te tama raa ki hai sara. Emeia na mee e o o mai i taha ma te tama raa e mee te tama raa ki hai sara.”

¹⁶ [Hakallono kame kootou e isi na katarina.]

¹⁷ Te kanohenua raa ku tiaki te kina raa no oo i na hare, kito na disaipol Jisas raa ki meake Tama raa ki tattara ake te hakataakoto te tattara raa.

¹⁸ Tena Jisas ki meake, “Kootou hoki se atamai? Kootou se illoa? Se isi te mee i aho e haere i roto te tama no mee te tama raa ki hai sara,

¹⁹ maitaname na mee raa se uru i roto te hatu manava, e meia na mee raa e uru i roto te kopu raa, tena ki oti ku o o mai i taha ma te tinotama.” (Na tattara nei, Jisas e huri mai pera ma taatou e lavaa tekkai na kai hakaatoa.)

²⁰ Tena Jisas ki meake hoki ma, “Aanaa ko na mee e o o mai i taha ma te tama raa e mee te tama ki se matahua. ²¹ Maitaname na hakataakoto e hakattaki laatou ki ppena na tiputipu sakkino raa e o o mai i roto te hatu manava te tama; na hakataakoto ki ppena na mee sakkino, ki kailallao, kitaa te tama ki mate, ²² ki ppena na mee sakkino ma teeraa tama, ki kai mannako, ia ki ppena na tiputipu sakkino hakaatoa, ki hai lavvaka, ki hai huri, ki manava kkere, ki tattara tama, ki hai ahu, tena ki ppena na hakataakoto e vvara raa. ²³ Na tiputipu sakkino nei hakaatoa e hhopo iho i roto te tama no mee te tama ki se matahua.”

Te hakatina te hine

(Matiu 15.21–28)

²⁴ Tena Jisas ki tiaki te kina raa no haere i te kina e taapiri te matakaina Taia raa. Tama raa e haere no uru i roto te hare e mee Aia se hihai ma na tama ki illoa ma Aia e noho i te hare raa, e meia Aia e laavea ria koi.

²⁵ He hine te tamariki hine aia raa e isi te tipua e tau i roto aia kurono ma Jisas ku tae ake, tena aia ki haere atu notteiho no tuturi i mua na vae Jisas. ²⁶ Te hine raa seai ma he Jiu, tena aia e haanau mai i te matakaina Fonisia i roto Siria. Te hine raa e kainno ake Jisas ki hakaise te tipua raa i taha ma te tamariki hine aia raa. ²⁷ Emeia Jisas e meake, "Taatou ki hannai na tamalliki raa i mua. Tena e me ki setonu kame taatou e too na kai na tamalliki raa no kou ake na poi raa ki kkai."

²⁸ Kito te hine raa ki meake, "Te Ariki, na poi raa hoki e kkai na maanunu na tamalliki raa e teiho i raro ma te tebol!"

²⁹ Tena Jisas ki meake, "Haere ihare, tena akoe e me ki kite pera ma te tipua raa ku oti te haere i taha ma te tamariki hine akoe raa, e mee koi te tattara akoe ni mee mai raa!"

³⁰ Te hine raa ku haere ihare no kite te tamariki raa e moe iaruna te sea mommoe raa; te tipua raa ku oti te haere hakamaoni i taha ma te tamariki raa.

Jisas e tokonaki te tama e tturi

³¹ Jisas e tiaki te matakaina taapiri ake Tair raa no haere vaa roto Saidon, tena ki haere peeraa i te Namu Galili raa. Aia e haere vaa roto na kina tappiri Dekapolis raa*. ³² Na tama te matakaina raa e hakattaki ake te tama na katarina e tturi, ia selavaa hoki te tattara. Na tama raa e kainno ake Jisas ki hakapiri na rima Aia raa iaruna te tama raa. ³³ Kito Jisas ki too te tama raa hokoia koi no hakattaki i taha ma te kanohenua raa, tena ki taro na matarima Aia raa i roto na katarina te tama raa, tena ki savare no mmuru na savare Aia raa iaruna te arero te tama raa. ³⁴ Tena Aia ki kkira i te vaelani, tena ki too te maanava Aia, tena ki meake ma, "Efata", te tattara nei e mee ma, "Taarakii!"

³⁵ Te saaita naa koi te tama raa ku rono, tena te arero aia raa ku lavaa te tattara tonu na tattara. ³⁶ Kito Jisas ki meake na tama raa ki se tattara ake na tama hea Aia ni ppena raa; e meia na saaita Aia e tattara ake na tama raa ki se tattara raa, na tama raa e oo koi no haere tattara. ³⁷ Tena na tama hakaatoa e llono raa ku mahharo roo. Na tama raa e tattara ma, "Na mee hakaatoa te Tama nei e ppena raa etaualleka! Aia e mee hoki na tama katarina tturi raa ki llono, tena na tama se lavaa te tattara raa ku tattara!"

8

Jisas ku haanai hoki teeraa kanohenua e tammaki (Matiu 15.32-39)

¹ Tena he kanohenua e rahi hoki ku oo ake iaa Jisas raa. Te kanohenua raa se isi na kai e me ki kkai, tena Jisas ki kanna ake na disaipol Aia raa no meake ma, ² "Anau e aroha te kanohenua nei e mee na tama nei e nnoho roo ma Anau etoru na aho, tena laatou kusehai kai e me ki kkai. ³ Kame Anau e kauna na tama nei ki oo se hai kai e kou ake ki kkai, na karemata na tama nei e me ki pouiri te saaita laatou e vakkai raa, maitaname alaa tama na tama nei e oo mai roo na matakaina e mmao."

⁴ Kito na disaipol raa ki vahiri ake ma, "Kaa maatou e me ki too ni kai i hee i te kina se hai tama e tuu mahoa nei ki hannai na tama nei hakaatoa?"

⁵ Kito Jisas ki vahiri ake, "E hia na haraoa kootou e isi?"

Tena na disaipol raa ki meake ma, "E hitu na haraoa."

⁶ Kito Jisas ki meake te kanohenua raa kinnoho iraro, tena Aia ki too na haraoa e hitu raa no lotu ake TeAtua, tena ki ttohi na haraoa raa

* 7:31 7.31 Dekapolis: te inoa i na tattara Grik raa e mee ma Sanahuru na Matakaina

no kou ake na disaipol Aia raa ki vaevae ake i te kanohenua raa, tena na disaipol raa ku too na haraoa raa no vaevae. ⁷ Na tama raa e isi hoki na paa ika emoisi, tena Jisas kitoo na ika raa nolotu ake TeAtua, tena ki meake na disaipol raa ki vaevae hoki na ika raa. ⁸ ⁹ Na tama raa hakaatoa e kkai no ppoahu. Tena te kooina na tama e kkai raa hakaatoa e tae peeraa haa simata na tama. Tena na disaipol raa ki sasao na kai e ttoe raa no ppii e hitu na kete. Kito Jisas ki meake te kanohenua raa ki oo, ¹⁰ tena Aia ma na disaipol Aia raa ki kakke te vaka raa no tere i Dalmanuta.

*Na Farisi raa e meake ma Jisas ki huri ake he mirakol
(Matiu 16.1-4)*

¹¹ Eisi na Farisi e ooake no hakatauttau laatou ma Jisas. Na tama raa e hihhai ki taai ki Tama raa, kito na tama raa ki meake Jisas kippena he mirakol ki huri ake pera ma TeAtua ni kauna ria mai Tama raa hakamaoni. ¹² Kito Jisas ki maanava hakamaroaro, tena ki meake, "Aiea kootou na tama te aho nei raa e hihhai ki kkite he mirakol naea? Anau e meatu selavaa! Anau selavaa te huri atu he mirakol ki kkite kootou!"

¹³ Tena Jisas ki tiaki na Farisi raa, tena ki kake te vaka raa no tere hoki i teeraa vahi te namo raa.

*Lollohi hakamattonu i na akoako e ssara
(Matiu 16.5-12)*

¹⁴ Na disaipol raa kussiri kitoo hakallava na haraoa, e mea laatou e isi koi te haraoa hokotahi i roto te vaka. ¹⁵ Tena Jisas ki poroporo ake na tama raa ma, "Lollohi hakamattonu i te ist na Farisi ia ma te ist te tuku Herot raa."

¹⁶ Tena na disaipol raa ku tattara hokolaatou ma, "Tama raa e tattara peeraa e mee taatou se isi na haraoa."

¹⁷ Jisas e iroa hea na disaipol raa e tattara raa, tena Aia ki vahiri ake na tama raa, "Aiea kootou e tattara hokkootou ma taatou se hai haraoa naea? Kootou se ki illoa roo na hakataakoto? Na kapuroro kootou naa koi vvare koi? ¹⁸ Kootou eisi na karemata, eaa kootou se kkite? Kootou eisi na katarina, eaa kootou sellono? Kootou se mannatu ¹⁹ te saaita Anau ni ttohi e rima na haraoa raa no haanai rima simata na taanata. E hia na kete kootou ni sassao no ppii na muri haraoa ni ttoe raa?"

Kito na disaipol raa ki meake ma, "Sanahuru ma rua na kete."

²⁰ Tena Jisas ki meake, "Kaa te saaita Anau nittohi e hitu na haraoa no haanai e haa simata na taanata raa, e hia na kete kootou ni sassao no ppii na muri haraoa ni ttoe raa?"

Kito na disaipol raa ki meake ma, "E hitu!"

²¹ Tena Jisas ki meake, "Tena kaa kootou se ki illoa roo?"

Jisas e tokonaki te tama karemata sseni i Betsaida

²² Jisas ma na disaipol Aia raa ku ttae i te matakaina Betsaida raa, tena na tama i te kina raa ku hakattaki ake te tama karemata sseni raa ia Jisas, tena ki kainno ake ma Jisas ki kapake no ttaohi te tama raa. ²³ Kito Jisas ki ttaohi te rima te tama karemata sseni raa no hakattaki itaha ma te matakaina raa. Tena Jisas ki savare na karemata te tama raa no oti, tena Aia ki hakapiri na rima Aia raa i aruna te tama raa, tena ki vahiri ake ma, "Akie e isi na mee e kite?"

²⁴ Te tama raa kussau te pohouru aia raa i aruna no kkira ake, tena ki meake, "Noo, anau e kite na tama, e mea na tama raa e ssau pera ma ni laakau e hahaere."

²⁵ Tena Jisas ki hakapiri hakaraoi na rima Aia raa i aruna na karemata te tama raa. Te saaita nei te tama raa ku kkira hakatauareka roo e mee aia ku lavaa te kite, tena aia ku kite hakaraoi roo na mee roo hakaatoa. ²⁶ Kito Jisas ki kauna te tama raa ki vaakai, tena ki meake, “Auu se vaakai i roto te matakaina raa.”

Pita e hakari ma Jisas ko te Mesaia
(Matiu 16.13–20; Luk 9.18–21)

²⁷ Tena Jisas ma na disaipol Aia raa ku oo i na matakaina tappiri ake i Sisaria Filipai raa. Te saaita laatou ni oo vaa aruna te mateara raa, Jisas ku vahiri ake na disaipol Aia raa ma, “Mee mai Anau ma te kanohenua raa e tattara ma Anau koai?”

²⁸ Kito na disaipol raa ki meake, “Alaa tama e tattara ma Akoe ko Jon Baptis, tena alaa tama e tattara ma Akoe ko Elaija, tena alaa tama e tattara ma Akoe he profet na profet i mua raa.”

²⁹ Tena Jisas ki vahiri ake na disaipol raa, “Kaa kootou? Kootou e mannatu ma Anau koai?”

Kito Pita ki meake, “Akoe ko te Mesaia.”

³⁰ Tena Jisas ki ppui ake na disaipol raa ma, “Auu se tattara ake ni tama i te vahi Anau.”

Jisas ku tattara i na hakalono llihu ia ma te mate Aia
(Matiu 16.21–28; Luk 9.22–27)

³¹ Tena Jisas kikaamata no akoako ake na disaipol Aia raa ma, “te Tamariki te Tama nei e me ki ttiri tammaki na hakalono llihu, tena na tama hakamattua na Jiu raa laatou ma na maatua hakananniu raa ia ma na tama poroporo na tuua raa hakaatoa e me ki se hihhai te Tama raa. Tena na tama raa e me kitaa te Tama raa no mate. Tena imuri etoru na aho Tama raa e me ki mahike muri no ora.” ³² Jisas e tattara hakamatahua ake roo te hakataakoto nei ina disaipol raa. Tena Pita ki hakattaki Jisas i te vahi, tena ki hai ake Tama raa. ³³ Emeia Jisas e hakatike no kkira ake na disaipol Aia raa, tena ki hai ake Pita ma, “Satan, haere i taha ma Anau, na hakataakoto akoe naa se oo mai TeAtua, e meia na hakataakoto naa ni hakataakoto koi te tama.”

³⁴ Tena Jisas ki kanna ake te kanohenua raa ma disaipol Aia raa ki oo ake, tena ki meake, “Kame ni tama kootou e hihhai ki tauttari Anau, te tama naa ki se maanatu te ora aia, tena ku amo te kros aia raa notautari mai Anau.

³⁵ Kame he tama e manako te ora aia, te tama naa e me ki se lavaa te too te ora hakamaoni, e meia kame akoe e hoki mai te ora akoe raa ma Anau ia ma Te Rono Tauareka raa; tena akoe e me ki too te ora hakamaoni.

³⁶ Hea akoe e me ki too kame akoe ettino namee hakaatoa i roto te maarama nei raa, e meia i roto te ora akoe raa e haeo roo? Se hai mee akoe e me ki too! ³⁷ Se hai mee hoki akoe e lavaa te hoki ake ki sui muri te ora akoe raa.

³⁸ “Kame akoe e napa Anau ia ma na poroporo Anau raa i roto na aho e pii na hai sara nei, tena te Tamariki te Tama nei e me ki napa hoki akoe te saaita Aia e hamai ma na mahi te Tamana Aia raa ia ma na ensel e ttapu raa.”

9

Na mahi TeAtua raa ku huri ake i te tinotama Jisas
(Matiu 17.1–13; Luk 9.28–36)

¹ Tena Jisas ki meake hoki na disaipol Aia raa ma, “Anau e meatu kootou, e isi na tama i te kina nei e me ki kkite te Hakamaatua ana i te Vaelani raa e hamai ma na mahi hai mmahi i mua laaou e mmate.”

² E ono na aho kullaka, tena Jisas ki too Pita, Jems ia ma Jon no hakattaki i aruna te mouna raa, tena laaou hokolaatou koi ku nnoho i te kina raa. Na tama raa e nnoho no kirakira ake, tena te tinotama Jisas raa ku haere no kee roo, ³ na hekau Aia e uru raa ku makkini hua roo; se hai tama i te maarama nei e lavaa te kumi na hekau raa ki makkini roo peeraa.

⁴ Tena te tokotoru na disaipol raa kukkete hoki Elaija laaua ma Moses e tattara laaou ma Jisas. ⁵ Kito Pita ki meake Jisas ma, “Rabai, e tauareka roo e mee maatou e nnoho i te kina nei! Maatou e me ki hakatuu e toru na paa hare, te paa hare Akoe, te paa hare Moses, tena te paa hare Elaija.” ⁶ Pita ma teeraa tokorua ku mattaku roo, tena Pita ku se iroa ma aia ki tattara ake pehee.

⁷ Tena te pukureuhu raa ku haere iho no uhi na tama raa, tena TeAtua ku tattara iho i roto te pukureuhu raa ma, “Teenei he Tamariki roo Anau, tena Anau elaoi mahi roo. Hakallono na tattara Aia!” ⁸ Tokotoru na disaipol raa ku kirakira huri roo, e meia laaou se hai tama e kkite; Jisas Hokoia koi ku ttuu ma laaou.

⁹ Te saaita laaou ni oo mai iraro te mouna raa, Jisas ku tattara ake na disaipol raa ma, “Auu se tattara ake nitama hea kootou ni kkite raa ki tae roo te saaita te Tamariki te Tama nei e mahike muri itaha ma te mate raa.”

¹⁰ Tokotoru raa e hakallono na tattara Jisas raa, e meia laaou e vahihhiri koi i roto laaou hokolaatou ma, “Te tattara e mee ma ‘mahike muri itaha ma te mate raa’ e mee maea?”

¹¹ Tena tokotoru raa ki vahiri ake Jisas ma, “Aiea kaa na tama poroporo na tuua raa e tattara ma Elaija e me ki hamai i mua te Mesaia raea?”

¹² Kito Jisas ki meake, “Hakamaoni Elaija e me ki hamai imua te Mesaia raa no tanattana na mee hakaatoa. Aiea kaa te Launiu Tapu raa e tattara ma te Tamariki te Tama nei e me ki hakalonolihu haero roo, ia e me ki se hihhai raa? ¹³ Anau e meatu kootou, Elaija ku oti te hamai, tena hea na tama raa ni ppena i te tama raa, na tama raa e ppena koi tautari hea laaou e hihhai, e ssau pera ma te Launiu Tapu raa e tattara i te vahi tama raa.”

Jisas e hakaise te tipua i taha ma te taupeara

(Matiu 17.14–21; Luk 9.37–43a)

¹⁴ Jisas ma te tokotoru na disaipol raa ku oo no ttiri ma alaa disaipol, tena laaou ku kkite te kanohenua e rahi e tuu alleha e mee na tama poroporo na tuua raa e hakatautau ma na disaipol raa. ¹⁵ Te kanohenua raa ku oho no huro hihhia ake roo iaa Jisas te saaita laaou ni kkite Tama raa. ¹⁶ Tena Jisas ki vahiri ake na disaipol Aia raa ma, “Hea roo kootou ma na tama raa e hakatautau raa?”

¹⁷ Tena hetama i roto te kanohenua raa kimeake ma, “Rabai, anau e kou mai taku tamariki nei i Akoe raa e mee te tamariki nei e isi te tipua i roto aia, tena aia hoki se lavaa te tattara. ¹⁸ He saaita peehee te tipua raa e tau i roto te tamariki nei, te tipua raa e me ki lletu te tama nei i raro, tena te araara raa ku kkoo iho, tena aia ku hakkati na niho aia raa, ia te tinotama aia raa hoki e me ki matakkau roo. Anau e kainno ake na disaipol Akoe raa ki hakaise te tipua raa i taha, e meia laaou se lavaa.”

¹⁹ Tena Jisas ki meake na disaipol raa, “Kootou ni tama roo se hakattina! Ehia na vahao Anau e me ki nnoho ma kootou? Anau e me ki nnoho ma kootou ki ttae he saaita peehee hoki? Kou mai te tamariki naa i Anau!”

²⁰ Kito na tama raa ki hakattaki ake te tamariki raa.

Te tipua raa e kite koi Jisas, tena aia ki letu te tamariki raa no takapekape vaa raro te kerekere, tena te araara raa kukkoo iho ite maihu. ²¹ Kito Jisas ki vahiri ake te tamana te tamariki raa, "Te tamariki nei e kaamata vahao hee roo no meeme peenei?"

Tena te tamana te tamariki raa ki meake ma, "Kaamata roo te saaita aia koi paamee. ²² Ia tammaki roo na vahao te tipua raa e letu te tamariki nei i roto te ahi iama i roto na vai ma kimate. Ia kame Akoe e lavaa, Akoe ku aroha koi no tokonaki maaua!"

²³ Tena Jisas ki meake, "Noo, Anau e lavaa kame akoe hokkoe e lavaa! Na mee hakaatoa e hainauhie koi kame te tama e isi te hakatina i TeAtua."

²⁴ Tena te tamana te tamariki raa ku tani ake ma, "Anau e isi te hakatina i TeAtua, e meia te hakatina anau nei setau. Tokonaki anau ki hai mahi te hakatina anau nei!"

²⁵ Jisas e kite pera ma te kanohenua raa ku kenekene ake no tappiri laatou, kito Aia ki hai ake te tipua raa. Aia e meake ma, "Te tipua e tturi, ia selavaa te tattara, Anau e meatu akoe ki haere i taha ma te tamariki nei vahao nei roo koi, tena ku selavaa hoki te vaakai mai i roto te tama nei."

²⁶ Tena te tipua raa ki kapihi te varo aia raa no ssue hakahaeo roo no tere i taha ma te tamariki raa. Te tamariki raa ku moe hemuu roo pera ma he tama ku mate, tena te kanohenua raa ku tattara hokolaatou ma, "Te tamariki raa ku mate!" ²⁷ Tena Jisas ki ttao hi te rima tamariki raa no hakamahike, kito te tamariki raa ki mahike no tuu i aruna.

²⁸ Jisas ku haere no uru i hare raa, tena na disaipol raa ki vahiri hemuu ake Jisas ma, "Aiea maatou selavaa te hakaise te tipua raa i taha raea?"

²⁹ Tena Jisas ki meake, "Te lotu koi e lavaa te hakaise na tipua peenei raa i taha, se hai mee peeraa hoki e lavaa."

Jisas ku tattara hoki i te mate Aia

(Matiu 17.22-23; Luk 9.43-45)

³⁰ Jisas ma na disaipol Aia raa ku tiaki te matakaina raa, tena ki oo peeraa i Galili. Jisas se hihai ma na tama raa ki illoa i te kina Aia e haere raa,

³¹ e mee Aia e akoako ake na disaipol Aia raa ma, "te Tamariki te Tama nei e me ki noho i raro na mahi na tama e me ki taa Aia ki mate raa. Emeia i muri e toru na aho Aia e me ki mahike muri no ora."

³² Emeia na disaipol raa se illoa te hakataakoto na akoako Jisas raa, tena laatou hoki e mattaku te vahiri ake Tama raa.

Koai te tama e hakanaanu

(Matiu 18.1-5; Luk 9.46-48)

³³ Jisas ma na disaipol Aia raa kuttae i Kaperneam, tena ki oo no uru i roto he hare, tena ki oti Jisas ku vahiri ake na disaipol raa ma, "Hea kootou ni hakatauttau hokkootou i aruna te mateara raa?"

³⁴ Na disaipol raa ku nnoho hemuu roo, e mee laatou ni hakatauttau i aruna te mateara ma koai te tama laatou e me ki hakanaanu. ³⁵ Jisas ku noho i raro, tena ki kanna ake na disaipol raa no tattara ake na tama raa ma, "Te tama e hihai ma aia ki hakanaanu raa ki tuku aia ki mouraro, tena ku hehekau ma na tama hakaatoa." ³⁶ Tena Jisas ki too te tamariki raa no hakatuu imua na disaipol raa hakaatoa, tena ki avei te tamariki raa, tena ki meake na tama raa, ³⁷ "Te tama e too hakaraoi na tamalliki peenei i te inoa Anau raa e too hakaraoi hoki Anau, tena te tama e too hakaraoi Anau raa se mee ma e too hakaraoi koi Anau, e meia aia e too hakaraoi hoki te Tama ni kauna ria mai Anau raa."

*Te tama se hakataukaa ma taatouraa he tama taatou
(Luk 9.49-50)*

³⁸ Tena Jon kimeake Jisas, “Rabai, maatou ekkite te tama e hakaise na tipua i te inoa Akoe. Tena maatou ki ppui te tama raa, maitaname te tama raa seai ma tama i roto te katurana taatou nei.”

³⁹ Tena Jisas ki meake, “Auu se ppui te tama naa, maitaname te tama e ppena na mirakol peenei i te inoa Anauraa ehainattaa roo teppehi na tattara haero i te vahi Anau. ⁴⁰ E mee na tama se hakataukaa ma taa-touraa nitama i te vahi taatou. ⁴¹ Anau e meatu te hakamaoni pera ma kame he tama e kou atu na vai ki unu kootou e mee kootou e hukui ma Anau, te tama naa e me ki too hoki te tuhana aia.

*Na mee e mee te tama ki hai sara
(Matiu 18.6-9; Luk 17.1-2)*

⁴² “Kame he tama e tatakore na tamalliki peenei raa ki tiaki na hakattina laatou i Anauraa, tena etauarekaroo kinnoa he hatu erahi te uaa te tama naa, tena kulletu aia i roto telottai kimaremo. ⁴³ Tena kame te rima akoe raa e mee akoe ki tiaki te hakattina akoe raa, tena tuu te rima naa ki hopo! E tauareka akoe te too te ora hakamaoni ma te rima hokotahi. Ka oti akoe ku noho ma saa rima akoe raa no haere i te kina te ahi e ura tahi se lavaa te mate raa. ⁴⁴ [Na roo e kkai na tama i te kina raa se lavaa te mmate, ia te ahi hoki e me ki ttuni na tama i te kina raa se lavaa te mate.] ⁴⁵ Tena kame te vae akoe raa e mee akoe ki tiaki te hakattina akoe raa, tena tuu te vae naa ki hopo! E tauareka akoe te too te ora hakamaoni ma te vae hokotahi. Ka oti akoe ku noho ma saa vae akoe raa no haere i te kina te ahi e ura tahi raa. ⁴⁶ [Na roo e kkai na tama i te kina raa se lavaa te mmate, ia te ahi hoki e me ki ttuni na tama i te kina raa se lavaa te mate.] ⁴⁷ Tena kame te karemata akoe raa e mee akoe ki tiaki te hakattina akoe raa, tena kope te karemata naa itaha! E tauareka akoe te tae te Hakamaatua ana i te Vaelani raa ma te karemata hokotahi. Ka oti akoe ku noho ma saa karemata akoe raa no haere i te kina te ahi e ura tahi raa. ⁴⁸ Na roo e kkai na tama i te kina raa se lavaa te mmate, ia te ahi hoki e me ki ttuni na tama i te kina raa se lavaa te mate.

⁴⁹ “Te Atua e me ki mee na tama hakaatoa ki matahua ma te ahi e ssau pera ma te sol raa e mee na hoki raa no matahua.

⁵⁰ “Te sol raa e tauareka; e me ia kame te sol raa ku se mmara, tena kaa akoe e me ki mee te sol raa ki mmara hakaraoi peehee?”

“Kootou kitoo te tauareka te sol raa i roto kootou kinnoho taualleka kootou ma na tama.”

10

*Jisas e akoako i te vahi te pepeesia na avana
(Matiu 19.1-12; Luk 16.18)*

¹ Tena Jisas ki tiaki te kina raa no haere i te matakaina Judia i teeraa vahi te riva Jordan raa. Tena na tama raa ku oo ake hakaraoi no mmui ake Jisas, tena Jisas ki akoako ake na tama raa pera ma na saaita Aia ni akoako i mua raa.

² Ia e isi na Farisi e oo ake no hahaivi ma ki taai ki Jisas, tena ki vahiri ake Tama raa ma, “Mee mai, na tuua taatou raa e hakattana te tanata ki peesia te avana aia ma seai?”

³ Tena Jisas ki meake “He tuua peehee Moses ni kou atu kootou raa?”

⁴ Kito na tama raa kimeake, “Moses e hakattana te tanata ki taataa ake he launiu i te avana aia raa ki iroa pera ma aia ku mee ki peesia te hine raa, tena ki oti aia ku meake te hine raa ki haere i taha.”

5 Kito Jisas ki meake, “Moses e taataa atu tetuaa nei e mee kootou e poro nattaa roo. 6 Emeia i te kaamata roo te saaita TeAtua ni pena te maarama nei raa, ‘TeAtua e pena tetanata ma te hine,’ teenei hea te Launiu Tapu raa e tattara ma,

7 “Tera hea tetaupeara raa e me ki tiaki tetamana ma tetinna aia raa no haere no hakapaa ma te hine aia raa,

8 tena tokorua naa ku mee pera ma he tama hokotahi.’

Laaua ku se mee pera ma hetokorua, emeia tokorua raa ku hokotahi.

9 Tena se hai tama e lavaa te vvae hea TeAtua ni hukui raa.”

10 Jisas ma na disaipol Aia raa ku oo i hare, tena na tama raa ki vahiri ake hakaraoi ite vahii te pepeesia na avana raa. 11 Tena Jisas ki meake, “Tetanata epeesia te hine aia raa no avana teeraa hine raa kuppna te hai sara i te vahii te avvana huri. 12 Ia e ssau peeraa hoki, te hine e peesia tetanata aia raa no avana teeraa tanata raa kuppna te hai sara i te vahii hoki te avvana huri raa.”

Jisas e hakatapu na tamalliki

(Matiu 19.13-15; Luk 18.15-17)

13 Eisi na tama e kou ake na tamalliki laatou raa iaa Jisas ma Tama raa ki hakatapu na tamalliki raa, tena na disaipol Jisas raa ki haatua ake na tama raa. 14 Jisas e kite hea na disaipol raa e ppena raa, tena Aia ki roto no meake na disaipol raa ma, “Tiaki na tamalliki naa ki oo mai Anau, auu se ppuu na tamalliki naa maitanama te Hakamaatua ana i te Vaelani raa he kina hoki na tama peenei. 15 Anau e meatu kootou te hakamaoni, kame he tama setoo te Hakamaatua ana i te Vaelani raa pera ma he tamariki paamee, te tama naa selavaa roo te uru i roto te Hakamaatua ana i te Vaelani raa.” 16 Tena Jisas ki ssau ake na tamalliki raa, tena ki hakapiri na rima Aia raa i aruna na tamalliki raa no hakatapu na tama raa.

Te vahiri te tama hai hekau

(Matiu 19.16-30; Luk 18.18-30)

17 Jisas ku tanattana ki haere hoki, tena he tanata ku tere ake no tuturi i mua Jisas, tena ki vahiri ake, “Rabai, Akoe e Tauareka roo, tena kaa hea anau e me ki ppena ki too te ora e ora tahi raa?”

18 Kito Jisas ki vahiri ake te tama raa ma, “Aiea akoe e mee ma Anau e tauareka naea? Se hai tama e tauareka, TeAtua Hokoia koi e tauareka.

19 Akoe e iroa na tuua ma: ‘Se ta taama, se avvana huri, se kailallao, se tattara malliu alaa tama, se hai lavvaka alaa tama, tena ku hakammaha te tamana ma te tinna akoe raa?’ ”

20 Tena tetamaraa ki meake Jisas ma, “Rabai, anau e tautari roo na tuua naa hakaatoa kaamata roo te saaita anau ni paamee raa.”

21 Tena Jisas ki kkira hakatauareka ake roo te tama raa, tena ki meake, “He mee hokotahi koi akoe e tau te ppena. Haere no too na hekau akoe raa hakaatoa no kou ake alaa tama kisui, tena akoe ku too na sileni raa no kou ake na tama hakaalloha raa, tena akoe e me ki isi tammaki na mee taualleka i te vaelani; ki oti akoe ku hamai no tautari Anau.” 22 Te tama raa e rono koi na tattara Jisas raa, tena aia ku kkira hakahaero roo na karemata aia raa no haere i taha, e mee aia he tama roo hai hekau.

23 Tena Jisas ki kira hakataka ake na disaipol Aia raa, tena ki meake, “Na tama haisileni raa e hainattaa roo tettae i te Hakamaatua ana i te Vaelani raa!”

24 Na disaipol raa ku mahharo roo ina tattara Jisas raa, tena Jisas ki tattara ake hoki ma, “Aku tama, te Hakamaatua ana i te Vaelani raa e hainattaa roo tettae! 25 Te hainattaa te tama haisileni ki uru i roto

te Hakamaatua ana i te Vaelani raa e raka roo i aruna ma te kamel e uru i roto te rua te rina e ttui paamaro raa."

²⁶ Na disaipol raa ku mahharo haeroo ina tattara Jisas raa, tena ki vahihiri hokolaatou ma, "Tena kaa koai na tama e me ki too te ora e ora tahi naa?"

²⁷ Kito Jisas ki kira hakamattonu ake na disaipol raa, tena ki meake, "Na mee hakaatoa e hainattaa ma te tama seai ma TeAtua, e meia na mee hakaatoa hainauhie roo i TeAtua te ppena."

²⁸ Kito Pita ki meake Jisas, "Kira ake! Maatou e tiaki na mee roo hakaatoa no tauttari Akoe."

²⁹ Tena Jisas ki meake, "Noo, Anau e meatu kootou kame he tama e tiaki te hare aia, na taina aia, na kaave aia, te tinna aia, te tamana aia, na tamalliki aia ia ma na paupaku aia raa no tautari Anau ia ma te Rono Tauareka raa, ³⁰ tena te tama naa e me ki too na hoki tammaki i te nnoho taatou vahao nei raa. Te tama naa e me ki too huitarau na hare, na taina, na kaave, na tinna, na tamalliki ia ma na paupaku, hakapaa hoki ma na hakalonolihu, tena i te ora i muri raa aia e me ki too te ora e ora tahi. ³¹ Emeia na tama tammaki e ttuu i mua te saaita nei raa e me ki hakammuri, tena na tama tammaki e hakammuri te saaita nei raa e me ki ttuu i mua."

*Te hakatoru na vahao Jisas ku tattara ake i te mate Aia
(Matiu 20.17-19; Luk 18.31-34)*

³² Jisas ma na disaipol Aia raa ku oo te mateara e haere peeraa i Jerusalem raa, tena Jisas ki haere i mua na disaipol Aia raa. Na disaipol raa e mamannatu tammaki, e meia te kanohenua e tauttari vaa muri na tama raa e mattaku. Tena Jisas ki kanna ake hakaraoi te sanahuru ma rua na disaipol Aia raa, tena ki tattara ake na tama raa na mee e me ki kapihi ake Aia raa. ³³ "Hakallono! Taatou e me ki oo peeraa i Jerusalem i te kina te Tamariki te Tama nei e me ki noho iraro na mahi na maatua hakananniu ia ma na tama poroporo na tuua raa. Na tama raa e me ki hatu na tattara malliu, tena ku hakaioo ma ki taa Tama raa ki mate, tena na tama raa e me ki kouake Tama raa ina tama seai ma ni Jiu raa ki taa ki mate. ³⁴ Na tama raa e me ki tataussua Tama raa, sasavare Tama raa, tena ku riki Tama raa, tena ki oti ku taa Tama raa ki mate; e meia Tama raa e me ki mahike muri no ora i te aho tana hakatoru raa."

*Tiputipu na tama e hihhai ki hakananniu
(Matiu 20.20-28)*

³⁵ Na tama Sebedi raa, Jems laaua ma Jon ku oo ake no meake Jisas ma, "Rabai, maaua e isi te mee e hihhai ma Akoe ki ppena ma maaua."

³⁶ Tena Jisas ki meake, "He mee peehee?"

³⁷ Kito te haanau raa ki meake, "Maaua e hihhai ma Akoe ki tiaki maaua ki noho i te vahi Akoe, te tama e noho te vahi laaua, tena teeraa tama ku noho i te vahi selaaaua Akoe raa te saaita Akoe e noho i aruna te Nohorana Hakanaanu Akoe i roto te Hakamaatua ana i te Vaelani raa."

³⁸ Kito Jisas ki meake, "Koorua se illoa hea koorua e kainno mai Anau raa. Koorua e lavaa te unu te kapu na hakalonolihu Anau e me ki unu raa? Koorua e lavaa te too te hakoukou tapu Anau e me ki too raa?"

³⁹ Kito te haanau raa ki meake, "Maaua e lavaa."

Tena Jisas ki meake tokorua raa, "Hakamaoni koorua e me ki unu te kapu Anau e me ki unu raa, tena ku too te hakoukou tapu Anau e me ki too raa. ⁴⁰ Emeia Anau se isi na mahi ki tini koai e me ki noho i te vahi laaua ia ma koai e me ki noho i te vahi selaaaua Anau raa. TeAtua ko te Tama e me ki tanattana na kina raa no kou ake na tama Aia ni hirihiri raa."

⁴¹ Te saaita teeraa sanahuru na disaipol ni llono na tattara Jems lauaa ma Jon raa, na tama raa kulloto roo i tokorua raa. ⁴² Kito Jisas ki kannaa ake na disaipol Aia raa ki hakuttu ake, tena Aia ki meake, "Kootou e illoa pera ma na tama e mee pera ma ni tama hakanaaniu na tama ennoho pouri raa e isi na mahi i aruna na tama raa, ia tena na tama hakanaaniu raa e isi roo na mahi hai mmahi. ⁴³ Tena kootou ki se mee peenaa. Kame he tama kootou e hihai ki hakamaatua, tena tetama naa e me ki mee mo tama hehekau na tama hakaatoa, ⁴⁴ ia kame he tama kootou e hihai ki mua, tena aia ki mee pera ma he tama e mouraro i na tama hakaatoa. ⁴⁵ Maitaname te Tamariki te Tama nei se hamai ki hakanaaniu; Aia e hamai ki hehekau, tena ku hoki ake te ora Aia raa ki hakattana tammaki na tama i taha ma na hai sara laatou."

Jisas e tokonaki Bartimeus te tama karemata sseni
(Matiu 20.29-34; Luk 18.35-43)

⁴⁶ Na tama raa kuttuae i Jeriko, tena Jisas ma na disaipol Aia raa ia ma te kanohenua erahi raa ku mee ki tiaki te matakaina raa no oo, tena he tama na karemata aia raa e sseni e noho i te vahie te mataera raa no kainonno, te inoa aia raa ko Bartimeus te tama Timeus. ⁴⁷ Bartimeus ku rono ma teeraa ko Jisas te Tama i Nasaret raa, tena aia ki kakannaa ake hakamaroa ma, "Jisas! Tamariki Devit! Hai aroha mai Anau!"

⁴⁸ Tena tammaki na tama kulloto no hai ake te tama raa ki noho hemuu, Emeia Bartimeus ku kakannaa ake hakamaroa roo ma, "Tamariki Devit, hai aroha mai anau!"

⁴⁹ Jisas ku tuu, tena ki meake, "Kannaa atu te tama raa ki hamai."

Kito na tama raa ki kannaa ake te tama karemata sseni raa, tena ki meake, "Auu se maanatu! Mahike i aruna, Tama raa ekannaa atu ma akoe ki haere ake."

⁵⁰ Kito te tama raa ki peesia na hekau aia e kkahu raa, tena killee no tuu i aruna no haere atu iaa Jisas raa.

⁵¹ Kito Jisas ki vahiri ake, "Hea akoe e hihai ma Anau kippena ma akoe naa?"

Tena te tama karemata sseni raa ki meake, "Rabai, anau e hihai ma anau ki kite hakaraoi."

⁵² Tena Jisas ki meake, "Haere, te hakatina akoe naa e mee akoe no tauareka." Te saaita naa koi te tama raa ku kite no tautari atu vaa muri Jisas.

11

Jisas ku haere i Jerusalem pera ma he Tuku
(Matiu 21.1-11; Luk 19.28-40; Jon 12.12-19)

¹ Jisas ma na disaipol Aia raa kuttuae i na matakaina Betfage lauaa ma Betani, taapiri i te Mouna e hohomo na Oliv raa. Na tama raa ku tappiri i Jerusalem, tena Jisas ki kauna tokorua na disaipol Aia raa ki oo i mua ² ma na tattara nei: "Oo i te matakaina etuu imua raa. Te saaita koorua e ttae atu raa koorua e me ki kkite te donki koi pupunua e hihai tera se hai tama roo ni kake no tere. Vvete te manu naa, tena koorua ku hakattaki mai i te kina nei. ³ Ia kame he tama e vahiri atu ma koorua e vvete te manu naa kiaa, tena koorua ku meake te tama naa pera ma Te Ariki e hihai te manu nei paa saaita koi, tena ki oti Aia ku kou mai hakaraoi te manu nei."

⁴ Kito tokorua raa ki oo nokkite te donki e haihai taapiri te totoka te hare. Tokorua raa ku vvete te manura, ⁵ tena na tama e ttuu vaa raa ku vahiri ake tokorua raa ma, "Koorua e vvete te donki naa ki aa?"

⁶ Tena tokorua raa ki meake hea Jisas ni tattara ake laaua raa, tena na tama raa ki tiaki tokorua raa ki too te manura. ⁷ Tokorua raa e hakattaki ake te donki raa iaa Jisas, tena killetu na kaukahu laaua raa i aruna te manura, tena Jisas ki kake i aruna. ⁸ Tammaki roo na tama ku sosora na kaukahu laaoua raa i aruna te mateara, tena alaa tama ku tutuu na launiu i roto na paupaku vaa raa no sosora hoki i aruna te mateara. ⁹ Tena na tama e oo vaa mua ia ma na tama e oo mai vaa muri raa ku kaamata no vavaa ma, "Hakammaha TeAtua!

TeAtua e hakatapu te Tama e hamai i te inoa TeAriki raa!

¹⁰ TeAtua e hakatapu te Tama ku Tuku pera ma te tuku Devit, te tipuna taatou i mua raa!

Hakammaha TeAtua!"

¹¹ Jisas ku tae i roto Jerusalem, tena Aia ki haere i roto te Hare Tapu raa, tena ki tuu no matamata na mee hakaatoa i hare raa. Ia te saaita naa hoki te mee raa ku hiahi haeroo, tena Aia ma te sanahuru ma rua na disaipol Aia raa ku oo i Betani.

Jisas e hakamate ake te laakau fik

(Matiu 21.18-19)

¹² Te aho taiao raa, na tama raa ku tiaki Betani no vakkai i Jerusalem, tena Jisas ku rono te hikai. ¹³ Aia e kite te laakau fik e tammaki na laumea e tuu i mmao, tena Aia ki haere atu ma ki mmata ma e isi na hua e mmau. Emeia te saaita Aia ni tae i te kina te laakau raa, Aia e kite koi na laumea, e mee teenaa sei ma ko te saaita na fik raa e me ki hhua. ¹⁴ Tena Jisas ki meake te laakau raa, "Se hai tama hoki e me ki kkai na hua akoe."

Na disaipol raa e llono Jisas e meake te laakau raa.

Jisas ku haere i te Hare Tapu

(Matiu 21.12-17; Luk 19.45-48; Jon 2.13-22)

¹⁵ Te saaita na tama raa nittae i Jerusalem, Jisas ku haere i te Hare Tapu raa no hakaise na tama e suisui na mee vaa hare raa. Aia e hakahuri na tebol na tama e sesenisi na sileni raa, tena ki hakahuri na tuai na tama e nnoho no suisui na rupe raa, ¹⁶ tena Aia ki ppuu ki se hai tama e amo he mee vaa roto te Hare Tapu raa. ¹⁷ Kito Aia ki akoako ake na tama raa ma: "Na tattara TeAtua nei e mmau i roto te Launiu Tapu ma, 'Te Hare Tapu Anau nei eme kikannaria pera ma he hare lotulotu na tama na henua hakaatoa.' Emeia kootou e huri te hare nei ki mee mo hare na tama kailallao!"

¹⁸ Na maatua hakananniu ia ma na tama poroporo na tuua raa ku llono na tattara Jisas raa, kito na tama raa ki sesee he ara ma ki taa Tama raa ki mate. Na tama raa e mattaku Jisas, maitaname te kanohenua raa e mamahharo roo i na akoako Tama raa.

¹⁹ Te saaita te mee raa ku hiahi, Jisas ma na disaipol Aia raa ku tiaki te matakaina raa no oo.

Na mahi te hakattina

(Matiu 21.20-22)

²⁰ Tena te tahata te aho taiao raa na tama raa ku oo hoki vaa te mateara raa, tena ki kkite te laakau fik raa. Te laakau raa ku mate kaamata na patiaa i raro raa haere no ttae i aruna te laakau raa hakaatoa.

²¹ Pita ku maanatu na tattara Jisas ni meake te laakau raa, tena aia

ki meake Tama raa ma, “Rabai, kira ake te laakau akoe ni hakamate ake raa ku mate!”

²² Kito Jisas ki meake na disaipol raa, “Kootou ki isi na hakattina i TeAtua.

²³ Anau e meatu te hakamaoni: kame hetama e meake temouna raa ma, ‘Haere nollee i roto telottai’, temouna naa e me ki haere nollee i roto telottai kame te tama naa se mamannatu tammaki, tena ki hakattina hoki ma hea aia ni meake raa e me ki hakamaoni. ²⁴ Tera hea Anau e tattara atu kootou ma, te saaita kootou elotu no kainno ake TeAtua niaa kootou e hihhairaa, tena kootou ki hakattina pera ma kootou e me ki too na mee raa, tena TeAtua e me ki kou atu niaa kootou e kainno ake Aia raa. ²⁵ Te saaita kootou ettuu no lotu, tena kootou ki ssirihia ni haeo peehee kootou e isi ma alaa tama ki lavaa te Tamana kootou i te vaelani raa te ssirihia niaa kootou eppena e ssara raa. ²⁶ [Kame kootou se ssirihia na hai sara alaa tama, tena te Tamana kootou i te vaelani raa selavaa te ssirihia niaa kootou eppena e ssara raa.]”

Na mahi Jisas

(Matiu 21.23-27; Luk 20.1-8)

²⁷ Jisas ma na disaipol Aia raa ku ttae hoki i Jerusalem. Tena te saaita Jisas ni haere peeraa i te Hare Tapu raa, na maatua hakananniu raa, na tama poroporo natuaa ia ma na tama hakamattua na Jiu raa ku oo ake ia Jisas raa ²⁸ no vahiri ake Tama raa ma, “Ni mahi peehee Akoe e isi ki ppena na mee nei? Koai te tama e kou atu na mahi Akoe naa?”

²⁹ Kito Jisas ki meake na tama raa, “Anau e me ki vahiri atu he vahiri hokotahi, tena kame kootou e sui muri mai te vahiri Anau nei, tena Anau e me ki meatu ma ni mahi peehee Anau e isi ki ppena na mee nei.

³⁰ Kootou ki mee mai Anau, na mahi Jon e isi ki hakoukou tapu na tama raa ni mahi e oo mai i hee: ni mahi e oo mai TeAtua ma ni mahi koi na tama i te maarama nei raa?”

³¹ Na tama raa kukaamata no kooti hokolaatou ma, “Taatou e me ki meake peehee? Kame taatou e meake ma, ‘Ni mahi TeAtua’, tena Aia e me ki mee mai ma, ‘Kaa kootou se hakattina Jon naea?’ ³² Emeia kame taatou e meake ma, ‘Ni mahi koi na tama i te maarama nei!’ ” (Na tama raa e tattara peenei raa e mee laatou e mattaku maitaname te kanohenua raa e hakattina ma Jon he profet hakamaoni.) ³³ Kito na tama raa ki meake Jisas ma, “Maatou se illoa.”

Tena Jisas ki meake, “Tena Anau hoki selavaa te meatu ma ni mahi peehee Anau e isi ki ppena na mee nei.”

12

Te tattara hurihuri na tama e lollohi te paupaku

(Matiu 21.33-46; Luk 20.9-19)

¹ Tena Jisas kitattara ake te kanohenua raa te tattara hurihuri ma, “Teeraa hetama ettori na hua na grep i roto te paupaku aia, tena ki ppui areha te paupaku raa. Te tama raa e tanattana te kina ki kumikumi na hua, tena ki hakatuu te paa hare palluna ki nnoho na tama no lollohi te paupaku raa. Tena te tama raa ki kou ake te paupaku raa ina tama ki lollohi, tena aia ki horau i te henua emmao. ² Te saaita na hua raa ku lleu raa, te tama hakamaatua te paupaku raa ku kauna te tama hehekau aia raa ki haere no too te tuhana aia raa ina tama e lollohi te paupaku aia raa. ³ Tena na tama e lollohi te paupaku raa ki taohi te tama hehekau raa no taa te tama raa, tena ki hakaise te tama raa i taha se hai mee e kou ake. ⁴ Te tama hakamaatua te paupaku raa ku kauna teeraa tama hehekau aia,

kito na tama e lollohi raa ki riki te pohouru te tama raa, tena ki ppena na mee sakkino roo i te tama raa. ⁵ Kito te tama hakamaatua raa ki kauna teeraa tama hehekau hoki, tena na tama raa ki taa te tama raa no mate. Tammaki na tama hehekau te tama hakamaatua raa ni kauna raa e ttiri na hakalono lihu e essau pera ma na hakalono lihu na tama hehekau kaamata raa nittiri raa hoki. ⁶ Te tama hakaoti ettoe ki haere raa ko te taupeara te tama hakamaatua tera aia elaoi mahi raa. Te hakaoti roo aia ki kauna te taupeara aia raa ki haere no mmata na tama elollohi te paupaku raa. Tena aia ki tattara ma, 'Anau e iroa na tama naa e me ki hakammaha te tama anau nei.' ⁷ Emeia na tama elollohi te paupaku raa e tattara hokolaatou ma, 'Teenei te taupeara te tama hakamaatua te paupaku nei. Oo mai, taatou ki taa te taupeara nei ki mate, tena taatou ku too na mee hakaatoa aia ettino raa ma taatou!' ⁸ Kito na tama raa ki taaohi te taupeara raa no taa no mate, tena ki peesia te tinotama te taupeara raa i taha ma te paupaku raa."

⁹ Kito Jisas ki vahiri ake "Kaa hea te tama hakamaatua raa e me ki ppena? Tama raa e me ki hamai no taa na tama raa ki mmate, tena ku too te paupaku raa no kou ake alaa tama ki lollohi. ¹⁰ Hakamaoni kootou ku oti te ppau na tattara nei i roto te Launiu Tapu ma, "Te hatu na tama e hakatuutuu na hare raa ni hakahekeheke ma e hao raa, ko te hatu e mmau roo hokoia i aruna na hatu hakaatoa.

¹¹ Te Atua e pena na mee nei, tena na mee nei e tiputipu laoi roo! "

¹² Tena na tama hakamattua na Jiu raa ku hahaivi ma ki hakapiki Jisas, e mee laatou e illoa ma te tattara hurihuri Jisas raa e tattara koi laatou. Emeia laatou e mattaku i te kanohenua raa, tena laatou ki tiaki Jisas no oo i taha.

Te vahiri te suisui na takis

(Matiu 22.15–22; Luk 20.20–26)

¹³ E isi na Farisi ia ma alaa tama te kuturana Herot raa ni kauna ria ki oo iaa Jisas ma ki taaiki Tama raa ma na vahiri. ¹⁴ Na tama raa e oo no meake Jisas ma, "Rabai, maatou e illoa ma Akoe he tama e tattara te hakamaoni, tena Akoe se mamaanatu tammaki ma ni hakataakoto peehee na tama e isi. Akoe se maanatu hoki ma ni mahi peehee na tama e isi, e meia Akoe e akoako ake na tama te hakamaoni na mee Te Atua e hihai raa. Tena mee mai maatou, eaa e sara ma na tuaa taatou raa ki sui ake na takis raa i te tuku i Rom raa? Taatou e me ki sui ake ma seai?"

¹⁵ Emeia Jisas e iroa i te vahiri na tama raa e vahiri mariu ake raa, tena Aia ki meake, "Aiea kootou e hahaivi ma ki taaiki Anau naea? Kou mai he sileni ki mmata Anau."

¹⁶ Tena na tama raa ki kou ake te sileni, kito Jisas ki vahiri ake, "Teenei he pohouru iaa he inoa aii?"

Kito na tama raa ki meake, "He pohouru, ia he inoa te tuku i Rom."

¹⁷ Tena Jisas ki meake, "Tena kootou ku sui ake te tuku raa hea te tuku raa e ttino, tena ku kou ake Te Atua hea Te Atua e ttino."

Na tama raa ku mahharo roo i na tattara Jisas raa.

Te vahiri i te ora muri

(Matiu 22.23–33; Luk 20.27–40)

¹⁸ Tena e isi na Sadyusi, na tama e mee ma se hai tama e lavaa te ora muri i taha ma te mate raa ku oo ake no meake Jisas ma, ¹⁹ "Rabai, Moses e taataa mai te tuaa nei itaatou ma, 'Kame hetanata e mate notia ki te hine aia raa seisi na tamalliki, tena tetaina aia raa e me kiavana

te tautukaha raa ki hura tama te hine raa, tena na tamalliki raa e me ki mee pera ma ni tamalliki te tanata mua aia ku mate raa.’²⁰ Tena e isi tokohitu na hai taina: Te tama matua raa e avana no mate se hai tamalliki.²¹ Tena te tama e pare ake raa ku avana te tautukaha raa, tena aia hoki e mate se hai tamalliki. Tena te tama hakatoru raa ku avana no mate se hai tamalliki hoki,²² ia tena tokohitu na hai taina raa hakaatoa ni avvana te hine raa no mmate se hai tamalliki. Tena ki oti roo te hine raa ku mate.²³ Ia te saaita na tama e mmate raa hakaatoa ku mahhike no ora i te aho te ora muri raa, te hine raa e me ki avana aii? E mee te tokohitu na hai taina raa hakaatoa ni avvana te hine raa.”

²⁴ Kito Jisas ki meake na tama raa, “Kootou e ssara haeo! Tena kootou e illoa hea? E mee kootou se illoa te Launiu Tapu ia ma na mahi TeAtua.²⁵ Maitaname te saaita na tama e mmate raa ku mahhike no ora raa, na tama raa e me ki mee pera ma ni ensel i te vaelani, tena laatou se lavaa te avvana.²⁶ Ia tena ite vahi na tama e mmate no ora muri raa, kootou se hai vahao eppau iroto te Launiu Moses ite kina e tattara ite pupu e ura raa? Te Launiu raa e taataa ma TeAtua e meake Moses ma, ‘Anau ko TeAtua Abraham, TeAtua Aisak ia ma TeAtua Jekop*.’²⁷ Aia ko TeAtua na tama e ora, ia seai ma HeAtua na tama e mmate raa. Kootou e ssara roo!”

Te tuua e hakanaaniu

(Matiu 22.34–40; Luk 10.25–28)

²⁸ He tama poroporo na tuua e noho i te kina raa no rono na Sadyusi raa e hakataukoti ma Jisas. Tena aia ekite hoki pera ma Jisas ekou ake na tama raa na hakataakoto taualleka, kito aia ki haere atu iaa Jisas ma te vahiri nei: “He tuua peehee e hakanaaniu i na tuua raa hakaatoa?”

²⁹ Tena kito Jisas ki meake, “Te tuua e hakanaaniu raa e mee peenei: ‘Hakallono mai Israel hakaatoa!

TeAriki† TeAtua taatou raa ko TeAtua hokotahi koi.

³⁰ Laoi TeAriki TeAtua kootou raa ma na hatu manava kootou, na anana kootou, na hakataakoto kootou ia ma na mahi kootou.’

³¹ Te tuua hakarua e hakanaaniu raa e mee peenei, ‘Laoi alaa tama pera ma kootou e laoi kootou hokkootou.’ Se hai tuua e hakanaaniu i aruna na tuua e rua nei.”

³² Kito tetama poroporo na tuua raa ki meake Jisas ma, “Rabai, tauarekaroo! Akoe e tattara hakamaoni pera ma TeAriki Hokoia ko TeAtua, tena se hai atua peeraa hoki, TeAtua Hokoia koi.³³ Tena kulaoi TeAtua ma na hatu manava kootou raa, na hakataakoto ia ma na mahi kootou raa, tena kulaoi hoki alaa tama pera ma kootou e laoi kootou hokkootou raa e hakanaaniu roo i aruna ma kootou ki hoki ake na hoki na manu ia ma alaa hoki peeraa hoki i TeAtua.”

³⁴ Jisas erono pera ma na tattara tetama raa e mattonu, tena Aia ki meake tetama raa ma, “Akoe se mmao itaha ma te Hakamaatua ana i te Vaelani raa.”

Tena i muri te mee nei na tama raa ku mattaku te vahiri ake Jisas alaa vahiri hoki.

Te vahiri i te Mesaia

(Matiu 22.41–46; Luk 20.41–44)

³⁵ Jisas evahiri ake te vahiri nei te saaita Aia niakoako iroto te Hare Tapu raa ma, “Na tama poroporo na tuua raa e lavaa peehee

* **12:26** 12.26 tokorua nei ko na mmate roo i mua Moses † **12:29** 12.29 TeAriki: Na tattara nei e mmau iroto Deut 6.4–5. Iroto ite Old Testament se isi TeAriki e meia e isi koi Jihova

te tattara ma te Mesaia raa he mokopuna Devit? ³⁶ TeAnana Tapu raa ni tau i roto Devit no tattara ma:

‘TeAtua e meake TeAriki anau raa ma, noho i te vahi laaua Anau raa kitae roo tesaaita Anau e tuku na tama e kirilloto Akoe raa i raro na tapuvae Akoe raa.’

³⁷ Devit hokoia e kanna Tama raa ma ‘TeAriki.’ Tena kaa te Mesaia raa e lavaa peehee te mee pera ma he mokopuna Devit?”

Lollohi hakamattonu ina tama poroporo na tuua
(Matiu 23.1–36; Luk 20.45–47)

He kanohenua erahi ennoho hakaraoi roo no hakalollono Jisas e tattara raa. ³⁸ Jisas e akoako ake na tama raa, tena Aia ki meake ma, “Hakamattonu inatama poroporo natuaa tera e hihhai ki hahaere ma na hekaulolloa raa, tena e hihhai hoki ki hakammaharia ina kina na maket raa. ³⁹ Ia na tama raa e hihhai hoki ki nnoho ma na tama hakamattua iroto na harelotu iama na kina taualleka ina kina na kai ellahira. ⁴⁰ Na tama raa e hailavvaka no kailallao na hare na tautukaha hune raa, tena ki hakatannata hoki ma laatou e too na lotu lolloa. Na hakalono llihu na tama naa e me ki haeroo!”

Te hoki te tautukaha hine e hakaaroha
(Luk 21.1–4)

⁴¹ Jisas enoho taapiri te kina te papa eponopono na sileni te Hare Tapu raa, tena Aia ki matamata ake te kanohenua raa e oo ake no ponopono na sileni laatou raa iroto te papa raa. Tammaki na tama hai sileni epono tammaki na sileni. ⁴² Tena he tautukaha hine e hakaaroha e haere ake no ppono e rua na sileni.

⁴³ Tena Jisas ki kanna ake na disaipol Aia raa no meake ma, “Anau e meatu te hakamaoni pera ma te hoki te tautukaha hine e hakaaroha nei raa e raka roo ma na hoki na tama hakaatoa. ⁴⁴ Maitaname na tama raa e kou ake na sileni, tena e isi koi na sileni e mmoe. Ia te hine nei niaina roo ma aia e hakaaroha, e mea aia epono na sileni hakaatoa aia e isi raa. Te hine raa e hoki ake na sileni hakaatoa aia e isi ki tokonaki aia raa.”

13

Jisas ku tattara i te maseu te Hare Tapu
(Matiu 24.1–2; Luk 21.5–6)

¹ Jisas ku tiaki te Hare Tapu raa no haere, tena he disaipol na disaipol Aia raa ku meake ma, “Rabai, kira ake! Te hare raa ma na hatu raa e tiputipu taualleka roo!”

² Tena Jisas ki meake te disaipol raa, “Ako e kite te hare erahi nei? Se hai hatu e me ki mmau i te kina aia e mmau raa; na hatu hakaatoa e me ki hhopo no maoha i raro.”

Na hakalono llihu e me ki ttae mai
(Matiu 24.3–14; Luk 21.7–19)

³ Jisas enoho iaruna te Mouna e hhomu na Oliv raa, tena ki ana atu peeraa i te Hare Tapu raa. Kito Pita, Jems, Jon, tena Andru ki oo ake hokolaatou no nnoho ma Jisas. ⁴ Tena na tama raa ki meake, “Tattara mai maatou ma na mee nei e me ki kapihimahi mai vahao hee, tena ku tattara mai hoki ma ni hakkatu peehee maatou e me kikkite kihuri mai pera ma na mee nei ku mee ki kapihimahi mai.”

⁵ Kito Jisas ki meake, “Lollohi hakamattonu ki selavaa ni tama e oo atu no malliu atu kootou. ⁶ Tammaki na tama e me ki oo atu ma laatou e tattara i te vahī Anau, tena ku tattara ma, ‘Anau ko te Mesaia!’ ia na tama naa e me ki malliu ake hoki tammaki na tama. ⁷ Tena auu se mamannatu tammaki te saaita kootou e llono te ttani na kapipihi tappiri atu ia ma na rono na taua e mmao raa. Na mee e me ki kapihi atu, e meia na mee nei se huri atu pera ma te maarama nei ku hamai te hakaoti. ⁸ Na henua e me ki ppuhu hokolaatou, tena na tuku raa hoki e me ki ppuhu hokolaatou. Na henua hakaatoa e me ki ttiri na ruru henua, ia e me ki ttiri hoki te hikkai. Tena na mee nei hakaatoa e ssau koi pera ma na hakalono llihu kaamata roo te hine ku mee ki mamaoha raa.

⁹ “Kootou hokkootou kilollohi. Kootou e me ki hakapiki ria no kkave i na hare kot. Kootou e me ki riki ria i roto na hare lotu na Jiu, tena kootou e me ki ttuu i mua na tama hakamattua ia ma na tuku raa no tattara ake te Rono Tauareka raa inatama raa. ¹⁰ Emeia kootou ki takutaku ake te Rono Tauareka raa inatama roo hakaatoa imua te aho hakaoti raa e tae atu. ¹¹ Kame kootou e hakapiki ria no kkave i na hare kot, tena kootou ki se mamannatu tammaki i mua te kot raa ma ni tattara peehee kootou e me ki tattara; ia te saaita ki kot raa e ttae, tena kootou ku tattara ake ni tattara peehee e uru atu i roto na mannatu kootou raa e mee TeAnana Tapu raa e me ki kou atu na tattara kootou e me ki tattara raa.

¹² “Na tama e me ki kou ake na taina laatou raa ki taai ki mmate, tena na tamana na tamalliki raa e me kippena peeraa hoki inatamalliki laatou raa. Na tamalliki raa e me ki huri sara no taa na maatua laatou raa ki mmate. ¹³ Na tama hakaatoa e me ki se hihhai kootou e mee kootou e tauttari Anau. Emeia tetama e tuummau i te hakatina aia no tae te hakaoti raa e me ki ora.

*Te saaita na hakalono llihu
(Matiu 24.15–28; Luk 21.20–24)*

¹⁴ “Kootou e me ki kkite te haero raa e hamai no tuu i te kina aia se tau te tuu raa.” (Ako e te tama e ppau raa: ki iroa te hakataakoto te tattara nei!) “Tena na tama i Juida raa e me ki huro i na kina na mouna raa no mmuni. ¹⁵ Te tama e noho i aruna te tauhuhu te hare aia raa se lavaa te tiho no haere i hare ma ki too niaa aia e hihai ki too raa. ¹⁶ Te tama i roto te paupaku raa se lavaa te vaakai i hare ma ki too te kaukahu aia raa. ¹⁷ Na aho naa e me ki haero roo ma na hhine e hai ttama raa ia ma na hhine e isi na tamalliki pamme raa! ¹⁸ Lotu no kainno ake TeAtua ki selavaa na mee nei e kapihi atu i te saaita te matani telaki raa e maairi raa. ¹⁹ Maitaname na hakalono llihu na aho naa e me ki haero roo i aruna ma na hakalono llihu te maarama nei niisi imua raa, kaamata te saaita TeAtua ni pena iho te maarama nei raa haere no tae mai te aho nei. Ia e me ki selavaa hoki ni hakalono llihu peenei e hhura mai i muri. ²⁰ Emeia TeAtua ku oti te ttuu na aho raa no moisi, ia peeraa TeAtua ki se ttuu na aho raa no moisi, se hai tama taatou e lavaa te ora. TeAtua e ttuu na aho raa no moisi e mee Aia e maanatu na tama Aia ni hirihiri raa.

²¹ “Tena kame hetama e meatu ma, ‘Kira mai, teenei te Mesaia nei!’ ia seainaa aia ku meatu ma, ‘Kira ake, teeraa te Tama raa!’ tena auu se hakattina te tama naa. ²² Maitaname na mesaia ia ma na profet malliu raa e me ki ttae atu. Na tama raa e me kippena na mirakol ia ma na mee taualleka ma ki malliu ake na tama TeAtua ni hirihiri raa, kame laatou e lavaa. ²³ Kootou ki ttuummau! Anau ku oti te tattara atu na mee roo hakaatoa i mua na mee naa e kapihi atu.

Te Tamariki te Tama nei e me ki hamai

(Matiu 24.29–31; Luk 21.25–28)

²⁴ “Imuri na aho na hakalono llihu raa, te laa raa e me ki haere no pouri, tena te maremo raa e me ki se lavaa te tii, ²⁵ tena na hetuu i te vaelani raa e me ki maoha i raro, tena na mahi na mee i telani raa e me ki oo sara ma na ara laatau e hahaere raa. ²⁶ Tena te Tamariki te Tama nei e me ki hamai iaruna na pukureurehu ma na mahi hai mmahi. ²⁷ Te Tama raa e me ki kauna na ensel raa ki oo i na kina hakaatoa i roto te maarama nei raa no hakutu hakaatoa na tama TeAtua ni hirihiri raa.

Te tattara hurihuri te laakau fik

(Matiu 24.32–35; Luk 21.29–33)

²⁸ “Te fik raa e me ki akoako atu he hakataakoto. Te saaita na laumea na raraa te laakau raa ku tilottilo roo, kootou e me ki illoa pera ma te saaita na laakau e me ki hohomo taualleka raa ku mee ki tae mai. ²⁹ Ia essau hoki, te saaita kootou e kkte na mee nei hakaatoa e kapihi atu raa, kootou e me ki illoa pera ma te saaita raa kutaapiri mai, ia kutanattana koi ki hamai. ³⁰ Mannatu pera ma na mee nei hakaatoa e me ki kapihi mai i mua na tama hakaatoa e nnoho te saaita nei raa e mmate. ³¹ Te vaelani ma te maarama nei e me ki oti, e me ia na tattara Anau raa se lavaa te oti.

Se hai tama e iroa te aho ia ma te saaita

(Matiu 24.36–44)

³² “Tena se hai tama e iroa te aho ia ma te saaita hee roo na mee nei e me ki kapihi mai, niaina na ensel i te vaelani, ia te Tamariki hoki TeAtua raa se iroa; te Tamana Hokoia koi e iroa. ³³ Lollohi hakamattonu, tena kutanattana, e mee kootou seilloa ma te saaita hakamaoni raa e me ki tae atu vahao hee. ³⁴ Te aho naa e me ki ssau pera ma te tama ku mee ki horau i te henua emmao, tena ki tattara hakaraoi ake roo na tama hehekau raa niaa na tama raa e me ki ppena raa, tena ki tiaki ake na tama hehekau aia raa ki lollohi. Aia emeake hoki tetama etuu te totoka raa ki rorohi hakappuru roo. ³⁵ Ia tena lollohi hakamattonu, maitaname kootou se illoa te saaita te tama hakamaatua raa e me ki hamai i hare. Ka oti te tama raa ku hamai te hiahi, sei naa te tuapoo, sei naa te uru te ata, ia sei naa te saaita te laa raa ku hopo ake. ³⁶ Ka oti aia ku hakateki no hamai no kite kootou e mmoe heilloa. ³⁷ Ia hea Anau e tattara atu kootou nei, Anau e tattara ake hoki na tama hakaatoa ki lollohi hakamattonu!”

14

Te hakataakoto ma ki taa Jisas ki mate

(Matiu 26.1–5; Luk 22.1–2; Jon 11.45–53)

¹ Erua na aho i mua te Kai te Pasova ia ma te Kai te Haraoa Manihira, na maatua hakananniu ia ma na tama poroporo natuaa raa ku sесе he ara ma ki hakapiki hemuu Jisas, tena ku taa Tama raa ki mate.

² Na tama raa e tattara ma, “Taatou se lavaa te ppena te hakataakoto nei te saaita te kai raa, maitaname te kanohenua raa e me ki lloto.”

Te hine e amuhi Jisas i Betani

(Matiu 26.6–13; Jon 12.1–8)

³ Jisas e noho i Betani i te hare Saimon te tama ni kaina te manumanu haeo i mua raa. Jisas e noho no kai, tena he hine ki haere ake i hare ma teloo manoni epena koi na nad tera e sui mmaha roo. Te hine raa e taaraki teloo manoni raa no nnini iaruna te pohouru

Jisas raa. ⁴ Tena eisi natama ennoho itekina raa kulloto roo, tena kitattara hokolaatou ma, “Eisi tetauareka te hine raa e ninnini puamu te lloo manoni raa?” ⁵ Te lloo manoni raa e tau roo te kou ake ni tama ki sui toru huitarau na sileni, tena ku too na sileni raa no kou ake na tama hakaalloha raa!” Kito na tama raa ki tattara llo to ake roo te hine raa.

⁶ Tena Jisas ki meake na tama raa, “Tiaki te hine naa! Aiea kootou e tattara llo to ake te hine naa naea? Te hine nei e pena te mee e tauareka roo i Anau.

⁷ Natama hakaalloha raa e me kinnoho tahi roo ma kootou, tena he saaita peehee kootou e hihhai ki tokonaki na tama naa, kootou e lavaa te tokonaki koi. Emeia Anau selavaa te noho tahi roo ma kootou.

⁸ Te hine nei e pena hea aia e lavaa te ppena; Aia e nmini te lloo manoni raa i aruna tetinotama Anau ma kitanattana te tinotama Anau raa i mua Anau e tanuria. ⁹ Anau e meatu te hakamaoni pera ma hea te hine nei e ppena raa e me ki mee pera ma he hakamaarona aia te saaita na tama e takutaku te Rono Tauareka nei i na kina hakaatoa i roto te maarama nei.”

Judas e hakari ake Jisas i na maatua hakananniu

(Matiu 26.14-16; Luk 22.3-6)

¹⁰ Tena Judas Iskariot, he tama i roto te sanahuru ma rua na disaipol raa ku haere no meake na maatua hakananniu raa ma Aia e me ki hakari ake Jisas i na tama raa. ¹¹ Na tama raa ku hihhia roo te saaita laatou ni llono na tattara Judas raa, tena laatou ki meake ma laatou e me ki kou ake ni sileni. Tena Judas ku kirakira he saaita e tauareka ma ki hakari ake Jisas i na tama raa.

Te Kai te Pasova

(Matiu 26.17-25; Luk 22.7-14; 22.21-23; Jon 13.21-30)

¹² Te aho kaamata roo te Kai te Haraoa Mannihia raa; te naa ko te aho na tama e me ki taa na sipsip ki kkai te Kai te Pasova raa, tena na disaipol Jisas raa ku vahiri ake Jisas ma, “Te kina hee Akoe e hihai ma maatou ki oo no tanattana te Kai te Pasova raa ma Akoe?”

¹³ Tena Jisas ki kauna tokorua na disaipol ma na tattara nei: “Oo i roto te matakaina e rahi raa, tena he tanata e amo te lloo vai e me ki ttiri koorua. Tauttari te tama naa ¹⁴ ki tae te hare aia e uru raa, tena koorua ku meake te tama hakamaatua te hare naa ma, “Te Rabai raa e mee ma, “Teehee te rum Anau ma na disaipol Anau raa e me ki kkai te Kai te Pasova naa?””

¹⁵ Tena te tama naa e me ki huri atu te rum e rahi i aruna, ku oti te tukutuku hakaraoi. Tena koorua ku tanattana mai na mee hakaatoa ki oo atu maatou.”

¹⁶ Tokorua raa e oo i roto te matakaina raa no kkite na mee raa e ssau roo pera ma hea Jisas ni tattara ake laaua raa. Kito tokorua raa ki tanattana na kai e me ki kkai te kai te Pasova raa.

¹⁷ Te mee raa ku hiahi, tena Jisas ku haere ake ma te sanahuru ma rua na disaipol Aia raa. ¹⁸ Na tama raa ku nnoho ma kikkai, tena Jisas ki meake, “Anau e meatu kootou; he tama kootou e me ki hakari ake Anau i na tama e kiri lloto Anau raa, e meia te tama naa e noho no kai ma Anau i te kina nei.”

¹⁹ Na hakataakoto na disaipol raa ku haeo roo, tena laatou ki vahihhiri ake Jisas tama taki ttahi ma, “Akoe ma e tattara koi anau?”

²⁰ Kito Jisas ki meake, “Hetama i roto kootou te sanahuru ma rua na disaipol naa, te naa ko te tama e me kittoki te haraoa aia raa i roto te pare nei e me ki mate pera ma te Launiu Tapu raa e tattara; e meia te tama e me ki hakari ake te Tamariki te Tama nei e mee ki haeo roo!”

E me ki tauareka roo ma te tama naa peeraa aia ki se haanau iho i te maarama nei.”

Te Kai Hakaoti TeAriki

(Matiu 26.26–30; Luk 22.14–20; 1 Korin 11.23–25)

²² Laatou koi kikai koi, tena Jisas ki too te haraoa raa no lotu ake TeAtua, tena ki ttohi te haraoa raa no kou ake na disaipol raa, tena Aia ki meake, “Too te haraoa nei, teenei ko te tinotama Anau.”

²³ Tena Jisas ki too te kapu raa no hakammaha ake TeAtua, tena ki kou ake te kapu raa i na disaipol raa, tena na tama raa hakaatoa ki unu te kapu raa.

²⁴ Kito Jisas ki meake ma, “Teenei ko tetoto Anau tera enninauti ki tokonaki tammaki natama, tetoto Anau nei e huri atu te hakamaoni te tattara e ivi TeAtua raa. ²⁵ Anau e meatu kootou pera ma Anau selavaa hoki te unu te wain nei ki tae roo te aho Anau e me ki unu te wain hou i te Hakamaatua ana i te Vaelani raa.”

²⁶ Tena na tama raa ki huhua terue telotura, tena kioo peeraa i te Mouna e hhomona na Oliv raa.

Jisas e meake ma Pita e me ki kore e toru na vahao

(Matiu 26.31–35; Luk 22.31–34; Jon 13.36–38)

²⁷ Tena Jisas ki meake na tama raa, “Kootou hakaatoa e me ki huro i taha, tena ku tiaki Anau, e mee te Launiu Tapu e tattara ma, ‘TeAtua e me ki taa te tama rorohi na manu raa, tena na sipsip raa e me ki maaseu huri.’

²⁸ Emeia te saaita Anau e me ki mahike muri i taha ma te mate raa, Anau e me ki haere i mua kootou no haere i Galili.”

²⁹ Kito Pita ki meake, “Niaina ma na tama nei hakaatoa e huro i taha ma Akoe, e meia anau selavaa roo te tiaki Akoe!”

³⁰ Tena Jisas ki meake Pita, “Anau e meatu te hakamaoni pera ma i mua te manu tane raa e tani e rua na vahao te poo nei, akoe e me ki kore e toru na vahao pera ma akoe se iroa Anau.”

³¹ Kito Pita ki tattara hakappura ake ma, “Anau selavaa roo te kore, niaina anau e mate ma Akoe!”

Tena na disaipol raa hakaatoa ku tattara ake pera ma Pita raa hoki.

Jisas e lotu i roto Getsemani

(Matiu 26.36–46; Luk 22.39–46)

³² Na tama raa e oo no ttae i te kina e hui ma ko Getsemani raa, tena Jisas ki meake na disaipol Aia raa ma, “Nnoho i te kina nei, Anau e me ki haere no lotu.” ³³ Tena Aia ki too Pita, Jems ia ma Jon no haere ma Aia. Jisas ku se hihai roo ki hakarona i roto te tinotama Aia raa, ia te hakataakoto hoki Aia raa ku haeroo, ³⁴ tena Aia ki meake na tama raa, “Te aroha i roto te hatu manava Anau nei e rahi roo, tena Anau ku taapiri koi ki mate te aroha. Nnoho i te kina nei no lollohi.”

³⁵ Jisas e haere hakamarie koi, tena ki tteihono no tuturi i raro no lotu ake TeAtua ma kame e hainauhie Aia ki selavaa te too na hakalono lihu Aia e me ki too raa. ³⁶ Tena Aia ki lotu ma, “Aba! Taku Tamana! Na mee hakaatoa e hainauhie ma Akoe. Too te kapu te hakalono lihu nei i taha ma Anau. Emeia teenei seai ma he hihai Anau, tena ppena te hihai Akoe naa.”

³⁷ Tena Aia ki vaakai no kite te tokotoru na disaipol raa ku mmoe. Tena aia ki meake Pita, “Saimon, akoe e moe? Akoe selavaa roo te ara ake he paa saaita?” ³⁸ Tena Aia ki meake na tama raa, “Arana rahi, tena kulotu ake ki selavaa kootou te tteihono i na hahaaite. Te anana raa e mataora, e meia te tinotama raa e matanaena.”

³⁹ Kito Aia ki haere hakaraoi nolotuake TeAtua pera ma Aia nilotu ake i mua raa koi. ⁴⁰ Tena ki oti Aia ki vaakai ake hakaraoi no kite na disaipol raa ku mmoe heilloa roo; na tama raa ku selavaa roo tekkira na karemata laatou. Tena laatou ku seilloa ma laatou ki meake peehee iaa Jisas.

⁴¹ Jisas e haere nolotu te hakatoru na vahao, tena ki vaakai ake no kite na disaipol raa e mmoe koi, tena Aia ki meake, "Kootou koi mmoe koi no hamalollo? Ku tau peenaa! Te saaita hakamaoni raa ku tae mai! Kira ake, te Tamariki te Tama nei ku mee ki noho i raro na mahi na tama hai ssara raa. ⁴² Mahhike i aruna ki oo taatou. Kira ake, teenei te tama e me ki hakari ake Anau i na tama hai ssara raa!"

Jisas ku hakapiki ria

(Matiu 26.47-56; Luk 22.47-53; Jon 18.3-12)

⁴³ Jisas koi tattara koi tesaaita Judas hetama iroto tesanahuru ma rua na disaipol raa ku tae ake. Judas e haere ake ma te kanohenua na maatua hakananniu, na tama poroporo na tuaa ia ma na tama hakamatua na Jiu raa ni kauna ria ki oo ake ma na paraamoia ia ma na laakau raa.

⁴⁴ Judas e meake te kanohenua raa te hakkatu ma, "Tetama anau e mohoni raa ko te tama kootou e hihhai. Hakapiki te Tama naa, tena ku too no oo ma kootou."

⁴⁵ Judas e tae ake koi, tena aia ki haere tahi atu roo iaa Jisas raa no meake ma, "Rabai!", tena aia ki mohoni Tama raa. ⁴⁶ Kito na tama raa ki hakapiki Jisas, tena ki taohi mmau roo Tama raa. ⁴⁷ Tena he tama e tuu i te kina raa ku uhu te paraamoia aia raa no ttuu te katarina te tama hehekau te pohouru hakanaani na maatua raa no hopo.

⁴⁸ Kito Jisas ki meake te kanohenua raa, "Kootou e o mai ma na paraamoia ia ma na laakau kittaoi Anau pera ma Anau hetama se hailou? ⁴⁹ Teaho ma teaho Anau ennoho ma kootou iroto te Hare Tapu raa no akoako, tena kootou se hakapiki Anau. Emeia na tattara te Launiu Tapu raa e me ki oo mai no hakamaoni."

⁵⁰ Tena na disaipol Jisas raa hakaatoa ku tiaki Tama raa no huro i taha.

⁵¹ He taupeara hokotahi e kkahu koi te paamaro makkini, e tautari atu vaa muri Jisas. Na tama raa e mee ma ki hakapiki tetama raa, ⁵² tena tetama raa ki peesia te paamaro aia ni kkahu raa notere se hai mee e kkahu.

Jisas ku tuu i mua na tama hakananniu

(Matiu 26.57-68; Luk 22.54-55; 22.63-71; Jon 18.13-14; 18.19-24)

⁵³ Na tama raa e too Jisas no kkave ite hare te pohouru hakanaani na maatua raa, tena na maatua hakananniu raa, na tama hakamattua na Jiu raa ia ma na tama poroporo na tuaa raa ku hakkutu hakaatoa i te kina raa. ⁵⁴ Pita e haere tautari atu vaa muri no uru i te kina te hare te pohouru hakanaani na maatua raa. Tena aia ki noho i te kina raa ma na soldia raa no hakamamahana te ahi raa. ⁵⁵ Na maatua hakananniu raa ma na tama hakamattua na Jiu raa hakaatoa ku sesee ni ara ma ki lavaa laatou te taa Jisas ki mate, e meia laatou se hai ara roo e lave. ⁵⁶ Tammaki na tama e ooake no hatu na malliu laatou iaa Jisas, e meia na tattara na tama raa se hakanatahi hoki.

⁵⁷ Tena e isi na tama kuttuu i aruna no haatu na malliu laatou raa iaa Jisas ma, ⁵⁸ "Maatou ellono te Tama nei e tattara ma, 'Anau e me ki seu te Hare Tapu na tama e pena nei, tena iroto etoru na aho, anau e me

ki hakatuu muri te hare tera se hai tama te maarama nei e me ki pena raa.' ”
 59 Emeia na tattara na tama raa hoki se hakanatahi.

60 Te pohouru hakanaani na maatua raa kumahhike no tuu imua na tama raa hakaatoa no vahiri ake Jisas ma, “Akoe eisi na tattara eme ki tattara i te vahi na tattara na tama nei e hai atu Akoe raa?”

61 Emeia Jisas etuu hemuu koi se hai tattara roo emeake. Tena te pohouru hakanaani na maatua raa ki vahiri ake hakaraoi hoki ma, “Akoe ko te Mesaia, te Tamariki TeAtua e Tapu?”

62 Kito Jisas ki meake, “Teenei Anau, tena kootou hakaatoa e me ki kkite te Tamariki te Tama nei e noho i te vahi laaua TeAtua Hakanaani, tena Aia e me ki hamai i aruna na pukureurehu i te vaelani raa!”

63 Te pohouru hakanaani na maatua raa ku ssae na hekau aia raa, tena ki meake, “Maatou se hihhai ki too hoki ni tattara alaa tama. 64 Kootou kullono koi na tattara hao Tama nei e tattara i TeAtua raa. Kaa kootou e mannatu maea?”

Te kanohenua raa hakaatoa ku hakaioo ake ma Tama raa ku sara, e tau te taia ria ki mate.

65 Tena alaa tama na tama raa ku kaamata no sasavare Jisas, tena ki nnoa te paamaro raa na karemata Jisas, tena ki ttuki Tama raa. Kito na tama raa ki meake ma, “Tini ma koai te tama ni ttuki Akoe raa!” Kito na soldia raa ki oo atu no riki Tama raa.

Pita e kore ma aia se iroa Jisas

(Matiu 26.69–75; Luk 22.56–62; Jon 18.15–18; 18.25–27)

66 Pita koi noho koi i aho te hare te pohouru hakanaani na maatua raa te saaita te taukupu hehekau te pohouru hakanaani na maatua raa ni haere ake. 67 Te taukupu raa ekite Pita e hakamamahana i te vahi te ahi raa, tena aia ki kkira hakamattonu ake roo ia Pita, tena ki meake, “Akoe hoki e hahaere ma Jisas te tama i Nasaret raa.”

68 Emeia Pita e kore, tena ki meake, “Anau se iroa hea akoe e tattara naa.” Tena Pita ki haere itaha ma te kina raa no ssae i aho. [Te saaita naa koi te manu tane raa ku tani.]

69 Te taukupu raa e kite Pita i te kina raa, tena aia ki tattara ake na tama e ttuu vaa raa ma, “Teenei he tama na tama raa hoki!” 70 Tena Pita ki kore hakaraoi hoki.

Se roroa hoki, na tama etuu vaa raa ku hai ake hoki Pita ma, “Akoe se lavaa hoki te kore pera ma akoe se hai i roto na tama raa maitaname akoe he tama i Galili.”

71 Tena Pita ki meake, “Anau emeatu pera ma anau e tattara te hakamaoni! TeAtua kimee ki hakalonollihu kame anau se tattara te hakamaoni! Anau se iroa te Tama kootou e tattara naa!”

72 Te saaita naa koi te manu tane raa ku tani tana hakarua, tena Pita ku maanatu na tattara Jisas ni meake aia ma, “Imua te manu tane raa e tani e rua na vahao, akoe eme ki kore e toru na vahao pera ma akoe se iroa Anau.” Tena Pita ku aroha roo no tanitani.

15

Jisas i mua Pailat

(Matiu 27.1–2; 27.11–14; Luk 23.1–5; Jon 18.28–38)

1 Tahata poo na maatua hakananni raa ku hakutu hakavave ma na tama hakamattua na Jiu raa, na tama poroporo na tuaa raa ia ma na tama hakananni roo hakaatoa no hakatonotonu na tattara laatou.

Kito na tama raa ki haihai na rima Jisas raa, tena ki hakattaki Tama raa no kou ake iaa Pailat raa.

² Kito Pailat ki vahiri ake Jisas ma, "Akoē ko te Tuku na Jiu?"

Tena Jisas ki meake "Teena koi akoe ku mee mai naa."

³ Na maatua hakananniu raa ku hai ake tammaki roo na tattara iaa Jisas, ⁴ kito Pailat ki vahiri ake hoki ma, "Akoē e me ki tuu hemuu koi peenaa? Hakarono na tattara na tama nei e hai atu Akoē raa!"

⁵ Jisas etuu hemuu koi sehai tattara roo e meake, tena Pailat ku mahharo roo.

Jisas ku mee ki ttii ria i aruna te kros

(Matiu 27.15-16; Luk 23.13-25; Jon 18.39-19.16)

⁶ Na hetau hakaatoa te saaita te Kai te Pasova eaa, Pailat e me ki hakattana hetama karapusi te kanohenua raa ekainno ake aia ki hakattana ma laatou raa. ⁷ Tena hetama te inoa aia raa ko Barabas enoho i te hare karapusi te saaita naa, e mee aia nita te tama no mate te saaita laatou ni ppuhu raa. ⁸ Tekanohenua raa ku hakkutu ma ki kainno ake Pailat kippena hea laatou e hihhai pera ma na saaita i mua raa, ⁹ kito Pailat ki vahiri ake na tama raa ma, "Kootou e hihhai ma anau ki hakattana te Tuku na Jiu raa ma kootou?" ¹⁰ Emeia Pailat e iroa ma na maatua hakananniu raa e kou ake Jisas i aia raa e mee laatou e manava kke Tama raa.

¹¹ Tena na maatua hakananniu raa ku tatakore ake te kanohenua raa ki meake Pailat ma ki hakattana Barabas ma laatou. ¹² Kito Pailat ki vahiri ake te kanohenua raa ma, "Kaa hea kootou e hihhai ma anau ki ppena i te Tama kootou e kanna ma he Tuku na Jiu raa?"

¹³ Kito te kanohenua raa ki vaa ake ma, "Ttii Tama naa i aruna te kros!"

¹⁴ Tena Pailat ki vaakai ake ma, "Kaa hesara peehee te Tama nei ni ppena?"

Na tama raa ku vaa ake hakamaro roo ma, "Ttii Tama naa i aruna te kros!"

¹⁵ Pailat e hihai ma kimee te kanohenua raa ki hihhia, tena aia ki hakattana ake Barabas i na tama raa. Kito aia ki meake na tama raa ki riki Jisas, tena ku too Tama raa no kkave no ttii i aruna te kros.

Na soldia raa ku tataussua Jisas

(Matiu 27.27-31; Jon 19.2-3)

¹⁶ Na soldia raa ku too Jisas no hakattaki i roto te hare Pailat raa (i te kina e hui ma te Pretorium raa), tena na tama raa ki kanna ake na soldia raa hakaatoa ki hakkutu ake. ¹⁷ Kito na soldia raa ki hakauru ake Jisas te kaukahu ettea pouri raa, tena ki pena te hau i na laakau e tutuia raa no hakapiri ake i te pohouru Tama raa. ¹⁸ Tena na soldia raa ku tataussua ma laatou e hakammaha ake Tama raa ma, "Hakammaha te Tuku na Jiu!" ¹⁹ Na soldia raa eriki te pohouru Jisas raa ma te laakau, tena ki sasavare Tama raa, tena ki tataussua ma laatou e hakamaru ake Tama raa. ²⁰ Na soldia raa ku oti roo te tataussua Jisas, kito na tama raa ki ui te kaukahu e teea pouri raa i taha, tena ki hakauru ake hakaraoi na kaukahu Tama raa. Kito na tama raa ki hakattaki Tama raa ma ki ttii i aruna te kros.

Jisas ku ttii ria i aruna te kros

(Matiu 27.32-44; Luk 23.26-43; Jon 19.17-27)

²¹ Na tama raa eoo no ttiri Saimon, hetama e hamai peera i na matakaina na vahira ma ki haere i roto te matakaina e rahi raa, tena na soldia raa ki meake te tama raa ki amo te kros Jisas raa. (Saimon

hetama i Sairini, tena aia ko tetamana Aleksanda laaua ma Rufus.)
²² Natamaraa ehakattaki Jisas notae itekina ehui ma Golgota raa, e mee ma, "Te Kina te Ivi te Pohouru tetama." ²³ Na tamaraa ekou ake te wain e hilo ma te maraseni e hui ma he mir raa ma ki unu Jisas, e meia Jisas ekkaro te unu. ²⁴ Kito na soldia raa kittii Jisas i aruna tekros, tena ki vaevae na hekau Tama raa ma laatou. Na tamaraa ettahao huhuu na hatu ki mmata ma koai te tama e me ki too he mee peehee i na hekau Jisas raa. ²⁵ Te sivo te tahata na soldia raa kuttii Jisas i aruna te kros. ²⁶ Tena ki tattaa na tattara nei, "Te Tuku na Jiu" ma ki illoa na tama te sara Tama raa. ²⁷ Na soldia raa e ttii hoki tokorua na tama kailallao ma Jisas, te tama i te vahi laaua, tena te tama i te vahi se laaua. ²⁸ [Te mee nei e mee ki hakamaoni te tattara te Launiu Tapu raa ma, "Na tama e me ki tattara ma te Tama raa e hukui ma na tama kailallao."]
²⁹ Na tama e oo hakallaka raa ku lulluu na pohouru laatou, tena ki hai ake Jisas ma, "Akoe he tama! Akoe e mee ma Akoe e me ki seu te Hare Tapu raa, tena ku hakatuu hakaraoi te hare raa i roto e toru na aho! ³⁰ Tena tiho mai vahao nei i raro ma te kros naa, tena ku tokonaki Akoe Hokkoe!"
³¹ Na maatua hakananniu raa laatou ma na tama poroporo na tuua raa ku tataussua ake hoki Jisas. Na tama raa e tattara hokolaatou ma, "Tama raa e tokonaki alaa tama, e meia Aia se lavaa te tokonaki Aia Hokoia!
³² Taatou ki mmata ma te Mesaia, te Tuku na tama Israel raa e hamai i raro ma te kros raa vahao nei, tena taatou e me ki hakattina i Aia!"
 Tena tokorua na tama kailallao e ttii ria hoki i aruna na kros ma Jisas raa ku hai ake hoki Tama raa.

Jisas ku mate

(Matiu 27.45–56; Luk 23.44–49; Jon 19.28–30)

³³ Tena te laalatea te henuaraa hakaatoa kupouri haere notae roo te toru te hiahi. ³⁴ Tena te toru te hiahi Jisas ku tani ake hakamaroa ma, "Eloi, Eloi, lema sabaktani?" e mee ma, "Taku Atua, Taku Atua, aiea Akoe e tiaki Anau naea?"

³⁵ E isi na tama i te kina raa e llono Jisas, tena ki tattara ma, "Hakallono, Tama raa e kakanna ake Elaija!" ³⁶ Tena he tama ki tere ake ma te spans raa no ppono i roto te wain raa, tena ki nnoa te mata te laakau raa no ssau no tuku ake te maihu Jisas raa, tena ki meake, "Hakattari! Taatou ki mmata ma Elaija e me ki hamai no tuuri mai te Tama nei i raro ma te kros raa!"

³⁷ Jisas e kapihi te varo Aia raa hakamaroa, tena ki mate.

³⁸ Tena te paamaro e tootoo i roto te Hare Tapu raa kumasae ilottonu kaamata i aruna haere no hopo i raro. ³⁹ Te tama hakamaatua na soldia raa e tuu roo imua te kros raa no kite te mate Jisas raa, tena ki tattara ma, "Hakamaoni Te Tama nei he Tamariki Te Atua!"

⁴⁰ E isi na hhine etuu hakammao no matamata, tena i roto na hhine e ttuu i te kina raa ko Meri te tama i Makedala raa, Meri te tinna Jems laaua ma Josep raa, tena Salome. ⁴¹ Na hhine raa ni tauttari mai roo Jisas te saaita Aia ni noho i Galili, tena laatou e tokonaki hoki Tama raa. Tammaki hoki na hhine ni oo mai ma Jisas i Jerusalem raa e ttuu i te kina raa.

Josep e too tinotama Jisas

(Matiu 27.57–61; Luk 23.50–56; Jon 19.38–42)

⁴² ⁴³ Te mee raa ku haere kihiahi, tena Josep te tama i Arimatea raa kutae ake. Tama raa he tama hakanaani hoki, tena aia e noho no hakattari ma ki tae mai te Hakamaatua ana i te Vaelani raa. Teenaa ko te Aho e Tanattana (teenaa ko te aho imua te Sabat), kito Josep ki haere

se matakū atu no tuu i mua Pailat, tena ki meake te tama raa ma aia e me ki too te tinotama Jisas raa. ⁴⁴ Pailat ku oho roo e mee aia e rono ma Jisas ku mate. Tena aia ki kanna ake te soldia hakamaatua raa no vahiri ake ma Jisas ko naa mate roo. ⁴⁵ Pailat ku rono na tattara te soldia raa, tena aia ki meake ma Josep e lavaa te too te tinotama Jisas raa.

⁴⁶ Josep e sui te paamaro e llaha, tena aia ki turi iho te tinotama Jisas raa i raro no mmini te paamaro raa, tena kippono te tinotama raa i roto te taruma na tama e kerī te kina na hatu i te vahi te tutu raa. Tena aia ki hakatakape ake te hatu e rahi raa no ppui te totoka te taruma raa. ⁴⁷ Meri te tama i Makdala raa laaua ma Meri te tinna Josep raa* e ttuu no matamata no kkite te kina te tama raa e ppono te tinotama Jisas raa.

16

Jisas ku ora muri

(Matiu 28.1-8; Luk 24.1-12; Jon 20.1-10)

¹ Te Sabat raa ku oti, tena Meri te tama i Makdala raa, tena Meri te tinna Jems raa ia ma Salome e ssui na mee mannōni ma ki amuhi te tinotama Jisas. ² Tena na hhine raa ku oo itekina te taruma raa te tahata roo te aho te Latapu*. ³ ⁴ Na hhine raa e haere tattara hokolaatou i aruna te mateare mā, “Koai te tama e me ki hakatakape te hatu raa i taha ma te totoka te taruma raa ma taatou?” (E mee te hatu raa e rahi roo.) E meia na hhine raa e ttae atu no kkite ma te hatu raa ku oti te hakatakape rā i taha. ⁵ Kito na hhine raa ki uru atu i roto te taruma raa no kkite te tama e uru na hekau makkini roo e noho te vahi laaua, tena na hhine raa ku oho roo.

⁶ Kito te tama raa ki meake, “Auu se oho, anau e iroa kootou e sесеe Jisas te Tama i Nasaret tera ni ttiiria i aruna te kros raa. Te Tama raa ku seai i te kina nei, Aia ku oti te ora muri! Kira ake, teenei te kina na tama raa ni hakamoe te tinotama Aia. ⁷ Tena oo vahao nei no meake na disaipol Aia raa, hakapaa hoki ma Pita pera ma, “Tama raa ku haere i mua kootou i Galili; kootou e me ki kkite Tama raa i te kina raa pera ma Aia ni tattara atu kootou raa.”

⁸ Kito na hhine raa ki huro i taha ma te taruma raa, ia e poreppore roo te mattaku. Na hhine raa seisi tetama ni tattara ake, e mee laatou e mattaku.

Jisas e tuu ake Meri te tama i Makdala

(Matiu 28.9-10; Jon 20.11-18)

[⁹ Jisas etuuake ia Meri te hine i Makdala Aia ni hakaise e hitu na tipua i taha raa, teena ko te tahata roo te aho te Latapu te saaita Aia ni mahike muri no ora. ¹⁰ Tena Meri ki haere no tattara ake na tama ni hahaere ma Jisas raa. Na tama raa e ppari no tanittani, ¹¹ e meia te saaita na tama raa ni llono Meri te hine i Makdala raa e tattara ma Jisas ku ora ia ma aia e kite hoki Tama raa, tena na tama raa ku se hakattina na tattara te hine raa.

Jisas e tuu ake tokorua na disaipol

(Luk 24.13-35)

¹² Tena ki oti Jisas ku tuuake hoki i te tokorua na disaipol te saaita tokorua raa ni tiaki te matakaina raa no oo. ¹³ Tena tokorua raa ku vakkai

* **15:47** 15.47 mannatu, teenei seai ko te Josep te tama ni too te tinotama Jisas raa no tanu * **16:2** 16.2 te kava Jisas e tanu raa e kee ma na kava na henua taatou nei

no tattara ake alaa disaipol pera ma laaua e kkite Jisas, e meia na tama raa se hakattina hoki na tattara tokorua raa.

Jisas ku tuu ake i te sanahuru ma tahi na disaipol

(Matiu 28.16-20; Luk 24.36-49; Jon 20.19-23; Na hehekau 1.6-8)

¹⁴ Tena ki oti roo Jisas ku tuu ake i te sanahuru ma tahi na disaipol raa te saaita na tama raa ni kkai. Aia e hai ake na disaipol raa, e mee na tama raa se isi na hakattina, ia e mee hoki na tama raa e hainattaa roo te hakattina na tattara na tama nikkite ma Aia ku ora muri raa. ¹⁵ Tena Jisas ki meake na disaipol raa ma, "Oo inakina hakaatoa iroto te maarama nei raa no takutaku ake te Rono Tauareka raa ina tama roo hakaatoa. ¹⁶ Koai te tama e hakattina no too te hakoukou tapu raa e me ki ora, tena te tama se hakattina raa e me ki hakatonutonu ria. ¹⁷ Na tama e hakattina raa e me ki too na mahi ki ppena na mirakol: na tama naa e me ki hakaise na tipua itaha i te inoa Anau; na tama naa e me ki tattara ake na tattara vahao nei raa i na tama se illoa raa; ¹⁸ kame na tama naa e ttaohi na laponu, ia e unu na vai maraseni e lavaa te taa te tama ki mate raa; na tama naa se lavaa te mmate, tena na tama naa e me ki hakappiri na rima laatou raa i aruna na tama lavvea raa no taualleka."

Jisas ku too ria no kkave i te vaelani

(Luk 24.50-53; Na hehekau 1.9-11)

¹⁹ TeAriki Jisas e tattara ake na disaipol raa no oti, tena Aia ku too ria no kkave i te vaelani no noho i te vahi laaua TeAtua raa. ²⁰ Tena na disaipol raa ku oo no takutaku na kina roo hakaatoa. TeAriki e hehekau ma na tama raa ki huri ake pera ma na takutaku na disaipol raa e hakamaoni i na mirakol na tama raa e ppena raa.]

Luk Te Rono Tauareka Luk e taataa

Na hakataakoto hakamattua i roto te launiu nei:

Na tattara kaamata 1.1—1.4

Jisas laaua ma Jon ku hannau iho 1.5—2.52

Jon Baptis 3.1—3.20

Jon e hakoukou tapu Jisas, tena Satan ki tatakore Jisas 3.21—4.13

Jisas i roto Galili 4.14—9.50

Jisas i roto Galili, ia ku taapiri i Jerusalem 9.51—19.27

Jisas ku taapiri i Jerusalem 19.28—23.56

Jisas ku ora muri 24.1—24.53

Luk e taataa i te ora Jisas

¹ Tiofilus, te hakamaatua:

Tammaki natama ehai na mahi laatou ma kitattaa nilauniu ki hakari atu na mee Jisas ni huri mai taatou raa. ² Na tama raa e tattaa na mee taatou ni llono na tama ni kkite na mee raa i te kaamata raa roo, tena ki haere tattara na tattara raa. ³ Maitaname anau ni too hakaraoi roo na tiputipu nei hakaatoa i te kaamata roo, tena anau emaanatu ma kame e tauareka anau te taataa atu te launiu nei i akoe, ⁴ ki iroa akoe pera ma te akoako akoe ni rono raa e hakamaoni.

Te ensel e tattara ake Sekaraia i te haanau iho Jon

⁵ He maatua i roto te hareakina Abiya raa e noho te saaita Herot ni tuku i roto Judio raa, te inoa aia raa ko Sekaraia. Tena te avana aia raa ko Elisabet, he hine i roto te hareakina Aron raa. ⁶ Sekaraia laaua ma Elisabet e tauttari tahi na tuua TeAtua raa, ia tokorua raa hoki e ttonu tahi i mua na karemata TeAtua. ⁷ Tokorua raa ku mattua hakaatoa, emeia laaua se ki hai tamalliki roo e mee Elisabet e poka.

⁸ Teeraa he aho, na maatua raa e hirihiri Sekaraia ki too telotu i roto te Hare Tapu te sao aia. Sekaraia e hehekau ma TeAtua pera ma he maatua.

⁹ Teenei he tiputipu na maatua raa, tena na maatua raa e ttahao na hatu no hirihiri Sekaraia ki haere no hakkaa te insens i aruna te olta raa. Kito Sekaraia ki haere i roto te Hare Tapu TeAtua raa, ¹⁰ tena te kanohenua i aho raa kulotu te saaita Sakaraia ni haere no hakkaa te insens raa.

¹¹ Tena te ensel TeAtua raa ku tuu ake iaa Sekaraia i te vahi laaua te olta i te kina te insens raa e ura raa. ¹² Te saaita Sekaraia ni kite te ensel raa, aia ku oho roo no matakau. ¹³ Tena te ensel raa ki meake, "Sekaraia! Auu se matakau, TeAtua ku rono te lotu akoe raa, tena Elisabet te avana akoe raa e me ki haanau he tamariki tanata ma akoe, tena akoe kuhui te inoa te tamariki naa Jon. ¹⁴ Te saaita naa, akoe e me ki hihia roo, tena tammaki na tama e me ki hihia hoki te saaita te tamariki naa e haanau iho raa. ¹⁵ Jon e me ki hakanaani i mua na karemata TeAtua. Tama naa se lavaa te unu na wain ia ma na vai mmara. Te Anana Tapu eme ki noho i roto te tama naa kaamata te saaita aia e me ki haanau iho raa, ¹⁶ tena Jon e me ki hakattaki tammaki na tama Israel ki vakkai muriake TeAtua, Te Ariki laatou raa. ¹⁷ Jon e me ki haere i mua Te Ariki ma na mahi hai mmahi pera ma ko profet Elaija. Tama naa e me ki hakapaa hakaraoi na tamana ia ma na tamalliki laatou raa. Tena Jon e me ki poroporo na tama e hakatapanatta raa ki hakallono na tattara mattonu na tama

ettonu tahiraa. Ia tena aia e me kiporoporo te kanohenua TeAtua raa ki tanattana te hamai TeAriki.”

¹⁸ Tena Sekaraia ki meake te ensel raa, “Anau e me ki iroa peehee ma na tattara akoe naa e me ki hakamaoni? E mee anau kumatua, tena te avana anau raa hoki ku matua.”

¹⁹ Kito te ensel raa ki meake, “Anau ko Gabriel, tena anau etuu i mua TeAtua te Tama e kauna ria iho anau ki tattara atu akoe na tattara taualleka nei. ²⁰ Emeia teenaa akoe se hakatina na tattara teeraa e me ki oomai no hakamaoni hesaaita raa, tena akoe e me ki selavaa te tattara; te maihu akoe naa e me ki puni ki tae roo te saaita te tamariki naa e haanau iho raa.”

²¹ Te saaita naa, te kanohenua tera e hakattari Sakaraia ki hamai i mata hare raa ku mamannatu tammaki e mee te tama raa ennahe roo te hakahura mai i aho. ²² Te saaita Sakaraia ni hakahura iho raa, aia ku selavaa te tattara, tena na tama raa ku illoa pera ma te tama raa e isi te kite aia i roto te Hare Tapu. Tena Sekaraia ki auna ake na tama raa, e mee aia ku selavaa te tattara.

²³ Te saaita Sekaraia ni oti na hehekau aia i roto te Hare Tapu raa, tena aia ki vaakai muri i hare. ²⁴ Ki oti roo Elisabet te avana aia raa ku hai tama, tena i roto e rima na marama, aia ku munimuni koi vaa hare, se hahaere vaa aho. ²⁵ Elisabet ku tattara ma, “Te saaita nei roo TeAtua ku tokonaki anau, tena Aia e tokea te napa anau ni isi i mua te kanohenua raa iaha.”

Ensel Gabriel e tattara ake Meri i te haanau iho Jisas

²⁶ ²⁷ Elisabet kutae te hakaono na marama aia, tena TeAtua ki kauna ria iho ensel Gabriel ki tattara ake Meri, he taukupu e tonu tera e noho i Nasaret, he matakaina i roto Galili. Te taukupu raa e hakamattino ma tetaupeara ehui ma ko Josep, he tama i roto te hareakina te tuku Devit raa. ²⁸ Te ensel raa e haere iho no meake Meri ma, “Te noho laoi ki noho ma akoe! TeAriki e hakatapu akoe, tena ki rorohi laoi akoe.”

²⁹ Meri ku tipuaina haeroo i na tattara te ensel raa, tena aia ku maanatu ma te hakataakoto na tattara te ensel raa e mee maea. ³⁰ Tena kito te ensel raa ki meake, “Meri! Akoe selavaa te matakua, TeAtua e hakatapu akoe. ³¹ Akoe e me ki hai tama no haanau he tamariki tanata, tena akoe ku hui te inoa te tamariki naa Jisas. ³² Tama naa e me ki hakanaanui, tena Aia e me ki kannaria ma, te Tamariki TeAtua i Aruna. TeAtua e me ki mee te Tama naa kituku pera ma Devit te tipuna Aia i mua raa. ³³ Tama naa e me ki hakamaatua i aruna te kaha Jekop raa na vahao hakaatoa, tena te Hakamaatua ana Aia raa se isi te hakaoti.”

³⁴ Tena kito Meri ki meake te ensel raa, “Anau he taukupu e tonu, ia se hai tama ni mmoe ma anau, kaa anau e me ki hai tama peehee?”

³⁵ Kito te ensel raa ki meake, “Te Anana Tapu e me ki noho ma akoe, tena na mahi TeAtua raa e me ki takoto i roto akoe. Tena i te hakataakoto nei koi te tamariki e tapu naa e mee ki taapa ma te Tamariki TeAtua. ³⁶ Maanatu te tinna akoe raa, Elisabet. Na tama e tattara ma te tama raa ku selavaa te isi na tamalliki, e meia te saaita nei aia ku hai tama, tena teenei ko te hakaono na marama aia, niaina ma aia kumatua haeroo. ³⁷ Maitaname se isi roo te mee e hainattaa ma TeAtua te ppena.”

³⁸ Kito Meri ki meake, “Anau he taukupu e hehekau ma TeAtua, tena hea akoe ni tattara mai raa, tiaki peenaa ki kapihi mai anau pera ma akoe ni tattara mai raa.” Tena kito te ensel raa ki tiaki te hine raa no haere.

Meri ku haere no mmata Elisabet

³⁹ Se roroa i muri koi te ensel raa ni tattara ake raa, tena Meri ku haere i te hare Sekaraia i te matakaina tera etuu i aruna na mouna i Judia raa. ⁴⁰ Meri ku tae atu i te hare raa, tena aia ki kanna ake Elisabet, te avana Sekaraia raa. ⁴¹ Tesaaita Elisabet ni rono te nnana Meri raa, te tamariki i roto aia raa ku hihia notatahuki, tena TeAnana Tapu raa ku tau i roto Elisabet. ⁴² Tena aia ki tattara hakamaroa ake ma, "Ako e hakatapu ria TeAtua, e raka i aruna ma alaa taukupu. Tena TeAtua e me ki hakatapu te tamariki akoe e me ki haanau raa. ⁴³ Akoe ko te tinna taku Ariki, tena anau e maaharo e mee akoe e hamai no mmata anau. ⁴⁴ Tesaaita anau ni rono te nnana akoe raa, te tamariki i roto te manava anau nei e hihia roo no tatahuki. ⁴⁵ Akoe e me ki hakatapu ria e mee akoe e hakatina pera ma na tattara TeAtua e tattara atu akoe raa e me ki oo mai no hakamaoni!"

Meri e hakammaha TeAtua

Magnificat

⁴⁶ Tena Meri ki tattara ma, "Taku hatu manava e hakammaha TeAtua, ⁴⁷ te anana anau e hihia i TeAtua taku Tokonaki, ⁴⁸ maitaname Aia e maanatu roo anau, te tama mouraro e hehekau Aia nei! Kaamata te saaita nei na tama hakaatoa e me ki tattara ma anau ku hakatapu ria, ⁴⁹ e mee na mee e llahi TeAtua Hai mahi raa ni ppena i anau raa. Te inoa Aia raa e tapu; ⁵⁰ kaamata teeraa tautama haere no tae teeraa tautama, Aia e me ki huri ake te aroha Aia raa i na tama e hakammaha Aia raa. ⁵¹ Aia e ssora iho te rima hai mahi Aia raa, no hakatui na tama hai ahu e hai mannatu raa i taha. ⁵² Aia e hakatuu na tuku hai mmahi raa i taha ma na nohorana laatou raa, tena ki ssau na tama mouraro raa ki hakananniu. ⁵³ TeAtua e haanai na tama e hikkai raa no ppohu ma na mee taualleka, tena ki kauna na tama hai sileni raa i taha, se hai mee e kou ake. ⁵⁴ TeAtua e taohi mmau na tattara hakamaoni Aia ni meake na tipuna taatou raa, tena ki hamai no tokonaki Israel, te tama hehekau Aia raa. ⁵⁵ Aia e maanatu ma ki huri ake te laoi Aia raa iaa Abraham, ia ma na hai mokopuna aia raa na vahao hakaatoa." ⁵⁶ Meri e nnoho laaua ma Elisabet notta e toru na marama, tena aia ki vaakai muri i te matakaina aia raa.

Te mamaoha iho Jon Baptis

⁵⁷ Elisabet ku tae te saaita aia ku mee ki mamaoha, tena aia e haanau te tamariki tanata. ⁵⁸ Na tama te kauhare raa ia ma na hareakina aia raa ku llono pera ma TeAtua e aroha no tokonaki Elisabet, tena na tama raa ku hihia hakaatoa ma Elisabet. ⁵⁹ Tesaaita te tamariki raa ku tae e varu na aho te matua aia, na tama hakamattua raa ku oo ake no ttuu te hakamaatinou e tapu te tamariki raa, tena na tama raa ku mee ma ki hui te tamariki raa Sekaraia, te inoa te tamana te tamariki raa. ⁶⁰ Emeia Elisabet te tinna te tamariki raa e meake ma, "Seai! Te inoa te tamariki naa ko Jon." ⁶¹ Kito na tamaraa ki meake Elisabet, "Emeia sehai tama i roto te hareakina akoe raa e hui te inoa naa." ⁶² Kito na tamaraa ki auna ake te tamana te tamariki raa ma te tamariki raa e me ki hui aai. ⁶³ Tena Sekaraia ki auna ake ma ki kou ake he mee ki taataa, tena aia ki taataa na tattara nei, "Te inoa te tamariki nei ko Jon." Tena na tamaraa

hakaatoa ku mahharo roo. ⁶⁴ Te saaita naa koi Sekaraia ku lavaa te tattara hakaraoi, tena aia ki hakammaha TeAtua. ⁶⁵ Na tama te matakaina raa ku mattaku, tena teronora kupaa notta e alaa matakaina iaruna namouna iroto Judia raa hakaatoa. ⁶⁶ Natama ellono teronora ku mamannatu tammaki, tena ki tattara ma, "Te tamariki naa e me ki tipu peehee?" E mee kumatahua pera ma TeAtua e kou ake na mahi Aia raa i te tamariki raa.

Sekaraia e hakammaha TeAtua

⁶⁷ TeAnana Tapuraa kutau iroto Sekaraia, tetamana Jon raa, tena Sekaraia ki tattara ake na tattara TeAtua nei,

⁶⁸ "Taatou ki hakammaha TeAtua, TeAriki na tama Israel raa! Aia ni hamai ki tokonaki no hakattana te kanohenua Aia raa itaha ma na hai sara laatou raa.

⁶⁹ TeAtua e kou mai te Tama hai mahi ki tokonaki taatou, Tama raa he mokopuna Devit, te tama hehekau Aia raa.

⁷⁰ Aia ni tattara hakamaoni ake na profet e ttapu Aia i mua raa

⁷¹ pera ma Aia e me ki hakattana taatou i taha ma na tama e nohonoho hao ma taatou raa, ia i taha hoki ma na mahi na tama e kiri llotou taatou raa.

⁷² Aia e tattara ma Aia e me ki huri ake te laoi Aia raa i na tipuna taatou raa, tena ku maanatu na tattara hakamaoni e ttapu Aia raa.

⁷³ ⁷⁴ TeAtua e tattara hakamaoni ake Abraham te tipuna taatou raa pera ma Aia e me ki hakattana taatou i taha ma na mahi na tama e nohonoho hao ma taatou raa, ki se mattaku taatou te hehekau tahi ma Aia,

⁷⁵ ia ki mee na ora taatou raa ki ttapu,

ia ki ttonu tahi hoki i mua na karemata TeAtua na aho hakaatoa iroto na ora taatou.

⁷⁶ Taku tama, akoe e me ki kannaria pera ma he profet TeAtua Hakanaani i Aruna.

Akoe e me ki haere i mua TeAriki, no tanattana te mateara Aia ki hamai vaa aruna,

⁷⁷ no hakaailloa ake na kanohenua Aia raa pera ma laatou e me ki ora, kame laatou e ttike i taha na hai sara laatou.

⁷⁸ TeAtua taatou raa he atua e manava aroha, ia e laoi.

Aia e me ki mee te maahina te noho laoi raa ki maahina mai i aruna taatou, ⁷⁹ tena ku hakamaahina mai te vaelani raa i aruna na tama e nnoho iraro te maru te mate raa,

tena ku hakattaki taatou raa ki oo tonu i te mateara te noho laoi raa."

⁸⁰ Te tamariki raa e homo no matua, ia e atamai hoki. Tena aia e noho i te kina se hai tama e tuu mahoa raa no tae roo te saaita aia ni hakahura iho no tuu i mua na tama Israel raa.

2

Jisas ku haanau iho

(Matiu 1.18-25)

¹ Te saaita naa, Ogastus te tuku hakanaani i Rom raa e hakamoe te tuua ma na tama i Rom raa hakaatoa ki oo i na matakaina laatou raa no hakamaumau na inoa laatou raa iroto na launiu te taumani i Rom raa.

² Te hakamaumau kaamata na inoa nei e kapihi mai te saaita Kwirinius ni hakamaatua iroto Siria. ³ Ia tena natama hakaatoa ku oo

no hakamaumau na inoa laatou raa i na matakaina na tipuna laatou raa ni nnoho mai i mua.

⁴ Josep ku tiaki Nasaret he matakaina i roto Galili no haere i Betlehem i roto Judia, te matakaina te tuku Devit raa ni haanau mai raa. Josep e haere i te matakaina raa, e mee aia e mamaoha iho i roto te hareakina Devit. ⁵ Josep e oo laaua ma Meri, te taukupu e hakamattino ma ki avvana laaua raa: tokorua raa e oo ma ki hakammau na inoa laaua raa. Meri e hai tama, ⁶ tena te saaita tokorua raa koinnoho koi i Betlehem, Meri ku tae te saaita aia ku mee ki mamaoha. ⁷ Meri ku haanau te arapou tanata kaamata aia raa, tena aia ki taapuru te tamariki raa na paamaro, tena ki hakamoe te tamariki raa i roto te kumete na manu raa ekaikkai. Tokorua raa e nnoho i roto te hare na manu raa, maitaname na hare na tama e moemmoe i te matakaina raa ku kkapi hakaatoa.

Na tama lollohi na sipsip ia ma na ensel

⁸ Te poo naa, e isi na tama lollohi na manu e nnoho i roto na paupaku tapiri ake i Betlehem raa no lollohi na sipsip laatou raa. ⁹ Te ensel TeAtua raa e tuu ake i na tama raa, tena na mahi TeAtua raa ku hakamaahina ake na tama raa. Na tama raa ku mattaku haeroo, ¹⁰ emeia te ensel raa e meake na tama raa ma, “Kootou ki se mattaku, maitaname anau e hamai ma te Rono Tauareka tera e me kikouatu te hihia erahiroo i na tama hakaatoa. ¹¹ Te aho nei i roto te matakaina Devit i Betlehem, Krai TeAriki, te Tokonaki kootou raa ku haanau iho. ¹² Te mee nei e me ki huri atu te hakamaoni i na tattara anau nei: kootou e me kikkite te tamariki e taapuru na paamaro e moe i roto te kumete na manu e kaikkai.”

¹³ Tena te saaita naa koi tammaki na ensel i te vaelani ku hukui ake ma te ensel raa no hakammaha TeAtua ma,

¹⁴ “Hakammaha TeAtua i te vaelani i aruna, ia ki nnoho laoi na tama i te maarama nei tera Akoe e hihia na tiputipu laatou raa.”

¹⁵ Te saaita na ensel raa ni vakkai muri i te vaelani, na tama e lollohi na manu raa ku tattara hokolaatou ma, “Taatau ki oo i Betlehem no mmata na mee TeAtua e meake na ensel Aia raa ki tattara mai taatou raa.”

¹⁶ Kito na tama raa ki haitaruuru no oo nokkite Meri laua ma Josep, tena kikkite hoki te tamariki raa e moe i roto te kumete na manu e kaikkai raa. ¹⁷ Te saaita na tama lollohi na manu raa ni kkite te tamariki raa, na tama raa ku tattara ake na tama i te matakaina raa na tattara te ensel raa ni tattara ake laatou i te vahi te tamariki raa. ¹⁸ Na tama hakaatoa ni llono na tattara na tama lollohi na manu raa ku mahharo roo. ¹⁹ Tena Meri e maanatu na meera hakaatoa, tena ki kkumi hemuu na tattara raa i roto te hatu manava aia. ²⁰ Na tama lollohi na manu raa ku vakkai, tena ki huhua na rue no hakammaha ake TeAtua, maitaname hea laatou ni llono ia ma hea laatou ni kkite raa, e ssau roo pera ma hea te ensel raa ni tattara ake laatou raa.

Te tamariki raa ku hui Jisas

²¹ Imuri e varu na aho, te saaita te tamariki raa ku mee ki ttuu te hakamaatino e tapu raa, na tama raa ku hui te tamariki raa Jisas, te inoa te ensel raa ni meake i mua Meri ni hai tama raa.

Josep laua ma Meri ku kkave Jisas i te Hare Tapu

²² Ia te saaita ki mee Meri ki matahua pera ma na tuua Moses e tattara raa ku tae. Tena tokorua raa ki too hoki Jisas no oo ma laua i te Hare Tapu ma ki hoki ake te tamariki raa iaa TeAtua ²³ pera ma hea e mmau i roto na tuua

TeAtua raa ma: “Na arapou taanata hakaatoa e me ki ttapu i na karemata TeAriki.”

²⁴ Tokorua raa e oo ma ki hoki ake e rua na rupe, kaa seai e rua na reia pera ma hea e mmau i roto na tuua TeAtua raa.

Simion ku kite Jisas

²⁵ Hetama ehui ma ko Simion enoho i Jerusalem te saaita naa. Te tama raa e tonu tahi, ia he tama hoki e hakatina, tena aia e noho no ttari te saaita TeAtua e me ki tokonaki na tama Israel raa ki ora. Te Anana Tapuraa kutau i roto Simion, ²⁶ tena Te Anana Tapuraa ni tattara ake Simion pera ma aia e me ki kite te Mesaia TeAtua ni tattara ma Aia e me ki kou mai raa i mua Simion e mate. ²⁷ Kito Te Anana Tapuraa ki hakattaki Simion i roto te Hare Tapu raa. Meri laaua ma Josep e too Jisas nokkave i te Hare Tapu raa ma kippena hea e mmau na tuua raa, ²⁸ tena Simion ku kapake no ssau te tamariki raa, tena ki hakammaha ake TeAtua peenei,

Nunc Dimittis

²⁹ “TeAtua, Akoe e ttaohi mmau roo na tattara Akoe raa no tae roo te saaita nei,

tena tiaki te tama hehekau Akoe nei ki haere ma te noho laoi,

³⁰ e mee Anau ku kite roo ma na karemata anau te Tama e me ki tokonaki maatou ki ora raa,

³¹ te Tama Akoe ni tanattana i mua na karemata na tama hakaatoa:

³² Aia ko te maahina tera e me ki huri ake hea Akoe e hihai raa ki illoa na tama seai ma ni Jiu raa,

tena ku kou ake na mahi Akoe raa i na tama Israel raa.”

³³ Josep laaua ma Meri ku mahharo haeo roo i na tattara Simion e tattara i te vahi Jisas raa. ³⁴ Tena kito Simion ki hakatapu te hai maatua raa, tena aia ki meake Meri, “TeAtua e hirihiri te tamariki nei ma kiseu na tama se hakattina raa, tena ku kou ake te nnoho laoi i na tama Israel raa. Te Tamariki nei e me ki mee pera ma he hakkatu TeAtua tera tammaki na tama e me ki tattara hakameeme e i te tamariki nei ³⁵ tena te tamariki nei e me ki hakari na hakataakoto na tama raa, tena te aroha akoe raa e me ki ssau pera ma he paraamo e taaro i roto te hatu manava akoe.”

Ana ku kite Jisas

³⁶ ³⁷ He tautukaha hine ku matua roo enoho i te kina raa, tena aia he profet hoki. Te tamana aia raa ko Fanuel, he tama i roto te hareakina Aser. Aia ni noho ma te tanata aia raa e hitu koi na hetau, tena te avana aia raa ku mate, tena te saaita nei aia ku tae tipu varu ma haa na hetau te matua aia. Te hine raa e haere tahi i te Hare Tapu, tena te ao ma te poo aia e hakammaha TeAtua, tena ki hakamaatapu tahi, ia elotu tahi hoki.

³⁸ Te paa saaita naa koi, Ana ku tae ake hoki no hakammaha TeAtua, tena ki tattara ake i te vahi te tamariki raa i na tama tera e nnoho no hakattari ma TeAtua e me ki hakattana na tama Jerusalem raa.

Josep laaua ma Meri ku vakkai muri i te matakaina laatou

³⁹ Josep laaua ma Meri e ppena no oti roo hea e mmau i roto na tuua TeAtua raa, tena tokorua raa ki vakkai i Nasaret, te matakaina laatou i roto Galili raa. ⁴⁰ Te tamariki raa e homo no matua, ia e atamai hoki, maitaname TeAtua e hihia te Tamariki raa, tena ki hakatapu Tama raa.

Jisas i roto te Hare Tapu

⁴¹ Na hetau hakaatoa, na maatua Jisas raa e oo i Jerusalem ki kkai te Kai te Pasova raa. ⁴² Jisas te saaita naa ku tae sanahuru ma rua na hetau

te matua Aia, tena laatou hai maatua ku oo i te Kai te Pasova raa pera ma laatou ni hahaere tahi na hetau hakaatoa raa. ⁴³ Te kai raa ku oti, tena laatou ku vakkai muri i te matakaina laatou raa, e meia Jisas enoho koi i Jerusalem. Na maatua Aia raa se illoa ma Jisas nise oo laatou. ⁴⁴ Tokorua raa e mannatu ma Jisas e hahaere ma te kautana laatou e oo raa, tena ki oo te aho naa hakaatoa. Te hiahi tokorua raa ku seseen, tena ki vahihhiri ake na llave ana ia ma na soalaoui laaua raa ma Jisas ihee. ⁴⁵ Tokorua raa ku se lave Tama raa, tena laaua ki vakkai i Jerusalem ma ki ssee Jisas.

⁴⁶ Te aho tana hakatoru tokorua raa kulave Jisas i roto te Hare Tapu, enoho ma na tisa na Jiu raa no hakalollono, tena ki vahihhiri ake na vahiri i na tama raa. ⁴⁷ Na tama hakaatoa ni llono te Tamariki raa e sui muri ake na vahiri laatou raa ku mahharo roo i te mattonu te Tamariki raa. ⁴⁸ Na maatua Jisas raa ku oho hoki te saaita laaua ni kkite te Tamariki raa, tena tetinna Aia raa ki meake, "Taku tama, aiea Akoe e mee peenaa i maaua naea? Maaua ku mmate roo te seseen Akoe."

⁴⁹ Tena kito Jisas ki meake, "Aiea koorua e seseen Anau naea? Koorua se illoa pera ma Anau e me ki noho i roto te hare te Tamana Anau nei?" ⁵⁰ Emeia tokorua raa se illoa hea Jisas e tattara ake raa.

⁵¹ Kito Jisas ki vakkai muri ma na maatua Aia raa i Nasaret, tena Aia e hakarono roo tokorua raa. Meri ekkumi hemuu na tattara hakaatoa te Tamariki raa i roto te hatu manava aia. ⁵² Tena Jisas e matua vave, ia e atamai hoki. Te Atua e hihia i na tiputipu te Tamariki raa, e ssau hoki pera ma te kanohenua raa hakaatoa.

3

Jon Baptis ku takutaku

(Matiu 3.1-12; Mak 1.1-8; Jon 1.19-28)

¹ Teenei ko te hakasehui ma rima na hetau Taiberias etuku i Rom, tena Pontius Pailat e hakamaatua i roto Judia, tena Herot e hakamaatua i roto Galili. Filip te taina Herot raa e hakamaatua i roto Ituria laaua ma Trakonitis, ia tena Lisianias e hakamaatua i roto Abilene. ² Tena Anas laaua ma Kaiafas ko na pohouru hakananniu na maatua raa.

Te saaita naa, na tattara TeAtua raa ku tiri Jon te taupeara Sekaraia raa i roto tekina etuumahora raa. ³ Tena Jon ku haere vaaroto nakina hakaatoa tappiri te riva Jordan raa no takutaku ake ma, "Ttike i taha ma na hai sara kootou raa, tena anau ku hakoukou tapu kootou. TeAtua e me kissors na haisara kootou raa itaha." ⁴ Essau pera ma profet Aisaia ni taataa mai i roto te launiu aia ma,

"He tama e takutaku i te kina e tuu mahoa ma, Tanattana te mateara TeAriki* ki hamai vaa aruna.

Tena ku hakatonu te mateara Aia raa ki tonu.

⁵ Tanu na kina notonoto raa ki mmore.

Tena ku ssari na mouna ia ma na tutu raa ki hakanatahi.

Hakattonu na mateara e ppiko raa ki ttonu,

tena ku hakamoremore na kina papapa haero raa ki pappapa laoi.

⁶ Tena na tama roo hakaatoa e me ki kkite TeAtua e tokonaki laatou ki ora."

⁷ Tena tammaki na tama ku oo ake Jon, ma tama raa ki hakoukou tapu laatou. Kito Jon ki meake na tama raa, "Kootou ni laponu. Koai te tama e meatu ma kootou e lavaa te hakassao i taha ma na hakalono lihu TeAtua

* **3:4** 3.4 TeAriki: Na tattara nei e mmua i roto Aisaia 40.3. Iroto te Old Testament se isi TeAriki e meia e isi koi Jihova

e me ki kou atu kootou raa? ⁸ Ppena na mee taualleka ki huri ake pera ma kootou ku ttike i taha ma na hai sara kootou. Tena auu se ahu ma Abraham he tipuna kootou. Anau e meatu kootou pera ma TeAtua e lavaa te huri na hatu nei ki mee peeraa ma ni mokopuna Abraham. ⁹ Te taku TeAtua raa ku tanatana ki ttuu na patiaa na laakau raa; na laakau hakaatoa se hhuua na hua taualleka raa e me ki tuutia ki hina, tena ku lletu i roto te ahi.”

¹⁰ Kito te kanohenua raa ki meake Jon, “Maatou e me ki mee peehee?”

¹¹ Tena Jon ki meake, “Te tama e isi e rua na kaukahu raa ki kou ake he kaukahu hokotahi ma te tama se isi raa. Tena te tama e isi na kai raa ki vvae na kai aia raa ma alaa tama.”

¹² Natama e aoao natakis tetaumani raa e hihhai hoki ma Jon ki hakoukou tapu laatou. Tena na tama raa ki meake, “Rabai, hea maatou e me ki ppena?”

¹³ Tena Jon ki meake na tama raa, “Kootou ki se too na sileni kiraka i aruna ma hea na tama hakamattua raa e meatu kootou ki too raa.”

¹⁴ Tena na soldia raa ki meake Jon, “Kaa maatou? Hea maatou e me ki ppena?”

Kito Jon ki meake na tama raa, “Auu se malliu no too na sileni te kanohenua raa kiraka ma te kooina kootou e tau te too raa. Kootou ki hihhia koi ma na sui kootou raa.”

¹⁵ Te kanohenua raa e nnoho ma te hakattina pera ma te Mesaia raa e me ki hamai, tena laatou ku mamannatu ma Jon kame ko te Mesaia raa. ¹⁶ Tena Jon ki tattara ake te kanohenua raa hakaatoa ma, “Anau e hakoukou tapu kootou ma te vai, e meia e isi te tama e me ki hamai i muri anau tera e hakanaaniu roo i aruna anau. Anau se tau hoki te vvete na maea na taka Aia e uru raa. Tama raa e me ki hakoukou tapu kootou ma TeAnana Tapu ia ma te ahi. ¹⁷ Tama raa ku tuu ma te tahitahi Aia raa ki vvae na hua raa i taha ma na penu na hua raa, tena ku hakkutu na hua raa i roto te hare Aia raa, tena ku ttuni na penu na hua raa.”

¹⁸ E tammaki roo na ara tera Jon e takutaku ake te Rono Tauareka TeAtua raa i na kanohenua raa, tena aia ki meake hoki na tama raa ki peesia na tiputipu sakkino laatou raa.

¹⁹ Tena Jon ki hai ake Herot, te tama e hakamaatua i roto Judia raa, e mee Herot e avana Herodias te avana te taina roo aia raa, tena ki ppena hoki tammaki na mee settonu. ²⁰ Tena Herot ki ppena te mee sakkino roo no ppono Jon i roto te hare karapusi.

Jon e hakoukou tapu Jisas

(Matiu 3.13–17; Mak 1.9–11)

²¹ Natama raa ku oti te hakoukou tapu ria hakaatoa, tena Jon ki hakoukou tapu hoki Jisas. Te vaelani raa ku taaraki te saaita Jisas ni lotu raa, ²² tena TeAnana Tapu raa ku llee iho i aruna Jisas pera ma he rupe. Tena TeAtua ki tattara iho i te vaelani ma, “Akoe he Tamariki hakamaoni roo Anau. Anau e hihia roo i Akoe.”

Te manava Jisas

(Matiu 1.1–17)

²³ Te saaita Jisas nikaamata na hehekau Aia raa, Aia ku taapiri ki tae tipu toru na hetau te matua Aia. Tena Jisas ko te Tama te kanohenua raa e mannatu ma he tamariki Josep raa.

Tena Josep he tama Heli.

²⁴ Heli he tama Matat.

Matat he tama Livai.

Livai he tama Melki.

Melki he tama Janai.
Janai he tama Josep.
²⁵ Josep he tama Matatias.
Matatias he tama Amos.
Amos he tama Nahum.
Nahum he tama Esli.
Esli he tama Nagai.
²⁶ Nagai he tama Mat.
Mat he tama Matatias.
Matatias he tama Semein.
Semein he tama Josek.
Josek he tama Joda.
²⁷ Joda he tama Joanan.
Joanan he tama Resa.
Resa he tama Serubabel.
Serubabel he tama Sealtiel.
Sealtiel he tama Neri.
²⁸ Neri he tama Melki.
Melki he tama Adi.
Adi he tama Kosam.
Kosam he tama Elmadam.
Elmadam he tama Er.
²⁹ Er he tama Josua.
Josua he tama Elieser.
Elieser he tama Jorim.
Jorim he tama Matat.
Matat he tama Livai.
³⁰ Livai he tama Simeon.
Simeon he tama Juda.
Juda he tama Josep.
Josep he tama Jonam.
Jonam he tama Eliakim.
³¹ Eliakim he tama Melea.
Melea he tama Mena.
Mena he tama Matata.
Matata he tama Natan.
Natan he tama Devit.
³² Devit he tama Jesi.
Jesi he tama Obet.
Obet he tama Boas.
Boas he tama Salmon.
Salmon he tama Nason.
³³ Nason he tama Aminadap.
Aminadap he tama Atmin.
Atmin he tama Hesron.
Hesron he tama Peres.
Peres he tama Juda.
³⁴ Juda he tama Jekop.
Jekop he tama Aisak.
Aisak he tama Abraham.
Abraham he tama Tera.
Tera he tama Nahor.
³⁵ Nahor he tama Seruk.
Seruk he tama Reu.

Reu he tama Pelek.
 Pelek he tama Eber.
 Eber he tama Sela.
³⁶ Sela he tama Kainan.
 Kainan he tama Arpaksat.
 Arpaksat he tama Siem.
 Siem he tama Noa.
 Noa he tama Lamek.
³⁷ Lamek he tama Metusela.
 Metusela he tama Enok.
 Enok he tama Jaret.
 Jaret he tama Mahalalel.
 Mahalalel he tama Kenan.
³⁸ Kenan he tama Enos.
 Enos he tama Set.
 Set he tama Adam.
 Adam he tama TeAtua.

4

Satan e tatakore Jisas

(Matiu 4.1-11; Mak 1.12-13)

¹ TeAnana Tapu raa ku tau i roto Jisas, tena Aia ki haere i taha ma te riva Jordan raa. Kito TeAnana Tapu raa ki hakattaki Jisas i te kina se hai tama e tuu mahoa raa, ² tena Satan ku tatakore Jisas i roto tipu haa na aho. I roto na aho naa hakaatoa Jisas se hai mee ekai, tena i te aho hakaoti raa Aia ku hikai roo.

³ Kito Satan ki meake Jisas, "Kame Akoe he tamariki hakamaoni TeAtua, Akoe ku meake te hatu nei ki huri mo haraoa."

⁴ Tena Jisas ki meake, "E mmau i roto te Launiu Tapu ma, "Te tama se mee ma e ora koi i te haraoa.'"

⁵ Kito Satan ki hakattaki Jisas i te kina e palluna raa, tena ki hakkite ake paa saaita koi na henua roo hakaatoa i te maarama nei raa iaa Jisas. ⁶ Tena Satan ki meake Jisas, "Anau e me kikou atu na mahi nei ia ma na mee taualleka nei iaa Akoe, maitaname anau ku ttino na mee nei hakaatoa, tena anau e me kikou ake na mee nei he tama peehee anau e hihai ki kou ake. ⁷ Tena kame Akoe elotu mai anau, anau e me kikou atu na mee nei hakaatoa ma Akoe."

⁸ Kito Jisas ki meake, "E mmau i roto te Launiu Tapu ma, 'Lotu ake TeAriki TeAtua akoe raa, tena ku hehekau koi ma Tama raa.'"

⁹ Tena Satan ki hakattaki Jisas i Jerusalem no hakatuu Tama raa i te kina e palluna roo i te Hare Tapu raa, tena aia ki meake, "Kame Akoe he Tamariki hakamaoni TeAtua, Akoe kullee i raro, ¹⁰ maitaname te Launiu Tapu raa e tattara mai pera ma, "TeAtua e me ki meake na ensel Aia raa ki lollohi hakaraoi Akoe.' ¹¹ Ia e mmau hoki ma, 'Na ensel raa e me ki ttaohi Akoe ma na rima laatuoti ki se lavaa na vae akoe raa te paku na hatu.'"

¹² Tena Jisas ki meake, "te Launiu Tapu raa e tattara mai hoki pera ma, 'Akoee se lavaa te hahaaite TeAriki TeAtua akoe raa.'"

¹³ Satan ku oti roo na hahaaite hakaatoa aia iaa Jisas raa, tena aia ki tiaki Tama raa no haere kaa i taha.

Jisas e kaamata no akoako i Galili

(Matiu 4.12-17; Mak 1.14-15)

¹⁴ Jisas ku vaakai i Galili, tena na mahi TeAnana Tapu raa ku tau i roto Aia. Te rono Jisas raa kutere ina matakaina hakaatoa roo i roto Galili.

15 Jisas e akoako i roto na hare lotu na Jiu raa, tena na tama raa hakaatoa ku hakammaha i Aia.

*Na tama i Nasaret raa ku se hihhai Jisas
(Matiu 13.53-58; Mak 6.1-6)*

16 Jisas ku haere i Nasaret, te matakaina Aia ni matua mai raa. Jisas ku haere i te hare lotu i te aho te Sabat pera ma Aia ni hahaere i mua raa. Tena Jisas ki tuu i mua te kanohenua raa ma ki ppau ake te Launiu Tapu raa, 17 tena te tama e rorohi te hare lotu raa ki kou ake te launiu profet Aisaia raa iaa Jisas. Tena Jisas ki taaraki te launiu raa no tae i te kina e taataa ma,

18 “TeAnana Tapu TeAtua raa e tau i roto Anau, maitaname TeAtua ni hirihiri Anau ki kkave te Rono Tauareka raa i na tama e hakaalloha raa.

TeAtua e kauna ria iho Anau ki tattara ake na kanohenua hakaatoa pera ma Aia e me ki hakattana na tama karapusi raa, tena ku mee na tama karemata sseni raa ki kkite, tena ku hakattana na tama hakaalloha raa itaha ma na mahi na tama hakatannata raa,

19 tena ku tattara ake pera ma te saaita hakamaoni raa ku tae mai, te saaita TeAriki e me ki tokonaki te kanohenua Aia raa ki ora.”

20 Kito Jisas ki ppui te launiu raa, tena ki kou ake muri i te tama e rorohi te hare lotu raa, tena ki noho i raro. Na tama i roto te hare lotu raa hakaatoa ku kkira ake iaa Jisas, 21 tena Jisas ki meake na tama raa, “Na tattara i roto te Launiu Tapu kootou ni llono raa ku hakamaoni te aho nei.”

22 Te kanohenua raa ku hakammaha roo iaa Jisas ia ma na tattara taualleka Aia raa. Na tama raa e tattara ma, “Teenei he tamariki Josep, kaa sei?”

23 Kito Jisas ki meake na tama raa, “Anau e iroa pera ma kootou e me ki mee mai Anau te tattara ma, ‘Dokta, tokonaki akoe Hokkoe ki tauareka.’ Kootou e me ki mee mai hoki Anau ki ppena i te matakaina Anau nei na mee tera kootou e llono Anau ni ppena i Kaperneam raa.” 24 Tena Jisas ki meake, “Anau e meatu te hakamaoni, na kanohenua hakaatoa e me ki se hihhai te profet i te matakaina roo aia raa.

25 “Hakallono mai Anau: te mee nei e hakamaoni pera ma na tautukaha hhine ni noho i roto Israel te saaita Elaija raa e tammaki, ia teenaa ko te saaita ni se hai reurehu roo hokotahi ni lleku i roto e toru toe na hetau raa, tena te henua naa hakaatoa hoki ni ttiri te one e haeroo. 26 Ia TeAtua ni se kauna Elaija ki haere he tama peeraa hoki, e meia Elaija e haere i te tautukaha hine e noho i Sarefat, he matakaina i roto Saidon.

27 “Tena e tammaki hoki na tama e kaina te manumanu haero e noho i roto Israel te saaita profet Elisa, e meia se hai tama na tama raa ni tokonaki ria no taualleka. Elisa e tokonaki koi Naman te tama i Siria raa.”

28 Te saaita natama i roto te hare lotu raa ni llono na tattara nei, na tama raa ku lloto haeroo. 29 Tena na tama raa ku mahhike i aruna no horo Jisas i taha ma te matakaina raa. Te matakaina raa e tuu i aruna te mouna palluna. Tena na tama raa ku mee ma ki taohi Jisas no lletu i raro i te vahi te mouna raa, 30 e meia Jisas e haere uru koi vaa roto te kanohenua raa no haere i taha.

*Jisas e hakaise te tipua sakkino i taha
(Mak 1.21-28)*

31 Kito Jisas ki haere i te matakaina Kaperneam i roto Galili raa. Tena i te aho te Sabat, Jisas ku akoako ake te kanohenua raa. 32 Na tama raa

ku mahharo roo i na akoako Jisas raa, maitaname Tama raa e akoako ma na mahi Aia.

³³ He tama i roto te harelotu raa e isi te tipua sakkino i roto aia. Tena te tama raa ki kanna ake hakamaroa ma, ³⁴ “Jisas, te Tama i Nasaret, hea Akoe e me kippena imaatou? Akoe e hamai ma kiseu maatou? Anau e iroa koai Akoe. Akoe ko te Tama e Tapu TeAtua tera e hakatae na tattara Aia raa!”

³⁵ Kito Jisas ki hakamataku ake te tipua raa ma, “Se vaa, tena ku oo i taha ma te tama naa!” Kito te tipua raa killetu te tama raa iraro, tena ki tere i taha se hai mee sakkino e ppena i te taupeara raa.

³⁶ Te kanohenua raa hakaatoa ku mahharo, tena ki tattara hokolaatou ma, “Teenei he akoako peehee? Tama nei e tattara ake na tipua raa ma na mahi, tena na tipua raa ku huro iho i taha.” ³⁷ Tena terono Jisas raa ku paa i na kina vaa raa hakaatoa.

Jisas e tokonaki tammaki na tama no taualleka

(Matiu 8.14-17; Mak 1.29-34)

³⁸ Tena Jisas ku haere i taha ma te harelotu raa no haere i te hare Saimon raa. Te hinaona hine Saimon raa elaavea, te vvela aia raa e hai mahi roo. Tena na tama i te hare raa ku meake ma Jisas ki tokonaki te hine raa. ³⁹ Jisas e tuu i te vahi te hine raa no hai ake te maahana raa ki tiaki te hine raa. Te saaita naa koi, te hine raa ku mahike iaruna no tanattana na kai na tama raa ki kkai.

⁴⁰ Te saaita telaa raa ku mee ki huru, te kanohenua raa ku kou ake na tama lavvea na maahana roo hakaatoa raa iaa Jisas, tena Tama raa ki hakapiri na rima Aia raa iaruna na tama raa hakaatoa no taualleka.

⁴¹ Tammaki na tipua sakkino ku huro i taha ma na tama. Tena na tipua raa e kanna ake hakamaroa ma, “Akoe ko te Tamariki TeAtua.”

Tena Jisas ki hakamataku ake na tipua raa ki se tattara, maitaname na tipua raa e illoa pera ma Aia ko te Mesaia.

Jisas ku takutaku i Judia

(Mak 1.35-39)

⁴² Tena te tahata roo Jisas ku tiaki te matakaina raa no haere i te kina se hai tama e nnoho raa. Te kanohenua raa ku kaamata no sесеe Jisas, tena te saaita laatou ni lave Tama raa, na tama raa ku mee ma ki ttaohi Tama raa ki se haere i taha ma laatou. ⁴³ Emeia Jisas e meake na tama raa, “Anau e me ki takutaku te Rono Tauareka i te Hakamaatua ana i te Vaelani raa i alaa matakaina hoki, maitaname teenei hea TeAtua ni kauna ria mai Anau raa.”

⁴⁴ Tena Jisas ki haere no takutaku i roto na harelotu i Judia raa.

5

Jisas e kanna tokohaa na disaipol kaamata Aia

(Matiu 4.18-22; Mak 1.16-20)

¹ Teeraa he aho Jisas e tuu i tai te Namu Genesaret, tena te kanohenua raa ku muimui ake iaa Jisas ma ki hakallono Tama raa e takutaku na tattara TeAtua raa. ² Jisas ekite e rua na vaka e hakauu te taunatai, tena na tama meemeie ika raa ku ttiho iraro no huihui na kupena laatou raa. ³ Jisas ku kake i roto te vaka hokotahi, ia teenaa ko te vaka Saimon, tena Aia ki meake Saimon ki unuki te vaka raa i taha ma te taunatai raa. Tena Jisas ki noho i roto te vaka raa no akoako ake te kanohenua raa.

⁴ Jisas e akoako ake te kanohenua raa no oti, tena Aia ki meake Saimon, “Hakanuu te vaka nei i te kina e nnoto raa, tena ku ppehi te kupena akoe raa ki mmau ni ika.”

⁵ Kito Saimon ki meake, “TeAriki, te poo raa hakaatoa maatou e puipui ma ki mmau ni ika, e meia maatou se hai ika roo hokotahi ni mmau. Emeia, teenaa Akoe e mee mai ma ki ppehi te kupena nei, tena anau e me ki ppehi.”

⁶ Na tama raa e ppehi te kupena laatou raa no mmau tammaki roo na ika, tena te kupena raa ku taapiri ki masae. ⁷ Kito na tama raa ki auna ake na soa laatou i roto teeraa vaka raa ma ki oo ake no tokonaki laatou. Tena na tama raa ki oo ake no uta e rua na vaka raa no tappiri roo ki appuru na ika.

⁸ Te saaita koi Saimon Pita nikite te kooina na ika raa hakaatoa, aia ku tteihio i raro no tuturi i mua Jisas, tena ki meake, “TeAriki, haere i taha ma anau! Anau he tama hai sara!”

⁹ Pita ia ma na soa aia raa ku mahharo i te kooina na ika laatou ni ppui raa hakaatoa. ¹⁰ Tena Jems laaua ma Jon na tama Sebedi raa ku mahharo hoki peeraa ma Pita raa. Kito Jisas ki meake Pita, “Auu se mataku! Te saaita nei akoe e me ki hahanota na tama.”

¹¹ Kito na tama raa ki horo na vaka laatou raa i uta, tena ki tiaki na mee raa hakaatoa no tauttari Jisas.

Jisas e tokonaki te tama laavea

(Matiu 8.1–4; Mak 1.40–45)

¹² Jisas enoho iroto te matakaina tera eisi tetama ekaina te manumanu haeo. Te tinotama te tama raa e hai saanuku roo hakaatoa. Te saaita tama raa nikite Jisas, aia kutteihio notuturi i mua Jisas, tena ki meake, “TeAriki! Kame Akoe e hihai, Akoe ku tokonaki anau ki matahua.”

¹³ Tena Jisas ki haaro ake te rima Aia raa nottaohi tama raa, tena ki meake, “Anau e hihai ki tokonaki akoe ki tauareka.” Te saaita naa koi, te tinotama te tama raa kummore hakaatoa. ¹⁴ Tena Jisas ki meake te tama raa, “Auu setattara ake ni tama, emeia haere tahi roo i te maatua raa, tena kumeake aia ki mmata te tinotama akoe raa, ki huri ake te kanohenua raa te hakamaoni pera ma akoe ku tauareka, tena akoe ku hoki ake te hoki tera Moses ni meatu raa.”

¹⁵ Emeia terono Jisas raa kupaa na kina roo hakaatoa, tena tammaki na tama ku oo ake no hakallono Tama raa, ia tammaki hoki na tama elavvea na maahana raa kutaualleka ma na maahana laatou. ¹⁶ Emeia tammaki na vahao Jisas e tiaki na tama raa no haere i na kina se hai tama raa no lotu.

Te tama na vae e mmate

(Matiu 9.1–8; Mak 2.1–12)

¹⁷ He aho hokotahi Jisas e akoako ake te kanohenua raa, tena eisi na Farisi laatou ma na tama e poroporo na tuua e nnoho i te kina raa hoki. Na tama raa e oo mai ina matakaina hakaatoa iroto Galili, Judia ia ma Jerusalem. Na mahi TeAtua raa e mmoe i roto Jisas ki tokonaki na tama lavvea raa ki taualleka. ¹⁸ E isi na tama e ssau ake te tama na vae e mmate i aruna te kakkake. Tena na tama raa ku hahaihi ma ki ssau ake te tama raa iroto hare ma ki hakamoe i mua Jisas. ¹⁹ Emeia na tama raa ku sessao teuru i hare, e mee te kanohenua raa e tammaki roo. Kito na tama raa ki kkkake i aruna na inaki raa no hakahotu te inaki hokotahi, tena ki hakatereihio te tama na vae e mmate raa i aruna te kakkake raa no hakamoe i mua Jisas. ²⁰ Jisas e kite na hakattina na tama raa, tena Aia

ki meake te tama na vae e mmate raa, “Taku soa! Anau e ssoro na hai sara akoe raa i taha.”

²¹ Tena na tama e poroporo na tuaa ia ma na Farisi raa ku tattara hokolaa-tou ma, “Koai te Tama e tattara hakameeme TeAtua nei? TeAtua Hokoia koi e lavaa te ssoro na hai sara i taha!”

²² Jisas e iroa na hakataakoto na tama raa, tena Aia ki meake na tama raa, “Aiea kootou e too na mannatu peenaa naea? ²³ Te tattara hee e hainauhie, te tattara ma, ‘Anau e ssoro na hai sara akoe raa itaha,’ ma te tattara ma, ‘Tuu iaruna no haere?’ ²⁴ Anau e me ki huriatu kootou pera ma te Tamariki te Tama nei e isi na mahi Aia i te maarama nei ki ssoro na hai sara i taha.” Kito Jisas ki meake te tama na vae e mmate raa, “Anau e meatu akoe, tuu i aruna no too te kakkake akoe naa no haere i hare.”

²⁵ Te saaita naa koi, te tama raa ku mahike i aruna i mua te kanohenua raa hakaatoa, tena kitoo te kakkake aia ni moeraa no haere i hare, tena ki hakammaha TeAtua. ²⁶ Te kanohenua raa hakaatoa ku mahharo roo! Na tama raa ku mattaku, tena ki hakammaha hoki TeAtua ma, “Maatou ku kkite na mee taualleka i te aho nei.”

Jisas e kannaa ake Livai ki tautari Aia (Matiu 9.9–13; Mak 2.13–17)

²⁷ Tena Jisas ki haere itaha ma te hare raa no kite tetama e aoao na takis te taumani e hui ma ko Livai. Te tama raa e noho i te kina e aoao na takis raa, tena Jisas ki meake te tama raa, “Tautari mai Anau.” ²⁸ Tena Livai ki mahike i aruna no tiaki na mee roo hakaatoa, tena ki tautari Jisas.

²⁹ Kito Livai kipena tekai erahi iroto te hare aia raa, tena tam-maki na tama e aoao na takis ia ma alaa tama hoki e nnoho i te kina raa no kkai. ³⁰ Tena na Farisi ia ma na tama e poroporo na tuaa raa ku hai ake na disaipol Jisas raa ma, “Aiea kootou e kkai ma na tama e aoao na takis ia ma na tama hai ssara naea?”

³¹ Tena Jisas ki meake na tama raa, “Na tama se lavvea raa se lavaa te oo no mmata te dokta, aanaa ko na tama koi e lavvea raa e me ki oo no mmata te dokta. ³² Anau sehamai no kannaa na tama emannatu ma laatou ettonu raa kittike itaha ma na hai sara laatou, e meia Anau e hamai no kannaa na tama hai ssara raa ki ttike i taha ma na hai sara laatou raa.”

Te vahiri i te hakamamaatapu (Matiu 9.14–17; Mak 2.18–22)

³³ Kito na tama raa ki meake Jisas, “Na disaipol Jon raa e hakamaatapu, ia elotu tahi hoki, e ssau hoki pera ma na disaipol na Farisi raa, e meia na disaipol Akoe raa e kkai, ia e unu koi.”

³⁴ Tena Jisas ki meake, “Eaa! Na soa te tama e avana raa e me ki se lavaa te kkai te saaita te tama e avana raa e nnoho ma laatou? Seai! ³⁵ Emeia e isi te aho te tama e avana raa e me ki haere i taha ma na soa Aia raa, tena na tama raa e me ki hakamaatapu.”

³⁶ Tena Jisas ki tattara ake hoki na tama raa te tattara hurihuri nei, “Se hai tama e lavaa te ssae te paamaro vahao nei raa no hakapuni te paamaro tuai e masae raa, maitaname te muri maro raa e me ki masae itaha ma te paamaro tuai raa, e mee te paamaro tuai raa ku se mmau.

³⁷ “Se hai tama e utu te wain vahao nei iroto te kiri tuai na sipsip raa, maitaname te wain vahao nei raa e me ki pia no ssaa te kiri te sipsip raa, tena te wain vahao nei raa ku manini puamu, ia te kiri te sipsip raa hoki e me ki haeo. ³⁸ Emeia na wain vahao nei raa e tau te utu iroto te kiri te sipsip vahao nei. ³⁹ Kame he tama e unu te wain e mmara, te tama naa

e me ki selavaa te hiunu te wain e marie raa. Tama raa e me ki mee ma, "Te wain kaamata raa e tauareka."

6

Jisas ko TeAriki te Sabat

(Matiu 12.1-8; Mak 2.23-28)

¹ Jisas ma na disaipol Aia raa ku oo vaa roto te paupaku e hhomona wit raa ite aho te Sabat. Na disaipol raa e kotikoti na wit raa no murumuru ma na rima laatou raa, tena kikkai na hua raa. ² Kito na Farisi raa ki meake, "Hea kootou e ppena i te aho te Sabat nei raa se tonu ma hea e mmau i roto na tuua te aho nei raa."

³ Tena Jisas ki meake na Farisi raa, "Kootou ni mee raa se ppau hea Devit ni ppena te saaita aia ma na tama tauttari aia raa ni hikkai? ⁴ Devit e haere i te Hare Tapu TeAtua raa no too na haraoa ku oti te hakatapu raa no kai, tena ki kou ake hoki na haraoa raa ina tama tauttari aia raa no kkai. Ia se tonu ma na tuua ma te tama vare ki kai na haraoa raa, na maatua raa koi e lavaa te kkai na haraoa raa."

⁵ Tena kito Jisas ki meake na Farisi raa, "Te Tamariki te Tama nei ko TeAriki te Sabat."

Te tama te rima e piko

(Matiu 12.9-14; Mak 3.1-6)

⁶ Teeraa Sabat, Jisas ku haere i te hare lotu na Jiu raa no akoako. He tama te rima laaua aia raa e mate e noho i te kina raa. ⁷ Na tama poroporo na tuua ia ma na Farisi raa e hihhai ma kikkite Jisas e ppena he mee e sara ma ki lavaa laatou te mmau tattara iaa Jisas, tena na tama raa ku kirakira hakamattonu roo ma ka oti Jisas ku tokonaki te tama raa ite aho te Sabat raa.

⁸ Emeia Jisas e iroa na hakataakoto na tama raa, tena Aia ki meake te tama te rima e mate raa, "Tuu iaruna no hamai imua." Tena te tama raa ki mahike no haere ake no tuu i mua te kanohenua raa. ⁹ Kito Jisas ki meake na tama raa, "Anau e vahiri atu kootou: hea na tuua taatou raa e mee mai ma taatou ki ppena i te aho te Sabat? Ki tokonaki te tama ma ki mee te tama ki hakalono llihu? Ki tokonaki te ora te tama ma ki ssepe te ora te tama?"

¹⁰ Jisas ekkira hakataka ake na tama raa hakaatoa, tena Aia ki meake te tama raa, "Ssora te rima akoe naa." Kito te tama raa ki ssora te rima aia raa, tena te rima raa ku tauareka hakaraoi.

¹¹ Na Farisi laatou ma na tama poroporo na tuua raa kulloto haeroo, tena ki kaamata notattara hokolaatou ma hea laatou e me ki ppena iaa Jisas.

Jisas e hirihiri sanahuru ma rua na disaipol Aia

(Matiu 10.1-4; Mak 3.13-19)

¹² Te saaita naa Jisas ku haere i aruna te mouna raa no lotu, tena ki noho te poo naa hakaatoa no lotu ake TeAtua. ¹³ Te tahata Aia ku kannaa ake na disaipol Aia raa hakaatoa, tena Aia ki hirihiri sanahuru ma rua na tama, tena Aia ki kannaa na tama raa ma ni aposol. Aanei na inoa na tama raa:

¹⁴ Saimon tera Jisas e hui ma ko Pita raa,
tena Andru te taina Pita raa,
Jems, te taina Jon raa,

tena Jon,
Filip,
Bartolomyu,

¹⁵ Mati, u,
Tomas,

Jems, te tama Alfius raa,
 tena Saimon, te tama se hihai ma Rom ki rorohi Israel raa,
¹⁶ Judas, te tama Jems raa,
 tena Judas Iskariot tetama e me ki hakariake Jisas inatama hakamatua raa.

Jisas e akoako, tena ki tokonaki na tama lavvea
 (Matiu 4.23-25)

¹⁷ Jisas ma na aposol Aia raa ku oo mai iraro ma te mouna raa, tena Aia ki haere no tuu i te kina e mmore raa ma na disaipol tammaki Aia raa. He kanohenua e rahiroo ettuu i te kina raa, na tama i Judia, na tama i Jerusalem ia ma na tama na matakaina vaa tai Taia laaua ma Saidon raa.
¹⁸ Na tama raa e oo ake ma ki hakallono Jisas, tena ma ku meake Tama raa ki tokonaki laatou ki taualleka. Na tama e isi na tipua sakkino raa e oo ake hoki ma Jisas ki tokonaki laatou. ¹⁹ Na tama raa hakaatoa e hahaivi ma ki ttaohi Jisas, e mee na mahi TeAtua etakoto i roto Jisas raa e tokonaki na tama raa hakaatoa no taualleka.

Te tauareka ia ma te haeo
 (Matiu 5.1-12)

²⁰ Jisas e kkira ake na disaipol Aia raa, tena ki meake, "Kootou na tama hakaalloha raa e me ki hakatapu ria, e mee te Hakamaatua ana i te Vaelani raa he kina kootou!"
²¹ Kootou na tama e hikkai vahao nei raa e me ki hakatapu ria, kootou e me ki pphou!
 Kootou na tama e tanittani vahao nei raa e me ki hakatapu ria, kootou e me ki katakkata!
²² Kootou e me ki hakatapu ria te saaita na tama e kirilloto kootou, ia ku se hihai kootou, ku hai na haeo kootou, tena ki tattara sakkino kootou, e mee kootou e tauttari te Tamariki te Tama nei! ²³ Kootou ki hihhia te saaita na mee nei e kapihi atu kootou. Kootou ki hihhia roo, maitaname na tuhana e llahi kootou raa e mmoe i te vaelani. Na tipuna na tamana taa-tou i mua raa hoki e kou ake na hakalono llihu i na profet TeAtua i mua raa.
²⁴ Ia tena kootou na tama e tutuu laoi te saaita nei raa e me ki haeo roo; e mee te saaita te hihhia kootou raa ku oti!
²⁵ Kootou na tama e kkai no pphou te saaita nei raa e me ki haeo roo; maitaname kootou e me ki hikkai i muri!
 Kootou na tama e maihu kkata te saaita nei e me ki haeo roo; kootou e me ki ppari no tanittani!
²⁶ Ia se isi te tauareka te saaita te kanohenua raa e tattara hakatauareka akoe, e mee na tipuna laatou raa ni tattara hakamamaha na tama sei ma ni profet TeAtua hakamaoni raa.

Laoi na tama e haeo ma kootou raa
 (Matiu 5.38-48; 7.12a)

²⁷ "Emeia Anau emeatu kootou natama ellono Anau raa: Laoi na tama e haeo kootou raa, tena ku ppena hakatauareka na tama e kiri lloto kootou raa, ²⁸ tena kulotu ake TeAtua ki hakatapu natama e hai haeo kootou raa, tena ku lotu ake hoki TeAtua ki tokonaki na tama e tattara llihu kootou raa. ²⁹ Kame he tama e ppa te patikauvae akoe raa, tena meake aia ki ppa teeraa patikauvae hoki. Kame he tama e too te kaukahu matorro akoe raa, tena tiaki aia ki too hoki te kaukahu mannihi akoe raa. ³⁰ Kou ake niaa na tama e kainno atu akoe raa, tena kame he tama e too hea akoe e ttino raa, tena auu se meake ki kou atu muri.

31 “Ppena i alaa tama pera ma hea akoe e hihai ma na tama raa ki ppena i akoe raa.

32 “Kame kootou e laoi koi na tama tera e laoi kootou raa, kaa he tauareka peehee kootou e me ki too? E mee na tama haisara raa hoki e laoi koi na tama e laoi laoutou raa. 33 Kame kootou e taualleka koi na tama tera e taualleka kootou raa, tena kaa he tauareka peehee kootou e me ki too? E mee na tama haisara raa hoki e taualleka koi na tama e taualleka laoutou raa. 34 Ia tena kame kootou e hoki ake na mee i na tama tera kootou e illoa ma kootou elavaa tetoo muri na meeraa, tena kaa he tauareka peehee kootou e me ki too? E mee na tama haisara raa hoki e hoki ake na mee i na tama haisara raa ma kilavaa laoutou tetoo muri te kooina laoutou ni hoki raa.

35 “Emeia kootou kilaoi na tama e haeo kootou raa, tena kuppna hakataureka na tama raa; hoki, tena auu se hakataakoto ma ki too muri he mee. Tena kootou e me ki isi na tuhana e llahi. Kootou e me ki mee pera ma ni tamalliki TeAtua Hakanaaniu. TeAtua e laoi na tama sakkino ia ma na tama haisara. 36 Kootou ki manava alloha e ssau pera ma te Tamana taatou raa e manava aroha.

*Auu se tattara te hai sara te tama
(Matiu 7.1-5)*

37 “Auu se tattara te hai sara te tama te maanatu koi akoe, tena TeAtua e me ki selavaa te hakatonutonu kootou. Auu se tamoa haeo alaa tama, ka oti alaa tama ku tamoa haeo kootou. Ssirihia na hai sara alaa tama, tena TeAtua e me ki ssirihia na hai sara kootou raa. 38 Hoki ake alaa tama, tena TeAtua e me ki hoki atu kootou. Hakamaoni, kootou e me ki too te kooina e rahi roo. Te tokonaki e rahi raa e me ki moe i na rima kootou tera kootou e me ki selavaa te ttaohi. Te kooina kootou e hoki ake alaa tama raa, TeAtua e me ki kou atu te kooina naa hoki.”

39 Tena Jisas ki tattara ake na tama raa te tattara hurihuri nei, “Te tama karemata sseni raa selavaa te hakattaki teeraa tama karemata sseni. Kame aia e hakattaki, tena lauaa hakaatoa e me kitteiho i roto terua e nnoto. 40 Se hai tamalliki skul eraka i aruna tetisa laoutou raa, emeia na tamalliki skul hakaatoa e me ki ssau pera ma te tisa laoutou raa te saaita laoutou ku oti na skul laoutou raa.

41 “Aiea akoe ekkira ake te kerekere e mmau te karemata te taina akoe raa, kaa akoe seanana peehee telaakau e mmau te karemata akoe raa? 42 Akoe elavaa peehee te meake te taina akoe raa, ma, “Taina, hamai ki ppsi te kerekere e mmau te karemata akoe naa,” te saaita akoe hokkoe se kite telaakau e mmau te karemata akoe raa? Akoe e tattara uhiuhi koi. Akoe e tau tetokea telaakau e mmau te karemata akoe raa i mua, tena akoe e me ki kite laoi no ppsi te kerekere e mmau te karemata te taina akoe raa.

*Na laakau ia ma na hua
(Matiu 7.16-20; 12.33-35)*

43 “Te laakau tauareka selavaa te hua na hua sakkino. Tena te laakau sakkino selavaa te hua na hua taualleka. 44 Na hua raa e huri mai na tipu telaakau raa. Selavaa he tama te haki te natu i te purukavuhu. Tena selavaa he tama te haki te hui te hara i te paaku. 45 Na tama taualleka raa e ppena na mee taualleka: tauttari na tiputipu taualleka na hatu manava laoutou raa. Tena na tama sakkino raa e pena na mee sakkino; tauttari na tiputipu sakkino na ora laoutou raa. Te maihu raa e tattara iho na mee tera e kkapu i roto na hatu manava laoutou raa.

*Tokorua na tama hakatuutuu hare
(Matiu 7.24-27)*

⁴⁶ “Aiea kootou ekanna mai Anau ma ‘TeAriki, TeAriki,’ e meia kaa kootou se ppena hea Anau nimeatu raea? ⁴⁷ Kame he tama e hamai Anau no rono na tattara Anau raa, tena ki tautari na tattara raa, Anau e me ki huri ake na tiputipu taualleka i te tama naa. ⁴⁸ Tama naa e ssau pera ma he tama e kerī na pōu te hare aia raa ki hakatuu i aruna te hatu paa. Tena te hua peau raa kulohia no paku te hare raa, e meia te hare raa se lavaa roo te naue, maitaname te hare raa e ppena hakatauareka roo. ⁴⁹ Emeia kame he tama e rono na tattara Anau raa, tena ki se tautari na tattara Anau raa, tena te tama naa e ssau pera ma he tama e hakatuu te hare aia raa i aruna te kerekere vare koi, tena te saaita te hua peau raa e ppaku te hare raa, te hare raa e me ki hina no ppaku hakamaroa roo i raro.”

7

*Jisas e tokonaki te tama hehekau te purepure hakamaatua
(Matiu 8.5-13)*

¹ Jisas ku oti roo te tattara ake na tattara Aia raa hakaatoa i te kanohenua raa, tena Aia ki haere i Kaperneam. ² Teeraa he purepure hakamaatua, tena aia eisi te tama hehekau tera aia e hihai mahi roo, te tama hehekau aia raa elaavea no taapiri kimate. ³ Te purepure hakamaatua raa erono na mahi Jisas raa, tena aia kikauna na tama hakamattua na Jiu raa ki oo no meake Jisas ki haere ake notokonaki te tama hehekau aia raa ki tauareka. ⁴ Na tama raa e oo ake no ttiri Jisas, tena ki tattara hakaaroha ake ma, “Te tama nei e tau roo Akoe ki tokonaki aia. ⁵ Te purepure hakamaatua nei elaoi roo maatou, tena aia e hakatuu hoki te hare lotu maatou raa.”

⁶ Kito Jisas ki oo ma na tama raa. Jisas ku taapiri i te hare raa, tena te purepure hakamaatua raa ki kauna na soala oi aia raa ki meake Jisas mā, “Te Ariki, ka oti Akoe ku naenaē. Anau e maanatu ma Akoe setau te hamai i roto te hare anau nei, ⁷ tena anau hokonnau e maanatu ma anau setau hoki te haere atu no mmata akoe. Akoe kippehi koi he tattara ki tauareka te tama hehekau anau nei. ⁸ Anau hoki he tama e noho i raro na mahi na tama hakamattua, tena anau e isi na purepure e hehekau i raro anau. Kame anau e meake te tama raa mā, ‘Haere!’ tena te tama naa e me ki haere. Kame anau e meake te tama raa mā, ‘Hamai!’ te tama naa e me ki hamai. Kame anau e meake te tama hehekau anau raa mā, ‘Ppena te mee nei!’ tena te tama naa e me ki ppena koi.”

⁹ Jisas e oho tesaaita Aia nirono na tattara te tama raa, tena Aia ki hakatike no meake te kanohenua e tauttari Aia raa, “Anau e meatu kootou, Anau se hai vahao roo e ttiri te tama e hakatina peenei, niaina mā i roto roo Israel!”

¹⁰ Na tama ni oo ma na tattara raa ku vakkai i te hare te purepure hakamaatua raa no kkite mā te tama hehekau raa ku tauareka.

Jisas e hakaora te tamariki tanata te tautukaha hine

¹¹ Teeraa aho Jisas ku haere i te matakaina Nain mā na disaipol Aia raa, tena he kanohenua erahi roo ku oo laatou. ¹² Te saaita koi Jisas ni tae i te totoka te matakaina raa, na tama te matakaina raa ku ssau ake te tama e mate. Te tama e mate raa ko te tautahi tama koi te tautukaha hine raa, tena tammaki na tama e oo iho mā te hine raa i taha mā te matakaina raa mā kitanu te tama raa. ¹³ Te saaita Te Ariki ni kite te hine raa, Aia ku aroha roo i te hine raa, tena Aia ki meake mā, “Auu se tani.”

14 Tena Aia ki haere atu no ttaohi te moena te tama e mate raa, tena nataanata essau raa ku hakamau. Kito Jisas ki meake, "Anau e meatu akoe! Taupeara! Mahike iaruna!" 15 Te tama e mate raa ku mahike no noho iaruna, tena ki kaamata no tattara. Tena Jisas ki hoki muri ake te taupeara raa i te tinna aia raa.

16 Na tama raa hakaatoa ku mahharo, tena ki hakammaha TeAtua. Na tama raa e tattara ma, "Te profet hakanaani raa ku tae mai. TeAtua ku hamai ki tokonaki te kanohenua Aia raa ki ora!"

17 Tena te rono Jisas raa ku paa vaa roto Judia ia ma na kina tappiri ake te matakaina raa.

*Jisas laaua ma Jon Baptis
(Matiu 11.2-19)*

18 Na disaipol Jon Baptis raa ku tattara ake Jon i te rono Jisas raa, tena Jon ki kannaa ake tokorua na tama, 19 tena ki kauna tokorua raa ki oo no vahiri ake Jisas ma, "Ako ko te Tama tera Jon ni tattara ma e me ki hamai raa ma maatou e me ki hakattari teeraa tama hoki?"

20 Tokorua raa e oo no ttae iaa Jisas, tena tokorua raa ki meake, "Jon Baptis e kauna ria mai maaua ki vahiri atu ma Ako ko te Tama aia ni tattara ma e me ki hamai raa ma maatou e me ki hakattari teeraa tama hoki?"

21 Ia te saaita naa hoki Jisas e tokonaki tammaki na tama lavve ia ma na tama e hakalononlihu i na maahana ia ma na tama e ttau ria na tipua sakkino eaa, tena Aia ki mee tammaki na tama karemata ssemi raa no kkite.

22 Tena Jisas ki meake tokorua na disaipol Jon raa ma, "Vakkai hakaraoi no meake Jon hea koorua ni kkite ia ma hea koorua ni llono raa:

Na tama karemata ssemi raa ku kkite,
na tama na vae e mmate raa ku hahaere,
na tama e kaina te manumanu haeo raa ku taualleka,
na tama katarina tturi raa ku llono,
na tama e mate raa ku ora hakaraoi,
tena na tama hakaalloha raa ku llono te Rono Tauareka TeAtua raa.

23 Na tama se mamannatu tammaki i Anau raa e me ki hakatapu ria."

24 Na disaipol Jon raa ku vakkai, tena Jisas ku kaamata no tattara ake te kanohenua raa i te vahiri Aia, "Te saaita kootou ni oo iaa Jon i te kina se haitama etuu mahoa raa, hea kootou e mannatu ma kootou e me ki kkite raa? He laumea te veve e ino atu te matani? 25 Hea kootou ni oo ma ki oo no mmata raa? He tama e uru na hekau taualleka e sui mmaha? Na tama e uru na hekau peenei raa e nnoho i na ora e hainauhie, ia e nnoho hoki i roto na hare na tuku. 26 Kootou ki mee mai, hea kootou ni oo ma ki oo no mmata raa? He profet? Noo, e meia Anau e meatu pera ma Jon e raka roo i aruna na profet raa hakaatoa. 27 E mee Jon ko te tama te Launiu Tapu raa e tattara ma: TeAtua e mee ma, 'Anau e me ki kauna te tama hakatae na tattara Anau raa imua Ako ki taaraki te mateara raa ma Ako.'"

28 Tena Jisas ki meake hoki ma, "Anau e meatu kootou, se haitama ni haanau iho i roto te maarama nei e hakanaani iaruna Jon. Emeia te tama tera emouraro i te Hakamaatua ana i te Vaelani raa e hakanaani roo i aruna Jon."

29 Hakaatoa e llono na tattara Jisas raa, tena te kanohenua raa; taohi mua na tama e aoao na takis tera ni tauttari roo hea TeAtua ni meake, tena Jon ki hakoukou tapu na tama raa. 30 Emeia na Farisi ia ma na tama e poroporo na tuua raa e ui itaha ma te hakataakoto tera TeAtua e hihai ma laatou ki ppena raa, tena na tama raa ku se hihai hoki ma Jon ki hakoukou tapu laatou.

³¹ Tena Jisas kimeake hoki ma, “Kaa Anau e me kitattara peehee ina tama te maarama nei raa? Na tama raa essau pera ma niaa? ³² Na tama raa e ssau pera ma ni tamalliki e nnoho i roto marae, tena teeraa kuturana ku vava ake teeraa kuturana ma, ‘Maatou e hakattani na hula, e meia kootou se hihhai ki llue! Maatou e huhua na huatana, e meia kootou se hihhai ki ttani!’

³³ “Jon Baptis e hamai, tena aia e hakamaatapu, ia se unu na wain, tena kootou ku tattara ma, ‘Tama raa e isi te tipua i roto aia!’ ³⁴ Te Tamariki te Tama nei ku oti te hamai, tena Aia e kai, ia e unu, tena kootou ku tattara ma, ‘Kira ake te Tama raa! Tama raa e kaikai vware ia e unu tahi, tena Aia e ssoa laoi ma na tama e aoao na takis ia ma na tama hai ssara raa!’ ³⁵ Te atamai Te Atua raa e huri ake i roto na tama tera e tauttari hea Aia e hihai raa.”

Jisas ku tae i te hare Saimon te Farisi

³⁶ He Farisi e hakkoro Jisas ma ki kkai laaua te poo naa, tena Jisas ki haere i te hare te tama raa no noho iraro ma ki kai. ³⁷ Tena i roto te matakaina naa e isi te hine te ora aia raa e pii roo na hai sara. Te hine raa e rono pera ma Jisas e kai i te hare te Farisi raa, tena aia ki too te lloo manoni e sui mmaha raa no haere ake ma aia, ³⁸ tena aia ki haere no tuu i muri Jisas, taapiri na vae Tama raa notani, tena na vae Jisas raa kussuu i na vai karemata te hine raa. Kito te hine raa ki hakapakupaku na vae Jisas raa ma te rouru aia, tena ki mohoni na vae Tama raa, tena ki nnini te lloo manoni raa iaruna na vae Jisas. ³⁹ Te saaita te Farisi raa ni kite te mee nei, aia ku tattara hokoia ma, “Kame te Tama nei he profet haka maoni, Aia e me ki iroa na tiputipu te hine tera e tataohi Aia raa; Aia e lavaa te iroa te ora sakkino te hine nei e isi raa.”

⁴⁰ Kito Jisas ki meake te Farisi raa, “Saimon, Anau e isi te mee e me ki meatu akoe.”

Tena Saimon ki meake, “Rabai! Tattara mai, anau e hakarono atu.”

⁴¹ Kito Jisas ki kaamata ake ma, “E isi tokorua na tama e taoni na sileni te tama hai sileni hokotahi. Teeraa tama e taoni huitarau na siliva, tena teeraa tama e taoni tipurima na siliva. ⁴² Tena tokorua raa hakaatoa ku se lavaa te ppehi na taoni laaua raa, kito te tama hai sileni raa ki ssoa na taoni tokorua raa hakaatoa i taha. Koai te tama tokorua nei e me ki laoi mahi roo te tama hai sileni raa?”

⁴³ Tena Saimon ki meake, “Anau e tini kame ko te tama tera e isi te taoni e rahi raa.”

Tena Jisas ki meake, “Noo, akoe e tonu.” ⁴⁴ Kito Jisas ki hakatike ake te hine raa, tena Aia ki meake Saimon, “Akoe e kite te hine nei? Anau e hamai i roto te hare akoe nei, tena akoe se kou mai ni vai ki huhui na vae Anau, e meia te hine nei e huhui na vae Anau raa ma na vai karemata aia raa, tena ki hakapakupaku na vae Anau raa ma te rouru aia. ⁴⁵ Akoe se mohoni Anau te saaita Anau ni hamai i roto te hare akoe nei, e meia te hine nei se hakamotu te momohoni na vae Anau kaamata roo te saaita Anau ni hamai raa. ⁴⁶ Akoe se hai sunu na oliv ni kou mai ma ki amuhi te pohouru Anau, e meia te hine nei e amuhi na vae Anau raa ma te lloo manoni aia raa. ⁴⁷ Anau e meatu akoe, te laoi te hine nei e huri mai Anau raa e huri mai te hakamaoni pera ma na hai sara tammaki aia raa ku oti te ssorohia i taha. Emeia kame Te Atua e ssoa na hai sara moisi te tama, tena te laoi te tama naa i Anau raa se lavaa te hai mahi.”

⁴⁸ Tena Jisas ki meake te hine raa, “Anau e ssoa na hai sara akoe raa i taha.”

⁴⁹ Na tama e nnoho i te kina raa ku tattara hokolaatou ma, “Koai te Tama nei, Aia e lavaa hoki te ssoro na hai sara i taha?”

⁵⁰ Tena Jisas ki meake te hine raa, “Te hakatina akoe raa e tokonaki akoe ki ora, haere ma te noho laoi.”

8

Na hhine tera e haahaere ma Jisas

¹ Tena imuri Jisas ku haere vaa roto na matakaina ellahi ia ma na matakaina pammee raa no takutaku te Rono Tauareka i te Hakamaatua ana i te Vaelani raa. Te sanahuru ma rua na disaipol raa e oo hoki ma Jisas, ² tena e isi hoki na hhine tera Jisas nitokonaki no hakaise na tipua sakkino i taha raa ia ma na hhine tera Jisas nitokonaki laatou no taualleka ma na maahana laatou raa: Meri te tama e hui ma ko Makdala raa, te tama Jisas ni hakaise e hitu na tipua i taha raa, ³ tena Joana, te tanata aia raa ko Kusa, he tama hehekau ma Herot, tena Susana ia ma alaa hhine hoki tera e hai na mahi laatou ma ki tokonaki Jisas ma na disaipol Aia raa.

Te tattara hurihuri te tama haere lletu na hua

(Matiu 13.1-9; Mak 4.1-9)

⁴ Tammaki na tama e oo mai i na matakaina hakaatoa no muimui ake iaa Jisas, tena Jisas ki tattara ake te tattara hurihuri nei te saaita te kanohenua raa ni hakkutu ake roo hakaatoa raa:

⁵ “Teeraa he tama e haere lletu na hua ma ki hhomo. Te saaita te tama raa ni haere lletu na hua raa, alaa hua ku maoha i aruna te mateara, tena na tama ku haahaere lakalaka koi na hua raa, tena na manu raa hoki e kkai na hua raa. ⁶ Alaa hua ku maoha i te kina e hatu, tena te saaita na hua raa ni hhomo raa, na hua raa e hhomo ake koi no mmate, e mee te kerekere raa e pakupaku. ⁷ Alaa hua ku maoha i te kina na veve tutuia. Tena na veve tutuia raa ku hhomo no uhi na hua raa. ⁸ Alaa hua ku maoha i aruna te kina te kerekere tauareka, tena na hua raa ku hhomo no llahi no hhua, tena te laakau hokotahi e tae huitarau na hua.”

Kito Jisas ki hakaoti ake ma, “Tena hakallono kame kootou e isi na katarina.”

Te hakataakoto na tattara hurihuri nei

(Matiu 13.10-17; Mak 4.10-12)

⁹ Na disaipol Jisas raa e vahiri ake Tama raa ma te hakataakoto te tattara hurihuri raa e mee maea. ¹⁰ Tena Jisas ki meake, “Te Atua e hihai kootou ki illoa na mee i te Hakamaatua ana Aia raa, tena Aia e tattara ake alaa tama na tattara hurihuri ma niaina na tama raa e matamata, e meia na tama raa se lavaa te kkite, ia niaina ma na tama raa ellono, e meia na tama raa se lavaa te illoa.”

Te hakataakoto te tattara hurihuri te tama e haere lletu na hua

(Matiu 13.18-23; Mak 4.13-20)

¹¹ “Teenei te hakataakoto te tattara hurihuri nei: Na hua raa ko na tattara TeAtua. ¹² Na hua e maoha i te mateara raa ko na tama tera ellono na tattara TeAtua raa, tena Satan ku haere ake no too na tattara TeAtua raa itaha ma na hatu manava na tama raa ma kippui na tama raa ki se hakattina ma ki se lavaa TeAtua te tokonaki na tama raa. ¹³ Na hua e maoha i te kina e hatu raa ko na tama ellono na tattara TeAtua raa, tena ki hihia no too na tattara raa. Emeia na tattara raa se mmoe roroa i roto na tama raa; na tama raa e hakattina paa saaita koi, tena te saaita

laatou ku ttiri na hahaaite raa, na tama raa ku tiaki koi na hakattina laa-
 tou raa. ¹⁴ Na hua e maoha ite kina naveve tutuia raa ko na tama
 ellono na tattara TeAtua raa, e meia na hakataakoto i te vahī na sileni ia ma
 te ora te maarama nei raa e mee na hakattina na tama raa no se hai mmahi,
 tena na hua laatou e hhua raa kuse lavaa telleu. ¹⁵ Na hua e maoha
 i te kina te kerekere tauareka raa ko na tama ellono na tattara TeAtua raa,
 tena ki ttaohi mmahū na tattara raa i roto na hatu manava laatou, tena
 ki tuu mmahū no hhua na hua.

Te ahi i raro te kumete
 (Mak 4.21–25)

¹⁶ “Se hai tama e hakaura telamu, tena ku uhi i raro te kumete ia ma
 ku tuku i raro te sea. Emeia te tama raa e me ki hakatuu te lamu raa i aruna
 te kina e hakatuutuu telamu raa kilavaa na tama tekkite te maahina
 te saaita laatou e oo mai i hare.”

¹⁷ “Na mee hakaatoa e huuna ria raa e me ki hura ake imua na tama.
 Tena na mee tera e uhi ria raa e me ki laavea ria.”

¹⁸ “Kootou ki hakamattonu te saaita kootou e hakallono, maitaname
 TeAtua e me ki hakapaa ake alaa mee i aruna na mee akoe e isi raa, e meia
 kame akoe seisi, tena akoe se hihai hoki te too, tena na mee raa e me
 ki too ria i taha ma akoe.”

Te tinna ia ma na taina Jisas
 (Matiu 12.46–50; Mak 3.31–35)

¹⁹ Te tinna ia ma na taina Jisas raa e oo ake ma ki mmata Tama raa, e meia
 laatou kuse lavaa te oo hakataapiri ake, maitaname te kanohenua raa
 e muimui areha roo Jisas. ²⁰ Tena he tama ki meake Jisas, “Te tinna ia ma
 na taina Akoe raa e ttuu i aho, tena laatou e hihhai ma ki mmata Akoe.”

²¹ Kito Jisas ki meake na tama raa hakaatoa, “Te tinna ia ma na taina
 Anau raa ko na tama tera ellono na tattara TeAtua, tena ki ppena tauttari
 na tattara raa.”

Jisas e tinai te matani
 (Matiu 8.23–27; Mak 4.35–41)

²² Teeraa he aho, Jisas ma na disaipol Aia raa e kakke i roto te vaka. Tena
 Jisas ki meake na tama raa, “Taatoū ki tere i teeraa vahī te namo nei.” Kito
 na tama raa ki uhu no tere. ²³ Te saaita laatou koi tere, Jisas ku moe heiroa.
 Te saaita naa koi te matani raa ku maairi hai mahi roo, tena te vaka raa
 ku utu ria na peau no taapiri ki apuru. ²⁴ Kito na disaipol raa ki huro
 no hhano Jisas, tena ki meake, “Te Ariki, Te Ariki, taatoū kaa malle mo
 no mmate!”

Jisas ku maahuru, tena ki tattara ake te matani ia ma na peau raa. Tena
 te matani raa ma na peau raa kutteihō no marino kki roo. ²⁵ Tena Jisas
 ki meake na disaipol raa, “Na hee na hakattina kootou?”

Emeia na disaipol raa emahharo, ia emattaku hoki, tena laatou
 ki vahihiri hokolaatou ma, “Te Tama nei he tama peehee? Aia e tattara ake
 te matani ma na peau raa, tena na mee raa e hakallono hoki Aia.”

Jisas e tokonaki te tama e isi na tipua.
 (Matiu 8.28–34; Mak 5.1–20)

²⁶ Tena Jisas ma na disaipol Aia raa ku tere no tae teeraa vahī te namo
 Gallī raa i te kina na tama i Gerasa. ²⁷ Te saaita Jisas ni tiho i uta, he tama
 i te matakaina raa e isi na tipua sakkino ku haere ake no ttiri Tama raa.
 Saaita roroa roo te tama raa se isi na hekau, tena aia se noho ite hare
 aia raa, e meia te tama raa enoho i roto na rua na tama emmaharaa
 e mmoe. ²⁸ Te saaita aia ni kite Jisas, te tama raa ku tteihō no tuturi i mua

na vae Jisas, tena ki kanna ake, "Jisas te Tamariki TeAtua Hakanaani i Aruna! Hea Akoe e hihai i anau? Anau e kainno atu Akoe, auu se mee anau ki hakalono llihu!" ²⁹ Te tanata raa e tattara peenei, maitaname Jisas ku oti te hakaise te tipua raa itaha ma aia. Tammaki na vahao aia ni hakapiki ria, ia niaina ma na vae ia ma na rima aia raa e haiharia na seni, e meia te tama raa e me ki mmosi koi na seni raa, tena te tipua raa ku too aia no kkave i te kina e tuu mahoa raa.

³⁰ Kito Jisas ki vahiri ake te tama raa, "Koai te inoa akoe?"

Tena tetama raa ki meake, "Te inoa anau raa ko 'Hekautana,'" maitaname tammaki na tipua e nnoho i roto te tama raa. ³¹ Kito na tipua raa ki kainno ake Jisas ma ki selavaa te kkave laatou i te kina te rua e nnoto raa ki ttae roo te saaita laaou e too na hakalono llihu hakaoti laaou raa.

³² Eisi na piki tammaki roo e kaikkai itevahi te mouna raa. Kito na tipua raa ki kainno ake Jisas ma ki tiaki laaou ki huro i roto na piki raa, tena Aia ki meake na tipua raa ki oo. ³³ Na tipua raa e huro itaha ma tetama raa no uru i roto na piki raa. Tena na piki raa hakaatoa ku huro i te vahite mouna e motu hua raa no tteihio i roto te moana raa no mallemo.

³⁴ Na tama elollohi na piki raa ekkite hea ni kapihi ake ina piki raa, tena na tama raa ki huro no paa te rono raa i na matakaina ia ma na kina vaa raa. ³⁵ Tena na tama raa hakaatoa ku oo ake no mmata ma hea ni kapihi ake ite kina raa, tena te saaita na tama raa ni oo ake no ttiri Jisas raa, na tama raa kukkite hoki te tama tera ni nohoria na tipua raa ku noho ite kina na vae Jisas raa. Te tama raa ku uru na hekau, tena te hakataakoto aia raa ku tauareka, tena na tama raa hakaatoa ku mattaku.

³⁶ Na tama nikkite raa ku tattara ake te kanohenua raa pera ma Jisas ni tokonaki te tama raa. ³⁷ Tena na tama te matakaina raa hakaatoa ku mattaku, tena laaou ki meake Jisas ki haere itaha. Kito Jisas ki kake te vaka raa no tere. ³⁸ Tena te tama Jisas ni tokonaki no hakaise na tipua i taha raa ku meake Jisas, "Tiaki anau ki hahaere ma Akoe."

Emeia Jisas e kauna te tama raa ki haere, tena ki meake, ³⁹ "Haere i hare, tena ku tattara ake na tama pera ma TeAtua e tokonaki akoe."

Tena te tama raa ki haere vaa roto na matakaina raa hakaatoa no tattara ake pera ma Jisas e tokonaki aia.

Te tamariki hine e mate ia ma te hine ni ttaohi na hekau Jisas (Matiu 9.18-26; Mak 5.21-43)

⁴⁰ Te saaita Jisas ni vaakai i Galili raa, te kanohenua raa ku too hakaraoi te Tama raa, e mee laaou hakaatoa ni hakattari Tama raa ki haere ake. ⁴¹ Tena hetama erorohi te hare lotu; te inoa aia raa ko Jairus. Aia e tteihio no tuturi i mua na vae Jisas, tena ki kainno ake Tama raa ma ki oo laaua ite hare aia raa, ⁴² e mee te tamariki hine aia raa ku mee ki mate, te tamariki raa ku tae sanahuru ma rua na hetau, ia teenaa ko te tautahi koi aia.

Te saaita Jisas ni haere, te kanohenua raa ku muimui ake roo Tama raa. ⁴³ Tena i roto te kanohenua raa, eisi te hine te toto aia raa e tettere koi peenaa, te hine raa e hakalono llihu roo i roto sanahuru ma rua na hetau. Na sileni te hine raa ku oti te suisui na dokta ma ki tokonaki aia, e meia se hai tama e lavaa te tokonaki aia. ⁴⁴ Kito te hine raa ki hamai vaa muri Jisas no ttaohi na kaunutu na hekau Jisas raa, ia te saaita naa koi te toto raa ku hakamotu. ⁴⁵ Tena Jisas ki vahiri ake, "Koai te tama ni ttaohi Anau raa?"

Tena te kanohenua raa hakaatoa ekore pera ma laaou se hai tama ni ttaohi Jisas. Kito Pita ki meake, "Te Ariki, te kanohenua nei hakaatoa e muimui areha roo Akoe."

46 Emeia Jisas e meake ma, "E isi tetama nitaohi Anau, Anau e iroa maitaname e isi na mahi ni oo i taha ma Anau." 47 Te hine raa ku iroa pera ma aia kulaavea ria, tena aia ku porepore te mataku, kito te hine raa ki haere atu no tuturi imua na vae Jisas. Te hine raa e tattara ake Jisas te hakataakoto tera aia nittaohi na hekau Tama raa ia ma te maatara te tinotama aia raa i mua te kanohenua raa hakaatoa. 48 Tena Jisas ki meake te hine raa, "Taku tama, te hakatina akoe raa emee akoe notauareka. Haere ma te noholaoi."

49 Jisas koi tattara koi, tena hetama i te hare Jairus raa ku haere ake no meake tama raa ma, "Te tamariki hine akoe raa ku mate, tena tiaki koi te Rabai naa."

50 Emeia Jisas erono na tattara raa, tena Aia ki meake Jairus, "Auu se mataku; akoe ki hakatina koi, tena te tamariki naa e me ki tauareka."

51 Jisas ku tae i te hare Jairus raa, tena Aia ki ppuu ki se hai tama hoki e haere ma Aia i hare, tena Aia ki too koi Pita, Jems, Jon ia ma na maatua te tamariki raa. 52 Natama i roto te hare raa hakaatoa kutanittani i te tamariki hine raa. Tena Jisas ki meake, "Auu se ttani, te tamariki naa se mate; te tamariki naa e moe koi."

53 Na tama raa kutataussua Jisas, emee laatou e illoa pera ma te tamariki raa ku mate. 54 Jisas e ttaohi te rima te tamariki hine raa, tena ki meake, "Taku tama, mahike i aruna." 55 Te tamariki raa ku ora hakaraoi, tena ki mahike no noho i aruna, tena Jisas ki meake na tama raa ki kou ake ni kai ki kai te tamariki raa. 56 Na maatua te tamariki raa ku mahharo roo, tena Jisas ki meake na tama raa ki se tattara ake alaa tama hea Aia ni ppena raa.

9

Jisas e kauna te sanahuru ma rua na disaipol Aia

(Matiu 10.5-15; Mak 6.7-13)

1 Jisas e kanna ake te sanahuru ma rua na disaipol Aia raa ki hakkutu ake hakaatoa, tena Aia ki kou ake na tama raa na mahi ki hakaise na tipua sakkino, tena ku tokonaki hoki na tama lavvea raa. 2 Tena Jisas ki kauna na tama raa ki oo no takutaku i te vahi te Hakamaatua ana i te Vaelani raa, tena kutokonaki hoki na tama lavvea raa ki taualleka. 3 Jisas ku oti te tattara ake na tama raa ma, "Kootou selavaa te too ni mee te saaita kootou e oo raa, ia se too ni laakau hahaere, ia se too ni muri kopu, ia se too ni kai, ia se too ni sileni, ia se too hoki he kaukahu. 4 Kootou ki noho koi i te hare hokotahi i roto te matakaina tera e too hakaraoi kootou raa, kittaeroo te saaita kootou e oo itaha ma te matakaina naa. 5 Kame he matakaina se hihai ki too kootou, tena kootou ku tiaki te matakaina naa, tena kuttahi na kerekere e mmau na muri vae kootou raa ki illoa laatou pera ma teenaa he hakkatu haeo."

6 Tena na disaipol raa ki oo ina matakaina hakaatoa no takutaku ake te Rono Tauareka raa, tena ki tokonaki hoki na tama lavvea i na kina roo hakaatoa.

Herot ku vvare iaa Jisas

(Matiu 14.1-12; Mak 6.14-29)

7 Te saaita Herot, te tuku i Galili raa ni rono na mee Jisas ni ppena raa, aia ku vvare hakaoti roo, maitaname alaa tama e tattara ma Jon Baptis ku ora muri. 8 Tena alaa tama e tattara ma Elaija ku vaakai mai muri, tena alaa tama hoki e tattara ma teeraa he profet na profet TeAtua i mua tera ku ora muri. 9 Tena Herot ki meake, "Anau ni meake na soldia anau raa

ki ssepe te uaa Jon raa ki hopo. Kaa teenei koai te tama anau e rono e ppena na mee e llahi nei?" Tena Herot ku hahaivi ma ki kite aia Jisas.

Jisas e haanai te kanohenua e tammaki roo
(Matiu 14.13-21; Mak 6.30-44; Jon 6.1-14)

¹⁰ Tena na aposol raa ku vakkai ake no tattara ake Jisas na mee hakaatoa laatou ni ppena raa. Jisas kutoo na tama raa, tena laatou ki oo hokolaatou i te matakaina Betsaida raa. ¹¹ Te saaita te kanohenua raa ni llono ma Jisas ku haere ma na aposol Aia raa, na tama raa ku tautari Tama raa. Jisas e hihia i na tama raa, tena Aia ki tattara ake na tama raa i te Hakamaatua ana i te Vaelani raa, tena ki tokonaki hoki na tama tera e hihhai ma laatou ki taualleka raa.

¹² Te saaita te laa raa ku hakatootoo ma ki huru, te sanahuru ma rua na disaipol raa ku oo ake no meake Jisas ma, "Meake te kanohenua nei ki oo i na matakaina ia ma na kina tappiri mai raa no ssee ni kai ia ma ni kina ki mmoe, e mee teenei he kina se hai tama."

¹³ Emeia Jisas e meake na tama raa ma, "Kootou ki kou ake ni kai ma te kanohenua nei ki kkai."

Kito na disaipol raa ki meake, "Maatou e isi koi erima na haraoa ia ma erua na ika. Akoe e hihai ma maatou ki oo no sui ni kai ma te kanohenua nei hakaatoa?" ¹⁴ (Te kooina na taanata hakaatoa i te kina raa kame e ttae rima simata.)

Tena Jisas ki meake na disaipol Aia raa, "Meake te kanohenua raa ki nnoho i na kuturana ki ttae tipu rima na tama."

¹⁵ Kito na disaipol raa ki meake te kanohenua raa hakaatoa ki nnoho i raro. ¹⁶ Tena Jisas ki too e rima na haraoa ia ma erua na ika raa, tena ki kkira i aruna i te vaelani no lotu ake TeAtua, tena ki tohi na haraoa raa, tena ki kou ake na disaipol Aia raa ki vaevae ake i te kanohenua raa.

¹⁷ Te kanohenua raa hakaatoa e kkai no ppohu, tena na disaipol raa ki haere saosao na muri haraoa ia ma na punnohi e ttoe raa no ppii sanahuru ma rua na kete.

Pita e hakari ma Jisas ko te Mesaia
(Matiu 16.13-19; Mak 8.27-29)

¹⁸ E isi te aho Jisas e lotu Hokoia, tena na disaipol Aia raa ki oo ake. Kito Jisas ki vahiri ake na tama raa, "Te kanohenua raa e tattara ma Anau koai?"

¹⁹ Kito na tama raa ki meake, "E isi na tama e tattara ma Akoe ko Jon Baptis, tena alaa tama e tattara ma Akoe ko Elaija, tena alaa tama hoki e tattara ma Akoe he profet i mua tera ku ora muri."

²⁰ Tena Jisas ki vahiri ake na disaipol raa ma, "Kaa kootou e mee ma Anau koai?"

Kito Pita ki meake, "Akoe ko te Mesaia TeAtua."

Jisas e tattara ake i te hakalono llihu ia ma te mate Aia
(Matiu 16.20-28; Mak 8.30-9.1)

²¹ Tena Jisas ki tattara hakamataku ake na disaipol raa ki se tattara ake ni tama. ²² Jisas e tattara ake hoki na disaipol raa ma, "Te Tamariki te Tama nei e me ki hakalono llihu, tena na tama hakamattua na Jiu raa, na maatua hakananni raa ia ma na tama e poroporo na tuua raa e me ki se hihhai te Tama raa. Tama raa e me ki taia ria no mate, e meia e toru na aho i muri Tama raa e me ki mahike muri no ora."

²³ Tena Jisas ki meake na tama raa hakaatoa, "Kame he tama e hihai ki tautari Anau, te tama naa ki tiaki na mee hakaatoa aia e hihai raa, tena ku amo te kros aia raa no tautari mai Anau. ²⁴ Kame he tama e maanatu

te ora aia, te tama naa e me kiselavaa te too te ora hakamaoni, e meia kame he tama e hoki mai te ora aia raa ki tautari Anau, tena aia e me ki too te ora hakamaoni. ²⁵ Hea akoe e me ki too kame akoe ettino na mee i te maarama nei raa hakaatoa, e meia i roto roo te ora akoe raa e haeo roo? Se hai mee akoe e me ki too.

²⁶ “Kame akoe e napa Anau ia ma na akoako Anau raa, tena te Tamariki te Tama nei e me ki napa hoki akoe te saaita Aia e hamai ma na mahi Aia ia ma na mahi te Tamana ia ma na ensel e ttapu Aia raa. ²⁷ Anau e meatu te hakamaoni pera ma alaa tama kootou e ora vahao nei raa e me ki se lavaa te mmate ki tae te saaita laatou e kkite te Hakamaatua ana i te Vaelani raa.”

TeAtua e huri ake na mahi Aia i te tinotama Jisas
(Matiu 17.1–8; Mak 9.2–8)

²⁸ He latapu hakaatoa ku raka te saaita Jisas ni tattara ake na disaipol raa, tena Aia ki too Pita, Jems, tena Jon no haere ma Aia, tena laatou e oo i aruna te mouna raa ma ki lotu. ²⁹ Jisas koi lotu, tena na maihu Aia raa ku haere no maahina roo, tena na hekau Aia raa ku makkini hua roo. ³⁰ Te saaita naa koi tokorua na tama ku ttuu ake no tattara laatou ma Jisas. Tokorua raa ko Moses laaua ma Elaija, ³¹ tokorua raa ni hakahura ake ma na mahi i te vaelani no tattara laatou ma Jisas i te vahi Aia e me ki mate i Jerusalem ki kotia te hakataakoto TeAtua raa. ³² Pita ma teeraa tokorua ku mmoe heilloa roo, e meia laatou ku mahhuru no kkite na mahi Jisas ia ma teeraa tokorua na taanata kuttuu laatou ma Jisas raa. ³³ Moses laaua ma Elaija ku mee ma ki tiaki Jisas, tena Pita ki meake Tama raa, “TeAriki, e tauareka roo e mee maatou i te kina nei! Maatou e me ki hakatuu e toru na paa hare; te hare Akoe, te hare Moses, te hare Elaija.” (Pita se iroa roo hea aia e tattara raa.)

³⁴ Pita koi tattara koi, tena te pukureurehu raa ku haere iho no uhi na tama raa hakaatoa, tena tokotoru na disaipol raa ku mattaku roo. ³⁵ Tena te reo raa kutattara iho i roto te pukureurehu raa ma, “Teenei he Tama roo Anau tera Anau ni hirihiri, tena kootou ki hakallono te Tama nei.”

³⁶ Te reo raa e tattara no oti, tena tokotoru raa ku kkite Jisas kutuu koi Hokoia. Na disaipol raa e kkumi hemuu na mee raa hakaatoa, tena laatou se hai tama e tattara ake te saaita naa i na mee laatou ni kkite raa.

Jisas e hakaise te tipua i taha ma te taupeara
(Matiu 17.14–18; Mak 9.14–27)

³⁷ Tena te aho taiao raa na tama raa ku oo iho i raro ma te mouna raa no ttiri te kanohenua e tammaki roo. ³⁸ Teeraa he tama e kannaa ake i roto te kanohenua raa ma, “Rabai, hamai no mmata te taupeara anau nei. Teenei ko te tautahi koi anau. ³⁹ Tammaki na vahao te tipua raa e noho i roto te tama nei, tena aia e me ki hakateki no kapihi te varo aia raa no ppore, tena te araara raa ku koo i te maihu aia. Te tipua raa e mee roo te tama nei ki hakaalono llihu, tena aia ku se lavaa roo te tiaki te tama nei no haere itaha. ⁴⁰ Anau e kainno ake na disaipol Akoe raa ki hakaise te tipua raa i taha ma te tama nei, e meia na tama nei se lavaa.”

⁴¹ Kito Jisas ki meake, “Kootou nitama se hakattina, ia nitama haeol! Ehia na vahao Anau e me kinnoho ma kootou? Ehia na vahao Anau e me ki tattara atu kootou?” Tena Aia ki meake te tamana te tamariki raa, “Kou mai te tamariki naa i te kina nei.”

⁴² Te saaita te tamariki raa ni haere ake, te tipua raa kulletu te tamariki raa i raro, tena te tamariki raa ku kaamata no ppore. Kito Jisas ki hakaise te tipua raa i taha ma te tamariki raa. Teenaa koi te tamariki raa

ku tauareka, tena Jisas ki kou ake muri te tamariki raa i te tamana aia raa.
 43 Na tama raa hakaatoa ku mahharo i na mahi hai mmahi TeAtua raa.

Jisas ku tattara ake hakaraoi i te mate Aia
 (Matiu 17.22-23; Mak 9.30-32)

Te kanohenua raa koi mamahharo roo ina mee hakaatoa Jisas ni ppena raa, te saaita Jisas ni tattara ake na disaipol Aia raa ma, 44 “Kootou ki se ssiri hea Anau ni tattara atu kootou raa! Te Tamariki te Tama nei e me ki noho i raro na mahi na tama i te maarama nei.” 45 Emeia na disaipol raa se illoa te hakataakoto na tattara raa. TeAtua e mee na hakataakoto na tama raa no pouri ki se lavaa na tama raa te illoa, tena na disaipol raa e mattaku hoki te vahiri ake te hakataakoto na tattara raa.

Koai te tama e me ki hakanaaniu
 (Matiu 18.1-5; Mak 9.33-37)

46 Tena na disaipol Jisas raa ku hakatauttau hokolaatou ma koai te tama laatou e me ki hakanaaniu. 47 Emeia Jisas eiroa na hakataakoto na tama raa, tena Aia ki too te tamariki raa no hakatuu i te vahi Aia, 48 tena Aia ki meake na tama raa, “Te tama e too hakaraoi na tamalliki peenei i te inoa Anau raa, e too hakaraoi hoki Anau, tena te tama e too hakaraoi Anau raa e too hakaraoi hoki te Tama ni kauna ria mai Anau raa. E mee te tama e mouraro kootou hakaatoa raa ko te tama e hakanaaniu.”

Te tama se hakataukaa ma kootou raa he tama kootou
 (Mak 9.38-40)

49 Tena Jon ki meake, “TeAriki, maatou e kkite te tama e hakaise na tipua i te inoa Akoe, tena maatou ki ppui te tama raa, maitaname te tama raa seai ma he tama i roto te kuturana taatou nei.”

50 Tena Jisas ki meake Jon ma alaa disaipol ma, “Auu se ppui te tama naa, maitaname te tama se hakataukaa ma kootou raa he tama i roto kootou.”

Te matakaina i Samaria raa ku se hihhai ki too Jisas

51 Te saaita Jisas ku mee ki too ria no kkave i te vaelani raa ku taapiri, tena Aia ku maanatu ma ki haere i Jerusalem. 52 Jisas e kauna na tama raa ma na tattara Aia raa ki oo i mua Aia i te matakaina i Samaria raa no tanattana na mee hakaatoa ki ttae atu Aia. 53 Emeia na tama te matakaina raa se hihhai ki too Jisas, e mee laatou e illoa koi ma Tama raa e mee ki haere i Jerusalem. 54 Jems laaua ma Jon e kkite ma na tama raa ku se hihhai ki too Jisas, tena tokorua raa kioo no meake Jisas ma, “TeAriki, Akoe e hihai ma maaua ki kanna he ahi i te vaelani ki haere iho no seu na tama te matakaina nei?”

55 Tena Jisas ki hakatike no hai ake tokorua raa [ma, “Koorua se illoa ma he anana peehee koorua e isisi; e mee te Tamariki te Tama nei se hamai ma ki seu na ora na tama, e meia Aia e hamai ki tokonaki na ora na tama.”]

56 Tena Jisas ma na disaipol Aia raa ki oo i teeraa matakaina.

Na tama e hihhai ki tauttari Jisas
 (Matiu 8.19-22)

57 Na tama raa koi oo koi vaa aruna te mateara, tena he tama ki meake Jisas ma, “Anau e me ki tautari Akoe he kina peehee Akoe e haere.”

58 Tena Jisas ki meake te tama raa, “Na manu vaa roto raa e isisi na rua e moemmoe, tena na manu lellee raa e isisi na hohana, e meia te Tamariki te Tama nei se isisi te kina e me ki moe no hamarooroo.”

59 Kito Jisas ki meake teeraa tama, “Tautari mai Anau.” Emeia te tama raa e meake ma, “TeAriki, hakattari ki haere anau no tanu te tamana anau raa i mua.”

60 Tena Jisas ki meake te tama raa, "Tiaki na tama kummate raa ki tanu na tama laatou e mmate raa, tena akoe ku haere no takutaku ake te Hakamaatua ana i te Vaelani raa i na tama."

61 Tena kito teeraa tama ki meake, "TeAriki, anau e me ki tautari Akoe, e meia hakattari ki haere anau no hakaalloha ma na hareakina anau raa imua."

62 Tena Jisas ki meake te tama raa, "Kame he tama e kaamata no tautari Anau, e meia aia e mamaanatu na tiputipu aia i mua raa, te tama naa se lavaa te tae i te Hakamaatua ana i te Vaelani raa."

10

Jisas e kauna tipu hitu ma rua na tama

1 Tena i muri, Jisas ku hirihiri tipu hitu ma rua na tama, tena ki kauna na tama raa taki tokorua kioo imua Aia ina matakaina tera Aia e me kioti ku haere raa. 2 Tena Jisas ki meake na tama raa, "Na laakau raa e huhhui roo, e meia na tama e me ki oo no haki raa e moisi. Lotu ake te Tama Hakamaatua te huata raa ki kauna ria mai ni tama hehekau ki oo no haki na hua raa. 3 Anau e kauna kootou pera ma ni punua sipsip ki oo i na poi kai ttama raa. 4 Auu se too ni muri kopu na sileni ia ma ni punakete, ia se too hoki ni taka. Auu se ttuu no tattara ma na tama i te mateara.

5 "Te saaita kootou e uru i roto te hare, kootou kimeake imua ma, 'Te noho laoi ki nnoho ma kootou.' 6 Kame te tama e noho te hare naa e laoi kootou, tena tiaki te tauareka kootou e oo atu ma kootou raa ki noho ma te tama naa, ia kame seai kootou ku too muri te tauareka naa. 7 Nnoho i roto te hare hokotahi koi, tena ku kkai, ia unu hea na tama naa e kou atu kootou, maitaname na tama hehekau raa e tau te too na sui laatou. Kootou ki se haere uru huri na hare. 8 Hesaaita peehee kootou e oo i roto he matakaina, tena na tama raa kutoo hakaraoi kootou, tena kkai hea na tama naa e kou atu kootou ki kkai raa, 9 tena ku tokonaki na tama lavvea i roto te matakaina naa, tena ku meake hoki te kanohenua naa pera ma, 'Te Hakamaatua ana i te Vaelani raa ku taapiri atu i kootou.'

10 "Emeia kame kootou e oo i roto he matakaina, tena na tama te matakaina naa se hihhai kootou, tena kootou ku oo vaa roto na mateara raa hakaatoa no tattara ake na tama raa pera ma, 11 'Maatou e me kittahi nakkere te matakaina nei emmau na vae maatou raa ki illoa kootou pera ma kootou essara. Kootou ki mannatu pera ma te Hakamaatua ana i te Vaelani raa ku hamai no taapiri atu i kootou!'

12 "Anau e meatu kootou pera ma te Aho te Hakatonotonu raa, TeAtua e me ki huri ake te laoi Aia e rahi roo i na tama i Sodom, ia seai ma na tama te matakaina naa.

Na matakaina tera se hakattina (Matiu 11.20-24)

13 "Na tama i Korasin raa, kootou e me ki hakalonollihu haeo roo. Na tama i Betsaida, kootou e me ki hakalonollihu hoki. Peeraa maatou ki ppena na mirakol maatou ni ppena i roto na matakaina nei raa i Taia laaia ma Saidon, na tama na matakaina seai ma ni Jiu raa peeraa ko na ppari avare no too na rehu raa no murumuru na tinotama laatou raa ki huri ake pera ma laatou kuttike itaha ma na haisara laatou raa!

14 TeAtua e me ki huri ake te laoi Aia e rahi roo i na tama i Taia laaia ma Saidon i te Aho te Hakatonotonu raa, ia seai ma kootou. 15 Tena kootou na tama i Kaperneam raa! Kootou e hihhai ki ssau kootou hokkootou ki ttae i te vaelani? Kootou e me ki lettua ria i te kina te ahi raa."

16 Tena Jisas ki meake na disaipol Aia raa ma, “Te tama e hakarono na tattara kootou raa, e me ki hakarono hoki na tattara Anau raa, ia te tama se hihai kootou raa, e me ki se hihai hoki Anau, tena te tama se hihai Anau raa, e me ki se hihai hoki te Tama ni kauna ria mai Anau raa.”

Tipu hitu ma rua na disaipol raa ku vakkai ake

17 Tena te tipu hitu ma rua na tama Jisas ni kauna raa ku vakkai muri ake, tena ku hihia roo. Kito na tama raa ki meake, “Te Ariki, na tipua raa e hakallono maatou te saaita maatou e hakaise laatou i te inoa Akoe!”

18 Tena Jisas ki meake na tama raa, “Anau e kite Satan etteiho i taha ma te vaelani pera ma he uila. 19 Hakallono! Anau e kou atu kootou na mahi ki hakahiti vaa aruna na laponohaeo ia ma na kahana, tena ku hakahiti hoki vaa aruna na mahi Satan, ia se hai mee elavaa te mee kootou ki hakalononlihu. 20 Tena kootou ki se hihhia emee na tipua haeo raa e hakallono kootou; e meia kootou ki hihhia emee na inoa kootou raa ku mmau i te vaelani.”

Jisas ku hihia

(Matiu 11.25-27; 13.16-17)

21 Te saaita naa Te Anana Tapu raa ku mee Jisas no hihia roo, tena Aia ki meake, “Tamana, Akoe ko Te Ariki i te vaelani ia ma te maarama nei! Anau e hakammaha Akoe, maitaname Akoe e hakari ake na tama se illoa raa na mee tera Akoe e huu itaha ma na tama e atamai raa. Hakamaoni Tamana, te nei hea Akoe e hihai ma na mee nei ki kapihi mai peenei.”

22 Kito Jisas ki meake na disaipol Aia raa ma, “Te Tamana Anau raa e kou mai na mee nei hakaatoa i Anau. Se hai tama e iroa te Tamariki nei, te Tamana Hokoia koi e iroa, ia se hai tama e iroa te Tamana, te Tamariki nei koi ia ma na tama Aia ni hirihiri raa e illoa te Tama raa.”

23 Tena Jisas ki hakatike no meake hemuu na disaipol Aia raa ma, “Kootou e hakatapura ia Te Atua, maitaname kootou e kite na mee e llahi kootou ni kkite raa. 24 Anau e meatu kootou pera ma tammaki na profet ia ma na tuku e hihhai kikkite na mee kootou ni kkite raa, e meia laatou selavaa te kkite. Na tama raa e hihhai killono hea kootou nillonon raa, e meia laatou selavaa tellono.”

Te tama i Samaria e manava aroha

25 He tama poroporo na tuua e mahike i aruna no vahiri ake te vahiri e hainattaa roo ia Jisas ma ki taai ki Tama raa. Tama raa e vahiri ake ma, “Rabai, hea anau e me ki ppena ki too te ora e ora tahi raa?”

26 Tena kito Jisas ki meake te tama raa, “Te Launiu Tapu raa e tattara maea? Te hakataakoto akoe i te vahi na tuua raa e mee peehee?”

27 Kito te tama raa ki meake, “Laoi Te Ariki Te Atua akoe raa ma te hatu manava akoe, te ora akoe, na mahi ia ma te hakataakoto akoe. Ia hoki, akoe ki laoi alaa tama pera ma akoe elaoi akoe hokkoe raa.”

28 Tena Jisas ki meake, “Akoe e tonu, tautari na tuua naa, tena akoe e me ki ora.”

29 Emeia te tama e poroporo na tuua raa e hihai ki mee pera ma aia e mattonu, tena aia ki vahiri ake hoki Jisas ma, “Koai te tama anau e me ki laoi naa?”

30 Tena Jisas ki meake, “E isi te tama e tiaki Jerusalem no haere i Jeriko, tena na tama kailallao raa ki hakaoho ake no too na hekau te tama raa hakaatoa, tena ki taa tamaraa no taapiri ki mate. 31 Tena he maatua na Jiu raa ku haere atu te mateara naa hoki, e meia te saaita aia ni kite te tama raa, te maatua raa ku taa no haere teeraa vahi te mateara raa.”

³² Tena ki oti te tama hehekau te hare lotu raa ku hamai te mateara naa hoki, tena ki haere atu no mmata te tama raa, tena ki hakaraka no haere teeraa vahi te mateara naa hoki. ³³ Emeia he tama i Samaria e haere ake te mateara naa hoki no tiri te tama raa. Te saaita aia ni kite te tama raa, aia ku aroha haeroo. ³⁴ Tena aia ki haere ake no nnini na sunu ia ma na wain raa i aruna na saanuku te tama raa, tena ki haihai na saanuku raa. Tena aia ki ssau te tama raa no hakapiri i aruna te donki aia raa, tena ki too te tama raa no kkave ite hare na tama e moemmoe raa, tena aia ki rorohi te tama raa. ³⁵ Te aho taiao raa, te tama i Samaria raa kukouake e rua na siliva ki sui ake tetama hakamaatua te hare raa, tena aia ki meake, 'Rorohi ake te tama nei, te saaita anau e vaakai mai peenei raa, anau e me ki sui atu hea hoki akoe ni sui ki tokonaki te tama nei raa.'

³⁶ Tena Jisas ki hakaoti ake ma, "Ite hakataakoto akoe, koai te tama na tama e toru nei e huri ake telaoi aia ite tama e taia ria na tama kailal-lao raa?"

³⁷ Kito te tama e poroporo na tuua raa ki meake, "Te tama e aroha te tanata raa."

Tena Jisas ki meake te tama raa, "Ia haere, tena akoe kuppna peeraa hoki."

Jisas ku haere no mmata Meri laaua ma Marta

³⁸ Tena Jisas ma na disaipol Aia raa ku oo no ttae he matakaina, tena he hine te inoa aia raa ko Marta e hakkoro na tama raa. ³⁹ Marta e isi te taina e hui ma ko Meri, tena Meri e noho taapiri na vae Jisas raa no hakarono Tama raa e akoako. ⁴⁰ Tena Marta ku mamaanatu tammaki e mee aia e tammaki na mee e me ki ppna, tena aia ki haere ake no meake, "Te Ariki, Akoe se hakataakoto pera ma te taina anau raa etiaki mai na uata raa hakaatoa ki ppna anau hokonnau? Meake aia ki hamai no tokonaki anau."

⁴¹ Kito Jisas ki meake, "Marta, Marta! Akoe e mamaanatu tammaki, tena ku kapitia roo tammaki na mee, ⁴² e meia he mee hokotahi e hakamaatua. Meri e hirihiri ki ppna te mee e hakamaatua, tena Anau se lavaa te tokea te mee raa i taha ma aia."

11

Jisas e akoako ite vahi te lotulotu

(Matiu 6.9-13; 7.7-11)

¹ E isi te aho Jisas e noho he kina no lotu. Te saaita Aia ku oti te lotu, tena he tama na disaipol Aia raa ku meake Tama raa ma, "Te Ariki, akoako mai maatou ki lotu pera ma Jon ni akoako ake na disaipol aia raa."

² Tena Jisas ki meake na tama raa, "Te saaita kootou elotu raa, tena kootou ku lotu peenei:

'Tamana:

Te inoa e tapu Akoe naa ki hakammaharia;
tiaki te Hakamaatua ana Akoe raa ki hamai.

³ Kou mai ni kai ma maatou te aho ma te aho.

⁴ Ssirihia niaa maatou e ssara,

pera ma maatou e ssirihia niaa na tama e ssara i maatou raa.

Auu se kou mai na hahaaite e hainattaa i maatou.' "

⁵ Tena Jisas ki meake na disaipol Aia raa ma, "Kame he tama kootou e haere te tuapoo no meake te soa aia raa ma, 'Na soa, kou mai e toru na haraoa, tena i muri anau ku sui muri atu. ⁶ Anau e isi te soa e horau mai i te kina e mmao roo no tae mai vahao nei koi i hare, e meia anau se isi na kai ki kai te tama raa!' ⁷ Tena kame te soa akoe raa e tattara iho i roto hare ma, 'Auu

se mee hoki anau ki naena! Te totoka raa ku oti te hakkapi, tena anau ma na tamalliki anau raa ku mmoe. Anau ku se lavaa hoki te mahike no kou atu ni kai.' ⁸ Tena kaa ku mee peehee? Anau e meatu, niaina ma te soa akoe raa e kkaro te mahike no kou atu ni kai ma e mee koorua e ssoa laoi, e meia aia e me ki mahike no kou atu niaa akoe e kainno ake raa, e mee akoe se napa te kainno hakatau.

⁹ "Ia tena Anau e meatu kootou: Kainno, tena akoe e me ki too hea akoe e kainno raa; seseen, tena akoe e me ki llave hea akoe e seseen raa; papaku te totoka, tena te totoka raa e me ki taaraki atu akoe. ¹⁰ Maitaname na tama e kainno raa e me ki too hea laotou e kainno raa; na tama e seseen raa e me ki llave hea laotou e seseen raa, tena te totoka raa e me ki taaraki atu kootou na tama tera e papaku te totoka raa. ¹¹ Kame akoe he tamana, eaa akoe e me ki kou ake he laponi kame te tamariki raa e meatu ma ki kou ake he ika? ¹² Kaa seai akoe e me ki kou ake he kahana kame te tamariki raa e meatu ma ki kou ake he hua*? ¹³ Niaina ma akoe he tama haeo, e meia akoe e iroa te kou ake na mee taualleka i na tamalliki kootou raa. Kaa e hia hoki te Tamana taatou i te vaelani raa e me ki kou ake TeAnana Tapu raa i na tama e kainno ake Aia raa!"

Jisas ma Belsebul

(Matiu 12.22-30; Mak 3.20-27)

¹⁴ Jisas e hakaise te tipua tera e mee te tama raa no se lavaa te tattara raa, tena te saaita te tipua raa ni haere i taha raa, tena te tama raa ku lavaa te tattara. Te kanohenua raa ku maharo roo, ¹⁵ e meia alaa tama e tattara ma, "Teenaa ko Belsebul, te tipua hakamaatua na tipua raa e kou ake na mahi Tama raa ki hakaise na tipua raa i taha."

¹⁶ Alaa tama e hihhai kitaaiki Jisas, tena laotou ki meake Tama raa kippena he mirakol ki huri ake pera ma TeAtua ni kauna ria iho Tama raa hakamaoni. ¹⁷ Emeia Jisas e iroa na hakataakoto na tama raa, tena Aia ki meake na tama raa, "Kame na tama he henua e vaevae i na katurana no ppuhu hokolaatou, te henua naa e me ki se lavaa te tae teeraa saaita hoki. Tena kame he hai maatua e vaevae hokolaatou, tena na tama naa e me ki nnoho maseuseu. ¹⁸ Tena kame na tipua Satan raa e vaevae i na katurana no ppuhu hokolaatou, tena kaa te nohorana aia raa e me ki tauareka peehee? Kootou e tattara pera ma Anau e hakaise na tipua raa, e mee Belsebul e kou mai na mahi Anau ki ppena na mee raa. ¹⁹ Kame Anau e hakaise na tipua raa i na mahi Belsebul, kaa na tama tauttari kootou raa e hakaise na tipua raa i taha peehee? Na tama tauttari kootou raa e huri atu pera ma kootou e sara. ²⁰ Emeia Anau e hakaise na tipua raa i taha i na mahi TeAtua, tena na mee nei e huri atu pera ma te Hakamaatua ana i te Vaelani raa ku oti te tae atu i kootou.

²¹ "Kame he tama e ivi erorohi te hare aia raa ma na hana aia, tena na hekau aia raa e me ki mmoe taualleka roo. ²² Emeia kame he tama e ivi i aruna te tama raa e haere ake no taa te tama raa, tena ku too na hana te tama raa e tuunaki raa no haere ma aia, tena ki vaevae na mee aia ni kairarao raa.

²³ "Te tama se tuu i te vahi Anau raa e hakataukaa ma Anau, tena te tama se tokonaki Anau ki hakutu mai na tama raa e hakatui na tama raa i taha ma Anau.

Na tipua ku vakkai ake
(Matiu 12.43-45)

* 11:12 11.12 "scorpion": he kahana e mee aia e ssau pera ma na kahana e hamaumau na katarina

²⁴ “Kame hetipua e haere i taha ma te tama, te tipua naa e me ki haere vaa aruna na kina pakupaku raa no sесеe he kina ki noho. Emeia kame aia se hai kina e lave, aia e me ki tattara hokoia ma, ‘Anau e me ki vaakai muri i te hare anau raa.’ ²⁵ Tena te tipua naa e me ki vaakai no kite te hare raa ku matahua, ia ku oti hoki te tukutuku hakaraoi. ²⁶ Tena te tipua raa e me ki haere no hakattaki ake e hitu na tipua e sakkino roo i aruna aia, tena laatou e me ki oo no uru i roto te tama raa. Te saaita na tipua raa ku oti te uru hakaatoa, te tama naa e me ki haeroo, ia ku raka hoki ma te saaita i mua raa.”

Te hihia hakamaoni

²⁷ Jisas etattara nooti, tena he hine i roto te kanohenua raa ku meake Jisas ma, “Te hine ni haanau, tena kirorohi Akoe raa e me ki hakatapu ria roo peehee!”

²⁸ Kito Jisas ki meake, “Kaa na tama e llono na tattara TeAtua raa, tena ki tauttari na tattara raa e me ki hakatapu ria roo peehee?”

Te kanohenua raa e kainno ake Jisas ki huri ake he mirakol

(Matiu 12.38–42)

²⁹ Te kanohenua raa e muimui ake Jisas, tena Jisas ki meake, “Na tama te aho nei raa nitama roo e haeo! Na tama raa e kainno mai ma Anau ki huri ake he mirakol, emeia Anau selavaa te huri ake he mirakol, te mirakol koi profet Jona raa e me ki akoako ake laatou. ³⁰ E me ki ssau koi, profet Jona ko te hakkatu na tama Ninive, tena te Tamariki te Tama nei ko te hakkatu na tama te aho nei. ³¹ I te Aho te Hakatonutonu raa te tuku hine i Seba raa e me ki tuu i aruna no hai ake na tama te aho nei raa na sara laa-tou raa, maitaname aia ni horau mai roo i te kina e mmao ma ki hakarono na tattara mattonu te Tuku Solomon raa. Tena Anau e me ki meatu pera ma e isi te mee i te kina nei e hakanaaniu roo i aruna Solomon.

³² “I te Aho te Hakatonutonu raa, na tama i Ninive raa e me ki mahhike i aruna no hai atu na ssara kootou raa, maitaname laatou ni ttike i taha ma na hai sara laatou raa te saaita laatou ni llono na takutaku Jona raa; ia tena Anau e meatu kootou pera ma e isi te mee i te kina nei e hakanaaniu roo i aruna Jona!”

Te maahina te tinotama

(Matiu 5.15; 6.22–23)

³³ “Se hai tama e hakaura te lamu, tena ku uhi te lamu raa, [ia ma ku tuku te lamu raa i raro te kumete]. Emeia te tama raa e me ki hakapiri te lamu raa i te kina te lamu raa e tuutuu raa ki kkite na tama hakaatoa te maahina te saaita laatou e uru mai i hare raa. ³⁴ Na karemata kootou naa e ssau pera ma nilamu inatinotama kootou. Te saaita na karemata kootou raa e taualleka, tena na tinotama kootou raa e maahina hakaatoa; e meia te saaita na karemata kootou raa ku haeo, tena na tinotama kootou raa ku pouri. ³⁵ Lollohi hakamattonu i te maahina i roto akoe naa ki seai ma he pouri. ³⁶ Kame te tinotama akoe naa e maarama hakaatoa se hai kina roo e pouri, tena te tinotama akoe naa e me ki maarama hakaatoa e ssau pera ma te lamu raa e hakamaahina atu akoe ma te maahina aia raa.”

Jisas e hai ake na Farisi

(Matiu 23.1–36; Mak 12.38–40)

³⁷ Te saaita Jisas ku oti roo te tattara, tena he Farisi ku haere ake no hakkoro Jisas ma ki oo laaua no kkai i te hare aia raa, tena Jisas ki haere no noho i raro ma ki kai. ³⁸ Te Farisi raa ku oho te saaita aia ni kite ma Jisas

e kai se ssoro na rima Aia raa i mua. ³⁹ Tena Jisas ki meake te Farisi raa, "Kootou na Farisi raa essoro koi na vahi i aho na kapu ia ma na parete kootou raa, e mea i roto roo kootou raa e pii roo na tiputipu sakkino ia ma na tiputipu se ttonu. ⁴⁰ Kootou ni vvare! Aiea TeAtua se pena te tinotama ia ma te anana? ⁴¹ Tena kou ake hea i roto na kapu ma na parete kootou raa i na tama hakaalloha raa, tena na ora kootou raa hakaatoa e me ki matahua hakamaoni.

⁴² "Kootou na Farisi raa e me ki hakalono lihu haeo roo! Kootou e hoki ake TeAtua na hua pammee pera ma na mint raa, na rue raa ia ma alaa hua hoki, e mea kootou essiri ki tauttari, ia kilaoi TeAtua. Kootou ettonu te hoki ake na mee raa i TeAtua, ia tena auu se ssiri ki ppena na mee raa.

⁴³ "Kootou na Farisi raa e me ki hakalono lihu haeo roo, e mee kootou e hihhai ki nnoho na sea na tama hakananniu raa e nonnoho i roto na hare lotu na Jiu raa ia ma na tama hoki ki hakammaha kootou i na kina ekkapi na tama raa. ⁴⁴ Kootou e me ki hakalono lihu haeo roo! Kootou essau pera ma ni taruma se isi na hakamattino, tena na tama ku hahaere vaa aruna se illoa ma teeraa ni taruma."

Jisas e hai ake na tama poroporo na tuaa

⁴⁵ He tama na tama poroporo na tuaa raa ku meake Jisas ma, "Rabai, te saaita Akoe e tattara peenei raa; Akoe e hai hoki na haeo maatou!"

⁴⁶ Kito Jisas ki meake, "Kootou na tama eporoporo na tuaa raa e me ki hakalono lihu hoki! Kootou e hakapiri i aruna na panaua na tama raa na mee e mmaha te amo raa, e mea kootou hokkootou se lavaa te ssora na rima kootou raa no tokonaki na tama raa. ⁴⁷ Kootou e me ki hakalono lihu haeo roo! Kootou e hakatuu na hatu taualleka raa i na taruma na profet TeAtua raa. Teena ko na profet na tipuna kootou raa nitaa no mmate. ⁴⁸ Kootou hokkootou ehuri mai pera ma hea na tipuna kootou raa ni ppena raa e hakamaoni; na tama raa e ta na profet raa no mmate, tena vahao nei kootou ku hakatuu na hatu na taruma na tama raa. ⁴⁹ Teenei hea te Atamai TeAtua raa e tattara mai ma, 'Anau e me ki kauna na profet ia ma na tama hakataetae na tattara raa ki oo i na tama naa, tena na tama naa e me ki taa alaa tama no mmate, tena ku kou ake na hakalono lihu i alaa tama.' ⁵⁰ Tena na tama te saaita nei raa e me ki hakalono lihu i te taaiaria na profet raa hakaatoa no mmate kaamata mai roo te saaita te maarama nei ni tipu ake raa, ⁵¹ tena kaamata mai te mate Abel raa haere no tae te mate Sekaraia te tama tera ni taia ria no mate i lottonu te olta ia ma te Kina e Tapu raa. Hakamaoni na tama te tautama nei raa e me ki hakalono lihu e mee na sara nei hakaatoa.

⁵² "Kootou na tama poroporo na tuaa raa e me ki hakalono lihu haeo roo! Kootou se poroporo ake na kanohenua raa ki illoa na tiputipu TeAtua, tena kootou hokkootou se illoa na tiputipu Tama raa, ia kootou eppui hoki na tama tera e hai na mahi laatou ma ki illoa raa."

⁵³ Jisas ku tiaki te matakaina raa no haere, tena na tama poroporo na tuaa ia ma na Farisi raa ku kaamata no tamoahaeo Jisas, tena ki vahihhiri ake Tama raa tammaki na mee, ⁵⁴ ma ki lave laatou he mee e sara i na tattara Tama raa, tena ma laatou ku hakapiki Tama raa.

12

Se tauttari na tiputipu na Farisi

(Matiu 10.26-27)

¹ Tammaki roo na simata na tama e muimui ake iaa Jisas, tena na tama raa e haere lakalaka koi na vae alaa tama. Jisas e meake

kaamata na disaipol Aia raa ma, "Lollohi hakamattonu i na ist na Farisi raa. Anau e tattara atu i na tattara uhiuhi na tama raa. ² Hea e huuna ria e me ki huri ake, tena na hakataakoto na tama e hai hemuu raa e me ki laavea ria. ³ Ni tattara peehee kootou e tattara hemuu i te poo, tena na tama hakaatoa e me killono na tattara naa i te ao, ia hea kootou eppisi hemuu i roto na hare kootou te saaita na totoka raa e ppui raa; na tama e me ki tattara iho hakamaroa na tattara naa i aruna na tauhuhu na hare.

Te tama taatou e tau te mattaku

(Matiu 10.28-31)

⁴ "Anau e meatu kootou Aku taina, kootou ki se mattaku na tama tera e taa koi te tinotama raa no mate, tena i muri ku se lavaa te ppena teeraa mee e hao roo i aruna ma hea laatou ni ppena raa. ⁵ Anau e me ki huri atu te tama kootou e me ki mattaku aa: kootou ki mattaku TeAtua, te Tama e lavaa te taa te tama ki mate, tena i muri kulletu te tama raa i roto te ahi e ura tahi. Kootou ki hakattina Anau, te nei ko te Tama kootou e tau te mattaku!

⁶ "Eaa, e rima na rupe kame se lavaa te sui e rua na sileni? Emeia TeAtua se lavaa te ssiri he rupe hokotahi. ⁷ Tena na rouru na pohouru kootou raa hakaatoa ku oti te ppauria. Ia tena kootou ki se mattaku, e mee kootou e hakananniu roo i aruna tammaki na rupe.

Kootou ki se nnapa i te vahi Jisas

(Matiu 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

⁸ "Anau e meatu kootou te hakamaoni pera ma koai te tama e tattara i na kina etammaki natama ma aia hetama etautari Anau, tena te Tamariki te Tama nei e me ki ppena peeraa hoki i mua na ensel TeAtua raa. ⁹ Emeia na tama e tattara i na kina e tammaki na tama ma laatou se hihhai Anau raa; te Tamariki te Tama nei e me ki tattara i te se hihai Aia i na tama raa hoki i mua na ensel TeAtua raa.

¹⁰ "Te tama e ppehi te tattara hao i te Tamariki te Tama nei raa, TeAtua e lavaa te ssirihia te sara te tama naa, e meia na tama e hai na hao TeAnana Tapu raa, tena TeAtua se lavaa roo te ssirihia te sara na tama naa.

¹¹ "Kame nitama e too kootou no kkave i na hare lotu na Jiu raa ma na tama hakananniu ia ma na tama hakamattua raa ki lahulahu kootou, tena kootou ki se mamannatu tammaki ma kootou e me ki tattara peehee ki tokonaki kootou. ¹² E mee TeAnana Tapu raa e me ki poroporo atu kootou na tattara tera kootou e me ki tattara raa."

Te tama hai sileni se atamai

¹³ Teeraa hetama i roto te kanohenua raa e meake Jisas ma, "Rabai, meake te taina anau raa ki vvae ma maaua na hekau te tamana maaua raa."

¹⁴ Tena Jisas ki meake te tama raa, "Koai te tama e kou mai na mahi Anau ki vvae ilottonu ma koorua na hekau te tamana koorua raa?" ¹⁵ Kito Jisas ki meake na tama raa hakaatoa ma, "Lollohi hakamattonu, ka oti kootou ku mannako na mee hakaatoa, maitaname na ora hakamaoni kootou raa se mmoe i roto na mee kootou ettino raa, niaina ma kootou e hai hekau peehee."

¹⁶ Tena Jisas ki tattara ake te tattara hurihuri nei, "Teeraa he tama e isi tammaki na kerekere tera e hhomu tammaki na kai taualleka. ¹⁷ Tena te tama raa ku noho no mamaanatu hokoia ma, 'Anau se isi te hare ki hakataua na kai anau nei hakaatoa. Hea anau e me ki ppena?' ¹⁸ Te tama raa e tattara hokoia ma, 'Anau eiroa hea anau e me ki ppena. Anau e me ki seu na hare pammee e hakatautau na kai raa, tena ku hakatuu ni hare ellahi ki hakatautau na kai ia ma alaa mee hoki. ¹⁹ Tena anau

ku tattara hokonnau ma anau ku isi na mee hakaatoa! Anau ku isi tammaki na mee tera e me ki mmoe tammaki na hetau. Anau e me ki noho koi no kai, uru, tena ku hihia!'²⁰ Emeia TeAtua e meake te tama raa ma, 'Akoe he vware too! Te poo nei koi akoe e me ki mate, tena kaa koi te tama e me ki too na mee roo hakaatoa akoe e hakatautau ma akoe raa?' "

²¹ Tena Jisas ki hakaoti ake ma, "Teenei hea e me ki kapihi ake i te tama e hakatautau ma ki tammaki aia na mee raa, e meia aia e tutuu haeroo i na karemata TeAtua."

Too TeAtua ki hakamaatua na ora kootou
(Matiu 6.25-34)

²² Tena Jisas ki meake na disaipol Aia raa, "Tena Anau e meatu kootou ki se mamannatu tammaki na kai kootou e me ki kkai ki ora kootou raa ia ma na hekau kootou e me ki leulleu raa. ²³ Te ora te tama e hakamaatua iaruna na kai, tena te tinotama raa e hakamaatua iaruna na hekau. ²⁴ Kira ake na lakia raa: na manu raa se ttori na kai, ia se hakatautau na kai, na manu raa se isi na hare hakatautau na kai; TeAtua e haanai na manu raa! Na ora kootou raa e hakananniu roo iaruna na manu raa. ²⁵ E isi te tama e lavaa te hakanuu te ora aia raa no roroa kame aia e mamaanatu tammaki te ora aia? ²⁶ Kootou se lavaa roo te ppena na mee e hainuhie raia, kootou ki mamannatu tammaki alaa mee hoki? ²⁷ Kootou ki kira ake na kaute e hhomo huri raa: na kaute raa se uata, ia se ppena na hekau laatou hokolaatou. Emeia Anau e meatu pera ma na hekau te Tuku Solomon raa ia ma na hekau aia raa hakaatoa se isi na hekau e hai lakkei taualleka roo pera ma na kaute nei. ²⁸ TeAtua ko te Tama e hakalaakei na kaute raa. Na kaute raa e hura ake te aho nei koi, tena taiao ku seai, ku vvela ria i roto te ahi. Aiea kaa TeAtua se lavaa hoki te kou atu ni hekau ma kootou? Na hakattina kootou raa e pammee roo!

²⁹ "Tena kootou ki se mamannatu tammaki ma hea kootou e me ki kkai ia ma hea kootou e me ki unu raa. ³⁰ E mee na tama ennoho pouri te maarama nei raa e mamannatu tahi na mee nei. Te Tamana kootou raa e iroa pera ma kootou e hihhai na mee nei. ³¹ Emeia kootou ki mamannatu tahi i te Hakamaatua ana i te Vaelani raa, tena Aia e me ki kou atu na mee nei hakaatoa.

Na mee taualleka i te vaelani.
(Matiu 6.19-21)

³² "Kootou ki se mattaku, niaina ma kootou e moisi, maitaname TeAtua e hihai ki kou atu te Hakamaatua ana Aia raa ma kootou. ³³ Kou ake na hekau kootou raa ki ssui alaa tama, tena ku too na sileni raa no kou ake i na tama hakaalloha raa. Too na muri kopu eponopono na sileni e mmau raa no hakatau na mee hakaatoa e taualleka kootou raa i te vaelani, i te kina na mee raa se lavaa roo te haere moisi, e mee na tama kailallao raa se lavaa te ttaa no too na mee raa, tena na lollona raa hoki se lavaa te kkai na mee raa. ³⁴ E mee na hakataakoto kootou raa e me ki mmoe tahi koi i te kina na hekau kootou raa e mmoe.

Na tama hehekau e tanattana tahi

³⁵ "Kootou kitanattana ina mee tera e me ki oomai raa, ia uruuru hakaoti na hekau kootou raa ki ppuhu, tena ku hakaura na lamu kootou raa ki ura ³⁶ pera ma na tama hehekau raa e nnoho no hakattari te tama hakamaatua raa ki vaakai mai i te kai te avana aia ni haere raa. Te tama raa e hamai koi no papaku te totoka raa, tena na tama raa ku taaraki vave koi te totoka raa. ³⁷ Na tama hehekau raa e me ki hihhia roo te saaita te tama hakamaatua raa e vaakai mai no kite ma laatou e ara koi! Anau

e meatu te hakamaoni pera ma tetamaraa e me kiui te kaukahu matoru aia raa, tena kumeake na tamaraa kinnoho iraro, tena aia ku kou ake na kai na tamaraa kikkai. ³⁸ Na tamaraa e me ki hihhia roo kame te tama hakamaatua raa e hamai no kite ma laatou e tanattana, niaina te tamaraa e hamai te tuapoo ia ma imuri tetuapoo. ³⁹ Tena kootou elavaa te illoa pera ma kame te tama hakamaatua te hare raa e iroa te saaita te tama kairarao raa e me ki haere ake, te tamaraa e me ki se lavaa te tiaki te tama kairarao raa ki uru ake i te hare aia raa. ⁴⁰ Ia tena kootou ki tanattana peeraa hoki, maitaname te Tamariki te Tama nei e me ki vaakai mai te saaita kootou se tanattana ma Aia e me ki vaakai mai raa."

*Te tama hakamaoni ia ma te tama se hakamaoni te hehekau
(Matiu 24.45-51)*

⁴¹ Tena Pita ki meake, "Te Ariki, te tattara hurihuri nei, e tattara koi maatou ma Akoe e tattara na tama roo hakaatoa?"

⁴² Kito Jisas ki meake, "Kaa koai te tama hakamaoni i na hehekau aia tera e atamai naa? Teena ko te tama tera te tama hakamaatua raa e tuku ki hakamaatua, kimmata na mee hakaatoa i roto te hare, tena ku vaevae ake na kai na tama hehekau raa na saaita hakaatoa ekkai raa. ⁴³ Te tama hehekau naa e me ki hihhia roo kame te tama hakamaatua raa e vaakai mai i hare no kite ma aia e ppena na uata aia raa!

⁴⁴ Hakamaoni roo, Anau e meatu kootou, te tama hakamaatua raa e me ki tuku te tama raa ki hakamaatua na mee roo hakaatoa aia e ttino raa. ⁴⁵ Emeia kame te tama hehekau naa e hakataakoto hokoia pera ma te tama hakamaatua raa e me ki naahe roo te vaakai mai, tena aia ku kaamata no riki alaa taanata ia ma na hhine hehekau raa, tena ku tauhano te kai, ia e unu tahi no vvre, ⁴⁶ tena te tama hakamaatua raa ku vaakai mai i te aho te tama hehekau raa seiroa ma te tama hakamaatua raa e me ki vaakai mai raa. Tena te tama hakamaatua raa e me ki tuutuu maruu te tinotama te tamaraa nolletu ia ho ki roa te tamaraa pera ma aia se hakarono na tattara.

⁴⁷ "Te tama hehekau e iroa hea te tama hakamaatua aia raa e hihai aia ki ppena raa, e meia aia se tanattana ki pena te mee raa, tena te tama naa e me ki riki ria hakahaeo roo. ⁴⁸ Emeia te tama hehekau tera seiroa hea te tama hakamaatua raa e hihai aia ki ppena raa, e pena te mee esara tera e tau aia te hakalono llihu, tena te tama naa se lavaa te riki ria hakahaeo roo. Ia na tama e me ki kainno ake tammaki na mee i te tama too tammaki na mee raa, ia hoki na tama e me ka kainno ake tammaki roo na mee i te tama e too tammaki roo na mee raa."

*Jisas e kou mai te nohonnoho haeo
(Matiu 10.34-36)*

⁴⁹ Tena Jisas ki meake, "Anau e hamai no hakaura te maarama nei ki ura, tena Anau e hihai roo kame te ahi raa ku oti te kaamata ki ura. ⁵⁰ Anau e isi te hakoukou tapu e me ki too, tena te hakalono llihu i roto Anau nei e me ki moe roo ki oti te mee nei!

⁵¹ "Kootou ekkahu ma Anau e hamai ki tokonaki te maarama nei ki nonnoholaoi? Seai, Anau se hamai ma te noholaoi, e meia Anau e hamai ki vaevae. ⁵² Tokorima na tama i roto te hai matua hokotahi e me ki nonnoho haeo hokolaatou, tena tokotoru na tama e me ki nonnoho haeo ma teeraa tokorua na tama, tena tokorua na tama e me ki nonnoho haeo ma teeraa tokotoru. ⁵³ Na tamana e me ki nonnoho haeo ma na tamane laatou, tena na tamane raa e me ki nonnoho haeo ma na tamana laatou raa. Natinna e me ki nonnoho haeo ma na tamane hhine

laatou raa, tena na tama h hine raa e me ki nonnoho ha eo ma na tinna laa-
 tou. Na hinaona h hine e me ki nonnoho ha eo ma na hinaona laatou, tena
 na tama h hine raa e me ki nonnoho ha eo ma na hinaona h hine laatou raa.”

Kootou ki illoa na hakataakoto na mee tera Jisas ni ppena raa
 (Matiu 16.2-3)

⁵⁴ Kito Jisas ki tattara ake hoki te kanohenua raa ma, “Te saaita kootou
 e kkite te pukureurehu e hamai i telaki, tena kootou e me ki tattara ma
 te mee raa e me ki lleku, tena te mee raa ku lleku hakamaoni. ⁵⁵ Ia te saaita
 kootou e kkite ma te matani raa ku aniani mai i te kupu, tena kootou e me
 ki tattara ma te mee raa e me ki vvela, tena te mee raa ku vvela hakamaoni.
⁵⁶ Kootou ni tama e tattara uhiuhi! Kootou e lavaa te kira ake te vaelani raa,
 tena ku mannatu ma te mee raa e me ki tauareka ma e mee ki ha eo. Kaa
 kootou se illoa peehee na h kkatu na mee e huri atu vahao nei raa?”

Nnoho hakaraoi ma na tama e ha eo ma kootou raa
 (Matiu 5.25-26)

⁵⁷ “Aiea kootou se hakatonutonu hokkootou na mee e tonu kootou e tau
 te ppena raa? ⁵⁸ Kame he tama e ppono akoe i te kot e mee akoe e seu
 tetuaa, tena akoe ki haere no tattara hakaraoi koorua i mua koorua e oo
 i te kot. Kame akoe se haere no tattara hakaraoi koorua, tena akoe e me
 ki huutia ria i mua na tama te kot raa, tena na tama raa e me ki kou ake
 akoe i na rima na polis raa ki ppono i roto te hare karapusi. ⁵⁹ Tena Anau
 e meatu, akoe e me ki noho i roto te hare karapusi raa ki tae roo te saaita
 akoe e ppehi te paini akoe raa hakaatoa.”

13

Te tama se tike i taha ma na hai sara aia raa e me ki mate

¹ Te saaita naa e isi na tama i te kina raa e oo ake no meake Jisas i te vahi
 na tama i Galili tera Pallat ni taa no mmate te saaita na tama raa ni hoki ake
 na hoki laatou i Te Atua raa. ² Tena Jisas ki meake na tama raa, “E mee
 na tama i Galili raa ni taia ia no mmate peeraa, tena kootou ku mannatu
 ma te mee raa e huri ake te hakamaoni pera ma na hai sara na tama raa
 eraka iaruna ma alaa tama i roto Galili? ³ Seai! Tena Anau e meatu
 pera ma kame kootou se tike i taha ma na hai sara kootou, tena kootou
 e me ki mmate peeraa hoki ⁴ Kaa te sanahuru ma varu na tama i Siloam
 tera ni mmate te saaita te hare palluna raa ni teiho no taiona laatou raa?
 Kootou e mannatu ma te mmate na tama raa e huri ake pera ma na tama raa
 e pii na hai sara eraka iaruna ma na tama e nnoho i Jerusalem raa? ⁵ Seai!
 Tena Anau e meatu, kame kootou se tike i taha ma hai sara kootou, tena
 kootou e me ki mmate peeraa hoki.”

Te tattara hurihuri te laakau se hua na hua

⁶ Kito Jisas ki tattara ake na tama raa te tattara hurihuri nei, “Teeraa
 he tama e isi telaakau fik e homo i roto te paupaku aia. Tama raa
 e haere ake no mmata ma telaakau raa e isi na hua e mmau, e me ia
 aia se hai hua e kite. ⁷ Kito te tamaraa ki meake tetama erorohi
 te paupaku raa, ‘Kira ake! E toru roo na hetau anau e hamai no matamata
 ma e isi na hua e mmau telaakau nei, e me ia anau se hai hua e kite. Tena
 tuu telaakau nei i raro. Aiea te laakau nei ki tiaki roo ki tuu no kai na kai
 i roto te kerekere?’ ⁸ Tena tetama erorohi te paupaku raa ki meake,
 “Te tama hakamaatua, tiaki telaakau naa ki tuu he hetau hokotahi, tena
 anau e me ki mmuru ni muruna no uhi hakatike te purapura te laakau naa.”

⁹ Tena kame te hetau i muri raa te laakau nei ku hua, tena ku tauareka, kaa seai, tena akoe ku ttuu te laakau nei ki hina.' ”

Jisas e tokonaki te hine i te aho te Sabat

¹⁰ Jisas e akoako i roto te hare lotu raa ite aho te Sabat. ¹¹ Tena he hine i roto te matakaina raa e isi te tipua sakkino e mee te hine raa nolalavea i roto sanahuru ma varu na hetau; te hine raa ku hahaere piko roo, ia tena ku se lavaa roo te tuu tonu. ¹² Jisas e kite te hine raa, tena Aia ki kanna ake ma, “Taku tama, akoe ku tauareka ma te maahana akoe naa.” ¹³ Kito Jisas ki hakapiri na rima Aia raa iaruna te hine raa, tena te saaita naa koi te hine raa ku hamatakkau hokoia koi no tuu tonu, tena ki hakammaha ake TeAtua.

¹⁴ Tena te tama hakamaatua te hare lotu na Jiu raa ku roto e mee Jisas e tokonaki te hine raa no tauareka i te aho te Sabat raa, kito te tama hakamaatua raa ki tattara ake te kanohenua raa ma, “Taatou e isi e ono na aho ki hehekau, tena kootou ki oo mai i roto na aho naa ki tokonaki ria kootou ki taualleka. Kootou se lavaa te oo mai te aho te Sabat.”

¹⁵ Tena TeAriki ki meake, “Kootou etattara uhiuhi koi. Kootou e nnoho mai naa e me ki vвете koi na manu kootou raa no hakattaki i taha ma na paa hare laatou raa no haunu na vai ite aho te Sabat. ¹⁶ Ia te hine nei he mokopuna Abraham tera Satan ni haihai no karapusi i roto sanahuru ma varu na hetau. Eaa kaa te hine nei ku se lavaa roo te tokonaki ria ki tauareka i te aho te Sabat nei?” ¹⁷ Na tattara Aia raa e mee na tama e kirilloto Aia raa no nnapa hokolaatou, tena te kanohenua raa ku hihhia roo i na mee taualleka Jisas e ppena raa.

Te hua e paamee roo

(Matiu 13.31–32; Mak 4.30–32)

¹⁸ Tena Jisas ki meake, “Te Hakamaatua ana i te Vaelani raa e tipu peehee? He mee peehee Anau e lavaa te hakapaa tera e ssau ma te Hakamaatua ana i te Vaelani raa? ¹⁹ Te Hakamaatua ana i te Vaelani raa e ssau pera ma te hua te mastet te tama ettori i roto te paupaku aia raa. Te hua raa e homo no rahi roo, tena na manura kuppēna na hohana laatou raa iaruna te laakau raa.”

Te tattara hurihuri te ist

(Matiu 13.33)

²⁰ Tena Jisas kivahiri ake hakaraoi, “He mee peehee Anau elavaa te hakapaa tera essau ma te Hakamaatua ana ite Vaelani raa? ²¹ Te Hakamaatua ana ite Vaelani raa e ssau pera ma te ist te hine raa e hilo i roto na haraoa, tena ki hakamoe te haraoa raa no hhuta.”

Te totoka e kkaoro

(Matiu 7.13–14, 21–23)

²² Jisas etuuisara pera i Jerusalem no haere vaa roto na matakaina e llahi ia ma na matakaina pammee raa no takutaku ake na kanohenua raa. ²³ E isi te tama e vahiri ake Jisas ma, “TeAriki, na tama e me ki tokonaki ria ki ora raa e moisi koi?”

Kito Jisas ki meake na tama raa ma, ²⁴ “Hai na mahi kootou kilavaa kootou te uru i roto te totoka e kkaoro; maitaname tammaki na tama e me ki hahiivi ki uru i roto hare, e meia laatou e me ki se lavaa. ²⁵ Te tama hakamaatua te hare raa e me ki mahike no ppui te totoka raa, tena te saaita kootou e ttuu i aho no papaku te totoka raa, tena ku tattara ake ma, “TeAriki, taaraki te totoka raa ki uru atu maatou!” Tena te Tama raa e me ki meatu ma, ‘Anau seiroa kootou e oo mai i hee!’ ²⁶ Tena kootou e me ki meake ma, ‘Maatou ekkai, ia e unu ma Akoe. Akoe ni akoako mai maatou i roto

na matakaina maatou raa.’ ²⁷ Emeia te Tama raa e me ki meatu hoki ma, ‘Anau se iroa kootou e oo mai i hee. Oo itaha ma Anau, kootou hakaatoa ni tama e hai ssara.’

²⁸ “Kootou e me ki tanittani no hakati kkatu na niho kootou raa te saaita kootou ekkite Abraham, Aisak, Jekop ia ma na profet hakaatoa tera e nnoho iroto te Hakamaatua ana ite Vaelani raa te saaita kootou e me ki lettua ria i aho raa. ²⁹ Na tama e me ki oo mai ite vahi te anake ia ma telaki, ite vahi tokorau ia ma te kupu. Na tama raa e me ki nnoho iroto te Hakamaatua ana ite Vaelani raa no kka. ³⁰ Na tama e hakammuri te saaita nei raa e me ki tuu i mua, tena na tama e ttuu i mua te saaita nei raa e me ki hakammuri.”

Jisas e me ki mate i Jerusalem

(Matiu 23.37-39)

³¹ Te saaita naa hoki e isi na Farisi e oo ake no meake Jisas ma, “Akoe ki haere i taha ma te kina nei no haere teeraa matakaina, maitanama Herot e hihai ki taa Akoe ki mate.”

³² Tena Jisas ki meake na tama raa, “Oo no meake te manu kai tama naa: ‘Anau e hakaise na tipua itaha, tena kutokonaki na tama lavvea raa te aho nei ma taiao, tena te aho tana hakatoru raa Anau e me ki hakaoti na uata Anau nei.’ ³³ Tena te aho nei, taiao ia ma teeraa aho; Anau e me ki tuu sara peeraa i Jerusalem, maitanama se tonu ma na profet raa ki mmate i alaa kina, na tama raa e me ki mmate i Jerusalem koi.”

³⁴ “Jerusalem, Jerusalem! Kootou e taa na profet raa no mmate, tena kootou e maka na tama TeAtua ni kaunaria atu ma na tattara Aia raa! Ehia roo na vahao Anau e hihai ki hakkutu mai kootou, e ssau pera ma na manu hine raa e hakkutu mai na pupunua aia raa i raro na pakau aia raa. Emeia kootou se hihai ma Anau ki tokonaki kootou! ³⁵ Tena te hare lotu kootou naa e me ki tuu se hai tama. Anau e meatu kootou te hakamaoni pera ma kootou se lavaa tekkite Anau ki tae roo te saaita kootou e tattara ma, ‘TeAtua e hakatapu te Tama tera ni hamai i te inoa TeAriki raa.’”

14

Jisas e tokonaki te tama laavea

¹ He Sabat hokotahi Jisas e haere ma ki haere no kai i te hare te tama hakamaatua na Farisi raa, tena na tama raa ku matamata hemuu iaa Jisas.

² Tena he tama ku haere ake iaa Jisas raa; na vae ia ma na rima aia raa e ssura hakaatoa. ³ Kito Jisas ki meake na Farisi ia ma na tama e poroporo na tuua raa ma, “Na tuua taatou raa e hakattana taatou ki tokonaki te tama i te aho te Sabat ma sei?”

⁴ Emeia na tama raa e nnoho hemuu se hai tattara roo e meake. Tena Jisas ki too te tama raa no tokonaki no tauareka, tena Aia ki kauna te tama raa no haere. ⁵ Kito Jisas ki meake, “Kame he tama kootou e isi te tamariki, sei naa he manu eteiho iroto te rua e nnoto ite aho te Sabat; eaa akoe kame se lavaa te arato ake te tamariki sei naa te manu raa i aruna i te aho te Sabat raa?”

⁶ Tena na tama raa ku se lavaa te sui muri ake te vahiri Jisas raa.

TeAtua e hakammaha na tama e pasemmu

⁷ Jisas ekite pera ma na tama e oo ake ite kai raa e hirihiri ki nnoho na kina na tama hakananniu e nonnoho raa, kito Jisas ki tattara ake na tama raa te tattara hurihuri nei. ⁸ “Kame he tama e aru atu akoe ki haere ake i te kai te avana, tena auu se haere no noho i te kina na tama hakananniu raa e nonnoho raa, ka oti te tama hakamaatua te kai raa e isi

hoki tetama niaru tera ehakanaaniu iaruna akoe, ⁹ tena tetama tera niaruatu koorua hakaatoaraa kuhaereatu no meatu akoe ma, 'Mahike kinoho te tama nei', tena akoe e me kinapa no haere no noho imuri roo. ¹⁰ Emeia kame akoe e aruhia ki haere ake i te kai, tena haere koi no noho i te kina imuri raa, tena te tama hakamaatua raa e me ki kite, tena ku haere atu no meatu akoe ma, 'Na soa, hamai i mua no noho he kina tauareka raa.' Tena na tama hakaatoa i te kina te kai raa e me ki kkite pera ma te tama hakamaatua te kai raa e hakammaha akoe. ¹¹ Na tama e mee hokolaatou no hakananniu raa, e me ki tuku iho no mouraro, tena na tama e mee hokolaatou no mouraro raa e me ki ssauria no hakananniu."

¹² Kito Jisas ki meake te tama niaru ake Aia raa, "Tesaaita akoe e me ki tanattana na kai raa, tena auu se aru na soa akoe raa, na taina akoe raa, na hareakina akoe raa ia ma na tama tera e hai hekau raa roo, e mee i muri na tama naa e me ki aru atu hoki akoe ki sui muri hea akoe ni ppena raa.

¹³ Tesaaita akoe e tanattana te kai, tena ku aru na tama hakaalloha raa, na tama tottoro raa, na tama navae emmate raa ia ma na tama karemata ssemi raa; ¹⁴ tena akoe e me ki hakatapurua, maitaname na tama raa selavaa tesui muri atu akoe. TeAtua e me ki sui muri atu akoe tesaaita na tama e ttonu tahi raa e me ki mahike muri i taha ma te mate."

Te tattara hurihuri te kai e rahi
(Matiu 22.1-10)

¹⁵ Tena hetama enoho i te kina raa no kkai laatou ma Jisas erono na tattara Jisas raa, tena aia ki meake, "Na tama e me ki kkai te kai e rahi i te Hakamaatua ana i te Vaelani raa e me ki hakatapurua."

¹⁶ Tena Jisas ki meake te tama raa, "Teeraa hetama e tanattana te kai e rahi, tena aia kiaru tammakiroo na tama. ¹⁷ Tesaaita te kai raa kutanattana, tena te tama raa ku kauna te tama hehekau aia raa ki haere no meake na tama aia niaru raa ma, 'Oomai, na mee hakaatoa kutanattana!' ¹⁸ Tena na tama raa ku kaamata no tattara hakameeme. Tetama kaamata raa e meake te tama hehekau raa ma, 'Anau e sui te paupaku vahao nei koi, tena anau e me ki haere no mmata te paupaku raa. Kaaroha, anau e kapitia.' ¹⁹ Tena teeraa tama ki meake, 'Anau e sui sanahuru na bulmakau, ia tena anau e me ki haere no haaita na manu nei. Kaaroha roo, anau e kapitia.' ²⁰ Tena teeraa tama hoki ku meake, 'Anau eavana vahao nei koi tera hea anau kuselavaa te haere atu.'

²¹ "Tena te tama hehekau raa ki vaakai no meake te tama hakamaatua aia raa. Tena te tama hakamaatua raa ku roto roo, tena ki meake, 'Haere vave vaa roto na mateara te matakaina nei raa, tena ku hakkoro mai na tama hakaalloha raa, na tama tottoro raa, na tama karemata ssemi raa ia ma na tama na vae e mmata raa ki oo mai.' ²² Tena te tama hehekau raa ki meake, 'Te tama hakamaatua, anau ku oti te ppena na mee hakaatoa tera akoe ni mee mai anau kippena raa, e meia te hare nei koi ttana koi.' ²³ Tena kito te tama hakamaatua raa ki meake te tama hehekau raa, 'Haere i na mateara vaa roto raa no meake na tama raa ki oo mai kikkapiroo te hare anau nei. ²⁴ Anau e meatu kootou hakaatoa pera ma se hai tama na tama anau ni aru kaamata raa e me ki hakammata na kai anau nei.'"

Mannatu hakaraoi no tauttari Jisas
(Matiu 10.37-38)

²⁵ Tammaki na tama ehahaere ma Jisas, tena Jisas ki hakatike no tattara ake na tama raa, ²⁶ "Te tama se tau te mee pera ma he disaipol Anau kame telaio aia i na maatua aia raa, i teavana ia ma na tamalliki

aia raa, i na taina ia ma na kaave aia raa ia ma te ora aia raa e raka i aruna ma te laoi aia Anau raa. ²⁷ Na tama se amo na kros laatou no tauttari mai Anau raa selavaa te mee pera ma ni disaipol Anau.

²⁸ “Kame he tama e hihai kipena he hare palluna, tetama naa e me ki noho kaamata no mamaanatu te kooina te sui te hare naa ki mmata ma na sileni aia raa e llava te sui te hare naa hakaatoa. ²⁹ Kame akoe se noho no maanatu hakaraoi, akoe e me ki hakatuu koi na pou raa, tena ku se lavaa hoki te hakaoti te hare naa, tena na tama ekkite te hare se oti naa e me ki tataussua akoe. ³⁰ Na tama raa e me ki meatu, ‘Akoe e kaamata no pena te hare raa, tena ku se lavaa koi te hakaoti!’

³¹ “Kame he tuku e haere ma sanahuru na simata na tama ma ki ppuhu ma te tuku tera e hamai ma tipu rua na simata na tama raa, tena te tuku raa e me ki noho kaamata no mamaanatu ma aia elavaa te ppuhu ma teeraa tuku ma seai. ³² Kame aia e maanatu ma aia setau, tena te tuku raa e me ki kkave te tattara i teeraa tuku ma laaua ki tattara hakaraoi te saaita te tuku raa koi mmao.” ³³ Tena Jisas ki hakaoti ake ma, “Kootou e ssau peeraa hoki. Kootou se lavaa te mee pera ma ni disaipol Anau kame kootou se tiaki na mee hakaatoa kootou e isi raa.

*Te tattara hurihuri te sol
(Matiu 5.13; Mak 9.50)*

³⁴ “Te sol raa e tauareka, e meia te saaita te sol raa ku se mmara, taatou ku se lavaa hoki te mee te sol raa ki mmara hakaraoi. ³⁵ Te sol raa ku haeo, ia se lavaa hoki te mee pera ma nimuruna, tena te sol raa kutau koi te peesia. Tena hakallono kame kootou e isi na katarina.”

15

*Te sipsip ni rano
(Matiu 18.12-14)*

¹ Teeraa he aho, e tammaki na tama e aoao natakis ia ma na tama hai ssara e oo ake ma ki hakallono na tattara Jisas raa. ² Tena na Farisi ia ma na tama poroporo na tuua raa ku tamumu ma, “Tama nei e hihai na tama hai ssara, ia e kaikkai hoki ma na tama raa.” ³ Kito Jisas ki tattara ake na tama raa te tattara hurihuri nei:

⁴ “Kame he tama kootou e isi huitarau na sipsip, tena he sipsip hokotahi ku rano. Hea akoe e me kipena? Akoe e me ki tiaki na sipsip tipu sivo ma sivo raa ki kaikkai, tena akoe e me ki haere no sesee te sipsip hokotahi e rano raa te saaita roo akoe e lave te manu raa. ⁵ Te saaita akoe kulave te sipsip raa, akoe e me ki hihia roo no hakapiri te sipsip raa i te panaua akoe ⁶ no amo i hare. Tena akoe e me ki kanna ake na soa akoe ia ma na tama e illoa akoe raa hakaatoa, tena ku tattara ake na tama raa ma, ‘Anau e hihia roo e mee anau kulave te sipsip anau ni rano raa. Oo mai taatou ki hihia hakaatoa!’ ⁷ Anau e meatu kootou pera ma e me ki ssau peeraa hoki, kame he tama hokotahi e tike itaha ma na hai sara aia, na ensel i te vaelani raa e me ki hihia roo, e raka i aruna ma te tipu sivo ma sivo na tama e ttonu tahi tera se tau te ttike i taha ma na hai sara laatou raa.

Te sileni ni rano

⁸ “Kame he hine e isi sanahuru na siliva, tena he siliva hokotahi ku rano. Hea te hine raa e me kipena? Te hine raa e me ki hakaura telamu raa no verevere te hare raa, tena ku sesee hakaraoi roo na kina hakaatoa ki lave roo aia te siliva raa. ⁹ Te saaita aia e lave te siliva raa, te hine raa e me ki kanna ake na soa ia ma na tama e illoa aia raa hakaatoa, tena ku meake, ‘Anau e hihia roo e mee anau kulave te siliva anau ni rano raa. Taatou

ki hihhia hakaatoa!’¹⁰ Anau e meatu kootou pera ma e me ki ssau peeraa hoki, na ensel ite vaelani raa e me ki hihhia roo kame hetama hai sara hokotahi e tike i taha ma na hai sara aia.”

Te haanau ni llano

¹¹ Tena Jisas ki tattara ake hoki, “Teeraa he tama e isi e rua na taupeara. ¹² Taupeara paamee raa e meake te tamana aia raa ma, ‘Kou mai te tuhana anau raa vahao nei.’ Kito te tamana tokorua raa ki vvae ilottonu na hekau raa ma na taupeara e rua aia raa. ¹³ Tena na aho imuri raa koi, te taupeara raa ku kou ake na hekau aia raa hakaatoa ki sui alaa tama, tena ki too na sileni raa no haere i taha. Aia e haere te henua e mmao roo, tena ki kaamata no tatahao puamu na sileni aia raa i na tiputipu sakkino. ¹⁴ Te taupeara raa e suisui na sileni aia raa no oti roo hakaatoa, tena te one raa ku tae ake i te henua raa, tena te taupeara raa ku se hai sileni roo ettoe. ¹⁵ Tena aia ki haere no hehekau ma hetama i te henua raa. Kito te tama raa ki kauna te taupeara raa ki haere no rorohi na piki aia raa. ¹⁶ Te taupeara raa ku maanatu ma ki kai koi na kai na piki raa ekkai raa, e mee se hai tama e kou ake ni kai ki kai aia. ¹⁷ Tena te hakataakoto raa ku tere ake i te taupeara raa ma, ‘Na tama hehekau te tamana anau raa hakaatoa ekkai roo no ppohu, ia eisi koi na kai ettoe, emeia anau ku taapiri koi kimate taku hikai. ¹⁸ Anau e me ki mahike no haere te tamana anau raa no meake ma, “Tamana, anau ku sara roo imua na karemata TeAtua ia ma na karemata akoe. ¹⁹ Anau ku setau te mee pera ma hetama akoe, too anau mo tama koi hehekau akoe.”’ ²⁰ Tena te taupeara raa ku mahike no vaakai muri i te tamana aia raa.

“Te taupeara raa ku mmao roo i taha ma te hare raa te saaita te tamana aia raa ni kite aia, tena aia ku aroha roo i te taupeara aia raa, kito aia ki tere atu no avei te taupeara raa no mohoni. ²¹ Tena te taupeara raa ki meake, ‘Taku tamana, anau ku sara roo i mua na karemata TeAtua ia ma na karemata akoe. Anau ku setau hoki te mee pera ma hetamariki akoe.’ ²² Emeia te tamana aia raa e kanna ake na tama hehekau aia raa ma, ‘Vave! Kou mai na hekau taualleka raa no hakauru ake te tama nei. Taro ake he ring te matarima aia raa, tena ku hakauru ake ni taka i na vae aia raa. ²³ Tena kootou ku oo no taa te pupunua bulmakau e rahi raa, tena taatou ku pena he kai e rahi ki hihhia taatou ma te tama nei! ²⁴ Maitaname te tamariki anau nei ni mee raa ku mate, tena vahao nei aia ku ora muri; aia ni mee raa e rano, tena vahao nei aia ku vaakai mai.’ Tena na tama raa ku kaamata no kkai te kai raa.

²⁵ “Ia te saaita naa te taupeara matua raa e noho i roto te paupaku. Tena te taupeara matua raa ku vaakai mai i hare, tena te saaita aia ku taapiri i hare raa, aia ku rono te rue ia ma na tama e llue. ²⁶ Kito aia ki kanna ake te tama hehekau aia raa no vahiri ake ma, ‘Hea na tama raa e hai raa?’ ²⁷ Kito te tama hehekau raa ki meake, ‘Te taina akoe raa ku tae mai, tena te tamana akoe raa ki tae te pupunua bulmakau e rahi raa ki kikai taatou, e mee te taina akoe raa ku tae laoi mai.’

²⁸ “Te taupeara matua raa kurotoroo, tena aia kuse hihai ki haere i roto hare; kito te tamana aia raa ki hamai i aho no hakorokoro te taupeara matua raa ki haere ake i hare. ²⁹ Tena te taupeara raa ki meake te tamana aia raa ma, ‘Kira ake, na hetau nei hakaatoa anau e hehekau ma akoe pera ma hetama hehekau, tena anau se hai vahao roo e tattara sui na tattara akoe raa. Kaa hea akoe ni kou mai anau? Akoe se hai mee ni kou mai anau ma kipena he kai ma na soa anau raa. ³⁰ Emeia akoe e taa te pupunua bulmakau e rahi raa, te saaita te tama akoe e kanna ma hetamariki akoe raa ni tae mai, niaina roo ma te tama raa ni taha

puamu na sileni akoe raa i na h hine.' ³¹ Tena te tamana aia raa ki meake, 'Taku tama, akoe enoho tahi ma anau, tena na mee hakaatoa anau e ttino raa ni mee akoe. ³² Emeia taatou e tau te kkai no hihhia, maitaname te taina akoe raa ni mee raa ku mate, e meia vahao nei aia ku ora muri; aia ni mee raa e rano, tena vahao nei aia ku vaakai mai.' "

16

Te tama hakamaatua e haeo

¹ Kito Jisas ki meake na disaipol Aia raa, "Teeraa he tama hai sileni, tena aia e isi te tama hehekau tera e rorohi na hekau aia raa hakaatoa. Te tama hai sileni raa erono pera ma te tama hehekau aia raa e tatahao puamu na sileni aia raa. ² Tena te tama hai sileni raa ki kanna ake te tama hehekau aia raa no vahiri ake ma, 'Aanei ni tattara peehee anau e rono nei? Taataa mai he launiu ki iroa anau te rorohi akoe na hekau anau raa hakaatoa, maitaname akoe kume ki hakaoti ria.' ³ Tena te tama hehekau raa ki tattara hokoia ma, "Te tama hakamaatua raa ku mee ki hakaoti anau. Kaa hea anau e me ki pena? Anau ku se ivi te keru na rua, tena anau e napa hoki te kainno huri. ⁴ Te saaita nei anau e iroa hea anau e me ki pena! Te saaita anau ku hakaoti ria ma te uata anau raa, na soa anau raa e me ki hakkoro anau ki oo maatou i na hare laatou raa.'

⁵ "Tena kito te tama raa ki kanna ake na tama e isi na taoni i te tama hai sileni raa. Tama raa e vahiri ake te tama kaamata raa ma, 'E hia na taoni akoe i te tama hakamaatua anau raa?' ⁶ Kito te tama raa ki meake, 'E varu huitarau na galon na sunu.' Tena kito te tama hehekau raa ki meake te tama raa, 'Teenei te launiu na taoni akoe, too tena akoe ku taataa haa huitarau na galon na sunu.' ⁷ Tena aia ki vahiri ake teeraa tama, 'Kaa e hia te taoni akoe raa?' Tena te tama raa ki meake ma, 'Simata na kopu haraoa.' Tena te tama hehekau raa ki meake, 'Teenei te taoni akoe, too tena akoe ku taataa varu huitarau na kopu haraoa.'

⁸ "Ia niaina ma te tama hehekau raa e hai laavaka, e meia te tama hakamaatua raa e hakammaha koi te tama hehekau aia raa, maitaname na tama te maarama nei raa ni tama roo e illoa te hai lavvaka na mee, e kkee roo ma na tama i te maahina raa."

⁹ Kito Jisas ki tattara ake hoki ma, "Ia tena Anau e meatu kootou: tokonaki na tama e tutuu haeo raa ma na mee taualleka i te maarama nei raa, tena te saaita na mee hakaatoa eotiraa, akoe e me ki iroa ria i te kina te ora se isi te hakaoti raa. ¹⁰ Te tama e rorohi hakatauareka na mee pammee raa e lavaa hoki te rorohi hakatauareka na mee ellahi, tena te tama selavaa te rorohi na mee pammee raa selavaa hoki te rorohi na mee ellahi. ¹¹ Ia tena, kame akoe selavaa te rorohi hakatauareka na mee i te maarama nei raa, tena kaa akoe e me ki lavaa peehee te rorohi na mee hakamaoni e sui mmaha raa? ¹² Kame akoe selavaa te rorohi hakatauareka hea teeraa tama ettino raa, tena kaa koai te tama e me ki kou atu hea akoe e ttino raa?"

¹³ "Se hai tama e me ki hehekau iraro na mahi tokorua na tama hakamaatua; na tama hehekau peenei raa e me ki haeo teeraa tama, tena ku laoi teeraa tama. Te tama naa e me ki hakarono teeraa tama, tena ku selavaa te hakarono teeraa tama. Akoe selavaa te hehekau hakamaoni TeAtua kame akoe e manako sileni."

Na tattara Jisas

(Matiu 11.12-13; 5.31-32; Mak 10.11-12)

¹⁴ Te saaita na Farisi raa ni llono na tattara Jisas raa, na tama raa ku tataussua Tama raa, e mee laatou ni tama e hihhai sileni. ¹⁵ Tena

Jisas kimeake na tama raa, “Kootou ko natama e hihhai kimee pera ma kootou ettonu imua na karemata na tama hakaatoa, emeia TeAtua e iroa na hatu manava kootou. Maitaname na mee na tama e hakataakoto ma nimee hakamaoni raa ko namee TeAtua emee ma nimeevare ina karemata Aia.

¹⁶ “Na tuua Moses ia ma na tattara na profet raa e hai mmahi roo haere notae tesaaita Jon Baptis raa, tena kaamata tesaaita naa maatou kutattara tahi atu te Rono Tauareka i te Hakamaatua ana i te Vaelani raa, tena na tama hakaatoa ku hai na mahi laatoou ma ki ttae i te Hakamaatua ana i te Vaelani raa. ¹⁷ Emeia e hainauhie roo ma te vaelani ia ma te maarama nei te oti, ia se lavaa he paa tattara tera e tattara i te vahi na tuua TeAtua raa e lavaa te oti.

¹⁸ “Kame hetanata etiaki te hine aiaraa no avana teeraa hine, te tama naa ku sara ma te tuua i te vahi te avvana huri, tena te tanata e avana te hine e peesia ria raa e sara hoki ma te tuua te avvana huri raa.”

Te tanata hai sileni laaua ma Lasarus

¹⁹ Tena Jisas kimeake, “Teeraa hetama haisileni e uruuru na hekau e sui mmaharoo, tena aia e noho hihia tahi na aho hakaatoa. ²⁰ Ia e isi hoki te tama hakaalloha, te inoa aia raa ko Lasarus. Te tinotama te tama raa e uhia na saanuku hakaatoa, tena na vahao hakaatoa te tama raa e nonoho i te totoka te hare te tama haisileni raa, ²¹ ma kikai na maanunu na kai etteihio itaha ma te tebol te tama raa. Na poi raa hoki kame e ooake no ariari na saanuku Lasarus raa.

²² “Tena kioti Lasarus ku mate, tena na ensel raa ki ssau te tama raa no hakanoho i te vahi Abraham i te kai e rahi i te vaelani raa. Tena ki oti te tama haisileni raa ku mate hoki no tanu ria. ²³ Te tama raa ku noho i te kina tera aia e me ki hakalono llihu haeo roo, tena aia ku kira no kite Abraham e mmao roo i taha, tena Lasarus e noho i te vahi tama raa. ²⁴ Kito te tama hai sileni raa ki kanna ake, ‘Abraham taku tamana! Hai aroha mai anau, tena ku kauna ria mai Lasarus ki ttoki te matarima aia i roto te vai, tena aia ku hamai no hakamaariki te arero anau nei.’

²⁵ “Tena Abraham kimeake, ‘Taku tama, akoe e maanatu! Te saaita akoe ni noho i te maarama i raro raa, akoe e isi roo na mee hakaatoa taualleka, tena Lasarus se hai mee taualleka ni too. Tena te saaita nei Lasarus ku noho hihia i te kina nei, tena akoe ia ku hakalono llihu. ²⁶ Teeraa mee hoki, e isi te rua e nnoto emoe ilottonu taaua ma ki se lavaa he tama maatou e hakahiti atu i te vahi naa, ia ki se lavaa hoki he tama kootou e hakahiti mai i te vahi nei.’ ²⁷ Tena kito te tama hai sileni raa kimeake, ‘Anau e kainno atu akoe, Abraham taku tamana! Kauna ria Lasarus ki haere i te hare te tamana anau raa ²⁸ no tattara ake e rima na taina anau raa ki se lavaa na tama raa te oo mai i te kina e hakalono llihu nei.’

²⁹ “Kito Abraham kimeake, ‘Na taina akoe raa ku oti te llono na tattara na tuua Moses ia ma na launiu na profet raa, tena na taina akoe raa e tau te hakallono na tattara na tama raa.’ ³⁰ Kito te tama hai sileni raa kimeake, ‘Abraham, taku tamana! Na tattara naa se tau, emeia kame he tama e mahike muri i taha ma te mate no haere no tattara ake na tama naa, tena na tama naa e me ki ttike i taha ma na hai sara laatoou raa.’ ³¹ Tena Abraham kimeake, ‘Kame na taina akoe raa se hakallono na tuua Moses ia ma na profet raa, na tama naa e me ki se lavaa hoki te hakallono te tama e me ki mahike muri i taha ma te mate raa.’”

17

*Na Hai sara**(Matiu 18.6-7; 18.21-22; Mak 9.42)*

¹ Tena Jisas ki meake na disaipol Aia raa ma, "Na mee tera e me ki mee na tama ki hai sara raa e me ki ttæ mai, tena na tama e tauttari na mee raa e me ki hakalonolihu hæo roo. ² E me ki tauareka roo kame he tama e nnoa he hatu erahiroo i te uaa te tama naa, tena kulletu te tama naa i te lottai, ka oti te tama naa ku tatakore alaa tama ki hai ssara hoki. ³ Tena kootou ki hakamattou hea kootou e ppena raa!"

"Kame te taina akoe raa esara, akoe ku hai ake te tama naa, tena kame aia etike i taha ma na hai sara aia raa, tena akoe ku hai aroha atu te tama naa. ⁴ Kame te taina akoe raa e sara ma akoe e hitu na vahao i roto te aho hokotahi, tena na vahao hakaatoa aia e haere atu no meatu akoe pera ma, 'Anau ku aroha,' tena akoe ki hai aroha te tama naa."

Te tiputipu te hakatina

⁵ Kito na aposol raa ki meake TeAriki ma, "Mee na hakattina maatou raa ki hai mmahi."

⁶ Tena Jisas ki meake, "Kame kootou e isi na hakattina ellahi pera ma na hua te mastet raa, tena akoe e me ki lavaa te meake te laakau e homo nei ma, 'Llana ma na patiakaa akoe raa no haere notuu i te moana!' tena te laakau naa e me ki hakarono akoe."

Na uata te tama hehekau

⁷ "Ia kame he tama e hehekau ma kootou tera etuei seai naa e erorohi na sipsip. Tena te saaita te tama hehekau raa e hamai ihare raa, eaa akoe e me ki meake te tama hehekau raa ki hakavave no kai na kai aia raa?"

⁸ Seai! Emeia akoe e me ki meake te tama hehekau raa ma, 'Tanattana na kai anau raa, tena akoe ku uru na hekau akoe raa no pare mai na kai anau raa ki kai, tena te saaita roo anau ku oti te kai, ia ku oti te unu raa, tena akoe ku lavaa te kai.' ⁹ Akoe se lavaa te hakammaha te tama hehekau akoe raa, niaina roo ma te tama raa e hakarono na tattara akoe. ¹⁰ Essau peenaa ma kootou naa hoki, te saaita kootou ku oti te ppena na mee TeAtua e hihai ma kootou ki ppena raa, kootou e me ki mee ma, 'Maatou ni tama hehekau vare koi, tena maatou e ppena koi niaa maatou e me ki ppena raa.' "

Sanahuru na tama e kaina te manumanu hæo

¹¹ Te saaita Jisas ni haere peeraa i Jerusalem raa, Aia e haere tautari te kooina e tere vaalottonu Samaria laaua ma Galili raa. ¹² Aia e haere i roto te matakaina raa, tena sanahuru na tama e kaina te manumanu hæo ku ttiri Aia. Na tama raa e ttuu hakammao, ¹³ tena ki kannaa ake hakamaroaa ma, "Jisas! TeAriki! Hai aroha mai maatou."

¹⁴ Jisas e kite na tama raa, tena aia ki meake, "Oo no huri ake na tinotama kootou raa ki mmata na maatua te lotu raa."

Na tama raa koi oo koi, tena na tinotama laatou raa ku taualleka. ¹⁵ Tena he tama hokotahi e kite pera ma te tinotama aia raa ku tauareka, tena aia ki vaakai ake no haere hakammaha TeAtua hakamaroaa roo. ¹⁶ Aia e teiho no tuturi i mua na vae Jisas raa, tena ki hakammaha Tama raa. Te tama raa he tama i Samaria. ¹⁷ Kito Jisas ki meake, "Anau e tokonaki sanahuru na tama no taualleka, kaa teehee teeraa tokosivo? ¹⁸ Aiea te manu siri nei e vaakai mai hokoia no hakammaha TeAtua naea?" ¹⁹ Kito Jisas ki meake te tama raa, "Mahike i aruna no haere; te hakatina akoe raa e mee akoe no tauareka."

Jisas e me ki vaakai mai i muri
(*Matiu 24.23–28; 24.37–41*)

²⁰ E isi na Farisi e vahiri ake ma te Hakamaatua ana i te Vaelani raa e me ki hamai vahao hee. Tena Jisas ki meake, “Te hamai te Hakamaatua ana i te Vaelani raa seisi na hakkatu taatou elavaa te kkite. ²¹ Se hai tama elavaa te mee ma, ‘Kira ake, teenei te Hakamaatua ana nei!’ ia se hai tama elavaa te mee ma, ‘Teeraa te Hakamaatua ana raa!’; maitaname te Hakamaatua ana i te Vaelani raa e nnoho ma kootou.”

²² Tena Jisas ki meake na disaipol Aia raa ma, “Eisi te saaita koi hamai imuri tera kootou e me kihihai kikkite he aho ina aho te Tamariki te Tama nei ni hehekauraa, emeia kootou selavaa te kkite he aho na aho naa. ²³ E me ki isi natama e me ki meatu ma, ‘Teenei te Tamariki te Tama nei!’ ia kumeatu ma, ‘Kira ake, te Tama raa i te kina raa.’ Emeia auu se oo no sese. ²⁴ Te aho te Tamariki te Tama nei e me ki vaakai mai imuri raa essau pera ma heuila tera etaaraki no hakamaarama te vaelani raa hakaatoa. ²⁵ Emeia te Tamariki te Tama nei e me ki hakalonolihu haeoro imua, tena te aho naa, natama e me ki se hihai te Tama naa. ²⁶ Na tiputipu na tama raa ni ppena te saaita Noa raa e me kissau pera ma na tiputipu na tama raa e me kippena te saaita te Tamariki te Tama nei e me ki vaakai mai raa. ²⁷ Na tama hakaatoa ekkai, ia e unu, tena na taanata e avvana na h hine haere roo no ttae te saaita Noa ni haere iroto te vaka raa, tena te taiuu raa ku haere ake no loohia te henua raa no mmate na tama raa hakaatoa. ²⁸ Na tiputipu na tama nei essau pera ma na tiputipu na tama tesaaita Lot raa. Na tama raa ekkai, ia e unu, tena na tama raa e suisui na mee, tena alaa tama e sui na hekau alaa tama, tena na tama e ttori na kai, tena alaa tama e ppena na hare. ²⁹ Te aho Lot ni haere i taha ma Sodom raa, te ahi ia ma na hatu na salfa raa ku tteihoi mai i taha ma te vaelani no ttuni na tama raa hakaatoa no mmate. ³⁰ Na mee ni kapihi mai tesaaita Lot raa e me ki kapihi mai hoki te aho te Tamariki te Tama nei e me ki vaakai mai raa.

³¹ “Te aho naa kame hetama e noho iaruna te tauhuhu te hare, te tama naa selavaa te tiho i roto te hare raa ma ki too niaa aia ettino raa, ia e essau hoki pera ma te tama e noho iroto te paupaku raa, te tama naa selavaa te vaakai hoki i hare. ³² Kootou ki mannatu te mate te avana Lot raa. ³³ Te tama e manako te ora aia i te maarama nei raa selavaa te too te ora e ora tahi, ia te tama se manako te ora aia i te maarama nei raa e me ki too te ora e ora tahi. ³⁴ Anau e meatu kootou, te poo naa e rua na tama e me ki mmoe i aruna te lomoena hokotahi, tena Te Atua e me ki too teeraa tama i taha, tena kutiaki teeraa tama. ³⁵ E rua na h hine e me ki nnoho hakaatoa no tukituki na hakapopu, tena Te Atua e me ki too teeraa hine i taha, tena kutiaki teeraa hine. ³⁶ [E rua na taanata e me ki uata iroto te paupaku hokotahi, tena Te Atua e me ki too teeraa tama i taha, tena kutiaki teeraa tama.]”

³⁷ Kito na disaipol raa ki vahiri ake Jisas ma, “Te Ariki! Na mee nei e me ki kapihi mai i te kina hee?”

Tena Jisas ki meake, “He kina peehee e moe te mee e mate, na manu kai ttama lellee raa e me ki muimui atu i te kina naa.”

18

Te tautukaha hine ia ma te tama hakatonotonu

¹ Tena Jisas ki tattara ake na disaipol Aia raa te tattara hurihuri nei ma ki poroporo ake na tama raa ki se mamannatu tammaki no lotu tahi.

² “He tama hakatonotonu e noho i te matakaina raa. Te tama raa se matakau

TeAtua, ia se hakammaha hoki alaa tama. ³ Tena i roto te matakaina naa e isi hoki te tautukaha hine e noho, tena te hineraa e haere tahi ake no kainno ake te tama hakatonutonu raa ma, 'Tokonaki no hakatonu anau ma te tama e hakatautau ma anau raa.' ⁴ Saaita roroa roo te tama hakatonutonu raa se hihai ki tokonaki te tautukaha hine raa, tena ki oti roo aia ku tattara hokoia ma, 'Niaina ma anau se matakua TeAtua, ia se hakammaha alaa tama, ⁵ e meia anau kukkaro e mee te tautukaha hine nei e hamai tahi no kainno mai anau ki tokonaki aia. Anau e me ki mee te hakataakoto te hine nei ki tauareka, kaa seai te hine nei e me ki hahamai tahi no mee te tino anau raa ki ttahi aia.' "

⁶ Tena TeAriki ki meake, "Hakallono atu hea te tama hakatonutonu haero raa e tattara raa. ⁷ Eaa! TeAtua se lavaa te tokonaki no hakatonutonu na tama ettani tahi ake Aia te ao ma te poo ma ki tokonaki laatou raa? Eaa! Tama raa e me ki nnahe te tokonaki na tama raa? ⁸ Anau e meatu kootou, TeAtua e me ki vave no tokonaki na tama Aia raa. Emeia, kaa te Tamariki te Tama nei e lavaa te kite na hakattina peenei te saaita Aia e vaakai mai raa?"

Te tattara hurihuri te Farisi ia ma te tama e aoao na takis

⁹ Tena Jisas ki tattara ake te tattara hurihuri nei i na tama e hakataakoto ma laatou e ttonu tahi, tena ki se hihhai alaa tama raa. ¹⁰ "Tokorua na tama e oo i te Hare Tapu ma kilotu, teeraa tama he Farisi, tena teeraa tama he tama e aoao na takis.

¹¹ "Te Farisi raa etuu hakammao hokoia no lotu peenei, 'Anau e hakammaha atu Akoe TeAtua, maitaname anau se manako, anau se kairarao, anau se karemat kairarao pera ma alaa tama. Anau e hakammaha Akoe, e mee anau sessau pera ma te tama e aoao na takis etuu i te kina raa. ¹² Anau e hakamaatapu erua na aho i roto telatapu hokotahi, ia tena anau e hoki atu te hakasehui na mee hakaatoa anau e too raa.'

¹³ "Emeia te tama e aoao na takis raa etuu hakammao no kkira i raro no tukituki te hatahata aia, tena ki lotu ake peenei, 'TeAtua, hai aroha mai anau, e mee anau he tama hai sara.' " ¹⁴ Tena Jisas ki meake na tama raa, "Anau e meatu kootou, te tama e aoao na takis raa e tonu i mua na karemata TeAtua te saaita telotu raa ni oti, seai ma ko te Farisi raa. Na tama e mee hokolaatou ki hakananniu raa, e me ki tuku iho no mouraro, tena na tama e mee hokolaatou ki mouraro raa e me ki ssau ria no hakananniu."

Jisas e hakatapu na tamalliki pamme

(Matiu 19.13-15; Mak 10.13-16)

¹⁵ E isi na tama ekouake na tamalliki laatouraa iaa Jisas ma Tama raa ki hakatapu na tamalliki raa. Na disaipol raa ekkite, tena ki hai ake na tama raa ma ki se mee peeraa, ¹⁶ e meia Jisas e kanna ake na tamalliki raa ki oo ake Aia, tena ki meake, "Tiaki na tamalliki naa ki oo mai Anau, tena kootou ki se ppu i na tamalliki naa, e mee te Hakamaatua ana i te Vaelani raa he kina na tama peenei. ¹⁷ Anau e meatu te hakamaoni! Te tama se hihai ki too te Hakamaatua ana i te Vaelani raa pera ma na tamalliki peenei raa e me ki se lavaa roo te uru i roto te Hakamaatua ana i te Vaelani raa."

Te vahiri te tama hai hekau

(Matiu 19.16-30; Mak 10.17-31)

¹⁸ He tama hakamaatua na Jiu raa e vahiri ake Jisas ma, "Te Rabai e tauareka! Hea anau e me ki pena kilavaa anau tetoo te ora e ora tahi raa?"

¹⁹ Kito Jisas ki meake te tama raa, "Aiea akoe e mee ma Anau e tauareka naea? Se hai tama e tauareka, TeAtua Hokoia koi e tauareka. ²⁰ Akoe e iroa na tuaa nei: 'Auu se avvana huri, auu se taa tama, auu se kailallao, auu se tattara malliu alaa tama, tena ku hakammaha te tamana ia ma te tinna akoe raa.'"

²¹ Tena te tama hakamaatua raa ki meake, "Anau e tautari roo na tuaa naa hakaatoa, kaamata roo te saaita anau ni paamee raa."

²² Jisas e rono na tattara te tama raa, tena Aia ki meake, "He mee hokotahi koi akoe e tau te ppena. Kou ake na mee hakaatoa akoe e ttino raa ki sui alaa tama, tena ku too na sileni raa no kou ake na tama hakaalloha raa, tena akoe e me ki isi na mee taualleka i te vaelani, tena ki oti akoe ku hamai no tautari Anau." ²³ Emeia te saaita te tama raa ni rono na tattara raa, aia ku se hihia roo, e mee aia he tama e hai hekau roo.

²⁴ Jisas ekite pera ma te maanatu te tama raa ku haeo roo, tena Aia ki meake, "E me ki hainattaa roo ma na tama hai sileni raa te tae i te Hakamaatua ana i te Vaelani raa. ²⁵ Te hainattaa te tama hai sileni ki tae i te Hakamaatua ana i te Vaelani raa e me ki hainattaa roo i aruna ma te kamel e uru i roto te rua te rina e ttui paamaro raa."

²⁶ Tena na tama ellono Jisas e tattara raa ku vahiri ake ma, "Kaa koai na tama e me ki ora naa?"

²⁷ Kito Jisas ki meake, "Na mee tera e hainattaa roo ma taatou na tama te ppena raa, e hainauhie roo ma TeAtua."

²⁸ Kito Pita ki meake, "Kira ake! Maatou e tiaki na mee hakaatoa maatou e ttino raa no tauttari Akoe."

²⁹ Tena Jisas ki meake, "Hakamaoni! Anau e meatu kootou te hakamaoni pera ma he tama peehee e tiaki te hare aia, te avana aia, na taina aia, na maatua aia ia ma na tamalliki aia raa no tautari natiputipu te Hakamaatua ana i te Vaelani raa ³⁰ e me ki too tammaki roo na mee te saaita nei ia ma te ora e ora tahi tera e hamai i muri raa."

Jisas e tattara tana hakatoru i te mate Aia

(Matiu 20.17-19; Mak 10.32-34)

³¹ Tena Jisas ki too te sanahuru ma rua na disaipol Aia raa i te vahi, tena ki meake, "Hakallono! Taatou e me ki oo i Jerusalem ki mee na tattara na profet raa ni tattaa i te vahi te Tamariki te Tama nei raa ki hakamaoni.

³² Na tama i Jerusalem raa e me ki kou ake te Tama raa i na rima na tama seai ma ni Jiu raa, tena na tama raa e me ki tataussua Tama raa, tena ku hai na haeo Tama raa, tena ku sasavare Tama raa. ³³ Na tama raa e me ki riki Tama raa, tena ku taa Tama raa no mate, e meia i te aho tana hakatoru raa, Tama raa e me ki mahike muri no ora."

³⁴ Emeia na disaipol raa se hai mee e illoa i na tattara Jisas raa. Na hakataakoto na tattara raa e huuna ria tera hea na tama raa se illoa hea Jisas ni tattara ake raa.

Jisas e tokonaki te tama karemata sseni

(Matiu 20.29-34; Mak 10.46-52)

³⁵ E isi te tama karemata sseni e noho i te vahi te mateara raa no kainonno te saaita Jisas ni haere no taapiri i Jeriko. ³⁶ Te tama raa ku rono te kanohenua raa e hakallaka vaa mua, tena aia ki vahiri ake, "Hea kootou e mee naa?"

³⁷ Kito na tama raa ki meake te tama raa ma, "Jisas te Tama i Nasaret raa ku hamai."

³⁸ Tena te tama karemata sseni raa ki kannu ake ma, "Jisas! Te Mokopuna Devit! Hai aroha mai anau!"

³⁹ Kito na tama e ttuu i mua te tama raa ku hai ake te tama raa ma ki noho hemuu. Emeia te tama raa e kanna ake hakamaroa roo ma, "Te Mokopuna Devit! Hai aroha mai anau!"

⁴⁰ Tena Jisas ki tuu no meake na tama raa ki kou ake te tama karemata sseni raa i Aia. Te tama raa ku taapiri ake, kito Jisas ki vahiri ake te tama raa ma, ⁴¹ "Hea akoe e hihai ma Anau ki ppena ma akoe naa?"

Kito te tama raa ki meake, "TeAriki, anau e hihai ma anau ki kite."

⁴² Tena Jisas ki meake te tama raa ma, "Tena akoe ku kite naa! Te hakatina akoe raa e mee akoe no tauareka."

⁴³ Te saaita naa koi te tama raa kulavaa te kite, tena aia ki haere tautari atu vaa muri Jisas, tena ki hakammaha TeAtua. Te saaita te kanohenua raa ni kkite ma te tama raa ku kite, na tama raa hakaatoa ku hakammaha ake TeAtua.

19

Jisas laaua ma Sakius

¹ Jisas e haere peeraa i Jeriko, tena ki haere hakaraka. ² Teeraa he tama hakamaatua na tama e aoao na takis raa, te inoa aia raa ko Sakius, tena aia he tama hai sileni hoki. ³ Tama raa e hakahikkahi ma ki kite ma Jisas koai, e meia aia he tama e popoto roo, tena aia ku se lavaa te kite Jisas e mee te kanohenua raa e tammaki roo. ⁴ Tena kito Sakius ki tere i mua te kanohenua raa no kake i aruna te laakau e rahi roo ma ki lavaa aia te kite Jisas, e mee Jisas e haere atu hoki te ara naa. ⁵ Jisas ku tae i te kina te laakau raa, tena Aia ki kkira i aruna no meake Sakius ma, "Tiho mai vave i raro, e mee Anau e me ki noho i te hare akoe raa te aho nei."

⁶ Sakius ku hihia roo no tiho vave i raro, tena aia ki too Jisas no oo laaua i te hare aia raa. ⁷ Na tama hakaatoa ni kkite raa ku kaamata no tamumu ma, "Jisas e haere i te hare ta tama hai sara!"

⁸ Tena Sakius ki tuu i aruna no meake Jisas ma, "TeAriki! Hakarona mai, anau e me ki vvae hea anau e ttino raa ilottonu, tena ku kou ake i na tama hakaalloha raa, tena kame anau ni hailaavaka he tama anau e me ki kou ake e haia natuhana kiraka ma hea anau ni hailaavaka no too i te tama raa."

⁹ Tena Jisas ki meake, "Te aho nei TeAtua ku tokonaki na tama i roto te hare nei raa no ora, maitaname teenei he mokopuna Abraham hoki. ¹⁰ Te Tamariki te Tama nei e hamai ma ki sесе na tama ellano raa, tena ku tokonaki na tama raa ki too te ora hakamaoni."

Tattara hurihuri te sanahuru na siliva (Matiu 25.14-30)

¹¹ Na tama raa koi hakalollono koi na tattara raa, tena Jisas ku tattara ake te tattara hurihuri nei. Aia ku taapiri roo i Jerusalem, tena na tama raa e kkahu ma te Hakamaatua ana i te Vaelani raa ku taapiri koi ki hakahura ake. ¹² Kito Jisas ki meake, "Teeraa he tama e hakamaatua roo, tena aia e horau i te henua e mmao roo i taha ma ki tuku te henua raa, tena i muri aia ku vaakai ake i te henua aia raa. ¹³ Imua aia ni horau raa, aia e kanna ake te sanahuru na tama hehekau aia raa, tena ki kou ake na tama raa na siliva takittahi, tena ki meake na tama raa, 'Kootou ki mmata ma e hia kootou elavaa te hakapiri ake i aruna te siliva hokotahi nei te saaita anau e haere raa.' ¹⁴ Emeia te saaita naa hoki na tama roo te henua aia raa ku se hihhai te tama raa, tena laatou ki kauna ria atu na tama i muri te tama raa ma ki meake na tama te henua te tama raa e haere raa ma, 'Maatou ku se hihhai te tama nei ki mee pera ma he tuku maatou.'

15 “Te tama raa e haere no tuku, tena ki vaakai mai i muri. Te tama raa e tae ake koi, tena ki kannaa ake na tama hehekau aia raa ki oo ake no ttuu i mua aia ki mmata ma e hia na sileni laatou ni lavaa te too raa. 16 Te tama kaamata raa e haere ake, tena ki meake, ‘Tama hakamaatua! Anau e hehekau no too sanahuru na siliva i aruna ma hea akoe ni kou mai raa.’ 17 Tena te tuku raa ki meake, ‘Tauareka roo, akoe he tama hehekau tauareka! Anau e me ki tuku akoe ki rorohi sanahuru na matakaina e llahi.’ 18 Tena te tama hakarua raa ki haere ake no meake ma, ‘Tama hakamaatua! Anau e hehekau no too erima na siliva i aruna ma hea akoe ni kou mai anau raa.’ 19 Tena te tama hakamaatua raa ki meake te tama raa, ‘Ako e me ki rorohi e rima na matakaina e llahi.’

20 “Tena teeraa tama ku haere ake no meake ma, ‘Tama hakamaatua! Teenei te siliva akoe; anau e huu i roto te paamaro. 21 Anau e mataku akoe, e mee akoe he tama e hakamataku. Akoe e too na mee tera sei ma ni mee akoe raa, tena akoe e kkope na kai tera akoe ni se ttori.’ 22 Tena te tuku raa ki meake, ‘Ako e he tama hehekau hao! Anau e me kitoo na tattara akoe naa ki hakatonutonu akoe! Akoe e iroa pera ma anau he tama hakamataku, tena anau e too na mee tera sei ma ni mee anau raa, tena ki too hoki na kai tera anau ni se ttori raa. 23 Aiea kaa akoe se ppono te siliva nei i roto te benk raea? Tena anau e me ki too muri te siliva nei ma na siliva laatou e hakapiri ake i aruna raa.’

24 “Tena te tuku raa ki meake na tama e ttuu vaa raa, ‘Too te siliva naa i taha ma te tama raa, tena ku kou ake te tama e isi sanahuru na siliva raa.’ 25 Kito na tama raa ki meake te tuku raa ma, ‘Tama hakamaatua! Tama raa e isi sanahuru na siliva!’ 26 Tena te tuku raa ki meake, ‘Anau e meatu kootou pera ma na tama e isi tammaki na mee raa e me ki too alaa mee e hakapiri ake hoki i aruna, tena na tama seisi na mee raa niaina ma na mee raa e moisi, e meia na mee raa e me ki too ria i taha ma laatou. 27 Tena kou mai na tama ni se hihai ma anau ki tuku laatou raa i te kina nei vahao nei, tena ku taa na tama raa ki mmata i mua na karemata anau!’ ”

*Jisas ku haere i Jerusalem pera ma he Tuku
(Matiu 21.1-11; Mak 11.1-11; Jon 12.12-19)*

28 Jisas e tattara ake tetattara hurihuri raa no oti, tena Aia ki haere i mua na tama raa i Jerusalem. 29 Jisas ku taapiri i Betfage laaua ma Betani i te kina te Mouna e h homo na Oliv raa, tena Jisas ki kauna tokorua na disaipol Aia raa ki oo i mua 30 ma na tattara nei, “Oo i te matakaina etuu mai i mua raa, tena te saaita koorua e uru atu i te matakaina naa, koorua e me ki kkite te donki e nnoa tera se hai tama ni kake i aruna no tere, tena koorua ku vvete te donki naa no hakattaki mai. 31 Kame he tama e vahiri atu ma, ‘Koorua e vvete te donki naa ki aa,’ tena koorua ku meake pera ma, ‘Te Ariki e hihai te manu nei.’ ”

32 Tokorua raa e oo no kkite pera ma na mee laaua e kkite raa e ssau roo pera ma hea Jisas ni tattara ake laaua raa. 33 Tokorua raa ku vvete te donki raa, tena te tama te manu raa ki vahiri ake tokorua raa ma, “Koorua e vvete te donki naa ki aa?”

34 Kito tokorua ki meake ma, “Te Ariki e hihai te manu nei.” 35 Tena tokorua raa ki hakattaki ake te donki raa i aa Jisas. Tena na disaipol raa ki hakapiri na kaukahu laatou raa i aruna te donki raa, tena laatou ki hakkake Jisas i aruna. 36 Jisas e tere i aruna te donki raa, tena te kanohenua raa ku sosora na kaukahu lolloa laatou raa vaa aruna te mateara.

37 Jisas ku taapiri i Jerusalem i te kina te mateara e haere i raro te Mouna e h homo na Oliv raa, tena tammaki roo na disaipol Aia raa ku kaamata

no hakammaha TeAtua, tena ki hakammaha ake TeAtua hakamaroa roo, e mee laaou ku kkite na mee e llahi roo.

³⁸ “TeAtua e hakatapu te Tuku tera e hamai i te inoa TeAriki raa!”
Na mahi TeAtua ia ma te Noho Laoi i te vaelani!”

³⁹ Eisi na Farisi i roto te kanohenua raa e hai ake Jisas ma, “Rabai! Meake na disaipol Akoe raa ki se vaa!”

⁴⁰ Kito Jisas ki meake, “Anau e meatu kootou, kame na tama nei e ttuu hemuu, tena na hatu nei hokolaatou e me ki kaamata no vaa.”

Jisas e tani i te aroha Aia i Jerusalem

⁴¹ Jisas ku taapiri roo i Jerusalem, tena te saaita Aia ni kite te matakaina raa, Aia kutani roo Tana aroha, ⁴² tena ki meake, “Kame kootou e illoa hakamaoni hea e me ki kou atu te noho laoi! Emeia kootou selavaa te kkite te noho laoi raa. ⁴³ Eisi te saaita e me ki hamai, tena na tama e haeo kootou raa e me ki oo atu no hakkutu na kerekere raa kipalluna, tena kullepo areha kootou i na vahi hakaatoa. ⁴⁴ Na tama raa e me ki seu te matakaina e rahi kootou naa, tena ku taa kootou ki mmate; na tama raa selavaa te tiaki he hatu ki mmahu i te kina aia ni mmahu raa, maitaname kootou ni se illoa te saaita TeAtua e me ki tokonaki kootou raa.”

Jisas ku haere i te Hare Tapu

(Matiu 21.12-17; Mak 11.15-19; Jon 2.13-22)

⁴⁵ Tena Jisas ki haere i roto te Hare Tapu raa no hakaise na tama e suisui na mee vaa hare raa, ⁴⁶ kito Jisas ki meake na tama raa, “Na tattara nei e mmahu i roto te Launiu Tapu TeAtua raa pera ma, ‘Te Hare Tapu Anau nei he hare e me ki lotulotu.’ Emeia kootou ku huri te hare nei ki mee mo he hare na tama kailallao.”

⁴⁷ Jisas e akoako i roto te Hare Tapu raa na aho hakaatoa. Na maatua hakananniu raa, na tama e poroporo na tuua raa ia ma na tama hakamattua na Jiu raa e hihhai ma ki taa Jisas ki mate, ⁴⁸ e meia na tama raa se hai ara e lave ki taa Tama raa, maitaname te kanohenua raa e hihhai ki hakallono na tattara Tama raa, tena na tama raa hoki se hihhai ma laaou ki se llono he tattara hokotahi.

20

Na mahi Jisas

(Matiu 21.23-27; Mak 11.27-33)

¹ Teeraa he aho Jisas e akoako ake te kanohenua raa i te vahi te Rono Tauareka raa i roto te Hare Tapu, tena na maatua hakananniu raa, na tama poroporo na tuua raa, hakapaa ma na tama hakamattua na Jiu raa ku oo ake ² no meake Jisas ma, “Akoe ki mee mai maatou ma ni mahi peehee akoe e isi ki ppena na mee nei?”

³ Kito Jisas ki meake na tama raa, “Anau e me ki vahiri atu he vahiri hokotahi. Kootou ki mee mai Anau, ⁴ na mahi Jon eisi ki hakoukou tapu na tama raa ni mahi e oo mai TeAtua ma ni mahi e oo mai koi te tama?”

⁵ Tena na tama raa ku kaamata no hakatauttu hokolaatou ma, “Taatou e me ki meake peehee? Kame taatou e meake ma, ‘Na mahi Jon e isi raa ni mahi TeAtua’, tena Aia e me ki mee mai ma, ‘Kaa kootou se hakattina Jon naea?’ ⁶ Tena kame taatou e meake ma, ‘Na mahi Jon e isi raa ni mahi koi te tama,’ tena te kanohenua nei e me ki maka taatou na hatu, maitaname na tama raa e hakattina pera ma Jon he profet.”

* **19:38** 19.38 TeAriki: Na tattara nei e mmahu i roto Psalm 118.26. I roto te Old Testament se isi TeAriki i te kina nei e meia e isi koi Jihova

⁷ Kito na tama raa ki meake ma, “Maatou se illoa ma na mahi Jon e isi raa ni mahi e oo mai i hee.”

⁸ Tena Jisas ki meake na tama raa, “Tena Anau hoki se lavaa te meatu ma ni mahi peehee Anau e isi ki ppena na mee nei.”

Te tattara hurihuri na tama e lollohi te paupaku

(Matiu 21.33–46; Mak 12.1–12)

⁹ Tena Jisas ki tattara ake te tattara hurihuri nei: “Teeraa he tama e ttori na hua na grep i roto te paupaku aia, tena aia ki kou ake te paupaku raa ki lollohi alaa tama, tena te tama raa ki tiaki te henua aia raa no haere no noho itaha ma te henua raa saaita roroa roo. ¹⁰ Tesaaita na hua na laakau raa kulleu, tena te tama hakamaatua te paupaku raa ku kauna te tama hehekau aia raa ki haere no mmata na tama e lollohi te paupaku aia raa, tena ku too tetuhana aia raa. Emeia na tama e lollohi te paupaku raa e ta te tama raa, tena ki kauna muri te tama raa ki vaakai se hai mee e kou ake. ¹¹ Tena kito te tama hakamaatua raa ki kauna teeraa tama; e meia na tama e lollohi te paupaku raa e ta te tama raa hoki, tena ki ppena hakahaeroo i te tama raa, tena ki kauna muri te tama raa ki haere se hai mee hoki e kou ake. ¹² Tena aia ki kauna te tama tana hakatoru raa, tena na tama lollohi te paupaku raa ki ta te tama raa no masessere haeroo, tena ki ppehi te tama raa i aho. ¹³ Tena te tama hakamaatua te paupaku raa ki tattara ma, ‘Hea anau e me ki ppena? Anau e me ki kauna te taupeara hokotahi anau e hakasessere mahi nei.’ Natama naa kame e me ki hakammaha hakamaoni taku tama nei.’ ¹⁴ Emeia, te saaita na tama e lollohi te paupaku raa ni kkite te taupeara raa, na tama raa ku tattara hokolaatou ma, ‘Teenei te taupeara te tama hakamaatua te paupaku nei. Taatou ki ta te tama nei ki mate, tena taatou ku too na mee hakaatoa aia ettino raa ma taatou!’ ¹⁵ Kito na tama raa ki lletu te taupeara raa itaha ma te paupaku raa, tena ki ta te tama raa no mate.”

Kito Jisas ki vahiri ake, “Kaa hea te tama hakamaatua te paupaku raa e me ki ppena in a tama e lollohi raa? ¹⁶ Te tama hakamaatua raa e me ki hamai no ta na tama raa ki mmate, tena ku too te paupaku raa no kou ake alaa tama ki lollohi.”

Te kanohenua raa e llono na tattara nei, tena na tama raa ki meake ma, “Te mee naa se tonu!”

¹⁷ Kito Jisas ki kira ake na tama raa, tena ki meake, “Kaa te hakataakoto na tattara te Launiu Tapu raa e mee maea?

‘Te hatu na tama e hakatuutuu na hare raa ni hakahekeheke ma e haeroo ko te hatu roo e mmau hokoia in a hatu hakaatoa.’

¹⁸ Na tama ehhina iaruna te hatu nei raa e me ki motumotu mataliki roo, tena kame te hatu naa etteiho iaruna he tama, te hatu naa e me ki hakappela te tama naa ki mee mo rehu.”

Te vahiri i te suisui na takis

(Matiu 22.15–22; Mak 12.13–17)

¹⁹ Na tama poroporo na tuua ia ma na maatua hakananniu raa e hahi ma ki hakapiki Jisas i te kina raa, e mee laatou e illoa ma Jisas e tattara te tattara hurihuri raa ilaatou; e meia laatou e mattaku hoki i te kanohenua raa. ²⁰ Tena na tama raa ku kirakira he saaita ettana. Na tama raa e sui na tama ki oo no malliu ma laatou ni tama e ttonu, tena ku oo no vahihhiri ake Jisas ma ki taaki Tama raa ma na vahiri, ki lavaa laatou te too Jisas no kou ake i na tama hakamattua te taumani i Rom raa.

²¹ Tena na tama haeroo raa ki meake Jisas, “Rabai, maatou e illoa pera ma

na tattara ia ma na akoako Akoe raa e ttonu. Maatou e illoa pera ma Akoe se maanatu ma he kakkae peehee te tama e isi, e meia Akoe e akoako ake te hakamaoni TeAtua raa i na tama hakaatoa. ²² Akoe ki mee mai maatou ma e sara ma na tuua taatou raa ki sui ake na takis raa i te tuku i Rom ma sei?"

²³ Emeia Jisas e iroa ma na tamaraa e malliu, tena Aia ki meake na tama raa, ²⁴ "Huri mai he sileni. Teenei he pohouru, ia he inoa aai e mmau te sileni nei raa?"

Kito na tama raa ki meake, "He pohouru, ia he inoa te tuku i Rom."

²⁵ Tena kito Jisas ki meake, "Tena kootou ku sui ake te tuku raa hea aia ettino, tena ku sui ake TeAtua hea TeAtua ettino."

²⁶ Tena na tamaraa kuse hai mee roo e lavaa ma kitaaiki Jisas i mua te kanohenua raa hakaatoa, kito na tamaraa kinnoho hemuu, emeia laatou e mamahharo roo i na tattara Tama raa.

Te vahiri i te ora muri

(Matiu 22.23-33; Mak 12.18-27)

²⁷ Na Sadyusi raa ko na tama e mee ma na tama e mmate selavaa te ora muri, tena na tamaraa ki oo ake no meake Jisas ma, ²⁸ "Rabai, Moses etaataa mai na tuua nei itaatou ma: 'Kame hetanata e mate se hai tamalliki i te avana aia raa, tena te taina aia raa e me ki avana te tautukaha hine raa kilavaa laaua te huratama, tena na tamalliki raa e me ki mee pera ma ni tamalliki te tanata ku mate raa.' ²⁹ Tena teeraa he tokohitu na haanau; te taina matua raa e avana no mate se hai tamalliki. ³⁰ Tena te tama pare ake raa ku avana te hine raa no mate hoki se hai tamalliki, ³¹ tena te tama hakatoru raa ku avana hoki te hine raa no mmate se hai tamalliki. Tena te tokohitu na haanau raa hakaatoa ni avvana te hine raa no mmate se hai tamalliki. ³² Tena ki oti roo te hine raa ku mate. ³³ Ia tena, ite aho na tama e mmate raa e me ki ora muri itaha ma te mate raa, koai te tama na tama nei e me ki avana te hine raa? E mee te tokohitu na haanau raa hakaatoa ni avvana te hine raa."

³⁴ Tena Jisas ki meake na tama raa, "Na taanata ia ma na hhine te maarama nei raa e avvana, ³⁵ e meia na taanata ia ma na hhine tera e me ki ora muri itaha ma te mate no nnoho i te maarama i muri raa selavaa te avvana. ³⁶ Na tama raa e me ki mee pera ma ni ensel, tena na tama raa hoki selavaa te mmate. Na tamaraa ni tamalliki TeAtua, e mee laatou niora muri itaha ma temate. ³⁷ Ia tena Moses ni hakamatahua mai pera ma na tama e mmate raa e me ki mahhike muri no ora. Ina tattara i te vahi te pupuu e ura raa, Moses e tattara pera ma TeAriki ko "TeAtua tera Abraham, TeAtua tera Aisak, tena TeAtua tera Jekop." ³⁸ Aia he atua na tama e ora, sei ma he atua na tama e mmate, maitaname na tama hakaatoa e ora koi i Aia."

³⁹ Kito na tama e poroporo na tuua raa ki meake, "Rabai, na tattara Akoe naa e ttonu!" ⁴⁰ Tena na tama raa ku mattaku te vahiri ake alaa vahiri hoki.

Te vahiri te Mesaia

(Matiu 22.41-46; Mak 12.35-37)

⁴¹ Tena Jisas ki vahiri ake na tama raa, "Aiea na tama raa e tattara ma te Mesaia raa he Mokopuna Devit raea? ⁴² E mee Devit hokoia ni tattara mai i roto te launiu na Rue raa pera ma, 'TeAtua e meake TeAriki anau raa ma, Noho i te vahi laua Anau nei,

⁴³ ki tae roo te saaita Anau e tuku na tama e kiri lloto Akoe raa i raro na vae Akoe raa pera ma he tuai.’

⁴⁴ Devit e kanna te Mesaia raa ma, ‘TeAriki’; kaa te Mesaia raa elavaa te mee pera ma he Mokopuna Devit peehee?”

Lollohi hakamattonu i na tama e poroporo na tuaa

(Matiu 23.1–36; Mak 12.38–40)

⁴⁵ Te kanohenua raa e nnoho no hakallono Jisas e tattara raa, tena Aia ki meake na disaipol aia raa ma, ⁴⁶ “Lollohi hakamattonu i na tama poroporo na tuaa raa. Na tama raa e hihhai ki uru na kaukahu lolloa, tena e hihhai hoki ma na tama ki hakammaha laatou inakina namaket, tena na tama raa e hihhai hoki ki nnoho inakina na tama hakamattua e nohonnoho raa, tena e hihhai hoki ki nnoho inakina taualleka i te kina na kai e llahi raa. ⁴⁷ Na tama raa e hihhai ki hai lavvaka no kailallao na hare na tautukaha h hine raa, tena ki hakatannata ma laatou etoo na lotu e lolloa! Emeia na hakalono llihu laatou e me ki too raa e me ki haeo roo.”

21

Te hoki te tautukaha hine e hakaalloha

(Mak 12.41–44)

¹ Jisas e kkira hakataka no kite na tama hai sileni raa e ponopono na hoki laatou raa i roto te papa na sileni i te Hare Tapu raa, ² tena Aia e kite te tautukaha hine hakaalloha e ppono erua na peni i roto te papa raa hoki. ³ Kito Jisas ki meake, “Anau e meatu kootou pera ma te hoki te tautukaha hine nei ni ppono raa e raka roo i aruna ma na hoki na tama hakaatoa. ⁴ Maitaname na tama e ppono tammaki na sileni raa e isi hoki na sileni e ttoe; e meia te hine nei he tama hakaalloha, tena aia e hoki ake na peni hakaoti aia e isi raa hakaatoa, tena aia kuse hai sileni hoki e ttoe ki tokonaki aia.”

Jisas e tattara ma te Hare Tapu raa e me ki maseu

(Matiu 24.1–2; Mak 13.1–2)

⁵ E isi na disaipol Jisas e tattara ma te Hare Tapu raa e tiputipu laoi roo ma na hatu emmau i te hare raa ia ma na hoki na tama raa e hoki ake TeAtua raa. Tena Jisas ki meake, ⁶ “E isi te saaita e me ki tae mai tera na mee taualleka hakaatoa kootou ekkite emmau i te Hare Tapu nei raa e me ki maoha i raro.”

Na hakalono llihu e me ki ttae mai

(Matiu 24.3–14; Mak 13.3–13)

⁷ Kito na tama raa ki vahiri ake, “Rabai, na mee nei e me ki kapihi mai vahao hee? Kaa hea e me ki huri mai ki illoa maatou te saaita na mee nei e me ki kapihi mai raa?”

⁸ Tena Jisas ki meake, “Lollohi hakamattonu, tena kootou ki se hakapanimu. Tammaki na tama e me ki malliu ma laatou e tattara te vahai Anau, tena na tama naa e me ki oatu no meatu ma, ‘Anau ko te Mesaia!’ ia ma, ‘Te hakaoti raa ku mee ki tae mai i te maarama nei!’ Emeia kootou ki se tauttari na tama naa. ⁹ Kootou ki se mattaku te saaita kootou ellono nataua na henua ellahi ia ma nataua i roto koi na henua raa; na mee nei e me ki kapihi atu i mua, e meia na mee nei se huri atu pera ma te hakaoti te maarama nei raa ku taapiri.”

¹⁰ Tena Jisas ki meake hoki ma, “Na henua e me ki ppuhu hokolaatou, tena na nohorana e me ki ppuhu hokolaatou hoki. ¹¹ Tammaki na henua e me ki ttiri na ruru henua hai mmahi, te one ia ma na maahana haeo e me

kittiri na kina hakaatoa, tena e me kiisi namee hakamattaku kootou nisekkite imua raa e me ki oomai peeraa ite vaelani, ¹² emeia imua namee nei ekapihi atu, kootou e me ki hakapikiri, tena na tama raa e me ki kou atu na hakalono lihu i kootou; na tama raa e me ki too kootou no kkave i te hare lotu raa ki hakatonutonu ria, tena ku too kootou no ppono i te hare karapusi; kootou e me ki ttuu imua na tuku ia ma na tama hakamattua raa e mee kootou e tauttari Anau. ¹³ Teenaa te saaita tauareka kootou te tattara ake te Rono Tauareka raa. ¹⁴ Kootou kimmoie koi te maanatu hokotahi, ia ki semamannatu tammaki hea kootou e me ki tattarama ki tokonaki kootou raa, ¹⁵ maitaname Anau e me ki kou atu kootou na tattara ia ma te atamai tera na tama e haeo kootou raa e me ki selavaa te mee ma kootou e ssara. ¹⁶ Na maatua kootou raa, na taina kootou raa, na harekina kootou raa, na soa kootou raa e me ki too kootou no kkave i na tama e kiri lloto kootou raa, tena na tama raa e me ki taa alaa tama kootou no mmate. ¹⁷ Na tama hakaatoa e me ki kiri lloto kootou e mee kootou e tauttari Anau. ¹⁸ Emeia selavaa roo he rouru i aruna na pohouru kootou raa e me ki hopo. ¹⁹ Tuu mmau, tena kootou e me ki too te ora hakamaoni.

*Te saaita na hakalono lihu
(Matiu 24.15-21; Mak 13.14-19)*

²⁰ "Kootou e me ki illoa pera ma Jerusalem ku mee ki seua ria, te saaita kootou ekkite na tama na taua raa ku alleha Jerusalem. ²¹ Tena na tama i Judia raa e me ki huro peeraa i na mouna raa, tena na tama e nnoho i roto te matakaina e rahi raa e me ki huro itaha, tena na tama e nnoho immao ma te matakaina raa e me ki selavaa te oo i roto te matakaina raa. ²² E mee teenaa ko 'Na aho na hakalono lihu TeAtua raa', ki mee na tattara hakaatoa te Launiu Tapu raa ki hakamaoni. ²³ Te aho naa, na hhine hai ttama ia ma na hhine emee na tamalliki pammee raa e me ki hakalono lihu haeo roo. Na mee sakkino roo e me ki ttae ake te henua naa, tena TeAtua e me ki kou ake na hakalono lihu Aia raa i na tama te henua naa. ²⁴ E isi na tama e me ki taia ia raa no mmate ma na paraamoa, tena alaa tama e me ki too ria no kkave i alaa henua pera ma na tama karapusi, tena na tama e nnoho pouri raa e me ki hakananniu i roto Jerusalem ki ttae te saaita TeAtua e tuku ake laatou raa e oti.

*Te Tamariki te Tama nei e me ki vaakai mai
(Matiu 24.29-31; Mak 13.24-27)*

²⁵ "E isi namee kootou nisekkite imua raa e me ki kapihiake i telaa, te maremo ia ma na hetuu. Na henua hakaatoa i roto te maarama nei raa e me ki mamannatu tammaki, ia e me ki mattaku te mmuu te peau ia ma te ttahe te moana. ²⁶ Te mattaku na tama raa e me ki mee na karemata laatou raa no pouri te saaita laatou ni nnoho no ttari hea e me ki kapihiake i roto te maarama nei raa, tena na mee i te vaelani raa e me ki selavaa te oo tonu i na ara laatou e hahaere raa. ²⁷ Te Tamariki te Tama nei e me ki hamai i roto te pukureurehu ma na mahi hai mmahi ia ma te maahina. ²⁸ Te saaita na mee nei e me ki ttae atu raa, kootou e me ki ttuu no kkira i aruna, e mee TeAtua ku taapiri ki hamai no tokonaki kootou ki ora."

*Te tattara hurihuri te laakau fik
(Matiu 24.32-35; Mak 13.28-31)*

²⁹ Tena Jisas ki tattara ake te tattara hurihuri nei, "Kootou ki mannatu te laakau fik raa ia ma alaa laakau hoki. ³⁰ Te saaita kootou ekkite na laumea na laakau raa ku hura ake, kootou ku illoa koi pera ma te saaita na reurehu raa ku taapiri. ³¹ E ssau hoki, te saaita kootou e kite na mee nei

e kapihi atu raa, tena kootou e me ki illoa pera ma te Hakamaatua ana i te Vaelani raa ku taapiri atu.

³² “Mannatu pera ma na mee nei e me ki kapihi mai i mua na tama ennoho vahao nei raa e mmate hakaatoa. ³³ Te vaelani ia ma te maarama nei e me ki oo nooti, e me ia na tattara Anau raa selavaa te oo no oti.

Tanattana tahi i te hamai TeAriki

³⁴ “Kootou ki hakamattonu ki selavaa kootou te kapitia hai mahi i na kai ellahi ia ma te unu tahi, tena ki se mamannatu tammaki na ora i te maarama nei raa, ka oti te aho naa ku hakateki no tae atu no ttaohi kootou ³⁵ pera ma he taaiki. Te aho Anau e me ki vaakai mai raa e me ki ttae na tama hakaatoa i roto te maarama nei. ³⁶ Kootou ki hakamattonu, tena kulotu tahi ki lavaa kootou te isi na mahi te uru atu ma na hakalono llihu tera e me ki ttae atu raa, ia ki lavaa hoki kootou te ttuu i mua te Tamariki te Tama nei.”

³⁷ Jisas e akoako na aho hakaatoa i roto te Hare Tapu, tena te hiahi Aia ku haere no noho te poo naa iaruna te Mouna e h homo na Oliv raa.

³⁸ Te tahata roo na aho hakaatoa na tama raa e oo ake i te Hare Tapu raa no hakalono Jisas e tattara.

22

Na tama hakamattua raa ku sese te ara ma ki taa Jisas ki mate (Matiu 26.1-5; Mak 14.1-2; Jon 11.45-53)

¹ Te saaita te Kai te Haraoa Mannihi tera laatou e kanna hoki ma te Pasova raa ku taapiri. ² Na maatua hakananniu raa laatou ma na tama poroporo na tuua raa e mattaku i te kanohenua raa, tena laatou ki sese he ara ma ki taa hemuu Jisas ki mate.

Judas e hakari ake Jisas i na tama hakamattua raa (Matiu 26.14-16; Mak 14.10-11)

³ Tena Satan ku tau i roto Judas Iskariot, he tama i roto te sanahuru ma rua na disaipol Jisas raa. ⁴ Kito Judas ki haere no tattara ake na maatua hakananniu raa laatou ma na soldia elollohi te Hare Tapu raa ki illoa na tama raa te ara aia e me ki hakari ake Jisas i na tama raa. ⁵ Na tama raa ku hihia roo, tena ki meake ma laatou e me ki sui Judas na sileni. ⁶ Judas e hihai te hakataakoto na tama raa, tena aia ku kaamata no matamata hemuu he saaita e tauareka tera aia e me ki kou ake Jisas i na tama hakamattua raa ki se illoa te kanohenua raa.

Jisas ku tanattana ki kai te Kai te Pasova (Matiu 26.17-25; Mak 14.12-21; Jon 13.21-30)

⁷ Te saaita ki taa na punua sipsip raa e teiho mai i te aho te Kai te Haraoa Mannihi raa. ⁸ Jisas e kauna Pita laaua ma Jon ma na tattara nei, “Oo no tanattana mai te Kai te Pasova raa ki kkai taatou.”

⁹ Tena tokorua raa ki vahiri ake ma, “Ako e hihai ma maaua ki oo no tanattana te kai raa i hee?”

¹⁰ Kito Jisas ki meake, “He tanata e amo te lloo vaitea e me ki ttiri koorua te saaita koorua e uru atu i roto te matakaina naa, tena koorua ku tauttari te tanata naa i roto te hare aia e haere no uru raa, ¹¹ tena koorua ku meake te tama hakamaatua te hare naa pera ma, “Te Rabai raa e mee mai maaua ki meatu akoe ma teehee te rum Aia e me ki kai te Kai te Pasova raa ma na disaipol Aia naa?” ¹² Te tama naa e me ki huri atu te rum e rahi iaruna, tena koorua ku tanattana mai na mee hakaatoa ki kkai taatou i te kina naa.”

¹³ Tena tokorua raa ki oo nokkite pera ma na mee raa essau roo pera ma hea Jisas ni tattara ake laua raa, tena laua kitanattana na kai te Pasova raa.

Te Kai TeAriki

(Matiu 26.26-30; Mak 14.22-26; 1 Korin 11.23-25)

¹⁴ Te saaita ki kkai te kai raa kuttae, tena Jisas ma na aposol Aia raa ku nnoho ma ki kkai. ¹⁵ Kito Jisas ki meake na tama raa, "Anau e hihai roo ma kikai te kai te Pasova nei ma kootou imua Anau e hakalonollihu. ¹⁶ Ia tena Anau emeatu kootou pera ma Anau selavaa hoki te kai te kai nei ki ttae roo te saaita te mee nei e huri mai te hakamaoni aia i roto te Hakamaatua ana i te Vaelani raa."

¹⁷ Jisas etoo te kapu raa nolotu ake TeAtua, tena ki meake, "Too te kapu nei no unu, tena ku hakataka atu ki unu kootou hakaatoa. ¹⁸ Anau emeatu kootou pera ma Anau selavaa hoki te unu te wain nei ki tae roo te saaita te mee nei e huri mai te hakamaoni aia i roto te Hakamaatua ana i te Vaelani raa."

¹⁹ Tena Jisas ki too te muri haraoa raa nolotu ake TeAtua, tena ki ttahi te haraoa raa no kou ake na tama raa, tena Aia ki meake, "Teenei ko te tinotama Anau tera Anau e kou atu kootou. Ppena te mee nei ki mannata kootou Anau." ²⁰ Tena te saaita te kai raa ku oti Aia ku too hoki te kapu raa, tena ki meake, "Teenei ko te kapu te tattara eivi TeAtua e mmoe i roto te toto Anau tera e me ki nnini atu ki tokonaki kootou raa."

²¹ "Emeia kkira mai! Te tama e me ki hakari ake Anau i na tama hao raa e noho i te tebol nei ma Anau! ²² Te Tamariki te Tama nei e me ki mate ki tautari hea TeAtua ni hakamoe raa, e meia te tama tera e me ki hakari ake Anau i na tama hao raa e me ki hakalono llihu hao roo."

²³ Tena na disaipol raa ku vahihhiri hokolaatou ma koai roo te tama laatou e me ki hakari ake Jisas i na tama hao raa.

Te tiputipu na tama e hihai ki hakananniu

(Matiu 18.1; Mak 9.34; Luk 9.46)

²⁴ Tena na disaipol raa ku kaamata no hakatauttau hokolaatou ma koai te tama laatou e me ki hakananniu. ²⁵ Tena Jisas ki meake na tama raa, "Na tuku na tama e nnoho pouri raa e isi na mahi i aruna na kanohenua laatou raa, tena na tama hakananniu raa kuttaparia pera ma, 'Na Soa te Kanohenua.' ²⁶ Tena kootou ki se mee peeraa, e meia te tama hakananniu kootou raa e me ki mee pera ma he tama mouraro, tena te tama hakamaatua raa e me ki mee pera ma he tama hehekau. ²⁷ Koai te tama e hakananniu, te tama e noho ma ki kai raa ma te tama e kou ake na kai raa? Hakamaoni te tama e noho i raro raa e hakananniu. Emeia Anau e nnoho ma kootou pera ma he tama hehekau.

²⁸ "Kootou ennoho roo ma Anau te saaita Anau ni hahaaite ria raa; ²⁹ tena Anau e me ki kou atu kootou na mahi ki mee pera ma ni tuku, e ssau pera ma te Tamana Anau raa ni kou mai na mahi Anau ki hakamaatua raa. ³⁰ Kootou e me ki kkai, ia e me ki unu ma Anau i roto te Hakamaatua ana Anau raa, tena kootou e me ki nnoho i aruna na nohorana no hakamattua na kaha sanahauru ma rua Israel raa.

Pita e kore ma aia se iroa Jisas

(Matiu 26.31-35; Mak 14.27-31; Jon 13.36-38)

³¹ "Saimon, Saimon! Hakarono! Satan ku oti te too te tattara TeAtua ki hahaaite kootou hakaatoa, ki vvae na tama tauallekaraa itaha ma na tama hao pera ma te tama e ttori na kai raa e vvae na hua na wit raa

i taha ma na penu. ³² Emeia Anau elotu ma akoe Saimon, ki hai mahi te hakatina akoe raa ki selavaa akoe tetteiho. Tesaaita akoe evaakai muri mai Anau raa, akoe ku tokonaki hoki na taina akoe raa ki hai mmahi na hakattina laatou.”

³³ Kito Pita ki meake, “TeAriki, anau e tanattana ki haere no karapusi, ia ki mate ma Akoe!”

³⁴ Tena Jisas ki meake, “Pita, Anau e meatu akoe, i mua te manu tane raa e tani te poo nei, akoe e me kikore e toru na vahao pera ma akoe se iroa Anau.”

Na mee e hainattaa e me ki kapihi mai i muri

³⁵ Tena Jisas ki vahiri ake na disaipol Aia raa ma, “Tesaaita Anau nikauna kootou ki oo no takutaku se hai sileni ni too, ia se hai muri kopu ni too raa, tena se hai taka e uru raa, kootou e isi na mee kootou e hihhai tera kootou se isi?”

Kito na tama raa ki meake, “Seai!”

³⁶ Tena Jisas ki meake, “Emeia te saaita nei, te tama e isi te muri kopu na sileni raa kutoo, tena te tama se isi te paraamoaraa ku kou ake te kaukahu matoru aia raa ki sui teeraa tama, tena aia ku too na sileni raa no sui he paraamoaraa aia. ³⁷ Anau e meatu maitaname te kina e mmau i roto te Launiu Tapu etattara ma, ‘Te Tama raa e hukui ma na tama kailallao raa,’ ku hakamaoni i Anau te aho nei, e mee hea na tama ni tattaa i te vahii Anau raa e me ki hakamaoni.”

³⁸ Kito na disaipol raa ki meake, “TeAriki! Kira mai! E isi e rua na paraamoaraa.”

Tena Jisas ki meake, “Ku tau peenaa na tattara naa!”

Jisas e lotu i roto Getsemani

(Matiu 26.36-46; Mak 14.32-42)

³⁹ Jisas ku tiaki te matakaina raa, tena ki haere ma na disaipol Aia raa i te Mouna e hhomo na Oliv raa pera ma Aia ni hahaere i mua raa. ⁴⁰ Jisas ku ta e i te kina raa, tena Aia ki meake na disaipol Aia raa ma, “Kootou ki lotu ki selavaa kootou te tteiho i na hahaai te.”

⁴¹ Jisas e haere no mmao hakamarie itaha ma na tama raa, tena Aia ki tuturi i raro nolotu. ⁴² Aia elotu ma, “Tamana, kame Akoe e hihai, Akoe ku too te kapu te hakalono lihu nei i taha ma Anau. Teenei seai ma he hihai Anau, e meia teenei he hihai Akoe e hihai ma Anau ki ppena.”

⁴³ Tena te ensel i te vaelani raa ku tuu ake no tokonaki Tama raa. ⁴⁴ Jisas ku tipuaina haeroo, tena Aia ki lotu roo ma na mahi Aia, tena na kahota Aia raa ku nni i aruna te kerekere raa pera ma ni toto e kko.

⁴⁵ Te saaita Jisas nilotu no ooti, Aia ku mahike i aruna no vaakai atu no kite na disaipol raa ku mmoe sellono roo, e mee na alloha laatou raa e mee roo laatou no matanaenna. ⁴⁶ Kito Jisas ki meake na tama raa, “Kootou e mmoe naea? Mahike i aruna nolotu ki selavaa kootou te ttiri na hahaai te.”

Jisas ku hakapiki ria

(Matiu 26.47-56; Mak 14.43-50; Jon 18.3-11)

⁴⁷ Jisas koitattara koi te saaita te kanohenua raa nittae ake, tena Judas hetama i roto te sanahuru ma rua na disaipol raa ku hakattaki ake na tama raa. Judas e haere ake iaa Jisas raa ma ki mohoni Tama raa. ⁴⁸ Tena Jisas ki meake, “Judas, te mohoni akoe naa e me ki hakari ake te Tamariki te Tama nei i te kanohenua raa?”

⁴⁹ Na disaipol ni nnoho ma Jisas raa ku kkite hea e me ki kapihi ake raa, tena na tama raa ku vahiri ake Jisas ma, “TeAriki! Eaa, maatou e me

kippuhu ma na paraamoā maatou nei?" ⁵⁰ Tena he tama na tama raa ku ttuu te katarina te vahi laaua te tama hehekau te pohouru hakanaani na maatua raa no hopo.

⁵¹ Tena Jisas ki meake, "Ku tau peenaa." Tena Aia ki taohi te katarina te tama raa no hakammau ake no tauareka.

⁵² Kito Jisas ki meake na maatua hakananniu raa, tena na soldia e lollohi te Hare Tapu raa ia ma na tama hakamattua tera nioo ake ma ki taohi Aia raa ma, "Eaa, kootou e oomairoo ma na paraamoā ia ma na hika ki taohi Anau pera ma Anau hetama tahao haeo?" ⁵³ Anau ennoho ma kootou na aho hakaatoa i roto te Hare Tapu, tena kootou se mee ma ki taohi Anau. Emeia teenei te saaita kootou ki hehekau, te saaita na mahi te pouri raa ku hakamaatua i roto kootou."

Pita ku kore ma aia se iroa Jisas

(*Matiu 26.57-58; 26.69-75; Mak 14.53-54; 14.66-72; Jon 18.12-18; 18.25-27*)

⁵⁴ Na tama raa ku hakapiki Jisas, tena ki too Tama raa no kkave i te hare te pohouru hakanaani na maatua raa, tena Pita ki haere tautari atu hakammao. ⁵⁵ Eisi te ahi eura i roto te kina te hare raa, tena Pita ki haere atu no nnoho ma na tama ennoho i te kina te ahi raa. ⁵⁶ Te saaita te taukupu hehekau raa ni kite Pita e noho i te kina te ahi raa, te taukupu raa ku kkira hakamattonu ake roo iaa Pita, tena ki meake, "Te tama nei hoki e hahaere ma Jisas."

⁵⁷ Emeia Pita ekore, tena ki meake te hineraa ma, "Anau seiroa te Tama naa."

⁵⁸ Tena se roroa hoki e isi te tanata ku kkira ake no maatino Pita, tena ki meake, "Akoē hoki e hai i roto na tama raa!"

Emeia Pita ekore, tena ki meake te tanata raa ma, "Seai, anau se hai na tama naa."

⁵⁹ Saaita raa kuroroa ake hakamaarie, tena teeraa tama hoki ku hamakkau ake pera ma, "Te tama nei e hahaere hakamaoni ma Jisas, maitaname aia he tama i Galili."

⁶⁰ Tena Pita ki meake te tanata raa, "Anau se iroa hea akoē e tattara naa." Te saaita naa koi te manu tane raa kutani. ⁶¹ Tena Jisas ki hakatike no kkira tonu ake roo iaa Pita, tena Pita ku maanatu na tattara Te Ariki raa ni tattara ake aia raa ma, "I mua te manu tane raa e tani te poo nei, akoē eme ki kore etoru na vahao pera ma akoē seiroa Anau." ⁶² Pita ku aroha roo, tena aia ki haere i aho no tanitani roo.

Na soldia raa ku tataussua Jisas

(*Matiu 26.67-68; Mak 14.65*)

⁶³ Na tama e lollohi Jisas raa ku tataussua Jisas, tena ki riki Tama raa.

⁶⁴ Na tama raa e nnoa na karemata Jisas raa, tena ki meake Tama raa ma, "Tini ma koai te tama ni illiki Akoē raa?" ⁶⁵ Kito na tama raa ki hai ake tammaki roo na tattara haeo iaa Jisas.

Jisas i mua na tama hakananniu

(*Matiu 26.59-66; Mak 14.55-64; Jon 18.19-24*)

⁶⁶ Te mee raa ku maarama, tena na tama hakamattua raa, na maatua hakananniu raa ia ma na tama poroporo na tuua raa ku kkutu hakaatoa, tena na tama raa ki kou ake Jisas no hakatuu i mua te kuturana raa. ⁶⁷ Kito na tama raa ki meake, "Mee mai, Akoē ko te Mesaia?"

Kito Jisas ki meake, "Kame Anau emeatu, kootou eme ki selavaa te hakattina Anau, ⁶⁸ tena kame Anau e vahiri atu, kootou eme ki selavaa

te mee mai hoki. ⁶⁹ Emeia te saaita nei te Tamariki te Tama nei e me ki noho i te vahi laaua TeAtua Hai mahi raa."

⁷⁰ Tena na tama raa hakaatoa ki meake, "Kaa Akoe ko te Tamariki TeAtua?"

Kito Jisas ki meake, "Teena koi kootou e illoa naa."

⁷¹ Tena na tama raa ki meake, "Taatau se hihhai ki too ni tattara alaa tama hoki! Taatau hokotaatou e llono na tattara te Tama nei!"

23

Jisas i mua Pailat

(*Matiu 27.1-2; 27.11-14; Mak 15.1-5; Jon 18.28-38*)

¹ Tena na tama te kuturana raa hakaatoa ku mahike iaruna no too Jisas no kkave iaa Pailat raa, ² tena na tama raa ku kaamata no hatuhatu na malliu laatou iaa Jisas ma, "Te Tama nei e hahaivi ma ki mee na tama raa ki hakataukaa ma te taumani, tena ki mee na tama raa ki se lavaa te sui ake na takis laatou raa i te tuku i Rom raa, tena Aia e mee mai Hokoia ma Aia ko te Mesaia ia ma he tuku."

³ Kito Pailat ki vahiri ake Jisas ma, "Akoe ko te tuku na Jiu?"

Tena Jisas ki meake, "Teena koi akoe ku mee mai naa."

⁴ Kito Pailat ki meake na maatua hakananniu raa laatou ma te kanohenua raa ma, "Anau se hai mee e lave kimeatu ma te tama nei e sara."

⁵ Emeia na tama raa e vanake ake koi ma, "Te Tama nei e haere vaa roto Judia raa hakaatoa ma ki hakatike na hakataakoto na tama raa ma na akoako Aia raa. Aia e kaamata mai i Galili, ia tena vahao nei Aia ku tae mai i te kina nei."

Jisas i mua Herot

⁶ Pailat e rono na tattara na tama raa, tena aia ki vahiri ake ma, "Teenei he tama i Galili?" ⁷ Tesaaita Pailat ni iroa pera ma Jisas he tama i te henua Herot e rorohi raa, tena aia ki kauna Jisas ki haere iaa Herot raa, e mee Herot e noho tesaaita naa hoki i Jerusalem. ⁸ Herot ku hihia roo te saaita aia ni kite Jisas, e mee aia ni rono tammaki na mee i te vahi Jisas, tena aia hoki ko na hahaivi roo ma ki kite Jisas. Aia e hihai ma ki kite Jisas e ppena he mirakol. ⁹ Tena Herot ku vahihhiri ake Jisas tammaki na mee, e meia Jisas e noho hemuu koi, se hai tattara roo e meake.

¹⁰ Tena na maatua hakananniu raa laatou ma na tama poroporo na tuua raa ku oo ake no ttuu i mua no hatu na malliu laatou iaa Jisas. ¹¹ Herot ma na soldia aia raa ku tataussua Jisas, tena ki tattara haero roo i Tama raa, tena laatou ki hakauru ake na hekau taualleka roo iaa Jisas, tena ki kauna Tama raa ki vaakai iaa Pailat raa. ¹² Tena te aho naa koi Pailat laaua ma Herot ku ssoa; i mua raa laaua e haero roo hokolaa.

Jisas ku mee ki taia ria ki mate

(*Matiu 27.15-26; Mak 15.6-15; Jon 18.39-19.16*)

¹³ Pailat ku kanna ake na maatua hakananniu raa, na tama haka-mattua raa ia ma te kanohenua raa ki hakutu ake hakaatoa, ¹⁴ tena aia ki meake na tama raa, "Kootou ekou mai te Tama nei i anau, tena ki mee ma te Tama nei e hakattaki sara na tama. Tena anau e lahulaha te Tama nei i mua na karemata kootou hakaatoa, tena anau e kite pera ma te Tama nei se isi te mee e sara ma na tattara haero kootou ni tattara mai raa. ¹⁵ Herot hoki se hai tattara ekou mai ma te Tama nei e sara, e mee aia e kauna ria mai te Tama nei ki vaakai mai taatou. Te Tama nei se isi te mee e sara kilavaa taatou tetaa Aia ki mate. ¹⁶ Tena anau e me ki riki koi

te Tama nei, tena ku hakattana Aia ki haere.” ¹⁷ [Te saaita na Kai na Pasova hakaatoa, Pailat e me ki hakattana he tama karapusi.]

¹⁸ Tena te kanohenua raa hakaatoa ku hakaioo ake ma, “Taa Tama naa ki mate! Hakattana Barabas ma maatou!” ¹⁹ (Barabas e ponotia i roto te hare karapusi e mee aia e usuusu te kanohenua raa ki se hakallono te taumani, tena aia e taa hoki te tama no mate.)

²⁰ Pailat e hihai koi ma ki hakattana Jisas, tena aia ki tattara hakaraoi ake hoki te kanohenua raa. ²¹ Emeia na tama raa e vaa ake koi ma, “Tii Tama naa i aruna te kros! Tii Tama naa i aruna te kros!”

²² Tena Pailat ku tattara ake na tama raa te hakatautoru na vahao ma, “Kaa he sara peehee te Tama nei e ppena? Anau se hai mee e lave ki mee ma te Tama nei e sara ki lavaa te Tama nei te taia ria ki mate. Anau e me ki riki koi te Tama nei, tena ku hakattana Aia ki haere.”

²³ Emeia na tama raa e vaa ake hakamaroa roo pera ma Jisas etau tettii ria i aruna tekros, tena ite hakaotiroo na tama raa ku too hea laatou ni ttani ake raa. ²⁴ Tena Pailat ku tuku ake hea te kanohenua raa ekainno ake aia raa. ²⁵ Pailat e hakattana Barabas, te tama te kanohenua raa e hirihiri raa; teenaa ko te tama tera ni ponotia i roto ite hare karapusi e mee aia e usuusu na tama ki se hakallono te taumani raa, tena kitaa hoki te tama no mate raa, tena Pailat ki kou ake Jisas i na rima te kanohenua raa ki ppena hea laatou e mannatu ki ppena raa.

Jisas ku ttii ria i aruna te Kros.

(Matiu 27.32–44; Mak 15.21–32; Jon 19.17–27)

²⁶ Kito na soldia raa ki hakattaki Jisas i taha, tena na tama raa ki oo no ttiri te tama te matakana Sairini, te inoa aia raa ko Saimon, tena Saimon e hamai peeraa inahenua inavahi raa, tena aia e haere ki haere ake i te matakana raa. Kito na tama raa ki ttao hi Saimon no hapapiri ake te kros raa i aruna te tama raa, tena ki meake te tama raa ki amo atu te kros raa vaa muri Jisas.

²⁷ He kanohenua e rahi roo e tauttari Jisas, tena i roto te kanohenua raa e isi na hhine e haere tanittani, tena ki taa na tinotama laatou hokolaatou i te alloha laatou iaa Jisas. ²⁸ Jisas e huri ake no meake na hhine raa ma, “Na hhine i Jerusalem! Auu settani ma kootou e alloha Anau, e meia ttani ma kootou ia ma na tamalliki kootou raa. ²⁹ Maitaname eisi na aho koi oomai, tena na tama e me ki tattara ma, ‘Na hhine ni se hai tamalliki ia ma na hhine se hai tamalliki ni hannau raa ia ma na hhine se hai tamalliki ni anaana raa e me ki hakatapu ria!’ ³⁰ Teenaa ko te saaita na tama raa e me ki meake na mouna palluna raa ma, ‘Hina mai i aruna maatou!’ tena kumeake na tutu raa ma, ‘Hakammuni maatou!’ ³¹ Kame na tama e lavaa te kou mai na hakalono llihu peenei Anau te Tama e ssau pera ma helaakau e homo mata ora nei raa, tena kaa hea e me ki kapihi atu kootou na tama e ssau pera ma ni laakau ku mmate raa?”

³² Na tama raa e hakattaki ake Jisas ma tokorua hoki na taanata kailallao ma ki taa ki mmate. ³³ Te saaita na tama raa ni ttai e te kina e hui ma, “Te ivi te Pohouru raa”, na tama raa ku ttii Jisas ma te tokorua na taanata raa. Na tama raa e ttii teeraa tama i te vahi laaua, tena teeraa tama i te vahi se laaua Jisas raa. ³⁴ Tena Jisas ki meake, “Tamana, ssirihia hea na tama nei e ssara. Na tama nei se illoa hea laatou e ppena raa.”

Na soldia raa e ttahao huhu na hatu ma koi te tama e me kitoo na kaukahu Jisas raa. ³⁵ Te kanohenua raa e ttuu i te kina raa no mmata na mee nei, te saaita na tama hakamattua na Jiu raa ni tataussua ake Jisas

ma, "Te Tama nei e tokonaki alaa tama; tiaki kimmata ma Aia elavaa te tokonaki Aia Hokoia kame Aia ko te Mesaia TeAtua e hirihiri raa!"

³⁶ Na soldia raa hoki ku tataussua ake Jisas. Na tama raa e oo ake no kou ake te wain e mmara raa iaa Jisas, ³⁷ tena ki meake, "Tokonaki Akoe Hokkoe kame Akoe ko te Tuku na Jiu."

³⁸ Na tama raa etattaa na tattara nei iaruna tekros ma, "TEENEI ko TE TUKU NA JIU."

³⁹ He tama tetokorua na tama kailallao e mmau iaruna na kros raa e hai ake hakahaeo roo iaa Jisas ma, "Akoe seai ma ko te Mesaia? Tokonaki Akoe Hokkoe, tena ku tokonaki hoki maaua."

⁴⁰ Tena teeraa tama ki meake, "Akoe se matakua TeAtua? Te hakalono llihu akoe e too naa essau pera ma te hakalono llihu Aia raa hoki. ⁴¹ Taaua e tonu tetoo na hakalono llihu nei, e mee taaua e ppena na mee e ssara, e meia te Tama nei se isi te mee e sara e ppena." ⁴² Tena aia ki meake Jisas ma, "Jisas, maanatu mai anau te saaita Akoe e Tuku raa."

⁴³ Kito Jisas ki meake tetama raa, "Anau emeatu te hakamaoni. Te aho nei koi, akoe e me ki noho ma Anau i Paradais."

Jisas ku mate

(Matiu 27.45-56; Mak 15.33-41; Jon 19.28-30)

⁴⁴ ⁴⁵ Te mee raa kame ku tae telaalatea te saaita telaa raa kupouri, tena te henua raa hakaatoa ku pouri roo haere no tae te toru te hiahi, tena te paamaro e tootoo i roto te Hare Tapu raa ku mahaa rua. ⁴⁶ Tena Jisas ku kanna hakamaroa ma, "Tamana! Anau ekouatu TeAnana Anau nei ki moe na rima Akoe." Aia e tattara peenei, tena ki mate.

⁴⁷ Te tama hakamaatua na soldia raa e kite te mate Jisas raa, tena aia ki hakammaha ma, "Hakamaoni roo, teenei he Tama tauareka."

⁴⁸ Te saaita te kanohenua ni hakuatua ake ite kina raa ma kimmata Jisas e ttiia raa ni kikitte na mee roo hakaatoa raa, na tama raa ku vakkai i na hare laatou raa, tena ku alloha roo no tukituki na hatahata laatou. ⁴⁹ Na tama e illoa roo Jisas raa hakapaa ma na hhine ni kaamata i Galili no tauttari Jisas raa e ttuu hakammao no matamata.

Josep ku too te tinotama Jisas

(Matiu 27.57-61; Mak 15.42-47; Jon 19.38-42)

⁵⁰ ⁵¹ Teeraa hetama ehui ma ko Josep he tama i te matakaina Ari-matea i roto Judia raa. Tetama raa he tama tauareka, ia he tama na tama e hakammaha, tena aia e noho no hakattari ma te Hakamaatua ana i te Vaelani raa ki hamai. Niaina ma aia he tama i roto te kuturana na tama hakatonotonu na Jiu raa, e meia aia se hakatina roo na hakataakoto na tama raa ia ma na mee na tama raa e ppena raa.

⁵² Josep e haere no mmata Pailat, tena ki kainno ake ma aia e me ki too te tinotama Jisas raa. ⁵³ Tena Josep ki turi iho te tinotama Jisas raa i raro no mmuni te tinotama raa ma na paamaro, tena kikkave no ppono i roto te rua na tama ni keru i te kina na hatu matakkauroo raa, tena te rua naa hoki ni se hai tama e mate ni moe imua. ⁵⁴ Teenaa ko te aho rima, tena te Sabat raa hoki ku mee ki ttiae.

⁵⁵ Na hhine ni kaamata i Galili no tauttari Jisas raa ku oo laatou ma Josep no kkite te rua raa, tena kikkite hoki ma Josep e hakamoe peehee te tinotama Jisas raa. ⁵⁶ Tena na hhine raa ki vakkai i hare no tanattana na karena ia ma na lloo mannoni ki amuhi te tinotama Jisas.

Na tama raa e hamalollo i te aho te Sabat raa, ki tauttari hea na tuua raa e hihai laatou kippena.

24

*Jisas ku ora muri**(Matiu 28.1-10; Mak 16.1-8; Jon 20.1-10)*

¹ Te tahata roo te aho telatapu; na hhine raa ku oo i te taruma raa, tena kitoo na karena ia ma nalloo mannoni laatou nitanattana raa. ² Na hhine raa e oo nokkite te hatu ni ppuu te totoka te taruma raa ku oti te hakatakape ria itaha, ³ tena laatou ki oo no uru i roto te taruma raa; e mea laatou kusekkite tetinotama TeAriki Jisas raa. ⁴ Na hhine raa ku ttuu no mamannatu hokolaatou, tena te saaita naa koi e rua na taanata e uru na kaukahu e kivakiva roo ku ttuu ake i te vahi laatou. ⁵ Na hhine raa ku mattaku no hakammaru i raro, tena tokorua raa ki meake na hhine raa, "Aiea kootou esese te Tama e ora raa i te kina na tama emmate nei naea?" ⁶ Te Tama naa ku seai; Aia ku oti te ora muri. Kootou e mannatu hea Aia nitattara atu kootou i Galili pera ma, ⁷ 'Na tama hai ssara raa e me ki hakapiki te Tamariki te Tama nei, tena kuttii Tama raa i aruna te kros raa, tena te aho tana hakatoru raa Aia e me ki mahike muri no ora.' "

⁸ Na hhine raa ku mannatu na tattara Jisas raa, ⁹ tena laatou ki oo itaha ma te taruma raa no tattara ake te sanahuru ma tahi na disaipol Jisas raa ia ma alaa hakattina ana ina mee hakaatoa laatou ni kkkite raa. ¹⁰ Na hhine raa ko Meri Makdala, Joana ia ma Meri tetinna Jems raa. Na hhine raa ia ma alaa hhine hoki tera ni oo laatou raa ku tattara ake na mee raa hakaatoa ina aposol raa. ¹¹ Emeia na aposol raa e mannatu ma hea na hhine raa e tattara ake raa seai ma nitattara hakamaoni, tena na aposol raa se hakattina hoki na tattara na hhine raa. ¹² Kito Pita ki mahike i aruna no tere i te kina te taruma raa, tena aia ki huru i raro no kite koi na paamaro na tama raa ni mmuni Jisas raa. Tena aia ki vaakai i hare, ia e maaharo hoki hea ni kapihi ake raa.

Erua na disaipol e ttiri Jisas i aruna te mateara e haere Emeus
(Mak 16.12-13)

¹³ Te aho naa hoki e ruu na disaipol Jisas raa ku oo itematakaina Emeus raa, he matakaina e hitu namael temmao aia itaha ma Jerusalem, ¹⁴ tena tokorua raa e haere tattara hokolaaua na mee hakaatoa ni kapihi ake raa. ¹⁵ Tokorua raa e tattara, tena ki vahihhiri hokolaaua, tena Jisas Hokoia ku haere hakataapiri ake no hahaere ma tokorua raa. ¹⁶ Tokorua raa ekkite Tama raa, emeia laaua seilloa ma teeraa ko Jisas. ¹⁷ Tena Jisas ki vahiri ake tokorua raa, "Hea koorua e haere tattara hokkoorua naa?"

Tena tokorua raa kuttuu hemuu no kira hakaalloha ake na karemata laaua raa. ¹⁸ Tena tetama e hui ma ko Kliipas raa ki meake, "Eaa, akoe ko te Tama hokotahi koi tera se iroa hea ni kapihi mai i roto na aho ku llaka raa?"

¹⁹ Tena Jisas ki vahiri ake ma, "Ni mee peehee?"

Kito tokorua raa ki meake, "Na mee tera ni kapihi ake iaa Jisas te Tama i Nasaret raa. Te Tama nei he profet, tena TeAtua ia ma na tama hakaatoa e hakattina pera ma te Tama nei e isi na mahi i roto na tattara Aia ia ma na mee hakaatoa Aia ni ppena raa. ²⁰ Na maatua hakananniu ma na tama hakamattua maatou raa e kou ake te Tama raa i te tuku i Rom raa ki kou ake he tattara laatou ki taa Tama raa ki mate, tena ma laatou ki ttii Tama raa i aruna te kros. ²¹ Tena maatou e hakattina pera ma Aia ko te Tama eme ki hakattina na tama Israel raa! I aruna na mee nei hakaatoa, teenei ko te hakatoru na aho tera na mee nei ni kapihi mai. ²² Emeia e isi na hhine i roto te katurana maatou nei emee maatou

no oho; na tama raa e oo te tahata roo i te kina te taruma raa, ²³ tena laatou ku se kkite te tinotama Tama raa. Kito na tama raa ki vakkai mai no tattara mai ma laatou e kkite karemata roo na ensel raa e tattara ake ma te Tama raa ku oti te ora muri. ²⁴ Tena alaa tama te kuturana maatou nei ku oo hoki i te taruma raa no kkite pera ma te taruma raa ku tuu vare hakamaoni e ssau koi pera ma na h hine raa ni tattara mai raa."

²⁵ Tena Jisas ki meake tokorua raa, "Koorua evvare roo, koorua e hainatta roo te hakattina na tattara hakaatoa tera na profet raa ni tattara mai raa! ²⁶ Eaa, te Mesaia raa se tau te too na hakalono llihu nei hakaatoa, tena ki oti Aia ku too na mahi Aia i aruna?"

²⁷ Kito Jisas ki hakamaarama ake tokorua raa na tattara hakaatoa tera e tattara i te vahi Aia i roto te Launiu Tapu raa, kaamata te launiu Moses raa ia ma na tattara hoki na profet raa hakaatoa.

²⁸ Te saaita laatou ku tappiri i te matakaina laatou e oo raa, Jisas ku haere pera ma Aia e me ki haere hakaraka; ²⁹ e meia tokorua raa e taohi Aia, tena ki meake, "Nnoho taatou; te laa raa ku mee ki huru, ia te mee raa hoki ku haere ki pouri." Tena Jisas ki oo ma tokorua raa no nnoho laatou.

³⁰ Jisas ku noho iraro ma kikkai laatou, tena Aia ki too te haraoa raa no hakatapu, tena ki ttohi te haraoa raa no kou ake tokorua raa. ³¹ Tena na karemata tokorua raa ku tallaki, tena laaua ku illoa ma teeraa ko Jisas, e meia Tama raa ku hakateki koi no seai. ³² Kito tokorua raa ki tattara hokolaaua ma, "Eaa, na tattara Tama raa se ssau pera ma he ahi e ura i roto taaua te saaita Aia ni tattara mai, tena ki hakamaarama mai hoki na tattara te Launiu Tapu raa i aruna te mateara?"

³³ Te saaita naa koi tokorua raa ku mahhike i aruna no vakkai i Jerusalem no kkite te sanahuru ma tahi na disaipol raa ekkutu ma alaa tama.

³⁴ Tena na tama raa ki tattara ake tokorua raa ma, "Te Ariki ku ora muri hakamaoni! Tama raa e hakkite ake Aia iaa Saimon!"

³⁵ Tena tokorua raa ku tattara ake na tama raa hea ni kapihi ake lauaa i aruna te mateara raa ia ma te saaita hoki Jisas ni ttohi te haraoa raa, tena lauaa ku illoa ma teeraa ko Te Ariki.

Jisas e hakkite ake Aia Hokoia i na disaipol Aia raa

(Matiu 28.16-20; Mak 16.14-18; Jon 20.19-23; Na hehekau 1.6-8)

³⁶ Tokorua raa koi tattara ake koi na tama raa, tena Jisas ku hakateki no tuu ake i lottonu na tama raa, tena ki meake, "Te noho laoi ki nnoho ma kootou."

³⁷ Na tama raa ku mattaku ma laatou e kkite te tipua. ³⁸ Tena Jisas ki meake na tama raa, "Kootou e mattaku naea? Aiea kootou e mamannatu tammaki i roto na hakataakoto kootou naea? ³⁹ Kira mai na rima ia ma na vae Anau nei ki kkite kootou pera ma teenei ko Anau hakamaoni. Taohi te tinotama Anau nei ki illoa kootou, maitaname te tipua se isi na punnohi ia ma na ivi peenei ma Anau e isi nei."

⁴⁰ Aia e tattara ake peenei, tena ki huri ake na rima ia ma na vae Aia raa. ⁴¹ Na tama raa se hakattina koi, e meia laatou e hihhia roo, tena eisi na hakataakoto, kito Jisas ki vahiri ake ma, "Kootou e isi na kai e mmoe i te kina nei ki kkai?" ⁴² Tena na tama raa ki kou ake te punnohi te ika e moa raa, ⁴³ tena Jisas ki too te ika raa no kai i mua na tama raa hakaatoa.

⁴⁴ Tena Jisas ki meake na tama raa, "Teenei ko na tattara roo Anau ni tattara atu te saaita Anau koi nnoho ma kootou raa. Na tattara hakaatoa i roto na Tuua Moses raa, na tattara na profet raa ia ma te launiu na Rue tera e tattara i te vahi Anau raa e me ki oo mai no hakamaoni."

⁴⁵ Tena Jisas kitaaraki na hakataakoto na tama raa ki illoa na tattara te Launiu Tapu raa. ⁴⁶ Tena Aia kimeake, "Teenei hea te Launiu Tapu raa etattara: te Mesaia raa eme ki hakalonollihu, tena etoru na aho imuri Aia eme kiora muri, ⁴⁷ tena na tama eme kikaamata i Jerusalem no takutaku ake na kanohenua hakaatoa i te vahi te tike i taha ma na haisara ia ma tessirihia na haisara i te inoa te Mesaia. ⁴⁸ Kootou ekkite karemata na mee nei hakaatoa. ⁴⁹ Tena Anau Hokonnau eme kikou atu hea te Tamana raa nitattara hakamaoni atu ma Aia eme kikou atu kootou raa. Emeia kootou kinnoho no hakattari i roto te matakaina e rahi nei ki tae roo te saaita na mahi iaruna raa etae atu kootou."

Jisas ku vaakai muri i te vaelani

(Mak 16.19-20; Na hehekau 1.9-11)

⁵⁰ Tena Jisas ki hakattaki na tamaraa itaha ma te matakaina raa notaapiri i Betani, tena Aia kissau na rima Aia iaruna no hakatapu na tama raa. ⁵¹ Te saaita Aia koi hakatapu koi na tama raa, Aia ku haere i taha ma na tama raa no too ria no kkave i te vaelani. ⁵² Kito na tama raa kilotu ake Tamaraa, tena ku hihhia roo no vakkai i Jerusalem, ⁵³ tena kinnoho na aho naa hakaatoa i roto te Hare Tapu raa no hakammaha ake Te Atua.

Jon Te Rono Tauareka Jon e taataa

Na hakataakoto hakamattua i roto te launiu nei:

Na tattara kaamata 1.1—1.51
 Jisas e huri ake na mahi TeAtua 2.1—12.50
 Na takutaku hakaoti Jisas 13.1—17.26
 Jisas ku mate 18.1—19.42
 Jisas ku ora muri 20.1—20.29
 Na tattara hakaoti 20.30—21.25

Te Tattara te Ora raa ku tipu tama

¹ Te Tattara raa ko na noho mai avare i mua na mee hakaatoa ni ttipu ake; te Tattara raa e nnoho lauaa ma TeAtua, tena te Tattara raa ko TeAtua koi.
² Te Tattara raa e nnoho lauaa ma TeAtua i te kaamata roo. ³ TeAtua e pena na mee hakaatoa i na mahi Tama raa; ia se hai mee i roto te maarama nei ni tipu ake ma te Tattara raa se iroa. ⁴ Te Tattara raa ko te tahito te ora, tena te Ora raa e kou mai te Maahina i na tama hakaatoa. ⁵ Tena te Maahina raa e hakamaahina na kina e pouri raa, tena te pouri raa selavaa hoki te uhi te Maahina raa ki se maahina iho.

⁶ TeAtua e kauna ria mai Jon* te tama hakatae na tattara Aia raa ⁷ ki hamai no tattara ake na tama raa i te vahi te Maahina raa, ki lavaa na tama hakaatoa e llono raa te hakattina. ⁸ Jon seai ma ko te Maahina raa; e meia aia e hamai ki tattara ake na tama i te vahi te Maahina raa. ⁹ Teenei ko te Maahina hakamaoni roo, te Maahina nei e hamai ki hakamaahina i aruna na tama hakaatoa.

¹⁰ Te Maahina raa ni noho i roto te maarama nei, ia niaina ma TeAtua e pena na mee hakaatoa i na mahi Tama raa, e meia te maarama nei hakaatoa se illoa laoi Tama raa. ¹¹ Tama raa ni haere i te henua Aia ni matua mai raa, e meia na tama roo te matakaina Aia raa se hihai ki too Tama raa. ¹² Emeia e isi na tama ni too Aia, tena ki hakattina hoki Tama raa, tena Aia ki kou ake na mahi na tama raa ki mee pera ma ni tamalliki TeAtua. ¹³ Na tama raa se mee pera ma ni tamalliki TeAtua i na mahi koi laatou ia ma e mee laatou e hannau mai pera ma ni tamalliki na tama i te maarama nei, e meia TeAtua Hokoia ko te Tamana na tamalliki raa.

¹⁴ Te Tattara raa e hamai no tipu tama, tena ki hamai ma na mahi hai mmahi no huri mai te hakamaoni TeAtua, tena Aia e nnoho hoki ma maatou. Maatou ekkite na mahi Aia, na mahi tera Aia ni too pera ma ko te tautahi Tama koi TeAtua.

¹⁵ Jon e tattara hoki i te Tama raa. Aia e tattara hakamaroa ma, "Teenei ko te tama Anau ni tattara atu kootou te saaita anau ni tattara ma, "Tama raa eme ki hamai imuri anau, emeia Aia e hakanaaniuroo i aruna anau, maitaname Aia ko na noho mai roo i mua anau ni haanau mai."

¹⁶ Taatou hakaatoa e hakatapu ria, e mee te laoi Tama raa e isi raa, tena Aia e tauhano te hakatapu taatou na vahao roo hakaatoa. ¹⁷ TeAtua e kou ake na tuua raa ia Moses, e meia telaio ia ma te hakamaoni raa e hamai ma Jisas Krai. ¹⁸ Sehai tama ni kite TeAtua. Te Tamariki hokotahi raa koi, te Tama e ssau roo pera ma TeAtua tera e noho i te vahi Tamana, tena ki hakari mai taatou ki illoa TeAtua raa.

* 1:6 1.6 teenei ko Jon Baptis

Na tattara Jon te tama e hakoukou tapu na tama

(Matiu 3.1-12; Mak 1.1-8; Luk 3.1-18)

¹⁹ Na tama hakamattua na Jiu i roto Jerusalem raa e kauna na maatua ia ma na tama i te kaha Levi raa ki oo no vahiri ake Jon ma, "Koai akoe?"

²⁰ Ia Jon se kkaro hoki te tattara, tena aia ki tattara hakamatahua ake na tama raa ma, "Anau seai ma ko te Mesaia."

²¹ Kito na tama raa ki vahiri ake hoki ma, "Tena kaa akoe koai? Akoe ko Elaija?"

Tena Jon ki meake, "Seai, anau seai ma ko Elaija."

Kito na tama raa ki vahiri ake hoki ma, "Akoe ko te Profet maatou e hakattari raa?"

Tena Jon ki meake, "Seai hoki."

²² Kito na tama raa ki meake, "Tena iaa tattara mai ma akoe koai. Maatou e hihhai ki too nitattara ki oo ma maatou no meake na tama ni kauna ria mai maatou raa. Nitattara peehee akoe e isi ki tattara mai i te vahi akoe?"

²³ Tena Jon ki meake te tattara e mmau i roto te launiu profet Aisaia ma, "Anau ko 'te reo te tama e tattara i roto te kina e tuu mahoa raa ma:

Tanattana te mateara TeAriki† ki hamai vaa aruna!'"

²⁴ Kito na tama na Farisi nikauna ki oo ake raa ²⁵ ku vahiri ake Jon ma, "Kame akoe seai ma ko te Mesaia, ia seai ma ko Elaija, ia seai ma he profet, tena kaa akoe e hakoukou tapu na tama naea?"

²⁶ Tena Jon ki meake, "Anau e hakoukou tapu na tama ma te vai, e meia e isi te tama e tuu i roto kootou tera kootou se illoa. ²⁷ Tama naa e me ki hamai i muri anau, e meia anau se tau hoki te ui na taka Aia e uru raa."

²⁸ Na tattara nei e kapihi mai i Betani i te vahi te anake i te riva Jordan raa; i te kina Jon e hakoukou tapu na tama raa.

Te Sipsip TeAtua

²⁹ Te aho taiao raa Jon ku kite Jisas e haere ake aia, tena ki meake, "Teenei ko te Sipsip TeAtua tera e me ki ssoro na hai sara te maarama nei raa i taha!

³⁰ Teenei ko te Tama anau e tattara tesaaita anau nitattara atu ma, 'Eisi te tama eme ki hamai imuri anau, e meia Aia e hakanaaniu roo i aruna anau, maitaname Aia ko nanohomai roo avare imua anau ni haanau mai.' ³¹ Anau se iroa hoki ma te Tama raa koai, e meia anau e hamai no hakoukou tapu kootou ma te vai ma ki lavaa kootou na tama Israel raa te illoa Tama raa."

³² Tena Jon ki tattara ake na tama raa ma, "Anau e kite TeAnana Tapu raa e llee mai i raro pera ma he rupe no toko i aruna Tama raa. ³³ Tena anau se iroa ma teeraa ko te Tama raa, e meia TeAtua, te Tama nikauna ria mai anau ki hakoukou tapu ma te vai raa nitattara mai anau ma, 'Akoe e me ki kite TeAnana Tapu raa e llee mai i raro no toko i aruna he tama. Tena te Tama naa ko te tama eme ki hakoukou tapu ma TeAnana Tapu raa.'" ³⁴ Tena Jon ki meake, "Anau ku kite te hakkatu nei, tena anau e meatu kootou pera ma te Tama nei ko te Tamariki TeAtua."

Na disaipol kaamata Jisas

³⁵ Te aho taiao raa Jon ku tuu hoki i te kina raa ma tokorua na disaipol aia raa, ³⁶ ia te saaita aia ni kite Jisas ku haere hakaraka, tena aia ki meake tokorua raa ma, "Teeraa ko te Sipsip TeAtua!"

† 1:23 1.23 TeAriki: Na tattara nei e mmau i roto Aisaia 40.3. I roto te Old Testament se isi TeAriki e meia e isi koi Jihova

³⁷ Tokorua na disaipol raa ellono na tattara Jon raa, tena tokorua raa ki tauttari Jisas. ³⁸ Jisas e hakatike no kite tokorua raa e tauttari Aia, tena Aia ki vahiri ake, “Koorua e sесеe te aa?”

Tena tokorua raa ki meake, “Rabai, Akoe e nohonoho vaa hee?” (Rabai e mee ma he “Tisa.”)

³⁹ Tena Jisas ki meake, “Oo mai ki kkite koorua.” (Te mee raa kame ku tae te haa te hiahi.) Kito tokorua raa ki oo laatou ma Jisas no kkite te kina Tama raa e nohonoho raa, tena tokorua kinnoho laatou ma Tama raa te aho naa hakaatoa.

⁴⁰ Teeraa tama tokorua raa ko Andru, te taina Saimon Pita raa. ⁴¹ Tena Andru ki haere nōttiri Saimon Pita, tena aia ki meake, “Maaua e kkite te Mesaia.” (Te tattara nei e mee ma “Krais”.) ⁴² Tena aia ki too Saimon no oo laaua i te kina Jisas e noho raa.

Jisas e kkira ake Saimon, tena ki meake, “Te inoa akoe raa ko Saimon te tamariki Jon, e meia akoe e me ki hui Sifas.” (Te inoa nei e mee ma “he hatu”.)

Jisas e kanna Filip laaua ma Nataniel

⁴³ Te aho taiao raa Jisas ku maanatu ma ki haere i Galili. Aia kuttiri Filip, tena ki meake, “Tautari mai Anau!” ⁴⁴ Filip he tama i Betsaida, te matakaina Andru laaua ma Pita raa. ⁴⁵ Filip e haere nōttiri Nataniel, tena ki meake, “Maatou kukkite te Tama Moses e taataa i roto te launiu na tuua ia ma te tama hoki na profet raa ni tattaa mai raa. Tama raa ko Jisas te tamariki Josep, te tama i Nasaret.”

⁴⁶ Kito Nataniel ki meake, “Aiea e isi te mee tauareka elavaa te hamai i roto Nasaret?”

Tena Filip ki meake, “Hamai ki kite akoe.”

⁴⁷ Te saaita Jisas ni kite Nataniel e haere ake, Aia ku tattara ake i te vahi tama raa ma, “Teenei he tama hakamaoni Israel, tama nei se lavaa hoki te mariu!”

⁴⁸ Kito Nataniel ki vahiri ake Jisas, “Akoe e iroa peehee anau?”

Tena Jisas ki meake, “Anau e kite akoe e noho i raro te laakau fik raa i mua Filip ni haere atu no meatu akoe.”

⁴⁹ Kito Nataniel ki meake, “Rabai, Akoe ko te Tamariki TeAtua! Akoe ko te Tuku Israel!”

⁵⁰ Tena kito Jisas ki meake Nataniel, “Akoe ku hakatina koi e mee Anau e meatu ma Anau e kite akoe e noho iraro te laakau fik? Akoe e me ki kite na hakkatu e hakananniu i aruna te mee nei!” ⁵¹ Tena Jisas ki meake na tama raa, “Anau e tattara atu kootou te hakamaoni: kootou e me ki kkite te vaelani raa e taaraki, tena na ensel TeAtua raa e oo i aruna, tena ki oo mai i raro i aruna te Tamariki te Tama nei.”

2

Te kai te avana i Kana

¹ Eisi te avana e me ki ttaoahi i te matakaina i Kana i roto Galili i te aho tana hakatoru raa. Te tinna Jisas raa ku tae i te kina raa, ² tena na tama raa e aru hoki Jisas ma na disaipol Aia raa ki oo ake i te kai te avana raa.

³ Na wain raa ku mmaha hakaatoa, tena Meri ki haere no meake Jisas ma, “Na tama raa ku se hai wain e me ki unu.”

⁴ Kito Jisas ki meake, “Taku tinna, akoe se tau te mee mai Anau hea Anau e me ki pena, maitaname te saaita hakamaoni Anau ki ppenna na mee raa se ki tae.”

⁵ Tena te tinna Jisas raa ki meake natama e hehekau te hare raa ma, "Kootou ki ppena hea Tama nei e meatu kootou."

⁶ Na Jiu raa etammakiroo natuaa itevahi tessoro natinotama laa-tou ia ma alaa mee hoki kimatahua, tera hea natama raa e hakattuu nalloo vai ellahi raa kisossoro narima laa-tou raa ki tautari natuaa raa. Teloo hokotahi kaa pii kame etae peeraa sanahuru marima, seainaa tipurua marima nagon. ⁷ Tena Jisas ki meake natama e hehekau te hare raa, "Utu nalloo raa ki ppii na vaitea." Natama raa e utu nalloo raa noppii oho roo, ⁸ tena Jisas ki meake natama raa, "Ahu ni vai no kkave te tama hakamaatua te kai nei raa." Natama raa e ahu na vaitea ⁹ ku huri mo wain raa no kkave itetama hakamaatua tekai raa, tena tetama raa kikamata te vai raa. Tetama raa seiroa ma tewain raa e hamai ihee (emeia natama hehekau ni ahu ake na wain raa hokolaatou koi e illoa); kito tetama raa kikanna ake tetamatane e avana vahao nei raa ki haere ake, ¹⁰ tena aia ki meake tetama raa, "Natama hakaatoa etaki nawain taualleka raa imua, tena tesaaita natama hakaatoa kuvvare, tena laa-tou ku taki nawain setaualleka raa. Emeia akoe ehakkapi nawain taualleka nei no tae roo te saaita nei!"

¹¹ Jisas ehuri te mirakol kaamata nei i Kana i roto Galili; Aia ehuri ake namahi Aia raa itekina raa, tena na disaipol Aia raa kuhakattina roo Tama raa.

¹² Imuri te kai te avana raa, Jisas ma tetinna Aia raa, nataina Aia raa, tena na disaipol Aia raa ku oo i Kaperneam nonnoho ellava na aho itekina raa.

Jisas e haere i roto Hare Tapu

(Matiu 21.12-13; Mak 11.15-17; Luk 19.45-46)

¹³ Tesaaita hoki te Kai te Pasovaraa kutaapiri, tena Jisas ki haere i Jerusalem. ¹⁴ Jisas e haere i roto te Hare Tapu raa no kite natama etataui nabulmakau, nasipsip ia manarupe, tena natama hoki esesenisi nasileni raa ennoho ma natebol laa-tou raa. ¹⁵ Kito Jisas kissiri temaea raa, tena kihakatuina manuraa hakaatoa iaho ma te Hare Tapu raa; nasipsip ia manabulmakau raa hoki, tena kihakahuri natebol natama sesenisi nasileni raa nomasseu nasileni natama raa; ¹⁶ tena Aia kihai ake natama ennoho manarupe raa, "Too namanuaa no kkave itaha ma te hare nei! Auu semeete hare te Tamana Anau nei pera ma he maket!" ¹⁷ Na disaipol Jisas raa kumannatu natattara i roto te Launiu Tapu ma, "Te hihai anau ite hare Akoe nei raa ettuni roo i roto anau pera ma he ahi."

¹⁸ Tena natama hakamattua na Jiu raa ku meake ma, "He mirakol peehee Akoe elavaa te hurimai kikkite maatou pera ma Akoe eisi namahi hakamaoni kihakaise natama nei itaha?"

¹⁹ Kito Jisas ki meake, "Anau emeki seu te Hare Tapu nei kimoe iraro, tena kuhakatuuhakaraoi te hare nei i roto etoru na aho."

²⁰ Tena natama raa kivahiri ake, "Akoee mekihakatuuhakaraoi te hare nei i roto etoru na aho? Te Hare Tapu nei etoo roo tipuhaa ma ononetau ki pena!"

²¹ Emeia te hare tapu Jisas etattara raa ko tetinotama Aia. ²² Tena tesaaita Jisas ni oramuri itaha ma tematera, na disaipol Aia raa kumannatu natattara Aia nitattara ake raa, tena kihakattina natattara te Launiu Tapu raa ia manatattara Jisas nitattara ake laa-tou raa.

Jisas e iroa na tiputipu na tama hakaatoa

²³ Jisas koi noho i Jerusalem te saaita te Kai te Pasova raa, tena tammaki na tama ku hakattina Tama raa, e mee na mirakol laatou e kkite Tama raa e ppena raa. ²⁴ Emeia Jisas se huri ake roo te hakamaoni Aia i na tama raa, e mee Aia e iroa na hakataakoto na tama raa. ²⁵ Niaina se hai tama e tattara ake Jisas na hakataakoto na tama raa, e meia Jisas ko na iroa roo avare hea i roto na hatu manava na tama raa.

3

Jisas laaua ma Nikodimas

¹ Nikodimas he tama hakamaatua na Jiu, tena aia e hukui hoki ma te kuturana na Farisi raa. ² He poo hokotahi Nikodimas e haere ake ia Jisas raa no vahiri ake Tama raa ma, “Rabai, maatou e illoa ma Akoe he tama TeAtua e kauna ria mai. Se hai tama e lavaa te ppena na mirakol Akoe e ppena raa kame TeAtua se hehekau i roto te tama naa.”

³ Kito Jisas ki meake, “Anau e meatu te hakamaoni: se hai tama e lavaa te tae i te Hakamaatua ana i te Vaelani raa kame aia se haanau mai hakaraoi.”

⁴ Tena Nikodimas ki meake, “Te tama ku matua raa e me ki haanau mai hakaraoi peehee? Te tama ku matua selavaa te uru i roto te manava te tinna aia raa ki haanau mai hakaraoi!”

⁵ Kito Jisas ki meake, “Anau e tattara atu te hakamaoni, se hai tama e lavaa te tae i te Hakamaatua ana i te Vaelani raa kame aia se haanau mai ma te vai ia ma TeAnana Tapu. ⁶ Taatou e too na tinotama taatou nei i na maatua taatou, e meia taatou e too na anana taatou raa i TeAnana Tapu. ⁷ Auu seoho e mee Anau e meatu akoe pera ma kootou ki hannau mai hakaraoi. ⁸ Te matani raa e maairi mai te totoka hee aia e hihai ki maairi. Akoe e rono te matani raa e maairi, e meia akoe se iroa ma te matani raa e hamai i hee, ia e haere i hee. Te matani raa essau pera ma na tama hakaatoa e hannau mai ma TeAnana Tapu raa.”

⁹ Tena Nikodimas ki meake, “Te mee nei e me ki kapihi mai peehee?”

¹⁰ Kito Jisas ki meake, “Akoe he tama hakamaatua e akoako i roto Israel, e meia akoe se iroa na tattara nei? ¹¹ Anau e tattara atu te hakamaoni: maatou e tattara atu na mee maatou e illoa raa, tena ki tattara atu hoki na mee maatou e kkite raa, e meia se hai tama kootou e hihhai ki hakallono na tattara maatou raa. ¹² Kootou se hakattina Anau te saaita Anau e tattara atu na mee i te maarama nei; kaa kootou e me ki hakattina peehee kame Anau ni tattara atu na mee i te vaelani raa? ¹³ Se hai tama roo hokotahi ni haere i aruna i te vaelani, teeraa ko te Tamariki te Tama nei koi, te Tama ni hamai i raro i taha ma te vaelani raa.”

¹⁴ Te Tamariki te Tama nei e me ki ssau ria i aruna pera ma Moses ni ssau te laponu e pena i na katanatea raa, ¹⁵ tena na tama e hakattina Tama raa e me ki too teora e ora tahi. ¹⁶ Maitaname TeAtua elaoi mahi roo na tama i te maarama nei, tena Aia ki kou mai te tautahi Tama Aia raa, tena na tama hakaatoa e hakattina i Tamariki raa se lavaa te mmate, e meia na tama naa e me ki too te ora e ora tahi. ¹⁷ Maitaname TeAtua se kou mai te Tamariki Aia raa i te maarama nei ki mee mo tama hakatonutonu, e meia Aia e kou mai Tamariki Aia raa ki tokonaki na tama i te maarama nei raa ki ora.

¹⁸ Na tama e hakattina i te Tamariki TeAtua raa se lavaa te hakatonutonu ria; e meia na tama se hakattina raa ko na hakatonutonu ria avare, maitaname laatou ni se hakattina i te Tamariki TeAtua raa. ¹⁹ TeAtua e me ki hakatonutonu na tama i te maarama nei raa

peenei: te Maahina raa ku oti te hamai i te maarama nei, e meia na tama raa e hihhai koi te pouri raa, tena ki tiaki te Maahina raa, maitaname na tiputipu laatou raa e sakkino. ²⁰ Na tama hakaatoa e ppena na tiputipu sakkino raa se hihhai te Maahina raa, ia se hihai hoki ki oo ake i te kina te Maahina raa, maitaname natama raa se hihhai ma natama ki illoa na tiputipu sakkino laatou raa. ²¹ Emeia na tama ni ppena na tiputipu e ttonu raa ku oo ake i te Maahina raa ma ki lavaa te Maahina raa te huri ake pera ma laatou e hakallono no tauttari hea TeAtua e hihai raa.

Jisas laaua ma Jon Baptis

²² Tena ki oti, Jisas ma na disaipol Aia raa ku oo i te matakaina Judia raa, tena Aia ki nnoho ma na tama raa e llava na aho no hakoukou tapu na tama raa. ²³ Jon hoki e hakoukou tapu natama i Aenon, taapiri te matakaina i Salim raa, maitaname te kina raa e tammaki na vai. Na tama e oo ake iaa Jon, tena aia ki hakoukou tapu na tama raa. ²⁴ (Te mee nei e kapihi mai i mua Jon ni ponotia i roto te hare karapusi raa.)

²⁵ E isi na disaipol Jon e hakataukoti ma na Jiu i te vahi te tuaa ki ssoro na mee ki matahua raa. ²⁶ Kito na disaipol Jon raa ki oo ake no meake Jon ma, "Rabai, akoe e maanatu te tanata ni ttuu koorua i te vahi te anake i te riva Jordan; te Tama akoe ni tattara mai raa? Te Tama raa ku kaamata no hakoukou tapu na tama te saaita nei, tena na tama hakaatoa ku oo ake i te Tama raa!"

²⁷ Kito Jon ki meake, "Se hai tama e lavaa te isi na mee kame TeAtua se kou ake ni mee ma te tama raa. ²⁸ Kootou hokkootou e llono na maihu anau tesaaita anau ni tattara atu ma, 'Anau seai ma ko te Mesaia, e meia anau e kaunaria mai koi ki hamai i mua Tama raa.' ²⁹ Kame he taupeara e avana vahao nei, tena te hine aia e avana raa he hine aia, e meia te soa laoi roo te taupeara raa e me ki hihia roo te saaita aia e rono tero te taupeara ku avana raa. Tera hea anau e hihia roo i roto anau. ³⁰ Te Tama naa e me ki haere roo no hakanaaniu, tena anau e me ki haere sara no mouraro."

Jisas he Tama e hamai i te vaelani

³¹ Te Tama e hamai i te vaelani raa e hakanaaniu iaruna natama hakaatoa. Te tama e haanau mai i roto te maarama nei raa he tama te maarama nei, tena aia e me ki tattara koi na mee i te maarama nei, e meia te Tama e hamai i te vaelani raa e hakanaaniu iaruna na mee roo hakaatoa. ³² Tama raa e me ki tattara mai na mee Aia ni kite ia ma na mee Aia ni rono raa, e meia se hai tama e hihai ki hakarono na tattara Tama raa. ³³ Tena te tama e tautari na tattara Tama raa e me ki huri ake pera ma TeAtua e hakamaoni. ³⁴ Te Tama TeAtua e kaunaria mai raa e tattara na tattara TeAtua, maitaname TeAtua e kou ake TeAnana Tapu raa ki noho i roto Tama raa. ³⁵ TeAtua e laoi roo te Tamariki Aia raa, tena ki kou ake na mahi Tama raa ma kirorohi na mee hakaatoa. ³⁶ Te tama e hakatina te Tamariki TeAtua raa e me ki too te ora e ora tahi; te tama se hakatina te Tamariki TeAtua raa se lavaa te too te ora e ora tahi, e meia aia e me ki too na hakalono llihu TeAtua.

4

Jisas ma te hine i Samaria

¹ Na Farisira a kullono pera ma natama Jisas e hakoukou tapu raa kutammaki roo iaruna na tama Jon ni hakoukou tapu raa. ² (Emeia te hakamaoni Jisas se hai tama ni hakoukou tapu, aaraa ko na disaipol

Aia raa koi e hakoukou tapu na tama.) ³ Te saaita Jisas ni rono na tattara na tama raa, tena Aia ku tiaki Judia no vaakai i Galili; ⁴ tena ki haere vaa roto Samaria te saaita Aia ni vaakai raa.

⁵ Aia e haere vaa roto Samaria no tae te matakaina Saikar, se mmao hoki ma te paupaku Jekop ni kou ake ma Josep, te tamariki aia raa. ⁶ Te vai Jekop ni kerira e tuu i te kina raa, tena Jisas ki haere no noho i te vahi te vai raa e mee Aia ku naenae te hahaere. Te mee raa kame ku tae te laa latea.

⁷ Tena he hine i Samaria ku hamai kiau na vai, tena Jisas ki meake te hine raa, "Ahu mai he vai ki unu Anau." ⁸ (Na disaipol Jisas raa e oo i roto te matakaina raa ma ki sui ni kai.)

⁹ Kito te hine raa ki meake, "Ako e he Jiu, tena anau he tama i Samaria, Kaa Ako e lavaa peehee te kainno mai anau ki ahu he vai ki unu Ako?" (Na Jiu raa e ttapu te unu na kapu, ia te kkai na parete na tama i Samaria.)

¹⁰ Tena Jisas ki meake, "Kame koi ako e iroa na mee TeAtua e kou atu raa ia ma te Tama e kainno atu ako e kiau ake he vai raa, tena ako e ku kainno ake te Tama naa, tena te Tama naa e me ki kou atu te vai te ora raa."

¹¹ Kito te hine raa ki meake, "Ako e se isi te puu, tena te vai nei hoki e nnoto. Kaa Ako e me kitoo te vai te ora naa i hee? ¹² Jekop te tipuna taatou i mua raa e kou mai te vai nei ma maatou, tena aia ma na tamalliki aia raa ia ma na manu aia raa hakaatoa ni unuunu te vai nei. Eaa Ako e maanatu ma Ako e hakanaaniu i aruna Jekop?"

¹³ Tena Jisas ki meake, "Na tama hakaatoa e unu te vai nei raa e me ki hiunu hakaraoi, ¹⁴ e meia na tama e unu te vai Anau e me ki kou ake raa se lavaa te hiunu hakaraoi. Te vai Anau e me ki kou ake raa e me ki mee pera ma he vai e tere, tena te vai te ora raa e me ki kou ake te tama naa te ora e ora tahi."

¹⁵ Kito te hine raa ki meake, "TeAriki, kou mai te vai naa i anau! Tena anau e me ki selavaa te hiunu hakaraoi, ia anau selavaa hoki te hamai no ahuhu tahi na vai."

¹⁶ Tena Jisas ki meake te hine raa, "Haere no meake te avana ako e raa, tena koorua ku oo mai."

¹⁷ Kito te hine raa ki meake, "Anau se isi te avana."

Tena Jisas ki meake, "Ako e tattara te hakamaoni te saaita ako e mee mai ma ako e se isi te avana. ¹⁸ Ako ni avana e rima na taanata i mua, tena te tanata ako e noho ma ako e te saaita nei raa seai ma he avana ako e hakamaoni. Ako e tattara mai Anau te hakamaoni."

¹⁹ Kito te hine raa ki meake, "TeAriki, anau e kite pera ma Ako e he profet. ²⁰ Na tipuna maatou i Samaria raa e lotulotu TeAtua i aruna te mouna nei, e meia kootou na Jiu raa e mee ma Jerusalem ko te kina hakamaoni maatou e tau te lotulotu ake TeAtua."

²¹ Tena Jisas ki meake te hine raa, "Ako e ki hakatina Anau, e mee e isi te saaita koi hamai tera na tama selavaa te lotulotu ake TeAtua i aruna te mouna nei ia ma i roto Jerusalem. ²² Kootou na tama i Samaria raa se illoa te Tama kootou e lotulotu raa; e meia maatou na Jiu raa e illoa te Tama maatou e lotulotu raa, maitaname te Tama e me ki tokonaki na tama ki ora raa e me ki hamai i Jerusalem. ²³ Emeia te saaita e me ki hamai raa ku oti te tae mai, te saaita na tama e me ki lotulotu hakamaoni TeAtua ina mahi TeAnana Tapu raa, tena ku lotu ake TeAtua te lotulotu hakamaoni Tama raa e hihai raa. ²⁴ TeAtua ko TeAnana Tapu, tena na tama e lavaa koi te lotu hakamaoni ake Tama raa i na mahi TeAnana Tapu."

²⁵ Kito te hine raa ki meake Jisas, “Anau e iroa pera ma te Mesaia raa e me ki hamai, tena te saaita Aia e hamai raa, Aia e me ki hakari mai na mee roo hakaatoa.”

²⁶ Tena Jisas ki meake, “Teenei Anau nei, te Tama e tattara atu nei.”

²⁷ Na disaipol raa kuttae ake te vahao naa, tena na tama raa e oho roo e mee laatou ekkite Jisas e tattara ma te hine raa. Emeia se hai tama na tama naa e vahiri ake te hine raa ma, “Hea akoe e hihai?” iaa se hai tama e vahiri ake hoki Jisas ma, “Aiea Akoe e tattara ma te hine raa raea?”

²⁸ Kito te hine raa ki tiaki te loo vaitea aia raa no vaakai i te matakaina raa no tattara ake na tama i te kina raa ma, ²⁹ “Oo mai no mata te tama e hakari mai anau na mee hakaatoa anau ni ppena i mua raa. Eaa, te tama raa seai ma ko te Mesaia raa koi?” ³⁰ Kito na tama raa ki tiaki te matakaina laatou raa ma ki oo no mmata Jisas.

³¹ Te saaita naa hoki na disaipol raa ku hakorokoro ma Jisas ki too ni kai no kai.

³² Emeia Jisas e meake, “Anau e isi na kai e kai tera kootou se illoa.”

³³ Kito na disaipol raa ki vahihhiri hokolaatou ma, “E isi te tama ni kou ake na kai te Tama nei no kai?”

³⁴ Tena Jisas ki meake, “Anau ki tautari te hihai te Tama ni kauna ria mai Anau raa, tena ku hakaoti hea Aia ni kou mai Anau kippena raa, aanaa na kai Anau. ³⁵ Kootou e isi te tattara ma, ‘Ehaa na marama koi mmoe, tena taatou ku oo no haki na hua raa.’ Emeia Anau e meatu kootou ki kkira i roto na paupaku raa; na hua raa kulleu, tena kuta te haki. ³⁶ Te tama e haki no hakataa na hua raa e me kitauiria ma te ora e ora tahi, tena te tama e ttori raa laua ma te tama e haki raa e me ki hihhia hakaatoa. ³⁷ Te tattara e mee ma, ‘Teeraa tama e ttori, tena teeraa tama ku haki raa,’ e hakamaoniroo. ³⁸ Anau e kauna kootou ki oo no haki na hua i roto na paupaku kootou se anaana raa; alaa tama ni heheku i te paupaku naa, tena kootou e me ki too te laoi i na kahota na tama naa.”

³⁹ Tammaki na tama i roto Samaria ku hakattina iaa Jisas e mee te hine raa ni tattara ake laatou ma, “Tama raa e hakari mai anau na mee hakaatoa anau ni ppena i mua raa.” ⁴⁰ Tena te saaita na tama i Samaria raa ni tiri Jisas, na tama raa ku meake Tama raa ma ki nnoho laatou, tena Jisas ki noho ma na tama raa e rua na aho.

⁴¹ Ia tammaki roo na tama ku hakattina e mee na tattara Tama raa, ⁴² kito na tama raa ki meake te hine raa, “Teenei maatou ku hakattina, ia maatou se mee ma e hakattina e mee na tattara akoe ni tattara mai raa, e meia maatou e hakattina e mee maatou hokomaatou roo kullono na tattara Tama raa, tena maatou ku illoa pera ma Tama raa ko te Tokonaki na tama te maarama nei.”

Jisas e tokonaki te tamariki te tama hakamaatua

⁴³ Jisas e noho te matakaina raa erua na aho no oti, tena Aia ki haere i Galili. ⁴⁴ Maitaname Jisas Hokoia ni tattara ma, “Te profet e me ki se hihai ria i te matakaina roo aia.” ⁴⁵ Te saaita Aia ni tae i Galili raa, na tama te matakaina raa ku too hakaraoi roo Tama raa, maitaname laatou ni oo i te Kai te Pasova i Jerusalem raa no kkite na mee hakaatoa Jisas ni ppena te saaita te kai raa.

⁴⁶ Kito Jisas ki vaakai i Kana i roto Galili i te kina Aia ni huri te vai raa mo wain. Tena he tama hakamaatua te taumani, te tamariki aia raa e laavea i Kaperneam, e noho i te kina raa. ⁴⁷ Te saaita aia ni rono ma Jisas ku tae ake i Galili, te tama raa ku haere ake iaa Jisas no meake Tama raa ma ki oo laua i Kaperneam no tokonaki te tamariki aia ku taupiri ki mate raa ki tauareka.

48 Tena Jisas ki meake tama raa, “Kootou e hihhai ki kkite na mirakol ia ma na mee taualleka, tena kootou ki hakattina.”

49 Tena te tama hakamaatua raa ki meake, “TeAriki, hamai ki oo taaua i mua te tamariki anau raa e mate.”

50 Kito Jisas ki meake, “Haere, te tamariki akoe naa e me ki tauareka!”

Te tama raa e hakatina na tattara Jisas raa, tena aia ki haere.

51 Te tama raa koi haere atu koi, tena na tama hehekau aia raa ku oo ake no tiri te tama raa i aruna te mateara, tena ki meake, “Te tamariki akoe raa ku tauareka!”

52 Kito tetamana te tamariki raa ki vahiri ake ma te tamariki raa e kaamata vahao hee no tauareka. Tena na tama raa ki meake, “Te vvela te tamariki raa e hopo te tahi te hiahi te aho raa.”

53 Tena te tamana te tamariki raa ku maanatu ma teenaa ko te saaita roo Jisas ni meake aia ma, “Te tamariki akoe raa e me ki tauareka.” Tena aia ma na tama te hare aia raa hakaatoa ku hakattina.

54 Teenei ko te mirakol hakarua Jisas ni ppena te saaita Aia ni tiaki Judia no haere i Galili raa.

5

Jisas e tokonaki te tama no tauareka i te kina te vai

1 Tena ki oti roo Jisas ku haere i Jerusalem e mee te kai e rahi na Jiu raa e me ki ttaohi raa. 2 Tena he vai i te kina raa e tuu taapiri te Totoka na Sipsip tera e isi erima na paaro raa; te vai raa e hui ma Betesda ina tattara na Hibru. 3 4 E tammaki na tama lavvea e moemmoe vaa raro na paaro raa: na tama e sseni, na tama na vae e mmate ia ma na tama se lavaa te hahaere. [Na tama raa e mmoe no hakattari te vai raa ki mmioo, maitaname e isi roo na saaita te ensel TeAriki raa e me ki haere iho no mee te vai raa ki mmioo, tena te tama laavea kaamata roo e llee i roto te vai raa e me ki tauareka ma te maahana aia raa.] 5 Tena he tanata e laavea i roto tiputoru ma varu na hetau e moe i te kina raa. 6 Jisas e kite te tanata raa e moe i te kina raa, tena Aia e iroa ma te tanata raa e laavea te saaita roroa roo; kito Jisas ki meake te tanata raa, “Akoe e hihai ki tauareka?”

7 Kito te tanata e laavea raa ki meake, “TeAriki, se hai tama e me ki tokonaki ki kkave anau te saaita te vai raa e mmioo; te saaita anau koi hahai vi atu koi, teeraa tama ku tae koi i mua.”

8 Kito Jisas ki meake te tanata raa, “Mahike i aruna no too te moena akoe naa no haere.” 9 Te saaita naa koi te tanata raa ku tauareka, tena aia ki too te moena aia raa no haere.

Te aho Jisas e mee te tama raa no tauareka raa he aho te Sabat, 10 tena na tama hakamattua na Jiu raa ku meake te tanata ku tauareka raa ma, “Teenei he aho te Sabat, tena na tuua raa e mee ma e tapu akoe te amo te moena akoe naa i te aho nei.”

11 Kito te tanata raa ki meake, “Te tama e tokonaki anau no tauareka raa e mee mai ma anau ki too te moena anau nei no haere.”

12 Kito na tama raa ki vahiri ake te tama raa, “Koai te tama e meatu ma akoe ki too te moena akoe naa no haere naa?”

13 Emeia te tanata ku tauareka raa se iroa ma Jisas koai, maitaname te kina raa e tammaki roo na tama, tena Jisas e haere uru koi vaa roto na tama raa no haere i taha.

14 Tena ki oti Jisas kuttiri te tama raa i roto te Hare Tapu, tena Aia ki meake, “Hakaronu, akoe ku tauareka vahao nei, tena hakaoti te ppena na mee sakkino, kaa sei na mee sakkino roo e me ki tae atu akoe.”

¹⁵ Tena tetanata raa ki haere notattara ake na tama hakamattua na Jiu raa ma teeraa ko Jisas nitokonaki aia notauareka. ¹⁶ Kito na tama raa ki kaamata no tattara sakkino roo iaa Jisas, e mee Tama raa e tokonaki te tanata raa no tauareka i te aho te Sabat. ¹⁷ Tena Jisas ki meake na Jiu raa, "Te Tamana Anau raa se hai vahao e hamaroroo, tera hea Anau e uata tahi koi."

¹⁸ Te tattara nei e mee roo na hakataakoto na tama hakamattua na Jiu raa no mmaha ma ki taa Jisas ki mate, e mee Jisas se mee ma e seu koi na tuaa te Sabat raa, e meia Tama raa e tattara hoki pera ma TeAtua ko te Tamana Aia, tena na tattara Aia raa e huri ake pera ma laaua ma TeAtua e hokotahi.

Na mahi te Tamariki TeAtua

¹⁹ Kito Jisas ki meake na Jiu raa, "Anau e tattara atu te hakamaoni: Te Tamariki TeAtua raa se lavaa te ppena na mee i te hakataakoto koi Aia; Aia e ppena koi na mee Aia e kite te Tamana Aia raa e ppena raa. Hea te Tamana raa e ppena, te Tamariki raa hoki e me ki pena. ²⁰ Maitaname te Tamana raa e laoi roo te Tamariki Aia raa, tena ki huri ake na mee hakaatoa Aia e ppena raa. Tama raa e me ki huri ake te Tamariki Aia raa ki ppena na mee e llahi roo iaruna na me nei, tena kootou e me ki mahharo. ²¹ Essau koi pera ma te Tamana raa e hakamahike na tama ku mmate raa, tena ki kou ake na ora na tama raa, tena te Tamariki raa hoki e me ki kou ake na ora na tama Aia ni hirihiri raa. ²² Te Tamana se hakatonutonu na tama, e meia Aia e kou ake na mahi hakaatoa te Tamariki Aia raa ki hakatonutonu na tama, ²³ ki lavaa na tama hakaatoa te hakammaha te Tamariki raa e ssau pera ma laatou e hakammaha te Tamana raa. Koi te tama se hakammaha te Tamariki raa, se hakammaha hoki te Tamana tera ni kauna ria mai Tama raa.

²⁴ "Anau e tattara atu te hakamaoni: na tama e llono na tattara Anau, tena ki hakattina i te Tama ni kauna ria mai Anau raa e me ki too te ora e ora tahi. Na tama raa se lavaa te hakatonutonu ria, e meia na tama raa ku hhti i taha ma na mahi te mate no ora. ²⁵ Anau e tattara atu te hakamaoni: e isi te saaita koi hamai, e meia te saaita naa ku oti te tae mai, te saaita na tama ku oti te mmate raa e me ki llono te reo te Tamariki TeAtua raa, tena na tama e llono te reo raa e me ki ora. ²⁶ Te Tamana raa ko te tahito te ora, ia tena Aia e kou ake hoki na mahi te Tamariki Aia raa ki tahito te ora e ssau pera ma Aia raa hoki. ²⁷ Tena Aia ki kou ake na mahi te Tamariki Aia raa ki hakatonutonu na tama, maitaname Tama raa ko te Tamariki te Tama nei. ²⁸ Auu se oho i na tattara Anau e mee ma; e isi te saaita koi hamai, te saaita na tama hakaatoa ni mmate raa e me ki llono te reo Anau, ²⁹ tena ku oo iho i taha ma na taruma laatou raa, tena na tama ni ppena na mee taualleka raa e me ki mahhike no ora, ia na tama e ppena na mee sakkino raa e me ki mahhike no too na hakalono lihu.

Jisas ko te Tama TeAtua

³⁰ "Anau se lavaa te ppena he mee i na mahi Anau Hokonnau; Anau e hakatonutonu koi tautari hea TeAtua e mee mai Anau raa, tena te hakatonutonu Anau raa e tonu, maitaname Anau se hahavi ma ki ppena hea Anau e hihai, e meia Anau e ppena hea te Tama ni kauna ria mai Anau raa e hihai.

³¹ "Kame Anau e tattara koi i te vahi Anau Hokonnau, tena na tattara Anau e tattara raa se isi te hakamaoni. ³² Emeia e isi te tama e me ki tattara i te vahi Anau, tena Anau e iroa pera ma na tattara te tama raa e tattara i te vahi Anau raa e hakamaoni. ³³ Kootou ni kauna na tama kootou raa iaa Jon, tena tama raa ki tattara atu i te vahi te hakamaoni raa. ³⁴ Anau se tau hoki te ssee he tama i te maarama nei ki tattara atu kootou i te vahi

Anau; Anau etattara atu koi ma kitokonaki kootou ki ora. ³⁵ Jon essau pera ma helamu eura ki hakamaahina atu kootou, tena kootou e hihhai ma ki hihhia paasaaita koi ite maahina tamaraa. ³⁶ Emeia e isi na mee e tattara ite vahi Anau tera e hakanaaniu i aruna na tattara Jon raa: na mee anau e ppena raa, aanaa ko na mee te Tamana ni kou mai Anau ki ppena raa, tena na mee nei e tattara ite vahi Anau, tena ki huri atu hoki pera ma te Tamana e kaunaria mai Anau. ³⁷ Tena te Tamana ni kaunaria mai Anau raa e tattara hoki ite vahi Anau. Kootou se hai vahao ellono tereo Tama raa, ia sekkite na karemata Tama raa, ³⁸ tena kootou ki se ttaohi mmau na tattara Tama raa i roto na hatu manava kootou, maitaname kootou se hakattina ite Tama Tama raa ni kaunaria mai raa. ³⁹ Kootou e paupau te Launiu Tapu raa, maitaname kootou e mannatu ma kootou eme kilave te ora e ora tahiraa iroto te launiu raa. Tena te Launiu Tapu kootou e paupauraa e tattara ite vahi Anau! ⁴⁰ Emeia kootou se hihhai ki oo mai Anau no too te ora e ora tahi raa.

⁴¹ “Anau se mee ma na tama te maarama nei raa ki hakammaha Anau. ⁴² Emeia Anau e iroa na tiputipu kootou, tena Anau e iroa hoki pera ma kootou selaoui hakamaoni TeAtua iroto na hatu manava kootou. ⁴³ Anau e hamai ma na mahi te Tamana Anau raa, e meia kootou se hihai ki too Anau; ia tena kame he tama e hamai ite vahi aia hokoia, kootou e hihai roo ki too tamaraa. ⁴⁴ Kootou e hihai roo kame alaa tama e hakammaha kootou, e meia kootou se hahiavi ma ki mee TeAtua ki hakammaha kootou. Tena, kaa kootou e me ki hakattina peehee Anau? ⁴⁵ Tena auu se mannatu ma Anau ko te tama e me ki ppau atu na hai sara kootou raa i mua te Tamana Anau raa. Moses te tama kootou e hakattina raa ko te tama e me ki ppau atu na hai sara kootou ni ppena raa. ⁴⁶ Kame kootou ni hakattina hakamaoni Moses, kootou e me ki hakattina hoki Anau, maitaname tamaraa ni taataa atu hoki ite vahi Anau. ⁴⁷ Emeia kootou se hakattina hea Moses ni taataa raa, tena kaa kootou e me ki hakattina peehee na tattara Anau raa?”

6

Jisas e haanai te kanohenua e tammaki roo (Matiu 14.13–21; Mak 6.30–44; Luk 9.10–17)

¹ Tena kioti Jisas kutere notae teeraa vahai te Namu Galili raa (te Namu nei alaa tama e kanna ma te Namu Taiberias). ² Tena he kanohenua e rahi roo e tauttari Jisas, maitaname laatou ni kkite na mahi Tama raa ni tokonaki na tama e lavvea raa no taualleka. ³ Jisas e kake te paa mouna no nnoho ma na disaipol Aia raa. ⁴ Te saaita naa te Kai te Pasova raa ku taapiri hoki. ⁵ Jisas ekkira hakataka no kite te kanohenua e rahi roo ku oo ake Aia, tena Aia ki kanna ake Filip, “Te kina hee taatou e lavaa te sui ni kai e llava ki haanai te kanohenua nei?” ⁶ (Jisas e meake koi ma ki haaite Filip; e meia te hakamaoni, Aia ko na iroa roo avare hea Aia e me ki pena.) ⁷ Kito Filip ki meake, “Na tama nei hakaatoa selavaa te isi na kai ki kkai kame taatou e too rua huitarau na siliva ma ki sui ni kai ki hannai na tama nei.”

⁸ Tena teeraa disaipol hoki, Andru te taina Saimon Pita raa ki meake, ⁹ “Hetamariki tanata ite kina nei e isi erima naharaoa e pena i na bali ia ma e rua na ika. Emeia na mee nei e me ki setau roo ma te kanohenua nei.”

¹⁰ Kito Jisas ki meake na tama raa, “Meake te kanohenua raa ki nnoho iraro” (Te kina raa e h homo na veve roo hakaatoa.) Kito te kanohenua raa

ki nnoho iraro, tena te kooina na taanata raa hakaatoa kame ettae rima simata. ¹¹ Tena Jisas kitoo na haraoa raa no lotu ake TeAtua, tena ki vaevae ake ina tama ennoho i te kina raa. Jisas e mee peeraa hoki na ika raa. Tena na tama raa hakaatoa e kkai roo no ppohu.

¹² Na tama raa ekkai roo no ppohu hakaatoa, tena Jisas kimeake na disaipol Aia raa ma, "Hakanaopo na kai ettoe raa, taatou ki se kkai puamu." ¹³ Kito na tama raa ki haere koko na muri haraoa ia ma na ika na tama raa ni kkai no ttoe raa no sasao sanahuru ma rua na kete no ppai.

¹⁴ Te kanohenua raa kukkite te mirakol Jisas ni ppena raa, tena na tama raa ki tattara ma, "Hakamaoni, teenei ko te Profet: te Tama te Launiu Tapuraa etattara ma e me ki hamai i te maarama nei raa!"

¹⁵ Jisas eiroa pera ma na tama raa ku mee ma ki ooake nottaohi Aia ki mee mo tuku, tena Aia ki tiaki na tama raa no haere Hokoia koi i te kina na mouna raa.

Jisas e haere vaa aruna te lottai

(Matiu 14.22-33; Mak 6.45-52)

¹⁶ Te saaita te mee raa ku hiahi, na disaipol Jisas raa ku oo i tai ¹⁷ no kakke te vaka raa no tere peeraa i Kaperneam, he matakaina e tuu iteeraa vahi te namo raa. Te mee raa ku poo, tena Jisas se ki tae ake roo ilaatou.

¹⁸ Te saaita naa te matani raa ku kaamata no maairi, tena te moana raa hoki ku pepeau. ¹⁹ Na disaipol raa e aro no mmao roo i taha ma te henua raa*, tena laaou kukkite Jisas e haere ake vaa aruna te lottai no haere hakataapiri ake roo te vaka raa, tena na disaipol raa ku mattaku roo. ²⁰ Kito Jisas ki meake, "Auu se mattaku, teenei ko Nau!" ²¹ Na disaipol raa ku mee koi ma ki hakkake Tama raa i roto te vaka raa, tena te saaita naa koi te vaka raa ku tae i te kina laaou e tere raa.

Te kanohenua raa ku sesee Jisas

²² Te aho taiaoraa te kanohenua ni nnoho teeraa vahira ku illoa ma teera he vaka hokotahi koi ni tautau i te kina raa. Na tama raa e illoa ma Jisas ni se kakke laaou ma na disaipol raa i roto te vaka raa; na disaipol raa ni tiaki Tama raa i te kina raa no tere. ²³ Tena alaa vaka e huro mai peeraa i Taiberias ku hakau ake i te kina raa; te kina te kanohenua raa ni kkai na haraoa TeAriki ni hakatapu raa. ²⁴ Te saaita te kanohenua raa ku illoa pera ma Jisas ku sei i te kina raa ma na disaipol Aia raa, na tama raa ku kakke na vaka raa no huro peeraa i Kaperneam no sesee Jisas.

Jisas ko te Haraoa te Ora

²⁵ Te kanohenua raa kukkite Jisas iteeraa vahi te namo raa, tena na tama raa ki vahiri ake Tama raa ma, "Rabai, Akoe ni tae mai i te kina nei vahao hee?"

²⁶ Kito Jisas ki meake, "Anau e tattara atu te hakamaoni: kootou e sesee Anau raa e mee kootou ni kkai na haraoa raa no ppohu roo kootou, ia te sesee kootou raa se mee ma kootou e illoa na mirakol Anau raa. ²⁷ Auu se hakatettere mahi ina kai tera e me ki ppara raa, e meia hakatettere i na kai tera e me ki kou atu te ora e ora tahi raa. Aanei ko na kai te Tamariki te Tama nei e me ki kou atu kootou, maitaname TeAtua Tamana raa ku oti te tuku te hakamaatino Aia raa i aruna Tama raa."

²⁸ Kito na tama raa ki vahiri ake, "Kaa hea maatou e me ki ppena ki lavaa maatou te ppena na mee TeAtua e hihai ma maatou ki ppena raa?"

* **6:19** 6.19 English e hahaate na mael ki haate te mmao te kina, tena na tama raa kame ku mmao peeraa e rima sei naa e ono na mael

²⁹ Tena Jisas ki meake, "Teenei hea TeAtua e hihai ma kootou ki ppena: kootou ki hakattina i te Tama Aia ni kauna ria mai raa."

³⁰ Kito na tama raa ki meake, "He mirakol peehee Akoe e lavaa te ppena ki hakattina maatou i Akoe? Hea Akoe e me ki ppena?" ³¹ Na tipuna maatou raa e kkai na 'mana' i te kina e tuu mahoa raa, ia pera ma te Launiu Tapu raa e tattara ma,

"Tama raa e kou ake na haraoa i te vaelani raa no kkai na tama raa."

³² Tena Jisas ki meake, "Anau e tattara atu te hakamaoni, te haraoa Moses ekou aturaa seai ma ko te haraoa ite vaelani raa; teeraa ko te Tamana Anau raa e kou atu kootou te haraoa hakamaoni i te vaelani raa."

³³ Maitaname te haraoa TeAtua e kou atu raa ko te tama e hamai i taha ma te vaelani ki kou atu te ora hakamaoni i na tama te maarama nei raa."

³⁴ Kito na tama raa ki meake, "Rabai, tauhano te kou mai te haraoa naa na vahao hakaatoa."

³⁵ Tena Jisas ki meake na tama raa, "Anau ko te Haraoa te Ora, na tama e oomai Anau raa selavaa te hikkai, tena na tama e hakattina Anau raa selavaa te hiunu." ³⁶ Teenei Anau ku meatu kootou te saaita nei pera ma kootou e kite Anau, e meia kootou selavaa te hakattina Anau. ³⁷ Na tama hakaatoa te Tamana e kou mai Anau raa e me ki oomai Anau. Anau selavaa te hakaise he tama na tama e oomai Anau raa i taha, ³⁸ maitaname Anau se hamai i taha ma te vaelani ki ppena hea Anau e hihai, e meia Anau e hamai ki ppena te hihai te Tama e kauna ria mai Anau raa. ³⁹ Tena te Tama raa e hihai ma Anau ki selavaa te hakaise he tama na tama Aia e kou mai Anau raa, e meia ma Anau ki hakaora muri na tama raa hakaatoa i te aho hakaoti raa. ⁴⁰ Maitaname te Tamana Anau raa e hihai ma na tama hakaatoa e kkite te Tamariki Aia raa no hakattina raa e me ki too te ora e ora tahi. Tena Anau e me ki hakaora muri na tama raa i te aho hakaoti raa."

⁴¹ Tena te kanohenua raa ku kaamata no tamumu iaa Jisas, e mee na tattara Tama raa ma, "Anau ko te haraoa e hamai i te vaelani." ⁴² Kito na tama raa ki meake, "Te tama nei ko Jisas te tamariki Josep raa, kaa seai? Taatou e illoa te tamana ia ma te tinna Aia raa. Kaa Aia e tattara peehee ma Aia e hamai i te vaelani?"

⁴³ Kito Jisas ki meake, "Auu se tamumu hokkootou." ⁴⁴ Se hai tama e lavaa te hamai Anau kame te Tamana se hakattaki mai tama naa iaa Anau, tena Anau e me ki hakaora muri tama naa i te aho hakaoti raa. ⁴⁵ Na profet raa e tattaa ma,

'TeAtua e me ki poroporo na tama hakaatoa.'

Natama ellono no illoa natattara Tama raa e me ki oomai Anau.

⁴⁶ Te tattara nei se mee pera ma e isi te tama ni kite te Tamana, te Tama e hamai TeAtua raa ko te Tama hokotahi koi tera ni kite te Tamana raa.

⁴⁷ Anau e meatu te hakamaoni: te tama e hakatina raa e me ki too te ora e ora tahi. ⁴⁸ Anau ko te haraoa te ora. ⁴⁹ Na tipuna kootou raa e kkai na mana i te kina e tuu mahoa raa, e meia na tama raa e mmate koi.

⁵⁰ Emeia te haraoa e hamai ite vaelaniraa e kee, e mee te tama ekai te haraoa naa selavaa te mate. ⁵¹ Anau ko te haraoa e ora tera e hamai i te vaelani. Kame hetama ekai te haraoa nei, tena aia e me ki noho tahi roo. Te haraoa Anau e me ki kou ake raa ko te tinotama Anau tera Anau e me ki hoki atu ki lavaa na tama te maarama nei raa te ora."

⁵² Te tattara nei e mee te kanohenua raa no hakatauttou hokolaatou. Na tama raa evahihiri ma, "Te Tama nei e me ki kou mai peehee te tinotama Aia raa ki kkai taatou?"

⁵³ Tena Jisas ki meake na tama raa, "Anau e tattara atu te hakamaoni: kame kootou se kkai te tinotama, ia se unu te toto te Tamariki te Tama nei; kootou selavaa te isi na ora i roto kootou." ⁵⁴ Na tama e kkai te tinotama

Anauraa, tena ki unu tetoto Anauraa e me kitoo te ora e ora tahi, tena Anau e me kihakaora muri natamanaa ite aho hakaotiraa. ⁵⁵ Maitaname te tinotama Anauraa ko te kai hakamaoni, tena tetoto Anauraa ko te vai hakamaoni. ⁵⁶ Natama e kka te tinotama Anau, tena ki unu tetoto Anauraa ennoho i roto Anau, tena Anau ennoho i roto na tama naa. ⁵⁷ Te Tamana e ora raa nikauna ria mai Anau, tena Anau e ora e mee te Tamaraa. Ia essau peeraa hoki, te tama e kai te tinotama Anauraa e me kiora e mee Anau ennoho. ⁵⁸ Ia teenei ko te haraoa e hamai i te vaelani; te haraoa nei e kee ma te haraoa na tipuna kootou raa ni kka raa. Na tama raa e nnoho roo no oti, tena ki mmate, e meia na tama e kka te haraoa e hamai i te vaelani raa e me ki nnoho tahi roo.”

⁵⁹ Jisas e tattara na tattara nei te saaita Aia ni akoako i roto te hare lotu na Jiu i Kaperneam raa.

Na tattara te ora e ora tahi

⁶⁰ Tammaki natama etau tatti Jisas raa ellono na tattara nei, tena ki meake, “Na akoako nei e hainattaa roo. Koai na tama e lavaa te hakallono na tattara nei?”

⁶¹ Se hai tama e meake, e meia Jisas e iroa pera ma na disaipol Aia raa e tamumu ina tattara Aia raa, tena Aia ki meake na tamaraa, “Eaa, na tattara nei e mee kootou no se hihhai ki tauttari Anau? ⁶² Kaa hea kootou e me ki mee, kame kootou e kkite te Tamariki te Tama nei e vaakai i aruna i te kina Aia ni noho i mua raa? ⁶³ Te Anana Tapu Te Atua raa e kou atu te ora, tena na mahi na tama te maarama nei raa ni mahi vare koi. Na tattara Anau e tattara atu raa e kou atu kootou Te Anana Tapu Te Atua tera e kou atu te ora raa. ⁶⁴ Emeia alaa tama kootou se hakattina.” (Jisas e iroa i te kaamata roo na tama tera e me ki se hakattina ia ma te tama e me ki kou ake Aia i na tama haeroa.) ⁶⁵ Tena Aia ki meake hoki, “Teenei te hakataakoto Anau ni tattara atu kootou pera ma se hai tama e lavaa te hamai Anau kame te Tamana se hakattaki mai te tama naa iaa Anau.”

⁶⁶ Tena tammaki na tama ni tauttari Jisas raa ku huri no vakkai muri, na tama raa ku se tauttari hoki Tama raa he saaita. ⁶⁷ Kito Jisas ki vahiri ake te sanahuru ma rua na disaipol Aia raa, “Kaa kootou, kootou e hihhai ki tiaki Anau hoki?”

⁶⁸ Tena Saimon Pita ki meake, “Te Ariki, kaa maatou e me ki oo iaa aii? Akoe e hahaere ma na tattara te ora e ora tahi. ⁶⁹ Tena te saaita nei maatou ku illoa no hakattina pera ma Akoe ko te Tama e Tapu Te Atua.”

⁷⁰ Kito Jisas ki meake, “Anau ni hirihiri kootou te sanahuru ma rua na tama nei, kaa seai? Emeia he tama kootou he tipua sakkino!” ⁷¹ Jisas e tattara iaa Judas, te tama Saimon Iskariot raa. Maitaname Judas e me ki kou ake Jisas i na tama haeroa, niaina ma aia he tama i roto te sanahuru ma rua na disaipol raa.

7

Na taina Jisas raa se hakattina Tamaraa

¹ Tena ki oti Jisas ku haere peeraa i Galili, tena Aia se hihai hoki ma ki haere vaa roto Judia, maitaname na tama hakamattua na Jiu i te kina raa e hihhai ma kitaa Aia ki mate. ² Te saaita hoki te Kai na Paa hare raa ku taapiri, ³ kito na taina Jisas raa ki meake Tama raa, “Tiaki te kina nei no haere i Judia ki kkite na tama e tauttari Akoe raa na mee Akoe e me ki ppena raa. ⁴ Se hai tama e lavaa te huu he mee, kame aia e hihai ma na tama hakaatoa ki illoa aia. E mee Akoe e haere ppena na mee nei, tena

ki huri ake na mee nei ma ki illoa na tama hakaatoa te maarama nei raa Akoe!" ⁵ (Na taina roo Jisas raa se hakattina hoki Tama raa.)

⁶ Tena Jisas ki meake na tama raa, "Te saaita hakamaoni Anau ki ppena na mee nei raa se ki ttae mai, e meia na saaita hakaatoa ni saaita kootou. ⁷ Te maarama nei selavaa te kirilloto kootou, e meia te maarama nei e kirilloto Anau, maitaname Anau e tattara tahi ake pera ma na tiputipu laatou raa esakkino. ⁸ Kootou ki oo ite kina te Kai raa. Anau selavaa te haere atu, maitaname te saaita hakamaoni Anau raa se ki tae." ⁹ Jisas e tattara ake peenei, tena ki noho koi i Galili.

Jisas ku tae i te kina te Kai na Hare taporo

¹⁰ Tena ki oti na taina Jisas raa ku oo i te kina te Kai raa, tena Jisas hoki e haere; e meia Aia e haere hemuu koi ma ki se illoa na tama raa. ¹¹ Na tama hakamattua na Jiu raa esesee Jisas ite kina te Kai raa. Na tama raa e vahihhiri ma, "Teehee Aia naa?"

¹² Te kanohenua raa e tattara hemuu hokolaatou. Alaa tama e tattara ma, "Te Tama raa he tama tauareka." Tena alaa tama ki meake ma, "Seai, te Tama naa e mariu ake koi na tama." ¹³ Emeia se hai tama e tattara hakamaroa, maitaname na tama raa e mattaku i na tama hakamattua na Jiu raa.

¹⁴ Te Kai raa ku tae lottonu ma te hakaoti, tena Jisas ki haere i roto te Hare Tapu raa no kaamata no takutaku. ¹⁵ Na tama hakamattua na Jiu raa ku mahharo roo, tena ki meake, "Te Tama nei e iroa roo peehee na mee hakaatoa ma Aia se skul raa?"

¹⁶ Kito Jisas ki meake, "Na mee Anau e akoako raa seai ma ni akoako Anau, e meia aaraa ni akoako TeAtua, te Tama ni kauna ria mai Anau raa. ¹⁷ Te tama e hihai ki ppena hea TeAtua e hihai raa e me ki iroa i te vahi na akoako Anau raa pera ma na akoako raa ni akoako e oo mai TeAtua ma ni akoako koi Anau e tattara i te vahi Anau Hokonnau. ¹⁸ Te tama e tattara i te vahi aia hokoia raa e hahaivi koi ki hakammaha te inoa aia hokoia. Emeia te Tama e hihai ki hakammaha te inoa te Tama ni kauna ria mai Aia raa e hakamaoni, tena Aia Hokoia etonu tahi. ¹⁹ Moses nikou atu na tuua raa, kaa seai? Emeia se hai tama kootou e tauttari na tuua raa. Kaa kootou e hahaivi ma ki taa Anau ki mate naea?"

²⁰ Tena te kanohenua raa ki meake, "Akoe e isi te tipua sakkino e tau i roto Akoe. Koai na tama e hahaivi ma ki taa Akoe ki mate naa?"

²¹ Kito Jisas ki meake, "Anau nippena te mirakol hokotahi* koi, tena kootou hakaatoa roo emahharo. ²² Moses nimeatu kootou kituu te hakamaatino e tapu raa i na tamalliki kootou (e meia Moses seai ma ko te tama e kaamata te mee nei, aaraa ko na tipuna kootou raa e kaamata), tena kootou kittuu te hakamaatino e tapu raa i na tamalliki kootou raa i te aho te Sabat raa. ²³ Kootou e ttuu te hakamaatino e tapu na tamalliki kootou raa i te aho te Sabat raa ma ki tautari na tuua Moses raa, kaa kootou e lloto ma Anau e tokonaki te tama raa no tauareka i te aho te Sabat naea? ²⁴ Auu se hakatonutonu tautari hea kootou ekkite, e meia hakatonutonu tautari na tiputipu e ttonu."

Eaa, Jisas ko te Mesaia?

²⁵ E isi na tama i Jerusalem e tattara ma, "Teenei seai ma ko te tama na tama hakamattua raa e hahaivi ma ki taa ki mate? ²⁶ Kira ake! Tama raa ku tuu roo i mua na tama raa no tattara, tena laatou se hai tattara e meake te Tama raa! Eaa, na tama raa ku illoa hakamaoni ma teeraa ko te Mesaia! ²⁷ Emeia te saaita te Mesaia raa e hamai raa, se hai tama e me ki iroa ma

* **7:21** 7.21 teenei ko te mirakol Jisas ni tokonaki te tama no tauareka i te Sabat

te Mesaia raa e hamai te matakaina hee. Emeia taatou hakaatoa kaa e illoa koi ma te Tama nei he tama i hee.”

²⁸ Jisas e akoako i roto te Hare Tapu raa, tena Aia ki meake hakamaroa roo ma, “Kootou e illoa hakamaoni roo Anau, tena e illoa hoki ma Anau e hamai i hee? Anau se hamai i te vahi Anau Hokonnau. Emeia te Tama e kauna ria mai Anau raa e tonu tahi. Kootou se illoa Tama raa, ²⁹ e meia Anau e iroa Tama raa, maitaname Anau e hamai Tama raa, tena Tama raa e kauna ria mai Anau ki hamai.”

³⁰ Tena na tama raa ku tattara ma ki hakapiki Tama raa, e meia se hai tama e ttaohi Tama raa, maitaname te saaita hakamaoni Aia raa se ki tae. ³¹ Emeia tammaki na tama i roto te kanohenua raa ku hakattina iaa Jisas, tena ki meake, “Te saaita te Mesaia raa e hamai raa, eaa Aia e me ki ppena tammaki na mirakol peenei ma te Tama nei e ppena nei?”

Na soldia raa ku oo ma ki hakapiki Jisas

³² Na Farisi raa e llono na tattara te kanohenua raa e tattara hemuu iaa Jisas raa, tena laatou hakapaa ma na maatua hakananniu raa kukauna na soldia e lollohi te Hare Tapu raa ki oo no hakapiki Jisas. ³³ Kito Jisas ki meake, “Anau e me ki nnoho ma kootou paa saaita koi, tena ki oti Anau ku vaakai i te Tama ni kauna ria mai Anau raa. ³⁴ Kootou e me ki sесеe Anau, e meia kootou se lavaa te kkite Anau, maitaname kootou se lavaa te oo i te kina Anau e me ki noho raa.”

³⁵ Na tama hakamattua na Jiu raa ku tattara hokolaatou ma, “Tama raa e mee ma Aia e me ki haere i hee ki sеkkite taatou Aia raa? Aia e me ki haere na matakaina na tama taatou raa e nnoho i roto Grik raa no akoako ake na tama raa? ³⁶ Tama raa e mee ma taatou e me ki sесеe Aia, e meia taatou se lavaa te kkite Aia, tena ma taatou se lavaa hoki te oo i te kina Aia e me ki noho raa. Tama raa e tattara maea?”

Te vai te ora e ora tahi

³⁷ Te aho hakaoti te Kai raa he aho e rahi roo, tena Jisas ki mahike i aruna no tattara hakamaroa roo ma, “Te tama e hiunu raa ki hamai Anau, ³⁸ tena te tama e hakatina Anau raa e me ki hamai no unu.” Essau pera ma te Launiu Tapu raa e tattara ma, “Te vai te ora raa e me ki tere iho i taha ma te vahi manava Tama raa.” ³⁹ Jisas e tattara peenei i te vahi TeAnana Tapu tera na tama e hakattina raa e me ki too raa. Te saaita naa Aia se ki kou ake TeAnana Tapu raa, maitaname Aia se ki haere no too na mahi Aia.

Te kanohenua raa ku hakatauttu hokolaatou

⁴⁰ E isi na tama i roto te kanohenua raa e llono na tattara Jisas raa, tena ki meake, “Te Tama nei ko te Profet TeAtua raa hakamaoni!”

⁴¹ Alaa tama e tattara ma, “Tama nei ko te Mesaia!”

Emeia alaa tama e tattara ma, “Te Mesaia raa se lavaa te hamai i Galili! ⁴² Te Launiu Tapu raa e tattara ma te Mesaia raa he mokopuna te Tuku Devit raa, tena Aia e me ki haanau mai i Betlehem, te mafakaina Devit ni noho i mua raa.” ⁴³ Tena te kanohenua raa ku hakatauttu hokolaatou e mee Jisas. ⁴⁴ Alaa tama e hihhai ki hakapiki Tama raa, e meia se hai tama e kapake no ttaohi Tama raa.

Na tama hakamattua na Jiu raa se hakattina iaa Jisas

⁴⁵ Na soldia raa kuvakkai ake, tena namaatua hakananniu ia ma na Farisi raa ku vahiri ake na tama raa ma, “Kootou se too Tama raa no oo mai kootou raea?”

⁴⁶ Kito na soldia raa ki meake, “Se hai tama roo e tattara na tattara te Tama nei e tattara raa!”

⁴⁷ Kito na Farisi raa ki meake, “Eaa, Tama raa e mee kootou no vvare hoki? ⁴⁸ Kootou e illoa raa e isi te tama na tama hakamattua ia ma he Farisi ni hakatina Tama raa? ⁴⁹ Te kanohenua raa se illoa laoi na tuaa Moses raa, tena na tama raa e me ki too na hakalono llihu TeAtua raa!”

⁵⁰ Tena he Farisi e noho i te kina raa, te inoa aia raa ko Nikodimas, teenaa ko te tama ni haere ake no mmata Jisas i mua raa. Tama raa e tattara ake na tama raa ma, ⁵¹ “I te vahi na tuaa taatou raa; taatou se lavaa te kou ake na hakalono llihu te tama kame taatou se vahiri tama raa ki too taatou te hakamaoni na mee tama raa e ppena e ssara raa.”

⁵² Kito na tama raa ki meake, “Eaa, akoe he tama hoki i Galili? Paupau te Launiu Tapu raa ki iroa akoe pera ma se isi te profet e me ki haanau mai i Galili.”

8

Te hine e pena te mee sakkino

[¹ Tena na tama hakaatoa ku vakkai i na hare laatou raa, e meia Jisas e haere i te Mouna e hhomo na Oliv raa. ² Te tahata roo te aho taiao raa Jisas ku vaakai ake i te Hare Tapu. Na tama hakaatoa ku muimui ake Tama raa, tena Aia ki noho i raro no akoako ake te kanohenua raa. ³ Kito na tama poroporo na tuaa raa laatou ma na Farisi raa ku kou ake te hine e laavea ria e pena te mee sakkino no hakatuu i mua na tama raa hakaatoa. ⁴ Kito na tama raa ki meake Jisas, “Rabai, na tama raa e laavea te hine nei e pena te mee sakkino. ⁵ Na tuaa Moses raa e mee mai taatou ma kame he hine e pena te mee sakkino peenei, tena na tama ku maka te hine naa na hatu ki mate. Tena kaa Akoe e maanatu maea?” ⁶ Na tama raa e vahiri ake peenei ma ki taaiki Jisas, ki lavaa laatou te mmau tattara i Tama raa. Emeia Jisas e huru koi i raro no sisi te mata rima Aia raa i aruna te kerekere.

⁷ Na tama raa e ttuu koi no vahihhiri ake Jisas na vahiri, tena Jisas ki hamatakkau i aruna no meake na tama raa, “Koai te tama kootou se isi na hai sara e ppena raa ku too te hatu kaamata raa no ppehi te hine nei.”

⁸ Tena Aia ki huru hakaraoi i raro no sisi i aruna te kerekere. ⁹ Te saaita na tama raa ni llono na tattara raa, na tama raa ku hakaatoa ku haere uhu taki ttahi no oo; kaamata ma na tama mattua raa. Tena Jisas Hokoia koi ku ttote, tena te hine raa hoki e tuu i te kina raa. ¹⁰ Kito Jisas ki hamatakkau no tuu i aruna, tena ki meake te hine raa, “Na hee na tama naa? E isi te tama e ttote ki mee mai ni tattara i te vahi akoe?”

¹¹ Tena te hine raa ki meake, “TeAriki, se hai tama e ttote.”

Kito Jisas ki meake, “Tena Anau hoki se hai tattara i te vahi akoe. Haere, tena auu se ppena hoki na mee sakkino.”]

Jisas ko te Maahina te maarama nei

¹² Tena Jisas ki tattara ake na Farisi raa hakaraoi. Jisas e meake ma, “Anau ko te Maahina te maarama nei. Koai te tama e tautari Anau e me ki too te Maahina te ora, tena aia hoki se lavaa te hahaere i roto te pouri.”

¹³ Kito na Farisi raa ki meake Jisas, “Tena te saaita nei Akoe ku tattara mai maatou i te vahi Akoe Hokoe, e meia na tattara Akoe raa se isi roo te hakamaoni.”

¹⁴ Tena Jisas ki meake, “Niaina Anau e tattara i te vahi Anau Hokonnau, hea Anau e meatu raa e hakamaoni, maitaname Anau e iroa te kina Anau ni hamai ia ma te kina Anau e me ki haere raa. Kootou se illoa te kina Anau ni hamai ia ma te kina Anau e me ki haere raa. ¹⁵ Kootou e hakatonutonu na mee hakaatoa tautari te hakataakoto te tama, e meia Anau se hai tama ni hakatonutonu. ¹⁶ Emeia peeraa Anau ki hakatonutonu na tama raa, tena

te hakatonutonu Anau raa e me ki hakamaoni, maitaname Anau se mee ma Anau e hakatonutonu Hokonnau; te Tamana ni kauna ria mai Anau raa e noho ma Anau. ¹⁷ Emmau iroto na tuua kootou raa pera ma, kame tokorua natama e hakattina te hakataakoto hokotahi, tena hea laaua e tattara raa e hakamaoni. ¹⁸ Anau e tattara i te vahi Anau Hokonnau, tena te Tamana ni kauna ria mai Anau raa e tattara hoki i te vahi Anau.”

¹⁹ Kito na tama raa ki vahiri ake, “Teehee te Tamana Akoe naa?”

Tena Jisas ki meake, “Kootou se illoa Anau ia ma te Tamana Anau raa hoki. Ia peeraa kootou ki illoa Anau; kootou e me ki illoa hoki te Tamana Anau raa.”

²⁰ Jisas e tattara ake na tattara nei hakaatoa i te kanohenua raa te saaita Aia ni akoako iroto te Hare Tapu i te kina na tama raa e tukutuku na hoki raa. Ia se hai tama e hakaipiki Tama raa e mee te saaita Aia e me ki taia ria no mate raa se ki tae.

Kootou se lavaa te oo i te kina Anau e me ki haere

²¹ Tena Jisas ki meake hakaraoi na tama raa pera ma, “Anau e me ki haere i taha; kootou e me ki sesee Anau, tena kootou e me ki mmate i na hai sara kootou. Kootou se lavaa te oo i te kina Anau e me ki haere raa.”

²² Kito na tama hakamattua na Jiu raa ki tattara ma, “Tama raa e tattara ma taatou se lavaa te oo i te kina Aia e me ki haere raa. Eaa, Aia e maanatu ma ki taa Aia Hokoia ki mate?”

²³ Tena Jisas ki meake, “Kootou ni tama te maarama iraro nei, e meia Anau e hamai i aruna. Kootou ni tama te maarama nei, e meia Anau sei ma he tama te maarama nei. ²⁴ Tera hea Anau e meatu ma kootou e me ki mate i na hai sara kootou raa. Tena kootou e me ki mmate i na hai sara kootou raa kame kootou se hakattina pera ma, ‘Anau ko Nau koi’.”

²⁵ Kito na tama raa ki meake, “Koai Akoe?”

Tena Jisas ki meake, “Anau e me ki tattara atu kootou peehee? ²⁶ Anau e tammaki na tattara ki tattara atu i te vahi kootou, ia tammaki hoki na tattara ki hai atu na hao kootou raa. Te Tama ni kauna ria mai Anau raa e hakamaoni, tena Anau e tattara ake te maarama nei na mee Anau e rono Aia e tattara mai Anau raa.”

²⁷ Na tama raa se illoa ma Jisas e tattara ake laatou i te vahi te Tamana.

²⁸ Kito Jisas ki meake na tama raa, “Te saaita kootou e ssau te Tamariki te Tama nei i aruna raa, tena kootou e me ki illoa pera ma ‘Anau ko Nau koi’, tena kootou e me ki illoa pera ma Anau seppena na mee inamahi Anau Hokonnau, e meia Anau e tattara koi hea te Tamana e tattara mai Anau ki tattara atu raa. ²⁹ Tena te Tama e kauna ria mai Anau raa e noho ma Anau; Tama raa se hai vahao e tiaki Anau, maitaname Anau e ppena tahi hea Aia e hihai raa.”

³⁰ Tammaki na tama e lloa na tattara Jisas raa ku hakattina Tama raa.

Te Hakamaoni raa e me ki hakattana kootou

³¹ Kito Jisas ki meake na tama e hakattina i Aia raa, “Kame kootou e tautturari na akoako Anau nei, tena kootou ni disaipol hakamaoni Anau; ³² kootou e me ki illoa te hakamaoni raa, tena te hakamaoni raa e me ki hakattana kootou.”

³³ Kito na tama raa ki meake, “Maatou ni mokopuna Abraham, tena maatou se hai vahao e hehekau ma na tama. Kaa he hakataakoto peehee Akoe e tattara ma, ‘Kootou e me ki hakattana ria naa’?”

³⁴ Tena Jisas ki meake na tama raa, “Anau e meatu kootou te hakamaoni: na tama hakaatoa e isi na hai sara raa ennoho iraro namahi na hai sara raa. ³⁵ Te tama hehekau raa sei ma he tama hakamaoni iroto te hare, e meia te tamariki raa he tama hakamaoni e noho tahi i roto

te hare. ³⁶ Kame te Tama TeAtua raa e tokonaki kootou kittana, tena kootou eme kittana hakamaoni. ³⁷ Anau e iroa kootou ni mokopuna Abraham. Emeia kootou ehahaivi ma kitaa Anau ki mate, maitaname kootou se hihhai ki tauttari na akoako Anau raa. ³⁸ Anau e tattara hea te Tamana Anau raa e huri mai Anau raa, emeia kootou eppena hea te tamana kootou raa ni tattara atu kootou raa.”

³⁹ Kito na tama raa ki meake Jisas, “Te tamana maatou raa ko Abraham.”

Tena Jisas ki meake, “Kame kootou ni tamalliki hakamaoni Abraham, tena kootou eme ki ppena na mee aia nippena raa. ⁴⁰ Anau na vahao hakaatoa e tattara atu kootou te hakamaoni Anau erono i TeAtua raa, emeia kootou ehahaivi ma kitaa Anau ki mate. Abraham seppena na tiputipu peenei! ⁴¹ Kootou e ppena hea te tamana kootou raa ni ppena.”

Kito na tama raa ki meake, “TeAtua Hokoia koi ko te Tamana maatou e isi, tena maatou ni tamalliki hakamaoni Aia.”

⁴² Tena Jisas ki meake na tama raa, “Kame TeAtua he Tamana kootou hakamaoni, kootou eme ki laoi Anau, maitaname TeAtua e kauna ria mai Anau, tera hea te ahonei Anau e noho itekina nei. Anau se hamai te hihai Anau, emeia TeAtua e kauna ria mai Anau. ⁴³ Aiea kootou se illoa hea Anau e tattara atu raea? E mee kootou se hihhai ki hakallono na tattara Anau raa. ⁴⁴ Kootou ni tamalliki Satan te tamana kootou raa, tena kootou e hihhai ki tauttari hea te tamana kootou raa e hihai. Te tama naa he tama taa tama kaamata mai roo ite kaamata, tena aia se hai vahao etuu tevahi te hakamaoni, maitaname aia hokoia seisi te hakamaoni i roto aia. Tesaita aia e tattara tetattara mariu raa, aia eppena koi hea e tau ma aia raa, maitaname aia he tama tattara mariu, tena aia ko te tamana na tama hakaatoa e tattara malliu raa. ⁴⁵ Emeia Anau e tattara te hakamaoni tera hea kootou se hihhai ki hakattina Anau. ⁴⁶ Koai te tama kootou e lavaa te mee mai te hakamaoni hea Anau eppena e sara? Kame Anau e tattara atu te hakamaoni, tena kaa kootou se hakattina Anau naea? ⁴⁷ Te tama e hamai TeAtua raa e hakarono na tattara TeAtua. Emeia kootou seai ma ni tamalliki TeAtua, tera hea kootou se hihhai ki hakallono.”

Jisas ia ma Abraham

⁴⁸ Kito na tama raa ki vahiri ake Jisas, “Eaa, maatou e sara tesaita maatou ni meatu pera ma Akoe he tama i Samaria, tena ma Akoe e isi te tipua i roto Akoe?”

⁴⁹ Tena Jisas ki meake, “Anau seisi tetipua i roto Anau, tena Anau e hakammaha te Tamana Anau raa, emeia kootou se hakammaha Anau. ⁵⁰ Anau se hihai ki ssau Anau Hokonnau i aruna. Emeia e isi te Tama e hihai ki ssau Anau, tena Aia ko te Tama e me ki hakatonutonu. ⁵¹ Anau e meatu kootou te hakamaoni: koai te tama e tautari na tattara Anau raa se lavaa te mate.”

⁵² Kito na tama raa ki meake, “Te saaita nei maatou ku illoa te hakamaoni pera ma Akoe e isi te tipua i roto Akoe! Abraham e mate, tena na profet raa hoki e mmate, emeia Akoe e mee ma na tama e tauttari na akoako Akoe raa se lavaa te mmate. ⁵³ Abraham, te tamana maatou raa e mate; eaa Akoe e mee ma Akoe e hakanaaniu i aruna Abraham? Na profet raa hoki e mmate. Akoe e maanatu ma Akoe he tama peehee?”

⁵⁴ Kito Jisas ki meake, “Kame Anau e hakammaha Anau Hokonnau, tena te hakammaha Anau raa he mee vare koi. Te Tama e hakammaha Anau raa ko te Tamana Anau raa, te Tama kootou e mee ma he Atua kootou raa. ⁵⁵ Kootou se illoa roo Tama raa, emeia Anau e iroa Tama raa. Kame Anau e tattara pera ma Anau se iroa Tama raa, tena Anau he Tama tattara mariu peenaa ma kootou. Emeia Anau e iroa Tama raa, tena Anau e tautari

na tattara Tama raa. ⁵⁶ Abraham te tamana kootou raa e hihia ma aia e me ki kite te saaita Anau e hamai raa, tena aia ni kite no hihia roo.”

⁵⁷ Kito na tama raa ki meake Jisas, “Akoe setae tipu rima na hetau te matua Akoe, tena Akoe e mee pera ma Akoe ni kite Abraham?”

⁵⁸ Tena Jisas ki meake, “Anau e meatu kootou te hakamaoni roo. I mua Abraham ni haanau mai, ‘Teenei Anau.’”

⁵⁹ Tena na tama raa kitoo na hatu raa ma ki maka Jisas, e meia Jisas e hakalluu Aia Hokoia, tena ki haere i taha ma te Hare Tapu raa.

9

Jisas e tokonaki te tama e haanau iho na karemata e sseni

¹ Jisas ku haere, tena Aia ki kite tetama na karemata e sseni kaamata mai roo te saaita aia ni haanau iho raa. ² Tena na disaipol Jisas raa ki vahiri ake Tama raa, “Rabai, ni hai sara aii e mee te tama nei no sseni raa? Ni hai sara aia ma ni hai sara na maatua aia raa?”

³ Kito Jisas ki meake, “Seai ma ni hai sara te tama nei ia ma ni hai sara na maatua aia raa tera e mee na karemata tama nei no sseni. Tama nei e sseni ma kikkite kootou na mahi TeAtua tera e me ki huri ake i roto tetama nei. ⁴ Tena taatou kitauhano te ppena na uata te Tama ni kauna ria mai Anau raa te saaita te mee raa koi maarama; te poo e me ki tae mai te saaita taatou ku se hai tama e uata. ⁵ Anau ko te Maahina te maarama nei te saaita Anau e noho i roto te maarama nei.”

⁶ Jisas e tattara no oti, kito Aia kisaavare i aruna te kerekere raa, tena ki murumuru na saavare Aia raa ma na kerekere raa no pelapela, tena Aia ki mmuru na karemata te tama raa, ⁷ tena ki meake, “Haere no huhui na karemata akoe raa i roto te Vai i Siloam.” (Te tattara nei e mee ma “Kauna”.) Kito te tama raa ki haere no huhui na karemata Aia, tena ki vaakai ake na karemata aia raa ku kkite.

⁸ Na tama te kauhare raa ia ma na tama nikkite tama ni noho no kainonno i mua raa ku vahihhiri ma, “Teenei seai ma ko te tama kame e noho no kainonno raa?”

⁹ Tena alaa tama ki meake ma, “Teena ko te tama naa koi,” e meia alaa tama e mee ma, “Seai, te tama naa e ssau roo pera ma te tama raa.”

Kito te taupeara raa ki meake hokoia ma, “Teenei ko nau koi.”

¹⁰ Kito na tama raa ki vahiri ake te taupeara raa, “Kaa akoe ku kite vahao nei naea?”

¹¹ Tena te tama raa ki meake, “Te tama e hui ma ko Jisas raa e murumuru na peela raa, tena ki mmuru na karemata anau raa, tena Aia ki mee mai ma anau ki haere no huhui na karemata anau i Siloam. Kito anau ki haere, ia te saaita koi anau ni huhui raa, anau ku lavaa te kite.”

¹² Kito na tama raa ki vahiri ake ma, “Teehee te Tama naa?”

Tena te tama raa ki meake, “Anau se iroa.”

Na Farisi raa ku lahulahu i te tama ku kite raa

¹³ Tena te kanohenua raa kitoo tetama ku kite raa no kkave i na Farisi raa. ¹⁴ Te aho Jisas ni mee na peela raa no mmuru na karemata te tama raa no kite raa he aho te Sabat. ¹⁵ Tena na Farisi raa ki vahiri ake hakaraoi te tama ku kite raa ma aia ku lavaa te kite peehee. Kito te tama raa ki meake na Farisi raa, “Tama raa e mmuru na karemata anau raa ma na peela, tena ki oti anau ki huhui na karemata anau raa; teenei hea anau ku kite.”

¹⁶ Tena e isisi na Farisi ki meake, “Te tama e pena te mee nei raa seai ma he tama e hamai TeAtua, maitaname Aia se tautari na tuua te Sabat raa.”

Emeia alaa tama e tattara ma, “Te tama hai sara e lavaa peehee te ppena na mirakol peenei?” Tena na tama raa ku hakataukoti hokolaatou.

¹⁷ Kito na Farisi raa ki vahiri ake hakaraoi te tama ku kite raa ma, “Akoe e mee ma Tama raa e tokonaki akoe no kite, tena kaa akoe e maanatu ma Aia koai?”

Tena te tama raa ki meake, “Te Tama raa he Profet.”

¹⁸ Na tama hakamattua na Jiu raa se hihhai ki hakattina pera ma te tama raa i mua raa e sseni, tena te saaita nei ma aia ku kite hakaraoi. Kito na tama raa ki kanna ake na maatua te tama raa ¹⁹ no vahiri ake tokorua raa ma, “Teenei he tama koorua? Koorua e mee ma te tama nei e sseni te saaita aia ni haanau mai raa; kaa te tama nei ku lavaa peehee te kite te saaita nei?”

²⁰ Kito na maatua te tama raa ki meake, “Maaua e illoa ma teenei he taupeara maaua, tena maaua e illoa ma na karemata aia raa e sseni te saaita aia ni haanau iho raa. ²¹ Emeia maaua se illoa ma aia ku kite peehee te saaita nei, iaa maaua se illoa hoki te tama ni tokonaki te tama nei no kite raa. Vahiri ake te tama nei; aia ku matua, tena aia hokoia e lavaa te tattara atu kootou!” ²² Na maatua te tama raa e tattara peenei raa e mee laua e mattaku i na tama hakamattua na Jiu raa, maitaname na tama raa ku oti te tattara no tonu ma kame he tama e hakatina ma Jisas ko te Mesaia, tena te tama naa e me ki hakatuu ria i taha ma te hare lotu. ²³ Tera hea na maatua te tama raa e meake ma, “Vahiri ake te tama nei; aia ku matua, tena aia e me ki tattara atu hokoia!”

²⁴ Kito na tama hakamattua na Jiu raa ki kanna ake te taupeara raa ki haere ake hakaraoi, tena laatou ki meake, “Tattara mai te hakamaoni i mua TeAtua pera ma akoe e me ki tattara te hakamaoni! Maatou e illoa ma te Tama e tokonaki akoe no kite raa he tama hai sara.”

²⁵ Kito te taupeara raa ki meake, “Anau se iroa, Aia he tama hai sara ma seai, e meia te mee hokotahi koi anau e iroa raa: anau e iroa pera ma anau ni mee raa e sseni, tena te saaita nei anau ku kite.”

²⁶ Tena na tama raa ki vahiri ake, “Kaa Tama naa e mee peehee akoe? Aia e mee peehee akoe no kite?”

²⁷ Kito te taupeara raa ki meake, “Anau ku oti te meatu kootou, tena kootou se hihhai ki hakallono. Aiea kootou e hihhai ki llono hakaraoi naea? Kame ko kootou hoki e hihhai ki mee pera ma ni disaipol Tama raa?”

²⁸ Kito na tama raa ku hai ake hakasakino roo i te taupeara raa, tena ki meake, “Akoe avare he disaipol Tama raa; e meia maatou ni disaipol Moses. ²⁹ Maatou e illoa ma TeAtua ni tattara ake Moses; e meia maatou se illoa ma te Tama naa e hamai i hee!”

³⁰ Kito te taupeara raa ki meake, “Anau e mahharo i na tattara naa! Kootou se illoa ma te Tama naa e hamai i hee, emeia Aia etokonaki anau no kite! ³¹ Maatou e illoa TeAtua se hakarono na tama hai ssara; Tama raa e hakarono na tama e hakammaha Aia raa, tena ki ppena hea Aia e hihai ma na tama raa ki ppena raa. ³² Taatou se hai vahao roo ni llono i mua te saaita te maarama nei ni tipu ake ma he tama ni tokonaki te tama karemata sseni peenei no kite. ³³ Kame te Tama naa seai ma he tama TeAtua e kauna ria mai, tena te Tama naa se lavaa hoki te ppena he mee.”

³⁴ Kito na tama raa ki meake, “Akoe e haanau no matua mai ma na hai sara, tena akoe e hihai ma ki akoako mai maatou?” Tena na tama raa ki hakatuu te taupeara raa i taha ma te hare lotu.

Na tama e sseni

³⁵ Te saaita Jisas ni rono hea ni kapihi ake te taupeara raa, tena Aia ki haere no mmata te taupeara raa, tena ki vahiri ake te taupeara raa, “Akoe e hakatina i te Tamariki te Tama nei?”

³⁶ Tena te taupeara raa ki meake, “Hakari mai te Tama naa ki iroa anau, ki lavaa anau te hakatina Tama naa!”

³⁷ Tena Jisas ki meake, “Akoe kuoti te kite te Tama naa, teenei Aia nei e tattara ma akoe te saaita nei.”

³⁸ Kito te taupeara raa ki meake, “TeAriki, anau ku hakatina,” tena aia ki tuturi i mua Jisas.

³⁹ Tena Jisas ki meake, “Anau e hamai i te maarama nei ki hakatonutonu, ki lavaa na tama e sseni raa te kkite, tena na tama e kkite raa ki sseni.”

⁴⁰ E isi na Farisi ettuu i te kina raa nollono na tattara Jisas raa, tena na tama raa ki vahiri ake Jisas ma, “Hakamaoni Akoe kame e tattara ma maatou hoki e sseni nee?”

⁴¹ Kito Jisas ki meake, “Kame kootou esseni, tena na hakataakoto kootou raa se lavaa te haeo ma kootou essara, e meia kame kootou e mee ma kootou e kkite, tena na hakataakoto kootou raa e me ki haeo ma kootou essara.”

10

Te tattara hurihuri te tama rorohi na sipsip

¹ Tena Jisas ki meake, “Anau e tattara atu kootou te hakamaoni: te tama se uru tonu te totoka raa, tena ki kake na vahi te hare na sipsip e moemmoe raa he tama kairarao, iaa he tama sakkino. ² Te tama e uru tonu te totoka raa ko te tama e rorohi na sipsip raa. ³ Te tama e tuu te totoka raa e me ki taaraki te totoka raa ki uru te tama raa; na sipsip raa ellono te reo tama raa te saaita aia ekakanna na inoa na sipsip raa, tena ku hakattaki na manu raa i aho. ⁴ Te saaita na sipsip raa kutaa i aho hakaatoa, te tama raa e me ki haere i mua na sipsip raa, tena na sipsip raa e me ki tauttari aia, maitaname na manu raa e illoa te reo tama raa. ⁵ Na sipsip raa se lavaa te tauttari he tama peeraa hoki; e meia na manu raa e me ki huro itaha ma tetama raa, maitaname laatou se illoa te reo te tama raa.”

⁶ Jisas e tattara ake te tattara hurihuri nei, e meia na tama raa se illoa te hakataakoto te tattara hurihuri raa.

Jisas te Tama hakamaoni e rorohi na sipsip

⁷ Kito Jisas ki meake hakaraoi, “Anau e meatu te hakamaoni: Anau ko te totoka te hare na sipsip. ⁸ Na tama hakaatoa ni oo mai i mua raa ni tama kailallao, ia ni tama sakkino, e meia na sipsip raa se hihhai ki hakallono na tama raa. ⁹ Anau ko te totoka. Na tama e oo mai Anau raa e me ki ora; na tama raa e me ki oo mai i hare, tena ku oo i aho no sесеe na kai. ¹⁰ Na tama kailallao raa e oo mai koi ki kailallao, kitaa ki mmate, tena ku seu kootou. Anau e hamai ma ki tokonaki kootou ki too te ora; te ora tera e pii na mee taualleka raa.

¹¹ “Anau ko te Tama tauareka te rorohi na sipsip, Anau e tanattana ki mate ma na sipsip raa. ¹² Te saaita te tama na tama raa ni too ma ki rorohi na sipsip raa e kite te poi kai tama raa ku haere ake, te tama raa e me ki tiaki na sipsip raa no tere itaha, tena te poi kai tama raa e me ki oho ake na sipsip raa, tena na sipsip raa hakaatoa ku maaseu no huro. ¹³ Te tama na tama raa e too ki rorohi na sipsip raa e tere itaha e mee aia sei ma ko te tama hakamaoni ki rorohi na sipsip raa. ¹⁴ ¹⁵ Tena Anau ko te Tama tauareka te rorohi na sipsip raa. E ssau pera ma te Tamana e iroa Anau, tena Anau e iroa te Tamana, ia e ssau hoki pera ma Anau e iroa na sipsip Anau raa, tena na sipsip Anau raa e illoa Anau. Tena Anau e tanattana ki mate ma na sipsip raa. ¹⁶ E isi alaa sipsip Anau

seai i roto te hare nei. Anau e me kikou mai laatou hoki; na manu naa e me ki hakallono tero Anau raa, tena laatou e me ki oo mai no hakapaa hakaatoa, tena he tama hokotahi koi e me ki rorohi laatou.

¹⁷ “Te Tamana elaoi Anau, maitaname Anau etanattana ki hoki atu te ora Anau raa ma kilavaa Anau te too muri te ora Anau raa hakaraoi. ¹⁸ Se hai tama e me ki too te ora Anau raa i taha ma Anau. Anau e hoki atu te ora Anau i te hihai Anau. Anau e isi na mahi ki hoki te ora Anau raa, tena Anau e isi na mahi hoki ki too muri te ora Anau raa. Te nei hea te Tamana e tattara mai Anau ki ppena.”

¹⁹ Tena na tama raa ku hakataukoti hokolaatou, e mee na tattara Jisas raa. ²⁰ Tammaki na tama e tattara ma, “Tama naa e isi te tipua! Tama naa ku vware! Aiea kootou e hakallono Tama naa naea?”

²¹ Emeia alaa tama e tattara ma, “Te tama e isi te tipua i roto aia se lavaa te tattara peenei! Te tipua se lavaa te mee na tama karemata sseni raa ki kkite!”

Te kanohenua raa se hihai ki hakattina Jisas

²² Teenaa ko te saaita te haumallii, tena te kanohenua Jerusalem raa kukkai te Kai na Jiu raa e tataoahi ki mannatu te Hakatapu te Hare Tapu.

²³ Jisas e hahaere vaa te kina te Paaro Solomon i roto te Hare Tapu raa, ²⁴ tena te kanohenua raa ki hakkutu ake iaa Jisas, tena ki vahiri ake Tama raa ma, “Akoe e mee roo maatou ki hakattari te saaita roroa roo. Tattara mai te hakamaoni: Akoe ko te Mesaia?”

²⁵ Kito Jisas ki meake, “Anau ku oti te meatu kootou, e meia kootou se hihai ki hakattina Anau. Na mee Anau e ppena i na mahi te Tamana Anau raa e huri atu ki illoa kootou koai Anau, ²⁶ e meia kootou se hihai ki hakattina Anau, maitaname kootou seai ma ni sipsip Anau. ²⁷ Na sipsip Anau raa e hakallono tero Anau; Anau e iroa laatou, tena laatou e tauttari Anau. ²⁸ Anau e kou ake laatou te ora e ora tahi, tena laatou se lavaa roo te mmate. Se hai tama e lavaa te too laatou itaha ma Anau. ²⁹ Hea te Tamana e kou mai Anau raa e hakanaaniu i aruna na mee hakaatoa, tena se hai tama e lavaa te too laatou i taha ma na rima te Tamana. ³⁰ Anau ma te Tamana e hokotahi roo.”

³¹ Tena te kanohenua raa ki too hoki na hatu raa ma ki maka Jisas. ³² Tena Jisas ki meake na tama raa, “Anau e ppena tammaki roo na mee taualleka tera te Tamana raa e kou mai Anau ki ppena i mua na karemata kootou; kaa hea Anau e ppena tera kootou e hihai ki maka Anau ma na hatu naa?”

³³ Kito na tama raa ki meake, “Maatou se hihai ki maka Akoe na hatu e mee na mee taualleka Akoe e ppena raa, e meia e mee Akoe e tattara hao TeAtua! Akoe he tama koi, e meia Akoe e hihai ki mee ma Akoe ko TeAtua!”

³⁴ Tena Jisas ki meake, “E mmau i roto na tuua kootou raa pera ma TeAtua e mee ma, ‘Kootou ni atua.’ ³⁵ Taatou e illoa pera ma hea e mmau i roto te Launiu Tapu raa e hakamaoni, tena TeAtua e kanna na tama tera Aia ni kou ake na tattara Aia raa ma ni atua. ³⁶ Ia i te vahi Anau, te Tamana e hirihiri Anau, tena kikauna ria mai Anau ki hamai i te maarama nei. Kaa kootou e tattara ma Anau e tattara hao TeAtua peehee, e mee Anau e tattara ma Anau he Tamariki TeAtua? ³⁷ Kame Anau se ppena hea te Tamana e hihai Anau ki ppena raa, tena auu se hakattina Anau. ³⁸ Emeia kame Anau e ppena na mee raa, niaina kootou se hakattina Anau, kootou e tau te hakattina hea Anau e ppena raa kilavaa kootou te illoa na vahao hakaatoa pera ma te Tamana e noho i roto Anau, tena Anau e noho i roto te Tamana.”

³⁹ Tena na tama raa ku hahai hoki ma ki hakapiki Jisas, e meia Aia hakalliiha i taha ma na tama raa no haere.

⁴⁰ Jisas ku vaakai hakaraoi i teeraa vahi te riva Jordan raa, i te kina Jon ni hakoukou tapu na tama raa, tena Aia ki noho i te kina raa. ⁴¹ Tammaki na tama e ooake iaa Jisas no meake ma, "Jon se hai mirakol e huri mai, e meia na tattara hakaatoa aia e tattara i te Tama nei raa e hakamaoni." ⁴² Tena tammaki na tama i te kina raa ku hakattina iaa Jisas.

11

Te mate Lasarus

¹ He tama e laavea e noho i roto Betani, te inoa aia raa ko Lasarus. Betani ko te matakaina te haanau Meri laaua ma Marta e nnoho. ² (Te Meri nei ko te hine tera ni nnini te lloo manoni raa i aruna na tapuvae TeAriki raa, tena ki hakapakupaku na tapuvae Tama raa ma na rouru aia. Tena Lasarus te tama e laavea raa he kave Meri.) ³ Te haanau hhine raa e kkave te tattara iaa Jisas ma, "TeAriki, te soalaoui Akoe raa kulaavea."

⁴ Te saaita Jisas ni rono na tattara raa, tena Aia kitattara ake ma, "Te hakaotiotei te maahana Lasarus nei seai ma ko te mate; te mee nei e kapihi mai ma kilavaa TeAtua te huri mai na mahi hai mmahi, tena na mahi naa e me ki huri ake pera ma te Tamariki TeAtua raa e me ki too na mahi hai mmahi."

⁵ Jisas e laoi te haitaina Marta laaua ma Meri ia ma Lasarus te kave laaua raa, ⁶ ia niaina ma Aia e rono ma Lasarus e laavea, e meia Aia e noho koi i te kina raa no tae e rua na aho. ⁷ Tena Aia ki meake na disaipol Aia raa, "Taatou ki vakkai i Judia."

⁸ Kito na disaipol raa ki meake, "Rabai, paa saaita raa koi na tama i te matakaina raa e hihhai ma ki maka Akoe na hatu, tena Akoe ku maanatu ma ki vaakai hoki i te kina raa?"

⁹ Tena Jisas ki meake, "Te laa raa e hopo ake te tahata, tena ki huru te hiahi, kaa seai? Tena tetama e hahaere te aoraa selavaa te ppaku na mee no hhina, maitaname laatou e kkite te maahina te maarama nei raa. ¹⁰ Emeia kame na tama raa e hahaere te poo, tena laatou e me ki ppaku no hhina, maitaname laatou se kkite te maahina te maarama nei raa."

¹¹ Jisas e tattara peenei, tena ki hakapaa ake hoki ma, "Lasarus te soa taatou raa ku moe heiroa, e meia Anau e me ki haere no hakaaraa aia ki maahuru."

¹² Kito na disaipol raa ki meake, "TeAriki, kame aia e moe, tama naa e me ki tauareka."

¹³ Jisas e tattara pera ma Lasarus ku mate, e meia na disaipol raa e kkahu ma Lasarus e moe heiroa koi. ¹⁴ Kito Jisas ki tattara hakamatahua ake ma, "Lasarus ku mate, ¹⁵ e meia Anau e hihia e mee Anau se noho i te kina raa, tena Anau e hihai ma kootou ki kkite kilavaa kootou te hakattina. Taatou ki oo no mmata aia."

¹⁶ Tena Tomas e hui ma te Kokoa raa ku meake na disaipol laatou raa, "Taatou hakaatoa ki oo ma te Rabai raa ki mmate taatou ma Tama raa!"

Jisas ko te Ora muri ia ma te Ora e ora tahi

¹⁷ Te saaita Jisas ni tae i Betani raa, tena Aia ku rono pera ma Lasarus ku oti te tanu e haa na aho ku llakaraa. ¹⁸ Betani e rua na mael se mmao hoki itaha ma Jerusalem, ¹⁹ tena tammaki na tama i Judia ni oo ake no mmata Marta laaua ma Meri ma ki hakatatarahia tokorua raa i te mate Lasarus raa.

²⁰ Te saaita Marta ni rono ma Jisas ku tae ake, tena aia ki haere no mmata Tama raa, e meia Meri e noho koi i hare. ²¹ Kito Marta ki meake Jisas ma, "TeAriki, peeraa koi Akoe ki noho i te kina nei, te kave anau raa selavaa

te mate! ²² Emeia anau e iroa pera ma TeAtua e me ki kou atu Akoe hea Akoe e kainno ake Aia raa.”

²³ Kito Jisas ki meake, “Te kave akoe raa e me ki ora muri.”

²⁴ Tena Marta ki meake, “Anau e iroa pera ma aia e me ki ora muri i te aho hakaoti raa.”

²⁵ Kito Jisas ki meake Marta, “Anau ko te ora muri ia ma te ora e ora tahi. Na tama e hakattina Anau raa e me ki ora, niaina laatou ku mmate; ²⁶ tena na tama hakaatoa e ora tera e hakattina Anau raa se lavaa te mmate. Akoe e hakatina te tattara nei?”

²⁷ Tena Marta ki meake, “Hakamaoni roo, TeAriki! Anau e hakatina pera ma Akoe ko te Mesaia, te Tamariki TeAtua tera ni hamai i te maarama nei raa.”

Jisas ku tani te aroha

²⁸ Marta e tattara ake no oti, tena aia ki vaakai i hare no kannu hemuu ake Meri te taina aia raa. Tena Marta ki meake Meri ma, “Te Rabai raa ku tae mai, tena Aia e vahiri akoe.” ²⁹ Te saaita Meri ni rono na tattara nei, aia ku mahike no haere hakavave no mmata Jisas. ³⁰ (Jisas se ki tae roo i roto te matakaina, e meia Aia enoho koi i te kina Marta ni ttiri Aia raa.) ³¹ Na tama e nnoho i hare ma Meri no hakatatarahia te tama raa ku tauttari Meri te saaita laatou nikkite aia ni mahike i aruna no haere hakavave i aho raa. Na tama raa e kkaahu ma Meri ku haere i te kava no tanitani.

³² Meri ku tae i te kina Jisas e noho raa, tena te saaita koi aia ni kite Jisas, aia ku hina atu i mua na vae Jisas. Tena Meri ki meake, “TeAriki, peeraa Akoe ki noho i te kina nei, te kave anau raa se lavaa te mate!”

³³ Jisas ekite Meri etani, tena kikite hoki na tama ettuu vaa raa e tanittani laatou ma Meri, tena te aroha Aia raa ku haere ake roo. ³⁴ Kito Jisas ki vahiri ake na tama raa, “Kootou e tanu Lasarus i hee?”

Tena na tama raa ki meake, “TeAriki, Hamai no mmata.”

³⁵ Jisas ku tani.

³⁶ Na tama raa ku tattara ma, “Kira ake, Jisas e aroha mahi roo Lasarus!”

³⁷ Emeia alaa tama ettattara ma, “Tama raa emee na tama karemata sseni raa no kkite, kaa sei? Kaa Aia se lavaa peehee te mee Lasarus ki se mate?”

Jisas e hakaora Lasarus no ora

³⁸ Te aroha Jisas raa ku haere ake hakaraoi, tena Aia ki haere i te taruma. Tetaruma raa herua etuu tevahi temouna, tena te hatu raa eppui te totoka tetaruma raa. ³⁹ Tena Jisas ki meake, “Hakatupe te hatu raa i taha!”

Tena Marta tekave Lasarus raa ki meake, “TeAriki, te kina nei e me ki purau roo. Tama naa e tanu e haa na aho ku llaka raa!”

⁴⁰ Kito Jisas ki meake Marta, “Anau ni mee raa se meatu ma akoe e me ki kite na mahi hai mmahi TeAtua raa kame akoe e hakattina?”

⁴¹ Kito na tama raa ki hakatupe te hatu raa i taha. Tena Jisas kikkira i aruna no meake, “Tamana, Anau e hakammaha Akoe emee Akoe e hakarono Anau. ⁴² Anau e iroa pera ma Akoe e hakarono Anau na vahaoro hakaatoa, e meia Anau ettattara peenei kimee na tama ettuu i te kina nei raa ki hakattina pera ma Akoe e kauna ria mai Anau.”

⁴³ Jisas elotu ake peenei no oti, tena Aia ki kannu ake hakamaro roo ma, “Lasarus, hamai i aho!” ⁴⁴ Kito Lasarus ki hamai i aho, e meia na paamaro na tama raa ni mmuni na rima ia ma na vae aia raa e mmau koi, hakapaa ma te paamaro e uhi na karemata aia raa. Tena Jisas ki meake na tama raa, “Vvete na paamaro raa i taha ma te tama raa, tena ku tiaki aia ki haere.”

Na tama hakamattua na Jiu raa e tattara no tonu ki taa Jisas ki mate

(Matiu 26.1-5; Mak 14.1-2; Luk 22.1-2)

⁴⁵ Tammaki natama niooake nommata Meriraa ekkite hea Jisas nippenaraa, tena natamaraa kuhakattina iaa Jisas. ⁴⁶ Emeia eisi natama evakkai no meake na Farisiraa hea Jisas nippenaraa. ⁴⁷ Kito na Farisiraa laatou ma na maatua hakananniu raa kukutu ma natama hakamattua na Jiu raa no tattara ma, "Hea taatou e me kippena? Kira ake na mirakol hakaatoa te Tama nei nippenaraa! ⁴⁸ Kame taatou etiaki Tama nei ki tauhano noppena na mee nei, tena natama hakaatoa e me ki hakattina Tama nei, tena natama hakamattua i Rom raa e me ki oomai no seu te Hare Tapu ia ma te henua taatou nei!"

⁴⁹ Hetama hokotahi natamaraa, te inoa aia raa ko Kaiafas, tena aia ko tepohouru hakanaaniu na maatua te hetau naa. Tamaraa e meake ma, "Kootou ni vvere hakaatoa! ⁵⁰ Kootou seisi na hakataakoto pera ma etauareka kootou tetiaki hetama hokotahi kimate ma natama hakaatoa, ki se lavaa na tama te henua raa te taaiaria no mmate hakaatoa?"

⁵¹ Te hakamaoni, Kaiafas se tattara peenei i te hakataakoto koi aia; e meia e mee aia ko tepohouru hakanaaniu na maatua te hetau naa, tena aia ki tattara ake pera ma Jisas e me kimate ma na Jiu hakaatoa, ⁵² ia se mee ma na Jiu raa koi, e meia ki hakutu mai hakaatoa na tama TeAtua tera e nnoho maseu raa kimee pera ma he kanohenua hokotahi.

⁵³ Kaamata te aho naa, natama hakamattua na Jiu raa ku penapena na hakataakoto ma ki taa Jisas kimate. ⁵⁴ Tena Jisas ku se hahaere ki kite na tama i Judia raa, e meia Aia e haere i te kina e tuu taapiri te kina e tuu mahoa i te matakaina e hui ma ko Efraim raa, tena Aia ki nnoho ma na disaipol Aia raa i te kina raa.

⁵⁵ Tesaita te Kai te Pasovaraa kutaapiri, tena tammaki natama ku tiaki na matakaina laatou raa no o i Jerusalem kimee na ora laatou raa ki matahua imua na maihu TeAtua. ⁵⁶ Natamaraa ku sесеe Jisas, tena te saaita laatou nikutu hakaatoa iroto te Hare Tapu raa, natamaraa ku vahihhiri hokolaatou ma, "Kootou e mannatu maea? Tama naa kame se lavaa te hamai te Kai nei!" ⁵⁷ Na maatua hakananniu raa laatou ma na Farisiraa e kouake tetattara ma kame hetama i roa te kina Jisas e noho raa, tena te tamaraa ku haere ake no meake laatou ki o laatou no hakapiki Tama raa.

12

Te hine e amuhi Jisas i Betani

(Matiu 26.6-13; Mak 14.3-9)

¹ Ia e ono na aho imua te Kai te Pasovaraa, Jisas ku vaakai i Betani i te hare Lasarus, te tama Aia ni hakaora raa. ² Natamaraa e tanattana nakai ki kai Jisas i te hare raa, kito Marta e parepare ake nakiraa, tena Lasarus enoho hoki itetebolraa ma Jisas. ³ Tena Meri kutoo telloora manoni e suimmaha tera e hakauru ma tenad* raa, tena kinnini telloora i aruna na tapuvae Jisas raa, tena ki hakapakupaku ma te roura aia raa. Te manoni telloora kutaakai vaaroto te hare raa hakaatoa. ⁴ Judas Iskariot, he disaipol hoki Jisas, ia te tama e me ki oti ku hakari ake Jisas i natama hakamattua raa ku meake ma, ⁵ "Aiea telloora nei se kouake alaa tama ki tau i toru huitarau na sileni†, tena na sileni naa kimee

* **12:3** 12.3 teenei helaakau e homo ina mouna i roto North India; na patiaa ma tetinotama te laakau raa e manoni roo † **12:5** 12.5 teenei ko te kooina te sui te tama i roto te hetau hakaatoa

ki tokonaki na tama hakaalloha raea?" ⁶ Judas e tattara peenei se mee ma aia e maanatu na tama hakaalloha raa, e meia e mee aia he tama kairarao. Judas e hahaere ma temurikopu na sileni, tena aia ekairarao hoki na sileni raa.

⁷ Emeia Jisas e meake ma, "Tiaki te hine naa! Te hine naa e tataohi roo te lloo raa ki tanattana te aho Anau e me ki tanu raa. ⁸ Na tama hakaalloha raa e me ki nnoho tahi ma kootou, e meia Anau selavaa te noho tahi ma kootou."

Te kanohenua raa e hihhai ki kkite Lasarus

⁹ Tammaki na Jiu kullono ma Jisas kutae i Betani, tena laatou ki oo i te matakaina raa, ia laatou se oo koi e mee Jisas enoho i te kina raa, e meia laatou e oo e mee laatou e hihai hoki ki kkite Lasarus, te tama ni mate raa, tena Jisas ki hakaora aia no ora raa. ¹⁰ Kito na maatua hakananniu raa ki tattara ma ki taa hoki Lasarus ki mate, ¹¹ maitaname te tattara te ora muri Lasarus raa e mee na Jiu raa nose hakattina laatou, tena ki hakattina koi iaa Jisas.

Jisas ku haere i Jerusalem pera ma he tuku

(Matiu 21.1-11; Mak 11.1-11; Luk 19.28-40)

¹² Te aho taiao raa, na tama ni oo ake i te Kai te Pasova raa kullono ma Jisas ku haere ake i Jerusalem. ¹³ Kito na tama raa ki tuutuu na raraa na laakau raa, tena ki oo ake ma ki ttiri Jisas; na tama raa e haere vavaa ma, "Hakammaha TeAtua!

TeAtua e hakatapu te Tama e hamai i te inoa TeAriki raa!

TeAtua e hakatapu te Tuku Israel!"

¹⁴ Jisas e kite te donki, tena ki kake i aruna te manu raa no tere, e ssau pera ma hea e mmau i roto te Launiu Tapu ma,

¹⁵ "Te matakaina e rahi Saion, auu se mattaku!

Teenei te Tuku kootou nei ku hamai,

ia e tere atu i aruna te donki."

¹⁶ Na disaipol raa se illoa te mee nei i te kaamata; e meia te saaita Jisas ni ora muri ma na mahi hai mmahi raa, tena laatou ku mannatu na tattara e mmau i roto te Launiu Tapu tera e tattara i te vahi Jisas raa, tena laatou se ppena hoki te mee nei ma ki hakammaha Tama raa.

¹⁷ Te kanohenua ni ttuu i te kina raa ma Jisas te saaita Aia ni kannaa ake Lasarus ki hamai i aho ma tetaruma raa, tena ki hakaora tama raa ku tattara ake hea ni kapihi ake raa. ¹⁸ Tera hea te kanohenua raa e oo ma ki ttiri laatou ma Jisas, maitaname laatou e llono ma teeraa ko Jisas e ppena te mirakol raa. ¹⁹ Kito na Farisi raa ki tattara hokolaatou ma, "Kootou ekkite, taatou ku sei ina mee roo hakaatoa! Kira ake, te maarama nei hakaatoa ku tauttari Tama raa!"

Na tama i Grikraa ku sesee Jisas

²⁰ Eisi na Grik hoki i roto na tama e oo i Jerusalem ma kilotu te saaita te Kai raa. ²¹ Na tama raa e oo iaa Filip raa (teenei he tama i Betsaida i roto Galili) no meake, "Tama hakamaatua, maatou e hihhai ki kkite Jisas."

²² Kito Filip ki haere no meake Andru, tena tokorua raa ki oo no meake Jisas. ²³ Tena Jisas ki meake tokorua raa, "Te saaita te Tamariki te Tama nei e me ki too na mahi hai mmahi raa kutae mai. ²⁴ Anau e tattara atu te hakamaoni: te hua te wit raa e me ki selavaa te tammaki na kai kame aia setteiho i aruna te kerekere raa no mate. Kame te hua raa e mate, tena na hua aia e hua raa e me ki tammaki roo. ²⁵ Na tama e hakasessere na ora laatou raa e me ki llano i taha ma te ora hakamaoni raa, tena na tama

se mannako na ora laatou ite maarama nei raa e me kitoo te ora e ora tahi. ²⁶ Te tama e hihai ki hehekau ma Anau raa ki tautari Anau, ki lavaa na tama hehekau Anau raa te nnoho ma Anau ite kina Anau e noho raa. Tena te Tamana Anau raa e me ki hakammaha na tama e hehekau ma Anau raa.

Jisas e tattara i te mate Aia

²⁷ “Te saaita nei Anau ku tipuaina haeroo i roto Anau. Kaa hea Anau e me ki meake? Eaa, Anau ki meake ma, “Tamana, Auu se tiaki te saaita raa ki tae mai?” Emeia, kaa teenaa kaa hea Anau e hamai naa. Anau e hamai ki hakalono llihu te saaita naa. ²⁸ Tamana, kou mai na mahi hai mmahi i te inoa Akoe!”

Tena te reo raa ki tattara iho ite vaelani ma, “Anau ku oti te kou atu na mahi hai mmahi i te inoa Anau, tena Anau e me ki kou atu hakaraoi na mahi naa.”

²⁹ Tekanohenua ettuu ite kina raa ellono tereora, tena alaa tama ki tattara ma teeraa he hatturi, ia alaa tama e mee ma, “Teeraa he ensel e tattara ake Tama raa!”

³⁰ Emeia Jisas e tattara ake na tama raa ma, “Te reo raa se tattara iho ma kirono Anau, emeia killono kootou. ³¹ Te saaita nei ko te saaita e me ki hakatonotonu te maarama nei; te saaita nei te tama hakamatua ite maarama nei raa e me ki hakattuu ria i taha ma te kakkake aia raa. ³² Te saaita Anau e me kissauria i aruna no haere i taha ma te maarama nei raa, Anau e me ki hakattaki mai na tama hakaatoa i te maarama nei raa ki haere Anau.” ³³ Jisas e tattara ake peenei ki huri ake te mate ia ma na hakalono llihu Aia.

³⁴ Kito te kanohenua raa ki meake, “Na tuua taatou raa e tattara mai ma te Mesaia raa e me ki noho tahi roo. Kaa Akoe e tattara peehee ma te Tamariki te Tama nei e me ki ssauria i aruna? Tena kaa koai te Tamariki te Tama nei naa?”

³⁵ Kito Jisas ki meake, “Te Maahina raa e me ki nnoho ma kootou paa saaita koi. Kootou ki hahaere te saaita te Maahina raa ennoho ma kootou, ki selavaa te pouri raa te haere atu no uhi kootou; maitaname te tama e hahaere i roto te pouri raa se iroa te kina aia e haere raa.

³⁶ Hakattina i te Maahina raa, te saaita te Maahina raa e nnoho ma kootou, tena kootou e me ki mee pera ma ni tama te maahina.”

Na Jiu raa se hakattina

Jisas e tattara ake na tattara nei no oti, tena Aia ki haere no mmuni i taha ma na tama raa. ³⁷ Niaina roo ma Jisas e ppena na mirakol nei i mua na karemata na tama raa, e meia na tama raa se hakattina koi iaa Jisas, ³⁸ tena hea profet Aisaia ni tattara raa ku huri mai no hakamaoni ma:

“Te Ariki, koai te tama e hakattina na tattara maatou e tattara ake raa?

Te Ariki e huri ake na mahi Aia raa aii?”

³⁹ Tena na tama raa se lavaa te hakattina e mee Aisaia e tattara hoki ma:

⁴⁰ “Te Atua e mee na karemata na tama raa no sseni,

tena ki ppui na hakataakoto na tama raa,

ki se lavaa na karemata na tama raa te kkite,

tena na kapuroro na tama raa se lavaa te illoa,

tena Te Atua e mee ma na tama raa se lavaa te oo ake Aia,

ma ki tokonaki Tama raa na tama raa.”

⁴¹ Aisaia e tattara peenei, maitaname aia e kite na mahi hai mmahi Jisas; tera hea aia e tattara i te vahi Tama raa.

⁴² Niaina ma e tammaki na tama hakamattua na Jiu raa e hakattina iaa Jisas, e meia laatou se hihai ki tattara ma killono na tama e mee laatou

e mattaku na Farisi raa; ma ka oti na tama raa ku hakatuu laatou i taha ma te hare lotu. ⁴³ Na Farisi raa e mannatu ma na tama ki hakammaha koi laatou, tena laatou se mannatu hoki ma TeAtua ki hakammaha laatou.

Na tattara hakatonutonu Jisas

⁴⁴ Jisas e tattara ake hakamaroa ma, “Te tama e hakatina Anau raa se mee ma e hakatina koi Anau, e meaia aia e hakatina hoki te Tama e kauna ria mai Anau raa. ⁴⁵ Ia te tama e kite Anau raa e kite hoki te Tama e kauna ria mai Anau raa. ⁴⁶ Anau e hamai i roto te maarama nei pera ma he maahina, ki selavaa na tama hakaatoa e hakattina Anau raa te nnoho koi i roto te pouri raa. ⁴⁷ Kame hetama erono na tattara Anau raa no se tautari; Anau selavaa te hakatonutonu te tama naa. Anau se hamai ki hakatonutonu te maarama nei, e meaia Anau e hamai ki tokonaki te maarama nei. ⁴⁸ Na tama se hihhai Anau, ia se hihhai hoki ki too na tattara Anau raa e isi te Tama hokotahi e me ki hakatonutonu laatou. Na tattara Anau e tattara raa ko na tattara tera e me ki hakatonutonu laatou i te aho hakaoti raa! ⁴⁹ Te tattara nei e hakamaoni, maitaname Anau se tattara i na mahi Anau Hokonnau, e meaia te Tamana ni kauna ria mai Anau raa e tattara mai hea Anau e me ki tattara atu raa. ⁵⁰ Tena Anau e iroa pera ma na tattara Aia raa e kou mai te ora e ora tahi. Tena na tattara Anau e tattara raa, ni tattara Tamana e tattara mai Anau ki tattara atu.”

13

Jisas e huhui na tapuvae na disaipol Aia

¹ Teena ko te aho i mua te Kai te Pasova raa. Jisas e iroa pera ma te saaita Aia ku mee ki tiaki te maarama nei no vaakai te Tamana raa ku tae mai. Aia na vahao hakaatoa e laoi na tama i roto te maarama nei tera e mee pera ma ni tama roo Aia raa, tena Aia e laoi na tama raa haere no tae roo te hakaoti.

² Jisas ma na disaipol Aia raa e nnoho ma kikkai te hiahi. E meaia Satan ku oti te kou ake te hakataakoto ia Judas Iskariot, te tama Saimon raa ma ki hakari ake Jisas i na tama hakamattua raa. ³ Jisas e iroa pera ma te Tamana e kou ake na mahi hakaatoa Aia, tena Aia e iroa pera ma Aia e hamai i TeAtua, tena e me ki vaakai i TeAtua. ⁴ Kito Jisas ki mahike i taha ma te tebol raa no ui te kaukahu Aia raa, tena ki nnoa te muri maro raa areha na paioa Aia. ⁵ Kito Aia ki nnini na vai raa i roto te paa kumete, tena ki kaamata no huhui na tapuvae na disaipol raa, tena Aia ki hakapakupaku na tapuvae na tama raa ma te muri maro Aia e nnoa areha na paioa Aia raa.

⁶ Jisas e haere huhui na tapuvae na tama raa no tae ake Saimon Pita, tena Saimon Pita ki meake, “Te Ariki, Akoe e me ki huhui na tapuvae anau?”

⁷ Tena Jisas ki meake Pita, “Te saaita nei akoe se iroa hea Anau e ppena nei, e meaia i muri akoe e me ki iroa.”

⁸ Kito Pita ki meake, “Akoe selavaa roo te huhui na tapuvae anau he saaita!”

Tena Jisas ki meake, “Kame Anau se huhui na tapuvae akoe naa, tena akoe selavaa te mee pera ma he disaipol Anau.”

⁹ Kito Saimon Pita ki meake, “Te Ariki, kame peena Akoe selavaa te huhui koi na tapuvae anau nei! Huhui hoki na rima ia ma te pohouru anau raa.”

¹⁰ Tena Jisas ki meake, “Na tama e kookou hakaatoa raa ku matahua roo, tena laatou ku se tau hoki te kookou, e meaia na tapuvae laatou raa e kkere koi. Kootou hakaatoa e matahua, e meaia he tama hokotahi se matahua.”

11 (Jisas ko nairoa roo avare tetama e me ki hakari ake Aia i na tama hakamattua raa; tera hea Aia e tattara ma, "Kootou hakaatoa e matahua, e meia he tama hokotahi koi se matahua.")

12 Jisas e huhui na tapuvae na disaipol raa no oti, tena Aia ki uru hakaraoi te kaukahu Aia raa, tena ki vaakai no noho te kina Aia ni noho raa. Kito Aia ki meake, "Kootou e illoa hea Anau e ppena ikootou tesaaita nei?"

13 Kootou ekakanna Anau Rabai ia ma TeAriki, tena etonu kootou te ppena peenaa, maitaname teenei Anau nei. 14 Anau TeAriki ia ma te Rabai kootou nei e huhui vahao nei koi na tapuvae kootou raa. Tena kootou hoki ki huhui na tapuvae kootou hokkootou. 15 Anau e huri atu hea kootou e me kippena raa, tena kootou e me kippena hea Anau ni ppena ikootou tesaaita nei raa. 16 Anau e tattara atu te hakamaoni: te tama heheka raa se hakamaatua i aruna te tama hakamaatua aia raa, tena na tama ekavekave na tattara raa se hakamattua i aruna te tama e kauna laatou raa. 17 Teenei kootou ku illoa te hakamaoni nei te saaita nei, tena kootou e me ki hihhia roo kame kootou e tauttari na mee nei.

18 "Anau se tattara kootou hakaatoa; Anau e iroa na tama Anau e hirihiri raa. Emeia na tattara i roto te Launiu Tapu nei e me ki hakamaoni, 'Te tama e kaikkai hakapaa maaua na kai anau raa e me ki huri no haeo anau.'

19 Anau e tattara atu na mee nei i mua na mee nei e kapihi atu, tena te saaita na mee nei e kapihi atu raa, kootou e me ki hakattina pera ma, 'Anau ko Nau koi'. 20 Anau e tattara atu te hakamaoni; koai te tama e too hakaraoi te tama Anau e kauna raa e too hakaraoi hoki Anau, tena koai e too hakaraoi Anau e too hakaraoi hoki te Tama e kauna ria mai Anau raa."

Judas e me ki hakari ake Jisas i na tama hakamattua raa

(Matiu 26.20-25; Mak 14.17-21; Luk 22.21-23)

21 Jisas e tattara ake peenei no oti, tena Aia ku tipuaina haeo roo, kito Aia ki meake tahi koi na tama raa ma, "Anau e meatu te hakamaoni: he tama kootou e me ki hakari ake Anau i na tama hakamattua raa."

22 Tena na disaipol raa ku oho no kirakira huri hokolaatou ma Jisas e tattara aii. 23 Tena he disaipol hokotahi, te tama Jisas e hihai mahi raa, e noho taapiri ake Jisas. 24 Kito Saimon Pita ki auna ake te tama raa, tena ki meake, "Vahiri atu Tama raa ma Aia e tattara aii."

25 Kito te disaipol raa ki hakapare atu te vahi Jisas raa no vahiri ake ma, "TeAriki, koai te tama naa?"

26 Tena Jisas kimeake, "Anau e me kittoki ni haraoa i roto te hakamomoa raa, tena ku kou ake te tama naa; teena ko te tama Anau e tattara." Kito Jisas ki too te muri haraoa raa no toki te hakamomoa raa, tena ki kou ake Judas, te tama Saimon Iskariot raa. 27 Tesaaita koi Judas ni too te haraoa raa, Satan ku tau i roto aia. Kito Jisas kimeake tama raa, "Akoe ki vave ma hea akoe e me kippena raa!" 28 Iaa se hai tama na disaipol raa e illoa ma Jisas e meake peeraa iaa Judas raa. 29 E mee Judas ko te tama e rorohi te muri kopu na sileni raa, tena e isi na disaipol e mannatu ma Jisas e meake Judas ki haere nosui hea laatou e hihhai ki mee te kai raa, ia seai naa ku kou ake ni mee ma na tama hakaalloha raa.

30 Judas e too te haraoa raa, tena ki haere iaho tesaaita naa koi. Te mee raa ku poo.

Te tuua vahao nei

31 Judas ku oti te haere, tena Jisas ki meake, "Te saaita nei kootou e me ki kkite na mahi hai mmahi te Tamariki te Tama nei; te saaita nei Aia e me ki huri ake na mahi hai mmahi TeAtua raa i roto Aia. 32 Tena kame Aia

e huri ake na mahi hai mmahi TeAtua raa i roto Aia, TeAtua e me ki huri ake hoki na mahi te Tamariki te Tama nei i roto Aia, tena Aia e me ki ppena koi peenei te vahao hokotahi nei. ³³ Aku tamalliki, Anau se lavaa te nnoho ma kootou saaita roroa hoki. Kootou e me ki sесе Anau; e meia Anau e meatu kootou te saaita nei hea Anau ni meake na tama hakamattua na Jiu raa ma, 'Kootou se lavaa te oo i te kina Anau e me ki haere raa.' ³⁴ Tena te saaita nei Anau e me ki kou atu tetuaa vahao nei: laoi te tama ma te tama. Tena kootou kilaoi te tama ma te tama essau pera ma Anau elaoi kootou. ³⁵ Kame kootou e laoi te tama ma te tama, tena na tama hakaatoa e me ki illoa pera ma kootou ni disaipol Anau."

Pita e kore e toru na vahao ma aia se iroa Jisas

(Matiu 26.31–35; Mak 14.27–31; Luk 22.31–34)

³⁶ Kito Saimon Pita ki vahiri ake Jisas, "TeAriki, Akoe e me ki haere i hee?" Tena Jisas ki meake, "Akoe se lavaa te tautari mai Anau te saaita nei, e meia i muri akoe e me ki tautari mai Anau."

³⁷ Kito Pita ki meake, "TeAriki, aiea anau selavaa te tautari Akoe te saaita nei naea? Anau e tanattana ki mate ma Akoe!"

³⁸ Tena Jisas ki meake, "Akoe e tanattana hakamaoni ki mate ma Anau? Anau e meatu te hakamaoni: i mua te manu tane raa e tani te poo nei, akoe e me ki kore e toru na vahao pera ma akoe se iroa Anau."

14

Jisas ko te mateara e haere te Tamana

¹ Tena Jisas ki meake na disaipol raa, "Kootou ki se tipuaina no mamannatu tammaki. Kootou ki hakattina TeAtua, tena ku hakattina hoki Anau. ² Etammakiroo na rum i roto te hare te Tamana Anau raa, tena Anau e me ki haere no tanattana ni kina ma kootou. Anau selavaa te tattara atu peenei kame te mee nei se hakamaoni. ³ I muri Anau ku oti te haere no tanattana na kina kootou raa, tena Anau e me ki vaakai mai no too kootou ki oo taatou; kinnoho kootou ma Anau ite kina Anau enohoraa. ⁴ Kootou e illoa te mateara e haere ite kina tera Anau e haere raa?"

⁵ Kito Tomas ki meake Jisas, "TeAriki, maatou se illoa te kina Akoe e haere naa; kaa maatou e me ki illoa peehee te mateara e haere notae i te kina naa?"

⁶ Tena Jisas ki meake Tomas, "Anau ko te Mateara, te Hakamaoni ia ma te Ora; Anau ko te mateara, tena se hai mateara peeraa hoki te tama e lavaa te tae Tamana. ⁷ Teenei kootou ku illoa Anau te saaita nei, tena kootou e me ki illoa hoki te Tamana, tena kaamata te saaita nei kootou ku illoa Tama raa, ia kootou ku oti te kkite Tama raa."

⁸ Kito Filip ki meake Jisas, "TeAriki, huri mai te Tamana ki kkite maatou; teena koi hea maatou e hihhai."

⁹ Tena Jisas ki meake, "Filip, Anau ennoho ma kootou taku saaita eroroa roo, tena kootou se ki illoa roo Anau? Na tama e kkite Anau raa e kkite Tamana. Tena, kaa kootou e mee mai ma, 'Huri mai Tamana naea?'"

¹⁰ Filip, akoe se hakattina pera ma Anau e noho i roto Tamana, tena Tamana e noho i roto Anau?" Tena Jisas ki meake na disaipol Aia raa ma, "Na tattara Anau e tattara atu kootou raa seai ma ni tattara koi Anau. Te Tamana e noho tahi i roto Anau raa e ppena hea Aia e maanatu kippena raa."

¹¹ Kootou ki hakattina Anau te saaita Anau e meatu pera ma Anau e noho i roto Tamana, tena Tamana enoho i roto Anau. Kaa seai kootou ku hakattina e mee kootou e kkite na mee e llahi Anau ni ppena raa. ¹² Anau

e tattara atu te hakamaoni: na tama e hakattina Anau raa e me ki ppena na mee Anau ni ppena raa. Hakamaoni, na tama naa e me ki ppena na mee e lahi roo, maitaname Anau e me ki vaakai no nnoho Maaua ma Tamana. ¹³ Tena Anau e me ki ppena he mee peehee kootou e kainno mai i te inoa Anau, ki kkite na tama hakaatoa na mahi hai mmahi TeAtua tera te Tamariki Aia raa e isi. ¹⁴ Kame kootou e kainno mai ni mee peehee i te inoa Anau, tena Anau e me ki ppena hea kootou e kainno mai raa.

Jisas e mee ma TeAnana Tapu e me ki hamai

¹⁵ “Kame kootou e laoi Anau, kootou e me ki tauttari na tuua Anau raa. ¹⁶ Anau e me ki kainno ake te Tamana Anau raa, tena Aia e me ki kou atu teera Tokonaki, te Tamanaa e me ki nnoho tahiroo ma kootou. ¹⁷ Te Tamana ko TeAnana Tapu tera e me ki hakari atu te hakamaoni TeAtua raa. Te maarama nei se lavaa te too Tama raa, e mee te maarama nei se lavaa te kkite, ia te illoa Tama raa. Emeia kootou e illoa Tama raa, maitaname Aia e noho ma kootou, ia e noho hoki i roto kootou.

¹⁸ “Te saaita Anau e haere raa, Anau se lavaa te tiaki kootou ki nnoho hokkootou; Anau e me ki vaakai mai kootou. ¹⁹ Se roroa te maarama nei ku se lavaa te kkite Anau, e meia kootou e me ki kkite Anau; e mee Anau e ora, tena kootou hoki e me ki ora. ²⁰ Te saaita te aho naa e tteihoi mai raa, kootou e me ki illoa pera ma Anau e noho i roto Tamana, tena kootou e nnoho i roto Anau, e ssau pera ma Anau e noho i roto kootou.

²¹ “Na tama e hakallono na tuua Anau raa, tena ki tauttari na tuua raa ko na tama e laoi Anau. Te Tamana Anau raa e me ki laoi na tama tera e laoi Anau raa; Anau hoki e me ki laoi na tama raa, tena ku huri ake Anau Hokonna i na tama raa.”

²² Tena Judas (seai ma ko Judas Iskariot) ki meake, “Te Ariki, Akoe e me ki huri mai Akoe Hokkoe i maatou, kaa na tama i te maarama nei raa e me ki seai?”

²³ Kito Jisas ki meake te tama raa, “Te tama e laoi Anau raa e me ki tauttari na akoako Anau. Te Tamana Anau raa e me ki laoi aia, tena Anau ma te Tamana Anau raa e me ki oo mai no nnoho ma te tama naa. ²⁴ Te tama se laoi Anau raa se lavaa te tautari na akoako Anau. Tena na akoako kootou ni llono raa seai ma ni akoako Anau, e meia na akoako raa e oo mai Tamana, te Tama ni kauna ria mai Anau raa.

²⁵ “Anau kuoti te tattara atu na mee nei te saaita Anau ni nnoho ma kootou raa. ²⁶ TeAnana Tapu, te Tokonaki kootou tera te Tamana e kauna ria atu kootou i te inoa Anau raa e me ki akoako atu kootou na mee roo hakaatoa, tena ku mee kootou ki mannatu na mee roo hakaatoa Anau ni tattara atu raa.

²⁷ “Te noho laoi nei ko te mee Anau e tiaki ki nnoho ma kootou; te nei he noho laoi Anau tera Anau e kou atu kootou. Anau se kou atu pera ma na tiputipu te maarama nei kame e kou atu na mee raa. Auu se tipuaina no mamannatu tammaki; ia auu se mattaku. ²⁸ Kootou ellono Anau e tattara atu kootou, ‘Anau e me ki haere, e meia Anau e me ki vaakai mai kootou.’ Kame kootou e laoi Anau, tena kootou e me ki hihhia, maitaname Anau e me ki haere te Tamana Anau raa, e mee Aia e hakanaani i aruna Anau. ²⁹ Anau e tattara atu kootou na mee nei vahao nei i mua na mee nei e me ki kapihi atu raa, tena te saaita na mee nei e kapihi atu raa, kootou e me ki hakattina. ³⁰ Anau se lavaa te tattara ma kootou ki roroa hoki, maitaname te tama hakamaatua te maarama nei raa ku hamai. Tama raa se isi na mahi aia i aruna Anau, ³¹ e meia te maarama nei e tau te illoa pera ma Anau e laoi te Tamana; tera hea Anau e ppena na mee hakaatoa Aia e mee mai Anau ki ppena raa.

“Oo mai, taatou ki oo i taha ma te kina nei.

15

Jisas ko te laakau vain hakamaoni

¹ “Anau ko telaakau vain hakamaoni, tena te Tamana Anauraa ko te Tama te paupaku raa. ² Tama raa e me kittuu itaha na raraa Anau tera se hhua na hua raa, tena ku verevere hakaraoi na raraa tera e hhua na hua raa ki atea ki hhua tammaki na hua. ³ Kootou ku oti te matahua e mee na akoako Anau ni kou atu kootou raa. ⁴ Hukui tahi ma Anau, tena Anau e me ki hukui tahi ma kootou. Te raraa hokoia se lavaa te hua na hua, te raraa raa e me ki hua koi kame aia e mmau ma te laakau vain raa. Tena kootou hoki se lavaa te hhua na hua kame kootou se hukui ma Anau.

⁵ “Anau ko telaakau vain, tena kootou ko na raraa. Na tama tera e hukui ma Anau, tena Anau e hukui ma laatou raa e me ki hhua tammaki na hua; maitaname kootou selavaa te ppena ni mee kame Anau sei.

⁶ Te tama se hukui ma Anau raa e me ki peesia ria pera ma he raraa ki moe no pakupaku; na raraa peenei raa e me ki hakuu ria nolletu i roto te ahi ki vvela raa. ⁷ Kame kootou e hukui ma Anau, tena na uata Anau raa e mmoe i roto kootou, tena kootou e lavaa te kainno mai ni mee peehee kootou e hihhai, tena kootou e me ki to na mee naa. ⁸ Na hua kootou e hhua raa e huri ake na mahi hai mmahi te Tamana Anauraa; tera hea kootou e mee pera ma ni disaipol Anau.

⁹ “Anau e laoi kootou pera ma te Tamana e laoi Anau; hukui tahi ma Anau ki laoi Anau kootou. ¹⁰ Kame kootou e tauttari na tattara Anau raa, tena kootou e me ki nnoho i roto te laoi Anau raa, e ssau pera ma Anau e tautari na tattara te Tamana Anau raa, tena Anau e noho i roto te laoi Aia.

¹¹ “Anau e tattara atu na mee nei ma ki moe te hihia Anauraa i roto kootou, tena kootou e me ki hihhia hakamaoni. ¹² Te tuua Anau raa e mee peenei: laoi te tama ma tetama, e ssau pera ma Anau e laoi kootou raa.

¹³ Te laoi e rahi roo te tama e lavaa te isi ki tokonaki na soa aia raa ko te ora aia. ¹⁴ Tena kootou e me ki mee pera ma ni soa Anau kame kootou e ppena hea Anau ni tattara atu raa. ¹⁵ Anau ku se lavaa hoki te kanna kootou pera ma ni tama hehekau, maitaname na tama hehekau raa se illoa hea te tama hakamaatua laatou raa e hihhai. Emeia Anau ekanna kootou pera ma ni soa Anau, maitaname Anau ku oti te tattara atu na mee hakaatoa Anau e rono te Tamana Anau raa e tattara mai. ¹⁶ Kootou se hirihiri Anau; Anau ni hirihiri kootou, tena ki tini kootou ki oo no hhua tammaki na hua, na hua tera e me ki mmoe tahi raa. Tena te Tamana e me ki kou atu kootou niaa kootou e kainno ake Aia i te inoa Anau. ¹⁷ Teenei te tuua Anau e meatu kootou: laoi te tama ma te tama.

Te kiri lloto na tama te maarama nei

¹⁸ “Kame na tama te maarama nei e kirilloto kootou, tena kootou ki mannatu pera ma laatou e kirilloto Anau imua. ¹⁹ Kame kootou e tauttari na tiputipu te maarama nei raa, tena na tama te maarama nei raa e me ki hihai roo kootou pera ma ni tama roo laatou. Emeia Anau ni hirihiri kootou ki oo mai i taha ma te maarama nei, tena kootou sei ma ni tama te maarama nei; tera hea na tama te maarama nei raa e kirilloto kootou.

²⁰ Mannatu hea Anau ni tattara atu kootou raa: ‘Na tama hehekau raa se hakamattua i aruna na tama hakamattua laatou raa.’ Kame na tama raa e kou mai na hakalono llihu Anau, tena na tama raa e me ki kou atu hoki na hakalono llihu kootou; kame laatou e hakalono na akoako Anau raa, tena na tama raa e me ki hakalono hoki na akoako kootou raa. ²¹ Emeia na tama raa e me kippena na mee nei hakaatoa i kootou, e mee kootou ni tama Anau, tena laatou hoki se illoa te Tama ni kauna ria mai Anau raa.

²² Na tama raa se lavaa te mannatu ma laatou e haissara, ia peeraa

Anau ki se hamai no tattara ake na tama raa, peeraa vahao nei na tama raa selavaa te tattara huhu na haisara laatou raa. ²³ Na tama e kiri lloto Anau raa ekiri lloto hoki te Tamana Anau raa. ²⁴ Na tama raa selavaa te mannatu ma laatou e haisara peeraa Anau ki se hamai no ppena i mua nakaremata laatou raa na mee tera se hai tama hoki ni ppena raa, tena na tama raa ni kkite na mee Anau ni ppena raa, tena laatou ku kiri lloto Anau ma te Tamana Anau raa. ²⁵ Emeia na mee nei e me ki kapihia atu ki mee na tattara e mmau i roto na tuua nei raa ki hakamaoni: 'Na tama raa e lloto vare koi Anau.'

²⁶ "Te Tokonaki e me ki hamai, teena ko TeAnana Tapu tera e hamai i TeAtua raa, tena Aia e me ki hakari mai te hakamaoni Tamana. Anau e me ki kauna ria atu TeAnana Tapu e nnoho laaua ma Tamana raa, tena Aia e me ki tattara atu kootou i te vahi Anau. ²⁷ Tena kootou hoki e me ki tattara i te vahi Anau, maitaname kootou ni nnoho ma Anau i te kaamata roo.

16

¹ "Anau ku oti te tattara atu na mee nei, ki selavaa kootou tetiaki na hakattina kootou raa. ² Kootou e me ki hakattuarua itaha ma na hare lotu, tena e isi te saaita koi hamai tera na tama e me ki taa kootou no mmatera e me ki mannatu ma laatou e ppena hea TeAtua e hihai. ³ Na tama e me ki ppena na mee nei i kootou, maitaname laatou se illoa Anau ia ma te Tamana Anau raa. ⁴ Emeia Anau ku oti te tattara atu kootou, maitaname e isi te saaita e me ki tae atu, tena kootou e me ki kkite na tama raa e ppena na mee nei, tena kootou e me ki mannatu hea Anau ni tattara atu kootou raa.

Na uata TeAnana Tapu

"Anau ni se tattara atu na mee nei i te kaamata roo e mee Anau e nnoho ma kootou. ⁵ Emeia te saaita nei, Anau e me ki vaakai i te Tama tera ni kauna ria mai Anau raa, e meia se hai tama kootou e vahiri mai Anau ma Anau e me ki haere i hee. ⁶ Emeia te nei Anau ku oti te tattara atu kootou nei, tena kootou e me ki alloha roo i roto kootou. ⁷ Emeia Anau e tattara atu te hakamaoni: e me ki tauareka ma kootou kame Anau e haere i taha, maitaname kame Anau se haere i taha, te Tokonaki raa selavaa te hamai. Emeia kame Anau e haere i taha, tena Anau e me ki kauna ria mai te Tokonaki raa ki hamai no nnoho ma kootou. ⁸ Tena te saaita Aia e hamai raa, Aia e me ki huri ake na tama hakaatoa te maarama nei raa te hakamaoni pera ma laatou e sara i te vahi na haisara ia ma hea e tonu ia ma te hakatonutonu TeAtua i na tama raa. ⁹ Na tama raa e sara i te vahi na haisara, maitaname na tama raa se hakattina i Anau; ¹⁰ na tama raa e sara i te vahi na mee e tonu, maitaname Anau e me ki vaakai i te Tamana Anau raa, tena kootou selavaa hoki te kkite Anau; ¹¹ tena na hakataakoto na tama raa e sara i te vahi na tama TeAtua e me ki hakatonutonu raa, maitaname TeAtua ku oti te hakatonutonu te tama hakamaatua i te maarama nei raa. *

¹² "Anau eisi tammakiroo na mee ki tattara atu kootou, e meia na mee nei e me ki tammakiroo ma kootou te amo te saaita nei. ¹³ Tena te saaita TeAnana Tapu raa e hamai raa, Aia e me ki huri atu te hakamaoni TeAtua, tena Aia e me ki hakattaki kootou ki illoa te hakamaoni na mee roo hakaatoa. Tama raa selavaa te tattara i na mahi Aia Hokoa, e meia Tama raa e me ki tattara atu kootou hea Aia e rono raa, tena Aia e me ki tattara atu kootou na mee tera e me ki oo mai i muri raa. ¹⁴ Tama raa e me

* 16:11 16.11 te tama hakamaatua i te maarama nei raa ko Satan

ki huri atu kootou na mahi hai mmahi Anau, maitaname Aia e me ki too hea Anau ni tattara ake Aia raa no tattara atu kootou. ¹⁵ Na mee hakaatoa te Tamana Anau raa e isi raa ni mee Anau; tera hea Anau e tattara atu pera ma TeAnana Tapu raa e me ki too hea Anau e tattara ake Aia ki tattara atu kootou raa.

Te alloha ia ma te hihhia

¹⁶ “Seroroa kootou e me ki selavaa tekkite Anau, tena seroroa hoki kootou e me kikkite Anau.”

¹⁷ Tena eisi na disaipol ku vahihhiri hokolaatou ma, “Te hakataakoto te tattara nei raa e mee maea? Tama raa e tattara mai taatou ma seroroa taatou e me kissekkite Aia, tena seroroa hoki taatou e me kikkite Aia, tena Aia e tattara hoki ma, ‘Na mee nei e mee raa e mee Anau e me ki haere te Tamana Anau raa.’ ¹⁸ Te tattara ma ‘seroroa raa’ e mee maea? Taatou se illoa hea Tama raa e tattara mai taatou raa.”

¹⁹ Jisas eiroa ma na disaipol raa e mee ma kivahiri ake Aia, kito Aia ki meake na tama raa, “Anau e meatu kootou, ‘Seroroa kootou e me kissekkite Anau, tena seroroa hoki kootou e me kikkite Anau.’ Teenei hea kootou e vahihhiri hokkootou? ²⁰ Anau e tattara atu te hakamaoni: kootou e me ki alloha no tanittani hakamaroaroa, e meia na tama te maarama nei raa e me ki hihhia; kootou e me ki alloha, e meia ki oti na alloha naa ku huri no hihhia. ²¹ Te hine ku taapiri ki mamaoha raa e me ki aroha aia hokoia, maitaname te saaita te hakalono lihu aia raa ku tae ake; e meia te saaita te tamariki raa e hopo raa, te hine raa e me ki ssiri na hakalono lihu aia raa hakaatoa, maitaname aia ku hihia e mee te tamariki raa ku haanau iho i te maarama nei. ²² Teenei hea e nnoho ma kootou te aho nei: kootou e me ki alloha, e meia Anau e me ki kite kootou hakaaroi, tena kootou e me ki hihhia roo i roto na hatu manava kootou, teenei ko te hihia tera se hai tama e lavaa te ui i taha ma kootou.

²³ “Te saaita te aho naa e tae mai raa, kootou e me ki selavaa te kainno mai Anau nimee peehee. Anau e tattara atu te hakamaoni: Te Tamana e me ki kou atu niaa kootou e kainno ake Aia i te inoa Anau. ²⁴ I mua, kootou se hai tama e kainno ake TeAtua i te inoa Anau niaa kootou e hihhai, ia kainno tena kootou e me ki too ki lavaa kootou te too te hihia hakamaoni.

Na mahi Jisas e raka i aruna na mahi te maarama nei

²⁵ “Anau e tattara atu kootou na mee nei ina tattara hurihuri. Emeia eisi te saaita e me ki tae mai, tena Anau selavaa te tattara atu na tattara hurihuri, e meia Anau e me ki tattara hakamatahua atu kootou i te vahi te Tamana. ²⁶ Te saaita te aho naa e tae mai raa, kootou e me ki kainno ake Tama raa na mee i te inoa Anau, tena Anau se tattara atu ma Anau e me ki kainno ake Tama raa ma kootou, ²⁷ maitaname te Tamana Hokoia e laoi kootou. Aia e laoi kootou maitaname kootou e laoi Anau, tena ki hakattina pera ma Anau e hamai TeAtua. ²⁸ Anau e hamai Tamana nota e mai i te maarama nei. Tena vahao nei Anau e me ki tiaki te maarama nei no vaakai muri te Tamana Anau raa.”

²⁹ Tena na disaipol Aia raa kimeake Jisas ma, “Te saaita nei Akoe ku tattara hakamatahua mai, tena Akoe ku se tattara na tattara hurihuri.

³⁰ Te saaita nei maatou ku illoa pera ma Akoe e iroa roo na mee hakaatoa; Akoe e iroa na hakataakoto na tama hakaatoa niaina laotou se vahiri atu Akoe. Te mee nei e mee maatou no hakattina pera ma Akoe e hamai TeAtua.”

³¹ Kito Jisas ki meake na tama raa, “Kootou ku hakattina roo te saaita nei? ³² Eisi te saaita e me ki tae mai, tena te saaita naa ku tae mai, teenaa

ko te saaita kootou hakaatoa e me ki maaseu huri no huro na matakaina kootou raa, tena kutiaki Anau ki noho Hokonnau. Emeia Anau se mee ma Anau e noho Hokonnau, maitaname Tamana e noho irotou Anau. ³³ Anau e tattara te mee nei kilavaa kootou tennoho taravare e mee kootou e hukui ma Anau. Na tama te maarama nei raa e me ki mee kootou ki hakalono llihu. Emeia kootou ki se mattaku! Anau ku oti te seu na mahi te maarama nei!"

17

Jisas e lotu ki tokonaki na disaipol Aia

¹ Jisas e tattara ake na tattara Aia raa no oti, tena Aia ki kkira i te vaelani no lotu ma, "Tamana, te saaita Anau e me ki hakalono llihu raa ku tae mai. Huri ake na mahi hai mmahi te Tamariki Akoe raa, ki lavaa te Tamariki Akoe raa te huri ake na mahi hai mmahi Akoe raa. ² Maitaname Akoe e kou mai Anau na mahi ki hakamaatua i aruna na tama roo hakaatoa ma ki lavaa Anau te kou ake te ora e ora tahi raa i na tama Akoe ni kou mai Anau raa. ³ Tena te hakataakoto te ora e ora tahi raa e mee na tama ki illoa Akoe; Te Atua hokotahi tera e hakamaoni raa, ia ki illoa hoki Jisas Kraiss, te Tama Akoe ni kauna ria mai raa. ⁴ Anau ku oti te huri ake na mahi hai mmahi Akoe raa i te maarama nei; Anau ku oti te ppena na uata hakaatoa Akoe ni kou mai Anau ki ppena raa. ⁵ Tamana! Kou mai na mahi hai mmahi Akoe raa vahao nei Akoe koi noho ma Anau, kou mai na mahi e ssau pera ma na mahi Anau ni isi te saaita Anau ni noho ma Akoe i mua te maarama nei ni tipu ake raa.

⁶ "Anau e tattara ake na tama Akoe ni kou mai i roto te maarama nei raa no illoa mai Akoe. Na tama raa ni tama Akoe, tena Akoe ekou mai na tama raa i Anau. Na tama raa e hakallono roo na tattara Akoe raa, ⁷ tena te saaita nei laatou ku illoa pera ma na mee hakaatoa Akoe ni kou mai Anau raa ni mee e oomai Akoe. ⁸ Anau e tattara ake nollono na tama raa na tattara Akoe ni kou mai Anau raa, tena na tama raa ku too na tattara raa; na tama raa e illoa pera ma Anau e hamai Akoe, tena laatou e hakattina hoki pera ma Akoe e kauna ria mai Anau.

⁹ "Anau e lotu ma na tama raa. Anau se lotu ma na tama te maarama nei hakaatoa, e meia Anau e lotu ma na tama koi Akoe ni kou mai Anau raa, maitaname na tamaraa ni tama Akoe. ¹⁰ Na mee hakaatoa Anau e isi raa ni mee Akoe, tena na mee hakaatoa Akoe e isi raa ni mee Anau, tena na mee raa e me ki huri ake na mahi Anau. ¹¹ Tena te saaita nei Anau e me ki vaakai atu Akoe; Anau kuse lavaa hoki te noho i roto te maarama nei, e meia na tamaraa e me ki nnoho ite maarama nei. Tamana e Tapu! Rorohilaoui na tama raa i na mahi te inoa Akoe, teenaa ko te inoa Akoe ni kou mai Anau ma ki lavaa na tamaraa tennoho pera ma he kanohenua hokotahi, e ssau pera ma Taaua e hokotahi raa. ¹² Te saaita Anau ennoho na tamaraa, Anau erorohi hakaraoui na tamaraa i na mahi te inoa Akoe, teenaa ko te inoa Akoe ni kou mai Anau raa. Anau erorohi hakappuru na tamaraa, tena se haitama na tamaraa ni llano, e meia te tama koi e tau terano raa e me ki rano, ki mee na tattara te Launiu Tapu raa ki hakamaoni. ¹³ Tena te saaita nei, Anau ku haere atu Akoe, tena Anau e tattara na tattara nei i te maarama nei ki lavaa na tama raa te hihhia hakamaoni roo i roto na hatu manava laa-tou. ¹⁴ Anau e kou ake na tattara Akoe raa nollono na tama raa, tena na tama te maarama nei raa ku se hihhia na tama raa, maitaname na hakataakoto na tama raa se hakanatahi pera ma na hakataakoto na tama te maarama nei raa, e ssau pera ma na hakataakoto Anau raa se hakanatahi

ma na hakataakoto na tama te maarama nei raa. ¹⁵ Anau se kainno atu Akoe ki too na tama raa i taha ma te maarama nei, e meia Anau e kainno atu Akoe ki rorohi laoi na tama raa i taha ma na mahi Satan. ¹⁶ Na tama raa seai ma ni tama te maarama nei, essau pera ma Anau seai ma he tama te maarama nei. ¹⁷ Na tattara Akoe raa e hakamaoni, tena Akoe ku hakatapu na ora na tama raa i na mahi na tattara hakamaoni Akoe raa. ¹⁸ Anau e kauna na tama raa ki oo vaa roto te maarama nei, essau pera ma Akoe ni kauna ria mai Anau ki hamai i te maarama nei raa. ¹⁹ Tena ku tokonaki na tama raa. Anau e hoki atu te ora Anau raa ki hehekau ma Akoe, ki lavaa na tama raa te hoki atu hoki na ora laatou raa ki hehekau ma Akoe.

²⁰ "Anau selotu atu ma kitokonaki koi na tama nei, e meia kitokonaki hoki na tama tera e hakattina Anau i na tattara laatou raa. ²¹ Anau elotu ma na tama raa kinnoho pera ma hekanohenua hokotahi. Tamana! Tokonaki na tama raa kinnoho i roto Taaua, ki lavaa na tama te maarama nei raa te hakattina pera ma Akoe e kauna ria mai Anau. ²² Anau e kou ake na tama raa na mahi pera ma na mahi Akoe ni kou mai Anau raa, ia ki lavaa hoki na tama raa te hukui no hokotahi, e ssau pera ma Taaua e hokotahi raa: ²³ Anau e noho i roto na tama raa, tena Akoe e noho i roto Anau ki tokonaki na tama raa ki hukui hakamaoni no hokotahi, ia ki lavaa na tama te maarama nei raa te illoa pera ma Akoe e kauna ria mai Anau, tena ki illoa hoki pera ma Akoe e laoi laatou pera ma Akoe e laoi Anau raa.

²⁴ "Tamana! Akoe e kou mai na tama raa i Anau, tena Anau e hihai ma na tama raa kinnoho i te kina Anau e noho raa ki lavaa na tama raa te kkite na mahi hai mmahi Anau raa, teenaa ko na mahi hai mmahi Akoe ni kou mai Anau raa, maitaname Akoe e laoi Anau i mua te maarama nei ni tipu ake.

²⁵ "Tamana e Tonu tahi! Na tama te maarama nei raa se illoa Akoe, e meia Anau e iroa Akoe, tena na tama Akoe e kou mai Anau raa e illoa ma Akoe e kauna ria mai Anau. ²⁶ Anau e tattara ake na tama raa no illoa Akoe, tena Anau e me ki tauhano te ppena peenei, ki lavaa te laoi Akoe Anau raa te moe i roto na tama raa, tena Anau hoki ki noho i roto na tama raa."

18

Jisas ku hakapiki ria

(Matiu 26.47-56; Mak 14.43-50; Luk 22.47-53)

¹ Tesaaita Jisas nilotu nooti, Aia ku haere ma na disaipol Aia raa i teeraa vahi te Riva Kidron. Tena e isi te paupaku e h homo na oliv e tuu i te kina raa, tena Jisas ma na disaipol Aia raa ki oo i roto te paupaku raa.

² Judas, te tama e me ki hakari ake Jisas raa e iroa te paupaku raa, maitaname Jisas e kkutu tammaki na vahao ma na disaipol Aia raa i te kina raa.

³ Kito Judas ki haere ake ma na soldia i Rom raa hakapaa ma na soldia e lollohi te Hare Tapu tera na maatua hakananniu ia ma na Farisi raa ni kauna ria ki oo ake raa, tena na tama raa e oo ake ma na haana laatou raa, na lamu ia ma na laiti. ⁴ Jisas e iroa na mee roo hakaatoa tera e me ki kapihi ake Aia te poo naa, tena Jisas ki haere atu no vahiri ake na tama raa, "Koai te tama kootou e sесеe naa?"

⁵ Kito na tama raa ki meake, "Jisas te tama i Nasaret raa."

Tena Jisas ki meake, "Teenei Anau nei."

Judas te tama sakkino raa e tuu i te kina raa ma na soldia raa. ⁶ Te saaita Jisas ni meake ma, "Teenei Anau nei," na tama raa ku horo muri no hhina

i raro. ⁷ Tena Jisas ki vahiri ake hakaraoi hoki ma, “Koai te tama kootou e sese naa?”

Kito na tama raa ki meake, “Jisas te tama i Nasaret raa.”

⁸ Tena Jisas ki meake, “Anau ku oti te meatu pera ma teenei Anau nei. Tena kame kootou e sese koi Anau, kootou ku tiaki na tama nei ki oo.”

⁹ (Jisas e tattara ake peenei ma ki mee na tattara Aia ni tattara ake i mua raa ki hakamaoni: “Tamana, se hai tama na tama Akoe ni kou mai Anau raa e me killano.”)

¹⁰ Tena Saimon Pita, te tama e isi te paraamo raa ku uhu te paraamo raa no ttuu te katarina te vahi laaua te tama hehekau te pohouru hakanaani na maatua raa no hopo. Te inoa te tama hehekau raa ko Malkus. ¹¹ Kito Jisas ki meake Pita, “Tuku te paraamo naa ite kina Akoe ni too raa! Akoe e maanatu ma Anau ki se lavaa te unu te kapu na hakalono lihu te Tamana raa ni kou mai Anau?”

Jisas e tuu i mua Anas

¹² Tena na soldia i Rom raa hakapaa ma te soldia hakamaatua ia ma soldia na Jiu raa ku hakapiki Jisas no haihai, ¹³ tena ki too Tama raa no kkave ia Anas raa i mua. Anas ko te hinaona tanata Kaiafas, te pohouru hakanaani na maatua te hetau naa. ¹⁴ Teeraa ko Kaiafas ni tattara ake na tama hakamattua na Jiu raa ma e tauareka te tama hokotahi ki mate ma na tama hakaatoa raa.

Pita e kore ma aia se iroa Jisas

(Matiu 26.69-70; Mak 14.66-68; Luk 22.55-57)

¹⁵ Saimon Pita laaua ma teeraa disaipol ku tauttari Jisas. Te pohouru hakanaani na maatua raa e iroa laoi roo teraa disaipol, kito te disaipol raa ki haere ihare ma Jisas ite kina te hare te pohouru hakanaani na maatua raa, ¹⁶ e meia Pita e hakattari mai i aho. Tena teeraa disaipol ki vaakai i aho no tattara ake te taukupu e tuu te totoka raa, tena aia ki too Pita no kkave ihare. ¹⁷ Kito te taukupu e tuu te totoka raa ki meake Pita, “Akoe hoki he disaipol te Tama raa kaa seai?”

Tena Pita ki meake, “Seai, anau seai.”

¹⁸ Te poo naa e haumallii, tena na tama hehekau raa e hakaura te ahi, tena ki ttuu alleha te ahi raa no hakamamahana. Kito Pita ki haere atu no ttuu ma na tama raa no hakamamahana hoki.

Te pohouru hakanaani na maatua raa ku lahulahu Jisas

(Matiu 26.59-66; Mak 14.55-64; Luk 22.66-71)

¹⁹ Te pohouru hakanaani na maatua raa ku vahiri ake Jisas ite vahi na disaipol ia ma na akoako Aia raa. ²⁰ Tena Jisas ki meake, “Anau na vahao tahi etuu imua na tama hakaatoa notattara; Anau e mee na akoako Anau raa i roto na hare lotu na Jiu ia ma te Hare Tapu, tena i na kina na tama hakaatoa ekkutu tahi raa. Anau se hai vahao e tattara hemuu na tattara Anau raa. ²¹ Aiea, kaa kootou e vahiri mai Anau naea? Vahiri atu na tama tera e llono na tattara Anau raa. Vahiri ake na tama raa ma ni tattara peehee Anau e tattara raa, maitaname na tama raa e illoa hea Anau e tattara ake laatu raa.”

²² Te saaita Jisas ni meake peenei raa, tena he soldia hokotahi ku ppa na patikauvae Tama raa, tena ki meake, “Akoe e lavaa roo te tattara ake peenaa i te pohouru hakanaani na maatua raa?”

²³ Kito Jisas ki meake, “Kame Anau e isi te tattara sakkino ni ppehi, tena akoe ku meake killono na tama nei hakaatoa te tattara naa. Emeia kame na tattara Anau raa e ttonu koi, tena kaa akoe e ppa Anau naea?”

²⁴ Jisas koi haihai ria koi, tena Anas ki kkave Jisas iaa Kaiafas, te pohouru hakanaaniu na maatua raa.

Pita ku kore hakaraoi hoki ma aia se iroa Jisas

(Matiu 26.71-75; Mak 14.69-72; Luk 22.58-62)

²⁵ Pita koi tuu koi i te kina te ahi raa no hakamamahana. Kito alaa tama ki meake, "Akoe seai ma he disaijopol hoki te Tama raa?"

Emeia Pita e kore hoki, tena ki meake, "Seai, anau seai."

²⁶ He tama hehekau te pohouru hakanaaniu na maatua raa, ia he tama hoki elave te tama Pita ni ttuu te katarina no hopo raa ku meake, "Aiea anau se kite akoe ni tuu ma te Tama raa i roto te paupaku?"

²⁷ Kito Pita ki kore hakaraoi hoki, tena ki meake, "Seai." Te saaita naa koi te manu tane raa ku tani.

Jisas e tuu i mua Pailat

(Matiu 27.1-2; 27.11-14; Mak 15.1-5; Luk 23.1-5)

²⁸ Te tahata roo na soldia raa kutoo Jisas i te hare Kaiafas raa no kkave i te hare te tama hakamaatua te taumani i Rom raa. Na tama hakamaatua na Jiu raa se oo i hare, maitaname laatou se hihai ma laatou ki isi na haisara i te vahi na tuua raa, ma ki lavaa laatou te kkai te Kai te Pasova raa. ²⁹ Kito Pailat ki haere iaho no vahiri ake na tama raa, "Kootou ki tattara mai hea te Tama nei e ppena e ssara naa."

³⁰ Kito na tama raa ki meake, "Maatou se lavaa te kou mai te Tama nei iaa Akoe kame Aia ni se hai sara e ppena."

³¹ Tena Pailat ki meake na tama raa, "Tena kootou hokkootou ki too Tama nei no hakatonotonu i te vahi na tuua kootou raa."

Kito na tama raa ki vaakai ake ma, "Maatou e tapu te taa te tama ki mate."

³² (Na mee nei e kapihi mai ki mee na tattara Jisas raa ki hakamaoni; na tattara Aia ni tattara ake na tama raa i te vahi te mate Aia raa.)

³³ Kito Pailat ki vaakai i hare no kanna ake Jisas, tena ki vahiri ake Tama raa, "Akoe ko te Tuku na Jiu?"

³⁴ Tena Jisas ki vahiri ake ma, "Te vahiri naa he vahiri koi akoe ma e isi na tama e tattara atu akoe i te vahi Anau?"

³⁵ Kito Pailat ki meake, "Akoe e maanatu ma anau he Jiu? Teenaa ko na tama roo kootou naa ia ma na maatua hakananniu raa e kou mai Akoe i anau. Hea Akoe ni ppena?"

³⁶ Tena Jisas ki meake, "Te Hakamaatua ana Anau raa se tuu i te maarama nei; ia peeraa te Hakamaatua ana Anau raa ki tuu i te maarama nei, peera na tama tauttari Anau raa e me ki ppuhu ki se lavaa kootou te too Anau no kkave i na tama hakamaatua na Jiu raa. Te Hakamaatua ana Anau raa se tuu i te maarama nei."

³⁷ Kito Pailat ki vahiri ake Jisas, "Tena, kaa Akoe he tuku?"

Kito Jisas ki meake, "Akoe e vahiri mai ma Anau he tuku. Anau e haanau mai i roto te maarama nei ma te hakataakoto hokotahi nei; ki tattara i te vahi te hakamaoni raa. Na tama e tauttari te hakamaoni raa e me ki hakallono Anau."

³⁸ Kito Pailat ki meake, "Kaa te hakamaoni raa hea?"

Jisas ku mee ki taia ria ki mate

(Matiu 27.15-31; Mak 15.6-20; Luk 23.13-25)

Kito Pailat ki vaakai hakaraoi iaho no meake te kanohenua raa, "Anau se isi te mee e sara elave ma ki taa Tama nei ki mate. ³⁹ Emeia i te vahi na tuua tera kootou e isi raa, na vahao na Kai na Pasova hakaatoa, anau e me ki hakattana he tama karapusi hokotahi ma kootou. Kootou e hihai ma anau ki hakattana ma kootou te Tuku na Jiu raa?"

⁴⁰ Kito te kanohenua raa ki vaa ake ma, “Seai, seai ma ko Tama naa! Maatou e hihhai Barabas!” (Barabas he tama taa tama.)

19

¹ Tena Pailat ki kou ake Jisas i na soldia raa ki riki. ² Na soldia raa e pena te hau i na laakau e tutuia raa, tena ki hakataua ake i aruna te pohouru Tama raa, tena na tama raa ki hakauru ake Jisas te kaukahu e ttea pouri raa, ³ tena laatou ki oo ake no meake Tama raa ma, “Hakammaha te Tuku na Jiu!” Tena na tama raa ki oo ake no ppaa na maihu Tama raa.

⁴ Kito Pailat ki vaakai ake hakaraoi i aho no meake te kanohenua raa, “Kira ake, anau e me ki kou mai Tama raa i aho ki kkkite kootou pera ma anau se isi te mee e sara e lave ki taa Tama raa ki mate.” ⁵ Kito Jisas ki hamai i aho, tena Aia ku hau te hau manamana, tena ki uru hoki te kaukahu e ttea pouri. Kito Pailat ki meake na tama raa, “Kira ake! Teenei te Tama nei!”

⁶ Te saaita na maatua hakananniu raa laatou ma na soldia e lollohi te Hare Tapu raa ni kkkite Jisas, na tama raa ku vaa ake ma, “Tii Tama naa i aruna te kros! Tii Tama naa i aruna te kros!”

Kito Pailat ki meake te kanohenua raa, “Kame peenaa; kootou hokkootou ku too Tama nei no ttii i aruna te kros. Anau se lave hea Tama nei e ppena e sara.”

⁷ Tena te kanohenua raa ki meake hakaraoi, “Maatou e isi tetuaa tera e mee ma te Tama nei e tau te mate, maitaname Aia e tattara ma Aia he Tamariki TeAtua.”

⁸ Te saaita Pailat ni rono na tattara nei, Aia ku matakuroo. ⁹ Tena aia ki vaakai i hare no vahiri ake Jisas, “Akoe he tama e hamai i hee?”

Emeia Jisas e tuu hemuu koi se tattara. ¹⁰ Kito Pailat ki meake Aia, “Akoe se hihai ki tattara mai Anau? Maanatu, anau e isi na mahi ki hakattana Akoe ki haere ia ma ki ttii Akoe i aruna te kros.”

¹¹ Tena Jisas ki meake, “Akoe e isi koi na mahi i aruna Anau e mee TeAtua e kou atu na mahi naa i akoe. Emeia te tama e kou atu Anau i na rima kootou raa e ppena te mee e haeo roo.”

¹² Te saaita Pailat ni rono na tattara nei, aia kusesee he ara ma ki hakattana Tama raa ki haere. Emeia te kanohenua raa e vaa ake ma, “Kame akoe e hakattana Tama naa ki haere, tena akoe e huri mai pera ma akoe seai ma he soa te tuku i Rom raa! Te tama e tattara ma aia he tuku raa e hakataukaa ma te tuku i Rom!”

¹³ Te saaita Pailat ni rono na tattara nei, aia ku too Jisas no kkave i aho no hakanoho i aruna te tuai e hakatonotonu na tama tera ekanna ma, “Te Papa Hatu raa”. (Na Hibiru raa ekanna te kina nei ma “Gabata”.)

¹⁴ Te mee raa ku taapiri ki tae te laa latea te aho naa, te aho i mua te aho te Kai te Pasova raa. Tena Pailat ki meake te kanohenua raa, “Teenei te Tuku kootou!”

¹⁵ Tena na tama raa ki vaa ake ma, “Taa Tama naa ki mate! Taa Tama naa ki mate! Ttii Tama naa i aruna te kros!”

Kito Pailat ki meake te kanohenua raa, “Kootou e hihhai ma anau ki ttii te Tuku kootou raa i aruna te kros?”

Tena na maatua hakananniu raa ki meake, “Te tuku hokotahi koi maatou e isi raa ko te tuku i Rom!”

¹⁶ Tena Pailat ki too Jisas no kou ake na tama raa ki tii i aruna te kros.

Jisas ku ttii ria i aruna te korosi

(Matiu 27.32–44; Mak 15.21–32; Luk 23.26–43)

Kito na tama raa ki hakattaki Jisas. ¹⁷ Jisas e amo te kros Aia raa no haere no tae i te kina e hui ma, "Te Kina te Ivi te Pohouru." (Na Hibru raa e kanna te kina raa ma, "Golgota".) ¹⁸ Na soldia raa e ttii Jisas i te kina raa, tena na tama raa ki ttii hoki tokoru na tama kailallao raa i na vahi, tena te kros Jisas e tuu lottonu na kros tokorua raa.

¹⁹ Pailat e taataa na tattara nei i aruna te hono, tena ki ttii te hono raa i aruna te kros. Teenei na tattara Pailat e taataa, "Jisas te Tama i Nasaret, te Tuku na Jiu." ²⁰ Tammaki na tama e ppaau na tattara raa, maitaname te kina na tama raa e ttii Jisas raa e mmao ma te matakaina e rahi raa. Na tattara nei e tattaa ina tattara Hibru, Latin ia ma Grik. ²¹ Tena na maatua hakananniu raa ki meake Pailat, "Auu se taataa ma 'Te Tuku na Jiu', e mea taataa pera ma, 'Te Tama nei e tattara ma, Anau ko te Tuku na Jiu.'"

²² Kito Pailat ki meake, "Hea anau e taataa tiaki ki mmau peenaa."

²³ Na soldia raa e ttii roo Jisas no oti, tena laatou ki too na hekau Tama raa no vvae e haa na tuhana ki tau ma laatou tokohaa, te soldia hokotahi e too te tuhana aia. Na soldia raa etoo hoki te kaukahu roroa tera e ttii koi te paamaro hokotahi, se hai kina e huhukui raa. ²⁴ Na soldia raa e tattara hokolaatou ma, "Taatou se lavaa te saesae te kaukahu nei, taatou ki ttahao huhu na hatu ki mmata ma koai e me ki too te kaukahu nei." Te mee nei e kapihi mai ki mee na tattara te Launiu Tapu raa ki hakamaoni: "Na tama raa e vaevae na hekau Anau raa ma laatou, tena ki ttahao huhu na hatu ki too te kaukahu roroa Anau raa." Teenei hea na soldia raa e ppena.

²⁵ Te tinna Jisas raa, te taina te tinna Aia raa, Meri te avana Klopas raa, tena Meri te tama i Makdala raa e ttuu taapiri ake te kros Jisas raa. ²⁶ Jisas e kite te tinna Aia raa laaua ma te disaipol Aia e hihhai mahi raa e ttuu i te kina raa, tena Aia ki meake te tinna Aia raa ma, "Teenei he tama Akoe."

²⁷ Tena Aia ki meake te disaipol raa, "Teenei he tinna akoe." Tena kaamata te saaita naa te disaipol raa ku too Meri no nnoho laaua i te hare Aia raa.

Te mate Jisas

(Matiu 27.45–56; Mak 15.33–41; Luk 23.44–49)

²⁸ Jisas e iroa pera ma te saaita nei na mee roo hakaatoa ku oti, tena ki mee hea e mmau iroto te Launiu Tapu raa ki hakamaoni, tena Aia ki meake ma, "Anau hiunu."

²⁹ Eisi te kumete etuu i te kina raa e pii roo na wain e mmara; na soldia raa e too te spans raa no ttoki iroto te wain raa, tena ki haihai te spans raa i te mata te laakau te hisop raa, tena ki ssau ake no tuku ake na maihu Tama raa. ³⁰ Jisas e mmiti te wain raa no pakupaku, tena ki meake, "Ku oti hakaatoa!"

Tena Aia ki huru te pohouru Aia raa no mate.

Te vahi manava Jisas raa ku vvana ria

³¹ Tena na tama hakamattua na Jiu raa ki meake Pailat ki hakattana laatou ki oo no kkoti na vae na tama e tottoo i aruna na kros raa, tena ku turi iho na tinotama raa i taha ma na kros raa. Na tama hakamattua raa e meake e mee teeraa he aho rima, tena laatou se hihhai ma na tinotama raa ki tottoo te aho te Sabat raa, e mee te Sabat raa he aho e tapu. ³² Kito na soldia raa ki oo no kkoti na vae te tama kaamata raa, tena ki oo no kkoti na vae teeraa tama hoki tera nittii ria i teeraa vahi Jisas raa. ³³ Emeia te saaita laatou ni oo atu ia Jisas raa, na soldia ku kkite pera ma Jisas ko na mate roo, tena laatou ni se kkoti na vae Tama raa. ³⁴ Tena he soldia

hokotahi e taro te hika aia raa i te vahi manava Jisas, tena te saaita naa koi na toto ia ma na vai raa ku kkoohi i taha ma te vahi manava Tama raa. ³⁵ (Te tama ni kite te mee nei raa ku haere tattara roo te mee nei ma ki lavaa kootou te hakattina. Hea te tama raa e tattara raa e hakamaoni, tena aia hoki e iroa pera ma aia e tattara te hakamaoni.) ³⁶ Te mee nei e kapihi mai ki mee na tattara i roto te Launiu Tapu raa ki hakamaoni: "Se isi na ivi Tama raa e me ki kottia ria." ³⁷ Tena e isi teeraa kina hoki e mmau i roto te Launiu Tapu e mee ma, "Te kanohenua raa e me ki kkira ake te Tama laatou ni ttoki raa."

Josep ku too te tinotama Jisas

(*Matiu 27.57-61; Mak 15.42-47; Luk 23.50-56*)

³⁸ Tena ki oti, Josep te tama te matakaina Arimatea raa ku haere no meake Pailat ma aia elavaa te too te tinotama Jisas raa. (Josep he tama e tautari hemuu na tiputipu Jisas, maitaname aia e matakou na tama hakamattua na Jiu raa.) Tena Pailat ki meake tama raa ki too te tinotama Jisas raa, tena Josep ki haere no ssau te tinotama Jisas raa i taha ma te kina raa. ³⁹ Nikodimas, te tama ni haere kaamata no mmata Jisas i te poo raa e oo laaua ma Josep, tena aia etoo nasanda e hilo ma na rehu mannoni e taapa ma ni aloo raa no haere ma aia; te mmaha na mee raa e tae tipu toru na kilo. ⁴⁰ Tokorua na taanata raa e too te tinotama Jisas raa no amuhi na lloo e hilo ma na rehu manoni raa, tena ki mmuni te tinotama Jisas raa ma na paamaro. Teenei he tiputipu na Jiu raa te saaita laatou e tanattana ki tanu te tama. ⁴¹ E isi te paupaku e tuu i te kina Jisas ni taia ria no mate raa, ia e isi hoki te taruma e tuu i roto te paupaku raa tera se hai tama ni tanu i roto imua. ⁴² Maitaname teenaa ko te aho imua te Sabat, ia e mee te taruma raa e taapiri hoki, tena tokorua raa ki oo no ppono te tinotama Jisas raa i roto te taruma raa*.

20

Jisas ku ora muri

(*Matiu 28.1-8; Mak 16.1-8; Luk 24.1-12*)

¹ Tahata roo te aho telatapu, te saaita te mee raa koi maru pouri, tena Meri te tama te matakaina Makdala raa ku haere i te taruma raa no kite pera ma te hatu ni ppuu te taruma raa ku oti te hakatupe ria i taha ma te totoka te taruma raa*. ² Tena te hine raa ki tere no mmata Saimon Pita laaua ma te disaipol tera Jisas e hihai mahi raa, tena aia ki tattara ake tokorua raa ma, "Natama raa ku oti te too te tinotama TeAriki raa i taha ma te taruma raa, tena maatou kuse illoa i te kina na tama raa e tuku te tinotama Tama raa!"

³ Kito Pita laaua ma teeraa disaipol ki oo i te taruma raa. ⁴ Tokorua raa e hai ma te huro, e mea teeraa disaipol e nahoro roo iaruna Pita, tena aia e tae kaamata i te taruma. ⁵ Tama raa se uru i roto te taruma raa hoki, e mea aia e haatiu koi no kite na paamaro ni mmuni Jisas raa. ⁶ Tena Saimon Pita e tere mai i muri no haere tahi roo no uru i roto te taruma raa. Pita e kite na paamaro ni mmuni Jisas raa e mmoe i te kina raa, ⁷ ia te paamaro hoki na tama raa ni uhi te pohouru Jisas raa. Te paamaro raa se mmoe hakapaa ma na paamaro ni mmuni te tinotama raa, e mea te paamaro raa e minimini no moe te kina aia hokoia. ⁸ Tena teeraa disaipol, te tama ni tae kaamata i te taruma raa ku uru atu i roto te taruma raa no kite te mmoe

* **19:42** 19.42 te taruma nei e keru te vahi te mouna hua
na taruma laatou raa i na kina e hatu e mmotu hua

* **20:1** 20.1 na henua raa ekkeri

na mee raa, tena ki hakatina. ⁹ (Emeia tokorua raa se illoa hakaraoi na tattara e mmau i roto te Launiu Tapu tera e mee ma te Tama raa e me ki ora muri i taha ma te mate raa.) ¹⁰ Tena tokorua na disaipol raa ki vakkai i hare.

Jisas ku tuu ake iaa Meri te hine i Makdala

(Matiu 28.9–10; Mak 16.9–11)

¹¹ Meri e haere no tuu no tanitani i aho te taruma raa. Aia koi tanitani koi, tena aia ku huru atu no kkira i roto te taruma raa ¹² no kite e rua na ensel e uru na hekau makkini, tokorua raa e nnoho i te kina te tinotama Jisas raa ni moe. Tokorua e noho, te tama i te kina te pohouru, tena teeraa tama e noho i te kina na vae raa. ¹³ Kito tokorua raa ki vahiri ake, “Akoe e tanitani naea?”

Tena Meri ki meake, “Na tama raa e too te tinotama TeAriki anau raa i taha, tena anau ku se iroa i te kina laatou e tuku te tinotama Tama raa!”

¹⁴ Tena aia ki hakatike no kite Jisas ku tuu i te kina raa; e meia aia se iroa ma teeraa ko Jisas.

¹⁵ Kito Jisas ki vahiri ake ma, “Akoe e tanitani naea? Akoe e seseen aii?”

Meri ekkahu ma teeraa ko te tama te paupaku raa, kito aia ki meake te Tama raa, “Tama hakanaani, kame akoe e too te tinotama Tama raa i taha, tena akoe ku hakari mai anau i te kina akoe e tuku te tinotama Tama raa, ki haere anau no too te tinotama raa.”

¹⁶ Kito Jisas ki kannaa ake te hine raa ma, “Meri!”

Tena Meri ki hakatike no kkira ake Jisas, tena ki meake, “Raboni!” i na tattara hakaHibru. (Te tattara nei e mee ma, “Tisa”.)

¹⁷ Kito Jisas ki meake Meri, “Auu settao hi Anau, maitaname Anau se ki haere i aruna i te Tamana Anau raa. Emeia haere no tattara ake na taina† Anau raa pera ma Anau e me ki vaakai i TeAtua te Tamana Anau ia ma te Tamana laatou raa, ia TeAtua Anau ia ma TeAtua laatou raa.”

¹⁸ Kito Meri ki haere no tattara ake na disaipol raa pera ma aia e kite TeAriki, tena aia ki tattara ake na disaipol raa na tattara Jisas ni tattara ake aia raa.

Jisas e tuu ake i na disaipol Aia

(Matiu 28.16–20; Mak 16.14–18; Luk 24.36–49)

¹⁹ Te mee raa ku hiahi roo te aho te latapu, tena na disaipol raa ku hakkutu i hare, tena ki pupui na totoka raa no hakapikapi, maitaname laatou e mattaku na tama hakamattua na Jiu raa. Tena Jisas ki haere ake no tuu i te kina na tama raa e kkutu raa no meake, “Te noho laoi ki nnoho ma kootou!” ²⁰ Jisas e tattara ake no oti, tena Aia ki huri ake na rima ia ma te vahii manava Aia raa. Na disaipol raa ku hihhia roo e mee laatou ku kkite TeAriki. ²¹ Kito Jisas ki meake hakaraoi hoki ma, “Te noho laoi ki nnoho ma kootou. Essau pera ma te Tamana e kauna ria mai Anau, tena Anau e me ki kauna hoki kootou.” ²² Tena Jisas ki iri ake na tama raa, tena ki meake, “Too TeAnana Tapu. ²³ Kame kootou e ssirihia na hai sara na tama, tena na hai sara na tama naa e me ki ssirihia; kame kootou se ssirihia na hai sara na tama naa, tena na hai sara na tama naa se lavaa te ssirihia.”

Tomas ku kite Jisas

²⁴ Tomas he disaipol i roto te sanahuru ma rua na disaipol raa (na tama e kakanna hoki aiā ma te Kokoa raa), e seai i te kina raa te saaita Jisas ni haere ake. ²⁵ Tena alaa disaipol ku tattara ake Tomas ma, “Maatou e kkite TeAriki!”

† 20:17 20.17 na tama Jisas e tattara ma ko na taina Aia raa ko na disaipol Aia

Kito Tomas ki meake na tama raa, "Anau e me ki hakatina koi kame anau e kite na kina na katana raa ni uru na rima Aia raa, tena ku taaro te matarima anau nei i roto na kina na katana raa ni uru raa, tena ku taaro hoki te rima anau nei i roto te vahi manava Aia raa."

²⁶ Helatapu hakaatoa e haere no raka, tena na disaipol raa ku kkutu hakaraoi ihare, tena Tomas kunnoho ma laatou tesaaita naa. Na totoka raa e puipui hakammate roo, e meia Jisas e haere ake koi i hare no ttuu ma na tama raa, tena ki meake, "Te noho laoi ki nnoho na kootou."

²⁷ Tena kito Jisas ki meake Tomas, "Taaro te mata rima akoe raa i te kina nei, tena akoe kukkira mai na rima Anau nei, tena haaro mai hoki te rima akoe raa no ppono i roto te vahi manava Anau nei. Hakaoti te mamaanatu tammaki, tena ku hakatina!"

²⁸ Kito Tomas ki meake Jisas, "TeAriki ia ma TeAtua anau!"

²⁹ Tena Jisas ki meake Tomas, "Ako e ku hakatina e mee akoe ku kite Anau? Na tama se kkite Anau no hakattina raa e me ki hakatapu ria!"

Te hakataakoto tera e mee Jon ki taataa te launiu nei

³⁰ Jisas eppena tammaki alaa mirakol hoki imua na karemata na disaipol raa tera se tattaa i roto te launiu nei. ³¹ Emeia na mee nei e tattaa i roto te launiu nei ki lavaa kootou te hakattina pera ma Jisas ko te Mesaia, te Tamariki TeAtua raa, tena na hakattina kootou Tama raa e me ki mee kootou ki too te ora hakamaoni.

21

Jisas e tuu ake tokohitu na disaipol

¹ Tena ki oti, Jisas ku tuu ake hoki i na disaipol Aia raa i te kina te Namu Galili raa. Te mee nei e kapihi ake peenei.

² Saimon Pita, Tomas (te Kokoa raa), Nataniel, (te tama i Kana i roto Galili raa), tena tokorua na tama Sebedi raa ia ma alaa tokorua hoki na disaipol Jisas raa e kkutu hakaatoa. ³ Tena Saimon Pita ki meake alaa disaipol ma, "Anau e me ki haere no pupui."

Kito na disaipol raa ki meake ma, "Maatou e me ki oo taatou." Tena na tama raa ki too te manau raa no aro, e meia te poo naa hakaatoa na tama raa se isi na ika e mmau. ⁴ Te saaita te laa raa ku hopo ake, Jisas ku tuu i te taunatai, e meia na disaipol raa se illoa na teeraa ko Jisas. ⁵ Kito Jisas ki vahiri ake na tama raa, "Eaa, kootou se isi na ika e mmau?"

Tena na disaipol raa ki meake, "Seai roo hokotahi."

⁶ Kito Jisas ki meake na tama raa, "Ppehi te kupena naa i te vahi laaua te manau naa, tena kootou e me ki mmau na ika." Kito na tama raa ki lletu te kupena raa, tena laatou ku se lavaa te hhuri ake te kupena raa i aruna, maitaname te kupena raa ku mmau na ika tammaki roo.

⁷ Tena te disaipol tera Jisas e hihai mahi raa ku meake Pita, "Teena ko TeAriki!" Ia te saaita koi Pita ni rono ma teeraa ko TeAriki raa, tena aia ku rii te kaukahu aia raa areha tetinotama aia raa (e mee aia ni ui na kaukahu aia raa), tena aia ki llee no kkau i uta. ⁸ Alaa disaipol ku aro ake te manau raa i uta no hhuri te kupena ku pii roo na ika raa. Na tama raa se mmao roo i taha ma te taunatai, kame peeraa huitarau na mita te mmao laatou. ⁹ Te saaita na disaipol raa ni ttae i uta, na tama raa ku kkite te ahi e malla ma na ika e mmoe i roto te ahi raa ia ma na haraoa hoki.

¹⁰ Tena Jisas ki meake na disaipol raa, "Kou mai ni ika na ika kootou e mmau te kupena raa."

¹¹ Kito Saimon Pita ki haere atu no kake i roto te manau raa no horoo ake te kupena raa i uta; te kupena raa e pii roo na ika e llahi; na ika raa hakaatoa

e tae huitarau tipurima ma toru; niaina na ika raa e tammaki roo, e meia te kupena raa se mahaa. ¹² Tena Jisas ki meake na tama raa, "Oo mai no kkai." Emeia se isi te disaipol e hihai ki vahiri ake Tama raa ma "Ako e koai?" maitaname laatou e illoa ma teeraa ko TeAriki. ¹³ Kito Jisas ki haere atu no too na haraooa raa, tena ki vaevae ake na tama raa, tena Aia ki too hoki na ika raa no vaevae ake.

¹⁴ Teenei ko te hakatoru na vahao Jisas ku tuu ake i na disaipol Aia raa i muri Aia ni mate no ora muri.

Jisas e tattara laaua ma Pita

¹⁵ Te saaita na tama raa ni kkai roo no oti, tena Jisas ki vahiri ake Saimon Pita, "Saimon te tama Jon, te laoi ako e Anau raa e raka i aruna ma na laoi na tama nei i Anau raa ma sei?"

Kito Pita ki meake, "Noo TeAriki, Ako e iroa pera ma anau e laoi roo Ako e."

Tena Jisas ki meake Pita, "Rorohi hakaraoi na punua sipsip Anau raa."

¹⁶ Tena Jisas ki vahiri ake hakaraoi hoki iaa Pita ma, "Saimon te tama Jon, ako e laoi Anau ma sei?"

Kito Pita ki meake, "Noo, TeAriki, Ako e iroa pera ma anau e laoi roo Ako e."

Tena Jisas ki meake Pita, "Rorohi hakaraoi na punua sipsip Anau raa."

¹⁷ Jisas ku vahiri ake hoki te hakatoru na vahao ma, "Saimon, te tama Jon, ako e laoi Anau ma sei?"

Pita ku se hihai e mee Jisas e vahiri ake e toru na vahao ma, "Ako e laoi Anau ma sei?" kito aia ki meake, "TeAriki, Ako e iroa na mee roo hakaatoa; ako e iroa pera ma anau e laoi roo Ako e!"

Tena Jisas ki meake, "Rorohi na sipsip Anau raa. ¹⁸ Anau e tattara atu te hakamaoni: te saaita ako e ni paamee raa, ako e etanattana no haere hekina peehee ako e e hihai ki haere raa; emeia te saaita ako e ku tanata matua raa, ako e me kissora na rima ako e raa, tena teeraa tama e me ki haihai ako e, tena ku too ako e no kkave i te kina ako e se hihai ki haere raa." ¹⁹ (Jisas e tattara ake peenei ki huri ake te tiputipu te mate Pita tera e me ki huri ake na mahi hai mmahi TeAtua raa.) Tena Jisas ki meake Pita, "Tautari mai Anau!"

Jisas ia ma teeraa disaipol

²⁰ Pita e hakatike no kite te disaipol tera Jisas e hihai mahi raa e tuu i muri aia; teena ko te disaipol tera ni hakapare ake te vahi Jisas te saaita laatou ni kkai raa no vahiri ake ma, "TeAriki, koai te tama e me ki hakari ake Ako e i na tama hakamattua naa?" ²¹ Pita ni kite te disaipol raa, tena aia ki vahiri ake Jisas ma, "TeAriki, kaa te tama nei?"

²² Kito Jisas ki meake Pita, "Kame Anau e hihai ma te tama nei ki noho roo ki tae te saaita Anau e vaakai mai raa, tena kaa hea ako e e me ki mee? Tautari mai Anau!"

²³ Tena te tattara nei kutere nollono na tama tauttari Jisas raa ma te disaipol raa ku se lavaa te mate. Emeia Jisas se meake ma te disaipol raa se lavaa te mate; Jisas e meake ma, "Kame Anau e hihai aia ki noho roo ki tae te saaita Anau e vaakai mai raa, tena kaa hea ako e e me ki mee?"

²⁴ Te disaipol naa ko te tama tera ni tattara na tattara nei, ia te tama hoki tera ni taataa na mee nei i roto te launiu nei raa, tena maatou e illoa pera ma hea aia e tattara raa e hakamaoni.

Na tattara hakaoti

²⁵ Tena e tammaki roo alaa mee hoki Jisas nippena. Kame na mee nei hakaatoa ni tattaa i roto te launiu nei, tena anau e maanatu

ma te maarama nei kame selavaa te isi na kina ki hakatau na launiu nei hakaatoa.

Na hehekau Na hehekau na Aposol Jisas

Na hakataakoto hakamattua i roto te launiu nei:

Na hakattina ana i Jerusalem 1.1—8.3

Na hakattina ana i Judia ia ma Samaria 8.4—8.25

Te tama Itiopia ku hakatina 8.26—8.40

Pol ku hakatina 9.1—9.31

Na hehekau Pita 9.32—12.25

Pol ku haere i Esia 13.1—14.26

Pol ku vaakai i Jerusalem 14.27—15.35

Pol ku haere i Grik ia ma Esia 15.36—20.38

Pol e noho i Jerusalem 21.1—26.32

Pol e haere i Rom 27.1—28.31

TeAtua ku too Jisas no kkave i te vaelani

¹ Tiofilus, anau nitaataa telauniu kaamata anau raa ki hakari atu na akoako Jisas raa ia ma na mee hakaatoa Aia ni ppena raa ² haere no tae te aho TeAtua ni too Aia no kkave i te vaelani raa. Imua Aia ni too ria no kkave i te vaelani raa, Aia ni akoako ake ma na mahi TeAnana Tapu raa i na tama Aia ni hirihihi ki mee mo aposol Aia raa. ³ I roto tipu haa na aho i muri te mate Jisas raa, Aia ni tuu ake i na aposol Aia raa tammaki na vahao ia ma tammaki na ara ki huri ake te hakamaoni pera ma Aia ku ora. Na tama raa e kkite Aia, tena Aia ki tattara ake na tama raa i te vahi te Hakamaatua ana i te Vaelani raa.

⁴ Na aposol raa ni kikutu hakaatoa te saaita Jisas ni noho ma laa-tour raa, tena Jisas ki kou ake te tattara e mmaha ma, "Auu se oo itaha ma Jerusalem, e mea kootou ki noho no hakattari ki too kootou te hoki Anau ni tattara atu raa, te hoki te Tamana Anau raa ni tattara ma Aia e me ki kou atu raa. ⁵ Jon e hakoukou tapu ma te vai, e mea na aho i muri raa kootou e me ki hakoukou tapu ria ma TeAnana Tapu."

Jisas ku too ria no kkave i te vaelani

(Mak 16.19–20; Luk 24.50–53)

⁶ Jisas ekkutu ma na aposol Aia raa hakaatoa, kito na tama raa ki vahiri ake Tama raa ma, "TeAriki! Teenei te saaita Akoe e me ki kou ake muri te Hakamaatua ana i te Vaelani raa i na tama Israel?"

⁷ Tena Jisas ki meake na tama raa, "Te Tamana Anau raa Hokoia e me ki tuku te maanatu Aia te saaita na mee nei e me ki kapihi atu raa, ia teena seai ma he mee kootou ki illoa te saaita na mee nei e me ki kapihi atu raa."

⁸ Emeia te saaita TeAnana Tapu raa e tae atu kootou raa, tena kootou e me ki isi na mahi ki tattara ake na tiputipu Anau raa i roto Jerusalem ia ma i roto Judia ma Samaria ia ma na kina hakaatoa i roto te maarama nei raa."

⁹ Jisas e tattara ake no oti roo, tena Aia ku too ria no kkave i te vaelani i mua na karemata na tama raa hakaatoa, kito te pukureurehu raa ki haere ake no uhi Jisas, tena na tama raa ku se kkite Tama raa.

¹⁰ Na karemata na tama raa koi ana koi i aruna te saaita Jisas ni too ria no kkave i te vaelani raa, tena te saaita naa koi tokorua na tama euru na kaukahu makkini ku ttuu ake i te vahi laa-tou ¹¹ no meake ma, "Na tama i Galili, aiea kootou e ttuu i te kina naa no kirakira i te vaelani naea? Jisas tera e too ria i taha ma kootou no kkave i te vaelani raa e me ki vaakai mai hoki peenei ma kootou ni kkite Aia e haere i te vaelani raa."

*Matias ku too te sao Judas**(Matiu 27.3-10)*

¹² Tena na aposol raa ku oo itaha ma te mouna e hhomona na Oliv raa no vakkai i Jerusalem, te matakaina e taapiri ake raa. ¹³ Na tama raa ku ttae te matakaina raa, tena kikkake iaruna terum laatou e nonnoharaa. Na tama nei ko Pita, Jon, Jems, Andru, Filip, Tomas, Bartolomyu, Matiu, Jems te tama Alfius raa, Saimon te tama i roto te kuturana na tama se hihhai ma Rom ki rorohi Israel raa, tena Judas te tama Jems raa. ¹⁴ Na tama nei ekkutu tahi pera ma he kuturana no lotulotu hakapaa ma na hhine, tena Meri te tinna Jisas raa ia ma na taina hoki Jisas raa.

¹⁵ Na aho imuri raa na hakattina ana raa kukutu ki tattara, tena te kooina na tama raa hakaatoa ettae pera huitarau tipurua na tama, tena Pita ki mahike iaruna ma ki tattara. ¹⁶ Tena aia kimeake, "Aku taina, te tattara i roto te Launiu Tapu tera TeAnana Tapu raa ni tattara ake Devit i te vahi Judas, te tama ni hakattaki mai na tama haero raa ki hakapiki Jisas raa ku hakamaoni te aho nei. ¹⁷ Judas he tama i roto te kuturana taatou nei, e mee Jisas ni hirihiri hoki tama raa ki uata ma taatou."

¹⁸ (Judas etoo te sui i te haero aia ni ppena raa no sui te kerekere. Aia e hina no mate i te kina raa, tena te manava aia raa e mahaa no oo iho na vava raa iaho. ¹⁹ Natama i Jerusalem raa hakaatoa ellono hea ni kapihi ake iaa Judas raa, tena ki kanna te kerekere raa ma ko Akeldama i na tattara laatou, te tattara nei e mee ma, "Te kerekere ni hapu ria te toto.")

²⁰ "Maitaname te tattara nei e mmau i roto te launiu na Rue te Lotu raa ma:

'Te hare aia raa e me ki tuu vare,
ia se hai tama e me ki noho i roto te hare naa.'
Tena e mmau hoki ma,
'Teeraa tama e me ki too te sao te tama raa no uata.'

²¹ ²² Ia tena etau he tama kihukui ma taatou kitakutaku i te vahi te ora muri TeAriki Jisas raa. Tena te tama naa kihai hoki i roto te kuturana taatou nei i na vahao hakaatoa TeAriki Jisas ni hahaere ma taatou i na kina raa, kaamata mai te saaita Jon Baptis ni takutaku i te vahi te hakoukou tapu raa haere no ttae te saaita Jisas ku too ria i taha ma taatou no haere i te vaelani raa."

²³ Tena na tama raa ki tini tokorua na taanata: Josep te tama e kanna ria ma ko Barsabas raa (na tama ekakanna hoki tama raa ma ko Jastus), tena Matias. ²⁴ ²⁵ Kito na tama raa kilotu ake ma, "TeAriki, Akoe e iroa na hakataakoto na tama hakaatoa, ia tena huri mai maatou i te tokorua nei ma koai te tama Akoe e hirihiri kimee mo aposol ki too te sao Judas tera ku mate no haere i te kina etau roo ma aia raa." ²⁶ Kito na tama raa ki ttahao huhu na hatu ma ki hirihiri he tama i tokorua raa, tena te inoa Matias raa ku huri ake. Tena Matias ku hukui ma te sanahuru ma tahi na aposol raa.

2*Te hamai TeAnana Tapu*

¹ Te aho te Kai Pentikos raa ku tae mai, tena na hakattina ana raa hakaatoa ku hakkutu i te kina hokotahi. ² Te saaita naa koi te vaelani raa ku mmuu pera ma he matani hai mahi e maairi, tena i roto te hare laatou e nnoho raa ku mmuu roo. ³ Tena ki oti laatou kukkute na ahi e ssau pera ma ni arero ku ttoha no ura vaa aruna na tama hakaatoa i roto te hare raa. ⁴ TeAnana Tapu raa ku tau i roto na tama raa hakaatoa, tena na tama raa

ku kaamata no tattara i na tattara alaa henua tera TeAnana Tapu raa e mee laatou ki lavaa te tattara.

⁵ Eisi na Jiu e nnoho i Jerusalem, na tama nei ni tama e oo mai na kina hakaatoa i roto te maarama nei, e meia laatou ni tama hoki e lotu tahi ake TeAtua. ⁶ Te saaita na tama raa ni llono te mmuu raa, tena te kanohenua e rahi raa ku hakutu ake hakaatoa. Na tama raa hakaatoa ku mahharo roo, e mee laatou ku llono na hakattina ana raa e tattara na tattara na henua laatou raa. ⁷ Na tama raa ku oho roo no mahharo, tena ki tattara ma, "Na tama e tattara nei ni tama i Galili. ⁸ Emeia teenei taatou hakaatoa ku llono roo na tama raa e tattara i na tattara roo na henua taatou raa. ⁹ Taatou na tama i Partia, ia na tama i Midia, ia na tama i Elam, ia na tama i Mesopotemia, ia na tama i Judia, ia na tama i Kapadosia, ia na tama i Pontus, ia na tama i Esia, ¹⁰ ia na tama i Frigia, ia na tama i Pamfilia, ia na tama i Isip ia ma na tama na matakaina i Libia tappiri i Sairini raa. Tena alaa tama taatou ni tama i Rom, ¹¹ tena taatou na Jiu ia ma na tama seai ma ni Jiu tera ku hukui na tiputipu na Jiu raa, tena alaa tama taatou ni tama i Krit ia ma Arebia, e meia taatou hakaatoa ku llono na tama raa e tattara na mee hakanaaniu TeAtua ni ppena raa i na tattara roo taatou." ¹² Na tama raa e oho no kirakira huri, tena ki vahihhiri hokolaatou ma, "Na mee nei e mee maea?"

¹³ Emeia alaa tama e tataussua na hakattina ana raa ma, "Na tama nei e unu no vvare!"

Na tattara Pita

¹⁴ Tena Pita kimahike notuu iaruna ma teeraa sanahuruma tahi na aposol no tattara hakamaroa ake i te kanohenua raa ma, "Kootou na Jiu ia ma na tama e nnoho i Jerusalem raa, kootou ki hakallono mai, tena anau e me ki tattara atu ki illoa kootou te hakataakoto tera ni kapihimai raa. ¹⁵ Na tama nei se unu no vvare pera ma kootou e hakataakoto raa; teenei ko te sivo koi te tahata. ¹⁶ Emeia teenei hea profet Joel ni tattara mai i mua ma,

¹⁷ "TeAtua e mee mai ma:

Teenei hea Anau e me ki ppena i roto na aho hakaotira: Anau e me ki kou iho TeAnana Tapu Anau raa i aruna na tama hakaatoa. Na taupeara ma na taukupu kootou raa e me ki tattara atu na tattara Anau, tena na tamatane kootou raa e me ki krite karemata na hakkatu, tena na taanata mattua kootou raa e me ki isi na miti.

¹⁸ Tena na taanata ia ma na hhine e hehekau Anau raa, Anau e me ki kou ake TeAnana Tapu Anauraa ina tama raa i roto na aho naa,

tena na tama raa e me ki tattara atu na tattara Anau.

¹⁹ Anau e me ki huri atu na mirakol i te vaelani ia ma na mee taualleka i te maarama i raro nei raa.

Taatou e me ki krite na toto, te ahi ia ma te koku e matoru roo;

²⁰ te laa raa e me ki pouri,

tena te maremo raa e me ki mmea pera ma he toto,

i mua te Aho hakanaaniu TeAtua raa e tae mai.

²¹ He tama peehee e kanna ake te inoa TeAriki* ki tokonaki aia, te tama naa e me ki ora.'

²² Hakallono mai na tattara nei, na tama Israel! Jisas te tama i Nasaret raa he Tama eisi na mahi TeAtua tera Aia ni huriatu no krite kootou i na mirakol ia ma na mee taualleka Aia ni pena i na mahi TeAtua raa.

* 2:21 2.21 TeAriki: Na tattara nei emmau i roto Joel 2.28-32. I te Old Testament se isi TeAriki e meia e isi koi Jihova

Kootou e illoa hokkootou na mee nei, maitaname na mee raa e kapihi mai i roto kootou i te kina nei. ²³ TeAtua ni hakamoe te hakataakoto Aia raa no tonu ma kikou atu Jisas ikootou, tena na tama haisara raa ku tii Tama raa iaruna tekros kimate inarima kootou. ²⁴ Emeia TeAtua e hakamahike Tama raa itaha ma temate no hakattana Tama raa itaha ma na mahi te mate, maitaname te mate selavaa te ttaohi Tama raa mo karapusi i te kina na tama e mmate raa. ²⁵ Tena Devit e tattara peenei iaa Jisas,

'Anau e kite TeAriki e haere i mua anau na vahao hakaatoa.

Aia e taapiri mai anau, tena anau selavaa te tipuaina,

²⁶ tena anau e hihia roo i roto anau,

tena na tattara anau raa ni tattara te hihhia. Niaina ma anau he tama koi, e meia anau e me ki noho ma te hakatina anau i TeAtua raa,

²⁷ e mee Akoe selavaa te tiaki Anau i te kina na tama ku mmate raa;

Akoe selavaa te tiaki te Tama Hehekau hakamaoni Akoe raa ki para i te kava.

²⁸ Akoe ku oti te huri mai Anau te mateara e haere i te kina te ora raa, tena te noho Akoe ma Anau raa e mee roo Anau no hihia.'

²⁹ Aku taina, anau e me ki tattara hakamatahua atu kootou i Devit te tuku hakanaaniu taatou raa. Tama raa e mate no tanu raa, tena te taruma aia raa koi tuu ma na taruma taatou raa te aho nei. ³⁰ Devit he profet, tena aia e iroa hea TeAtua ni tattara ake aia raa. TeAtua ni tattara hakamaoni ake iaa Devit pera ma Aia e me ki mee he tama i na hai mokopuna aia raa ki tuku hoki pera ma aia raa. ³¹ Devit ekite hea TeAtua e me ki ppena i muri raa, tena aia ki tattara i te ora muri te Mesaia raa te saaita aia ni tattara ma,

'Tama raa selavaa te tiaki ki moe i te kina na tama ku mmate raa;

te tinotama Aia raa selavaa te para i te kava.'

³² TeAtua ni hakamahike Jisas itaha ma te mate, tena maatou hakaatoa e kkite te hakamaoni na mee nei. ³³ Jisas e haere i aruna no noho i te vahi laua TeAtua te Tamana Aia raa, tena TeAtua ki kou ake TeAnana Tapu raa pera ma Aia ni tattara ake raa. Na mee kootou e kkite nei ia ma na mee kootou e llono raa ko na hoki Aia e kou mai maatou raa. ³⁴ E mee teeraa seai ma ko Devit ni haere i aruna i te vaelani raa, e meia aia e tattara ma, 'TeAtua e meake TeAriki anau raa ma,

Noho i te kina nei i te vahi laua Anau raa,

³⁵ kittae roo te saaita Anau e tuku na tama e kirilloto Akoe raa iraro na tapuvae Akoe raa pera ma he tuai.'

³⁶ Kootou na tama Israel raa hakaatoa, kootou ki illoa pera ma Jisas kootou ni tii i aruna te kros raa ko te Tama TeAtua ni mee pera ma ko TeAriki ia ma te Mesaia kootou raa!"

³⁷ Te saaita te kanohenua raa ni llono na tattara nei, na tama raa ku tipuaina haero raa, tena ki meake Pita ia ma alaa aposol ma, "Na taina maafou, niaa maatou e me ki ppena?"

³⁸ Kito Pita ki meake na tama raa, "Kootou te tama ma te tama ki tike i taha ma na hai sara kootou raa, tena ku too te hakoukou tapu i te inoa Jisas Krai, tena TeAtua e me ki ssirihia na hai sara kootou raa, tena kootou e me ki too TeAnana Tapu, te hoki TeAtua raa. ³⁹ Maitaname TeAtua ni hakamoe te tattara hakamaoni Aia raa ma kootou ia ma na tamalliki kootou raa, na tama e mmao raa ia ma na tama hakaatoa TeAriki TeAtua taatou raa ni kanna ki oo ake Aia raa."

⁴⁰ Pita e tattara hai mahi ake te kanohenua raa, tena ki meake tammaki hoki na tattara, "Hakamattonu ki selavaa kootou te ttiri na hakalono lihu

TeAtua e me ki kou ake na tama hao raa.” ⁴¹ Tammaki na tama e hakattina na tattara nei, tena ki too te hakoukoutapu, ia tena etoru na simata na tama ku hakapaa ake i te kuturana na hakattina ana raa te aho naa koi. ⁴² Na tama raa e nnoho tahi ma na aposol raa no too na akoako na tama raa, tena ki hukui ma na tama raa no kkai te kai tapu ia ma na lotu.

Te ora na hakattina ana

⁴³ Na aposol raa e ppena tammaki na mirakol ia ma na mee taualleka, tena na tama raa hakaatoa ku mahharo. ⁴⁴ Na hakattina ana raa e kktu tahi hakaatoa, tena ki vaevae i roto laatou hokolaatou hea laatou e isi raa. ⁴⁵ Na tama raa e kou ake hea laatou ettino ia ma hea laatou e isi raa ki sui alaa tama, tena ku vaevae na sileni raa i roto laatou hakaatoa tautari e hia te tama e hihai ⁴⁶ Te aho ma te aho na hakattina ana raa e kktu pera ma he kuturana i roto te Hare Tapu raa, tena na tama raa ekkai hakaatoa i roto na hare laatou raa. Na tama raa e kaikkai hakaraoi roo, ia ekkai ma te hihia i roto na hatu manava laatou. ⁴⁷ Na tama raa e hakammaha TeAtua, tena e hihia i te taualleka na tama roo hakaatoa. Na aho hakaatoa TeAtua e hakapaa ake na tama ku hakattina raa i te kuturana raa.

3

Te tama na vae e mmate raa ku tauareka

¹ He aho hokotahi Pita laaua ma Jon e oo i te Hare Tapu te toru te hiahi, teenaa ko te saaita te lotu. ² E isi te tama na vae aia raa ni mmate roo te saaita aia ni haanau mai raa, tena aia enoho i te totoka ehui ma ko te Totoka Tiputipu laoi raa. Na aho hakaatoa na tama raa e sausu ake te tama raa no hakanoho i te mata totoka raa ki kainonno ake na tama e oo i roto te Hare Tapu raa ki kou ake ni sileni ma aia. ³ Te tama raa e kite Pita laaua ma Jon ku oo ihare, tena aia ki kainno ake tokorua raa ma ki kou ake ni sileni ma aia. ⁴ Tena tokorua raa ku kira hakamattonu ake roo i te tama na vae e mmate raa, tena Pita ki meake, “Kira mai maaua!” ⁵ Kito te tama raa ki kkira ake tokorua raa, tena aia e kkahu ma tokorua raa e me ki kou ake ni sileni.

⁶ Kito Pita ki meake te tama raa ma, “Anau se isi roo na sileni, e meia anau e me ki kou atu hea anau e isi: i te inoa Jisas Krai te Tama Nasaret raa, anau e meatu akoe kituu i aruna no haere!” ⁷ Tena Pita ki taohi te rima laaua te tama raa no hakamahike i aruna. Te saaita naa koi na vae ia ma na hukui te tama raa ku ivi te tuu; ⁸ kito te tama raa ki llee i aruna no tuu na vae aia, tena ki kaamata no haere. Tena te tama raa ki oo laatou ma Pita laaua ma Jon i roto te Hare Tapu raa. Te tama raa e haere lellee, tena ki hakammaha ake TeAtua. ⁹ Te kanohenua raa ku kite te tama na vae e mmate raa ku hahae, tena laatou ki hakammaha hoki te inoa TeAtua, ¹⁰ na tama raa ku mattino ma teera ko te tama e noho no kainonno i te kina te Totoka e Tiputipu laoi raa, tena na tama raa hakaatoa ku oho no mahharo ma hea roo ni kapihi ake i te tama raa.

Na tattara Pita i roto te Hare Tapu

¹¹ Te tama raa ko tataohi koi Pita laaua ma Jon i te kina na tama raa ehui ma ko te Paaro Solomon raa, tena te kanohenua raa ku mahharo no huro atu i te tokotoru raa. ¹² Pita e kite te kanohenua raa, tena aia ki meake na tama raa ma, “Natama Israel, aiea kootou e mahharo naea? Aiea kootou ettonu mai maatou naea? Kootou ekkahu ma aanei ni mahi maaua hokomaaua ia ma tettonu tahi maaua raa e mee te tama nei no lavaa te hahae?” ¹³ TeAtua Abraham, Aisak ia ma Jekop raa, tena TeAtua na tipuna taatou imua raa ni kou ake na mahi hai mmahi

i te vaelani raa iaa Jisas te Tama Hehekau Aia raa. Emeia kootou e kou ake te Tama raa i na tama hakamattua raa, tena kootou ki huri ake te se hihhai kootou i Tama raa i mua na karemata Pailat ia ma te saaita hoki Pailat ni maanatu ma ki hakattana Tama raa ki haere raa. ¹⁴ Tama raa e tapu, ia he Tama tauareka, e meia kootou se hihhai Tama raa, tena kootou ki meake Pailat ki ppena hea kootou e hihhai, tena kootou ki hakasao te tama taa tama raa. ¹⁵ Kootou e taa te Tama e hakattaki taatou ki ora raa, tena TeAtua ki hakamahike Tama raa i taha ma te mate, tena maatou e kkite te mate ia ma te ora muri Tama raa. ¹⁶ Teenei ko te inoa Jisas raa e kou mai na mahi ki mee te tama na vae e mmate nei ki lavaa te hahaere. Hea kootou e kkite no illoa raa e oo mai hakaatoa i te vahi te hakattina i te inoa Jisas raa. Kootou hakaatoa ku kkite, te tama nei ku tauareka i na hakattina maaua i te inoa Jisas raa.

¹⁷ “Aku taina, te saaita nei anau kuiroa pera ma hea kootou ia ma na tama hakamattua kootou raa ni ppena iaa Jisas raa e hamai koi i te vvare na pohouru kootou. ¹⁸ TeAtua e tattara ake na profet Aia raa i mua ki tattara pera ma te Mesaia raa e me ki hakalono llihu, ia tena na tattara Aia raa ku hakamaoni te aho nei.

¹⁹ “Ttike itaha ma na haisara kootou raa te saaita nei, tena ku vakkai muri ake TeAtua ki lavaa Tama raa tessirihia na haisara kootou raa. Kame kootou e tauttari, ²⁰ tena TeAtua e me ki tokonaki na anana kootou raa ki ivi, tena Aia e me ki kauna ria atu Jisas te Mesaia Aia ku oti te hirihiri ma kootou raa. ²¹ Jisas e me ki noho i te vaelani ki ttaeroo te saaita na mee hakaatoa e oo mai no houu pera ma TeAtua ni tattara ake na profet Aia i mua raa. ²² Moses e tattara ma, ‘TeAriki TeAtua kootou raa e me ki kauna ria atu he profet e ssau pera ma Aia ni kauna ria atu anau raa,

tena te Tama naa e me ki hamai i roto koi kootou. Tena kootou ki hakalono na tattara hakaatoa Aia e tattara atu raa.

²³ Kame he tama se hakarono na tattara te Profet naa, tena te tama naa e me ki havakkee ria itaha ma na hakattina ana TeAtua raa hakaatoa, tena te tama naa e me ki hakalono llihu.’

²⁴ Tena na profet hakaatoa e too na tattara TeAtua raa hakapaa ma Samuel ia ma na profet i muri aia tera ni tattara hoki hea e me ki kapihi mai i roto na aho nei raa. ²⁵ Te tattara e ivi TeAtua ni tattara ake na profet Aia raa e tattara i kootou, ia tena kootou i roto hoki na tattara hakamaoni TeAtua ni meake na tipuna kootou i mua raa. Pera ma Aia ni meake Abraham ma, ‘Anau e me ki hakatapu na tama hakaatoa i te maarama nei raa e mee koi na hai mokopuna akoe raa.’

²⁶ Ia tena TeAtua ni hirihiri te Tama Hehekau Aia raa, tena ki kauna ria atu te Tama raa ki haere atu kootou i mua ma ki hakatapu kootou, tena ku tokonaki kootou ki ttike i taha ma na tiputipu sakkino kootou raa.”

4

Pita laaua ma Jon ku ttuu i mua na tama hakamattua

¹ Pita laaua ma Jon koi tattara ake koi te kanohenua raa te saaita na maatua raa, tena te purepure hakamaatua na purepure te Hare Tapu raa ia ma na Sadyusi raa ni ttae ake. ² Na tama raa ku se hihhia roo, e mee Pita laaua ma Jon e akoako ake te kanohenua raa pera ma Jisas ku oti te mahike muri i taha ma te mate, tena na tattara nei e huri mai pera ma na tama e mmate raa e me ki mahihike muri no ora. ³ Tena kito na tama raa

ki hakapiki tokorua raa no ppono i roto te hare karapusi raa ki ttae teeraa aho, e mee te mee raa ku haere ki pouri. ⁴ Emeia tammaki na tama ni llono na tattara raa ku hakattina, tena te kooina na hakattina ana raa ku hakanuu no tae rima simata na tama.

⁵ Te aho taiaoraa na tama hakananniu na Jiuraa, na tama hakamattua raa ia ma na tama poroporo na tuaa raa ku hakkutu hakaatoa i Jerusalem. ⁶ Na tama raa ekkutu ma Anas tepohouru hakanaaniu na maatua raa, tena Kaiafas, tena Jon, Aleksanda ia ma alaa tama i roto te manava na maatua hakananniu raa. ⁷ Na tama raa e meake Pita laaua ma Jon ki oo ake no ttuu i mua laatou, tena laatou ki vahiri ake tokorua ma, “Koorua e mee peehee te tama nei no hahaere? Ni mahi peehee koorua e isi, ia koorua e ttapa roo te inoa aii?”

⁸ Te Anana Tapu raa kutau i roto Pita, tena aia ki meake na tama raa, “Na tama hakananniu ia ma na tama hakamattua na kanohenua: ⁹ kame kootou evahiri mai maaua i te mee tauareka maaua nippena i te tama na vae e mmate nei ia ma te tama nei e tauareka peehee, ¹⁰ tena kootou hakaatoa e tau te illoa, ia na tama hakaatoa i roto Israel e tau te illoa pera ma te tama e tuu i mua kootou nei ku tauareka i na mahi te inoa Jisas Kraiis te Tama i Nasaret raa: te Tama kootou ni ttii no mate i aruna te kros raa, tena TeAtua ki hakamahike Tama raa i taha ma te mate no ora raa. ¹¹ Jisas ko te tama te Launiu Tapu raa e tattara ma, “Te hatu tera kootou na tama hakatuutuu hare raa ni hakahekeheke raa, ko te hatu e mmau roo hokoia i na hatu hakaatoa.”

¹² Jisas Hokoia elavaa te tokonaki taatou kiora; i roto te maarama nei hakaatoa TeAtua se hai inoa hoki peeraa ni kou ake na mahi ma ki tokonaki taatou ki ora.”

¹³ Na tama i roto te kuturana raa ku mahharo, e mee laatou ekkite Pita laaua ma Jon e ivi roo te tattara, tena laatou e illoa hoki pera ma tokorua raa ni tama vare koi, ia se skul hakaraoi. Tena na tama raa e illoa ma tokorua raa ni hahaere ma Jisas. ¹⁴ Tena na tama raa ku se hai tattara hoki e lave te meake, maitaname laatou ku kkite te tama na vae ni mmate raa ku ttuu laatou ma Pita laaua ma Jon. ¹⁵ Kito na tama raa ki meake Pita laaua ma Jon ma ki oo i aho ma te hare raa, tena laatou ku kaamata no tattara hemuu hokolaatou. ¹⁶ Na tama raa e tattara ma, “Hea taatou e me ki ppena i te tokorua nei? Na tama hakaatoa i roto Jerusalem raa ku illoa ma tokorua nei eppena te mirakol e hainattaa te tama te ppena, ia tena taatou hokotaatou selavaa te pppura hoki. ¹⁷ Taatou ki tattara hakamataku ake tokorua nei ki se lavaa te fattara ake alaa tama hoki i te inoa Jisas, ki se lavaa te mee nei te ttoha no ttae alaa tama.”

¹⁸ Kito na tama raa ki kanna ake tokorua raa ki vakkai ake i hare, tena ki meake tokorua raa ki se lavaa roo te tattara ia ma ku akoako ake na tama i te inoa Jisas. ¹⁹ Tena Pita laaua ma Jon ki meake na tama raa ma, “Kootou hokkootou ki ukkui ma he mee peehee e tauareka i na karemata TeAtua: ki hakallono kootou ma ki hakallono TeAtua? ²⁰ E mee maaua ku se lavaa hoki te ppui na maihu maaua ma ki se tattara hea maaua ni kkite ia ma hea maaua ni llono raa.”

²¹ Tena kito te kuturana na tama hakamattua raa ki tattara hakamataku ake roo tokorua raa, tena ki tiaki tokorua raa no oo. Na tama raa ekkite pera ma e hainattaa te kou ake ni hakalononlihu i tokorua raa, maitaname te kanohenua raa ku tattara hakamamaha TeAtua i te mee ni kapihi ake raa. ²² Te tama tokorua raa ni tokonaki no lavaa te hahaere raa ku tae tipu haa toe na hetau te matua aia.

Na hakattina ana raa ku lotu ki se lavaa laatou te mattaku

²³ Tokorua raa ku hakattana ria ki oo, tena laaua ku vakkai i te kuturana laatou raa no tattara ake hea na maatua hakananniu ia ma na tama hakamattua raa ni meake laaua raa. ²⁴ Na hakattina ana raa kullono na tattara raa, tena na tama raa hakaatoa ku hakkutu no lotu ake TeAtua ma, "TeAriki, teTama epena tevaelani, te maarama nei, te lottai ia ma na mee roo hakaatoa! ²⁵ Akoe ni tattara ake te tama hehekau Akoe raa, Devit te tipuna maatou raa i na mahi TeAnana Tapu ma, 'Aiea na tama seai ma ni Jiu raa e llotu naea?

Aiea na tama raa e penapena na hakataakoto sakkino raea?

²⁶ Na tuku te maarama nei raa e tanattana hokolaatou ki oo no ppuhu, tena na tama hakamattua raa e kktu hakaatoa, ki hakataukoti ma TeAtua ia ma te Mesaia Aia raa.'

²⁷ Maitaname Herot laaua ma Pontius Pailat ekkutu hakaatoa i roto te matakaina erahi nei ma na tama seai ma ni Jiu raa ia ma na tama Israel raa ki hakataukoti ma Jisas, teTama Hehekau e tapu Akoe ni mee mo Mesaia raa. ²⁸ Natama raa ehakkutu ma kippena ina mahi Akoe raa na mee hakaatoa tera Akoe ni hakamoe mai roo i mua ma e me ki kapihi mai raa. ²⁹ TeAriki, te saaita nei Akoe ki hakamaarona na tattara na tama raa e penapena raa, tena ku tokonaki maatou na tama hehekau Akoe nei ki ivi te tattara na tattara Akoe raa. ³⁰ Haaro iho te rima Akoe raa no tokonaki na tama lavvea raa ki taualleka, tena ku kou mai ni mahi ki ppena na mirakol ia ma na mee taualleka maatou e me ki ppena i te inoa Jisas teTama Hehekau e tapu Akoe raa."

³¹ Te lotu raa ku masseu, tena te kina na tama raa ekkutu raa ku naue. TeAnana Tapu raa ku tau i roto na tama raa, tena na tama raa ku kaamata no tattara na tattara TeAtua raa, ia e ivi hoki te tattara.

Na hakattina ana raa ku vaevae na hekau laatou

³² Na hakattina ana raa hakaatoa e oo roo te maanatu hokotahi. Se hai tama laatou e tattara ma na mee aia ettinora ni mee koi aia, e meia laatou hakaatoa e vaevae hakaraoi roo na mee laatou ettinora ma alaa tama. ³³ Na aposol raa e tattara ma na mahi hai mmahi i te ora muri TeAriki Jisas, ia tena TeAtua e kou ake te hakatapu e rahi roo i na tama raa hakaatoa. ³⁴ Se hai tama i roto te kuturana raa e tuutuu haero. Na tama e ttino na kerekere ia ma na hare raa e kou ake na mee raa ki sui alaa tama, tena ku too na sileni laatou e too i na mee raa ³⁵ no kou ake i na aposol raa, tena na aposol raa ku vaevae ake na sileni raa i na tama, tautari ehia te tama ehihai.

³⁶ Tena Josep hetama i roto te hareakina Levi tera ni haanau iho i Saiprus, tena na aposol raa ekakanna te tama raa ma ko Banabas (te inoa nei e mee ma, "Te tama Hakapurupuru"), ³⁷ te tama raa e kou ake te kerekere aia raa no sui alaa tama, tena ki too na sileni raa no kou ake na aposol raa.

5

Te mmate Ananaias laaua ma Safaira

¹ Hetama ehui ma ko Ananaias laaua ma Safaira te avana aia raa e too na mee hakaatoa laaua ettinora no kou ake alaa tama kisui. ² Emeia Safaira laaua ma Ananaias e tattara no tonu ma laaua ki taohi he kooina, tena ku kou ake na sileni e ttora i na aposol raa. ³ Kito Pita ki meake, "Ananaias, aiea akoe e tiaki Satan ki haere atu i roto akoe no mee akoe ki mariu ake TeAnana Tapu raa, tena akoe ki taohi teeraa kooina na sileni na mee akoe ni kou ake alaa tama kisui raea? ⁴ Na mee raa

nimee akoe ettino imua akoe nikouake namee raa kisui alaa tama; te saaita na tama raa ku oti te sui na mee akoe e ttino raa, tena na sileni raa ni sileni hoki akoe. Kaa akoe ni maanatu roo peehee ma kippena te maanatu haeo naa? Akoe se mee ma akoe e mariu ake te tama, e meia akoe e mariu ake TeAtua!”

⁵ Ananaias e rono koi na tattara nei, tena aia ku hina i raro no mate, tena na tama hakaatoa e llono te mate te tama raa ku mattaku roo. ⁶ Kito na taupeara raa ki oo ake no mmini te tinotama tama raa, tena ki ssau i aho no tanu.

⁷ Se roroa koi te avana Ananaias raa ku haere ake iaa Pita, e meia aia se iroa ma hea ni kapihia ake iaa Ananaias raa. ⁸ Tena Pita ki vahiria ake te hine raa, “Mee mai, teenei te kooina na sileni hakaatoa akoe ma te avana akoe raa ni too i na mee koorua ni kou ake alaa tama ki sui raa ma sei?”

Tena Safaira ki meake, “Noo, teenaa te kooina na sileni naa hakaatoa.”

⁹ Kito Pita ki meake Safaira, “Aiea koorua haiavana e mannatu ma ki hahaaite TeAnana Tapu TeAriki naea? Na taupeara ni tanu te avana akoe raa ku ttuu vahao nei i te totoka, tena na tama raa e me ki ssau hoki akoe i aho.” ¹⁰ Te saaita naa koi Safaira ku hina i raro i mua na vae Pita raa no mate hoki. Na taupeara raa ku oo mai no kkite ma Safaira ku mate, tena laatou ki ssau te tama raa i aho no tanu i te vahi Ananaias. ¹¹ Tena na hakattina ana raa hakaatoa ia ma na tama ni llono raa ku mattaku roo.

Na aposol Jisas raa e huri ake na mahi TeAtua

¹² Na aposol raa e huri ake tammaki na mirakol ia ma na mee taualleka no kkite na tama raa. Tena na hakattina ana raa hakaatoa ku hakkutu i te kina te Paoro Solomon raa. ¹³ Natama sei ma nitama iroto te kuturana nei raa ku mattaku te hukui ake na tama raa, niaina roo ma te kanohenua raa e tattara hakammaha roo i na tama raa. ¹⁴ Tena tammaki na taanata ia ma na hhine ku hakattina i TeAriki, tena ki hukui ake i te kuturana na hakattina ana raa. ¹⁵ Maitaname te kanohenua raa e kkite hea na aposol raa ni ppena raa, tena na tama raa ku sausau iho na tama lavvea raa i te mateara no hakammoe na tama raa i aruna koi na lomoena laatou raa ma kilavaa te inaina Pita raa teraka vaa aruna alaa tama te saaita aia e haere hakaraka raa. ¹⁶ Tena na kanohenua na matakaina e alleha i Jerusalem raa ku mmui ake no kou ake na tama lavvea raa ia ma na tama e isi na tipua i roto laatou raa, tena na tama lavvea raa hakaatoa ku taualleka.

Na aposol raa ku hakalono llihu

¹⁷ Tena te pohouru hakanaaniu na maatua raa ma na tama e huhukui ma aia raa ia ma na tama iroto te kuturana na Sadyusi raa ku manava kkere haeo roo i na aposol raa, tena laatou ki tattara ma kippena he mee. ¹⁸ Na tama raa e hakapiki na aposol raa, tena kippono na tama raa i roto te hare karapusi te matakaina raa. ¹⁹ Emeia te poo naa, te ensel TeAtua raa ku taaraki te totoka te hare karapusi raa no hakattaki na tama raa i aho, tena ki meake, ²⁰ “Oo no ttuu i roto te Hare Tapu raa, tena ku takutaku ake te kanohenua raa i te ora vahao nei raa.” ²¹ Na aposol raa e hakallono, tena te tahata poo roo na tama raa ku oo no uru i roto te Hare Tapu raa, tena ki kaamata no takutaku.

Te pohouru hakanaaniu na maatua raa ma na tama e huhukui ma aia raa ku kannaa ake na tama hakamattua na Jiu raa ki oo ake ki hakkutu hakaatoa, tena na tama raa ki kkave te tattara i te hare karapusi raa ma ki hakattaki ake na aposol raa no hakattuu imua laatou. ²² Emeia te saaita na purepure raa ni ttae i te hare karapusi raa, na tama raa ku se kkite na aposol raa, kito na purepure raa ki vakkai no meake na tama

hakamattua raa ma, ²³ “Maatou e oo no ttae i te hare karapusi raa, tena maatou ekkite ma tetotoka raa eloki no mmuun niti roo, tena na tama lollohi raa ettuu koi itetotoka. Emeia te saaita maatou ni taaraki te totoka raa, maatou ku se hai tama ekkite i hare!” ²⁴ Te saaita na maatua hakananniu raa ia ma te purepure erorohi te Hare Tapu raa nillono na tattara na tama raa, na tama raa ku mamaanatu tammaki roo ma hea ni kapihi ake i na aposol raa.

²⁵ Tena hetama ku haere ake i hare nomeake natama raa ma, “Hakallono! Na tama kootou ni ppono i roto te hare karapusi raa ku ttuu vahao nei i roto te Hare Tapu raa no takutaku ake te kanohenua raa!”

²⁶ Tena te purepure hakamaatua raa ki haere ma na purepure aia raa no too na aposol raa no hakattaki ake. Na tama raa etoo hakaraoi koi na aposol raa, e mee laatou e mattaku ma ka oti te kanohenua raa ku maka laatou na hatu.

²⁷ Na purepure raa e hakattaki ake na aposol raa i hare, tena kimeake na tama raa ki ttuu i mua na tama hakamattua na Jiu raa, kito te pohouru hakanaaniu na maatua raa ki vahihhiri ake na tama raa. ²⁸ Tena te maatua raa ki meake ma, “Maatou ekou atu na tattara hakamattaku ma kootou ki selavaa te akoako ake na tama i te inoa Jisas. Emeia kira ake ma hea kootou e hai naa! Kootou ettoha na akoako kootou raa vaa roto Jerusalem hakaatoa, tena kootou e hihhai ma ki mee pera ma teenei ko maatou e taa te Tama raa no mate!”

²⁹ Tena Pita ma alaa aposol ki meake, “Maatou e me ki tauttari TeAtua, maatou selavaa te tauttari te tama. ³⁰ TeAtua na tipuna taatou i mua raa e hakamahike Tama raa itaha ma te mate i muri kootou nittii Tama raa no mate i aruna te kros. ³¹ TeAtua e ssau Tama raa i aruna no hakanoho i te vahi laaua Aia ki mee mo Tama Hakamaatua ia ma he Tokonaki taatou kilavaa na tama Israel raa te ttike i taha ma na hai ssara laatou raa. ³² Maatou ekkite karemata na mee nei, tena maatou ma TeAnana Tapu, te hoki TeAtua ni kou ake i na tama e tauttari Aia raa.”

³³ Te saaita na tama hakamattua na Jiu raa nillono na tattara nei, na tama raa kulloto haeroo, tena laatou kumannatu ma kitaa na aposol raa ki mmate. ³⁴ Ia tena he Farisi i roto laatou ko mahike no tuu i aruna, te inoa aia raa ko Gamaliel, e meia aia he tama poroporo na tuua, tena na tama hakaatoa e hakammaha te tama raa. Gamaliel e meake ma ki hakattaki na aposol raa i aho, ³⁵ tena aia ki meake na tama laatou hakamattua raa, “Taatou na tama hakamattua Israel, taatou ki hakamattonu hea taatou e mannatu ma ki ppena i na tama nei raa. ³⁶ Kootou e mannatu Teudas, te tama ni hakahura mai paa saaita ku oti raa ma aia he tama e hakanaaniu; tena kame ettae peeraa haa huitarau na tama ni tauttari tama raa. Emeia te tama raa e taia ria koi no mate, tena na tama hakaatoa ni tauttari aia raa ku maaseu, tena hea aia ni kaamata raa ku seai koi. ³⁷ Tena ki oti Judas te tama i Galili raa ku hakahura mai te saaita te paupau na tama raa, tena e tammaki hoki na tama ni tauttari tama raa, e meia tama raa e taia ria hoki no mate, tena na tama ni tauttari aia raa ku maaseu huri. ³⁸ Ia te mee nei, anau e meatu ma taatou selavaa te ppena he mee i na tama nei. Tiaki koi na tama naa! Kame hea laatou e hakamoe ia ma hea laatou e ppena raa e hamai koi te tama, tena te mee naa e me ki haere hoki no seai, ³⁹ e meia kame te mee naa e hamai TeAtua, tena taatou kame se tau te ppuu na tama naa. Taatou e me ki kkkite ma taatou e ppuhu koi ma TeAtua!”

Tena na tama hakamattua raa ku tauttari te hakataakoto Gamaliel raa. ⁴⁰ Na tama raa e kannaa ake na aposol raa ki oo ake i hare, tena laatou ki riki

na tama raa, tena ki tattara hakamataku ake na tama raa ki se lavaa hoki te tattara i te inoa Jisas, tena laatou ki hakattana na aposol raa no oo.

⁴¹ Te saaita na tama raa ni tiaki na tama hakamattua raa no oo, na tama raa e hihhia koi, maitaname TeAtua ekkira ma etauareka koi laatou te hakalonollihu emee laatou eheheka ite inoa Jisas.

⁴² Na aposol raa e tauhano koi te takutaku ake te Rono Tauareka Jisas te Mesaia raa na aho hakaatoa i roto te Hare Tapu ia ma i roto koi na hare na tama raa.

6

Tokohitu na tama ki tokonaki na aposol

¹ Tena imuri, tekooina na hakattina ana raa ku haere homo koi no tammaki, tena na Jiu e illoa na tattara ha Grik raa ku hakatauttau ma na Jiu ite henua raa. Na Jiu e illoa na tattara ha Grik raa kulloto ma na Jiu raa e hailavvaka i na tautukaha hhine laatou raa i te vahi na sileni e vaevvae te aho ma te aho raa. ² Tena kito te sanahuru ma rua na aposol Jisas raa ki hakkutu ake na hakattina ana raa hakaatoa, tena ki meake, "Te mee naa se tonu ma taatou ki tiaki na takutaku na tattara TeAtua raa, tena kulollohi koi na sileni. ³ Ia tena aku taina, taatou ki hirihiri e hitu na taanata i roto kootou tera TeAnana Tapu raa etau i roto laatou, ia e atamai hoki, tena taatou ku tuku na tama naa ki lollohi na sileni. ⁴ Tena maatou hokomaatou e me ki lotu tahi, tena ku hehekau no takutaku."

⁵ Te kuturana raa hakaatoa e hihhai te hakataakoto na aposol raa, kito na tama raa ki hirihiri Stiven, he tama e isi TeAnana Tapu i roto aia, ia he tama ehakatina mmahiroo, tena Filip, Prokorus, Nikanor, Timon, Parmenas, tena Nikolas tetama i Antiok kumee pera ma he Jiu raa.

⁶ Tena te kuturana raa ki too na tama raa no kou ake i na aposol raa, tena na aposol raa ki lotu no hakapiri na rima laatou raa i aruna na tama raa.

⁷ Tena na tattara TeAtua raa ku tauhano koi te ttae alaa tama. Te kooina na disaipol i roto Jerusalem raa e haere tammaki koi, tena te kooina na maatua ku hakattina raa e tammaki hoki.

Stiven ku hakapiki ria

⁸ Stiven he tama TeAtua e hakatapu hai mahi roo, tena ki kou ake na mahi tama raa kippena na mirakol ellahi ia ma na mee taualleka imua na kanohenua. ⁹ Emeia e isi na tama e hakataukaa ma Stiven. Teenei ni Jiu tera ni hehekau ma na tama i mua, e meia te saaita nei na tama raa ku ttana, tena na Jiu nei e nnoho i roto Sairini laaua ma Aleksandria. Na Jiu raa hakapaa ma na Jiu i roto Silisia laaua ma Esia raa ku hakatauttau laatou ma Stiven. ¹⁰ Emeia TeAnana Tapu raa e kou ake te atamai e rahi roo iaa Stiven, tena te saaita aia ni tattara, se hai tama hoki e lavaa te hakatauttau ma aia.

¹¹ Kito na tama raa kisui alaa tama ki tattara ma, "Maatou ellono te tama nei e tattara haeo Moses laaua ma TeAtua!" ¹² Na tattara nei e mee te kanohenua raa, na tama hakamattua raa ia ma na tama e poroporo na tuaa raa no llooto roo. Na tama raa ku hakapiki Stiven, tena ki kave tama raa no hakatuu i mua te kuturana na tama hakamattua raa. ¹³ Kito na tama hakamattua raa ki kou ake na tama i hare raa ki hatu ma malliu laatou iaa Stiven. Na tama raa e tattara ma, "Maatou ellono te tama nei e tattara haeo te Hare Tapu, ia ma na Tuua Moses raa. ¹⁴ Maatou ellono te tama nei e tattara ma Jisas tetama i Nasaret raa eme kiseu te Hare Tapu nei ki maseu, tena ku hakatike na tiputipu hakaatoa tera Moses ni kou mai taatou raa." ¹⁵ Na tama hakaatoa e nnoho i te kina raa

ku ttonu ake roo iaa Stiven. Na tama raa kukkite ma na maihu tama raa ku ssau roo pera ma na maihu te ensel raa.

7

Na tattara Stiven

¹ Te pohouru hakanaanu ma maatua raa e vahiri ake Stiven ma, “Na tattara nei e hakamaoni?”

² Kito Stiven ki meake, “Aku taina ma aku tamana. Hakallono mai anau! Imua Abraham tetipuna taatou raa ni haere nonoho i Haran, TeAtua na mahi hakaatoa raa ku tuu ake iaa Abraham i Mesopotemia, ³ tena ki meake tama raa ma, “Tiaki na hareakina akoe raa ma te henua akoe raa, tena akoe ku haere i te henua Anau e me ki huri atu akoe raa.”

⁴ “Kito Abraham ki tiaki te henua aia raa, tena ki haere nonoho i Haran. Imuri te saaita te tamana Abraham raa ni mate, TeAtua ku meake hoki Abraham kikkene mai i te henua kootou ku nonoho nei. ⁵ TeAtua ni se kou ake he kerekere i roto te henua raa ma Abraham ki ttino, ia se hai paa kina hoki Abraham ettino, e meia TeAtua e tattara ake hakamaoni ma Aia e mee ki kou ake te henua raa ma Abraham, tena te henua raa e me ki mee pera ma he henua Abraham ma na hai mokopuna aia raa. TeAtua e hakamoe te tattara nei ma Abraham te saaita Abraham ni se ki hai tamalliki. ⁶ Teenei hea TeAtua e meake Abraham ma, ‘Na hai mokopuna akoe raa e me ki nonoho i te henua na tama ekkee roo, tena na tama raa e me ki mee mo tama hehekau i roto haa huitarau na hetau, tena na tama te henua naa e me ki mee hakahaeo roo na hai mokopuna akoe raa. ⁷ Anau e me ki kou ake te hakalono llihu na tama tera e mee na hai mokopuna akoe raa mo tama hehekau laatou raa, tena ki oti na hai mokopuna akoe raa ku mee no oo i taha ma te henua naa no lotulotu mai Anau i te henua nei.’

⁸ Kito TeAtua ki meake Abraham kittuu te hakamaatino etapu raa i na taanata pera ma he hakamaatino i te tattara eivi Aia raa. Imuri te latapu hokotahi te saaita Aisak ni haanau iho raa, Abraham kuttuu te hakamaatino e tapu raa iaa Aisak, tena Aisak ki ttuu hoki te hakamaatino e tapu raa iaa Jekop te tamariki aia raa, tena Jekop ki ttuu te hakamaatino e tapu raa i te sanahuru ma rua na taanata aia raa. Te sanahuru ma rua na tipuna taatou tera na tama hakaatoa e illoa raa.

⁹ “Alaa tamatane Jekop kumanava kkere iaa Josep tetaina laa-tou raa, tena na tama raa ki kou ake Josep i na tama Isip raa ki sui ria pera ma he tama hehekau. Emeia TeAtua e noho ma Josep, ¹⁰ tena ki hakattana tama raa i taha ma na hakalono llihu aia raa hakaatoa. Josep ku haere no tuu imua te tuku i Isip raa, tena TeAtua e mee Josep kituu tauareka roo i mua te tama raa, ia e atamai hoki, tena te tuku raa ki mee Josep ki hakamaatua i roto Isip ia ma i roto te hare te tuku raa.

¹¹ “Tena ki oti Isip laaua ma Kenan hakaatoa ku ttiri te hikkai e haeo roo tera e mee tammaki na tama no hakalono llihu. Na tipuna taatou raa ku se isi na kai kikkai. ¹² Jekop kurono ma e isi na kai i Isip, tena aia ki kauna na tamatane aia raa, na tipuna taatou raa ki oo i te horau kaamata roo laatou raa i Isip. ¹³ Tena te saaita na tama raa ni vakkai tana rua, Josep ku hakari ake aia hokoia i na taina aia raa, tena te tuku i Isip raa ku mee no iroa te hareakina Josep raa. ¹⁴ Kito Josep ki kkave te tattara raa iaa Jekop, te tamana aia raa ki meake te tipu hitu ma rima na tama i roto te hareakina aia raa hakaatoa ki oo ake i Isip. ¹⁵ Tena Jekop ki haere Isip, i te henua aia ma na tamatane aia raa e me ki mmate raa. ¹⁶ Na tama raa e kkave na tinotama na tama raa no tanu i Sekem, i roto te kava Abraham ni sui ake na sileni i na tama te manava Hamor raa.

17 “Te saaita TeAtua ku mee ki hakamaoni te tattara Aia ni hakamoe ma Abraham raa ku taapiri ki tae, tena te kooina na tama taatou i roto Isip raa ku haere no tammaki roo. 18 Tena ki oti roo he tuku ni se iroa mai Josep kutuku i roto Isip. 19 Aia e hailaavaka na tipuna taatou raa, tena ki hai haeroo na tama raa, tena ki hakamataku ake na tama raa ki tuku na tamalliki laatou raa iaho ma na hare laatou raa ki mmate na tamalliki raa.

20 “Teenei ko te saaita Moses, he tamariki tauareka roo ku haanau iho. Na maatua aia raa e lollohi te tamariki raa i roto te hare laatou raa e toru na marama, 21 ia te saaita na maatua te tamariki raa ni kkave te tamariki raa i taha ma te hare laatou raa, te taukupu te tuku raa ku ppuru te tamariki raa, tena ki too te tamariki raa pera ma he tamariki roo aia. 22 Na tama raa e akoako Moses i te atamai na tiputipu Isip raa hakaatoa, tena Moses he tama roo hakamaoni i te vahi te tattara ia ma na mee aia e ppena raa.

23 “Moses ku tae tipu haa na hetau te matua aia, tena aia ku maanatu ma ki haere no mmata ma na tama Isip raa e mee peehee na taina aia na tama Israel raa. 24 Tena aia ku kite he tama hokotahi e taia ria te tama i Isip, tena aia ki haere atu ma ki tokonaki te tama raa, tena aia ki taa te tama Isip raa no mate. 25 (Aia e kkahu ma na tama Israel raa e mee ki kkite no illoa pera ma TeAtua e me ki too aia ki hakassao laatou, e me ia na tama raa se illoa.) 26 Te aho taia raa Moses ku kite tokorua na tama Israel e ppuhu, tena aia ku hahaihi ma ki mee tokorua raa ki tattara hakaraoi. Tena Moses ki meake, ‘Koorua ki hakallono mai, koorua ni tama Israel hakaatoa, kaa koorua e ppuhu ma ki aa?’

27 “Kito tetama etaa teeraa tamaraa ki unuki Moses itaha, tena ki meake, ‘Koai te tama e mee akoe ki hakamaatua, tena ku hakatonutonu maatou?’ 28 Akoe e hihai kitaa anu kimate hoki pera ma akoe nitaa te tama Isip raa te aho raa?’ 29 Moses e rono koi na tattara nei, tena aia ki tere itaha ma Isip no haere no noho i Midian. Tena aia ku isi e rua na tamalliki taanata i te henua raa.

30 “Tipu haa na hetau kullaka, tena te ensel TeAtua raa kutuu ake ia Moses i roto te pupu eura i te kina e tuu mahoa taapiri i te Mouna Sainai raa. 31 Moses ku maaharo roo i te mee aia ekite raa, tena aia ki haere atu no taapiri te pupu raa ma ki kite laoi aia. Tena aia ku rono te reo TeAtua raa e tattara ma: 32 ‘Anau ko TeAtua na tipuna akoe raa, TeAtua Abraham, TeAtua Aisak, tena TeAtua Jekop.’ Moses ku porepore roo te matakua, tena aia ku se hihai ki kkira ake hoki te pupu raa.

33 “Tena TeAtua ki meake Moses ma, ‘Ui na taka akoe naa itaha, e mee te kerekere akoe e tuu naa he kina e tapu. 34 Anau ku kite te kanohenua Anau raa e hakalono llihu haeroo i roto Isip. Anau e rono te ttani laatou, tena Anau ku hamai i raro ki hakassao laatou. Hamai vahao nei, Anau e me ki kauna akoe ki haere i Isip.’

35 “Moses ko te tama te kanohenua Israel raa ni se hihai. Na tama raa ni vahiri ake ma, ‘Koai te tama e mee akoe ki hakamaatua, tena ku hakatonutonu maatou?’ Moses ko te tama TeAtua e kauna ki rorohi te kanohenua raa, tena te ensel tera ni tuu ake aia i roto te pupu eura raa e me ki tokonaki aia. 36 Moses e hakattaki te kanohenua raa itaha ma Isip, tena ki huri ake na mirakol ia ma na mee e llahi roo i roto Isip ia ma i te kina te Moana e Mnea raa ia ma i te kina e tuu mahoa raa i roto tipu haa na hetau. 37 Moses ko te tama ni meake te kanohenua Israel raa ma, ‘TeAtua e me ki kauna ria atu he profet e ssau pera ma Aia e kauna ria mai anau raa, te Tama naa e me ki hamai i roto koi kootou.’ 38 Te tama nei e hai

hoki i roto te kanohenua Israel tera nikkutu i te kina e tuu mahoa raa, tena aia etuu i te kina raa ma na tipuna taatou i mua raa ia ma te ensel ni tattara ake aia i aruna te Mouna Sainai raa, tena aia ki too na tattara TeAtua e isi te ora raa no hakatae mai taatou.

³⁹ “Emeia natipuna taatou raa se hihhai ki hakallono tama raa; na tama raa e unuki tama raa itaha, tena ki tattara ma laatou kivakkai koi i Isip. ⁴⁰ Kito natama raa ki meake Aron, ‘Penapena mai he atua ki hakattaki maatou. Maatou kuse illoa hea e kapihia ake ia Moses tetama ni hakattaki mai taatou itaha ma Isip raa.’ ⁴¹ Tena kioti na tama raa ku penapena te hatu tipua essau pera ma he bulmakau, tena ki hoki ake na hoki i te hatu tipua raa, tena ki pena tekai erahi roo ma ki hakammaha hea laatou hokolaatou ni pena raa. ⁴² TeAtua ku haere i taha ma na tama raa, tena ki tiaki na tama raa ki hakamarumarua na hetuu i te vaelani raa pera ma hea e mmau i roto te launiu na profet raa ma, ‘Te kanohenua Israel! Kootou e noho tipu haa na hetau i roto te kina e tuu mahoa, tena na manu kootou e taa raa,

kootou se hoki mai Anau.

⁴³ Teenaa ko te paa hare te atua Molek raa kootou e amoamo,

tena te hatu tipua Refan, te hetuu atua kootou raa;

Aanei ni hatu tipua kootou e penapena ma ki lotulotu.

Ia tena Anau e me ki hakaise kootou itaha ki hakahiti roo iteeraa vahi i Babilon.’

⁴⁴ Na tipuna taatou raa e hahaere ma te Paa Hare TeAtua raa i roto te kina e tuu mahoa raa. Te Paa Hare raa e pena tautari hea TeAtua ni meake Moses ki pena raa, tena ki tautari hoki hea TeAtua ni huri ake tama raa. ⁴⁵ Tena ki oti na tipuna taatou raa ku too te Paa Hare raa ina tamana laatou raa, tena ki amoamo te Paa Hare raa te saaita laatou ni oo ma Josua no too na henua TeAtua ni hakaise na tama na henua raa itaha raa, te saaita na tama Israel raa ni oo atu. Te Paa Hare raa etuu roo no tae te saaita Devit. ⁴⁶ Devit he tama roo e hakarono, tena TeAtua e hihai roo te tama raa, kito aia ki kainno ake TeAtua ma ki tiaki aia ki pena he hare ma TeAtua Jekop raa ki noho. ⁴⁷ Emeia teeraa ko Solomon e pena te Hare Tapu TeAtua raa.

⁴⁸ “Emeia TeAtua Hakanaaniu i Aruna raa se noho i roto na hare na tama e pena ma na rima laatou raa pera ma hea na profet raa ni tattara raa:

⁴⁹ TeAriki e mee ma, ‘Te Vaelani ko te Nohorana Anau,

tena te maarama nei ko te kina Anau e tukutuku na tapuvae Anau raa.

He hare peehee kootou e me ki pena ma Anau naa?

Teehee te kina Anau e me ki noho naa?

⁵⁰ Aiea teenei seai ma ko Nau e pena na mee nei hakaatoa?’ ”

⁵¹ Tena Stiven ki meake hoki ma, “Kootou e vvere roo! Na hatu manava kootou raa epouri, tena nakatarina kootou raa etturi te hakallono na tattara TeAtua raa! Kootou essau roo pera ma na tipuna kootou i mua raa, ia kootou hoki na vahao tahi ekkeu itaha ma TeAnana Tapu!

⁵² Ia e isi te profet tera na tipuna kootou raa ni se taa no mate? Na tama raa e taa no mmate na profet TeAtua ni tattara mai i mua roo i te hamai te Tama Hehekau e tonu tahi raa. Tena te saaita nei kootou e kou ake te Tama raa i na tama haero raa, tena kootou kitaa Tama raa no mate. ⁵³ Kootou ko na tama e too na tuua TeAtua tera na ensel raa ni kou mai raa. Emeia kootou se tauttari na tuua raa.”

Na Jiu raa ku maka Stiven na hatu

⁵⁴ Na tama hakamattua raa e noho no hakallono na tattara Stiven raa, tena na tama raa kulloto haero roo, tena ki utiuti roo na paati laatou.

⁵⁵ Emeia TeAnana Tapu raa ku tau i roto Stiven, tena aia ku kkira i te vaelani no kite na mahi TeAtua raa ia ma Jisas etuu ite vahi laaua Tama raa.
⁵⁶ Tena aia ki meake, "Kira ake, anau e kite te vaelani raa ku taaraki, tena te Tamariki te Tama nei raa e tuu i te vahi laaua TeAtua."

⁵⁷ Na tama hakamattua raa kuttani na varo laatou raa, tena kippui na katarina laatou raa ma narima laatou. Kito na tama raa hakaatoa ki hakaoho ake iaa Stiven raa ⁵⁸ no horo tama raa itaha ma te matakaina raa, tena ki maka tama raa ma na hatu. Na tama e maka raa e ui na kaukahu lolloa laatou raa, tena ki kou ake te taupeara te inoa aia raa ko Sol ki rorohi.

⁵⁹ Na tama raa koi maka koi Stiven ma na hatu te saaita aia ni kanna ake TeAriki ma, "TeAriki Jisas, too te anana anau." ⁶⁰ Tena Stiven ki tuturi i raro no kanna ake hakamaroa ma, "TeAriki! Auu se maanatu ria na hai sara na tama nei." Aia e tattara ake koi peenei, tena ki mate.

8

¹ Sol e hakatina hoki ma te mate Stiven raa e tonu.

Sol ku haere taa na hakattina ana

Te aho naa koi te harelou i Jerusalem raa kuttiri na hakalono llihu haeroo. Tena na hakattina ana raa hakaatoa ku maaseu i na kina hakaatoa i roto na matakaina Judia laaua ma Samaria raa, e meia na aposol raa e nnoho koi se maaseu. ² Eisi na hakattina ana e tanu Stiven, tena ki tanittani hakamaroa roo i te alloha laatou iaa Stiven.

³ Emeia Sol e hihai ma ki seu na hakattina ana hakattina ana raa, tena aia ki haere hakatike na hare raa hakaatoa no horo mai na hakattina ana raa i aho, na taanata ia ma na h hine, tena kippono na tama raa i roto te hare karapusi.

Te Rono Tauareka raa ku takutaku ria i roto Samaria

⁴ Na hakattina ana ni maaseu i na kina raa ku oo i na matakaina hakaatoa no takutaku te Rono Tauareka raa. ⁵ Filip e haere no takutaku ake na tiputipu te Mesaia raa i na tama te matakaina Samaria raa. ⁶ Te kanohenua raa e hakallono hakaraoi roo na tattara Filip e tattara raa, tena na tama raa e hakallono no kkite na mirakol te tama raa e ppena raa. ⁷ Tammaki na tipua ettani na varo laatou no huro itaha, tena tammaki na tama na vae e mmate ia ma na tama ni selavaa te hahaere hakaraoi raa ku taualleka. ⁸ Tena te matakaina raa hakaatoa ku hihia roo.

⁹ He tama te inoa aia raa ko Saimon e noho i te kina raa, tena na paanamu aia raa e mee na tama i Samaria raa no mamannatu tammaki. Tama raa emee ma aia hetama hakanaaniu, ¹⁰ tena natama hakaatoa i roto te matakaina e rahi raa, na tama mouruna ia ma na tama mouraroraa ku hakallono roo tama raa. Na tama raa e mee ma, "Saimon e isi na mahi tera taatou e kanna ma, 'na Mahi roo Hakanaaniu raa'." ¹¹ Na tama raa e hakallono tama raa, emee te saaita roroaro tama raa emee laatou no mattaku ma na paanamu aia raa.

¹² Emeia te saaita laou ni hakattina na tattara Filip i te vahi te Rono Tauareka i te Hakamaatua ana i te Vaelani ia ma Jisas Krai raa, tena na taanata ia ma na h hine raa ku too te hakoukou tapu. ¹³ Saimon hoki ku hakatina, ia te saaita aia ku oti te too te hakoukou tapu raa, tama raa ku se haere no mmao i taha ma Filip, ia aia e mamaharo i na mirakol ia ma na mee taualleka Filip ni ppena raa.

¹⁴ Na aposol e nnoho i Jerusalem raa kullono ma na tama i Samaria raa ku hakattina na tattara TeAtua raa, tena laatou ki kauna Pita laaua ma

Jon ki oo i Samaria. ¹⁵ Tokorua raa e oo notta, tena laaua kilotu ma na hakattina ana raa ma kilavaa na tama raa te too TeAnana Tapu raa. ¹⁶ E mee na tama raa se ki too TeAnana Tapu raa; na tama raa etoo koi te hakoukou tapu i te inoa TeAriki Jisas raa. ¹⁷ Kito Pita laaua ma Jon ki hakapiri na rima laaua raa i aruna na tama raa, tena TeAnana Tapu raa ku haere iho no tau i roto na tama raa.

¹⁸ Saimon e kite pera ma na hakattina ana raa ku too hoki TeAnana Tapu te saaita tokorua raa ni hakapiri na rima laaua raa i aruna na tama raa. Tena kito Saimon ki kou ake na sileni iaa Pita laaua ma Jon, ¹⁹ tena ki meake, "Kou mai hoki na mahinaa iaa anau kilavaa na tama anau e hakapiri na rima anau i aruna raa te too hoki TeAnana Tapu."

²⁰ Kito Pita ki meake Saimon, "Haere ma na sileni akoe naa i te kina te ahi raa, akoe emaanatu ma akoe elavaa te sui na hoki TeAtua raa ma na sileni! ²¹ Akoe se haikina e hakappai, ia se hai i roto te uata nei, maitaname te hatu manava akoe raa se tonu i mua na karemata TeAtua. ²² Tena tike i taha ma te hakataakoto haeo akoe naa, tena akoe ku lotu ake TeAriki ki hai aroha akoe i na maanatu haeo akoe e isi raa. ²³ E mee anau e kite pera ma akoe e isi na hakataakoto haeo, tena ki noho pera ma he karapusi na hai sara."

²⁴ Kito Saimon ki meake Pita laaua ma Jon, "Tena koorua ki alloha no lotu ake TeAriki ma anau ki se lavaa he mee na mee koorua e tattara raa e kapahi mai anau."

²⁵ Pita laaua ma Jon ku tattara ake na tattara i te vahi TeAtua ni tokonaki laaua raa, tena ki takutaku ake na tattara TeAriki raa nooti roo, tena laaua ki vakkai i Jerusalem. Tokorua raa e takutaku ake hoki te Rono Tauareka raa i roto tammaki na matakaina i Samaria te saaita laaua ni vakkai raa.

Filip e akoako ake te tama Itiopia

²⁶ Te ensel TeAtua raa ku tattara ake Filip ma, "Tanattana no haere peeraa i te kupu; i te mateara e kaamata i Jerusalem raa no haere peeraa i Gasa." (Te mateara nei ku seai te aho nei.) ²⁷ ²⁸ Tena kito Filip ki tanattana no haere. Tena he tanata Itiopia, he tama hakamaatua i te vahi na sileni te tuku hine Itiopia raa ku vaakai te matakaina aia raa. Tama raa ni haere i Jerusalem no lotu ake TeAtua, tena aia e vaakai i roto te vaka hai wiri aia raa. Aia e tere, tena epaupau hakamaroa hoki telauniu profet Aisaia raa. ²⁹ TeAnana Tapu raa ku meake Filip ma, "Haere atu i te kina te vaka raa, tena akoe ku haere hakataapiri atu te vaka naa." ³⁰ Kito Filip ki tere atu i te kina te vaka raa, tena aia ku rono te tama raa e paupau telauniu profet Aisaia raa. Kito aia ki vahiri ake te tama raa, "Ako e iroa hea akoe e paupau naa?"

³¹ Tena te tama hakamaatua raa ki meake, "Anau e me ki iroa peehee kame se hai tama e tattara hakamatahua mai anau?" Tena aia ki meake Filip ki kake ake i aruna no noho i te vahi aia. ³² Teenei te kina aia e paupau i roto te Launiu Tapu raa, "Tama raa e ssau pera ma he sipsip na tama e hakattaki ma ki taa ki mate, ia e ssau hoki pera ma he punua sipsip e tuu hemuu te saaita na tama raa e ohe na huruhuru Aia raa.

Aia se hai tattara roo e hopo te maihu Aia raa.

³³ Na tama raa e hakanapa Tama raa, tena se hai tama e tuu ma ki tokonaki Tama raa.

Se hai tama e iroa te hakatere iho i te vahi na tipuna Tama raa, e mee te ora Aia i roto te maarama nei raa ku hamai te hakaotiiti."

³⁴ Tena tetama hakamaatua raa ki meake Filip, “Mee mai, te profet nei etattara aii? Aia etattara aia hokoia, ma aia etattara iteeraa tama?” ³⁵ Tena Filip kikaamata no tattara ake, kaamata na tattara te Launiu Tapuraa, tena ki tattara ake tetama raa ite Rono Tauareka ite vahi Jisas raa. ³⁶ Na tama raa ehuro tauttari te mateara raa no ttiri te kina e isi na vai raa, tena tetama hakamaatua raa ki meake, “Kira ake na vai raa. Hea eppui anau ki setoo te hakoukou tapu naa?” ³⁷ [Kito Filip ki meake tetama raa, “Ako e me ki hakoukou tapu ria kame akoe ehakatina hakamaoni ma te hatu manava akoe.” Kito tama raa ki meake, “Anau ehakatina. Anau ehakatina pera ma Jisas Krai ko te Tamariki TeAtua.”]

³⁸ Tena tetama hakamaatua raa ki meake na tama raa ki hakamau te vaka raa, tena laua ma Filip kittiho no oo ite kina te vai raa, kito Filip ki hakoukou tapu tama raa. ³⁹ Tokoru raa ku oo mai itaha ma te vai raa, tena TeAnana Tapuraa kutoo Filip itaha. Tetama hakamaatua raa ku sekite hoki Filip, tena aia kuhihia roo no kake te vaka aia raa no tere. ⁴⁰ Filip e oho koi aia ku tae i Asdot, tena aia ki haere i Sisaria no takutaku ake te Rono Tauareka raa i na matakaina roo hakaatoa.

9

Sol ku hakatina iaa Jisas (*Na hehekau 22.6-16; 26.12-18*)

¹ Te saaita naa Sol e hai na mahi aia ma ki taa na tama tauttari Jisas raa ki mmate, te hakataakoto haero nei emee roo na tama raa no mattaku. Sol e haere ite pohouru hakanaani na maatua raa ² no meake ma kikouake nilauniu kikkave inahare lotu na Jiu i Damaskus raa pera ma kame aia ekite na tama etauttari na Tiputipu TeAriki raa, tena aia ku hakapiki na tama raa hakaatoa; na taanata ia ma na hhine raa no kou ake i Jerusalem.

³ Sol ku taapiri ite matakaina Damaskus, tena te saaita naa koi he maahina e hamai ite vaelani ku maahina hakatike aia. ⁴ Sol ku teiho i raro, tena aia ku rono te reo etattara ake aia ma, “Sol, Sol! Aiea akoe emee Anau ki hakalono llihu naea?”

⁵ Kito Sol ki vahiri ake ma, “TeAriki, koai Akoe?”

Tena te reo raa ki meake, “Anau ko Jisas te Tama akoe ekouake na hakalono llihu raa. ⁶ Emeia, ttuu i aruna no haere ite matakaina raa, tena he tama e me ki tattara atu akoe hea akoe e me ki ppena raa.”

⁷ Na tama nioo laatou ma Sol raa kuttuu hemuu sehai tama roo etattara; na tama raa ellono te reo raa, e meia laatou sekkite te tama raa.

⁸ Sol ku mahike no tuu i aruna, tena ki taaraki na karemata aia, e meia aia kusehai mee ekite. Kito na tama raa ki taohi na rima tama raa no hakattaki i Damaskus. ⁹ Iroto e toru na aho, Sol sehai mee roo ekite, tena te saaita naa hoki aia ku se kai, ia ku se unu.

¹⁰ Tena hetama ehakatina Jisas enoho i Damaskus te inoa aia raa ko Ananias. Aia ekite karemata roo ma TeAriki ekanna ake aia ma, “Ananias!”

Kito aia ki meake, “TeAriki, teenei anau.”

¹¹ Tena TeAriki ki meake Ananias, “Tanattana no haere ite Mateara e Tonu raa, tena ite hare Judas raa akoe kuvahiri ma teehee te tama i Tarsus te inoa aia raa ko Sol. Tama naa elotu vahao nei, ¹² tena aia ekite karemata hoki ma he tama, te inoa aia raa ko Ananias e haere ake no hakapiri na rima aia raa i aruna aia ma ki lavaa aia te kite hakaraoi.”

¹³ Kito Ananaias ki meake, “TeAriki, tammaki na tama e tattara mai anau na tiputipu te tama naa ia ma na mee aia eppena inatama Akoe i roto Jerusalem raa. ¹⁴ Tena Sol e hamai i Damaskus ma na tattara na maatua hakananniu raa ma ki hakapiki na tama e lotulotu Akoe raa.”

¹⁵ Tena TeAriki ki meake Ananaias, “Haere, maitaname Anau e hirihiri Sol ki hehekau ma Anau ki akoako na tama seai ma ni Jiu raa, na tuku ia ma na tama Israel raa ki illoa i te inoa Anau. ¹⁶ Tena Anau Hokonnau e me ki huri ake tama naa na hakalono llihu hakaatoa aia e me ki too te saaita aia e tattara i te vahi Anau raa.”

¹⁷ Kito Ananaias ki haere no tae i te hare Sol e noho raa, tena ki hakapiri na rima aia raa iaruna tama raa. Tena aia ki meake, “Sol, taku taina, TeAriki e kauna ria mai anau, Jisas Hokoia te Tama ni tuu atu akoe i te mateara te saaita akoe ni hamai i te matakaina nei raa e kauna ria mai anau ki lavaa akoe te kite hakaraoi, tena TeAnana Tapu ku tau i roto akoe.”

¹⁸ Te saaita naa koi he mee essau pera ma na unahi na ika raa kutteihio i taha ma na karemata Sol, tena aia ku lavaa te kite hakaraoi. Sol ku mahike no tuu i aruna, tena Ananaias ki hakoukou tapu aia. ¹⁹ Tena i muri te saaita aia ku oti te kai, Sol ku mataora hakaraoi.

Sol ku takutaku i roto Damaskus

Sol e nnoho hakamarie sellava hoki na aho ma na hakattina ana i Damaskus raa. ²⁰ Tena aia ki haere tahi roo i te hare lotu na Jiu raa, tena ki kaamata no takutaku ake pera ma Jisas ko te Tamariki TeAtua.

²¹ Na tama hakaatoa e llono na tattara Pol raa ku oho roo no vahihhiri ma, “Teenei seai ma ko te tama e taa na tama e lotulotu Jisas i roto Jerusalem? Tena aia ni mee raa se hamai i te kina nei ma te hakataakoto ki hakapiki na hakattina ana raa, tena ku too na tama raa no kkave ina maatua hakananniu raa?”

²² Emeia na takutaku Sol raa ku oo roo no hai mmahi, tena na tattara aia ma Jisas ko te Mesaia raa e matahua roo, tena na Jiu e nnoho i Damaskus raa ku se lavaa te sui muri ake na tattara tama raa.

²³ Tammaki na aho kullaka, tena na Jiu raa ku hakkutu hakaatoa no tattara ma kitaa Sol ki mate, ²⁴ emeia e isi na tama e hakari ake Sol te hakataakoto na Jiu raa. Te ao ma te poo na Jiu raa ku lollohi na totoka te matakaina raa ma kitaa tama raa ki mate. ²⁵ Tena he poo hokotahi na tama e tauttari Sol raa ku hakatere iho Sol i raro i te vahi te tauppaa raa i roto te kete e rahi.

Sol i roto Jerusalem

²⁶ Sol ku haere no tae i Jerusalem, tena kihahaivi ma kihukui ma na disaipol Jisas raa. Emeia na tama raa se hakattina ma Sol he disaipol, tena laatou e mattaku hoki tama raa. ²⁷ Kito Banabas ki haere ake no tokonaki Sol, tena ki too te tama raa no kkave i na aposol raa. Tama raa e tattara hakamatahua ake na tama raa pera ma Sol e kite TeAriki i aruna te mateara, tena TeAriki e tattara ake tama raa. Banabas e tattara ake hoki na mahi Sol ni takutaku i te inoa Jisas i roto Damaskus raa. ²⁸ Kito Sol ki nnoho ma na tama raa, tena ki haere na kina hakaatoa i roto Jerusalem raa no takutaku ma na mahi i te inoa TeAriki. ²⁹ Sol e tattara, tena ki hakataukoti hoki ma na Jiu tera e illoa na tattara ha Grik raa, tena na tama raa ku hahaivi ma kitaa tama raa ki mate. ³⁰ Te saaita na hakattina ana raa ni llono te mee nei, na tama raa ku too Sol no kkave i Sisaria, tena ki kauna tama raa no haere i Tarsus.

³¹ Te saaita naa na hare lotu hakaatoa i roto Judia, Galili ia ma Samaria raa ku nnoho taravare roo. E mee TeAnana Tapu raa ku tokonaki

na hare lotu raa, tena na hakattina ana raa ku oo no tammaki roo, ia e lotulotu tahi ake hoki TeAriki.

Pita e tokonaki Ainius no tauareka

³² Pita e haere hakatike na matakaina hakaatoa, tena he saaita hokotahi aia ku haere no mmata natama e hakattina TeAtua ennoho i Lida raa. ³³ Tena aia ettiri te tama hokotahi te inoa aia raa ko Ainius. Navae tama raa emmate, tena iroto evaru na hetau Ainius se lavaa te mahike i taha ma te moena aia e moemoe raa. ³⁴ Tena Pita ki meake tama raa, "Ainius, Jisas Krai e mee akoe no tauareka. Tuu i aruna no hhatu te moena akoe e moemoe naa." Te saaita naa koi Ainius ku mahike no tuu i aruna. ³⁵ Na tama hakaatoa ennoho i Lida ia ma Saron raa kukkite tama raa no hakattina i TeAtua.

Pita e tokonaki Dokas

³⁶ Eisi te hine e noho i Jopa te inoa aia raa ko Tabita, tena aia he tama e hakatina. (Te inoa aia ha Grik raa ko Dokas.) Aia e ppena tahi na mee taualleka, tena ki tokonaki hoki na tama e tutuu haeo raa. ³⁷ Te saaita naa hoki Dokas kulaavea no mate. Natama raa e hakoukou te tinotama tama raa, tena ki kkave no hakamoe i te rum i aruna raa. ³⁸ Ia Jopa se mmao hoki i taha ma Lida, tena te saaita na hakattina ana raa ni llono ma Pita e noho i Lida, na tama raa ku kauna tokorua na tama ki oo no meake Pita ma, "Ako e ki aroha koi no hamai vave roo." ³⁹ Kito Pita ki tanattana no oo laatou ma na tama raa. Pita ku tae atu, tena na tama raa ki too aia no kkave i te rum i aruna raa, tena na tautukaha h hine raa hakaatoa e tanittani no muimui ake Pita, tena ki huri ake na kaukahu ia ma na kaukahu matoru Dokas ni ttui te saaita aia koi ora raa. ⁴⁰ Kito Pita ki haise na tama raa hakaatoa i aho, tena ki tuturi i raro no lotu, tena aia ki huri no meake te tinotama raa, "Tabita, mahike i aruna." Tena Dokas ki taaraki na karemata aia raa, tena te saaita koi aia ni kite Pita raa, aia ku mahike no noho i aruna. ⁴¹ Tena Pita ki haaro atu no tokonaki tama raa no hakamahike i aruna. Kito Pita ki kanna ake na hakattina ana raa hakaatoa hakapaa ma na tautukaha h hine raa, tena Pita ki kou ake Dokas te tama ku ora hakaraoi raa i na tama raa. ⁴² Te rono nei ku ttoha i na kina hakaatoa i roto Jopa, tena tammaki na tama ku hakattina i TeAriki.

⁴³ Pita enoho i Jopa tammaki na aho ma Saimon, te tama e hehekau no tanattana na kiri na manu raa ki pena alaa mee hoki.

10

Pita laaua ma Kornilius

¹ He tama e noho i Sisaria te inoa aia raa ko Kornilius, tena aia ko te soldia hakamaatua te kautana na soldia na tama raa e kanna ma, "Na Soldia Itali raa." ² Kornilius he hakattina ana, tena aia ma na hareakina aia raa hakaatoa e lotulotu TeAtua. Aia e ppena hoki tammaki na mee ki tokonaki na Jiu tera e tutuu haeo raa, ia e lotu tahi hoki TeAtua. ³ He aho hokotahi te mee raa kame ku tae te toru te hiahi, tena Kornilius e kite karemata pera ma aia e miti raa, tena aia e kite roo te ensel TeAtua raa e haere ake i hare no kanna ake ma, "Kornilius!"

⁴ Kito Kornilius ki kkira hakamattonu ake roo te ensel raa ma te matakua, tena aia ki meake, "TeAriki, hea?"

Tena te ensel raa ki meake, "TeAtua e hihia roo na lotu ia ma na uata taualleka akoe raa, tena Aia e tanattana ki kou atu hea akoe e hihai. ⁵ Tena kauna he tama te saaita nei ki haere i Jopa no mmate te tama te inoa aia raa

ko Saimon Pita. ⁶ Tama raa e nnoho laaua ma Saimon te tama e hehekau no tanattana na kiri na manu tera e noho taapiri te lottai raa.”

⁷ Te ensel raa ku haere itaha, kito Kornilius ki kanna ake e rua na tama hehekau i roto te hare aia raa ia ma te soldia. Te soldia nei he tama hoki e ppena na tiputipu TeAtua e hihai raa, tena na vahao hakaatoa aia e nniiti tahi roo ma Kornilius. ⁸ Kornilius e tattara ake na tama raa hea aia ni kite raa, tena aia ki kauna na tama raa ki oo i Jopa.

⁹ Te mee raa kame ku tae telaa latea te aho taiiao raa, tena tokotoru raa ku oo atu notappiri i Jopa, ia te saaita naa hoki Pita ku kake i aruna te tauhuhu te hare raa ma kilotu. ¹⁰ Pita ku hikai, tena aia ku hihai roo ma ki kai he mee. Na tama i te hare raa e tanattana na kai, tena Pita ekite karemata pera ma aia e miti. ¹¹ Pita e kite te vaelani raa ku taaraki, tena he mee e ssau pera ma hepaamaro erahi e ttaohi rira na mata e haa raa ku hamai i raro i te maarama nei. ¹² Tena tammaki roo na manu hahaere, na manu totoro ia ma na manu lellee kai ttama e mmoe i aruna te mee raa. ¹³ Tena te saaita naa koi te reo raa ku tattara ake Pita ma, “Pita, mahike i aruna no taa he manu no kai.”

¹⁴ Kito Pita ki meake, “TeAriki! Anau se hai vahao roo e kai na manu e matakkere tera setau tetama te kai. E hai nattaa roo anau te mee peenaa!”

¹⁵ Tena te reo raa ku tattara hakaraoi ake hoki iaa Pita ma, “Auu se mee ma na mee raa e matakkere te saaita TeAtua ku oti te mee ma na mee raa e matahua.” ¹⁶ Te mee nei e kapihi mai anau e toru na vahao, tena ki oti te mee raa ku vaakai muri i te vaelani.

¹⁷ Pita koi mamaanatu koi te hakataakoto te mee raa, tena te saaita naa hoki na tama Kornilius ni kauna ria ake raa ku illoa hoki te kina te hare Saimon raa e tuu, tena na tama raa ku oo ake nottu i mua tetotoka te hare raa. ¹⁸ Kito na tama raa ki kanna ake i hare no vahiri ake ma, “E isi te tama e nnoho ma kootou te inoa aia raa ko Saimon Pita?”

¹⁹ Pita koi mamaanatu koi ma ki iroa aia te hakataakoto te mee raa, tena TeAnana Tapu raa ki meake ma, “E toru na tama e oo mai no mmata akoe.”

²⁰ Ia tanattana no tiho i raro, tena auu sekkaro te oo ma na tama naa, e mee Anau e kauna ria mai na tama naa. ²¹ Kito Pita ki tiho i raro no meake na tama raa ma, “Anau ko te tama kootou e sesee. Kootou e oo mai noaa?”

²² Kito na tama raa ki meake, “Kornilius, te tama hakamaatua maatou raa e kauna ria mai maatou ki oo mai. Aia hetama tauareka tera elotu tahi TeAtua, tena na Jiu raa hakaatoa e hakammaha roo tama raa. Te ensel TeAtua raa e meake tama raa ki aru mai akoe ki haere ake i te hare aia raa, ki rono aia ma ni tattara peehee akoe e me ki tattara ake aia raa.” ²³ Kito Pita ki meake na tama raa ki oo ake i hare, tena ki meake na tama raa ki nnoho te poo naa i te hare raa.

Te aho taiiao raa aia kutanattana no oo ma na tama raa, tena e isi na hakattina ana i Jopa e oo hoki laatou. ²⁴ Teeraa aho roo Pita ku tae i Sisaria, tena Kornilius hakapaa hoki ma na llave ana aia raa ia ma na soa laoi aia ni meake ki oo ake raa e nnoho no hakattari Pita. ²⁵ Te saaita Pita ku taapiri ki uru i hare, Kornilius ku hamai no ttiri tama raa, tena ki teiho i raro no tuturi i mua Pita. ²⁶ Emeia Pita e hakamahike tama raa, tena ki meake, “Tuu i aruna, anau he tama koi peenaa ma akoe naa.”

²⁷ Pita e haere tattara ake Kornilius te saaita laaua ni oo i roto hare no kkite tammaki roo na tama e hakkutu. ²⁸ Kito Pita ki meake na tama raa, “Kootou hokkootou e illoa roo pera ma na Jiu i te vahi na tuua laatou raa se lavaa te hakapaa ma na tama sei ma ni Jiu raa. Emeia TeAtua e huri mai anau pera ma anau se lavaa te hakataakoto ma e isi na tama se matahua

ia ma e hai sara. ²⁹ Tena te saaita kootou ni aru mai anau raa, anau e hamai koi se isi hoki te maanatu. Ia tena anau e me ki vahiri atu kootou ma kootou ni aru mai anau kiaa?"

³⁰ Tena Kornilius ki meake, "E toru na aho kullaka te hiahi te saaita peenei, anau elotu i roto te hare anau raa. Te saaita naa koi he tama e uru na hekau e kivakiva ku tuu mai i mua anau, ³¹ tena ki mee mai, 'Kornilius! TeAtua ku rono te lotu akoe raa, tena ekite hoki te tokonaki akoe na tama hakaalloha raa. ³² Kauna ria he tama ki haere i Jopa no mmata te tama te inoa aia raa ko Saimon Pita. Te tama naa e noho i te hare Saimon te tama e hehekau no tanattana na kiri na manu e noho taapiri te lottai raa.' ³³ Tena anau se nnahe hoki te aru atu akoe ki hamai, ia tena akoe e tauareka roo no hamai. Tena maatou hakaatoa e hakutu i te kina nei i na mahi TeAtua no hakattari ki hakallono ma ni tattara peehee TeAtua ekouatu akoe ki tattara mai maatou."

Na tattara Pita

³⁴ Kito Pita kikaamata no tattara ake ma, "Te saaita nei anau ku iroa te hakamaoni pera ma te laoi TeAtua e huri ake na tama roo hakaatoa raa essau koi. ³⁵ TeAtua e hihai na tama na henua hakaatoa tera e lotulotu Aia raa, tena kippena namee ettonu, niaina ma laatou ettipu peehee. ³⁶ Kootou e illoa na tattara Aia ni kouatu kootou na tama Israel raa. Aia e takutaku atu na tattara te Rono Tauareka te noho laoi raa i na mahi Jisas Krais, TeAriki taatou hakaatoa raa. ³⁷ Kootou e illoa namee ellahi ni kapihi mai i roto Israel raa hakaatoa, kaamata mai i Galili, i muri Jon ni takutaku atu na tattara i te vahi te hakoukou tapu raa. ³⁸ Kootou e illoa TeAtua e hakatapu Jisas Krais te Tama i Nasaretraa ma TeAnana Tapu ia ma na mahi. TeAtua e noho ma Tama raa, tena Aia e haere na kina roo hakaatoa no haere ppena namee taualleka, tena kitokonaki na tama hakaatoa ennoho iraro na mahi Satan raa. ³⁹ Maatou ko na tama e kkite karemata roo namee hakaatoa tera Jisas nippena i roto Israel ia ma Jerusalem raa. Tena kioti na tama raa kittii Tama raa iaruna te kros no mate. ⁴⁰ Emeia i muri e toru na aho, TeAtua ku hakamahike Tama raa itaha ma te mate, tena Tama raa ki tuu mai maatou. ⁴¹ Tama raa se tuu ake na tama hakaatoa, e meia Tama raa e tuu ake na tama TeAtua ko na hirihiri mai avare raa, teenaa ko maatou na tama ekkai, ia e unu ma Tama raa te saaita Aia ni mahike muri no ora raa. ⁴² Tena Aia e tattara mai maatou ma ki takutaku ake te Rono Tauareka raa i na kanohenua, tena kutattara hakamatahua ake pera ma Aia ko te Tama TeAtua e tini ki hakatonu tonu na tama e ora ia ma na tama kummate raa. ⁴³ Na profet hakaatoa ni tattara i te vahi Tama raa, na tama raa e tattara ma na hai sara na tama hakaatoa e hakattina Tama raa e me ki ssorohia itaha i na mahi te inoa Tama raa."

Na tama seai ma ni Jiu raa ku too hoki TeAnana Tapu

⁴⁴ Pita koi tattara koi, tena TeAnana Tapu raa ku haere iho no tau i roto na tama hakaatoa tera e hakallono aia e tattara raa. ⁴⁵ Na hakattina ana na Jiu ni oo mai ma Pita i Jopa raa ku mahharo roo, e mee TeAtua e kou ake te hoki TeAnana Tapu raa inatama seai ma ni Jiu raa hoki. ⁴⁶ E mee laatou kullono na tama raa e hakammaha ake TeAtua i na tattara alaa henua. Tena Pita ki meake, ⁴⁷ "Na tama nei ku too TeAnana Tapu raa pera ma taatou ni too raa hoki. Kaa koai hoki e lavaa te ppu i na tama nei ki se hakoukou tapu raa ma te vai?" ⁴⁸ Kito Pita ki meake ma na tama raa ki too te hakoukou tapu i te inoa Jisas Krais. Tena na tama raa ki kainno ake Pita ki noho e llava na aho ma laatou.

11

Pita e kou ake na tattara aia raa i te lotu i Jerusalem

¹ Na aposol Jisas raa ma alaa hakattina ana i roto Judia kullono ma na tama sei ma ni Jiu raa ku too hoki na tattara TeAtua raa. ² Pita ku haere i Jerusalem, tena natama ehiihai ma na tama sei ma ni Jiu kittuu te hakamaatino e tapu raa ku tattara sosomei ake Pita ma, ³ “Ako e noho i roto na hare na tama sei ma ni Jiu se isi te hakamaatino TeAtua raa, tena akoe e kkai hoki ma na tama raa.” ⁴ Kito Pita ki kaamata ake roo te kaamata no tattara ake na tama raa na mee roo hakaatoa ni kapihi ake raa:

⁵ “Te saaita anau ni lotu i te matakaina Jopa, anau e isi te kite anau. Anau e kite karemata roo te mee e ssau pera ma he paamaro e ttaohi ria na mata e haa raa e hakatere iho i raro i taha ma te vaelani. Tena te mee raa e hamai no hakamau i te vahi koi anau. ⁶ Anau e mmata hakaraoi roo i roto no kite na manu e ttara, na manu kai ttama, na manu tottoro ia ma na manu lelle kai ttama raa. ⁷ Tena anau ku rono te reo e tattara mai anau ma, ‘Pita, mahike i aruna no taa hemanu no kai!’ ⁸ Kito anau ki meake, ‘TeAriki, e hai nattaa roo anau te mee peenaa. Anau se hai vahao roo e kai te manu se matahua tera setau te tama te kai.’ ⁹ Tena te reo raa ku tattara mai hakaraoi hoki i te vaelani ma, ‘Auu se mee ma na mee raa se matahua te saaita TeAtua ku oti te mee ma na mee raa e matahua.’ ¹⁰ Te mee nei e kapihi mai e toru na vahao, tena ki oti te mee raa ku vaakai i te vaelani.

¹¹ “Te saaita naa koi e toru na tama ni oo mai i Sisaria no mmata anau raa ku ttae mai i te hare anau e noho raa. ¹² TeAnana Tapu e mee mai ma anau ki se kkaro no oo maatou. E ono na hakattina ana i Jopa e oo maatou i Sisaria, tena maatou hakaatoa e oo notta e i te hare Kornilius. ¹³ Tena Kornilius ku tattara mai maatou i te kite aia te ensel e tuu ake i roto te hare aia raa no tattara ake ma, ‘Kauna ria he tama ki haere i Jopa no mmata te tama te inoa aia roo ko Saimon Pita. ¹⁴ Te tama naa e me ki tattara atu na tattara tera e me ki tokonaki te hareakina akoe raa hakaatoa ki ora.’ ¹⁵ Anau e kaamata no tattara, tena TeAnana Tapu raa ku haere iho no tau i roto na tama raa e ssau koi pera ma TeAnana Tapu raa ni hamai no tau i roto taatou i te kaamata roo. ¹⁶ Tena anau ku maanatu na tattara TeAriki ni tattara mai ma, ‘Jon e hakoukou tapu ma te vai, e meia kootou e me ki hakoukou tapu ria ma TeAnana Tapu.’ ¹⁷ Tena ku matahua pera ma TeAtua e kou ake na tama sei ma ni Jiu raa te hoki hokotahi nei koi tera Aia ni kou mai taatou te saaita taatou ni hakattina i TeAriki Jisas Krais raa. Tena kaa ni mahi peehee anau e isi ki ppui TeAtua!”

¹⁸ Te saaita koi na tama raa ni llono na tattara nei, na tama raa ku hakaoti na tattara sosomei laatou, tena ki hakammaha ake TeAtua ma, “TeAtua ku kou ake hoki na tama sei ma ni Jiu raa te tonu kittike i taha na hai sara raa laatou raa ki lavaa laatou te ora.”

Na hakattina ana i Antiok

¹⁹ Na hakattina ana ni maaseu te saaita te hakalono llihu ni kapihi ake te saaita Stiven ni taia ria no mate raa ku oo no ttae i Fonia, Saiprus ia ma Antiok no takutaku ake na Jiu raa koi. ²⁰ Emeia alaa hakattina ana, na tama i Saiprus laaua ma Sairini raa ku oo no takutaku ake te Rono Tauareka TeAriki Jisas raa i na tama sei ma ni Jiu i roto Antiok raa. ²¹ Na tama raa e nnoho hoki ma na mahi TeAtua, tena tammaki roo na tama ku hakattina no tauttari TeAriki.

²² Terono nei kuttoha notae telotu i Jerusalem raa, kito na tama raa ki kauna ria Banabas ki haere i Antiok. ²³ Te saaita Banabas nitae no kite ma TeAtua e hakatapu hai mahi roo na tama raa, aia ku hihia roo,

tena ki meake na tama raa hakaatoa ki hakattina hakamaoni TeAriki ma na hatu manava laatou. ²⁴ Banabas hetama tauareka, ia hetama e hakatina hoki, tena TeAnana Tapu raa e tau i roto tama raa, tena tammaki na tama ku hakattina TeAtua.

²⁵ Kito Banabas ki haere i Tarsus no mmata Sol. ²⁶ Aia ku ttiri Sol, tena aia ki too tama raa no kkave i Antiok. Tena te hetau naa hakaatoa tokorua raa e ttiri ma na hakattina ana raa, tena ki akoako ake te kuturana e rahi roo. Teena ko i roto Antiok tera na hakattina ana raa ku kannaria kaamata roo ma na Tama te Lotu.

²⁷ Te saaita naa hoki e isi na profet etiaki Jerusalem no oo i Antiok. ²⁸ Hetama hokotahi na tama raa ko Agabus, tamaraa etuu iaruna i na mahi TeAnana Tapu, tena ki meake ma e isi te hikkai ku mee ki ttiri te maarama nei hakaatoa. (Te hikkai nei e kapihi mai te saaita Klodius ni hakamaatua i Rom.) ²⁹ Na disaipol raa ku mannatu ma laatou hakaatoa kikkave e hia laatou elavaa te kkave ki tokonaki na hakattina ana laatou e noho i Judia raa. ³⁰ Na tama raa e ppena te hakataakoto nei, tena ki kou ake na sileni raa iaa Banabas laaua ma Sol ki oo no kkave na tama hakamattua na hare lotu raa.

12

Na hakattina ana raa ku ttiri tammaki na hakalono lihu

¹ Tena te saaita naa hoki Herot Agripa te kaamata raa ku kaamata no kou ake na hakalono lihu i na hakattina ana raa. ² Aia e meake te soldia aia raa ki too te paraamo a taa tama raa, tena ku haere no taa Jems, te taina Jon raa ki mate. ³ Aia e kite ma na Jiu raa e hihhia roo hea aia ni ppena raa, tena aia ki meake na tama raa ki hakapiki hoki Pita. (Te mee nei e kapihi mai te saaita te Kai te Haraoa Mannihi raa.) ⁴ Na tama raa e hakapiki Pita no oti, tena ki ppono tama raa i roto te hare karapusi, tena ki hakatuu tokohaa na soldia i roto e haa na kuturana ma kilolohi Pita. Herot e maanatu ma kilahulahu Pita i muri te Kai te Pasova raa.

⁵ Tena Pita ku noho i roto te hare karapusi raa, e meia na hakattina ana raa e lotu tahi ake roo TeAtua ki rorohi Pita.

Pita ku hakasao ria no haere i taha ma te hare karapusi

⁶ Pita emoe ilotonu erua na soldia tepoo ki taiao Herot ku kou mai aia iaho itekanohenua raa. Pita ehaihairia ma erua naseni, tena e isi hoki na soldia ettuu no lollohi te totoka te hare karapusi raa.

⁷ Te saaita naa koi te ensel TeAtua raa kuttuu ake ite kina raa, tena he maahina ku hakamaahina i roto te hare karapusi raa. Kito te ensel raa kittaohi te panaua Pita raa no hhana, tena ki meake, "Mahike vave i aruna!" Te saaita naa koi na seni raa ku hhopo no tteiho i taha ma na rima Pita raa.

⁸ Kito te ensel raa ki meake, "Taitu te taitu akoe raa kimmau, tena ku uru na taka akoe raa." Pita e ppena hea te ensel raa ni meake raa, kito te ensel raa ki meake hoki ma, "Uru te kaukahu rima lloa akoe raa, tena akoe ku hamai vaa muri anau." ⁹ Tena Pita ki tautari au vaa muri te ensel raa no haere iaho ma te hare karapusi raa, tena aia te iroa ma te mee te ensel raa e ppena raa e hakamaoni ma seai; aia ekkahu ma aia e miti. ¹⁰ Tokorua raa e oo no hakallaka te kuturana na soldia kaamata raa, tena ki oo no hakallaka hoki te kuturana hakarua na soldia e lollohi raa, tena ki oo no ttae ite totoka te hare karapusi e haere ite matakaina raa. Tena te totoka raa ku taaraki koi hokoia, kito te ensel raa laaua ma Pita ki oo i aho. Tokorua raa e tautari te mateara raa, tena te ensel raa ku hakateki no seai.

¹¹ Tena Pita ku iroa ma hea ni kapihi ake aia raa e hakamaoni, tena aia ki tattara ma, "Te saaita nei anau ku iroa ma e hakamaoni roo. Te Atua e kou mai te ensel Aia raa ki tokonaki anau i taha ma na mahi Herot ia ma hea na Jiu raa e hihhai ma ki kapihi mai anau raa."

¹² Pita ku iroa pera ma aia kusao, tena aia ki haere itehare Meri te tinna Jon Mak raa, tena e tammaki roo na tama e kuku i hare no lotu.

¹³ Pita e haere no papaku te totoka raa, tena Roda te taukupu hehekau raa ku haere ake ma ki taaraki te totoka raa.

¹⁴ Te taukupu raa ku maatino te reo Pita raa, tena aia ku hihia no ssiri ma ki taaraki te totoka raa, kito aia ki tere hakaraoi i hare no tattara ake na tama raa ma Pita e tuu i aho. ¹⁵ Kito na tama raa ki meake te taukupu raa, "Akoe e vware!" Emeia te taukupu raa e hai ake koi ma e hakamaoni. Kito na tama raa ki meake, "Teena ko te ensel Pita raa."

¹⁶ Emeia Pita e papaku hakatau koi te totoka raa. Tena ki oti roo na tama raa ku taaraki te totoka raa, tena te saaita laatou ni kkite Pita, na tama raa ku mahharo roo. ¹⁷ Kito Pita ki auna ake na tama raa ki se vva, tena aia ki tattara ake na tama raa pera ma TeAtua e hakattaki mai aia i aho ma te hare karapusi raa. "Kootou ki tattara ake te mee nei iaa Jems ia ma na hakattina ana raa hakaatoa." Aia e tattara ake no oti, tena ki tiaki na tama raa no haere i teeraa kina.

¹⁸ Te mee raa ku tahata, tena na soldia raa ku mattaku roo no kirakira huri ma Pita ni sei roo peehee? ¹⁹ Kito Herot ki kou ake te tattara ma na tama raa ki ssee Pita ki lave, e meia na tama raa se kkite ma Pita i hee. Kito Herot ki aru na soldia raa no vahihhiri ake na tama raa no oti, tena ki taa na soldia raa no mmate.

Tena i muri te mee nei Herot ku tiaki Judia no haere i Sisaria no noho paa saaita koi i te kina raa.

Te mate Herot

²⁰ Herot ku roto roo inatama i Taia ma Saidon raa, tena na tama na matakaina raa hakaatoa ku hakutu no oo no mmata Herot. Na tama raa e tattara laatou ma Blastus te tama hakamaatua te hare na tuku raa no tonu ma tama raa ki tokonaki laatou. Kito na tama raa ki oo no mmata Herot ma ki tattara hakaraoi laatou, e mee te henua laatou raa e tootoo koi na kai laatou raa i te henua Herot e tuku raa.

²¹ Tena Herot ku uru na hekau taualleka aia raa ite aho aia nituku ma kittiri ma te kanohenua raa, tena aia ki noho i aruna te nohorana na tuku raa no tattara ake te kanohenua raa. ²² Kito te kanohenua raa ki hakatoo ake ma, "Te nei sei ma he tama e tattara nei, e meia te nei he atua e tattara." ²³ Te saaita naa koi te ensel TeAtua raa ku mee Herot no laavea haimahi roo, e mee aia ku se hakammaha TeAtua. Tena na roo raa ku kikai te tinotama Herot raa no mate roo tama raa.

²⁴ Te saaita naa hoki na tattara TeAtua raa ku ttoha roo i na kina hakaatoa, tena tammaki na tama kullono no hakattina.

²⁵ Banabas laaua ma Sol ku oti nauata laaua i Jerusalem raa, tena ki vakkai, tokorua raa e too Jon Mak no oo laatou.

13

Te Anana Tapu e hirihiri Banabas laaua ma Sol

¹ Telotu Antiokra e isi na profet ia ma natisa e nnoho: teena ko Banabas, Simion (e hui ma ko Pallaa raa), tena Lusius (he tama i Sairini) ia ma Manain (he tama e matua mai ma Herot te hakamaatua raa), tena Sol.

² Na tama raa e hehekau ma TeAtua, ia e hakamaatapu tahi, tena TeAnana

Tapu raa ki meake na tama raa, “Havakkee mai Banabas laaua ma Sol ma Anau ki oo no ppena te uata Anau ni kanna ake laaua ki ppena raa.”

³ Kito na tama raa ki hakamaatapu ki sekkai, tena kilotu no hakapiri na rima laatou raa i aruna tokorua raa, tena ki kauna tokorua raa ki oo.

Pol laaua ma Banabas ku ttae i Saiprus

⁴ TeAnana Tapu raa e kauna tokorua raa no oo, tena Banabas laaua ma Sol ki oo no ttae i Selusia, tena ki tere te vaka raa no ttae i Saiprus.

⁵ Tokorua raa ku ttae i Salamis, tena laaua ki takutaku ake na tattara TeAtua raa i na hare lotu na Jiu raa. Tokorua raa e isi Jon Mak ki tokonaki laaua ma te uata raa.

⁶ Na tama raa e oo vaa roto te henua raa hakaatoa no ttae i te matakaina Pafos, tena na tama raa ku ttiri te tama hai paanamu, te inoa aia raa ko Barjisas; aia he Jiu, tena aia e tattara ma aia he profet TeAtua. ⁷ Tama raa e ssoa laoi roo ma Segius Paulus, te tama hakamaatua te henua raa, tena aia he tama hai pohouru hoki. Te tama hakamaatua raa e kanna ake Banabas laaua ma Sol ki oo ake no ttuu imua aia, e mee aia e hihai ma kirono na tattara TeAtua. ⁸ Emeia Elimas (teenei ko te inoa aia ha Grik raa) te tama hai paanamu raa e hahaivi ma ki hakatike te hakataakoto te tama hakamaatua raa ki se hakatina Jisas, tena aia ki hakatauttau ma tokorua raa.

⁹ TeAnana Tapu raa ku tau i roto Sol te tama e hui hoki ma ko Pol raa, tena aia ki kkira hakamattonu ake roo te tama hai paanamu raa, ¹⁰ tena ki meake, “Akoee he tamariki te Tipua! Akoee he tama e hakataukaa ma na mee hakaatoa e taualleka raa. Akoee e pii roo na mee malliu hakaatoa e sakkino raa, tena akoe na vahao hakaatoa e hahaivi ma ki hakatike te hakamaoni TeAtua raa ki mee pera ma na mee raa e malliu. ¹¹ Na mahi TeAtua raa e me ki ppaku atu akoe te saaita nei, tena akoe e me ki sseni no se lavaa te kite te maahina te laa raa he saaita.”

Te saaita naa koi Elimas ku kite ma he mee e matoru ku uhi na karemata aia raa, tena aia ku haere sese huri ma ki ttao hi he tama ki hakattaki aia. ¹² Te tama hakamaatua raa e kite koi hea ni kapihi ake Elimas raa, tena aia ki hakatina; e meia aia e maaharo hoki i na akoako tokorua raa i te vahi TeAriki raa.

Pol laaua ma Banabas ku ttae i Antiok i roto Pisia

¹³ Pol ma na tama e hahaere ma aia raa ku uhi i Pafos, tena ki tere no ttae i Pega he matakaina i roto Pamfilia, tena Jon Mak ku tiaki na tama raa no vaakai i Jerusalem. ¹⁴ Na tama raa ku tiaki hoki Pega, tena ki oo no ttae i Antiok i roto Pisia, tena i te aho te Sabat na tama raa ku oo i te hare lotu na Jiu raa no nnoho iraro. ¹⁵ Tena i muri te paupau na Tuua Moses ia ma na tattara na profet raa, na tama hakamaatua te hare lotu na Jiu raa ku kou ake te tattara i na tama raa ma, “Na taina maatou: maatou e hihai ma kootou ki tattara ake te kanohenua nei kame kootou e isi na tattara e me ki tattara ake ki tokonaki na tama nei.”

¹⁶ Pol ku mahike no tuu i aruna no auna ake ma na rima aia, tena aia ki kaamata no tattara ake ma, “Na tama Israel ma na tama sei ma ni Jiu tera ku lotulotu TeAtua raa. Hakallono mai anau! ¹⁷ TeAtua na tama Israel raa e hirihiri na tipuna taatou raa, tena kimee te kanohenua raa no tammaki roo te saaita laatou ni nnoho pera ma ni manusiri i roto Isip raa. TeAtua e kou mai na tama raa i taha ma Isip ma na mahi hai mmahi Aia, ¹⁸ tena i roto tipuhaa na hetau, TeAtua e rorohi hakatau areka roo na tama raa i te kina e tuu mahoa raa. ¹⁹ TeAtua e seu e hitu na kanohenua i roto te matakaina Kenan, tena ki kou ake

te henua raa ma kittino na tama Aia raa. ²⁰ Na mee nei hakaatoa e kapihi mai i roto haa huitarau ma tipu rima na hetau.

“Tena ki oti TeAtua kukou ake na tama hakatonutonu raa ki lollohi na tama raa haere no tae te saaita Samuel. ²¹ Tena ki oti na tama raa ku kainno ake TeAtua ma ki kou ake he tuku, tena TeAtua ki kou ake Sol te tama Kis i roto te kaha Benjamin raa ki mee mo tuku na tama raa, tena Sol e tuku i roto tipu haa na hetau. ²² TeAtua e mee Devit ki tuku te saaita aia ni hakaoti Sol pera ma he tuku. Teenei hea TeAtua e tattara i te vahi Devit, ‘Anau e kite pera ma Devit te tama Jesi raa ko na tama tera Anau e hihai raa, te tama tera e me ki ppena hea Anau e hihai aia ki ppena raa.’

²³ Teena ko Jisas te mokopuna Devit, te Tama TeAtua ni hirihiri ki mee mo Tokonaki na tama Israel pera ma Aia ni tattara hakamaoni mai raa. ²⁴ I mua Jisas ni kaamata no hehekau, Jon Baptis e takutaku ake na tama Israel raa hakaatoa ma na tama raa ki ttike i taha ma na hai sara laatou raa, tena aia ku hakoukou tapu na tama raa. ²⁵ Jon ku taapiri ki hakaotioti na uata aia, tena aia ki meake na tama raa, ‘Kootou e mannatu ma anau koai? Anau sei ma ko te tama kootou e hakattari raa. Emeia hakallono! Te Tama raa e hamai i muri Anau, tena anau se tau hoki te ui na taka Aia e uru raa i taha ma na vae Aia.’

²⁶ “Aku taina, na hai mokopuna Abraham ia ma na tama sei ma ni Jiu tera ku lotulotu TeAtua raa: na tattara te ora nei e kou mai ma maatou ki foo no kkave i na tama hakaatoa! ²⁷ E mee na tama e nnoho i Jerusalem raa ia ma na tama hakamattua raa se illoa ma Jisas ko te Tokonaki taatou, tena na tama raa se illoa hoki na tattara na profet tera e paupau mai na aho na Sabat hakaatoa raa. Emeia laatou e ppena na tattara na profet raa ki hakamaoni, e mee na tama raa nilahulahu Jisas. ²⁸ Niaina ma laa-tou se isi te hakamaoni ni too i na tattara laatou raa ma ki lavaa laatou te taa Tama raa ki mate, emeia na tama raa e kainno ake koi ma Pailat kitaa Tama raa ki mate. ²⁹ Te saaita na tama raa ku oti roo te ppena na mee hakaatoa te Launiu Tapuraa ni tattara i te vahi Jisas raa, tena na tama raa ki turi iho te tinotama Jisas raa i raro ma te kros raa, tena kippono te tinotama raa i roto te kava na hatu raa. ³⁰ Emeia TeAtua e hakamahike Tama raa i taha ma te mate, ³¹ tena i roto tammaki na aho, Jisas ku tuu ake i na tama ni hahaere ma Aia kaamata i Galili haere no tae i Jerusalem raa. Teenei ko na tama tera ku tattara ake te kanohenua Israel raa na mee laatou ni kkite raa.

³² ³³ “Ia tena maatou e oomai i te kina nei ki kou atu te Rono Tauareka raa i kootou, tena TeAtua ku oti te ppena hea Aia ni tattara hakamaoni ake na tipuna taatou raa. TeAtua e hakaora muri Jisas ma taatou na hai mokopuna na tama raa. Essau pera ma hea e mmau i roto te rue hakarua i roto te Launiu na Rue te Lotu raa ma,

‘Ako e he Tamariki Anau;

te aho nei Anau ku mee mo Tamana Akoe.’

³⁴ Teenei hea TeAtua ni tattara i te vahi Aia e me ki hakamahike muri Jisas i taha ma te mate raa, tena te tinotama raa se lavaa te para i roto te kava:

‘Anau e me ki kou atu na hoki e t tapu, tena ku hakatapu kootou pera ma Anau ni tattara hakamaoni ake Devit raa.’

³⁵ Ia e mmau hoki i roto te Launiu Tapu ma,

‘Ako e se lavaa te tiaki te Tama Hehekau hakamaoni Akoe raa ki para i roto te kava.’

³⁶ Maitaname Devit e hehekau noppena na mee TeAtua e hihai raa na vahao hakaatoa i roto te ora aia, tena ki oti aia ku mate notanuria ma na tipuna aia raa, tena te tinotama aia raa e moe no para i roto

te kava. ³⁷ Emeia te tinotama te Tama TeAtua ni hakamahike itaha ma te mate raa se para. ³⁸ ³⁹ Maatou e hihhai ma kootou na taina maatou raa hakaatoa ki illoa pera ma na tattara ite vahi te ssirihia na hai sara raa ni ttae atu kootou ina mahi Jisas. Tena te tama e hakatina Jisas raa e me ki hakattana ria itaha ma na hai sara hakaatoa tera na Tuaa Moses raa se lavaa te hakattana taatou ki ttana. ⁴⁰ Ia tena hakamattonu ki se lavaa na tattara na profet raa e kapihi atu kootou ma:

⁴¹ 'Hakallono! Kootou na tama e maihu haeo raa! Kootou ki hakateki koi no mmate!

Maitaname hea anau e ppena te aho nei raa, he mee tera kootou e me ki se lavaa te hakattina, niaina roo ma he tama e tattara hakamatahua atu kootou!' "

⁴² Pol laaua ma Banabas ku oo itaha ma te hare lotu na Jiu raa, tena te kanohenua raa ku meake ma tokorua raa ki vakkai ake te aho te Sabat i muri raa no tattara ake laatou alaa tattara ite vahi na mee nei. ⁴³ Te kanohenua raa ku maaseu, tena tammaki na Jiu ia ma na tama seai ma ni Jiu tera ku mee roo pera ma ni Jiu raa ku tauttari Pol laaua ma Banabas. Tena na aposol raa ki tattara hakapurupuru ake na tama raa ki tauhano te nnoho ma na mahi TeAtua.

⁴⁴ Te Sabat i muri raa, tena taapiri na tama te matakaina raa hakaatoa ku oti ake ma ki hakallono na tattara ite vahi TeAriki. ⁴⁵ Na Jiu raa e kkite koi te kanohenua e rahi raa, tena na hatu manava na tama raa ku kkere, tena ki tattara hakameeme e na tattara Pol e tattara raa, tena laatou ki hai hakasakkino ake roo Pol. ⁴⁶ Emeia Pol laaua ma Banabas e ivi roo te tattara, "Te mee nei e tauareka ki tattara atu kootou kaamata killono na tattara TeAtua raa. Emeia teenaa kootou se hihhai ki hakallono, tena ku mannatu ma kootou se tau te too te ora e ora tahi raa, tena maatou kame ku tiaki kootou no oo ina tama seai ma ni Jiu raa. ⁴⁷ E mee te nei he tuaa TeAriki e kou mai maaua:

'Anau e mee akoe pera ma he maahina ki hakamaahina ake na tama seai ma ni Jiu raa ki lavaa te maarama nei hakaatoa te ora.' "

⁴⁸ Te saaita na tama seai ma ni Jiu raa ni llono, na tama raa ku hihhia roo, tena ki tattara hakammaha na tattara TeAtua raa, tena na tama ku oti te hirihiri ria ma ki too te ora e ora tahi raa ku hakattina.

⁴⁹ Na ttattara TeAtua raa ku ttoha no ttae roo na matakaina i te henua raa hakaatoa. ⁵⁰ Emeia na Jiu raa e usuusu na taanata hakamattua te matakaina raa ia ma na hhiine seai ma ni Jiu e tuttuulaoi i roto na ora laatou itelotulotu TeAtua raa. Na tama raa hakaatoa e hakapaa, tena ki kaamata no kou ake na hakalono lihu Pol laaua ma Banabas, tena ki hakaise tokorua raa itaha ma te matakaina raa. ⁵¹ Kito Pol laaua ma Banabas ki tahi nakkere emmau na tapuvae laaua raa ma ki huri ake te haeo na tama raa e ppena ilaaua raa, tena laaua ki oo i Aikoniam. ⁵² Na hakattina ana i Aikoniam raa ku hihhia roo, e mee TeAnana Tapu raa ku tau hoki i roto laatou.

14

Pol laaua ma Banabas ku ttae i Aikoniam

¹ Hea ni kapihi ake tokorua raa i Antiok raa ku kapihi ake hoki i tokorua raa i roto Aikoniam: Pol laaua ma Banabas e oo i roto te hare lotu na Jiu raa, tena ki tattara hakamatahua ake tammaki roo na mee no hakattina na Jiu ma na tama seai ma ni Jiu raa. ² Emeia na Jiu se hihhai ki hakattina raa ku kaamata no usuusu ake na tama seai ma ni Jiu raa, tena na tama raa ku lloto no mee hakahaeo roo na hakattina ana raa. ³ Pol laaua

ma Banabas e noho te matakaina raa saaita roroa, ia e ivi roo te tattara i te vahi Te Ariki te Tama ni kou ake na mahi kippena na mirakol ia ma na mee taualleka ki huri ake pera ma na tattara laaua raa e hakamaoni.
 4 Na tama te matakaina raa ku vvae: na tama ku tauttari na Jiu, tena alaa tama ku tauttari na aposol.

5 Ia e isi na tama seai ma ni Jiu ia ma na Jiu e hakapaa ma na tama hakamattua laaou raa no tattara hemuu ma ki mee hakahaero Pol laaua ma Banabas, tena ku maka tokorua raa na hatu ki mmate. 6 Pol laaua ma Banabas ku illoa te hakataakoto na tama raa, tena tokorua raa ki huro i Listra laaua ma Debi i roto Likonia ia ma na matakaina ettuu alleha vaa raa.
 7 Tena tokorua raa ki takutaku ake te Rono Tauareka raa i na matakaina raa.

Pol laaua ma Banabas i roto Listra

8 Tena e isi te tama selavaa te haahaere e mee na vae aia raa e mmate te saaita roo aia ni haanau mai raa. 9 Tama raa e noho i te kina raa no hakarono na tattara Pol. Tena Pol e kite ma tama raa e isi te hakatina pera ma Te Atua elavaa te tokonaki aia ki tauareka, kito Pol kikkira hakamattonu ake te tama raa, 10 tena ki meake hakamaroa ma, "Tuu tonu i aruna!" Kito te tama raa killee notuu iaruna, tena ki kaamata no haahaere.

11 Te kanohenua raa e kkite koi te mee raa, kito na tama raa ki tattara ake hakamaroa i na tattara Likonia ma, "Na atua raa ku ttipu tama no oo mai i raro." 12 Kito na tama raa ki kou ake te inoa Sus raa iaa Banabas, tena ki kanna Pol ma ko Hemes, e mee Pol ko te tama roo e tattara mahi. 13 Te hare aitu Sus raa e tuu taapiri ake koi te matakaina raa, tena te maatua te atua Sus raa ku kou ake na bulmakau ma na kaute i te kina te totoka te matakaina raa, e mee te maatua raa ma te kanohenua raa e hihhai ma ki hoki ake na mee raa pera ma ni hoki ki hakammaha Pol laaua ma Banabas.

14 Pol laaua ma Banabas kullono hea na tama raa e hakataakoto kippena raa, tena tokorua raa ku ssae na kaukahu laaua raa no huro atu no ttuu ilottonu te kanohenua raa, tena ki vaa ake ma, 15 "Aiea kootou e ppena peenaa naea? Maaua ni tama koi peenaa ma kootou naa! Maaua e oo mai i te kina nei ki tattara atu te Rono Tauareka raa ki hakattike kootou i taha ma na mee sakkino raa ki lavaa kootou te tauttari Te Atua e ora tera ni pena te vaelani, te maarama nei, telottai, ia ma na mee roo hakaatoa raa. 16 Imua Te Atua e tiaki na tama hakaatoa ki hai koi na mannatu laaou. 17 Emeia na mee taualleka hakaatoa Te Atua e ppena raa e huri atu ki illoa kootou pera ma Aia e noho: Te Atua e kou atu kootou na reurehu i te vaelani raa ia ma na kai ki ttori te saaita te ttori kai, tena ki kou atu hoki na kai kiikai ki hihhia kootou." 18 Niaina roo ma Pol laaua ma Banabas e tattara ake peenei, e meia te kanohenua raa e hai koi ma ki hoki ake na hoki raa ma ki hakammaha tokorua raa.

19 Eisi na Jiu e oomai i Antiok i roto Pisidia laaua ma Aikoniam; na tama raa e usuusu ake te kanohenua raa ki tauttari laaou, kito na tama raa ki maka Pol na hatu. Na tama raa e kkhau ma Pol ku mate, tena na tama raa ki horo tama raa i taha ma te matakaina raa. 20 Emeia te saaita koi na hakattina ana raa ni hakkuu areha Pol, tena Pol ku mahike i aruna no vaakai muri i te matakaina raa. Te aho i muri raa Pol laaua ma Banabas ku oo i Debi.

Pol laaua ma Banabas ku vakkai i Antiok i roto Siria

21 Pol laaua ma Banabas e takutaku ake te Rono Tauareka raa i roto Debi, tena tammaki na tama ku hakattina. Tena ki oti tokorua raa ku vakkai i Listra, tena ki oo i Aikoniam, tena ki oo hoki no ttae i Antiok i roto Pisidia.

²² Tokorua raa e tattara ma na hakattina ana raa, tena ki tattara haka-purupuru ake na tama raa ki tttuu mmau ina hakattina laatou raa. Tokorua raa e akoako ake ma, "Taatoou e me ki tttiri tammaki na hakalono llihu imua taatoou ettae ite Hakamaatua ana ite Vaelani raa." ²³ Na tama raa e hirihiri na tama kihakamattua iroto nahare lotu hakaatoa, tena na tama raa ki hakamaatapu no lotu ake TeAriki laatou e hakattina raa ki tokonaki na tama raa.

²⁴ Tokorua raa e oo no ttae i Pamfilia te saaita laaua ku oti roo te hahaere vaa roto Pisidia raa. ²⁵ Tokorua raa e takutaku ake te Rono Tauareka raa iroto Pega, tena ki oti laaua kioo iAtalia, ²⁶ tena tokorua raa kutoo te vaka raa no vakkai muri iAntiok, ite kina na tama raa ni hakatapu tokorua raa ina mahi TeAtua kippena na hehekau laaua tera ku oti te saaita nei raa.

²⁷ Te saaita tokorua raa nittae iAntiok raa, tokorua raa ku hakkutu ake na tama na hare lotu raa hakaatoa, tena ki tattara ake na tama raa na mee hakaatoa laaua nippena ina mahi TeAtua raa ia ma TeAtua hoki ki taaraki ake te totoka raa ina tama sei ma ni Jiu raa ki hakattina. ²⁸ Tena tokorua raa ku nnoho saaita roroa roo i te kina raa ma na hakattina ana raa.

15

Na tama hakamattua te lotu e hakkutu iJerusalem

¹ E isi na tama iJudia e oo mai iAntiok, tena kikaamata no akoako ake na hakattina ana raa ma, "Kootou se lavaa te too te ora kame kootou se ttuu te hakamaatino e tapu raa pera ma hea na Tuua Moses raa e tattara raa."

² Pol laaua ma Banabas ku hakatauttu roo ma na tama raa i te vahi te ttuu te hakamaatino e tapu na tama raa e tattara raa, kito na hakattina ana raa ki hirihiri Pol laaua ma Banabas kioo iJerusalem ma alaa tama hoki no mmata na aposol raa ia ma na tama hakamattua te lotu raa i te hakataakoto na tama raa e tattara raa.

³ Na hakattina ana raa ku kauna na tama raa no oo, tena te saaita na tama raa ni oo vaa roto Fonisia laaua ma Samaria raa, na tama raa ku tattara ake na hakattina ana raa pera ma na tama sei ma ni Jiu raa ku hakattina hoki TeAtua, tena te rono nei e mee roo na hakattina ana raa no hihhia. ⁴ Na tama raa e oo no ttae iJerusalem, tena na tama te lotu raa, na aposol raa ia ma na tama hakamattua raa ku too hakaraoi na tama raa, kito Pol laaua ma Banabas ki tattara ake na mee hakaatoa laaua ni ppena ina mahi TeAtua raa.

⁵ Emeia na hakattina ana e hukui iroto te kuturana na Farisi raa kuttuu iaruna nomeake ma, "Na tama sei ma ni Jiu raa e tau tettuu te hakamaatino e tapu raa, tena ku meake kitauttari hoki na Tuua Moses raa."

⁶ Na aposol raa laatou ma na tama hakamattua raa ku hakkutu hakaatoa ma ki tattara te hakataakoto raa. ⁷ Na tama raa e hakataukoti saaita ro-roa roo, tena Pita ki mahike iaruna nomeake, "Aku taina, kootou e illoa pera ma TeAtua ni hirihiri anau iroto kootou ki takutaku ake te Rono Tauareka raa ina tama sei ma ni Jiu raa ma killono hoki na tama raa no hakattina. ⁸ Tena TeAtua te Tama eiroa na hakataakoto na tama hakaatoa raa e huri mai ma e tonu na tama sei ma ni Jiu raa ki hakattina hoki, tena Aia kikou ake TeAnana Tapu raa ina tama raa pera ma Aia nikou mai taatou raa. ⁹ TeAtua e huri mai pera ma sei si te mee e kee ilottonu taatou ma na tama raa; Aia essirihia na haisara na tama raa e mee na tama raa ku hakattina. ¹⁰ Kaa te saaita nei roo kootou ku hihhai ki hahaite TeAtua, tena ki hakapiri ake na mee e mmaha tera taatou ia ma

na tipuna taatou raa se lavaa te amo raea? ¹¹ Te mee nei se tonu! Taatou e too te ora hakamaoni raa e mee taatou e hakattina i TeAriki Jisas, e ssau pera ma na tama raa hoki.”

¹² Te kanohenua raa hakaatoa ku noho hemuu te saaita laatou ni llono Banabas laaua ma Pol e tattara ake na mirakol ia ma na mee taualleka laaua ni ppena i na mahi TeAtua raa i mua na karemata na tama sei ma ni Jiu raa. ¹³ Tokorua raa e tattara ake no oti roo, tena Jems ki meake, “Aku taina, hakallono mai anau! ¹⁴ Saimon e tattara hakamatahua atu te kaamata tera TeAtua ni huri ake pera ma Aia e rorohi laoi na tama sei ma ni Jiu raa, tena ki too na tama raa pera ma ni tama roo Aia. ¹⁵ Na tattara na profet raa ku haere tonu roo ma na tattara nei. Pera ma te Launiu Tapu raa e tattara ma,

¹⁶ TeAriki e tattara ma, ‘I muri na mee nei, Anau e me ki vaakai atu no hakatuu hakaraoi te hare Devit ku maseu raa. Anau e me ki pena hakaraoi na kina e masseu raa, tena ku mee roo ki mmau.

¹⁷ Tena na kanohenua roo hakaatoa e me ki oo mai Anau, na tama hakaatoa sei ma ni Jiu tera Anau ni hirihiri ki mee mo tama Anau raa.

¹⁸ Tena TeAriki ko te Tama ni tattara mai na mee nei i mua roo ki lloa taatou.’”

¹⁹ Kito Jems ki meake, “Teenei he hakataakoto koi anau pera ma taatou ki se kou ake te hainattaa i na tama sei ma ni Jiu tera ku hakattina TeAtua raa. ²⁰ Emeia taatou kitattaa helauniu nomeake pera ma laatou se lavaa te kkaai na kai ku oti te hoki ake na hatu tipua raa e mee na kai raa ku se matahua, ia ki se lavaa te karemata kailallao, ia ki se kkaai na manu hahaere na tama e kkoiti na uaraa, ia ki se kkaai hoki na toto. ²¹ Maitaname na Tuua Moses raa e paupaihu saaita roroa roo i roto na hare lotu na Jiu raa i na Sabat hakaatoa, tena na tattara TeAtua raa e takutaku tahi i roto na matakaina hakaatoa.”

Te launiu na tama sei ma ni Jiu tera ku hakattina

²² Tena na aposol raa laatou ma na tama hakamattua raa, hakapaa ma na hakattina ana raa hakaatoa ku tattara ma ki hirihiri ni tama i roto te kuturana raa, tena ku kauna na tama raa ki oo i Antiok laatou ma Pol laaua ma Banabas. Na tama raa e hirihiri tokorua na tama tera na hakattina ana raa e hakammaha roo; teena ko Judas na tama raa e kanna ma ko Barsabas raa, tena Sailas. ²³ Kito na tama raa ki kauna tokorua raa ma te launiu nei:

“Maatou na aposol Jisas, na tama hakamattua ia ma na taina kootou raa e kou atu te tauareka kootou hakaatoa na taina maatou raa; na tama sei ma ni Jiu tera e noho i roto Antiok, Siria ia ma Silisia raa.

²⁴ Maatou ellono pera ma e isi na tama e oo i taha ma te kuturana nei no kou atu na hakalono llihu, tena ki mee kootou no se hihhia i na tattara laatou e tattara atu raa, e meia maatou se hai tattara e tattara ake na tama raa. ²⁵ Tena kito maatou ki hakkutu hakaatoa no tattara no tonu ma ki hirihiri ni tama ki oo atu ma na tattara maatou nei. Na tama nei e me ki oo atu ma na taina hakamaoni roo maatou raa, Banabas laaua ma Pol ²⁶ tera ni hoki ake na ora laaua raa ki tauttari TeAriki taatou Jisas Krai raa. ²⁷ Maatou e kauna Judas laaua ma Sailas ki oo atu no tattara atu kootou ma na maihu laaua na tattara tera e mmau i roto te launiu nei. ²⁸ Maatou ma TeAnana Tapu raa e hakamoe notonu ma ki se lavaa hoki te hakapiri atu alaa tuua e maha i aruna kootou, e meia aanei na tuua kootou e tau te tauttari. ²⁹ Ki se kkaai na kai tera

ku oti te hoki ake na hatu tipua raa, ia ki se kkai na toto, ia ki se kkai na manu hahaere na tama raa ekkoti na ua raa, ia ki se karemata kailallao. Kootou e me ki taualleka kame kootou e mattonu no se ppena na mee nei. Maatou e kou atu te tauareka kootou.”

³⁰ Natama eoo ma na tattara raa kuoo nottaie iAntioik, tena ki hakkutu ake te kuturana na hakattina ana hakaatoa i te kina raa, tena ki kou ake te launiu raa. ³¹ Te saaita na tama raa ni ppau te launiu raa, na tama raa ku hihhia roo i na tattara hakapurupuru na tama raa. ³² Judas laaua ma Sailas ni profet hoki, tena tokorua raa ki tattara ake na tama raa saaita roroa roo no mee na hakattina na tama raa no ivi. ³³ Tokorua raa e nnoho i te kina raa no oti roo, tena na hakattina ana raa ki kauna tokorua raa ma te tauareka ki vakkai muri ina tama ni kauna ria ake tokorua raa. ³⁴ [Emeia Sailas e maanatu ma ki noho koi te matakaina raa.] ³⁵ Pol laaua ma Banabas e nnoho hakamarie iAntioik, tena ki hukui ma tammaki na tama no akoako, tena ki takutaku ake na tattara TeAriki raa.

Pol laaua ma Banabas ku vvae

³⁶ Tena kioti Pol ku meake Banabas, “Taaua ki vakkai no mmata na hakattina ana i na matakaina hakaatoa taaua ni takutaku ake na tattara TeAriki raa, tena taaua ku mmata ma laatou e mee peehee.” ³⁷ Banabas ku maanatu ma ki too Jon Mak ki oo laatou, ³⁸ e meia Pol e maanatu ma se tonu laaua te too te tama raa, e mee te tama raa se nnoho roo laatou no ttae te hakaoti te uata laaua raa. Jon Mak ni tiaki tokorua raa no vaakai i Pamfilia. ³⁹ Pol laaua ma Banabas ku hakatauttu roo, tena laaua ki vvae. Banabas ku too Mak, tena ki oo no too te vaka raa no tere i Saiprus. ⁴⁰ Tena Pol ku too Sailas no oo laaua, tena na hakattina ana raa ku kainno ake TeAriki ki rorohi hakaraoi tokorua raa. ⁴¹ Pol e haere vaa roto Siria laaua ma Silisia, tena ki mee na hakattina na hakattina ana raa no hai mmahi roo.

16

Timoti ku oo laatou ma Pol laaua ma Sailas

¹ Pol ku haere notae iDebi, tena ki haere hoki iListra i te matakaina te tama telotu ehui ma ko Timoti raa e noho. Te tinna aia raa he Jiu, ia he tama hoki te lotu, e meia te tamana aia raa he Grik. ² Na hakattina ana hakaatoa i roto Listra laaua ma Aikoniam raa ku tattara hakamamaha roo ia Timoti. ³ Pol e hihai ma ki too Timoti ki oo laaua, tena aia ki ttuu te hakamaatino e tapu raa i te tinotama tama raa. Aia e ppena te mee nei e mee na Jiu e nnoho i roto na kina raa e illoa ma te tamana Timoti raa he Grik. ⁴ Tena na tama raa ku oo vaa roto na matakaina roo hakaatoa no tattara ake na hakattina ana raa na tuaa na aposol raa laatou ma na tama hakamattua i Jerusalem raa ni hakamoe raa, tena ki meake na hakattina ana raa ki tauttari na tuua raa. ⁵ Tena na hakattina na tama i roto na hare lotu raa hakaatoa ku hai mmahi roo, ia te kooina na tama raa e haere tammaki koi te aho ma te aho.

Pol i roto Troas

⁶ Na tama raa e oo vaa roto Frigia laaua ma Galesia, maitaname TeAnana Tapu raa se hihai ma na tama raa ki takutaku ake na tattara TeAtua raa i roto Esia. ⁷ Na tama raa kuttae i Misia, tena laatou ku hahai ma ki oo i Bitinia, e meia TeAnana Jisas raa se hihai ma laatou ki oo. ⁸ Kito na tama raa ki oo hakallaka Misia no oo i Troas. ⁹ Te poo naa Pol ku kite karemata roo te tama i Masedonia e tuu ake no meake aia ma, “Hamai i Masedonia no tokonaki maatou!” ¹⁰ Pol e kite koi te mee nei, tena maatou kutanattana no oo i Masedonia e mee maatou e mannatu ma

TeAtua e kanna maatou kitakutaku ake te Rono Tauareka raa ina tama te matakaina raa.

Lidia ku hakatina

¹¹ Maatou ekkake te vaka raa i Troas, tena kitere tahi roo i Samotras, tena te aho taiaoraa maatou kuttae i Neapolis. ¹² Tena maatou ku tiaki te kina naa no oo no ttae i Filipai te matakaina kaamata i Masedonia tena Rom e rorohi raa. Maatou e nnoho ellava na aho i te matakaina naa.

¹³ Tena te aho te Sabat raa maatou ku oo itaha ma te matakaina raa no ttae ite vahi te riva i te kina maatou emannatu ma he kina na Jiu raa kame e kutukutu no lotulotu raa. Tena maatou ku nnoho i te kina raa no tattara ake na h hine ekkutu i te kina raa. ¹⁴ He hine hokotahi i roto na h hine tera e llono na tattara maatou raa ko Lidia, he hine i Taiataira tera na tama e oo ake no suisui na hekau e tteapouri e ssui mmaha raa. Lidia he hine e lotulotu TeAtua, tena TeAriki ku taaraki te kapuroro tama raa ki hakarono hakaraoi roo na tattara Pol e tattara raa. ¹⁵ Lidia ma na tama i roto te hare aia raa ku hakoukou tapu ria no oti, tena aia ki hakkoro ake ma, "Oo mai ki oo no nnoho i te hare anau raa kame kootou e maanatu ma anau he tama e hakatina hakamaoni TeAriki." Tena aia e hai roo na mahi aia ma maatou ki oo ma aia.

Pol laaua ma Sailas ku hakapikiria

¹⁶ He aho hokotahi maatou ku oo i te kina e lotulotu raa, tena he taukupu hehekau vahao nei e isi te tipua sakkino tera e mee aia ki lavaa te tattara na mee koi oo mai i muri raa kuttiri maatou. Na tama ettino te taukupu raa etootoo tammaki roo na sileni ina tattara aia e tattara i na mee tera koi oo mai i muri raa. ¹⁷ Te taukupu raa e tautari mai maatou ma Pol, tena ki vavaa mai ma, "Na tama nei ni tama hehekau TeAtua i Aruna raa! Na tama nei etattara atu kootou ina ara tera TeAtua e me ki tokonaki kootou ki ora raa!" ¹⁸ Tammaki roo na aho te taukupu raa e hahai ake Pol, tena Pol ku se hihia, tena aia ki hakatike no meake te tipua i roto te taukupu raa ma, "Anau e meatu akoe i te inoa Jisas Krai ki hamai i taha ma te taukupu naa!" Te saaita naa koi te tipua raa ku tere i taha ma te taukupu raa.

¹⁹ Na tama ettino te taukupu raa ku illoa ma laatu kame ku se hai ara hoki e me ki tootoo na sileni, kito na tama raa ki ttaohi Pol laaua ma Sailas, tena ki horo tokorua raa i na tama hakamattua e nnoho i roto marae raa. ²⁰ Na tama raa e too tokorua raa no kkave i na tama hakananniu i Rom raa, tena ki meake, "Na tama nei ni Jiu, tena laaua e haere ppena na sara i roto te matakaina taatou nei. ²¹ Na tama nei e akoako na tiputipu se ttonu ma na tuua taatou raa. Maatou ni tama i Rom, tena maatou selavaa te too na tiputipu nei, ia maatou selavaa te haate hoki na tiputipu nei."

²² Tena te kanohenua raa ki hakapaa hakaatoa noriki Pol laaua ma Sailas.

Kito te tama hakamaatua raa ki ssae na hekau Pol laaua ma Sailas raa i taha, tena ki meake na tama raa ki riki tokorua raa. ²³ Na tama raa e riki hakahaeroo tokorua raa no oti, tena kippono tokorua raa i roto te hare karapusi, tena ki meake te tama e rorohi te hare karapusi raa ki hakkapi tetotoka raa ki mmau roo. ²⁴ Te tama rorohi raa etoo na tattara nei, tena aia kippono tokorua raa i roto roo te hare karapusi, tena ki hakkapi na vae tokorua raa ilottonu saa hono matoru e mmaha.

²⁵ Te tuapou Pol laaua ma Sailas kulotu, tena ki huhua na rue telotu ki hakammaha ake TeAtua, tena alaa tama karapusi ku hakalollono ake i tokorua raa. ²⁶ Te saaita naa koi teruru henua hai mahi roo kururu

te hare karapusi raa, tena na totoka te hare karapusi raa hakaatoa ku hakateki no tallaki, tena naseni raa hoki kuhopopo itaha ma na tama karapusi raa hakaatoa. ²⁷ Te tama erorohi te hare karapusi raa ku maahuru no kite pera ma na totoka te hare karapusi raa ku tallaki hakaatoa, tena aia ku maanatu ma na tama karapusi raa ku ssao hakaatoa, tena aia kiuhu te paraamo aia e taatama raa ma kittoki aia hokoia ki mate. ²⁸ Kito Pol ki kanna ake hakamaro roo ma, "Auu settoki akoe hokkoe. Maatou e nnoho koi hakaatoa."

²⁹ Te tama erorohi te hare karapusi raa ku kanna ake ma ki kou ake he ahi, tena aia ki too te ahi raa no tere i hare no tteihono tuturi imua na vae Pol laaua ma Sailas raa no pore roo te mataku. ³⁰ Tena aia ki too tokorua raa no hakattaki i aho no vahiri ake ma, "Na tama hakamattua, hea anau e me ki ppena ki ora anau?"

³¹ Kito tokorua raa ki meake, "Hakatina i TeAriki Jisas, tena akoe e me ki ora. Akoe ma na llave ana akoe raa hakaatoa." ³² Tena tokorua raa ki takutaku ake na tattara TeAriki raa ite tama raa ia ma na tama i roto te hare aia raa. ³³ Te poo naa koi te tama erorohi te hare karapusi raa ku too tokorua raa, tena ki oo no huhui hakaraoi na saanuku tokorua raa. Tena aia ma na tama i hare raa hakaatoa ku too te hakoukou tapu te saaita naa koi. ³⁴ Aia ku too Pol laaua ma Sailas no kkave i te hare aia raa, tena ki kou ake na kai tokorua raa no kkai. Te tama raa ma na llave ana aia raa hakaatoa ku hihhia e mee laatou ku hakattina i TeAtua.

³⁵ Tena te tahata, na tama hakananniu i Rom raa ku kauna na polis laatou raa ma na tattara nei, "Hakattana tokorua naa ki oo."

³⁶ Kito te tama erorohi te hare karapusi raa ki meake Pol, "Na tama hakananniu i Rom raa e kou mai te tattara ma ki hakattana koorua ki oo. Koorua ku ttana ki oo, tena ku oo ma te tauareka."

³⁷ Emeia Pol e meake na polis raa, "Kootou ekkite maaua se isi na sara eppena, emeia kootou eriki maaua iroto marae, tena maaua hoki ni tama i Rom. Na tama raa e ppono maaua i roto te hare karapusi raa, tena te saaita nei laatou ku mee ki hakattana hemuu maaua ki oo se tama e iroa? Maaua se lavaa te oo! Meake na tama hakananniu i Rom raa ki oo mai roo hokolaatou no hakattana maaua ki oo."

³⁸ Na polis raa ku oo no tattara ake na tama hakananniu raa na tattara Pol laaua ma Sailas raa. Tena te saaita koi na tama hakananniu raa ni llono ma tokorua raa ni tama i Rom, na tama raa ku mattaku roo. ³⁹ Kito na tama raa ki oo ake no hai aroha ake tokorua raa, tena ki hakattaki tokorua raa i taha ma te hare karapusi raa, tena ki meake tokorua raa ki oo itaha ma te matakaina raa. ⁴⁰ Tena Pol laaua ma Sailas ku tiaki te hare karapusi raa no oo i te hare Lidia raa. Tokorua raa e ttiri na hakattina ana i te hare raa, tena ki tattara hakapurupuru ake na tama raa no oti, tena laaua ki oo.

17

Pol laaua ma Sailas i roto Tesalonaika

¹ Pol laaua ma Sailas ku oo vaaroto Amfipolis laaua ma Apolonia, tena ki oo no ttae i Tesalonaika i te kina te hare lotu na Jiu raa e tuu. ² Pol e haere i te hare lotu na Jiu raa peeraa ma aia e hahaere tahi na vahaao hakaatoa raa. Tena e toru roo na Sabat Pol e tattara ake na tama raa i te vahi te Launiu Tapu raa, ³ tena ki tattara hakamatahua ake hoki na tama raa na tattara te Launiu Tapu raa. Na tattara raa e huri ake te hakamaoni pera ma te Mesaia raa e me ki hakalono llihu, tena e me ki mahike muri i taha ma te mate. Kito Pol ki meake, "Jisas te Tama anau e tattara atu kootou nei raa ko te Mesaia." ⁴ E isi na tama ku hakattina no hukui ake Pol laaua ma Sailas,

tena tammaki hoki na h hine hakamattua ia ma tammaki na tama i Grik tera ku lotulotu TeAtua raa ku hukui ake hoki.

⁵ Emeia e isi na Jiu kumanava kkere i na tama raa, tena laatou ki hakutu ake na tama vare e nonnoho i na mateara raa, tena ki mee na tama raa no llotu. Na tama raa ku llotu no vavaa hakamaroo roo vaa roto te matakaina raa, tena ki oo no ssaa na totoka te hare te tama e hui ma ko Jeson raa, tena kissee vaahare ma kilave laatou Pol laaua ma Sailas, tena ma laatou ku too tokorua raa no horoo ake i te kanohenua raa.

⁶ Emeia e mee laatou ku selave tokorua raa, tena na tama raa ki too Jeson ia ma alaa hakattina ana i roto te hare raa no horoo ake no hakattuu i mua na tama hakananniu i te matakaina raa, tena ki hai ake hakamaroo roo ma, “Na tama ni haere ppena na sara i na kina roo hakaatoa raa kutta te mai i te matakaina taatou nei te saaita nei, ⁷ tena Jeson etoo tokorua raa no nonnoho laatou i te hare aia raa. Na tama nei hakaatoa e seu na tuua te tama hakamaatua i Rom raa, tena ki tattara ma e isi hoki teeraa tuku te inoa Aia raa ko Jisas.” ⁸ Na tattara nei e mee roo te kanohenua raa ia ma na tama hakananniu te matakaina raa no vaa huri roo. ⁹ Na tama hakananniu raa e meake Jeson ma alaa hakattina ana ki sui ake te kooina na sileni laatou e hihhai raa, tena ma laatou ku hakattana na tama raa ki oo.

Pol laaua ma Sailas i roto Beria

¹⁰ Te poo naa koi na hakattina ana raa ku kauna Pol laaua ma Sailas ki oo i Beria. Tokorua raa e oo no ttae, tena ki oo i te hare lotu na Jiu raa.

¹¹ Na tama te matakaina raa e atamai roo i aruna na tama i Tesalonaika raa. Na tama raa e hihhai roo ki hakallono na tattara raa, tena na aho hakaatoa na tama raa ku paupau te Launiu Tapu raa ma ki mmata ma na tattara Pol raa e hakamaoni. ¹² Tammaki na tama ku hakattina, ia tammaki na h hine hakananniu i Grik ia ma tammaki hoki nataanata i Grik ku hakattina. ¹³ Emeia te saaita na Jiu i Tesalonaikaraa nillono ma Pol ku takutaku ake hoki na tattara TeAtua raa i roto Beria, na tama raa ku oo ake no hakutu na tama te matakaina raa, tena ki usuusu ake na tama raa. ¹⁴ Te saaita naa koi na hakattina ana raa ku kauna Pol ma alaa tama ki oo itai, e meia Sailas laaua ma Timoti e nonnoho koi i Beria. ¹⁵ Na tama etoo Pol no oo laatou raa e oo roo laatou no ttae i Atens, tena na tama raa ki vakkai ake i Beria ma na tattara Pol raa pera ma Sailas laaua ma Timoti ki oo ake vave roo i aia.

Pol ku takutaku i roto Atens

¹⁶ Pol ku noho i roto Atens no hakattari Sailas laaua ma Timoti ki oo ake, tena aia ku se hihai roo e mee aia e kite tammaki roo na hatu tipua i roto te matakaina raa. ¹⁷ Kito aia ki kuku no tattara ma na Jiu ia ma na tama sei ma ni Jiu elotulotu TeAtua i roto te hare lotu na Jiu raa, tena na aho hakaatoa aia kuku no tattara ma te kanohenua raa ia ma na tama e oo ake peeraa i roto maraeraa. ¹⁸ Na tama akoako e kanna ma ni Epikurian ia ma na Stoik raa e hakataukoti hoki ma Pol. E isi na tama na tama raa e meake ma, “Hea te tama hakatanata mahi nei e tattara nei?”

Tena alaa tama ki meake, “Te tama raa e tattara mai na atua alaa matakaina.” Na tama raa e tattara ake peenei e mee Pol e takutaku ake i te vahi Jisas ia ma te ora muri Tama raa i taha ma te mate raa. ¹⁹ Kito na tama raa ki hakattaki ake Pol no hakatuu i mua na tama hakananniu te katurana na Areopagus i roto te matakaina raa, tena ki meake, “Maatou e hihhai ki illoa te hakataakoto vahao nei akoe e takutaku raa. ²⁰ E isi na akoako vahao nei maatou e llono akoe e tattara, ia tena maatou e hihhai ki illoa te hakataakoto na tattara naa.” ²¹ (E mee na tama hakaatoa i roto

Atens ia ma na tama alaa henua e nnoho i te kina nei raa e hihhai ki tattara tahi na mee vahao nei laatou e llono raa.)

²² Tena Pol ki mahike notuu iaruna imua na tama hakamattua te matakaina raa, tena ki meake, "Anau ekite pera ma kootou na tama Atens raa ni tama roo elotu tahi. ²³ E mee te saaita anau ni haere vaa roto te matakaina kootou nei no mmata na kina kootou elotulotu raa, anau ekite te olta hokotahi e mmau na tattara nei, 'TeAtua Maatou Se illoa raa.' TeAtua kootou elotulotu niaina ma kootou se illoa raa ko TeAtua anau e tattara atu kootou vahao nei raa.

²⁴ "TeAtua e pena te maarama nei ia ma namee hakaatoa i roto te maarama nei raa ko TeAriki te vaelani ma te maarama nei, tena TeAtua se noho i roto na hare tapu na tama e pena ma na rima laatou raa. ²⁵ Tena te Tama raa se hai mee e hihai hoki ma taatou kiuata ma Aia, e mee Aia Hokoia e kou mai teloumatani te ora ia ma alaa mee hoki itaatou na tama roo hakaatoa. ²⁶ TeAtua ni pena mai te tama hokotahi, tena te aho nei Aia ku mee na tama roo hakaatoa ki noho i roto te maarama nei hakaatoa. TeAtua Hokoia ni tuku mai i mua roo te saaita na mee hakaatoa ia ma te kooina na henua hakaatoa na tama e me ki nnoho raa. ²⁷ TeAtua e ppena peenei raa ma ki sесеe na tama raa Aia ma na rima laatou pera ma ni tama e sseni. Emeia te hakamaoni TeAtua se mmao i taha ma taatou; ²⁸ peeraa ma na tattara te tama e tattara ma, 'Taatou e hahaere, ia e kenekene, tena e nnoho i roto te maarama nei.' E ssau pera ma na tattara kootou e tattara ma, 'Taatou hoki ni tamalliki TeAtua.'

²⁹ E mee taatou ni tamalliki TeAtua, tena taatou se lavaa te mannatu ma te tipu TeAtua raa e ssau pera ma na hatu tipua na tama e pena ma na gol, na siliva ia ma na hatu ite atamai te tama raa. ³⁰ TeAtua se maanatu na saaita na tama raa ni se illoa Aia raa, e meia te saaita nei Aia ku meake na tama na kina hakaatoa kittike itaha ma na tiputipu sakkino laa-tou raa. ³¹ E mee Aia ku oti te tuku te aho hokotahi te Tama Aia ni hirihiri ki hakatonutonu te hakamaoni na tama te maarama nei raa hakaatoa. Aia ku oti te huri mai te hakamaoni kikkite na tama hakaatoa te hakataakoto Aia ni hakamahike Tama raa i taha ma te mate raa!"

³² Na tama raa kullono Pol ettara ite mahike muri itaha ma te mate raa, e meia e isi na tama na tama raa ku tataussua Pol, tena e isi hoki na tama ku meake ma, "Maatou e hihhai ki hakallono akoe e tattara mai hoki na tattara nei hakaraoi." ³³ Tena Pol ki haere i taha ma te kina laatou e kktu raa. ³⁴ E isi na tama ku hakattina, tena ki hukui ake ma Pol, tena e isi te tama i roto na tama raa te inoa aia raa ko Dionisius he tama i roto te kuturana na tama hakananniu raa. Ia e isi hoki te hine te inoa aia raa ko Damaris ia ma alaa tama hoki.

18

Pol i roto Korin

¹ Pol e tattara ma na tama te kuturana raa no oti, tena aia ki tiaki Atens no haere i Korin. ² Aia ettiri te Jiu ite kina raa, te inoa aia ko Akwila. Tama raa e haanau i Pontus, tena aia e hamai peeraa i Itali ma Prisila te avana aia raa, tena tokorua raa e ttae ake vahao raa koi. Tokorua raa e oo ake, maitaname Klodius te tama hakamaatua i Rom raa e meake ma na Jiu hakaatoa kioo itaha ma Rom. Pol e haere no mmata tokorua raa, ³ tena ki noho no uata laatou, e mee aia e too sileni i na hare taporo aia e penapena raa, e ssau hoki pera ma tokorua raa. ⁴ Pol e tattara i roto

te hare tapu na Jiu raa na Sabat hakaatoa, tena aia ku hahaivi ma ki mee na Jiu ia ma na tama seai ma ni Jiu raa ki hakattina.

⁵ Sailas laaua ma Timoti ku ooake i Masedonia nottaake, tena Pol ki takutaku ake na aho naa hakaatoa na tattara TeAtua raa i roto te matakaina naa, tena ki tattara hakamatahua ake hoki na Jiu raa pera ma Jisas ko te Mesaia. ⁶ Emeia te saaita na tama raa ku se hihhai no tattara hakahaeo ake aia raa, tena Pol ki ttahi na kkere e mmau te kaukahu aia raa i taha, tena ki meake, "Kame kootou e oo no mmao i taha ma TeAtua, teenaa he vahi kootou hokkootou, tena kootou selavaa te tuku pera ma anau e sara. Te mee naa ku seai ma he sara anau. Te saaita nei anau ku mee ki haere i na tama seai ma ni Jiu raa." ⁷ Kito Pol ki tiaki na tama raa no haere no noho i te hare te tama seai ma he Jiu te inoa aia raa ko Titius Jastus, aia he tama e lotulotu TeAtua, tena te hare aia raa e tuu taapiri ake te hare lotu na Jiu raa. ⁸ Krispus he tama hakamaatua i roto te hare lotu na Jiu, tena aia e hakatina i TeAriki hakapaa ma na tama i roto te hare aia raa hakaatoa, ia tammaki na tama i roto Korin ellono na tattara raa no hakattina, tena na tama raa ki too te hakoukou tapu.

⁹ He poo hokotahi Pol e kite karemata pera ma TeAriki e tattara ake aia ma, "Auu se matakau, emeia tauhano koi tetattara, tena auu se kkarro, ¹⁰ maitaname Anau enoho ma akoe. Sehai tama elavaa te hai hakahaeo akoe, e mee tammaki na tama i roto te matakaina nei ni tama Anau." ¹¹ Tena Pol enoho te hetau toe i te matakaina raa no akoako ake te kanohenua raa na tattara TeAtua raa.

¹² Te saaita Galio ku mee no hakamaatua i Akaia, tena na Jiu i te kina raa ku hakkutu hakaatoa nottaahi Pol no kkave i te hare hakatonutonu raa. ¹³ Kito na tama raa ki meake, "Te tama nei e hahaivi ma ki mee te kanohenua raa ki lotulotu TeAtua i na tiputipu tera settonu ma na tuua taatou raa!"

¹⁴ Pol ku mee koi ma kitattara, tena Galio ki meake na Jiu raa, "Kame te mee nei he mee roo e sara tera te tama e ppena, tena kame e tonu anau te hakarono atu kootou na Jiu. ¹⁵ Emeia, e mee kootou e hakatautau koi na tattara ia ma na inoa na tama ia ma na tuua kootou raa, tena kootou hokkootou ki hakatonutonu te mee naa. Anau selavaa te hakatonutonu na mee peenaa." ¹⁶ Tena Galio ki hakaise na tama raa itaha ma te hare hakatonutonu raa. ¹⁷ Tena na tama raa hakaatoa kuttaahi Sostenes, te tama hakamaatua te hare lotu na Jiu raa no taa vaa mua te hare hakatonutonu raa. Emeia Galio se anaana atu hoki.

Pol ku vaakai i Antiok

¹⁸ Pol enoho i roto Korin ma na hakattina ana raa tammaki na aho, tena aia ki tiaki na tama raa, tena ki too Prisila laaua ma Akwila no huro laatou i Siria. Pol e ohe te pohouru aia raa no mmore i mua laatou ni huro i Senkria raa, e mee aia e isi te tattara hakamaoni ni hakamoe ma TeAtua. ¹⁹ Na tama raa kuttae i Efesus, tena Pol ki tiaki Prisila laaua ma Akwila i te kina raa. Pol ku haere i roto te hare lotu na Jiu raa no tattara laatou ma na Jiu raa. ²⁰ Na tama raa e kainno ake Pol ki nnoho laatou he saaita, e meia Pol se hihai. ²¹ Tena Pol ki meake na tama raa te saaita aia ni haere raa ma, "Kame TeAtua e hihai, anau e me ki vaakai mai kootou." Tena aia ki too te vaka raa i Efesus no tere.

²² Pol kutae i Sisaria, tena aia ki haere peeraa i Jerusalem no tattara hakatauareka ake na hakattina ana i te kina raa, tena aia ki haere i Antiok. ²³ Aia enoho i te kina raa no oti, tena aia ki haere vaa roto Galesia laaua ma Frigia no tattara ake na hakattina ana raa ki ttuu mmau i na hakattina laatou raa.

Apolos i roto Efesus ma Korin

²⁴ Te saaita naa he Jiu e noho i Efesus te inoa aia raa ko Apolos, tena aia ni haanau iho i Aleksandria. Tama raa e iroa roo tetattara, ia eisi hoki te iroa tauareka i te vahi te Launiu Tapu. ²⁵ Aia e too hakaraoi roo na poroporo na Tiputipu TeAriki raa, tena aia eisi roo tehihai erahi ki tattara, tena aia e akoako tonu roo na mee hakamaoni i te vahi Jisas raa. Emeia aia e iroa koi i te hakoukou tapu Jon raa. ²⁶ Aia e ivi roo tetattara i roto te harelotu na Jiu raa. Prisila lauaa ma Akwila ellono te tama raa e tattara, tena tokorua raa kitoo tama raa nooo laatou ihare, tena ki hakatonutonu ake tama raa i te vahi na Tiputipu TeAtua raa. ²⁷ Tena Apolos ku maanatu ma ki haere i Akaia, kito na hakattina ana i Efesus raa ki tokonaki aia no taataa telauniu no kkave i na hakattina ana i Akaia raa ma kitoo hakaraoi Apolos. Apolos ku tae i Akaia, tena aia ki tokonaki hai mahi roo na tama tera ku hakattina i na mahi te tauareka TeAtua raa. ²⁸ Apolos e ivi roo te hakatauttau ma na Jiu raa i te vahi te Launiu Tapu raa pera ma Jisas ko te Mesaia, tena na Jiu raa ku se ttau roo te tama raa.

19

Pol i roto Efesus

¹ Pol e haere vaa roto te matakaina raa no ttiae i Efesus te saaita Apolos ni noho i roto Korin. Pol e ttiri na hakattina ana i te matakaina raa, ² tena aia ki vahiri ake na tama raa, “Kootou ku oti te too TeAnana Tapu raa te saaita kootou ni hakattina?”

Kito na tama raa ki meake, “Maatou se hai vahao e llono ma e isi TeAnana Tapu.”

³ Kito Pol ki vahiri ake, “Kaa he hakoukou tapu peehee kootou ni too?”

Tena na tama raa ki meake, “Te hakoukou tapu Jon.”

⁴ Kito Pol ki meake, “Te hakoukou tapu Jon raa he hakoukou tapu na tama tera kuttike itaha ma na haisara laatouraa. Tena Jon ki meake te kanohenua Israel raa ki hakattina i te Tama tera e me ki hamai i muri aia raa, teenaa ko Jisas.”

⁵ Tena na tama raa ku too te hakoukou tapu i te inoa TeAriki Jisas raa te saaita koi laatou ni llono na tattara nei. ⁶ Pol e hakapiri na rima aia raa iaruna na tama raa, tena TeAnana Tapu raa ku haere iho iaruna na tama raa; kito na tama raa kitattara na tattara alaa henua no takutaku ake na tattara TeAtua raa. ⁷ Na tama raa ettae peeraa sanahuru ma rua na taanata hakaatoa.

⁸ Pol e haere tahi i te harelotu na Jiu raa, tena i roto e toru na marama aia e tattara hai mahi ake i na kanohenua raa, tena kikkutu no tattara ma na tama raa ma ki mee na tama raa killoa te hakamaoni na tiputipu te Hakamaatua ana i te Vaelani raa. ⁹ Emeia alaa tama e poro nattaa, ia ku se hihhai ki hakallono, tena na tama raa kitattara haeo i te vahi na Tiputipu TeAriki raa imua te kutorana raa hakaatoa. Kito Pol ki tiaki na tama raa, tena aia ki too na hakattina ana raa no haere ma aia, tena na aho hakaatoa aia e hakkutu no tattara ma na tama raa i roto te hare akoako Tiranus raa. ¹⁰ Pol e akoako peenei i roto e rua na hetaa, tena na tama hakaatoa tera e nnoho i roto te matakaina Esia raa hakapaa ma na Jiu ia ma na tama seai ma ni Jiu raa ku llono na tattara TeAtua raa.

E hitu na tama tane Skeva

¹¹ Pol e huri ake tammaki na mirakol i na mahi TeAtua tera na tama ni se kkite i mua raa. ¹² Na tama e lavvea raa ku taualleka, tena na tipua raa ku huro i taha ma na tama te saaita na tama raa e too na muri maro fera Pol

e sossoro na kahota ia ma ni hekau peehee aia e uruuru raa no hakattiri ake na tama lavvea raa. ¹³ Na Jiu ni oo hakattike na matakaina no hakaise na tipua sakkino raa kumannatu ma laatou kitapatapa hoki te inoa TeAriki Jisas raa te saaita laatou e hakaise na tipua raa. Na tama raa e meake na tipua raa ma, "Anau e meatu akoe ite inoa Jisas tera Pol e takutaku raa ki hamai i taha ma te tama naa." ¹⁴ Tena e hitu na hai taina, ni tama tane Skeva te pohouru hakanaaniu na maatua na Jiu raa e haere ppena te mee nei.

¹⁵ Emeia na tipua raa e meake ma, "Anau e iroa Jisas, tena anau e iroa hoki Pol, kaa kootou koai?"

¹⁶ Tena tetama tera e isii na tipua raa kullee ake no ppuhu roo ma na tama raa, tena ki taa na tama raa hakaatoa. Na tama raa ku meremmere haeroo no huro itaha ma te hare tetama raa, ia na hekau laa-tou raa ku masaessae hoki. ¹⁷ Na Jiu ia ma na tama seai ma ni Jiu raa hakaatoa kullono te mee nei, tena na tama raa ku mattaku roo, tena ki hakamamaha roo te inoa TeAriki Jisas raa. ¹⁸ Tammaki na hakattina ana e oo ake no hakari ake na mee sakkino laatou ni ppena raa imua na tama hakaatoa. ¹⁹ Tammaki na tama hai pakava e oo ake ma na launiu laatou raa hakaatoa no ttuni imua na tama hakaatoa. Na tama raa e hakaapapaa te kooina te sui na launiu raa hakaatoa, tena na launiu raa hakaatoa e sui tipu rima na simata na siliva. ²⁰ Ia tena na tattara TeAtua raa e tauhano koi te ttoha i na kina hakaatoa e mee na mee nei, ia e hai mmahi roo.

²¹ Tena i muri na mee nei hakaatoa, Pol ku maanatu ma ki haere i Masedonia laua ma Akaia, tena ma ku haere hoki i Jerusalem. Kito Pol ki meake, "Anau e me ki haere i Jerusalem, tena ki oti anau ku haere hoki no mmata i Rom." ²² Kito Pol ki kauna Timoti laua ma Erastus, te tokorua ni totokonaki aia raa ki oo i Masedonia, tena aia ki noho hakamarie i Asia.

Na tama i roto Efesus ku hakatauttau

²³ Ia tena te saaita nei ku isii nasara ellahiroo i roto Efesus e mee na tattara i te vahi na Tiputipu TeAriki raa. ²⁴ Teeraa he tama i roto Efesus te inoa aia ko Demetrius. Tama raa e penapena na paa hare tapu ma te atua hine Atemis raa, tena tama raa e too na sileni tammaki roo i te uata aia raa. ²⁵ Kito Demetrius ki hakuutu na tama e uata ma na siliva peeraa ma aia raa, tena aia ki meake na tama raa, "Nataanata, kootou e illoa koi pera ma na sileni taatou raa e oo mai koi i na uata taatou e ppena ma na siliva raa. ²⁶ Ia tena kootou e kkite, ia e llono hokkootou hea Pol e haere tattara raa. Pol e mee ma na atua tera na tama e ppena ma na rima laa-tou raa seai ma ni atua hakamaoni, ia tena tammaki na tama i roto Efesus, ia taapiri hoki na tama hakaatoa i roto na matakaina Asia raa ku hakattina tama raa. ²⁷ Taatou e tau te mattaku, maitaname na uata taatou nei e me ki too te inoa hao. Seai ma ko te mee naa koi, e meia teeraa mee taatou ki mattaku peeraa te hare tapu te atua hine Atemis raa e me ki mee pera ma he hare vare koi, tena na mahi aia raa e me ki seai. Te atua hine tera na tama hakaatoa i roto Asia ia ma te maarama nei e lotulotu raa."

²⁸ Te saaita te kanohenua raa ni llono na tattara nei, na tama raa kulloro roo, tena kikaamata novavaa hakamaro ma, "Atemis, te atua Efesus raa e hakanaaniu!" ²⁹ Te vaa raa e haere no ttae na tama hakaatoa i roto te matakaina raa. Kito na tama raa kittaohi Gaius laua ma Aristarkus, te tokorua na tama i Masedonia tera e hahare laa-tou ma Pol raa no huro hakavave ma laatou ite hare na tama te matakaina raa e kutukutu raa. ³⁰ Pol e hai roo ma ki haere no tuu i mua te kanohenua raa, e meia na hakattina ana raa se hihhai ma aia ki haere.

³¹ E isi na soa laoi aia e hakamattua te taumani e kou ake na tattara hoki ma Pol ki se hakahura ake i te hare na tama te matakaina raa e kutukkutu raa.

³² Tena na tama hakaatoa ekkutu i te kina raa ku vaa huri roo te saaita naa: na tama e vaa te mee peenei, tena alaa tama ku vaa ake teeraa mee hoki, e mee tammaki na tama e oo ake raa se illoa te hakataakoto laatou hakaatoa e oo ake raa. ³³ E isi na tama e mannatu ma Aleksanda ko tetama esara, e mee na Jiu raa emeake aia ki haere notuu imua. Tena Aleksanda ki auna ake ma na rima aia ma na tama raa ki se vaa, tena aia ki tattara ake ma kitokonaki tokorua raa. ³⁴ Emeia te saaita na tama raa ni illoa ma Aleksanda he Jiu, tena na tama raa hakaatoa ku vaa ake hakamaroa saaita roroa roo ma, "Atemis te atua Efesus raa e hakanaaniu."

³⁵ Tena ki otiroo hetama i roto te taumani raa ku meake na tama raa ki se vvaa. Tena aia ki meake, "Kootou na tama Efesus, na tama hakaatoa e illoa pera ma na tama te matakaina Efesus raa e lollohi te hare tapu Atemis te atua hakanaaniu ia ma te hatu etapu tera ni tei ho mai i te vaelani raa. ³⁶ Se hai tama e lavaa te mee ma na tattara nei e mallii. Ia tena kootou ki se lloti, ia se ppena na mee e ssara. ³⁷ Kootou e kou mai tokorua nei i te kina nei, niaina ma tokorua nei se hai mee e tapu ni too i roto te hare tapu raa, ia se hai tattara hoki sakkino e mee i te atua hine taatou raa. ³⁸ Kame Demetrius ia ma na tama hehekau aia raa e isi na tattara i te vahi tokorua nei, tena taatou e isi na tama hakamattua ia ma na aho e tuku ki hakatonutonu raa, tena taatou e tau te hakatonutonu koi i te kina naa. ³⁹ Emeia kame e isi te mee e kee hoki tera kootou e hihhai, tena na tama i te kina nei raa e tau te kikutu ki tattara. ⁴⁰ Taatou e mattaku ma ka oti na tama raa ku tattara ma taatou e ppena na mee e ssara, e mee hea ni kapihi mai te aho nei raa. Ia se hai tama e lavaa te tuu no tattara ma taatou i te vahi te vavaa te aho nei raa, ia se hai tama hoki e isi na tattara taualleka ki tattara."

⁴¹ Aia e tattara koi nooti, tena aia ki meake na tama raa ki maaseu i na hare laatou raa.

20

Pol ku haere i Masedonia laaua ma Grik

¹ Te saaita na tama raa ni vavaa roo nooti, tena Pol ku kanna ake na hakattina ana raa ki hakutu ake, tena aia ki tattara hakapurupuru ake na tama raa, tena ki hakaalloha ma na tama raa. Tena aia ki tiaki te matakaina raa no haere i Masedonia. ² Aia e haere vaa roto na matakaina raa no tattara ake tammaki na tattara ma ki hakapurupuru ake na tama raa. Tena aia ki haere i Akaia ³ no noho e toru na marama i te kina raa. Aia kutanattana ma ki haere i Siria, tena te saaita naa hoki aia ku rono ma e isi na Jiu ku tattara ma ki taa aia, tena aia ku maanatu ma ki vaakai i Masedonia. ⁴ E llaa na tama e oo laatou ma Pol, teenaa ko Sopata te tamatane Pirus te tama i Beria raa, tena Aristarkus, Sekundus te tama i Tesalonaika raa, Gaius te tama i Debi raa, Tikikus laaua ma Trofimus na tama i Esia raa, tena Timoti. ⁵ Na tama nei ni oo imua no hakattari mai maatou i Troas. ⁶ Maatou e too te vaka raa i muri te Kai te Haraoa Mannihi raa, tena i muri e rima na aho maatou ku tiri na tama raa i Troas, tena maatou ki noho te latapu naa hakaatoa i te matakaina raa.

Pol ku haere no mmata hakaoti na tama i Troas

⁷ Te hiahi te aho Sarere raa maatou kukutu hakaatoa ki kkai te kai e tapu raa. Pol e tattara ake na tama raa, tena ki tattara roo no tae te tuapoo,

maitaname aia ku mee kitiaiki na tama raa te aho taiao raa no haere. ⁸ Tammaki nalamu eura iterum maatou ekkutu iaruna raa. ⁹ Tena he taupeara te inoa aia raa ko Yutikus e noho ite vahi te windo. Pol e tattara koi notattara, tena Yutikus kukaamata no hi moe, tena kioti aia ku moe se rono roo no teiho itaha ma te hare e palluna raa no ppaku i raro. Te tama raa ku mate te saaita na tama raa ni huro atu no ssau aia raa. ¹⁰ Tena Pol ku haere iho i raro, tena ki moe vaa aruna no avei te tama raa, kito Pol ki meake, "Auu se mamannatu tammaki, te tama nei e ora koi." ¹¹ Tena Pol ku vaakai iaruna no tohi te haraora no kai. Tena aia ki tattara ake na tama raa saaita roroa roo haere no tae te tahata, tena aia ki haere. ¹² Na tama raa ku hihia roo, tena ki too te taupeara ku ora hakaraoi raa no kkaave i hare.

Pol ku tiaki Troas no haere i Miletus

¹³ Maatou e oo i mua no kkaave te vaka raa no tere i Asos, te kina maatou e me kitoo Pol raa. Pol ni mee mai ma maatou kitere ake, tena aia e haere ake vaa uta. ¹⁴ Pol ku ttiri maatou i Asos, tena maatou ki uta aia i te vaka raa no huro maatou i Mitilini. ¹⁵ Maatou ku uhu i Asos, tena teeraa aho maatou ku raka i Kaios. He aho hokotahi e raka, tena maatou ku ttiae i Samos, tena teeraa aho maatou ku ttiae i Miletus. ¹⁶ Tena Pol ku maanatu ma aia selavaa te hakannahe ite matakaina Esia raa, tena ma aia e me ki tere hakaraka peeraa i Efesus. Aia e hai taruaru ma ki tae aia i Jerusalem i te aho Pentikos raa kame aia e lavaa.

Pol e tattara hakaraoi ake na tama hakamattua te lotu i Efesus

¹⁷ Pol e noho i Miletus, tena kikkave te tattara i na tama hakamattua te lotu i Efesus raa ki oo ake no mmata aia. ¹⁸ Na tama raa ku ttiae ake, tena Pol ki meake, "Kootou e illoa na tiputipu anau te saaita anau ni noho ma kootou kaamata roo te aho kaamata anau ni hamai i Esia no tae mai kootou raa. ¹⁹ Anau e pasemmuroo, ia e isi na vahao anau e tani te saaita anau e uata ma TeAriki no ttiri na hainattaa, e mee na hakalono lihu na Jiu raa e kou mai anau raa. ²⁰ Kootou e illoa pera ma anau se taohi muri na mee tera elavaa te tokonaki kootou te saaita anau ni takutaku i roto marae ia ma na hare kootou raa. ²¹ Anau e tattara hakamattua ake na Jiu ia ma na Grik raa hakaatoa ki ttike i taha ma na haisara laatou raa no hakattina TeAtua, tena ku hakattina hoki Jisas TeAriki taatou raa.

²² "Te saaita nei anau ku tautari te hihai TeAnana Tapu, tena anau e me ki haere i Jerusalem, ia anau seiroa ma hea e me kikapihimai anau i te kina raa. ²³ Anau e iroa koi pera ma TeAnana Tapu ni hakairoa mai anau pera ma te karapusi ia ma na hakalono lihu raa e ttari mai anau i roto na matakaina hakaatoa. ²⁴ Emeia anau e maanatu pera ma te ora anau nei he mee vare koi anau, tena anau e hihai koi ki hakaotioti te uata Jisas TeAriki raa ni kou mai anau ki ppena ma ki takutaku te Rono Tauareka raa i na mahi te tauareka TeAtua raa.

²⁵ "Anau ni haere no ttiae na tama kootou raa hakaatoa no takutaku ake i te Hakamaatua ana ite Vaelani raa. Ia te saaita nei anau e iroa pera ma kootou selavaa hoki tekkite anau. ²⁶ Tena anau e tattara hakaraoi atu kootou te aho nei: kame he tama kootou e haere i taha ma na akoako TeAtua raa; teena sea ma hesara anau. ²⁷ E mee anau se taohi muri na tattara e tattara i te vahi na tiputipu TeAtua raa hakaatoa. ²⁸ Ia tena lollohi hakamattou kootou ia ma na kanohenua TeAnana Tapu raa ni kou atu kootou ki lollohi raa. Mee pera ma ni tama e lollohi na hare lotu TeAtua e ttino raa, e mee te toto te Tamariki Aia raa.

²⁹ "Anau e iroa pera ma i muri anau e haere, na manu kai ttama raa e me ki oo atu kootou, tena na tama raa e me kiseu kootou hakaatoa. ³⁰ E isi

te saaita e me ki tae mai, ia e isi natama i roto te katurana kootou naa e me ki tattara malliu no hakattaki na hakattina ana raa ki tauttari laaou. ³¹ Lollohi hakamattonu, tena ku mannatu e mee anau e hakalonollihu hai mahi roo te ao ma tepoo, tena anau e akoako kootou i roto e toruroo na hetau.

³² "Ia tena anau e kou ake kootou i na rima TeAtua ki rorohi kootou ma na mahi Aia tera e lavaa te tokonaki kootou raa, tena ku kou atu na hoki e ttapu TeAtua e isi ki kou ake na tama Aia raa. ³³ Anau se manako na siliva, na gol ia ma na hekau taualleka kootou naa. ³⁴ Kootou hokkootou e illoa pera ma anau e uata ma na rima anau no too namee hakaatoa anau ma na tama e hahaere ma anau raa e hihhai raa. ³⁵ Anau e huriatu i roto na mee hakaatoa pera ma anau kaa uata mahi, maatou e lavaa te tokonaki na tama e matanaennaeraa, tena mannatu na tattara Jisas TeAriki raa ni tattara mai Hokoia ma, 'E isi te hihia e rahi roo kame akoe e hoki na mee, ia e raka roo i aruna ma te tama e noho koi ki too na mee raa.' "

³⁶ Pol etattara nooti, tena aia kitutturi ma natama raa no lotu. ³⁷ Na tama raa ku aveivei roo Pol no tanittani, tena ki momohoni tama raa e mee Pol ku mee ki haere. ³⁸ Na tama raa e alloha roo e mee Pol e meake ma na tama raa se lavaa hoki te kkite aia hakaraoi. Kito na tama raa ki oo laaou ma Pol no ttae roo i te kina te vaka raa.

21

Pol ku haere no tae i Jerusalem

¹ Maatou e hakaalloha ma na tama raa, tena maatou ki uhu notere. Maatou etere tahi roo notae i Kos, tena te aho taiaoraa maatou kuttae i Rodes, tena maatou kutiaki Rodes notere peeraa i Patara. ² Tena maatou kukkite te vaka i Patara ku mee ki haere peeraa i Fonisia raa, kito maatou ki oo no kake te vaka raa no tere. ³ Maatou e tere no kkite Saiprus, tena maatou ki taa no tere i te vahi haukupu te henua raa no tere i Siria. Maatou e oo i uta i Taia i te kina te vaka raa e me ki tiaki na kai te matakaina raa. ⁴ Maatou e ttiri na hakattina ana i te matakaina raa, tena ki nnoho ma na tama raa helatapu hokotahi. TeAnana Tapu raa ku tau i roto na tama raa, tena na tama raa ki meake Pol ma ki se haere i Jerusalem. ⁵ Emeia maatou e nnoho ma na tama raa ki oti, tena maatou ki uhu no tere. Na taanata raa hakaatoa hakapaa ma avana ia ma na tamalliki laaou raa e oo maatou no ttae i tai, tena maatou hakaatoa ki tutturi no lotu. ⁶ Kito maatou ki hakaalloha ma na tama raa, tena maatou ki oo no kake te vaka raa, tena na tama raa ki vakkai i na hare laaou raa.

⁷ Maatou e uhu i Taia no tere peeraa i Tolemes, tena maatou ki kou ake te tauareka maatou raa i na hakattina ana raa, tena maatou ki nnoho te aho hokotahi ma na tama raa. ⁸ Te aho taiaoraa maatou kutiaki te matakaina raa, tena kioo nottae i Sisaria. Maatou ennoho i roto te hare Filip, he tama i roto te tokohitu na tama laaou ni hirihiri ki tokonaki no uata i roto Jerusalem raa. ⁹ Filip e isi e haa na taukupu tera e takutaku hoki na tattara TeAtua.

¹⁰ Maatou ennoho i te kina raa e lavaa na aho, tena profet Agabus ku hamai i Judia no tae mai. ¹¹ Aia e haere ake i te kina maatou e nnoho raa no too te taitu Pol raa, tena ki haihai na vae ia ma na rima aia hokoia, tena ki meake, "Teenei hea TeAnana Tapu raa e tattara mai: Na Jiu raa e me ki haihai peenei te tama e ttino te taitu nei raa i roto Jerusalem, tena laaou e me ki too te tama naa no kou ake na tama seai ma ni Jiu raa."

¹² Maatou kullono na tattara raa, tena maatou ma alaa tama hoki ku meake Pol ki se haere i Jerusalem. ¹³ Emeia Pol e mee mai ma, "Hea

kootou e mee naa, kootou e tanittani ki aroha mahi roo anau. Anau se tanattana koi ma ki haihai riria i roto Jerusalem, e meia anau e tanattana hoki ki mate i te vahi na hehekau anau ma Jisas TeAriki raa.”

¹⁴ Tena maatou kinnoho hemuu e mee Pol kuse lavaa te hakatike te hakataakoto aia raa, tena maatou ki meake, “Tiaki koi kikotia te hakataakoto TeAriki raa.”

¹⁵ Maatou ennoho ite kina raa no oti roo, tena maatou ki tanattana na hekau maatou raa ma kioo i Jerusalem. ¹⁶ Eisi na disaipol i roto Sisaria e oo hoki maatou, tena kitoo maatou nokkave ite hare tetama maatou e me ki nnoho maatou raa, teenaa ko Nason he tama i Saiprus tera e hakatina TeAriki i te kaamata roo.

Pol ku haere no mmata Jems

¹⁷ Maatou kuttae i Jerusalem, tena na hakattina ana raa ku too hakaraoi roo maatou. ¹⁸ Te aho taiao raa Pol ku oo maatou no mmata Jems, tena na tama hakamattua raa hakaatoa ku nnoho i te kina raa. ¹⁹ Pol e tattara hihia ake na tama raa, tena ki tattara ake na tama raa na mee hakaatoa TeAtua nippena ina uata aia ma na tama sei ma ni Jiu raa. ²⁰ Na tama raa e hakallono roo no oti, tena laatou ki hakammaha ake TeAtua. Kito na tama raa ki meake, “Pol tetaina maatou, akoe e kite e hia na simata na Jiu hakaatoa tera ku hakattina no tauttari hai mahi roo na Tuua Moses raa. ²¹ Na tama raa e llono pera ma akoe e akoako ake na Jiu e nnoho ina matakaina na tama sei ma ni Jiu raa ma ki tiaki na Tuua Moses raa, tena ku settuu hoki te hakamaatino e tapu raa ina tamalliki laatou raa, tena ma ku tiaki hoki na tiputipu na Jiu raa. ²² Na tama raa e me ki llono pera ma akoe ku tae mai. Kaa hea taatou e me ki ppena?”

²³ “Teenei hea maatou e hihhai ma akoe ki ppena. Eisi tokohaa na tama i te kina nei e hakamoe te tattara hakamaoni ma TeAtua. ²⁴ Tena haere no hukui ma na tama naa no mee kootou ki matahua, tena akoe ku sui niaa na tama naa e too ki lavaa na tama naa te ohe na pohouru laatou ki mmore. Akoe kaa ppena te mee nei, na tama hakaatoa eme ki lloa pera ma na tattara na tama e tattara ake i te vahi akoe raa se isi te hakamaoni, e meia akoe hokoe ki tautari na tuua Moses raa. ²⁵ Emeia i te vahi na tama sei ma ni Jiu tera ku hakattina raa, maatou ni taataa te launiu no kkave ki meake laatou ma laatou se lavaa te kkaai na kai na tama raa e hoki ake na hatu tipua ia ma na toto ia ma na manu hahaere na tama ekkoti na uua raa, tena ku tiaki na tiputipu te karemata kailallao raa.”

²⁶ Pol ku too nataanata raa, tena te aho taiao raa laatou kuppena na mee e me ki mee laatou ki matahua raa. Tena aia ki haere i roto te Hare Tapu raa no hakari ake na tama raa e hia na aho i mua laatou e me ki hakaoti na tiputipu hakaatoa e me ki mee laatou ki matahua raa, tena ku hoki ake na hoki laatou raa tama taki tahi.

Pol ku hakapikiria

²⁷ Emeia te saaita na aho e hitu raa ku mee kittae raa, tena e isi na Jiu ni oo mai i te matakaina i Esia raa ku kkitae Pol i roto te Hare Tapu. Kito na tama raa ki usuusu ake te kanohenua raa hakaatoa, tena laatou ki ttaohi tama raa. ²⁸ Na tama raa e vaa ake hakamaroa roo ma, “Na tama Israel, tokenaki maatou! Teenei ko te tama e hahaere na kina roo hakaatoa no tattara haeko ake na tama raa i te vahi na Jiu, na Tuua Moses raa ia ma te Hare Tapu nei. Tena aia e hakattaki mai hoki na tama sei ma ni Jiu raa i roto te Hare Tapu nei ki mee te hare e tapu nei ki se tapu.” ²⁹ Na tama raa e tattara peenei e mee laatou ni kkitae Trofimous te tama i Efesus raa ni oo

laaua ma Pol i roto te matakaina raa, tena laatou ekkahu ma Pol etoo te tama raa no oo laaua i roto te Hare Tapu.

³⁰ Na tama te matakaina raa hakaatoa ku kirakira huri hokolaatou, tena na tama raa ki huroake hakaatoa nottaohi Pol no horo i aho ma te Hare Tapu raa. Tesaaita naa koi na totoka te Hare Tapu raa ku ppuu.

³¹ Na tama raa ku mee ma kitaa Pol ki mate, tena te soldia hakamaatua i Rom raa kurono ma na tama hakaatoa i Jerusalem raa ku ppuhu huri.

³² Tena te soldia hakamaatua raa ku too na purepure ia ma na soldia aia raa no huro atu i te kanohenua raa. Te saaita te kanohenua raa ni kkite te soldia hakamaatua raa ma na soldia aia raa, tena na tama raa kuttuu hemuu no se riki Pol.

³³ Te tama hakamaatua raa ku haere atu iaa Pol raa no hakapiki tama raa, tena ki haihai tama raa ma na seni e rua. Tena te soldia hakamaatua raa ki vahiri ake, "Teenei koai, kaa hea te tama nei epena?" ³⁴ Tena eisi na tama i roto te kuturana raa ku hai ake na tattara peenei, tena alaa tama ku hai ake alaa mee hoki. Na tama raa ku vaa huri roo, tena te soldia hakamaatua raa kuse iroa te hakamaoni ma hea e sara, tena aia ki meake na purepure aia raa ki too Pol no kkave i te hare tammaki na tama e lollohi raa. ³⁵ Na tama raa e oo koi no ttae i te kina te kakkake raa, tena na soldia raa ki ssau Pol i aruna, e mee te kanohenua raa elloto roo.

³⁶ Na tama raa e haere vavaa mai koi vaa muri tama raa ma, "Taa tama naa ki mate."

Pol ku tattara i te vahi aia

³⁷ Na soldia raa ku mee ma ki too Pol no kkave i te hare tammaki na tama e lollohi raa, tena Pol ki meake i te soldia hakamaatua raa ma, "Anau e lavaa te tattara atu akoe?"

Tena te soldia hakamaatua raa ki meake, "Akoe e iroa na tattara ha Grik?"

³⁸ Tena akoe seai ma ko te tama Isip tera ni hakattaki haa huitarau na tama haeo i te kina etuu mahoa raa ma kippuhu na saaita peeraa ku mmao raa?"

³⁹ Kito Pol ki meake, "Anau he Jiu e haanau iho i Tarsus i roto Silisia, ia anau he tama i roto te matakaina e isi te inoa e rahi. Tena kou mai he saaita ki tattara ake te kanohenua raa."

⁴⁰ Tena te soldia hakamaatua raa ki hakattana ake Pol ki tattara, tena Pol ki mahike no tuu i aruna te kakkake raa, tena ki auna ake te kanohenua raa ma na rima aia raa ki se vvaa. Na tama raa ku se vvaa, tena Pol ki tattara hakaHibru ake na tama raa.

22

¹ "Aku taina ma aku tamana, hakallononai anau tesaaita anau e tattara atu kootou na tattara i te vahi anau raa!" ² Te saaita na tama raa ni llono Pol e tattara hakaHibru ake laatou raa, na tama raa ku nnoho hemuu roo; kito Pol ki tattara ake ma.

³ "Anau he Jiu e haanau iho i Tarsus i roto Silisia, e meia anau e matua mai i Jerusalem pera ma he tamariki skol Gamaliel. Anau etoo hakaraoi roo na poroporó na Tuua na tipuna taatou raa, tena ki tauttari roo na tiputipu TeAtua, essau koi peenaa ma kootou hakaatoa ennoho i te kina nei te aho nei. ⁴ Anau ni kou ake na hakalononlihu, tena kitaa na tama etauttari na Tiputipu Jisas raa nommate. Anau ehakapiki na taanata ma na hhine, tena ki ppono na tama raa i roto na hare karapusi.

⁵ Te pohouru hakananiu na maatua ia ma te kuturana raa hakaatoa elavaa te kouatu te hakamaoni pera ma anau e tattara te hakamaoni. Anau etoo nalauniu na tama raa e tattaa ake ina Jiu taatou tera

e nnoho i Damaskus raa, tena anau ki haere ite matakaina raa ma ki hakapiki na tama raa no kou mai i Jerusalem ki kou ake na hakalono lihu na tama raa.

*Pol e tattara ake te kaamata roo aia ni mee no hakatina
(Na hehekau 9.1-19; 26.12-18)*

⁶ “Te mee raa kame kutae telaaatea tesaaita anau kutaapiri atu i Damaskus, tena he maahina haimahiroo kumaahina mai peeraa i te vaelani no maahina hakatike anau. ⁷ Anau ku tteihō iraro no ppaku te kerekere, tena anau ku rono te reo e tattara mai anau ma, ‘Sol, Sol! Aiea akoe e mee Anau ki hakalono lihu naea?’

⁸ “Kito anau ki vahiri ake ma, ‘TeAriki! Koai Akoe?’ Tena Aia ki mee mai anau ma, ‘Anau ko Jisas, te Tama i Nasaret akoe e kou mai na hakalono lihu raa.’ ⁹ Na taanata e oo ma anau raa ekkite te maahina raa, e meia laatou se llono te reo te tama e tattara mai anau raa. ¹⁰ Tena anau ki vahiri ake, ‘TeAriki! Hea anau e me kippena?’ tena TeAriki ki mee mai, ‘Mahike i aruna no haere i Damaskus, tena he tama i te kina naa e me ki tattara atu akoe na mee hakaatōa TeAtua e hihai ma akoe ki ppenna raa.’ ¹¹ Na karemata anau raa ku sse ni e mee te maahina raa e hai mahi roo, tena na tama e oo ma anau raa ku ttaohi na rima anau raa no hakattaki i Damaskus.

¹² “Tena iroto te matakaina naa e isi tetama e hui ma ko Ananaias, teenaa he tama roo telotu tera e tautari na tuua taatou raa, tena na Jiu hakaatōa e nnoho i te matakaina raa e hakammaha tama raa. ¹³ Ananaias e hamai no tuu i te vahi anau, tena ki mee mai, ‘Sol, taku taina, akoe e me ki kite hakaraoi.’ Te saaita naa koi, anau ku kite hakaraoi, tena anau ku kkira ake te tama raa. ¹⁴ Kito Ananaias ki mee mai ma, ‘TeAtua na tipuna taatou imua raa e hirihiri akoe ma ki iroa hea Aia e hihai ia ma akoe ki kite hoki te Tama Hehekau Aia e tonu tahi raa, tena ma akoe ku hakarono te reo Tama raa e tattara atu raa. ¹⁵ Maitaname akoe e me ki tattara ake na tama hakaatōa i te vahi Tama raa i na mee akoe ni kite ia ma hea akoe ni rono raa. ¹⁶ Ia tena, kaa akoe e ttari ki roroa kiaa? Tuu i aruna, tena anau ku hakoukou tapu akoe, tena akoe kulotu ake TeAtua ki ssoro na hai sara akoe raa itaha.’

¹⁷ “Anau ku vaakai i Jerusalem, tena tesaaita anau nilotu iroto te Hare Tapu raa, anau ku isi te kite anau, ¹⁸ tena anau e kite TeAriki e tuu no tattara mai ma, ‘Vave no haere itaha ma Jerusalem vahao nei roo koi, e mee na tama te matakaina nei raa selavaa te hakallono na tattara akoe e tattara i te vahi Anau raa.’ ¹⁹ Kito anau ki meake, ‘TeAriki, na tama raa e illoa roo ma anau ni haere na hare lotu na Jiu raa no hakapiki na tama e hakattina Akoe raa, tena ki riki na tama raa. ²⁰ Tena te saaita Stiven, te tama ni tattara na tattara i te vahi Akoe raa ni taia raa no mate raa, anau e tuu i te kina raa hoki, tena anau e kite te mate tama raa, ia anau hoki ko te tama e rorohi na hekau na tama ni taa tama raa no mate raa.’ ²¹ Tena TeAriki ki mee mai anau ma, ‘Haere e mee Anau e mee kikauna akoe ki haere i na tama seai ma ni Jiu e mmao raa.’”

²² Te kanohenua raa e hakallono Pol e tattara haere no ttae roo i te kina aia kume na tattara nei raa; kito na tama raa ki kaamata no vaa hakamaro roo ma, “Taa te tama nei ki mate! Taa Aia ki mate! Tama nei ku se tau te noho i te maarama nei!” ²³ Na tama raa ku vaa hakamaro no maka na hekau laatou raa ma na kerekere raa i aruna. ²⁴ Kito te soldia hakamaatua raa ki meake na purepure aia raa ki too Pol no kkave i te kina na soldia raa, tena ki meake na tama raa ki riki Pol, tena kulahulahu tama raa kilave laatou te mee na Jiu raa elloto raa. ²⁵ Emeia te saaita

laatou ni haihai Pol ma kiriki raa, tena Pol ku meake te purepure e tuu i te kina raa ma, "Etonu kootou te riki te tama i Rom kame kootou se illoa hea te tama raa e sara?"

²⁶ Te purepure raa e rono koi te mee nei, tena aia ki haere i te soldia hakamaatua raa no meake ma, "Ako e iroa hea akoe e ppena? Te tama nei he tama i Rom!"

²⁷ Kito te soldia hakamaatua raa ki haere no vahiri ake Pol ma, "Mee mai ki rono anau, akoe he tama i Rom?"

Kito Pol ki meake, "Noo."

²⁸ Tena te soldia hakamaatua raa ki meake Pol ma, "Anau e ppehi tammaki roo na sileni ki lavaa anau te mee pera ma he tama i Rom."

Kito Pol ki meake, "Emeia anau he tama i Rom i te mamaoha iho anau."

²⁹ Te saaita naa koi na tama ni oo ake ma ki lahulahu Pol raa ku horo muri, tena te soldia hakamaatua raa hoki ku matakū te saaita aia ku iroa ma Pol he tama i Rom raa e mee aia ni haihai tama raa ma na seni.

Pol ku tuu i mua na tama hakamattua

³⁰ Tena te soldia hakamaatua raa ku hihai ma ki iroa te hakamaoni i te mee na Jiu raa elloto iaa Pol raa, tena te aho taiao raa aia ku vvete na seni e haihai Pol raa i taha, tena ki meake na maatua hakananniu ia ma na tama hakamattua na Jiu raa hakaatoa kikkutu. Tena aia ki too Pol no hakatuu i mua na tama raa.

23

¹ Pol e kkira hakamattonu ake i na tama i roto te kuturana raa, tena ki meake, "Aku taina roo hokotahi! I roto roo anau hokonnau, anau se isi tammaki na maanatu i te vahi te ora anau ma TeAtua te aho ma te aho raa."

² Tena Ananias, te pohouru hakanaaniū na maatua raa ku meake na tama e ttuu tappiri ake Pol raa ki ttuki te maihu tama raa. ³ Tena Pol ki meake te tama raa, "TeAtua e me ki ttuki akoe. Akoe e ssau pera ma he tauppa e paarairia no makkini! Akoe e noho i te kina naa ma ki hakatonutonū anau i te vahi na tuaa, e meia akoe e seu na tuaa raa e mee akoe e meake na tama raa ki ttuki anau!"

⁴ Tena na taanata e ttuu taapiri ake Pol raa ki meake, "Ako e haru haeo te pohouru hakanaaniū na maatua TeAtua!"

⁵ Kito Pol ki meake, "Aku taina roo hokotahi, anau se iroa ma aia ko te pohouru hakanaaniū. Te Launiū Tapu raa e tattara ma, 'Kootou se lavaa te haru haeo na tama hakamattua na kanohenua raa.'"

⁶ Pol e kite pera ma e isi te kuturana na Sadyusi ia ma te kuturana na Farisi raa, tena aia ki kanna ake na tama hakamattua raa, "Aku taina roo hokotahi! Anau he Farisi, tena anau he tamariki te Farisi. Anau e tuu i mua kootou, maitaname anau e isi te hakatina pera ma na tama e mmate raa e mee ki mahike muri no ora."

⁷ Pol e ppehi koi te tattara nei, tena na Farisi raa laatou ma na Sadyusi raa ku kaamata no hakatauttau, tena te kuturana raa ku vvae rua. ⁸ (E mee na Sadyusi raa e hakattina pera ma na tama e mmate raa se lavaa te ora muri, tena se isi hoki na ensel ia ma na anana; e meia na Farisi raa e hakattina e toru na mee raa hakaatoa.) ⁹ Na tama hakamattua raa ku vaa hakamaroa roo, tena na tama e poroporo na tuaa tera e hukui ma na Farisi raa ku mahhike i aruna no tattara hakamaroa roo ma, "Maatou ekkite pera ma te tama nei se isi te mee e sara! Kame e isi hakamaoni te anana seai naa he ensel ni tattara ake te tama nei."

¹⁰ Na tama raa ku hakatauttau roo, tena te soldia hakamaatua raa ku matakū ma ka oti na tama raa ku taa hakahaeo roo Pol. Kito te tama raa

ki meake na soldia aia raa ki oo vaa roto te kuturana raa no too Pol i taha ma na tama raa, tena ku kkave tama raa i te kina na soldia raa.

¹¹ Te poo naa TeAriki ku tuu ake i te vahi Pol no meake, "Auu se mataku! Akoe ku oti te tattara ake na tama i Jerusalem raa i te vahi Anau, tena akoe ki haere no ppena peeraa hoki i Rom."

Na Jiu raa ku tattara hemuu ma ki taa Pol ki mate

¹² Te tahata teeraa aho na Jiuraa ku hakkutu ki hakatonutonu he hakataakoto. Na tama raa e hakamoe te tattara ma laatou selavaa roo te kkai, ia se lavaa te unu he mee ki ttae roo te saaita laatou e taa Pol ki mate.

¹³ Na tama e penapena te hakataakoto raa e ttae peeraa tipu haa toe na tama hakaatoa. ¹⁴ Tena na tama raa ki oo no mmata na maatua hakananniu na maatua raa ia ma na tama hakamattua na Jiu raa, tena ki meake, "Maatou hakaatoa e hakamoe te hakataakoto pera ma maatou selavaa roo te kkai ni mee ki ttae roo te saaita maatou e taa Pol ki mate. ¹⁵ Tena kootou ki kkave he tattara i te soldia hakamaatua i Rom raa ki kou mai Pol te saaita nei i akoe. Tena kootou ku malliu ma kootou e hihhai ki lahulahu Pol ki too na tattara hakamaoni. Emeia maatou e me ki tanattana ki taa tama raa ki mate i mua aia e tae mai i te kina nei."

¹⁶ Emeia telamotu Pol raa e rono na hakataakoto na tama raa; kito aia ki haere no tattara ake Pol i te kina na soldia raa. ¹⁷ Tena Pol ki kanna ake te purepure hokotahi no tattara ake ma, "Hakattaki te taupeara nei i te soldia hakamaatua raa e mee te tama nei e isi te tattara e me ki tattara ake." ¹⁸ Te purepure raa e too te taupeara raa no hakattaki i te soldia hakamaatua raa, tena ki meake te tama raa ma, "Pol, te tama e karapusi raa e kanna mai anau, tena ki mee mai ma anau ki hakattaki mai te taupeara nei i akoe, e mee te tama nei e isi te tattara e me ki tattara atu akoe."

¹⁹ Tena te soldia hakamaatua raa ki ttao hi terima te taupeara raa no hakattaki te tama raa itaha, tena ki vahiri ake ma, "Hea akoe e isi ki mee mai anau naa?"

²⁰ Kito te taupeara raa ki meake, "Na tama hakamattua na Jiu raa e hakamoe te tattara no tonu ma taiao laatou ku oo mai no malliu atu akoe ki too Pol no kkave i na tama hakamattua raa ma ki lahulahu tama raa ki too na tattara hakamaoni i te vahi Pol. ²¹ Emeia akoe selavaa te hakarono na tama naa, maitaname tipu haa toe na tama e me ki mmuni no hakattari Pol. Na tama raa e hakamoe te tattara ma laatou selavaa roo te kkai, ia te unu ki ttae roo te saaita laatou e taa Pol ki mate raa. Na tama raa ku tanattana kippena te mee nei, e meia laatou ettari koi te maanatu akoe."

²² Tena te soldia hakamaatua raa ki meake, "Ako e selavaa te tattara ake he tama pera ma akoe ni tattara mai anau te hakataakoto na tama raa." Tena aia ki kauna te taupeara raa no haere.

Pol ku too ria no kkave iaa Feliks

²³ Tena te soldia hakamaatua raa ku kanna ake tokorua na purepure aia raa, tena ki meake, "Tanattana rua huitarau na soldia ki oo kootou i Sisaria, tena kutoo hoki tipu hitu na tama hurohuro na hos ia ma rua huitarau na soldia e ppuhu ma na hika, tena kootou ku tanattana no oo te sivo te poo nei. ²⁴ Tanattana hoki ni hos ma Pol ki huro kootou, tena kutoo hakaraoi roo aia no kkave iaa Feliks te tama hakamaatua raa."

²⁵ Tena te soldia hakamaatua raa ki taataa te launui e ppau peenei:

²⁶ "Anau Klodius Lisis e taataa atu akoe Feliks, te tama haka-
maatua e mouruna raa ki kou atu te tauareka anau. ²⁷ Na Jiu raa e taohi
te tama nei, tena ku mee ma ki taa te tama nei ki mate. Anau ku mee

noiroa pera ma aia hetama i Rom, kito anau ki haere ma na soldia anau raa no tokonaki te tama nei. ²⁸ Anau e hihai ki iroa hea roo na Jiu raa elloto te tama nei, tena anau ki too aia no kkave i na tama hakamattua laatou raa. ²⁹ Anau ekite pera ma te tama nei seisi te mee esara eppena ma kilavaa na tama raa te taa aia ki mate iama kuppono hoki aia i te hare karapusi. Na tattara na Jiu raa e hatuhatu i te tama nei raa e hamai koi i te vahi na tuua laatou raa. ³⁰ Tena te saaita anau ku rono ma na tama raa e hakamoe te tattara ma ki taa te tama nei ki mate raa, tena te maanatu anau raa ku tere ake ma ki kauna ria atu te tama nei i akoe. Anau ku oti te meake na tama eisi na tattara laatou i te tama nei raa ki oo atu no kou atu na tattara laatou raa i akoe.”

³¹ Na soldia raa e tauttari na tattara te soldia hakamaatua raa. Na tama raa e too Pol te poo naa no huro laatou no ttae roo i Antipatris. ³² Te aho taiao raa na soldia e hahaere na vae raa ku vakkai muri i te hare na soldia raa, tena ki tiaki na tama e huro na hos raa ki huro laatou ma Pol. ³³ Na tama raa e too Pol no kkave i Sisaria, tena ki kkave te launiu raa i te tama hakamaatua raa, tena ki kou ake hoki ma Pol i na rima tama raa. ³⁴ Te tama hakamaatua raa e ppau te launiu raa, tena ki vahiri ake ma Pol he tama te matakaina hee. Ia te saaita aia ni iroa ma Pol he tama i Silisia, ³⁵ tena aia ki meake, “Anau e me ki hakarono na tattara akoe naa te saaita na tama eisi na tattara i te vahi akoe raa e ttae mai.” Tena aia ki meake na purepure aia raa ki lollohi Pol i roto te hare te tama hakamaatua raa.

24

Na Jiu raa ku tattara ake Feliks i te vahi Pol

¹ Imuri erima na aho, tena Ananias te pohouru hakanaanu na maatua raa ku haere i Sisaria ma alaa tama hakamattua ia ma Tetulus te tama e skul i te vahi na tuua raa. Na tama raa e oo no ttuu i mua Feliks te tama hakamaatua raa, tena ki tattara ake tama raa na tattara laatou e hatuhatu i te vahi Pol raa. ² Na tama raa e kanna ake Pol ki haere ake, tena Tetulus ku kaamata no tattara ake ma:

“Feliks, te tama mouruna! Te atamai akoe ia ma te rorohi akoe e kou mai te noho laoi saaita roroa roo, tena tammaki roo na mee esara tera akoe ni hakatonutonu i roto te henua nei. ³ Tena maatou na tama i roto na kina roo hakaatoa raa e hihai na mee nei, ia tena maatou ekou atu te hakammaha roo i akoe. ⁴ Anau se hihai ki tattara tammaki ki mee akoe ki kkaro, e meia anau e kainnoatu koi akoe ki aroha no hakarono mai na tattara maatou e moisi nei.

⁵ “Maatou ekkite pera ma teenei hetama hakkapo; te tama nei e kakaamata nasara ma na Jiu hakaatoa i roto te maarama nei, ia te tama nei hoki hetama hakamaatua i roto te katurana na tama i Nasaret raa. ⁶ Ia te tama nei hoki e hahaivi ma ki mee te Hare Tapu raa ki setapu, tena maatou ki hakapiki aia. [Maatou emannatu ma ki hakatonutonu te tama nei i te vahi koi na tuua maatou raa. ⁷ Emeia Lisias te soldia hakamaatua raa e hamai ma na mahi aia no aratoo te tama nei itaha ma maatou. Tena Lisias ki mee mai ma maatou ki oo mai no kou atu na tattara maatou raa i akoe.] ⁸ Kame akoe e lahulahu te tama nei, akoe hokkoe e me ki iroa i na tattara aia raa pera ma na tattara maatou nei e hakamaoni.” ⁹ Kito na Jiu raa ki hakatoo ake, tena ki meake ma na tattara raa e hakamaoni.

Pol ku tattara i te vahi aia i mua Feliks

¹⁰ Tena Feliks ki auna ake Pol ki tattara, tena Pol ki meake.

“Anau eiroa pera ma akoe enoho pera ma hetama hakatonutonu te henua nei tammaki na hetau, ia tena anau e hihia roo ki tuu i mua akoe no tattara i te vahi anau. ¹¹ Akoe hokkoe e lavaa koi te iroa, e mee sanahuru ma rua koi na aho anau ni noho iroto Jerusalem nolotu. ¹² Na Jiu raa sehaitama nikkite ma ehakatauttau maaua iroto te Hare Tapu, tena laatou hoki se hai vahao nikkite ma anau e kutukutu ma na tama iroto te hare lotu na Jiu raa ia ma alaa kina i roto te matakaina raa. ¹³ Na tama nei hoki se isi na tattara kimee na tattara laatou e tattara i te vahi anau raa ki hakamaoni. ¹⁴ Anau e hakariatu akoe te mee nei: Anau elotulotu TeAtua na tipuna taatou raa, tena anau e tautari na Tiputipu na tama raa e mannatu ma ni tiputipu se hakamaoni raa. Emeia anau e hakatina hoki na mee hakaatoa emmau iroto natuaa Moses ia ma na launui na profet raa. ¹⁵ Anau e hakatina TeAtua pera ma laatou e hakattina raa hoki, essau koi pera ma na tama hakaatoa, na tama taualleka ia ma na tama sakkino raa e me ki ora muri itaha ma te mate. ¹⁶ Ia tena anau e hai na mahi roo anau ki tonu hakamaoni i mua na karemata TeAtua ia ma te kanohenua raa.

¹⁷ “Anau ku mmao se ki tae roo i Jerusalem e hia roo na hetau, tena anau ku haere i Jerusalem ma ki kou ake na sileni te kanohenua anau raa, tena ku hoki ake ni hoki. ¹⁸ Tena na tama raa ku oo ake no kkkite anau iroto te Hare Tapu raa te saaita anau ku oti te hoki ake te hoki tera e me ki mee anau ki matahua raa. Tena se isi te kanohenua enoho ma anau, ia se isi hoki te hakatauttau. ¹⁹ Emeia e isi na Jiu ni oo mai i Esia. Na tama raa hokolaatou e tau te oo mai no tattara atu na tattara laatou raa, kime laatou e isi na tattara e hatuhatu i te vahi anau. ²⁰ Kame seai, meake na tama i te kina nei raa ki tattara atu ma ni mee peehee laatou ekkite ma anau e sara te saaita anau ni tuu i mua na tama hakamattua raa. ²¹ Emeia he mee hokotahi tera anau ni kanna ake te saaita anau ni tuu imua laatou raa, ‘Anau ku hakatonutonu ria kootou i te aho nei, e mee anau e hakatina pera ma na tama ku mmate raa e me ki mahike muri no ora.’”

²² Tena Feliks enoho norono hakaraoi roo na Tiputipu TeAriki raa hakaatoa, tena aia ki hakaoti te kikutu raa, tena ki meake na tama raa ma, “Anau e me ki hakarono hakaraoi te mee nei te saaita Lisias te soldia hakamaatua raa e tae mai.” ²³ Tena aia ki meake te purepure e rorohi Pol raa ki rorohi hakappuru te tama raa, tena ma ku hakattana tama raa ni saaita ki lavaa na soa aia raa te kou ake niaa Pol e hihai raa.

Pol ku tuu i mua Feliks laaua ma Drusila

²⁴ E llava na aho ku llaka, tena Feliks ku oo mai laaua ma Drusila, te avana aia te hine hakajiu raa. Kito aia ki meake na tama raa ki kou ake Pol, tena aia ki noho no hakarono Pol e tattara i te vahi te hakattina iaa Jisas Krai raa. ²⁵ Emeia te saaita Pol ku tattara i te vahi na tiputipu taualleka, te pasemmu ia ma te Aho Hakatonutonu e me ki hamai raa, tena Feliks ku matakua no meake ma, “Kutau, tena akoe ku haere. Anau e me ki kanna atu hoki akoe he saaita anau e ttana.” ²⁶ Te saaita naa hoki Feliks e kkahu ma Pol e me ki kou ake ni sileni, tena ma aia ku aru tahi ake Pol ki haere ake ki tattara laaua.

²⁷ E rua na hetau ku llaka, tena Porsius Festas ku sui te sao Feliks. Feliks e hihai ma na Jiu raa ki hihia i te vahi aia, tena aia ki tiaki Pol no noho i roto te hare karapusi raa.

¹ Festus ku tae ake i te kina raa, tena imuri e toru na aho aia kutiaki Sisaria no haere i Jerusalem, ² i te kina na maatua hakananniu raa laatou ma na tama hakamattua na Jiu raa e mee ki kou ake na tattara laatou e hatuhatu i te vahi Pol raa. Na tama raa e kainno ake Festas ³ ki tuku ake hea laatou ehihairaa, tena ma kutoo Pol no kkkave i Jerusalem, e mee laatou ku oti te hakamoe te tattara ma kitaa Pol ki mate te saaita Pol e haere i Jerusalem raa. ⁴ Tena Festas ki meake, "Pol e mee pera ma he tama karapusi i Sisaria, tena anau hokonnau e me ki haere i te kina raa he saaita. ⁵ Meake na tama hakamattua kootou raa ki oo i Sisaria te saaita anau e haere raa, tena laatou kukou mai ma na tattara laatou i te vahi Pol raa kimmata ma hea aia e sara naa."

⁶ Festas e noho ma na tamaraa notta e varu seinaa esanahuru na aho, kito aia ki haere i Sisaria. Tena te aho taiao raa aia ku haere no noho i te hare hakatonutonu raa, tena ki meake na tama raa ki kou ake Pol i roto hare. ⁷ Pol ku tae ake, tena na Jiu ni oo mai i Jerusalem raa ku mahhike nottuu alleha te tamaraa, tena ki kaamata no letuletu ake tammaki na tattara haeo laatou ni hatuhatu raa, e meia na tattara hoki na tama raa se isi te hakamaoni. ⁸ Tena Pol ku tattara ake ki tokonaki aia hokoia ma: "Anau se hai mee e ppena e sara i te vahi na tuua na Jiu raa, te Hare Tapu ia ma te tama hakamaatua i Rom raa."

⁹ Emeia Festas e hihai ma kimee na Jiu raa kihihhia i te vahi aia, tena aia ki vahiri ake Pol, "Ako e hihai ki haere i Jerusalem, tena anau ku hakatonutonu akoe i te vahi na tattara na tama nei raa i te kina raa?"

¹⁰ Kito Pol ki meake, "Anau kutuu i roto te hare hakatonutonu imua te tama hakamaatua, tena kootou e tau te hakatonutonu anau i te kina nei. Kootou hokkootou e illoa pera ma anau se isi te mee e sara e ppena ina Jiu raa. ¹¹ Kame anau e seu te tuua, tena kippena na mee e sara tera anau e tau te mate, tena anau e tau te taia raa ki mate. Emeia kame na tattara na tama raa e hai mai anau raa se isi te hakamaoni, tena se hai tama hoki e lavaa te too anau no kou ake na tama raa. Anau e hihai te tama hakamaatua raa roo ki hakatonutonu i te vahi anau."

¹² Tena Festas ki tattara ma na tama e totokonaki na hakataakoto aia raa no oti, tena aia ki meake, "E mee akoe e hihai ma te tama hakamaatua i Rom raa ki hakatonutonu i te vahi akoe, tena akoe e me ki haere no mmata te tama hakamaatua naa."

Pol ku tuu i mua Agripa laaua ma Benais

¹³ Tena ki oti roo te tuku Agripa raa laaua ma Benais ku oo ake i Sisaria no mmata Festas. ¹⁴ Tokorua raa e nnoho i te kina raa e llava na aho, tena Festus ki tattara hakamatahua ake te tuku raa i te vahi Pol. "Eisi te tama i te kina nei e noho pera ma he tama karapusi te saaita roo Feliks; ¹⁵ tena te saaita anau ni haere i Jerusalem raa, na maatua hakananniu ia ma na tama hakamattua na Jiu raa e kou mai na tattara laa-touraa i te vahi Pol, tena kikainno mai ma anau kimee ma te tama nei e sara. ¹⁶ Emeia anau e meake na tama raa pera ma maatou na tama i Rom raa se isi te tiputipu ki kou ake vare te tama e isi te sara raa ina tama ni ppono aia raa. Te tama raa e me ki tuu i mua na karemata na tama raa imua, tena kukouake he saaita ma te tamaraa ki tattara i te vahi aia ina tattara na tama raa e hai ake aia raa. ¹⁷ Te saaita na tama raa nittae mai i te kina nei raa, tena anau settari hoki, e meia te aho taiao raa koi anau ku noho i roto te hare hakatonutonu raa, tena ki meake na tama raa ki kou mai te tama raa i hare. ¹⁸ Na tama ni ppono te tama raa kutuu iaruna, e meia na tama raa se tattara na tattara i te vahi laatou ma te tamaraa e sara tera anau e hakataakoto ma laatou e tau roo

te tattara mai raa. ¹⁹ Na tama raa e tattara mai koi na mee laatou e hakatauttau ma te tama raa ia ma na hakattina laatou i te vahi te Tama e hui ma ko Jisas raa. Te Tama nei ku oti te mate, e meia Pol e tattara ma te Tama raa e ora koi. ²⁰ Tena anau ku se iroa ma anau e me ki too peehee hoki alaa tattara i te vahi te mee nei, kito anau ki vahiri ake Pol ma aia e lavaa te haere i Jerusalem ki hakatonutonu ria i te kina raa. ²¹ Emeia Pol e mee mai ma aia e hihai ki noho i na rima na soldia e lollohi aia raa ki tae te saaita te tama hakamaatua i Rom raa e me ki hakatonutonu i te vahi aia. Kito anau ki meake na soldia raa ki lollohi te tama raa ki tae roo te saaita anau e lavaa te kkaave aia i te tama hakamaatua raa.”

²² Tena Agripa ki meake Festus, “Anau hokonnau e hihai ki hakarono na tattara te tama naa.”

Kito Festus ki meake, “Taiao akoe ku hakarono na tattara te tama naa.”

²³ Te aho taiao raa Agripa laua ma Benais ku o mai, tena te kanohenua raa ki hakammaha roo itokorua raa. Tokorua raa e oo no uru i roto te hare e rahi raa ma na tama hakamattua na soldia i Rom raa ia ma na tama hakamattua te matakaina raa. Festas e kkaave te tattara, tena na tama raa ki kou ake Pol i hare. ²⁴ Kito Festas ki meake, “Te tuku Agripa ia ma na tama hakaatoa e nnoho ma taatou te aho nei raa: Kootou ku kkite te tama na Jiu hakaatoa i te kina nei ia ma Jerusalem raa ni kou mai anau i te se hihai laatou i te tama nei. Na tama raa e vaa mai ma te tama nei ku se tau hoki te noho i te maarama nei. ²⁵ Emeia anau se isi te tattara erono ma aia e ppena te mee esara tera etau aia te taia ria ki mate. Tena e mee aia hokoia hoki e hihai ma te tama hakamaatua i Rom raa ki hakatonutonu aia, tena anau e maanatu ma ki kaunaria te tama nei ki haere. ²⁶ Emeia anau se hai mee hakamaoni e iroa ki taataa ake i te tama hakamaatua raa i te vahi Pol. Tena anau e kou mai te tama nei i mua kootou, taohi mua akoe te tuku Agripa! Ia tena te saaita akoe e oti ma te tama nei raa, tena anau kame kuisi na mee hakamaoni ki taataa. ²⁷ E me ki se tonu ma anau e kkaave te tama karapusi raa se hai mee e taataa ki matahua ma hea aia e sara raa.”

26

Pol ku tattara ake te tuku Agripa raa i te vahi aia

¹ Tena Agripa ki meake Pol, “Akoe ku lavaa te tattara mai i te vahi akoe hokkoe.” Kito Pol ki ssora na rima aia raa, tena ki tattara ake peenei:

² “Te tuku Agripa! Anau e hihia roo te aho nei, e mee anau ku lavaa te tuu i mua akoe ki tattara atu na tattara anau nei i te vahi na tattara na Jiu raa e hatuhatu i anau raa, ³ taohi mua e mee akoe e iroa laoi roo na tiputipu na Jiu raa hakaatoa ia ma na hakataakoto se ttonu maatou raa. Tena anau e kainno atu akoe ki aroha koi no hakarono mai na tattara anau nei.

⁴ “Na Jiu raa hakaatoa e illoa laoi roo te ora anau kaamata roo te saaita anau ni noho i te henua anau raa haere no ttae i Jerusalem. ⁵ Na tama raa hakaatoa e illoa, tena laatou e lavaa te meatu te hakamaoni pera ma te kaamata roo anau e noho pera ma hetama i roto te kuturana na Farisi te lotu raa. ⁶ Tena te saaita nei anau ku tuu i te kina nei ki hakatonutonu ria, maitaname anau e isi te hakatina i na tattara hakamaoni TeAtua ni kou ake na tipuna taatou raa, ⁷ na mee roo tera te sanahuru ma rua na kaha taatou raa ni hakattari ma kitoo te saaita laatou ni lotulotu TeAtua te ao ma te poo raa. Tena akoe te hakamaatua, teenei ko te hakataakoto nei koi tera na Jiu raa e mmau tattara i anau. ⁸ Aiea kootou na tama

e nnoho i te kina nei raa e hainattaa roo te hakattina pera ma TeAtua e me ki hakamahike muri na tama e mmate raea?

⁹ “Anau hokonnau ni maanatu ma anau ki ppena na mee hakaatoa anau e lavaa ki taa mate na tattara hakaatoa i te vahī Jisas te Tama i Nasaret raa. ¹⁰ Teenaa hea anau nippena iroto Jerusalem. Anau etoo na tattara na maatua hakananniu raa, tena ki ppono tammaki na tama e tauttari TeAtua raa i te hare karapusi, tena te saaita na tama raa ku mee ki taaia ria ki mmate, anau e nuu hoki ma na tama raa ki mmate. ¹¹ Tammaki na vahao anau e kou ake na hakalono llihu na hakattina ana raa iroto na hare lotu na Jiu, tena ki hahaivi ki mee na tama raa ki tiaki na hakattina laatou raa. Anau e roto roo na tama raa tera hea anau ni haere hoki na matakaina alaa tama raa ma ki mee na tama raa ki hakalono llihu.

*Pol e tattara ake te kaamata roo aia ni mee no hakatina
(Na hehekau 9.1–19; 22.6–16)*

¹² “Teenei ko te hakataakoto nei koi tera anau ni haere i Damaskus ma na tattara na maatua hakananniu raa. ¹³ Tena te saaita telaa latea anau kukite temaa hina etii maaramaroo iaruna telaa raa ehamai peeraa i te vaelani no hakamaahina hakatike anau ia ma na tama ni oo ma anau raa. ¹⁴ Maatou hakaatoa ku tteiho no ppaku te kerekere, tena anau ku rono tereo e tattara mai anau inatattara hakaHibru ma, ‘Sol, Sol! Aiea akoe e mee anau ki hakalono llihu naea? Akoe e mee koi akoe hokoe ki hakalono llihu e ssau pera ma he bulmakau e tataporo te laakau te tama e hahaanai aia raa.’ ¹⁵ Tena anau ki vahiri ake ma, ‘TeAriki, koai Akoe?’ Tena TeAriki kutattara mai ma, ‘Anau ko Jisas, te Tama akoe e mee no hakalono llihu raa. ¹⁶ Emeia mahike no tuu iaruna. Anau e hakahura atu ki hirihiri akoe pera ma he tama hehekau Anau. Akoe e me ki tattara ake alaa tama pera ma akoe e kite Anau te aho nei ia ma hea Anau e me ki huriatu akoe i muri raa. ¹⁷ Anau e me ki hakasao akoe i taha ma na tama Israel ia ma na tama sei ma ni Jiu tera Anau e me ki kauna akoe ki haere raa. ¹⁸ Akoe e me ki haere no taaraki na karemata na tama raa, tena ku hakattaki na tama raa i taha ma te pouri raa ki oo mai i te maahina, tena ku oo i taha ma na mahi Satan raa no oo ake TeAtua, ia tena na hai sara na tama raa e me ki ssorohia i taha e mee na hakattina laatou e isi raa, tena na tama raa e me ki nnoho ma na tama TeAtua ni hirihiri raa.’

Pol ku tattara ake te uata aia

¹⁹ “Ia tena te tuku Agripa, anau e tautari hea anau e kite ma na karemata anau tera ni hamai i te vaelani raa. ²⁰ Anau e kaamata i Damaskus no haere peeraa i Jerusalem, tena ki haere na kina hakaatoa iroto Israel ia ma na kina na tama sei ma ni Jiu raa. Anau e takutaku pera ma na tama raa ki ttike i taha ma na haissara laatou, tena ku hakattina i TeAtua, tena ku ppena na mee ki huri ake pera ma laatou ku ttike i taha ma na hai sara laatou raa. ²¹ Na Jiu raa e hakaipiki anau iroto te Hare Tapu e mee anau e takutaku ake te hakataakoto nei, tena laatou ku mee ma kita anau ki mate. ²² Emeia te aho nei TeAtua etokonaki anau, ia tena anau e tuu i te kina nei ki tattara atu kootou hakaatoa na tama ku mattua raa ia ma na tama pammee raa i te hakamaoni. Na tattara anau e tattara raa e ssau koi pera ma na tattara na profet ia ma na tattara Moses ni tattara ma e me ki kapihi mai raa: ²³ Te Mesaia raa e me ki hakalono llihu, tena Aia ko te Tama kaamata hoki e me ki mahike muri i taha ma te mate ki huri ake te maahina te ora e ora tahi raa i na Jiu ia ma na tama sei ma ni Jiu raa.”

²⁴ Pol e tattara ake peenei ma kitokonaki ite vahi aia, tena Festas ku vaa ake aia ma, “Pol! Akoe ku vvare! Te iroa akoe e rahi naa e mee akoe no vvare!”

²⁵ Kito Pol ki meake, “Te tama hakamaatua! Anau se vvare! Anau e tattara atu te hakamaoni i te atamai anau. ²⁶ Te tuku Agripa! Anau eivi te tattara atu na mee roo hakaatoa, maitaname akoe e iroa na mee nei roo hakaatoa. Anau e iroa akoe se ssiri he mee ina mee nei e mee hea ni kapihi atu raa se mee ma e kapihi atu tera akoe se iroa. ²⁷ Te tuku Agripa! Akoe e hakatina na profet? Anau e iroa akoe e hakatina!”

²⁸ Kito Agripa ki meake Pol, “Akoe e me ki mee anau ki hakatina telotu paa saaita nei koi?”

²⁹ Kito Pol ki meake, “Niaina ma hepaa saaita ia ma hesaaita eroroa, anau e lotu ake TeAtua ma akoe ia ma kootou na tama hakaatoa e hakallono mai anau te aho nei raa, tena e me ki ssau peenei ma anau nei hoki, e meia anau se hihai ma kootou ki haihai ria hoki ma na seni nei!”

³⁰ Tena Agripa, Festas, Benais ia ma na tama raa hakaatoa ku mahhike i aruna, ³¹ tena te saaita laaou ni oo iaho raa, na tama raa ku tattara hokolaatou ma, “Te tama nei se isi roo te mee e sara e ppena ki lavaa taatou te taa aia ki mate ia ma ki ppono aia i roto te hare karapusi.”

³² Kito Agripa ki meake Festas, “Te tama nei e tau roo te hakattana ria ki haere kime aia ni se meatu ma aia e hihai te tama hakamaatua i Rom raa ki hakatonutonu aia.”

27

Pol ku kake te vaka no haere i Rom

¹ Na tama raa e tattara no tonu ma maatou e me ki haere peeraa i Itali, tena na tama raa kutuku Julius kirorohi Pol ma alaa karapusi hoki. Julius ko te purepure hakamaatua i roto te kuturana na soldia i Rom e hui ma, “Te kuturana na soldia te tuku i Rom raa”. ² Maatou e kake te vaka i Adramitium tera ku tanattana ki haere peeraa i Esia raa, tena te vaka raa ku uhu no haere. Aristarkus te tama ite matakaina Tesalonaika i roto Masedonia raa e oo maatou hoki. ³ Te aho taiaoraa maatou kuttae i Saidon. Julius e laoi roo Pol, tena ki tiaki te tama raa ki haere no mmata na soa laoi aia raa ma ki kou ake na tama raa niaa Pol e hihai. ⁴ Maatou e uhu te kina raa no haere, e meia e mee te matani raa eppuimai imua, tena maatou kutere te vahi elluu i Saiprus raa. ⁵ Maatou e tere no raka te moana i Silisia laaua ma Pamfilia raa, tena ki tere no ttae i Maira i roto Lisia. ⁶ Te purepure hakamaatua raa e ssee no lave te vaka i Aleksandria ku mee ki haere peeraa i Itali, tena aia ki hakkake maatou te vaka raa.

⁷ Maatou e uhu no haere hakassoro elavaa roo na aho, e mee te matani raa eppuimai imua, tena maatou ku selavaa te haere te ara maatou e haere raa, tena kito maatou kitaa no haere hakalluu ite vahi Nidus no haere hakaraka temata i Krit e hui ma ko te Matahenua Salmone raa. ⁸ Maatou e haere hakapare te henua raa, e meia maatou e nnahe roo te ttae ite kina na tama raa e kanna ma te Kapamarua e Lluu tera se mmao hoki ma te matakaina Lasea raa.

⁹ Maatou e tuu ite kina raa saaita rooroa roo no tae roo te saaita maatou ku selavaa te uhu no haere raa, ia te saaita hoki te aho na tama e hakammaha ma he aho na hai sara ku mee ki ssirihia raa ku raka. Kito Pol ki tattara ake na tama raa: ¹⁰ “Nataanata! Anau e kite pera ma e me ki haero roo kame taatou e uhu ite kina nei no haere, tena na kai ia ma te vaka nei hoki e me ki haero, ia e isi na tama e me ki mmate.”

¹¹ Emeia te purepure hakamaatua raa e hakarono na tattara te ariki raa

ia ma te tama te vaka raa, tena aia ku se hihai ki hakarono na tattara Pol.
¹² Tekapamarua maatou etuura e haeo te tuu te saaita te matani, ia tena te mahi ana na tama raa hakaatoa ku hakaioo ma maatou ki uhu koi no haere, tena ku haate ki ttae maatou i Finiks kame e lavaa, tena ma maatou ku hakattari i te kina raa ki teiho te matani raa. Finiks hekapamarua etuu i roto Krit tera ehuri peeraa itelaki haukkupu iama tokorau hakalaki.

Te putika te moana

¹³ Te matani raa ku kaamata no aniani mai hakassoro i te kupu, tena na taanata raa ku mannatu ma ki pena hea laatou e hakataakoto raa, tena laatou ki huti te taura raa no haere hakappae vaa uta i Krit. ¹⁴ Emeia seroroa koi te matani raa ku maairi hai mahi roo, teenaa ko te matani na tama raa ekanna ma te Matani te Anake tera e maairi mai vaa aruna te henua raa. ¹⁵ Te matani raa eppaku te vaka raa, tena te vaka raa ku se lavaa te haere atu i te matani raa, tena maatou ku nnoho hemuu koi no tiaki te vaka raa ki tahea te matani. ¹⁶ Tena te mee raa ku lluu hakamarie te saaita maatou ni tahea no raka i te vahi haukkupu i Kauda, he henua paamee koi. Maatou e hai roo na mahi maatou no lavaa te haihai te pooti te vaka raa ma na maea no mmau. ¹⁷ Na tama raa e hhuti te pooti raa i aruna, tena kinnoa te pooti raa ma te vaka raa no mmau. Na tama raa e mattaku ma kaoti laatou kutere no kkapi na ruahua i tai Libia raa, kito na tama raa ki hakatere te pukei raa iraro, tena ki tiaki te vaka raa no tahea te matani. ¹⁸ Te matani hai mahi raa e maairi koi, tena te aho taiao raa na tama raa ku kaamata no maka na kai i roto te vaka raa i taha, ¹⁹ tena teeraa aho hoki na tama raa ku peesia alaa hekau te vaka raa i taha. ²⁰ Tammaki na aho maatou ku se kkite te laa ia ma na hetuu, e meia te matani raa e maairi hai mahi koi. Maatou ku mannatu ma maatou kame ku se lavaa te ssao.

²¹ Saaita roroa roo na tama raa ennoho sekkai nakai, tena Pol ki mahike no tuu i mua na tama raa hakaatoa no meake, "Kootou e tau roo te hakallono na tattara anau raa te saaita anau ni meatu ma taatou se lavaa te uhu i Krit no haere raa, tena taatou hoki se lavaa te ttiri te haeo ia ma killano nimee. ²² Emeia anau ekainnoatu kootou kise mannatu! Sehaitama taatou e me kimate, teenei ko te vaka nei koi e me ki haeo. ²³ E mee te ensel TeAtua anauraa, TeAtua anau elotulotu raa e hamai te poo raa ²⁴ no tattara mai anau ma, 'Pol akoe selavaa te matakui! Akoe eme ki tuu imua te tama hakamaatua i Rom raa. Ia tena emee TeAtua elaoi akoe, Aia eme ki hakasao na ora na tama eoo ma akoe i roto te vaka naa.' ²⁵ Na taanata! Kootou selavaa te mattaku. E mee anau e hakatina TeAtua, tena anau e iroa ma na mee e me ki kapihi mai tautari hea Aia ni tattara mai anau raa. ²⁶ Emeia e isi te henua taatou e me ki tere no kkapi i uta."

²⁷ Teenaa ko te sanahuru ma haa napoo, tena maatou e tatahea ma te matani i roto Mediterenian. Tena te tuapoo na tama te vaka raa ku mannatu ma maatou kame ku tappiri na henua. ²⁸ Kito na tama raa ki lletu te maea e mmau te taura raa no kkite pera ma te nnoto te kina raa e tae tipu rua na makkaa, tena seroroa na tama raa ku haate hoki no kite pera ma te mee raa ku tae sanahuru ma rima na makkaa. ²⁹ Na tama raa ku mattaku ma te vaka raa kaa tere no kkapi iaruna na hatu, kito na tama raa killeu e haa na taura i muri te vaka raa, tena laatou kulotu ma te mee raa ki maarama vave koi.

³⁰ Tena na tama hahaere te vaka raa ku mee ma laatou ki hakasao no huro i taha ma te vaka raa; na tama raa e hakatere te pooti raa iraro,

tena ki malliu ma laatou e me ki oo na hakahuro na taura i mua te vaka raa. ³¹ Emeia Pol e meake te purepure hakamaatua ia ma na soldia raa, "Kame na tama hahaere te vaka nei raa se nnoho iaruna te vaka nei, TeAtua selavaa te tokonaki kootou ki ora." ³² Kito na soldia raa kittuu na maea e haihai te pooti raa no tteiho i te lottai.

³³ Imua te uru te ata, Pol ku meake na tama raa kikkai nikai: "Kootou ennoho no hakattari roo sanahuru ma haa na aho, tena kootou se hai kai roo nikkai. ³⁴ Tena anau e kainnoatu kootou kikkai nikai, e mee kootou etau tekkai ki ora kootou. Seisi terouru e me kihopo i taha ma na pohouru kootou naa." ³⁵ Pol e tattara no oti, tena aia ki too te haraoa raa no lotuake TeAtua imua na tama raa hakaatoa, tena aia ki ttohi te haraoa raa no kai. ³⁶ Na tama raa ku se mattaku, tena laatou hakaatoa kikkai. ³⁷ Te kooina na tama raa hakaatoa e tae rua huitarau tipu hitu ma ono na tama iaruna te vaka raa. ³⁸ Na tama raa ekkai roo no ppohu, tena laatou ki maka na kopu haraoa raa ma ki rana te vaka raa.

Te vaka raa ku kkapi

³⁹ Te mee raa ku maarama, tena na tama e hahaere te vaka raa ku se illoa ma teehee i uta naa, emeia laatou e illoa te hapattiko ia ma te kerekere i uta, tena laatou kumannatu ma kame etauareka laatou ki hakatere te vaka raa ki kkapi i uta i te kina raa. ⁴⁰ Kito na tama raa ki ttuu na taura raa no huro iraro, tena te saaita naa hoki na tama raa ku vvete na maea e haihai ki mmou te hoe te vaka raa. Tena laatou ki aratoo na pukei i mua te vaka raa ma ki lavaa te matani raa te hakatere te vaka raa i mua, tena maatou kitere peeraa i uta. ⁴¹ Emeia te vaka raa e tere no kkapi i aruna te ruahua; te mata te vaka raa ku kkapi no mmou roo, tena i muri raa ku maseu na peau ellahi raa.

⁴² Na soldia raa ku penapena te hakataakoto ma ki taa na tama karapusi raa hakaatoa ki se lavaa na tama raa te kkau i uta no huro no ssao. ⁴³ Emeia te purepure hakamaatua raa e hihai ma ki hakasao Pol, tena aia kittuki te hakataakoto na tama raa. Tena aia ki meake na tama e lavaa tekkau raa killee no kkau imua i uta; ⁴⁴ tena na tama ettoe raa ku too na hoono ia ma alaa muri hoono te vaka raa e makkoti raa no kkau ma laatou. Maatou hakaatoa ekkau no ttae hakaraoi roo i uta se hai tama e mate.

28

Pol ku tae i Malta

¹ Maatou kuttuae laoi roo i uta, tena maatou ku illoa ma te henua raa ko Malta. ² Na tama te henua raa e laoi roo i maatou. Te reurehu raa kulleku no haumallii, kito na tama raa ki hakaura te ahi raa, tena ki mee mai ma maatou ki oo ake no hakamamahana te ahi raa. ³ Pol e hakkutu na hhie raa, tena ki pono pono ake i roto te ahiraa. Tena te vvete te ahiraa e mee telapono emoe i roto na hhieraa nottoro mai i taha nouti te rima Pol. ⁴ Na tama te henua raa kukkute telapono raa ku tootoo te rima Pol raa, tena ki tattara hokolaatou ma, "Teenei kame he tama taa tama, emeia te atua e me ki hakatonotonu raa selavaa te tiaki aia ki ora, niaina ma aia se mate i roto te lottai." ⁵ Emeia Pol eriaki te lapono raa i taha no tteiho i roto te ahiraa, tena aia hoki se paeppea ma ellihu. ⁶ Na tama raa e nnoho no mmata ma te rima Pol raa e me ki ssura, kaa seai ma tama raa ku hakateki koi no mate. Emeia na tama raa e nnoho saaita rooroa roo no matamata, tena laatou kukkute ma Pol semee ma aia ellihu, kito na tama raa ki tiaki na hakataakoto laatou niisi imua raa no tattara ma, "Te tama nei he atua!"

7 Tena Publius te tuku te henua raa e ttino na kerekere e ttuu tappiri ake te kina raa. Te tuku raa e too maatou no kkave hakaraoi roo i te hare aia raa, tena maatou kinnoho ma aia etoru na aho. 8 Tetamana Publius raa e laavea, te vvela aia raa e hai mahi roo, tena e laavea hoki te manavassiri. Pol e haere i te kina te tama raa e moe raa no lotu, tena ki hakapiri na rima aia raa iaruna te tama raa, tena te tama raa ku tauareka. 9 Na tama te henua raa ku kkite hea ni kapihi ake i te tama raa, tena na tama hakaatoa te henua raa e lavvea raa ku oo ake, kito Pol ki tokonaki na tama raa no taualleka. 10 Na tama raa ekou mai tammakiroo na mee, ia tesaaita hoki maatou ni uhu no haere raa, na tama raa ku kou mai na hakataioo ki tau ma te horau maatou raa.

Pol ku tae i Rom

11 Maatou ennoho te henua raa etoru na marama, tena maatou kitoo te vaka i Aleksandria e hui ma, "e Rua na Kokoa Atua", tera ni hakalluu te matani itai te henua raa no haere. 12 Maatou e haere no ttae te matakaina Sirakyus raa, tena kinnoho i te kina raa e toru na aho. 13 Tena maatou ki uhu i te kina raa no haere no ttae i te matakaina i Regium. Te aho taiao raa te matani raa ku maairi mai peeraa i te kupu, tena i roto e rua na aho maatou kuttae ite matakaina Puteoli. 14 Maatou ettiri na hakattina ana i te kina raa, tena na tama raa ki mee mai ma maatou kinnoho ma laatou helatapu hokotahi. Tena kioti maatou kutiaki na tama raa no oo no ttae i Rom. 15 Na hakattina ana i Rom raa ku llono ma maatou ku ttae ake, tena na hakattina ana raa hakaatoa ku oo mai, alaa tama e ttiri maatou i te Maket i Apius, tena alaa tama e ttiri maatou i te kina na "Hare e Toru e Llahi" raa. Pol ku hakammaha ake TeAtua te saaita aia ni kite na tama raa, tena aia ku hihia roo.

Pol i roto Rom

16 Maatou ku ttae i Rom, tena na tama hakamattua raa ku hakattana Pol ki noho hokoia ma te soldia e rorohi aia raa.

17 I muri e toru na aho, Pol ku kanna ake na tama hakamattua na Jiu raa ki oo ake ki kkutu. Na tama raa ku hakutu ake hakaatoa, tena Pol ki meake na tama raa, "Na tama Israel! Aku taina, niaina roo ma anau se hai mee e sara e ppena i na tama taatou raa ia ma na tiputipu taatou ni too i na tipuna taatou raa, e mea na tama raa e karapusi anau i roto Jerusalem, tena ki too anau no kou ake i na tama i Rom raa. 18 Na tama i Rom raa ku hakatonotonu ite vahi anau, tena kimee ma ki tiaki anau ki haere, maitaname laatou e kkite pera ma anau se isi te mee e sara e ppena ki tau anau te mate. 19 Emeia na Jiu raa se hihhai te hakataakoto raa, tena anau ki meake ma te tama hakanaaniu i Rom raa ki hakatonotonu anau, niaina anau se isi te hakataakoto hao i te vahi na tama taatou raa. 20 Tera hea anau e hihai ma ki mmata akoe ki tattara taatou. Emeia te hakamaoni roo, anau e haihai ria na seni nei i te vahi te Tama tera e mee na tama Israel raa no hakattina."

21 Kito na tama raa ki meake Pol, "Maatou se hai launiu ni too i na tama i Judia raa ite vahi akoe, ia se haitama hoki ni hamai ma na rono ia ma na tattara i te vahi akoe. 22 Emeia maatou e hihhai ki llono na hakataakoto akoe raa, maitaname maatou e illoa pera ma na tama i na kina hakaatoa se hihhai te kuturana kootou naa."

23 Kito Pol laatou ma na tama raa kituku te aho, tena tammakiroo na tama ku oo ake te ahonaa i te kina Pol e noho raa. Kaamata te tahata haere no tae te poo, Pol e hakamarama ake na tattara i te vahi te Hakamaatua ana i te Vaelani raa, tena aia e hahai roo ki mee na tama raa ki hakattina i te vahi Jisas, tena aia ki too na tattara

e mmau iroto na Tuua Moses raa ia ma na tattara hoki iroto na launiu na profet raa. ²⁴ Tena e isi na tama ku hakattina na tattara Pol raa, e meia alaa tama se hihhai ki hakattina. ²⁵ Tena na tama raa ku mahhike no haere hakatauttau hokolaatou te saaita Pol ni meake te tattara hokotahi ma, "Na tattara TeAnana Tapu raa ni tattara ake profet Aisaia ki meake na tipuna kootou raa ku tonu roo hakamaoni!" ²⁶ Aisaia e tattara ake ma, 'Haere no tattara ake te kanohenua nei:

Kootou e me ki hakalollono koi no hakalollono,

e meia kootou se lavaa roo te illoa;

Kootou e me ki kirakira koi no kirakira,

e meia kootou se lavaa roo te kkite,

²⁷ e mee na hakataakoto na tama nei raa e pouri,

ia tena laatou e hakatturi hoki na katarina laatou raa, tena ki hakattau na karemata laatou raa.

Peeraa ki seai na karemata laatou raa e me ki kkite,

na katarina laatou raa e me ki llono,

na hakataakoto laatou raa e me ki maarama,

tena TeAtua e mee ma na tama raa e me ki oo mai Anau,

tena Anau ku tokonaki na tama raa ki taualleka.' "

²⁸ Kito Pol ki hakaotioti ake ma, "Kootou e tau te illoa pera ma na tattara TeAtua i te tokonaki Aia taatou raa kuttae ina tama seai ma ni Jiu raa. Na tama raa e me ki hakallono!" ²⁹ [Pol e tattara no oti, tena na Jiu raa ku mahhike no haere hakatauttau hokolaatou hakamaroa roo.]

³⁰ Erua na hetau Pol e noho i te hare aia e sui ki noho raa, tena aia e too hakaraoi roo na tama e oo ake ma ki mmata aia raa. ³¹ Pol e takutaku ake i na tiputipu te Hakamaatua ana i te Vaelani raa, tena ki akoako ake i te vahi TeAriki Jisas Krais, tena aia e ivi roo te tattara, ia se hai tama hoki e lavaa te ppui aia.

Rom Te launiu Pol e taataa i na tama i Rom

Na hakataakoto hakamattua i roto te launiu nei:

Na tattara kaamata *1.1—1.15*

Te hakataakoto hakamaatua *1.16—1.17*

Na tama hakaatoa e hai sara *1.18—3.20*

Tiputipu e tonu tahi *3.21—8.39*

TeAtua e tonu tahi *9.1—11.36*

Te ora e tonu tahi *12.1—15.13*

Na tattara hakaoti *15.14—16.27*

¹ Anau Pol, anau e taataa atu te launiu nei. Anau he tama hehekau ma Jisas Krai, ia he aposol tera TeAtua ni hirihiri ki takutaku te Rono Tauareka Aia raa.

² TeAtua ni tattara ake te Rono Tauareka nei i mua roo i na profet Aia raa pera ma hea e mmau i roto te Launiu Tapu raa. ³ Te Rono Tauareka nei e tattara mai i te vahi te Tamariki Aia Jisas Krai tera ni hamai no tipu tama, ia e haanau mai pera ma he mokopuna Devit. ⁴ TeAnana Tapu raa e huri mai te hakamaoni pera ma Jisas Krai ko te Tamariki TeAtua, e mee TeAtua ni hakaora muri Tama raa no ora ma na mahi hai mahi Aia raa. ⁵ TeAtua e kanna anau i na mahi Krai ki uata ma Krai pera ma he aposol ki hakattaki na kanohenua hakaatoa ki hakattina no tauttari Aia. ⁶ Te tattara nei e haere hoki kootou na tama i Rom tera TeAtua ni kanna ki hukui ake no tauttari Jisas Krai raa.

⁷ Ia tena anau e taataa atu kootou na tama hakaatoa i Rom tera TeAtua e laoi no kanna ki mee mo tama Aia raa:

TeAtua taatou Tamana ia ma Jisas Krai TeAriki taatou raa kikou atu te tauareka ia ma te noholaoi kootou.

Pol ku hihai ki kite na tama i Rom

⁸ Te mee kaamata, anau e hihai ki hakammaha ake TeAtua i na mahi Jisas Krai ma kootou hakaatoa, e mee te maarama nei hakaatoa ku lollono i te vahi na hakattina kootou raa. ⁹ TeAtua tera anau e hehekau ma te hatu manava anau ki takutaku te Rono Tauareka te Tamariki Aia raa e iroa pera ma na mee anau e tattara nei e hakamaoni. Aia e iroa hoki pera ma anau e maanatu kootou ¹⁰ na vahao hakaatoa anau eloturaa. Anau e kainno ake TeAtua i te tauareka Aia ki tokonaki; kilavaa anau te haere atu no mmata kootou te saaita nei. ¹¹ Maitaname anau e hihai roo ki haere atu no mmata kootou ma kilavaa anau te vaevae atu na hoki taualleka TeAnana Tapu TeAtua raa ki tokonaki kootou ki ivi. ¹² Te maanatu anau raa e mee pera ma te saaita naa taatou eme ki tokonaki taatou hokotaatou: anau e me ki tokonaki kootou ma te hakattina anau raa, tena kootou ku tokonaki anau ma na hakattina kootou raa.

¹³ Aku taina ma aku kave, anau e hihai ma kootou killoa pera ma tammaki roo na vahao anau e maanatu ma ki haere atu no mmata kootou, e meia e isi te mee e ttuu tahi vaa mua ki se lavaa anau te haere atu. Anau e hihai ki mee ni tama na tama e nnoho ma kootou raa ki hakattina pera ma anau ni mee na tama seai ma ni Jiu raa no hakattina raa. ¹⁴ Maitaname anau e isi te uata ki tokonaki na tama hakaatoa, na tama ku atamai ia ma na tama se ki atamai raa, tena na tama e mattonu ia ma na tama koi vware raa. ¹⁵ Ia tena anau e hihai ma ki takutaku atu hoki te Rono Tauareka raa i kootou na tama e nnoho i Rom raa.

Na mahi te Rono Tauareka

¹⁶ Anau se napa te tattara atu i te vahi te Rono Tauareka raa e mee teenaa ko na mahi TeAtua nitokonaki na tama hakaatoa tera ku hakattina raa no ora, kaamata mai na Jiu, tena ku haere hoki ma natama sei ma ni Jiu raa. ¹⁷ E mee te Rono Tauareka raa ehurimai ma TeAtua ni mee peehee taatou nottonu i na karemata Aia raa: te mee nei e kaamata mai ma te hakatina, tena ku hakaoti hoki ma te hakatina. Pera ma te Launiu Tapu raa e tattara ma, "Te tama e ttonu tahi i na karemata TeAtua raa e me ki ora e mee te hakatina aia raa."

Na hai sara na tama te maarama nei

¹⁸ Teroto TeAtua inatama haisara e ppena na mee haeroa e hamai i te vaelani, e mee na tiputipu sakkino na tama raa e ppu i na tama ki se illoa te hakamaoni raa. ¹⁹ TeAtua e me ki kou ake na hakalono lihu na tama raa, e mee na tiputipu i te vahi TeAtua tera na tama e tau te illoa raa e matahua roo, maitaname TeAtua Hokoia ni huriake na mee raa no matahua. ²⁰ Kaamata roo te saaita TeAtua ni pena te maarama nei raa, na tama kukkete hakaraori roo na tiputipu Aia tera taatou sekkite raa, teenaa ko na mahi haime mahi ia ma te noho tahi Aia se isi te hakaoti raa, tena na mee nei e hurimai iroto na mee hakaatoa Aia ni pena iho raa. Ia tena taatou se haiara hoki te tattara malliu! ²¹ Na tama raa e illoa TeAtua, e meia laatou selavaa te kou ake te hakammaha tera laatou e tau te kou ake Tama raa, tena laatou hoki selavaa te ssau te inoa Tama raa i aruna e mee na hakataakoto laatou raa evvare, tena na hakataakoto laatou raa hoki e mmoe i te kina pouri raa. ²² Na tama raa e tattara ma laatou e atamai, e meia laatou evvare koi, ²³ e mee na tama raa e tau te lotulotu ake TeAtua e ora raa, e meia na tama raa elotulotu ake koi na hatu tipua laatou e penapena pera ma na manu lellee, na manu hahaeere ia ma na manu kai ttama raa.

²⁴ Tena TeAtua ki tiaki na tama raa kippena na mee sakkino laatou e hihhai raa, kito na tama raa kippena na mee ehakannapa roo ilaatou hokolaatou. ²⁵ Na tama raa e tiaki te hakamaoni TeAtua raa, tena ki hakattina i na mee malliu raa. Na tama raa e hakamarumaru no hehekau ma na mee TeAtua ni pena iho i te maarama nei raa, tena ki tiaki te Tama tera ni pena na mee raa, te Tama tera taatou e tau te hakammaha na vahao hakaatoa raa! Amen.

²⁶ E mee na tama raa e ppena na mee nei, tena TeAtua kutiaki laatou kinnoho ma na tiputipu hakannapa laatou raa. Na hhine raa e tiaki te avanavvana ma na taanata raa, tena kippena na mee settonu ma alaa hhine*. ²⁷ Ia na taanata raa peeraa hoki, na tama raa e tiaki te avanavvana ma na hhine raa, tena kippena na mee settonu ma alaa taanata. Na taanata raa e ppena na mee settonu ma alaa taanata, tena i te hakaoti i na tama naa e me ki too na hakalono lihu e tau ma laatou raa i na sara laatou ni ppena raa.

²⁸ E mee laatou se hihhai ki taahi mmau te hakamaoni TeAtua raa i roto na kapuroro laatou, tena TeAtua ku mee na kapuroro na tama raa ki vvare ma kippena na tama raa na mee laatou se tau te ppena raa. ²⁹ Na pohouru na tama raa e ppii roo na mee sakkino, ia e mannako na mee alaa tama, tena kinnoho ma na tiputipu sakkino. Na tama raa e manava kkere, ia ni tama taatama, ni tama hi ppuhu, ni tama tattara malliu, ia ni tama e usuusu alaa tama. Na tama raa e tamoa haero ³⁰ no tattara haero alaa tama; na tama raa e manava haero TeAtua, tena se isi na hakammaha laatou i alaa

* 1:26 1.26 na hhine nei e meeme ma alaa hhine hoki

tama, tena e hakatannata, ia e hai ahu; na tama raa e mamannatu tammaki na ara ki ppena na mee sakkino, tena ku se hihhai ki hakallono na maatua laatou raa. ³¹ Na tama raa se isi na hakataakoto laatou, ia na tama raa se taohi mmau na tattara laatou e hakammoe no ttonu ma alaa tama raa, ia na tama raa se isi na laoi ia ma na alloha laatou i alaa tama. ³² Na tama raa e illoa ma na tuua TeAtua raa e huri ake pera ma na tama e isi na tiputipu peenei raa e tau te mmate. Ia se mee ma na tama raa e ppena koi na mee sakkino, e meia na tama raa e tokonaki hoki alaa tama kippena na mee sakkino raa.

2

TeAtua e me ki hakatonutonu na tama hakaatoa

¹ Kootou kame e tattara na haeo alaa tama? Kootou se ttau roo te ppena peenaa e mee kootou se illoa pera ma kootou e tuku koi na haeo kootou hokkootou na saaita hakaatoa kootou e tattara na haeo alaa tama raa, maitaname kootou hoki e ppena na mee haeo na tama raa e ppena raa. ² Taatou e illoa pera ma TeAtua e tonu te saaita Aia e kou ake te maanatu hakaoti Aia raa i na tama e ppena na mee sakkino peenei raa. ³ Emeia kootou hoki e ppena na mee sakkino raa, teenaa ko na haeo kootou e tattara ma alaa tama e ppena raa! Eaa, kootou e kkaahu ma kootou e lavaa te hakassao i taha ma te maanatu hakaoti TeAtua e me ki kou atu kootou raa? ⁴ Kootou kame se mannatu hai mahi te laoi, te manava aroha ia ma te varatoa te noho no hakattari raa Tama raa. Hakamaoni kootou e illoa pera ma TeAtua e laoi kootou, e mee Aia e hahaivi ma ki hakattaki kootou kittike i taha ma na haisara kootou raa. ⁵ Emeia kootou e hakatapannata roo, tena kootou e mee koi na hakallono lihu kootou raa ki hainattaa roo i te Aho TeAtua e kou mai ki kkite taatou te roto ia ma te maanatu hakaoti Aia e tonu tahi raa. ⁶ Maitaname TeAtua e me ki kou ake na tuhana na tama hakaatoa tautari hea laatou ni ppena raa. ⁷ E isi na tama e tauhana te ppena na mee taualleka, tena ki sese ma TeAtua ki kou ake te tauareka, te hakammaha ia ma te ora e ora tahi raa ilaatou. ⁸ Alaa tama e mannako, tena ki kkaro te ppena na mee e ttonu raa ma ki lavaa laatou te ppena na mee e ssara, tena TeAtua e me ki huri ake te roto Aia raa ina tama naa. ⁹ Na tama hakaatoa e ppena na mee sakkino raa e me ki hakalono lihu haeo roo; kaamata mai na Jiu raa, tena ku haere atu hoki i na tama seai ma ni Jiu raa. ¹⁰ Emeia TeAtua e me ki kou ake te tauareka, te hakammaha ia ma te noho laoi i na tama hakaatoa tera e ppena na mee taualleka raa, kaamata mai ma na Jiu, tena ku haere atu ma na tama seai ma ni Jiu raa. ¹¹ Maitaname TeAtua e me ki hakatonutonu na tama hakaatoa te hakatonutonu hokotahi koi.

¹² Na tama seai ma ni Jiu raa se illoa na Tuua Moses raa, tena laatou e ppena hoki na mee e ssara, e meia laatou e me ki mmate, niaina roo ma laatou se illoa na Tuua Moses raa. Na Jiu raa e illoa na Tuua Moses raa, e meia laatou e ppena koi na mee e ssara, tena laatou e me ki kotia ria i te vahi na Tuua raa. ¹³ Maitaname te rono akoe na Tuua raa se lavaa te mee akoe ki tonu i mua na karemata TeAtua, e meia teraa ko te tautari akoe na Tuua raa e mee akoe ki tonu. ¹⁴ Na tama seai ma ni Jiu raa se illoa na Tuua raa, e meia te saaita laatou e ppena tauttari te illoa laatou hea na Tuua raa e tattara raa, tena na tama raa hokolaatou e huri ake hea e tau ma laatou te ppena ia ma hea se tau ma laatou te ppena raa, niaina ma laatou se illoa na Tuua raa. ¹⁵ Na mee na tama raa e ppena raa e huri ake pera ma na Tuua raa e mmau i roto na hatu manava laatou. Na tiputipu laa-tou raa e huri ake pera ma e hakamaoni e mee na hakataakoto na tama raa

alaa saaita e ttuki hea laatou e hihhai ki ppena raa, tena e tokonaki hoki na tama raa ki ppena na mee e ttonu.

¹⁶ Na tattara te Rono Tauareka anau e tattara atu nei e me ki kapihi mai i te Aho TeAtua e me kikou ake na mahi Jisas Kraiss ki hakatonutonu na hakataakoto na tama e hai amuni raa.

Na Tuua na Jiu

¹⁷ Kaa kootou? Kootou e me ki mee ma kootou ni Jiu; kootou e tuunaki na Tuua raa, tena ki ahu i te vahi TeAtua; ¹⁸ kootou e illoa hea TeAtua e hihai ma kootou ki ppena raa, tena ki tauttari na poroporo na Tuua raa ma ki illoa kootou hea e tonu; ¹⁹ kootou e illoa ma kootou e me ki hakattaki na tama karemata sseni raa, tena ku mee pera ma he maahina i na tama e nnoho i te pouri raa, ²⁰ ia kootou e me ki akoako ake na tama koi vvere raa, tena ku poroporo ake na tama e poronatta raa. Kootou e illoa e mee kootou e ttaohi na Tuua raa, ia e illoa te hakamaoni roo na Tuua raa.

²¹ Kootou e akoako alaa tama, kaa kootou se akoako kootou hokkootou naea? Kootou e takutaku ma, "Auu se kailallao", e me ia kaa kootou se illoa te kailallao? ²² Kootou e tattara ma, "Auu se paa huri", e me ia kaa kootou se illoa te paa huri? Kootou e mee ma kootou se hihhai na hatu tipua, e me ia kaa kootou se illoa te kailallao i roto na hare tapu? ²³ Kootou e ahu ma kootou e isi na Tuua TeAtua, e me ia kaa kootou se seu na Tuua raa no mee TeAtua ki napa? ²⁴ Te Launiu Tapu raa e tattara ma, "Na tama sei ma ni Jiu raa e tattara haeo TeAtua e mee kootou na Jiu raa."

²⁵ Kame kootou e tauttari na Tuua raa, tena na hakamaatino e tapu kootou raa e me ki hakamaoni, e me ia kame kootou se tauttari na Tuua raa, tena kootou setau tettu te hakamaatino e tapu raa i na tinotama kootou. ²⁶ Kame na tama sei ma ni Jiu se ki ttuu te hakamaatino e tapu raa e tauttari na tiputipu na Tuua raa, tena TeAtua se lavaa te kkira hai mahi ake i te tama naa, niaina ma te tama naa se ki ttuu te hakamaatino e tapu raa? ²⁷ Na tama sei ma ni Jiu se ki ttuu te hakamaatino e tapu raa e me ki tattara haeo kootou na Jiu raa e mee kootou e seu na Tuua raa, niaina ma teeraa ko kootou e tattaa na Tuua raa i roto na launiu. ²⁸ Kaa koai te Jiu hakamaoni e ttuu te hakamaatino e tapu naa? Teena sei ma ko te tama e mee ma aia he Jiu i te mamaoha iho aia ia ma te tama e ttuu te hakamaatino e tapu i te tinotama aia raa? ²⁹ Te Jiu hakamaoni raa ko te tama e tukutonu te ora aia, tena ki tanattana te hatu manava aia raa ma TeAtua, maitaname teenei ko na hehekau TeAnana Tapu, ia sei ma na Tuua tera ni tattaa mai ma taatou raa. TeAtua ko te Tama e me ki hakammaha na tama peenei, ia sei ma ko na tama i te maarama nei raa e me ki hakammaha na tama naa.

3

¹ Eaa! Na ora na Jiu raa e llaka i aruna na ora na tama sei ma ni Jiu te saaita nei? Kaa tettu te hakamaatino e tapu raa e isi te tauareka?

² Hakamaoni, e tammaki na ara e lavaa te tokonaki! I te kaamata roo TeAtua e kou ake na tattara Aia raa i na Jiu. ³ Eme ia kame e isi na Jiu se hakamaoni i na hakattina laatou? Eaa, te se hakamaoni na tama raa e huri mai pera ma TeAtua se lavaa te hakamaoni i na tattara Aia ni hakamoe i mu raa? ⁴ Sei! TeAtua e tonu tahi, niaina ma na tama hakaatoa ni tama e tattara malliu. Pera ma hea e mmau i roto te Launiu Tapu raa ma,

"Ako e ki huri ake pera ma ako e tonu te saaita ako e tattara, ia te saaita ako e tuu i te kot raa, tena ako e ki tonu te kot ako e naa."

⁵ Emeia kame na mee taatou e ppena e ssara raa e huri ake pera ma TeAtua e tonu roo, tena kaa taatou eme ki tattara peehee hoki? Eaa! Taatou eme ki tattara ma TeAtua e sara kame Aia e kou mai na hakalono liihu? (Te vahiri nei he hakataakoto koi te tama.) ⁶ Te mee nei se tonu! Kame TeAtua e sara, tena kaa Aia e me ki hakatonutonu te maarama nei peehee?

⁷ Ia kame te se hakamaoni raa e huri ake te hakamaoni TeAtua raa no tuu mahiti hua roo? Kaa anau e kotia ria pera ma he tama hai sara naea? ⁸ Kaa taatou kame se tattara pera ma, "Taatou ki ppena koi na mee sakkino raa ki hamai te tauareka raa"? Hakamaoni, eisi na tama e hai haeo anau, tena ki tattara haeo ma anau e tattara ssara peenei! Na tama naa eme ki kotia ria ki tau ma laaou.

Se hai tama e tonu tahi

⁹ Eaa! Taatou na Jiu raa e tuttuulaoui i aruna na tama seai ma ni Jiu raa i na hakattina taatou? Seai roo hokotahi; anau ku oti te huri atu pera ma na Jiu ia ma na tama seai ma ni Jiu raa e ssau, tena hakaatoa e nnoho i raro na mahi na hai sara. ¹⁰ Te Launiu Tapu raa e tattara ma,

"Se isi te tama e tonu tahi,

¹¹ ia se isi te tama e atamai,

ia se isi te tama e hakammaha hakamaoni TeAtua.

¹² Na tama hakaatoa ku huro i taha ma TeAtua, na tama raa hakaatoa ku tauttari i te ara e sara;

se hai tama roo hokotahi e ppena hea e tonu.

¹³ Na maihu laaou raa e ttuu tallaki tahi pera ma ni taruma,

na arero laaou raa e pii na tattara malliu,

na tattara laaou raa e ssau pera ma na laponu haeo tera elavaa tetaa te tama ki mate,

¹⁴ na tama raa e haru haeo tahi alaa tama.

¹⁵ Na tama raa e vave roo te mee na tama ki hakalono liihu,

tena ki taa na tama raa no mmate;

¹⁶ na tama raa e mee na tama na kina laaou e oo raa ki hakalono liihu.

¹⁷ Na tama raa se illoa na tiputipu te noho laoi,

¹⁸ ia na tama raa hoki se illoa te mattaku TeAtua."

¹⁹ Tena te saaita nei taatou ku illoa pera ma na mee hakaatoa e haere koi i na tama e nnoho i raro na tuua raa ki hakaoti na tattara malliu na tama hakaatoa, tena TeAtua ku hakatonutonu te maarama nei. ²⁰ Maitaname se hai tama e tonu i na karemata TeAtua kame aia e tautari hea na tuua raa e hihai aia ki ppena raa; ia hea na tuua raa e ppena raa, na tuua raa e mee taatou ki illoa pera ma taatou ku ssara.

Ni tiputipu taualleka peehee taatou e me ki ttonu ma TeAtua

²¹ Emeia te saaita nei TeAtua ku hakari mai na tiputipu Aia e me ki mee taatou ki ttonu ma Aia raa. Na tiputipu raa se mmoe i roto na tuua raa, niaina ma na tuua Moses ia ma na akoako na profet raa e tattara mai taatou i na tiputipu raa. ²² TeAtua e tuku tonu na ora na tama raa i na hakattina laaou iaa Jisas Krai raa. TeAtua e ppena peenei i na tama hakaatoa tera e hakattina ia Krai raa, maitaname se isi te mee e kee: ²³ na tama hakaatoa e ppena na mee e ssara, tena ku oo no mmao i taha ma na mahi TeAtua. ²⁴ Emeia TeAtua e kou mai marino te hoki raa i te tauareka Aia ki ttonu taatou ma Aia i na mahi Jisas Krai tera ni hakattana taatou i taha ma na hai sara taatou raa. ²⁵ ²⁶ TeAtua e hoki mai Jisas ki mate, tena te toto Aia raa e me ki mee pera ma he mee e ssoro na hai sara na tama e hakattina Aia raa i taha. TeAtua e penapena te mee nei ki huri mai pera ma Aia e tonu tahi. I mua raa Aia e noho hemuu, ia se anana hoki na hai sara na tama;

e meia te saaita nei Aia ku hakatonutonu na hai sara na tama raa ki huri ake pera ma Aia e tonu tahi. TeAtua e huri mai te ara nei pera ma Aia Hokoia e tonu tahi, tena Aia e tuku tonu na ora na tama hakaatoa e hakattina iaa Jisas raa.

²⁷ Kaa hea taatou eisi kilavaa taatou teahu? Se hai mee! Kaa he hakataakoto peehee i te mee nei? E mee taatou e tauttari na tuua raa? Seai, e meia e mee taatou e hakattina. ²⁸ Maitaname te maanatu hakaoti maatou raa e mee ma, te tama e me ki tonu koi i na karemata TeAtua e mee te hakatina aia raa, ia seai ma hea na tuua raa e tattara. ²⁹ Eaa! TeAtua he Atua koi na Jiu? Aiea TeAtua seai ma he Atua hoki na tama seai ma ni Jiu raa? Noo, TeAtua he Atua na tama raa hoki. ³⁰ TeAtua e hokotahi koi, tena Aia e me ki tuku tonu na ora na Jiu raa tautari na hakattina laatou, tena Aia e me ki tuku tonu na ora na tama seai ma ni Jiu raa tautari na hakattina na tama raa. ³¹ Eaa! Te mee nei e huri mai ma taatou ki peesia na tuua raa e mee te hakattina taatou e isi nei? Seai, e meia taatou ki sapai na tuua raa.

4

Te hakatina Abraham

¹ Taatou e me kitattara peehee i te vahi Abraham te tipuna taatou i mua raa? He iroa peehee aia ni isi i te vahi te hakatina? ² Kame Abraham e tuku tonu te ora aia ma TeAtua i na mee aia ni ppena raa, tena aia e tau te ahu, e meia auu se ahu i mua na karemata TeAtua. ³ Te Launiu Tapu raa e tattara mai ma,

“Abraham e hakatina i TeAtua,
tena TeAtua kitoo tamaraa pera ma he tama e tonu e mee te hakatina
tama raa i Aia raa.”

⁴ Na tama e hehekau raa e me kitoo na sui, e meia na sui raa se mee pera ma ni hoki, na mee raa ni mee na tama raa e kahota kitoo. ⁵ Nauata taatou raa selavaa te mee taatou kittonu i na karemata TeAtua, e meia teeraa ko na hakattina taatou i TeAtua raa e mee taatou kittonu. TeAtua e mee na tama hai ssara raa ki ttonu ma Aia e mee na hakattina laatou raa.

⁶ Teenei ko te hakataakoto Devit te saaita aia ni tattara i te vahi te hihia te tama tera TeAtua ni too pera ma he tama e tonu, ia e kee ma hea te tama e ppena raa.

⁷ “Na tama na hai sara laatou ku oti te ssirihia raa e me ki hakatapu ria ia ma na tama hoki na hai sara laatou ku oti te hai aroha ria raa!

⁸ Te tama TeAtua ku oti te ssoro na hai sara aia raa e me ki hakatapu ria.”

⁹ Eaa, te hihia Devit e tattara raa e haere koi i na tama ni ttuu te hakamaatino e tapu raa? Seai! Te hihia raa e haere hoki i na tama se ttuu te hakamaatino e tapu raa. E mee taatou e ppaau te Launiu Tapu raa ma,

“Abraham e hakatina TeAtua,
tena TeAtua kitoo tamaraa pera ma he tama e tonu e mee te hakatina
tama raa i Aia raa.”

¹⁰ Te saaita hee TeAtua ni mee ma Abraham e tonu tahi? I mua ma i muri Abraham ni ttuu te hakamaatino e tapu raa? TeAtua e mee ma Abraham e tonu i mua aia ni ttuu te hakamaatino e tapu raa, seai ma i muri.

¹¹ Abraham e ttuu te hakamaatino e tapu raa i muri, tena te hakamaatino e tapu raa he hakkatu e hurimai pera ma TeAtua ni too Abraham pera ma he tama e tonu tahi i mua tamaraa ni ttuu te hakamaatino e tapu raa, e mee te hakatina tama raa i Aia raa. Tena Abraham ko te tamana na tama hakaatoa e hakattina i te TeAtua i te vahi te lotu raa, tena TeAtua ku too na tama raa pera ma ni tama e ttonu i na hakattina na tama raa, niaina ma

na tama raa se ttuu te hakamaatino e tapu raa. ¹² Abraham ko te tamana hoki na tama ku oti tettu te hakamaatino e tapu raa, teenaa ko na Jiu, ia se mee ma na tama raa e ttuu koi te hakamaatino e tapu raa, e meia e mee na tama raa e isi na hakattina e ssau pera ma te hakatina Abraham te tamana taatou raa ni isi i mua aia ni ttuu te hakamaatino e tapu raa.

Na tattara hakamaoni TeAtua

¹³ Tesaaita TeAtua ni hakamoe tetattara ma Abraham iama na hai mokopuna aia raa pera ma Abraham e me ki too te maarama nei ma aia raa, ia te meake TeAtua raa, se mee ma Abraham e tautari na tuua raa, e meia e mee Abraham e hakatina, tena TeAtua ki too aia pera ma he tama e tonu. ¹⁴ Maitaname kame e hakamaoni pera ma hea TeAtua ni hakamoe raa e haere koi i na tama e tauttari na tuua raa, tena te hakatina raa ku mee pera ma he mee vare, ia hoki na tattara hakamaoni Tama raa ku se isi te turana. ¹⁵ Na tuua raa e hakari mai taatou te roto TeAtua; e meia kame se isi na tuua, tena taatou se lavaa hoki te isi na tuua e me ki seu.

¹⁶ Tena na tattara hakamaoniraa e haere ma te hakatina kilavaa na tattara hakamaoni raa te mee pera ma he hoki TeAtua e hoki marino ake i na hai mokopuna Abraham raa hakaatoa. Te tattara hakamaoniraa se haere koi i na tama e tauttari na tuua raa, e meia e haere hoki i na tama e hakattina i te ara Abraham ni hakatina raa, maitaname Abraham ko te tamana taatou na tama hakaatoa e hakattina raa; ¹⁷ pera ma hea te Launiu Tapu raa e tattara mai ma,

“Anau ku oti te mee akoe mo tamana na kanohenua tammaki.”
Ia tena te tattara hakamaoni raa e tauareka i na karemata TeAtua, te Tama Abraham e hakatina raa. TeAtua te Tama e hakaora na tama ku mmate no ora raa, tena ki ppehi koi te tattara, tena na mee hakaatoa ni se hhura i mua raa ku ttipu ake. ¹⁸ Abraham e hakatina, tena ki noho no hakattari te tauareka ki tae mai, niaina ma aia se isi te hakataakoto roo e tauareka te noho no hakattari, tera hea aia ku mee mo “tamana na kanohenua tammaki.” Pera ma hea te Launiu Tapu raa e tattara mai ma,
“Na hai mokopuna akoe raa e me ki tammaki roo pera ma na hetuu.”

¹⁹ Abraham kutaapiri ki tae huitarau na hetau tematua aia; e meia aia se tiaki te hakatina aia raa tesaaita aia ni maanatu ma te tinotama aia raa kutaapiri koi ki mate iama Sara hoki ku se lavaa te isi na tamalliki raa. ²⁰ Aia se hai vahao ni tiaki te hakatina aia raa, tena aia hoki e taohi mmau roo na tattara hakamaoni TeAtua raa, tena te hakatina aia raa e kou ake na mahi te tinotama aia raa, tena aia ki hakammaha ake TeAtua. ²¹ Abraham e iroa roo pera ma TeAtua e me ki ppena hea Aia ni tattara hakamaoni ake raa. ²² Tera hea TeAtua e too aia pera ma he tama e tonu e mee te hakatina tama raa. ²³ Na tattara e mee ma, “aia e too ria pera ma he tama e tonu raa” se mee ma e taataa koi iaa Abraham hokoia. ²⁴ Na tattara raa e tatta hoki ma taatou na tama TeAtua ni too ma e tonu ia ma ni tama e hakattina i Aia, te Tama tera ni hakamahike Jisas TeAriki taatou raa itaha ma te mate raa. ²⁵ Emeia na tama raa e kou ake Jisas i na tama haeo raa ma ki taa ki mate e mee na hai ssara taatou raa, tena Aia e ora muri ma ki mee taatou ki ttonu i mua na karemata TeAtua.

5

Taatou ki ttonu ma TeAtua

¹ Teenei taatou ku ttonu ma TeAtua i te hakamaoni na hakattina, tena taatou ku noho laoi ma TeAtua i na mahi TeAriki taatou Jisas Krai. ² Aia

e hakattaki taatou ki illoa te tauareka TeAtua i na hakattina taatou e nnoho ma taatou te saaita nei raa. Ia tena taatou ki ahu e mee te hakataakoto taatou e isi ki nnoho no hakattari i te tauareka TeAtua raa. ³ Taatou ki ahu hoki i na hakalono llihu taatou raa, maitaname na hakalono llihu raa ekou mai na mahi taatou ki nnoho hakavaratoa, ⁴ ia te nnoho hakavaratoa raa ekou mai te hihia TeAtua, tena te hihia TeAtua raa ekou mai te hihai ki nnoho no hakattari. ⁵ Te hihai ki noho no hakattari raa se lavaa te mee taatou ki se hihia, e mee TeAtua ku oti te nmini iho te laoi Aia raa i roto nahatu manava taatou i na mahi TeAnana Tapu, te hoki TeAtua ni kou mai raa.

⁶ Maitaname taatou ni se lavaa te tokonaki taatou hokotaatou, tena Krai ki mate ma na hai sara taatou raa i te saaita TeAtua ni hirihiri raa. ⁷ Te nei he mee e hainattaa roo ma te tama ki mate ma te tama e tonu tahira. Emeia te tama e lavaa te mee ma aia ki mate ma te tama e tauareka raa. ⁸ Emeia TeAtua e huri mai taatou e hia Aia e hihai taatou. Krai ni mate ma taatou te saaita taatou koi nnoho ma na hai sara. ⁹ Te toto Krai raa e mee taatou te saaita nei ki tonu i mua TeAtua; kaa e hia hoki Krai e me ki tokonaki taatou ki hakassao i taha ma te roto TeAtua raa! ¹⁰ Taatou ni tama e nohonoho haeo ma TeAtua, e meia e mee te mate te Tamariki Aia raa, tena TeAtua ki tokonaki taatou ki nonnoho laoi ma Aia. Ia e mee te saaita nei taatou ku ssoa laoi ma TeAtua, tena kaa e hia hoki Krai e me ki tokonaki taatou ma te ora Aia raa! ¹¹ Emeia aanei seai ma ko na mee nei hakaatoa; taatou e hihia i na mee TeAtua ni ppena iho i na mahi Jisas Krai TeAriki taatou tera ni mee taatou ki ssoa laoi ma Aia raa.

Adam laaua ma Krai

¹² Te hai sara raa e kaamata mai i te tama hokotahi, tena te hai sara te tama naa e kou mai hoki te mate. Tera hea te mate raa ku ttoha no ttae na tama roo hakaatoa, maitaname na tama roo hakaatoa e ppena na mee e sara. ¹³ Te hai sara raa ko na moe mai avare i roto te maarama nei i mua TeAtua ni kou ake na tuua raa iaa Moses; ia na tama se lavaa te isi na hai sara; peeraa ki se isi na tuua ni hakammoe. ¹⁴ Tena te mate raa e me ki hakamaatua i na tama hakaatoa kaamata te saaita Adam haere no ttae te saaita Moses, ia e me ki ttae hoki i na tama ni se ppena hea Adam ni pena e sara te saaita aia ni se hakarono hea TeAtua ni tattara ake aia raa.

Adam e huri mai te tipu te Tama tera e me ki hamai i muri raa. ¹⁵ Emeia tokoru raa sessau, maitaname te hoki TeAtua ekou mai marino raa se ssau pera ma te hai sara Adam raa. Te mee nei e hakamaoni pera ma na tama hakaatoa e mmate, e mee koi te hai sara te tama hokotahi nei. Emeia te tauareka TeAtua raa e rahi roo, tena tammaki na tama e me ki too te tauareka raa iaa Jisas Krai te Tama hokotahi Aia ni hoki marino mai ma na tama raa. ¹⁶ Ia e isi te mee e kee roo i lottonu te hoki TeAtua ekou mai marino raa ia ma te hai sara te tama hokotahi raa. Imuri te hai sara hokotahi raa, tena te hakatonutonu "na tama hai sara raa" ku hamai; e meia i muri na hai sara raa ku tammaki roo, tena te hoki tera "na tama se isi na hai sara raa" ku hamai! ¹⁷ Te mee nei e hakamaoni e mee te hai sara te tama hokotahi raa e mee te mate raa ki hakamaatua, teenaa ko te tama hokotahi naa koi. Emeia hea te Tama hokotahi raa ni ppena raa e hai mmahi roo, teenaa ko Jisas Krai! Na tama ni too hakamaoni te laoi TeAtua ni kou mai marino raa kuttonu, tena Krai e me ki hakamaatua na ora na tama naa.

¹⁸ Ia tena te hai sara hokotahi raa e mee na tama hakaatoa ki hai sara, ia e ssau hoki, te tauareka te Tama hokotahi raa e hakattana na tama hakaatoa, tena ki kou ake te ora na tama raa. ¹⁹ Tena na tama hakaatoa ku mee pera ma ni tama hai sara e mee te se hakarono te tama hokotahi raa, ia

e ssau hoki, na ora na tama hakaatoa kutuku tonuria e mee te hakarono te Tama hokotahi raa.

²⁰ Na tuaa raa e kaamata mai koi kioo na haisara na tama raa no tammaki, e mea tetauareka TeAtua raa e me kihakanuu norahi i na kina na haisara raa e oo koi no llahi raa. ²¹ Ia tena na haisara raa e isi na mahi ki taa te tama ki mate, tena te tauareka TeAtua raa e isi na mahi ki hakatonu te tama ki tonu, tena ku hakattaki taatou ma na mahi Jisas Krai TeAriki taatou raa i te kina te ora e ora tahi se isi te hakaoti raa.

6

Te ora Krai

¹ Kaa taatou e me kitattara peehee hoki? Eaa, taatou kitauhano te nnoho na ora e pii na haisara kilavaa TeAtua te hakanuu te tauareka Aia raa? ² Seai! Taatou ku oti te mmate ite vahi na haisara, kaa taatou e me kitauhano koi te nnoho ma na haisara? ³ Hakamaoni roo, kootou e illoa pera ma kootou ni hakoukoutapu ki nnoho ma Jisas Krai, tena kootou ehakoukoutapu hoki kimmate ma Tamaraa. ⁴ Ia tena taatou ni mmate no tanu ma Jisas i te vahi te hakoukoutapu, ia e ssau hoki pera ma Krai ni mahike muri i taha ma te mate i na mahi hai mmahi TeAtua raa ma kilavaa hoki taatou te nnoho i roto te ora vahao nei raa.

⁵ E mee taatou ku oo mai no hokotahi ma Krai, tena ki mmate pera ma Aia ni mate raa hoki. Ia e ssau peeraa hoki, taatou e me kihokotahi ma Tamaraa te saaita taatou e mahi hiki muri no ora hoki pera ma Tamaraa.

⁶ Tena taatou e illoa pera ma na tiputipu tuai taatou i muaraa ku oti te mmate ma Krai i aruna tekros ma kilavaa TeAtua tesseu namee haeo te tama e hihai kippena raa, ia kiselavaa hoki taatou telepotia i na haisara. ⁷ Maitaname te saaita taatou e mmate raa, taatou e me ki ttana i taha ma na mahi na haisara raa. ⁸ E mee taatou ni mmate ma Krai, tena taatou ehakattina hoki pera ma taatou e me ki ora ma Tamaraa.

⁹ Maitaname taatou e illoa pera ma Krai e mahi hiki muri i taha ma te mate, tena ku selavaa te mate hoki. Te mate raa ku se isi hoki na mahi ki ttaohi Tamaraa. ¹⁰ E mee Aia ni mate, tena na haisara raa ku se isi na mahi i aruna Krai, tena te saaita nei Tamaraa ku ora no nnoho ma TeAtua. ¹¹ Ia tena kootou kimannatu peeraa hoki ma kootou ni mmate ite vahi na haisara, e mea kootou ku ora no nnoho ma TeAtua i na mahi Jisas Krai.

¹² Kootou ki selavaa te tiaki na haisara raa ki hakamattua i na tinotama kootou tera elavaa temmateraa, kiselavaa kootou tetauttari hea te tinotama raa e hihai. ¹³ Kootou hoki selavaa te tiaki he kina peehee na tinotama kootou raa ki ppena na mee e ssara. E mea kootou ki kou ake na tinotama kootou raa ia TeAtua ki mee pera ma ni tama ku oti te mmate no ora muri, tena kootou ki kou ake na tinotama kootou raa hakaatoa ia TeAtua ki ppena na tiputipu e ttonu. ¹⁴ Selavaa te tiaki na haisara raa ki hakamattua kootou; maitaname kootou se nnoho i raro na tuaa, e mea kootou e nnoho i raro te tauareka na mahi TeAtua raa.

Ppena na mee e ttonu

¹⁵ Tena kaa kuaa? Eaa, taatou kippena na haisara e mee taatou ku tiaki te nnoho iraro na tuaa raa, tena ki nnoho i raro telaohi TeAtua? Seai! ¹⁶ Hakamaoni roo kootou e illoa pera ma te saaita kootou e hoki kootou hokkootou ki hehekau ma hetama, kootou kumee pera ma ni tama hehekau te tama kootou e hakalollono raa, tena te sui na haisara hakaatoa raa ko te mate, tena te tiputipu te hakalollono raa e mee kootou ki ttonu ma TeAtua. ¹⁷ E mea taatou ki hakammaha TeAtua! Maitaname niaina ma kootou ni lepotia i na haisara i mua, e mea kootou e tauttari roo

te hakamaoni tera e moe i roto na akoako kootou ni too ma na hatu manava kootou raa. ¹⁸ Kootou ku ttana i taha ma na hai sara kootou raa, tena kootou ku mee pera ma ni tama e tauttari na tiputipu e ttonu.

¹⁹ (Anau e tattara tahi na tattara taatou e tattara te aho ma te aho raa e mee na ora kootouraa e matanaennae.) Eisi tesaaita kootou ni hoki na ora kootou raa kinnoho iraro na mahi na tiputipu sakkino ia ma na hai sara, tena kippena na mee se ttonu. Tena tesaaita nei kootou ki tauttari roo na tiputipu e ttonu ia ma na tiputipu e ttapu.

²⁰ Tesaaita kootou ni noho iraro na mahi na hai sara raa, kootou se mannatu hoki ma kippena na mee ettonu. ²¹ Kaa hea kootou nitoo inamee kootou nippena imua tera kootou kunnapa te ppena i tesaaita nei raa? Na mee sakkino nei ekou mai te mate! ²² Emeia tesaaita nei kootou kuttana i taha ma na hai sara kootou raa, tena te ora kootou ku too raa ko te ora hakamaoni TeAtua e hihai raa, tena te hakaotiotei ko te ora e ora tahi se isi te hakaoti raa. ²³ Maitaname te sui na hai sara raa ko te mate; e meia te ora e ora tahi se isi te hakaoti raa ko te hoki TeAtua e kou mai marino i taatou tera e hukui ma Jisas Krai TeAriki taatou raa.

7

Tattara hai auna te avvana

¹ Aku taina, kootou e me killoa hea anau kumee kitattara atu nei, maitaname kootou hakaatoa e illoa na tuua raa. Na tuua raa e hakamattua koi i aruna na tama tesaaita laatou koi noho i roto te maarama nei raa.

² Te tattara hai auna i te hine hai avvana enoho iraro na mahi te tanata aia tesaaita te tanata raa koi ora raa; e meia kame te tanata raa ku mate, tena te hine raa kuttana i taha ma na mahi te tanata raa. ³ Ia tena kame te hine raa e noho ma teeraa tanata tesaaita te tanata aia raa koi ora, tena aia ku mee pera ma he hine e ppena na mee se ttonu; e meia kame te tanata aia raa ku mate, tena aia kuttana i te vahi na tuua, tena aia ku se mee pera ma he hine e ppena na mee se ttonu kame aia e avana teeraa tanata hoki. ⁴ Aku taina, kootou peeraa hoki e mee i te vahi na tuua raa kootou ku mmate, e mee kootou e hukui ma te tinotama Krai raa, tena tesaaita nei kootou ku mee pera ma ni tama te Tama tera ni mahike muri i taha ma te mate raa ma ki lavaa taatou te hehekau ma TeAtua. ⁵ Tesaaita taatou e noho i raro na mahi na mee taatou e hihai raa, tena na hai sara e oo mai i te vahi na tuua raa e hehekau i roto na tinotama taatou, ia hea taatou e ppena raa e kou mai koi te mate. ⁶ Tena tesaaita nei taatou ku ttana i taha ma na tuua raa, maitaname taatou ni mmate i te vahi na tuua ni karapusi taatou raa. Tesaaita nei taatou ku setauttari na tiputipu na tuua tera nitattama imua raa, e meia taatou ku tauttari na tiputipu vahao nei TeAnana Tapu raa.

Na tuua ia ma na hai sara

⁷ Eaa, taatou e me kitattara ma na tuua raa e hai sara? Seai! Emeia teeraa ko na tuua raa e mee anau ki roa ma te hai sara hea. Kame te tuua raa ni setattara mai ma, "Auu se mannako hea alaa tama e ttino," tena anau selavaa hoki teiroa pera ma eisi tesara peeraa. ⁸ Emeia e mee koi te tuua nei, tena te hai sara raa ku hakahurahura tammaki na hakataakoto i roto anau ki manako na mee. Peeraa ki se hai tuua raa, te hai sara raa he mee koi e mate. ⁹ Anau ni mee raa e ora tesaaita anau ni se iroa mai na tuua raa, e meia tesaaita anau ni iroa mai na tuua raa, tena na hai sara raa kukaamata no hehekau i roto anau, ¹⁰ tena anau ku mate. Tena te tuua ma e kou mai te ora raa e kou mai koi te mate i te vahi

na hai sara anau raa. ¹¹ Na hai sara raa e hakavvare anau no vvare i te vahi na tuaa raa ma ki taa koi anau ki mate.

¹² Emeia na Tuaa raa ni mee e ttaapu, tena na tattara i roto na Tuaa raa e ttaapu, e ttonu, ia e taualleka. ¹³ Emeia kaa te mee ma e tauareka raa he mee koi e me ki mee anau ki mate? Seai! Teenaa ko te hai sara raa e mee anau ki mate. Te hai sara raa e mee na mee taualleka nei ki taa anau ki mate ma ki kite anau te haeo na hai sara raa. Tena na tattara i roto na Tuaa raa e huri mai pera ma na hai sara raa e haeo roo.

Na tiputipu sakkino i roto taatou

¹⁴ Taatou e illoa pera ma na Tuaa raa ni tuaa e oomai TeAtua, e meia anau hetama haisara, tena anau enoho iraro na mahi na haisara. ¹⁵ Anau sei roa hea anau eppena, maitaname anau seppena hea anau e hihai ki ppena raa, e meia anau eppena na mee anau se hihai roo ki ppena raa. ¹⁶ E mee na mee anau eppena raa ko na mee anau se hihai ki ppena raa, tena na mee anau e ppena raa e huri mai pera ma na Tuaa raa e ttonu. ¹⁷ Emeia te hakamaoni, anau se ppena na mee nei; teeraa ko na haisara e mmoe i roto anau raa. ¹⁸ Anau e iroa pera ma te tauareka raa se moe i roto anau, ia se moe i roto te tinotama anau i te maarama nei raa. Maitaname te hihai ki ppena na mee taualleka raa emoe i roto anau, e meia anau selavaa roo te ppena na mee taualleka raa. ¹⁹ Tena anau ku seppena na mee taualleka anau e hihai ki ppena raa, e meia anau ku ppena na mee roo sakkino anau se hihai ki ppena raa. ²⁰ Kame anau e ppena hea anau se hihai ki ppena raa, tena te mee nei e huri mai pera ma seai ma ko nau e ppena na hai sara raa, e meia teeraa ko na hai sara e mmoe i roto anau raa.

²¹ Tena anau e kite pera ma te tuaa nei e hehekau i roto anau, e mee te saaita anau e hihai ki ppena na mee e taualleka raa, tena te hakataakoto ki ppena na mee sakkino raa ku tere ake i roto anau. ²² Emeia i roto roo anau, anau e hihai roo na Tuaa TeAtua raa. ²³ Tena anau e kite ma e isi te tuaa e kee e hehekau i roto anau. Te tuaa raa e hakatukaa ma te tuaa tera te hakataakoto anau raa e hihai ki tautari raa. Te tuaa raa e karapusi anau ki noho iraro na mahi te tuaa na haisara tera e hehekau i roto anau raa. ²⁴ Anau hokonnau se hihai roo! Koai tetama elavaa te hakasao anau i taha ma te tinotama teenei e me ki taa anau ki mate nei? ²⁵ Anau e hakammaha TeAtua te Tama tera e tokonaki anau i na mahi Jisas Krai TeAriki taatou raa!

Teenei te maanatu anau: anau hokonnau e me ki tautari na tuaa TeAtua raa ma te maanatu koi anau, te saaita te tinotama anau raa e tautari te tuaa na hai sara raa.

8

Te ora i te vahi TeAnana Tapu

¹ Tena sehai tama hoki eme ki tattara ma taatou e haisara e mee taatou kuhukui ma Jisas Krai. ² Maitaname na tuaa TeAnana Tapu tera e kumai taatou te ora, tena ki hukui taatou ma Jisas Krai raa e hakattana taatou i taha ma te tuaa na hai sara ia ma te mate. ³ Na Tuaa raa se lavaa te tokonaki taatou ki ora e mee taatou e pii na haisara. Tena TeAtua ki ppena hea na Tuaa raa se lavaa te ppena raa. Aia e kauna ria iho te Tamariki Aia raa ki hamai, tena te Tama raa e hamai ma tinotama e ssau peenei ma na tinotama taatou e ppii na hai sara nei ma ki ssoro na hai sara taatou raa i taha. ⁴ TeAtua e pena te mee nei ki huri mai te hakamaoni na Tuaa raa pera ma taatou e tautari hakamaoni hea TeAnana Tapu raa

e hihai, ia sei ma hea te tinotama raa e hihai. ⁵ Na tama e nnoho koi no tauttari hea na tinotama laatou raa e hihai laatou kippena raa, tena na hakataakoto na tama raa e tauttari koi hea te tinotama raa e hihai. ⁶ Taatou e me ki mmate kame taatou e tauttari hea te tinotama raa e hihai, ia taatou e me ki ora no nnoho laoi kame taatou e tauttari hea TeAnana Tapu raa e hihai. ⁷ Tena na tama e tauttari hea na tinotama raa e hihai raa e me ki nonnoho haeo ma TeAtua, maitaname na tama raa se tauttari na tuua TeAtua raa, tena te hakamaoni, na tama raa se lavaa roo te tauttari. ⁸ TeAtua se lavaa te hihia na tama e tauttari hea na tinotama laatou raa e hihai raa.

⁹ Emeia kootou ki se nnoho no tauttari hea te tinotama raa e hihai kootou ki ppena raa; kootou ki nnoho no tauttari hea TeAnana Tapu raa e meatu kootou ki ppena raa, maitaname TeAnana Tapu raa e noho i roto kootou. Koai te tama seisi TeAnana Tapu Krai raa sei ma hetama Tama raa.

¹⁰ Emeia kame Krai e noho i roto kootou, tena TeAnana Tapu raa ko te ora tera e mee kootou kittonu imua na karemata TeAtua, niaina ma na tinotama naa e me ki mmate inahaisara. ¹¹ Kame TeAnana Tapu TeAtua te Tama ni hakamahike Krai itaha ma te mate raa e noho i roto kootou, tena te Tama ni hakamahike Krai raa e me ki kou atu hoki te ora i na tinotama kootou i te maarama nei raa i na mahi TeAnana Tapu tera e noho i roto kootou raa.

¹² Ia tena, aku taina! Maatou eisi te hakataakoto erahiroo ma ki se tauttari hea te tinotama raa e hihai maatou ki ppena raa. ¹³ Kame kootou e tauttari hea te tinotama raa e hihai, tena kootou e me ki mmate; e meia kame TeAnana Tapu raa e tokonaki kootou no seu na tiputipu sakkino raa, tena kootou e me ki ora. ¹⁴ Na tamalliki TeAtua raa ko na tama e hakattakia TeAnana Tapu. ¹⁵ Maitaname TeAtua ni se kou atu TeAnana Tapu raa ma ki karapusi ia ma ki mee kootou ki mattaku, e meia TeAnana Tapu raa e mee kootou ki mee mo tamalliki TeAtua, tena taatou e me ki ttaniake TeAtua inamahi TeAnana Tapu raa ma, "Tamana! Taku Tamana!" ¹⁶ TeAnana Tapu TeAtua raa e hukui ma na anana taatou raa ki huri ake pera ma taatou ni tamalliki TeAtua. ¹⁷ E mee taatou ni tamalliki Aia, tena taatou e me ki too na hoki etapu Aia raa, maitaname na mee hakaatoa TeAtua e hakasessere ma Krai se Tamariki Aia raa ni mee hoki taatou. Kame taatou e hakalono llihu ma Krai, tena taatou e me ki nnoho hoki ma Tama raa i roto te tauareka Aia raa.

Te ora tauareka i muri

¹⁸ Anau eiroaroo pera ma na hakalono llihu taatou te saaita nei raa se tauaroo ma te ora tauareka taatou e me ki illoa i muri raa. ¹⁹ Na mee hakaatoa i te maarama nei raa e nnoho koi no hakattari te saaita roo TeAtua e hakari na tamalliki Aia raa. ²⁰ Tena na mee hakaatoa i te maarama nei raa e me ki mmoe koi ki haeo, ia se mee ma na mee raa e pena mai ki mmoe ki haeo, e meia te Tama e pena mai na mee raa e hihai ma na mee raa ki haeo. Maitaname TeAtua eisi te hakataakoto ni hakamoe ²¹ pera ma na mee hakaatoa i te maarama nei raa e me ki hakattana ria itaha ma na haeo hakaatoa, tena ku nnoho i roto te tauareka TeAtua raa pera ma ni tamalliki Aia. ²² Taatou e illoa pera ma imua haere notae vahao nei, na mee hakaatoa e tanittani te hakalono llihu pera ma naisu te hine ku mee ki mamaoha raa. ²³ Ia se mee ma ko na mee hakaatoa i te maarama nei raa koi e hakalono llihu; e meia taatou na tama ni too TeAnana Tapu pera ma te hoki kaamata TeAtua raa e me ki hakalono llihu hoki i roto taatou te saaita taatou e nnoho no hakattari ma TeAtua ki too taatou pera ma ni tamalliki Aia raa, tena ku hakattana taatou hakaatoa.

²⁴ Maitaname taatou e tokonakiria no ora i te maanatu tauareka taatou ma ki nnoho no hakattari raa, tena kame taatou ku oti te kkite hea taatou e mamannatu raa, tena te maanatu naa se hakamaoni. Emeia koai te tama elavaa te noho no hakattari ki kite na mee aia ku oti te kite raa? ²⁵ Ia kame taatou e nnoho no hakattari ki kkite na mee taatou se ki kkite raa, tena taatou ki nnoho hakavaratoa koi no hakattari.

²⁶ Ia essau hoki, TeAnana Tapu raa e me ki hamai no tokonaki hoki taatou, e mee taatou e matanaenna. Maitaname taatou se illoa ma taatou e me kilotu peehee; TeAnana Tapu raa Hokoia e me ki tattara taniake TeAtua ma taatou i na tattara tera taatou se illoa ma taatou ki tattara peehee. ²⁷ Tena TeAtua, te Tama e kite i roto na hatu manava taatou raa e iroa na maanatu TeAnana Tapu raa, maitaname TeAnana Tapu raa e tattara ma TeAtua i te vahi na tama Aia raa ia ma hea Aia e hihai raa.

²⁸ Taatou e illoa pera ma TeAtua e hehekau ma namee hakaatoa e taualleka raa ma na tama elaoi i Aia raa, na tama Aia ni kanna ki tautari hea Aia hihai raa. ²⁹ Aia ku oti te havakkee na tama Aia ni hirihiri raa ki ssau pera ma te Tamariki Aia raa, tena te Tamariki Aia naa e me ki mee pera ma he arapou na tama raa hakaatoa. ³⁰ TeAtua ni kanna na tama Aia ni havakkee raa, tena Aia ki mee na tama Aia ni kanna raa ki ttonu tahi ma Aia, tena na tama raa e me ki nnoho i roto te tauareka Aia raa.

Te laoi TeAtua

³¹ Kaa taatou e mannatu peehee i namee nei hakaatoa? Tena kaa koai na tama e me ki hakataukaa ma taatou kame TeAtua e noho i te vahi taatou? ³² Seai ma ko TeAtua, te Tama ni settaohi muri te Tamariki Aia raa, e meia Aia e hoki mai Tama raa pera ma he hoki ki mate ma taatou hakaatoa! TeAtua ni kauna ria mai te Tamariki Aia raa, tena kaa Tama raa selavaa hoki te hakattana taatou itaha ma namee hakaatoa? ³³ Koai te tama e me ki tattara haeo na tama TeAtua ni hirihiri raa? TeAtua Hokoia e me kimeake ma na tama raa se isi na sara! ³⁴ Koai te tama e me ki kouake na hakalono llihu i na tama raa? Seai ma ko Jisas, te Tama ni mate no ora muri, tena kunoho i te vahi laua TeAtua ma ki tattara ake TeAtua i te vahi taatou raa. ³⁵ Kaa koai te tama elavaa te vvae taatou itaha ma te laoi Krai raa? Eaa, te haeo raa elavaa te vvae taatou, kaa te hainattaa raa, kaa te hakalono llihu raa, kaa te hikkai raa, kaa te tutuu haeo raa, kaa na tapahara raa, kaa te mate raa e lavaa te vvae taatou? ³⁶ Essau pera ma te Launiu Tapu raa e tattara mai ma, "Na aho hakaatoa maatou e nnoho tappiri koi temate e mee maatou e tauttari Akoe;

tena maatou e mee ria pera ma ni sipsip ku mee ki taai ria ki mmate."

³⁷ Emeia maatou e kumi hemuu koi na mee sakkino hakaatoa i na mahi te Tama elaoi maatou raa! ³⁸ Maitaname anau e iroa pera ma se hai mee elavaa te vvae maatou itaha ma te laoi Tama raa, tena temate laua ma te ora, ia na ensel laatou ma namee hakamattua i te vaelani raa ia ma na mahi, tena te nnoho taatou vahao nei raa ia ma te saaita koi hamai imuriraa selavaa te vvae, ³⁹ tena te maarama iaruna laua ma te maarama iraroraa selavaa te vvae taatou. Seisiroo te mee i roto te maarama nei elavaa te vvae taatou itaha ma te laoi TeAtua tera taatou ni too i na mahi Jisas Krai TeAriki taatou raa.

9

TeAtua ia ma na hakattina ana Aia

¹ Anau e tattara atu te hakamaoni; anau se mariu, maitaname anau e hukui ma Krai. TeAnana Tapu e hakattaki na hakataakoto anau raa,

tena na hakataakoto anau raa e mee mai hoki pera ma anau semariu, ² te aroha anau e rahi roo, ia te aroha i roto te hatu manava anau raa se isi te hakaoti ³ i na tama te hareakina anau ia ma na llave ana anau raa! Anau e maanatu pera ma e tauareka anau te noho i raro na hakalono lihu TeAtua raa, tena ku havakkee ria i taha ma Kraisi ki tokonaki na tama nei. ⁴ Na tama nei ni tama hoki TeAtua, maitaname TeAtua e mee na tama raa pera ma ni tamalliki Aia, tena ki huri ake na mahi Aia raa i na tama raa. Aia e hakamoe te tattara e ivi Aia raa ma na tama raa, tena kikou ake na Tuua raa i na tama raa. Natama raa etoo te hakamarumarua hakamaoni raa, tena ki too hoki na tattara hakamaoni TeAtua raa. ⁵ Na tama raa e oo mai i te hareakina na tipuna taatou na Hibiru raa, tena Kraisi ni hamai no tiputama, ia he tama hoki i roto te hareakina naa. Tena taatou ki hakamamaaha tahi TeAtua te Tama e hakamaatua i aruna na tama hakaatoa i na vahao hakaatoa raa! Amen.

⁶ Anau se meatu pera ma na tattara hakamaoni TeAtua raa ku mmate, maitaname na tama hakaatoa Israel raa seai ma ni tama hakamaoni TeAtua ⁷ Ia hoki na hai mokopuna Abraham raa hakaatoa seai ma ni tamalliki TeAtua. E mee TeAtua ni meake Abraham ma, "Na hai mokopuna akoe tera Anau ni tattara atu raa e me ki oo mai i te vahi Aisak."

⁸ Te hakataakoto nei e mee pera ma na tamalliki Abraham raa hakaatoa seai ma ni tamalliki TeAtua. Emeia na tamalliki hakamaoni TeAtua raa ko na tamalliki e hannau mai tautari te hakataakoto TeAtua raa. ⁹ Maitaname na tattara hakamaoni TeAtua raa e mmoe i roto na tattara nei, "Te saaita peenei te hetau i muri raa Anau e me ki vaakai mai, tena Sara e me ki hannau te tamariki tanata."

¹⁰ Ia teeraa mee hoki. Tokorua na tamalliki taanata Rebeka raa e oo mai te tamana hokotahi, teena ko Aisak te tipuna taatou raa. ¹¹ ¹² Emeia ki mee te hakataakoto te Tamariki hokotahi raa ki hakamaoni pera ma hea TeAtua e hihai raa, tena TeAtua ki meake Rebeka ma, "Te tama matua raa e me ki hehekau i raro na mahi te tama paamee raa." TeAtua e meake te tattara nei i mua tokorua raa ni hannau iho, ia i mua hoki tokorua raa e ppena namee taualleka ia ma namee hao, tena te hihai TeAtua raa e me ki tautari te kanna Aia, ia seai ma hea tokorua raa ni ppena raa. ¹³ E ssau pera ma te Launiu Tapu raa e tattara mai ma, "Anau e laoi Jekop, e meia Anau se hihai Iso."

¹⁴ Kaa taatou e me ki tattara pera ma hea TeAtua e ppena raa e sara? Seai.

¹⁵ E mee Aia ni tattara ake Moses ma, "Anau e me ki hai aroha na tama Anau e hihai raa, tena ku mee hakaraoi na tama Anau e hihai raa."

¹⁶ Ia tena na mee hakaatoa e me ki tautari koi te aroha TeAtua, ia seai ma te hihai ia ma hea te tama e hihai ki ppena. ¹⁷ Maitaname te Launiu Tapu raa ni tattara ake i te tuku Isip raa ma, "Anau e mee akoe ki tuku raa ma ki huri ake akoe na mahi Anau raa ma ki illoa na tama hakaatoa te maarama nei raa i Anau."

¹⁸ Ia tena TeAtua e me ki hai aroha he tama peehee Aia e hihai, tena ku mee he tama peehee ki hakatapanatta i te maanatu koi Aia.

Teroto ia ma te aroha TeAtua

¹⁹ Emeia he tama kootou e me ki mee mai Anau ma, "Kame te mee nei hakamaoni, tena kaa TeAtua e me ki mee ma taatou e ssara peehee? Koai te tama e lavaa te tuku te hihai TeAtua?" ²⁰ Taku taina, akoe he tama peehee ki lavaa te tattara ssui ake TeAtua naa? Na mee taatou e ppena ma na rima taatou raa se lavaa te tattara mai ma, "Aiea akoe e penapena anau

peenei naea?" ²¹ Tena te tama e penapena te mee raa e isi na mahi ki ppena hea aia e hihai, tena aia elavaa te pena e rua na mee i te mee hokotahi. Teeraa mee he mee na aho e llahi, tena teeraa mee he mee koi na aho vare.

²² Tena te hakamaoni raa e ssau pera ma hea TeAtua ni pena raa. Aia e hihai ki huri mai te roto Aia, tena kumee taatou ki illoa na mahi Aia. Emeia Aia e pasemmu roo no kkumi hemuu te roto Aia ina tama tera e mee Aia ki roto raa ia ma na tama hoki kumee ki oo i te kina haeroa. ²³ Tena TeAtua e hihai hoki ki huri mai na mahi hai mmahi Aia tera Aia nikou mai taatou na tama etau te too telaoi Aia raa. Aanaa ko na tama Aia ni tanattana ma ki too te tauareka Aia raa. ²⁴ Maitaname taatou ko na tama Aia ni kanna, tena Aia se kanna koi na Jiu raa, e meia Aia e kanna hoki na tama seai ma ni Jiu raa. ²⁵ Aanei na tattara TeAtua i roto te launiu Hosea ma,

"Na tama seai ma ni tama Anau raa,
Anau e me ki kanna na tama naa ma,
'Ni tama Anau.'

Tena te kanohenua seai ma he kanohenua Anau ni laoi raa,
Anau e me ki kanna ma teenaa 'He kanohenua Anau.'

²⁶ Ia tena i te kina roo Anau ni meake na tama raa ma,
'Kootou seai ma ni tama Anau raa,'

Anau e me ki kanna na tama raa pera ma ni tamalliki TeAtua e ora raa."

²⁷ Tena Aisaia ni tattara i te vahi Israel ma,

"Niaina na tama Israel raa e tammaki pera ma na kerekere i tai,
e meia na tama e me ki ora raa e me ki moisi roo;

²⁸ maitaname TeAtua e me ki hakatonutonu vave na sara
te maarama nei raa."

²⁹ E ssau hoki pera ma Aisaia ni tattara mai i mua ma,

"Taatou e me ki ssau pera ma Sodom,
ia e me ki ssau pera ma Gomora;

peeraa TeAtua Hai mahi raa ki se tiaki mai alaa hai mokopuna i taatou."

Israel ia ma te Rono Tauareka

³⁰ Tena taatou e me kitattara pera ma na tama seai ma ni Jiu tera ni se hahi mai ma kimee laatou kittonu ma TeAtua raa kuttonu ma Tama raa i te vahi na hakattina laatou. ³¹ Emeia na tama TeAtua e sesee te tuua ma ki mee laatou kittonu ma TeAtua raa kuse lave te tuua raa.

³² Aiea na tama raa selave raea? Maitaname na tama raa se tuunaki ina hakattina laatou raa, e meia na tama raa etuunaki koi hea laatou ni ppena raa. Tena na tama raa ku haere hinahhina vaa aruna "te hatu"

³³ te Launiu Tapu raa e tattara ma,

"Kira ake, Anau etuku te hatu i Saion tera e me ki mee na tama raa
ki hinahhina raa,

te hatu e me ki mee na tama raa ki maoha.

Emeia na tama e hakatina Tama raa e me ki se lavaa te nnapa."

10

¹ Aku taina, i roto te hatu manava anau ia ma na lotu anau i TeAtua raa, anau e hihai roo ma te kanohenua Israel raa ki ora! ² Anau elavaa te meatu te hakamaoni pera ma na tama raa ku hakattina hai mahi roo i TeAtua; e meia na hakattina na tama raa se isi te tuurana i te vahi te atamai hakamaoni raa. ³ Na tama raa ni se illoa te ara TeAtua e mee na tama kittonu ma Aia raa, e meia na tama raa e hahi mai ma ki hakammoe koi na hakataakoto laatou hokolaatou, tena na tama raa ku se hihai ki tauttari te ara tera TeAtua e mee na tama kittonu ma Aia raa. ⁴ Maitaname Krai

e taa mate na Tuaa raa, tena na tama e hakattina Aia raa e me kittonu ma Aia.

Te ora hakamaoni raa he mee na tama hakaatou

⁵ Moses ni taataa na tattara nei pera ma na tama e tauttari na Tuaa raa e me kittonu ma TeAtua:

“Te tama e tautari na tattara na Tuaa raa e me ki ora.”

⁶ Emeia hea te Launiu Tapu raa e tattara mai i te vahi kootou e me kittonu ma TeAtua i na hakattina kootou raa e mee peenei:

“Akoe selavaa te vahiri hokoe ma,

“Koai te tama e me ki haere i aruna i te vaelani?” ”

(ki kou mai Krai i raro).

⁷ “Akoe selavaa hoki te vahiri ma,

“Koai te tama e me ki haere i te maarama i raro raa?” ”

(ki hakamahike Krai i taha ma te mate).

⁸ Hea te Launiu Tapu raa e tattara raa e mee peenei:

“Na tattara TeAtua raa ku tappiri atu kootou,

ia ku mmau na maihu kootou,

ia ku mmoe i roto na hatu manava kootou,”

teenaa ko na tattara i te vahi te hakatina tera maatou ni takutaku atu raa.

⁹ Kame akoe e tattara te hakamaoni ma na maihu akoe raa pera ma Jisas ko

TeAriki, tena akoe ku hakatina hakamaoni pera ma TeAtua ni hakamahike

Tama raa i taha ma te mate, tena akoe e me ki ora. ¹⁰ Maitaname taatou

e me kittonu ma TeAtua kame taatou e hakattina, tena taatou e me

ki ora hoki kame taatou e tattara hakamaoni ma Krai ko TeAriki taatou.

¹¹ Te Launiu Tapu raa e tattara mai ma,

“Te tama e hakatina i te TeAtua raa e me ki selavaa te napa.”

¹² Te mee nei e haere ina tama hakaatou, maitaname na Jiu raa se kkee

i taha ma na tama seai ma ni Jiu raa; TeAtua ko TeAriki hokotahi na tama

hakaatou, tena Aia e hakatapu hai mahi roo na tama tera e kainno ake

Aia raa. ¹³ Pera ma te Launiu Tapu raa e tattara mai ma,

“Na tama hakaatou e kainno ake TeAtua ki tokonaki laatou raa e me ki ora.”

¹⁴ Kaa na tama raa e me kilavaa peehee te kainno ake kame laatou

se hakattina? Kaa na tama raa e me ki hakattina peehee kame laatou

sellono na tattara raa? Kaa na tama raa e me killono peehee kame

na tattara raa se ttae ake laatou? ¹⁵ Tena kaa na tattara raa e me ki ttae ake

peehee kame se hai tama e kauna ria ki oo no takutaku na tattara raa? Pera

ma te Launiu Tapu raa e tattara mai ma,

“Te oo mai na tama e hahaere ma te Rono Tauareka raa e tauareka roo!”

¹⁶ Emeia se mee ma na tama hakaatou e hakattina i te Rono Tauareka raa.

Aisaia hokoia ni tattara mai ma,

“TeAriki, koai na tama e hakattina na tattara maatou raa?”

¹⁷ Tena kootou e me ki hakattina kame kootou ellono na tattara raa, tena

na tattara raa e me ki ttae atu i na takutaku i te vahi Krai raa.

¹⁸ Emeia anau evahiri atu kootou: Ehakamaoni pera ma na tama

sellono na tattara raa? Na tama ni too na tattara raa, maitaname te Launiu

Tapu raa e mee mai ma:

“Na reo na tama raa e ttae na kina hakaatou i roto te maarama nei;

tena na tattara na tama raa e ttae na kina e mmao i roto te maarama nei.”

¹⁹ Tena anau e vahiri atu hakaraoi: Na tama Israel raa se illoa

na tattara raa? Moses hokoia ko te tama kaamata e mee na tattara aia

ma:

“Anau e me ki tokonaki na tama se nnoho hakapaa raa ki mee te kanohenua

Anau raa ki manava kkere;

Anau e me ki tokonaki te kanohenua na tama se atamai raa,

ki mee te kanohenua Anau raa killoto.”

²⁰ Tena Aisaia ni hakamakkau mai i te vahi aia te saaita aia ni mee mai ma, “Na tama se sесеe Anau raa e oo mai no kkite Anau; Anau e tuu ake i na tama se vahihhiri Anau raa.”

²¹ Emeia Tama raa e tattara mai i te vahi na tama Israel raa ma, “Anau e hihai ki huri ake te laoi Anau raa i na tama se tauttari no hakataukaa ma Anau raa.”

11

Te laoi TeAtua i na tama Israel

¹ Tena anau e vahiri atu: Eaa! TeAtua ku se hihai te kanohenua Aia raa? Seai! Anau he tama hoki Israel, ia he mokopuna Abraham, ia he tama i te manava Benjamin. ² TeAtua ni se tiaki te kanohenua Aia ni hirihiri i te kaamata roo. Kootou e illoa te tattara i roto te Launiu Tapu e mee ma Elaija ni tattara laaua ma TeAtua i na tiputipu na tama Israel raa:

³ “TeAriki!

Na tama raa ku oti te taa na profet Akoe raa, tena ki seu na olta Akoe raa hoki; anau hokonnau ku ttoe, tena na tama raa ku hahaivi ma ki taa hoki anau ki mate.”

⁴ Kaa he tattara peehee TeAtua ni meake Elaija?

“Anau e ttaohi ma Anau e hitu na simata na tama tera ni se hakamarumaruru Bal te hatu tipua raa.”

⁵ Ia e ssau hoki pera ma te vahao nei, te kooina na tama TeAtua ni hirihiri ma te laoi Aia e hoki marino mai raa ku moisi. ⁶ TeAtua e hirihiri tautari te laoi Aia e hoki marino mai raa, ia seai ma hea na tama raa ni ppena. Kame TeAtua e hirihiri tautari hea te tama e ppena, tena te laoi Aia raa ku seai ma he laoi hakamaoni.

⁷ Kaa hea hoki? Na tama Israel raa selave hea laatou e seseeraa. Teenaa ko na tama e moisi TeAtua ni hirihiri raa kulave te mee raa, tena hakaatoa ku hakatturi na katarina laatou raa i te kanna TeAtua raa. ⁸ Pera ma te Launiu Tapu raa e tattara mai ma, “TeAtua e mee na kapuroro ia ma na hatu manava na tama raa ki pouri haere no tae te aho nei, na tama raa ku se kkite, ia ku sellono.” ⁹ Tena Devit e tattara hoki ma, “Tiaki na tama naa ki hakaoho ria i te saaita na kai e llahi raa; tiaki na tama naa ki maoha i raro, tena ku tiaki na tama naa ki hakalono llihu!

¹⁰ Tiaki na karemata na tama naa ki ppuni ki se lavaa laatou te kkite; tena ku tiaki na tama naa ki haere hhuuru na vahao hakaatoa i te mmaha na hakalono llihu laatou raa.”

¹¹ Ia tena anau ku vahiri atu hoki: Te saaita na Jiu raa e haere inoino ma ki hhina raa, na tama raa ni maoha no seai hakaoti? Seai! Maitaname na tama raa e ppena na mee e ssara, tena te ora hakamaoni raa kuttae i na tama seai ma ni Jiu raa. Te mee nei e me ki mee roo na Jiu raa ki manava kkere i na tama raa. ¹² Na hai sara na Jiu raa e kou mai na hoki taualleka i te maarama nei, tena te matanaenna na anana na tama raa e kou ake na hoki taualleka i na tama seai ma ni Jiu raa. Ia na hoki taualleka raa e me ki tammaki roo peehee te saaita na Jiu raa hakaatoa ku tauttari hea TeAtua e hihai raa?

TeAtua e tokonaki na tama seai ma ni Jiu

¹³ Te saaita nei anau ku tattara ake na tama seai ma ni Jiu raa: Te saaita anau e hehekau pera ma he aposol i na tama seai ma ni Jiu raa, anau eme kiahu i na hehekau anau nippena raa. ¹⁴ Kame anau elavaa

te mee na kanohenua maatou raa ki manava kkere, tena anau e lavaa hoki te tokonaki alaa tama laatou ki ora. ¹⁵ Ia te saaita laatou ku se hihai ria raa, tena alaa tama na tama ni se hihai TeAtua raa ku huri no hihai Tama raa. Tena kaa ku mee peehee kame TeAtua ku too muri laatou? Na tama ku mmate raa e me ki ora!

¹⁶ Kame kootou e hoki ake te muri haraoa kaamata raa iaa TeAtua, tena te haraoa naa hakaatoa he haraoa Tama raa, ia kame kootou e hoki ake na patiaka te laakauraa iaa TeAtua, tena na raraa raa hoki ni mee Tama raa. ¹⁷ E isi na raraa te oliv na tama elollohi raa ku makkoti i taha, tena na tama raa ki hukui ake te raraa te oliv se hai tama ni anaana raa. Kootou na tama sei ma ni Jiu raa essau pera ma te oliv tera se hai tama ni anaana raa, tena te saaita nei kootou ku hakapaa ma na Jiu raa no too ora hakamaoni raa. ¹⁸ Ia tena kootou ki se kkira haeo ake ina tama TeAtua ekkoti no peesia pera ma ni raraa haeo raa. Kootou se tau te ahu, maitaname kootou e ssau pera ma na raraa raa; kootou se tokonaki na patiaka raa, e meia na patiaka raa e tokonaki kootou.

¹⁹ Tena kootou e me ki tattara ma, "Noo! Na raraa raa e ekkoti ria i taha ma kittana anau." ²⁰ Te mee naa e hakamaoni. Na raraa raa ekkoti ria i taha, maitaname laatou se hakattina te saaita kootou ettuummau no hakattina raa. Emeia teenaa sei ma he mee kootou e me ki ahu, kootou e tau te mattaku avare. ²¹ TeAtua se sapai na Jiu e ssau pera ma ni raraa vare raa; kootou ekkahu ma TeAtua e lavaa te sapai kootou? ²² Te nei taatou e me ki kkite te laoi ia ma te hakatonutonu TeAtua raa ma e hai mahi peehee. TeAtua e me ki hakatonutonu na tama ku tiaki na tiputipu taualleka Aia raa, e meia Aia e me ki laoi kootou kame kootou e tauhano te nnoho ma te laoi Aia raa. Emeia kame kootou se tautturari, tena kootou e me ki sseperia i taha no peesia. ²³ Kame na Jiu raa e vakkai muri ake no hakattina Tama raa, tena TeAtua e me ki too hakaraoi na tama raa; maitaname TeAtua Hokoia koi e lavaa te ppena peeraa. ²⁴ Kootou na tama sei ma ni Jiu raa essau pera ma ni raraa te oliv se hai tama nittori tera ku makkoti no hohopo i taha, tena ki hukui ake ma te oliv tetama nittori raa. Na Jiu raa e ssau pera ma te oliv tetama nittori raa, tena e me ki hainauhie roo ma TeAtua ki hukui muri ake na raraa ni makkoti raa i te tinotama te laakau raa.

TeAtua e laoi na tama hakaatoa

²⁵ Aku taina, e isi te hakamaoni e huuna ria tera anau e hihai ma kootou ki illoa, maitaname te hakamaoni raa e me ki mee kootou ki se mamannatu ma kootou e atamai peehee. E mee te hakatapanatta na tama Israel raa se lavaa te moe tahi, te hakatapanatta na tama raa e me ki moe koi kitae te saaita na tama sei ma ni Jiu raa hakaatoa ku hakattina i TeAtua. ²⁶ Tena na tama Israel raa hakaatoa e me ki tokonakiria ki ora. Essau pera ma te Launiu Tapu raa e tattara ma, "Te Tama e me ki tokonaki taatou ki ora raa e me ki hamai i Saion nou i na tiputipu sakkino na hai mokopuna Jekop raa hakaatoa i taha.

²⁷ Anau e me ki hakamaoni te tattara e ivi Anau raa ma na tama raa te saaita Anau e me ki ui na hai sara na tama raa i taha."

²⁸ E mee na tama raa ku se hakattina i te Rono Tauareka raa, tena na Jiu raa ku nonnoho haeo ma TeAtua e mee kootou na tama sei ma ni Jiu raa. Emeia e mee TeAtua e hihai, tena na Jiu raa ku taualleka ma TeAtua e mee na tipuna laatou i mua raa. ²⁹ Maitaname TeAtua se lavaa te hakatike te hakataakoto Aia ina tama Aia ni hirihiri no hakatapu raa. ³⁰ Tena kootou na tama sei ma ni Jiu raa, kootou i mua raa se tautturari TeAtua; e meia te saaita nei kootou ku too te tauareka TeAtua raa e mee na Jiu raa

ku se tauttari TeAtua. ³¹ Ia essau peeraa hoki, kootou ku too telaoi TeAtua raa, maitaname na Jiu raa te saaita nei ku se tauttari TeAtua ma ki lavaa laatou te too hoki te laoi TeAtua raa. ³² Maitaname TeAtua e mee na tama hakaatoa ki se hakallono ma ki lavaa Aia te huri ake te laoi Aia raa i na tama roo hakaatoa.

Na tattara ki hakammaha TeAtua

³³ Na mee taualleka TeAtua raa e hakananniu roo! Te atamai ia ma te iroa Aia raa ennoto roo! Koai te tama elavaa te tattara hakamatahua mai na hakataakoto Tama raa? Koai te tama elavaa te iroa na tiputipu Tama raa? ³⁴ Pera ma te Launiu Tapu raa e tattara mai ma, "Koai te tama elavaa te iroa na hakataakoto TeAtua?"

Koai te tama elavaa te kou ake ni hakataakoto i Tama raa?

³⁵ E isi te tama nikou ake he mee iaa TeAtua ma kimee te Tama raa ki sui muri ake?"

³⁶ E mee TeAtua e pena na mee hakaatoa, tena na mee hakaatoa e ttipu ake i na mahi Tama raa, ia ni mee Tama raa. Taatou ki hakammaha TeAtua na vahao hakaatoa! Amen.

12

Te ora TeAtua e hihai

¹ Aku taina, anau e kainno atu kootou e mee te manava aroha TeAtua itaatouraa erahi roo: Hoki ake kootou hokkootou i TeAtua, tena kuppenna na mee tera e mee kimee Tama raa ki hihia raa. Teenaa ko te hakamarumaruru hakamaoni kootou etau te hoki ake. ² Auu setiaki na tinotama kootou raa ki tauttari na mee te maarama nei raa, e meia tiaki TeAtua ki hehekau i roto na tinotama kootou ki hakatike na hakataakoto kootou raa. Tena kootou e me ki lavaa te illoa hea TeAtua e hihai ia ma hea e tauareka ia ma hea e me kimee Tama raa ki hihia ia ma hea e tonu tahi.

³ Ia e mee te hoki tauareka roo TeAtua nikou mai anauraa, tena anau ku meatu kootou hakaatoa: Auu setoo na hakataakoto kootou raa ki mmao ma hea kootou e isi raa. Emeia kootou kimannatu hakaraoi, tena ku hakatonutonu hokkootou tautari na hakattina TeAtua ni kou atu kootou raa. ⁴ Taatou e isi tammaki na paa kina i roto te tinotama hokotahi, tena na paa kina nei hakaatoa e kee na uata laatou. ⁵ Ia e ssau peeraa hoki, niaina ma taatou e tammaki, e meia taatou he tinotama hokotahi koi tera e hukui ma Krai, tena taatou hakaatoa e hukui ma alaa paa kina i roto te tinotama hokotahi raa. ⁶ Tena taatou ki hehekau tauttari na hoki TeAtua ni kou mai taatou i na mahi Aia raa. Kame taatou e too te hoki ki takutaku na tattara TeAtua, tena taatou ki ppena tautari na hakattina taatou e isi raa; ⁷ tena kame taatou e too te hoki ki hehekau, tena taatou ku hehekau, ia kame taatou e too te hoki ki akoako, tena taatou ku akoako; ⁸ tena kame taatou e too te hoki ki tokonaki alaa tama, tena taatou ku tokonaki. Te tama e vaevae hea aia e isi ma alaa tama raa e tau te ppena ma te hatu manava aia, tena te tama e isi na mahi raa e tau te hehekau na mahi aia, tena te tama e huri ake te laoi aia i alaa tama raa e tau te ppena ma te hihia.

⁹ Taatou ki huri ake te hakamaoni telaoi raa. Peesia hea e haeo raa, tena kuttaoahi hea e tauareka. ¹⁰ Laoi hakamaoni alaa hakattina ana, tena kukkira no hakammaha alaa tama. ¹¹ Hehekau na mahi, tena auu sematanaenna. Hehekau ma TeAriki ma te hatu manava epii te laoi. ¹² Tiaki hea kootou e mamannaturaa ki hihia kootou, tena kootou ki hakavaratoa te saaita kootou e ttiri na tapahara, tena ku lotulotu

na vahao hakaatoa. ¹³ Vaevae hea kootou e ttino raa ma alaa hakattina ana tera se isi raa, tena ku tallaki na totoka kootou raa i na tama hakaatoa.

¹⁴ Kainno ake TeAtua ki hakatapu na tama e kou atu na hakalono llihu kootou raa. Noo! Meake TeAtua ki hakatapu, ia seai ma ki tuku te haeo na tama raa. ¹⁵ Kootou ki hihhia ma na tama e hihhia raa, tena ku ttani ma na tama e ttani raa. ¹⁶ Kootou ki isi te hakataakoto tauareka i na tama hakaatoa. Auu se ahu, tena ku ssoa hakaraoi ma na tama e laumarie raa. Auu se mannatu ma kootou e atamai.

¹⁷ Kame he tama e mee hakahaeo kootou, tena auu se vaakai muri atu te haeo naa. Hahaivi ki ppena hea na tama e kkira ma e tauareka raa.

¹⁸ Ppena na mee hakaatoa kootou e lavaa te ppena ki nnoho laoi kootou ma na tama hakaatoa raa. ¹⁹ Aku taina, auu sesui muri, e meia tiaki te roto TeAtua raa ki sui muri ake na tama naa. E ssau pera ma te Launiu Tapu raa e tattara mai ma,

“TeAriki e tattara ma,

‘Anau e me ki sui muri ake te haeo te tama e ppena raa.’ ”

²⁰ Emeia, pera ma te Launiu Tapu raa e tattara mai ma,

“Kame na tama e haeo kootou raa ku hikkai,
tena kootou ku kou ake ni kai ma na tama naa;

kame na tama raa e hiunu,

tena kootou ku kou ake ni vai ki unu na tama naa,

ia kame kootou e ppena peenei,

na tama naa e me ki nnapa haeo roo.”

²¹ Auu setiaki na mee haero raa ki hakamattua kootou, e meia ppena na tiputipu taualleka raa ki ttiao na tiputipu haero raa.

13

Hakallono na taumani na henua

¹ Na tama hakaatoa ki hakallono na taumani na henua hakaatoa, maitaname seisi te taumani ni kaamata mai ma TeAtua seiroa, e mee na taumani hakaatoa ni taumani TeAtua ni hakannoho. ² Na tama e hakataukaa ma tetaumani raa e hakataukaa hoki ma hea TeAtua ni hakamoe raa, tena na tama e hakataukaa raa e mee ki hakatonutonu ria.

³ Na tama e ppena na mee e ttonu raa selavaa te mattaku i na tama hakamattua raa, e meia na tama e ppena na mee e ssara raa e me ki mattaku i na tamaraa. Eaa, kootou e hihhai ki se mattaku na tama hakamattua raa?

Ia kootou ki ppena hea e tonu, tena na tama hakamattua raa e me ki hakammaha kootou, ⁴ maitaname TeAtua e hakanoho na tama hakamattua raa ki tokonaki kootou. Emeia kame kootou e ppena na mee e ssara, tena kootou e tau te mattaku na tama raa, e mee na tama raa e isi na mahi hakamaoni ki kou atu na hakalono llihu. Na tama hakamattua raa ni tama e hehekau ma TeAtua ki kou ake na hakalono llihu i na tama e ppena na mee sakkino raa. ⁵ Teenei ko te hakataakoto nei koi tera kootou e tau te tauttari na tama hakamattua raa, ia se mee ma kootou e tauttari koi e mee na hakalono llihu TeAtua raa, e meia e mee teenaa he tiputipu e hamai te maanatu e tauareka.

⁶ Tera hea kootou e aoao hoki na takis, tena na tama hakamattua raa e hehekau ma TeAtua ki ppena hakamaoni na uata laatou raa. ⁷ Kootou ki ppehi ni taoni peehee kootou e isi ma na tama raa, tena ku ppehi ake na tama raa na takis hakaatoa kootou se ki ppehi raa, tena ku huri ake pera ma kootou e hakammaha na tama raa hakaatoa.

Na hehekau taatou ma alaa tama

⁸ Auu se tiaki na taoni kootou ma teeraa tama raa ki mmoe, tena te taoni hokotahi kootou e tau te tiaki ki moe raa ko te maanatu ki laoi alaa tama. Na tama e ppena na mee nei raa e tauttari hakamaoni na tuaa. ⁹ Teenei na tuaa, "Auu se karemata kailallao, ia auu se taa na tama ki mmate; ia auu se kailallao, tena auu se mannako na hekau alaa tama." Na tuaa nei ma alaa tuaa hoki e mmoe hakaatoa i roto te tuaa hokotahi nei, "Laoi alaa tama pera ma akoe e laoi akoe hokkoe." ¹⁰ Kame kootou e laoi alaa tama, tena kootou se lavaa roo te ppena na mee e sara i na tama raa, tena te laoi raa e mee ma kootou ki tauttari na tuaa raa hakaatoa.

¹¹ Kootou kippena na mee nei, maitaname kootou e illoa pera ma te saaita kootou eme ki mahuru itaha ma na tumoe kootou raa kuttae mai. E mee te saaita taatou eme ki tokonakiria ki ora raa kutaepiri mai, ia ku taapiri mai roo iaruna ma te saaita taatou ni mamannatu i mua raa. ¹² Te poo raa ku taapiri ki raka, tena te mee raa ku taapiri ki maarama. Taatou ki hakaoti vahao nei te ppena na tiputipu sakkino te pouri raa, tena taatou ku ttuu ma na hana taatou raa kippuhu i roto te maahina raa. ¹³ Taatou ki tuku tonu hakaaroi na ora taatou raa pera ma ni tama e nnoho i roto te maahina te ao. Taatou ki se unu no vvare tahi, ia ki se ppena na mee sakkino, ia ki se ppuhu tahi ia ma ki se manava kkere. ¹⁴ Emeia taatou ki too na hana TeAriki Jisas Krai raa, tena taatou ki se anaana hoki ma ki tauttari na tiputipu hao te tinotama raa e hihai raa.

14

Se tuku te hai sara alaa tama te lotu

¹ Kootou kissoa laoi ma na tama na hakattina laatou raa se ki hai mmahi raa, tena auu se hakatauttu ma na tama raa i na hakataakoto laatou eisi raa. ² Na hakattina alaa tama e hakattana laatou kikkai na kai hakaatoa, emeia te tama te hakattina aia se hai mahi raa se lavaa te kai na punnohi na mee roo* hakaatoa. ³ Na tama ekkai na kai hakaatoa raa se lavaa te tattara hao i na tama ekkai na punnohi na mee roo hakaatoa raa, tena na tama sekkai na punnohi na mee roo hakaatoa raa se lavaa te tattara hao i na tama ekkai na kai hakaatoa raa. ⁴ Akoe he tama peehee ki tuku te hai sara te tama e hehekau teeraa tama naa? Teena he vahai te tama hakamaatua te tama hehekau raa ki matamata ma te tama raa e tauareka ma seai.

⁵ Alaa tama e mannatu ma e isi te aho e hakanaani i aruna alaa aho, tena alaa tama e mannatu ma na aho hakaatoa e ssau koi. Taatou ki hakatonu na hakataakoto taatou raa ki hakamaoni. ⁶ Na tama e hakammaha te aho laatou ma e rahi raa e ppena peenei ma kissau te inoa TeAriki raa, tena na tama ekkai na kai hakaatoa raa e ppena peenei kissau hoki te inoa TeAriki raa; maitaname na tama raa e lotu no hakammaha ake TeAtua i na kai laatou ekkai raa. Na tama e tapu te kikai alaa kai raa e ssau te inoa TeAriki raa, e mee laatou e lotu no hakammaha ake hoki TeAtua. ⁷ Te ora seai ma he mee akoe te tama ettino, tena te mate hoki seai ma he mee akoe te tama ettino ⁸ TeAtua e hakamaatua taatou te saaita taatou e ora, ia kame taatou ku mmate, tena TeAtua e hakamaatua hoki taatou. Ia niaina taatou e ora, ia niaina taatou ku mmate, taatou ni tamalliki TeAtua. ⁹ Maitaname Krai ni mate no ora muri ki mee pera ma ko TeAriki na tama e ora ia ma na tama ku mmate raa. ¹⁰ Kootou na tama sekkai na punnohi na mee hakaatoa raa, aiea kootou e tattara hakameeme alaa tama raea? Tena kootou na tama ekkai na mee hakaatoa raa, aiea kootou e tukutuku

* 14:2 14.2 aanei ko na punnohi na manu ma na ika roo hakaatoa

te hai ssara alaa hakattina ana raea? Taatou hakaatoa e me ki tuu i mua TeAtua ki hakatonutonu ria. ¹¹ E mee e mmau i roto te Launiu Tapu ma, "TeAriki e mee mai ma,

'Anau ko TeAtua e ora hakamaoni, na tama hakaatoa e me ki tutturi i mua Anau, tena hakaatoa e me ki tattara pera ma Anau ko TeAtua.' "

¹² Tena taatou hakaatoa e me kippau ake TeAtua na mee taatou ni ppena raa.

Auu se mee alaa tama ki hai ssara

¹³ Tena taatou ki hakaoti tetukutuku te hai ssara alaa tama. Emeia kootou ki mamaanatu hakaraoi ki se ppena na mee tera e me ki mee alaa tama ki maoha, ia ki hai ssara raa. ¹⁴ Te hukui anau ma TeAriki Jisas raa e mee anau ki iroa pera ma na kai raa se sakkinu; e meia kame hetama e hakatina pera ma eisi na kai sematahua ma aia kikkai, tena aia ku se kai na kai naa. ¹⁵ Kame akoe e mee te hakataakoto teeraa tama no hao e mee na kai akoe e kai raa, tena te mee akoe e ppena naa se hamai te vahi te laoi. Auu se mee te hakataakoto teeraa tama tera Krai ni mate ki tokonaki raa ki hao i na kai akoe e kai raa. ¹⁶ Auu se tiaki na tama ki tattara hao i na mee akoe e hakataakoto ma e tau alleka raa. ¹⁷ E mee te Hakamaatua ana i te Vaelani raa seai ma he kina te kka i ma te unu, e meia teeraa he kina na tama ettonu tahi, ia he kina te noho laoi ma te hihia tera TeAnana Tapu raa e kou mai. ¹⁸ Te saaita kootou e heheka ma Krai ma na tiputipu peenei raa, TeAtua e me ki hihia i kootou, tena na tama e me ki hihai hoki i kootou.

¹⁹ Tena taatou ki kkira tahi koi na mee tera e kou mai te noho laoi tera e lavaa te tokonaki hoki alaa tama ki hai mmahi na hakattina laatou raa. ²⁰ Auu se tiaki na kai raa ki mee na uata TeAtua raa ki hao. Na kai hakaatoa ni kai e me ki kka i, e meia te mee naa e sara ma kootou ki kka i na kai tera e me ki mee teeraa tama ki hai sara raa. ²¹ Te ara e tonu kootou ki se kka i koi na punnoui, ia se unu na wain, tena auu se ppena hoki na mee tera e me ki mee alaa hakattina ana ki hai ssara raa. ²² Taohi mmau te hakatina akoe i te vahi na mee nei raa, teenaa he mee ilottonu akoe ma TeAtua. Te tama se mamaanatu tammaki ma aia e sara i te mee aia e ppena ma e tonu raa e me ki hakatapu ria. ²³ Emeia kame kootou e mamannatu tammaki i na kai kootou e kka i raa, tena TeAtua e me ki kou atu na hakalono llihu kootou, e mee hea kootou e ppena raa se hamai i na hakattina kootou. Ia na mee e ppena ma te se hakattina raa ni mee e ssara.

15

Mannatu alaa tama, se mannatu koi kootou

¹ Taatou na tama e hakattina hai mahi raa e tau te tokonaki na tama ku se ivi te amo na hakataakoto e mmaha laatou raa. ² Taatou ki mannatu te tau areka na tama raa, tena ku mee na tama raa ki tau alleka no tokonaki na hakattina na tama raa ki ivi. ³ Maitaname Krai ni se mee Aia Hokoia no hihia. E ssau pera ma te Launiu Tapu raa e tattara ma,

"Na tattara hao na tama raa ni hai atu kootou raa e oo mai no tahito Anau."

⁴ Na tattara hakaatoa e mmau i roto te Launiu Tapu raa e tattaa ma ki akoako taatou, kilavaa taatou teisi na hakattina i te vahi te noho varatoa ia ma na tattara hakapurupuru tera te Launiu Tapu raa e tattara mai taatou raa. ⁵ TeAtua, te tahito te noho varatoa ia ma te hakapurupuru raa, ki tokonaki kootou ki too te maanatu hokotahi i roto kootou ki tauttari na tiputipu Jisas Krai ⁶ ia ma kilavaa kootou hakaatoa

te hakammaha TeAtua te Tamana TeAriki taatou Jisas Kraiis raa ma te reo hokotahi.

Te Rono Tauareka raa ku ttaa i na tama sei ma ni Jiu

⁷ Mee hakaraoi alaa tama ki lavaa na tama raa te hakammaha TeAtua, e ssau pera ma Kraiis ni mee hakaraoi kootou. ⁸ E mee anau e meatu pera ma Kraiis ni hamai no hehekau ma na Jiu pera ma he tama hehekau ma ki huri atu pera ma TeAtua e hakamaoni, tena ki mee na tattara hakamaoni Aia ni meake na tipuna taatou raa ki hakamaoni, ⁹ tena ku tokonaki hoki na tama sei ma ni Jiu raa ki hakammaha TeAtua e mee te manava aroha Aia i laatou raa. E ssau pera ma te Launiu Tapu raa e tattara ma, "Tena anau e me ki hakammaha Akoe i na kina na tama sei ma ni Jiu raa; Anau e me ki huhua na rue ki hakammaha Akoe."

¹⁰ Ia e mmau hoki i roto te Launiu Tapu raa ma,

"Na tama sei ma ni Jiu raa ki hihhia ma te kanohenua TeAtua raa."

¹¹ Ia e mmau hoki ma,

"Na tama sei ma ni Jiu raa hakaatoa ki hakammaha TeAtua; tena na tama hakaatoa ki hakammaha Tama raa!"

¹² Aisaia e tattara hoki ma,

"He tama e me ki haanau mai i te hareakina Jesi;

Te Tama raa e me ki hamai no hakamaatua na tama sei ma ni Jiu raa, tena na tama raa e me ki hakammoe na hakattina laaou raa i Tama raa."

¹³ Anau e lotu ake TeAtua te Tama e noho ma na hakataakoto taualleka raa ki kou atu te noholaoi raa i kootou na tama e hakattina Aia raa, ki lavaa na hakataakoto taualleka kootou raa te h homo no llahi i na mahi TeAnana Tapu.

Na hehekau Pol

¹⁴ Aku taina, anau hokonnau emmaha pera ma kootou eisiroo na ora e taualleka ia ma na illoa hakaatoa, ia tena kootou hoki elavaa te akoako kootou hokkootou. ¹⁵ Emeia anau e tattara ttoki atu kootou i roto te launiu nei i te vahi alaa hakataakoto tera anau ni tattara atu ki mannatu kootou raa. Anau e tattara ttoki atu raa e mee te hehekau tauareka TeAtua ni kou mai anau ¹⁶ ki mee mo tama hehekau Jisas Kraiis ma ki tokonaki na tama sei ma ni Jiu raa. Anau e hehekau pera ma he maatua ki takutaku te Rono Tauareka TeAtua raa ki lavaa na tama sei ma ni Jiu raa te mee pera ma ni hoki TeAtua e hihai tera TeAnana Tapu raa ni mee na ora na tama raa no matahua. ¹⁷ Tena anau e lavaa te hihia i na hehekau anau ma TeAtua raa e mee anau e hukui ma Jisas Kraiis. ¹⁸ Anau e me ki tattara atu koi hea Kraiis ni ppena i anau ki hakattaki na tama sei ma ni Jiu raa ki tauttari TeAtua. Na tama raa e tauttari koi e mee laaou e llono na tattara TeAtua raa, tena ki kkite hoki na mirako; ¹⁹ teena ko na mahi na mirakol, na mee taualleka ia ma na mahi hoki TeAnana Tapu TeAtua raa. Ia tena anau e takutaku ake te Rono Tauareka Jisas Kraiis raa i na kina hakaatoa, kaamata i Jerusalem haere notae i Ilirikum. ²⁰ Teenei he hihai roo anau ma ki takutaku ake te Rono Tauareka raa i na kina hakaatoa tera se ki illoa mai Kraiis raa ma ki se lavaa anau te haere no noho koi i te maariki no ppena hea alaa tama ni ppena i na kina raa. ²¹ E ssau pera ma te Launiu Tapu raa ni tattara mai ma,

"Na tama se ki too na tattara i te vahi Tama raa e me ki kkite, tena na tama se ki llono raa e me ki illoa."

Pol ku maanatu ma ki haere i Rom

²² Tena anau se hai vahao roo e ttana ma ki haere atu no mmata kootou.

²³ Emeia teenei anau ku oti na hehekau anau i na kina nei, tena na hetau raa

hakaatoa anau ni mamaanatu ma ki haere atu no mmata kootou, ²⁴ tena anau ku maanatu ma ki haere atu te vahao nei no mmata kootou. Anau e hihai ki mmata kootou tesaaita anau e haere peeraa i Spain raa, tena i muri roo te saaita anau ku oti te noho ma kootou raa, tena kootou ku tokonaki anau ki haere te kina raa. ²⁵ Anau te saaita nei ku haere peeraa i Jerusalem ki hehekau ma te kanohenua TeAtua i te kina raa. ²⁶ Maitaname na hare lotu i Masedonia laua ma Akaia raa ni mannatu ma ki kave na hoki ki tokonaki na tama hakaalloha TeAtua i Jerusalem raa. ²⁷ Teenaa he hakataakoto koi na tama raa; e meia te hakamaoni roo, na tama raa e isi te maanatu tauareka roo ki tokonaki na tama hakaalloha raa. E mee na Jiu raa ku mannatu ma ki vaevae na hoki e ttapu TeAnana Tapu raa ma na tama sei ma ni Jiu raa, tena na tama sei ma ni Jiu raa ku mannatu ma ki vaevae niaa laatu e isi raa ma ki tokonaki hoki na Jiu raa. ²⁸ Te saaita roo anau ku oti na hehekau anau raa, tena anau ku too na sileni na tama raa ni aoao raa no kou ake i na tama hakaalloha raa, tena anau ku haere atu no mmata kootou tesaaita anau e haere peeraa i Spein raa. ²⁹ Anau e iroa pera ma anau e me ki haere atu roo ma na hoki taualleka TeAtua raa te saaita anau e haere atu no mmata kootou.

³⁰ Aku taina, anau e kainno atu kootou ki hukui ma anau no lotu ake TeAtua ki tokonaki anau i na mahi TeAriki Jisas Krai ia ma te laoi TeAnana Tapu raa ni kou mai. ³¹ Lotu ake TeAtua ki tokonaki anau itaha ma na mahi na tama se hakattina i roto Jua raa ia ma na hehekau anau i roto Jerusalem raa ki taualleka i na karemata na tama TeAtua i te kina raa. ³² Ia tena anau e me ki haere atu ma te hihia no mmata kootou kame teenaa he hihai TeAtua, tena taatou e me ki hihia hakaatoa te saaita anau e tae atu raa. ³³ Anau e lotu ake TeAtua, te Tama e noho ma te noho laoi raa ki nnoho ma kootou roo hakaatoa. Amen.

16

Na tattara taualleka Pol i na tama i Rom

¹ Anau kutiaki atu Fibi, te kave taatou e hehekau ite hare lotu i Senkria raa i na rima kootou ki lollohi. ² Too hakaraoi tama raa ite inoa TeAriki pera ma na tama TeAtua raa eppena tahi, tena ku tokonaki tama raa niaa aia e hihai kootou tokonaki aia raa, maitaname te hine raa e laoi roo tammaki na tama hakapaa hoki ma anau.

³ Anau e kave na tattara hihia anau raa iaa Prisila laua ma Akwila na tama e hehekau hoki ma Jisas Krai peenei ma anau nei. ⁴ Tokorua raa se mannatu na ora laua no tokonaki anau. Anau e hihia roo i tokorua raa, ia semee ma anau hokonnau koi, e meia na tama sei ma ni Jiu i na hare lotu raa e hihia hoki i tokorua raa. ⁵ Kou ake na tattara hihia hoki anau raa i na tama te lotu tera e kutukkutu i roto te hare tokorua raa.

Kou ake na tattara hihia anau raa iaa Epainetus taku soa raa, teenaa ko te tama kaamata roo i roto Esia ni hakattina iaa Krai. ⁶ Kou ake na tattara hihia anau raa iaa Meri te tama ni kaira hai mahi roo no tokonaki anau raa. ⁷ Ia kou ake hoki na tattara hihia anau raa i te tokorua na Jiu raa hoki; Andronikus laua ma Junias, tokorua na tama tera ni noho ma anau i roto te hare karapusi raa; na aposol raa e illoa laoi roo i tokorua naa, tena tokorua naa hoki ni hakattina Krai i mua anau.

⁸ Kou ake na tattara hihia anau raa iaa Ampliatu, taku soa tera anau e laoi mahi roo ite inoa TeAriki raa. ⁹ Kou ake na tattara hihia anau raa iaa Urbanu, te tama e hehekau ma Krai peenei ma maatou nei, tena ku kou ake hoki na tattara hihia anau raa iaa Staki taku soa raa.

¹⁰ Kou ake na tattara hihhia anau raa iaa Apelis, te tama ni huri mai haka-
maoni no kkite taatou pera ma aia e hakatina Krais raa. Kou ake na tattara
hihhia anau raa iaa Aristobulus ia ma te hai tinna aia raa. ¹¹ Kou ake
na tattara hihhia anau raa iaa Herodion te Jiu raa, hakapaa ma na tama
i te manava Narsisus raa; teena ko na tama e hukui ma TeAriki raa.

¹² Kou ake na tattara hihhia anau raa iaa Traefina laua ma Traefosa,
na tama e hehekau ma TeAriki raa ia ma Pesis taku soa tera ni ppena tam-
maki na mee taualleka ma TeAriki raa. ¹³ Anau ekkave na tattara hihhia
anau raa iaa Rufus, te tama e hehekau haimahiroo ma TeAriki raa ia ma
te tinna aia raa, te hine ni mee hakaraoi roo anau pera ma hetamariki
aia raa. ¹⁴ Kou ake na tattara hihhia anau raa iaa Asinkritus, Flegon,
Hermes, Patrobas, Hermas ia ma na tama e hakattina TeAtua tera e nnoho
ma laatou raa. ¹⁵ Kou ake na tattara hihhia anau raa iaa Filologus, Julia,
Nereus, tena Olimpas te kave aia raa ia ma na tama e hakattina TeAtua tera
e nnoho ma laatou raa.

¹⁶ Haere lulluu na tama te lotu hakaatoa ma te laoi TeAtua. Na hare lotu
Krais raa hakaatoa e kou atu na tattara hihhia laatou raa i kootou.

Na tattara hakaoti

¹⁷ Aku taina, anau e tattara atu kootou ki lollohi hakamattonu i na tama
tera e me ki oo atu no vaevae kootou i na kuturana, tena ku seu na hakattina
kootou raa, tena kutattara hakameeme ina akoako kootou nitoo
i mua raa. Kootou ki se hakatappiri atu na tama naa. ¹⁸ Maitaname na tama
e ppena na mee peenei raa se hehekau ma Krais TeAriki taatou raa, e meia
na tama naa e mannatu koi na mee laatou elavaa tekkai ia ma na mee
laatou selavaa tekkai raa. Na tama naa e mee na hakataakoto na tama
ku hakattina raa ki vvere ma na tattara mallie laatou raa. ¹⁹ Na tama
hakaatoa kullono na hakattina kootou i te Rono Tauareka raa; tera hea
anau e hihia roo i kootou. Anau e hihai ma kootou ki mattonu i te vahi
na mee e taualleka raa, e meia kootou kittonu ki se ppena na mee haeo.
²⁰ Tena TeAtua te Tama e noho ma te nnoho laoi raa se roroa ku seu na mahi
Satan, tena ku mee tama raa ki hakarono kootou.

Te tauareka na mahi Jisas TeAriki taatou raa ki nnoho ma kootou.

²¹ Timoti te tama e hehekau peenei ma anau nei raa e kou atu na tattara
hihhia aia i kootou, tena na Jiu nei Lusius, Jeson ia ma Sosipater e kou atu
hoki na tattara hihhia laatou.

²² Tertius te tama e taata te launiu nei raa e kou atu kootou na tattara
hihhia aia raa i te inoa TeAriki.

²³ Gaius te tama ettino te hare na tama te lotu ekkutu kilotulotura
e kou atu na tattara hihhia aia, tena Erastus, te tama e rorohi na sileni
te matakaina nei raa ia ma Kwartus te taina taatou raa e kou atu hoki
na tattara hihhia laatou raa i kootou. ²⁴ [Na mahi Jisas Krais TeAriki
taatou raa ki nnoho ma kootou hakaatoa. Amen.]

Te lotu hakaoti

²⁵ Taatou ki hakammaha TeAtua! Tama raa elavaa tetokonaki
kootou ki ttuu mmau i na hakattina kootou i te Rono Tauareka tera anau
ni takutaku ma ki hakari atu i kootou te hakamaoni na mee ni huuna ria
i mua roo i te vahi Jisas Krais raa. ²⁶ Te saaita nei na henua hakaatoa ku illoa
te hakamaoni te Rono Tauareka raa, maitaname TeAtua ni tattara ake
na profet Aia raa ki tattaa na launiu ki lavaa na tama hakaatoa te hakattina
no tauttari.

²⁷ TeAtua Hokoia e atamai, tena taatou ki hakammaha TeAtua na vahao
hakaatoa i na mahi Jisas Krais. Amen.

1 Korin

Te launiu kaamata Pol e taataa i na tama i Korin

Na hakataakoto hakamattua i roto te launiu nei:

Na tattara kaamata 1.1—1.9

Na hakattina ana i roto Korin e hakataukoti 1.10—4.21

Na mee e sara i roto na ora na hakattina ana 5.1—6.20

Tiputipu te avvana 7.1—7.40

Tiputipu na kai 8.1—11.1

Tiputipu te hakamarumaru 11.2—11.34

Na hoki TeAnana Tapu 12.1—14.40

Te akoako i te ora muri i taha ma te mate 15.1—15.58

Tiputipu na hoki te lotu 16.1—16.12

Na tattara hakaoti 16.13—16.24

¹ Anau Pol, anau ko te tama TeAtua e hihai no kanna ki mee mo aposol Jisas Krai, maaua ma Sostenes te taina taatou raa.

² Maaua e tattaatu kootou na tama i te hare lotu TeAtua i roto Korin ia ma na tama e tapu TeAtua hakaatoa tera ku illoa mai Tama raa e mee laatu e hukui ma Jisas Krai, hakapaa hoki ma na tama na kina hakaatoa tera e hakamarumaru Jisas Krai TeAriki taatou raa; teena he Ariki na tama raa ia ma taatou hoki.

³ TeAtua Tamana ia ma Jisas Krai TeAriki taatou raa ki kou atu kootou te tauareka ia ma te noho laoi.

Na hoki i na mahi Krai

⁴ Anau e hakammaha tahiake TeAtua anauraa ma kootou, e mee te tauareka Aia nikou atu kootou i na mahi Jisas Krai raa. ⁵ Kootou ku tutuu laoi i na mee roo hakaatoa hakapaa ma na tattara ia ma na illoa kootou e mee kootou e hukui ma Krai raa. ⁶ Na tattara i te vahi Krai raa ku hamai no hai mahi roo i roto kootou, ⁷ maitaname kootou seraka ma na hoki roo hakaatoa i te saaita nei tera kootou e noho no hakattari Jisas Krai TeAriki taatou raa ki vaakai mai. ⁸ Krai e me ki tokonaki kootou ki tutuu mau hoki ki tae te hakaoti, ki se lavaa kootou te isi na sara i te Aho Jisas Krai TeAriki taatou raa e tae mai. ⁹ Kootou ki hakattina TeAtua, teena ko TeAtua tera ni kanna atu kootou ki noho hakaraoi ma te Tamariki Aia Jisas Krai TeAriki taatou raa.

Na nonoho haeo i roto na hare lotu

¹⁰ Aku taina ma aku kave, anau e kainno atu kootou hakaatoa i na mahi Jisas Krai TeAriki taatou raa ki hakattina i na tattara kootou e tattara raa, ki se lavaa kootou te hakataukaa hokkootou. Kootou ki hukui hakaatoa no heheka ma te hakataakoto hokotahi. ¹¹ Aku taina, e isi na tama i roto te hareakina Kloe raa e tattara hakaataata mai anau ma e isi na tama i roto kootou e hakatautau. ¹² Anau e me ki tattara atu peenei: kootou hakaatoa e kkee na mannatu kootou. Teeraa tama e tattara ma, “Anau e tautari Pol”; teeraa tama e tattara ma, “Anau e tautari Apolos”; ia teeraa tama e tattara ma, “Anau e tautari Pita”, tena teeraa tama e tattara ma, “Anau e tautari Krai”. ¹³ Krai ku vaevae ria i na kuturana! Pol ni mee raa e mate i aruna te kros ma ki tokonaki kootou? Kootou ni mee raa e hakoukou tapu ma ki mee pera ma ni aposol Pol?

¹⁴ Anau e hakammaha TeAtua e mee anau se hai tama ni hakoukou tapu, anau e hakoukou tapu koi Krispus laaua ma Gaius. ¹⁵ Ia tena, se hai tama kootou e lavaa te tattara ma kootou e hakoukou tapu ki mee pera ma

ni disaipol anau. ¹⁶ (Anau kussiri, anau ni hakoukoutapu hoki Stefanas ia ma te hareakina aia raa, tena anau se haitama hoki peeraa e maanatu ma anau ni hakoukou tapu.) ¹⁷ Krai ni se kauna ria mai anau ma ki hakoukou tapu. Tama raa e kauna ria mai anau ki takutaku te Rono Tauareka raa, tena ma anau ki se too te atamai na tama raa no takutaku atu te Rono Tauareka raa, ka oti na mahi te mate Krai i aruna te kros raa ku haere koi no sei.

Na mahi Krai ia ma te atamai TeAtua

¹⁸ Maitaname na tattara i te mate Krai i aruna te kros raa ni tattara vware koi i na tama se hakattina raa; e meia taatou na tama ku too te ora raa e illoa pera ma na mahi raa ni mahi TeAtua. ¹⁹ Te Launiu Tapu raa e tattara mai ma,

“Anau e me ki seu na illoa na tama e atamai raa, tena ku hakaoti na illoa na tama e mattonu raa.”

²⁰ Kaa na tama e atamai raa laatou ma na tama e mattonu raa ia ma na tama e tattara mahi i roto te maarama nei raa e me kimee peehee? TeAtua e huri mai pera ma na atamai hakaatoa i te maarama nei raa ni atamai koi e vware!

²¹ Maitaname TeAtua e atamai, tena kimee na tama no hainattaa te illoa Aia i na atamai laatou. Emeia TeAtua e maanatu ma kitokonaki na tama e hakattina raa ki ora ma na tattara taatou e takutaku tera na tama e tattara ma ni tattara koi na vware raa. ²² Na Jiu raa e hihai ma ki kkite ni hakuu ki lavaa laatou te hakattina, tena na tama sei ma ni Jiu raa e sese te atamai. ²³ Itevahi taatou: taatou e tattara itemate Krai i aruna te kros raa, tena na tattara nei ni tattara tera na Jiu raa se hihai ki hakallono, ia ni tattara hoki tera na tama sei ma ni Jiu raa e mee ma ni tattara vware; ²⁴ e meia taatou na Jiu ia ma na tama sei ma ni Jiu tera TeAtua ni kanna raa: na tattara nei ko Krai, tena Krai ko na mahi ia ma te atamai TeAtua. ²⁵ Na hakataakoto taatou e mee ma TeAtua e vware raa ko na hakataakoto te atamai TeAtua, tena na hakataakoto taatou ma TeAtua ku se hai mahi raa e huri mai te hakamaoni na mahi TeAtua.

²⁶ Tena mannatu aku taina, na tiputipu kootou raa e huri ake ma kootou ni tama peehee te saaita TeAtua ni kanna kootou raa. Se tammaki na tama kootou e atamai, ia e isi na mahi ia ma e hakanaanu. ²⁷ TeAtua e hirihiri na mee te maarama nei e mannatu ma e vware raa ki mee na tama e atamai raa ki nnapa, tena ki hirihiri hoki na mee te maarama nei e mannatu ma se isi na mahi raa ki mee na tama e isi na mahi raa ki nnapa.

²⁸ TeAtua e hirihiri na tama vare te maarama nei raa, teena ko na tama alaa tama ekkira ma nitama mouraro seisi na inoa laatou raa ma ki hakannapa na tama te maarama nei ma nitama hakanaanu ia ma nitama e isi na mahi raa. ²⁹ Te mee nei e huri mai pera ma se hai tama e lavaa te ahu i mua na karemata TeAtua. ³⁰ Emeia TeAtua e hukui kootou ma Jisas Krai, tena kituku Krai pera ma ko te atamai taatou. Taatou ku ttonu ma TeAtua i na mahi Krai, tena taatou ku ttana no mee pera ma ni tama e tapu TeAtua. ³¹ Ia tena te Launiu Tapu raa e tattara mai ma, “Te tama e hihai ki ahu raa e tau te ahu koi i na mee TeAriki e ppena raa.”

2

Na tattara i te mate Krai

¹ Aku taina ma aku kave, te saaita anau ni haere atu no takutaku atu te hakamaoni TeAtua e huuna ria raa; anau se tattara atu kootou i na tattara e hainattaa ia ma na hakataakoto e mmaha. ² E mee te saaita anau

ni nnoho ma kootou raa, anau e hakamoe te hakataakoto anau ma ki ssiri na mee hakaatoa, tena ku maanatu koi Jisas Krai, taohi mua temate Aia i aruna tekros raa. ³ Tena te saaita anau ni haere atu ikootou raa, anau kumataenaena, tena eporepore roo taku matakū, ⁴ tena anau ku selavaa te akoako ia ma ki takutaku atu ikootou na tattara te tama e atamai, e meia anau e huri atu no kkite kootou na mahi TeAnana Tapu TeAtua raa. ⁵ Tena na hakattina kootou raa semmoe iroto te atamai te tama, e meia na hakattina kootou raa e mmoe iroto na mahi TeAtua.

Te atamai TeAtua

⁶ Ia tena anau e tattara atu na tattara te atamai raa i na tama ku mattua mai ma na hakattina raa. Emeia teenaa seai ma ko te atamai ia ma na mahi hakamattua i te maarama nei raa; aanaa ko na mahi ku haere koi ki seai raa. ⁷ Te atamai anau e takutaku raa ko te atamai TeAtua e huuna ria tera Aia ni hirihiri i mua te maarama nei ni tipu ake raa ma kilavaa taatou te hakananniu. ⁸ Seisi na tama hakamattua iroto te maarama nei e illoa te atamai raa. Ia peeraa na tama raa ki illoa te atamai raa, na tama raa selavaa te tti hoki TeAriki taatou e hai mahi raa i aruna te kros. ⁹ Ia pera ma hea te Launiu Tapu raa e tattara ma, "Na mee se hai tama ni kkite, ia ni llono i mua raa, ma na mee na tama ni se mannatu ma e me ki kapihi mai raa ko na mee roo TeAtua ni tanattana ma na tama e laoi Aia raa."

¹⁰ Emeia TeAtua e hakari mai maatou te atamai raa i na mahi TeAnana Tapu.

TeAnana Tapu e sесеe na mee roo hakaatoa, niaina na mee e huuna ria tera TeAtua e hihai raa. ¹¹ Teenaa ko na anana koi i roto taatou raa e illoa na mee hakaatoa iroto taatou te tama raa, ia e ssau hoki, TeAnana Tapu TeAtua raa koi e iroa na mee hakaatoa i te vahi TeAtua. ¹² Taatou ni se too na anana i te maarama nei; e meia taatou ni too TeAnana Tapu TeAtua ni kauna ria mai raa ma kilavaa taatou te illoa na mee hakaatoa TeAtua ni kou mai taatou raa.

¹³ Ia tena maatou se tattara na tattara te atamai maatou ni too i te tama, e meia maatou e tattara na tattara TeAnana Tapu raa ni akoako mai maatou ki tattara atu te saaita maatou e tattara hakamatahua atu na mee hakamaoni raa i na tama tera TeAnana Tapu raa e tau iroto laatou. ¹⁴ Na tama se isi TeAnana Tapu raa selavaa te too na hoki TeAnana Tapu TeAtua raa e kou mai. Maitaname na tama peenei raa selavaa te illoa hakamaoni na hoki raa, tena na hoki raa e me kimee pera ma ni mee vare koi, maitaname te tama e lavaa koi te iroa te tauareka na hoki e ttau raa kame TeAnana Tapu raa e tau i roto aia. ¹⁵ Tena te tama e isi TeAnana Tapu i roto aia raa e lavaa te iroa te tauareka na mee hakaatoa, ia se hai tama e me ki oti ma ku hakatonutonu te tama naa. ¹⁶ Pera ma te Launiu Tapu raa e tattara ma,

"Koai te tama e iroa na hakataakoto TeAtua?
Koai te tama e lavaa te poroporo ake te Tama raa?"
Emeia, taatou e isi te hakataakoto Krai e isi raa.

3

Na tama e hehekau ma TeAtua

¹ Aku taina, te hakamaoni, anau selavaa te tattara atu kootou pera ma anau e tattara ake na tama e isi TeAnana Tapu iroto laatou raa; anau e tau te tattara atu kootou pera ma kootou ni tama i te maarama nei ia ma ni tamalliki i te hakattina hakamaoni Krai. ² Anau e kou atu na vai uu

ki unu kootou, maitaname kootou se ki ttau te kkai na kai matakkau. Ia te saaita nei kootou se ki ttau koi te kkai na kai matakkauraa, ³ e mee kootou koi tauttari koi na tiputipu i te maarama nei. Ia te saaita kootou e isi na manava kkere i roto kootou, tena kootou e me ki hakatauttua ma alaa tama, tena kaa na tiputipu nei se huri atu pera ma kootou ni tama i te maarama nei tera e nnoho no tauttari na tiputipu te maarama nei? ⁴ Kame he tama kootou e tattara ma, "Anau e tautari Pol", tena teeraa tama ku tattara ma, "Anau e tautari Apolos", tena kaa na tiputipu nei se huri atu pera ma kootou e tauttari na tiputipu te maarama nei?

⁵ Emeia, kaa Apolos koai? Kaa Pol koai? Maaua ni tama koi e hehekau ma TeAtua ki hakattaki kootou ki hakattina. Maaua e ppena koi na hehekau TeAriki ni kou mai maaua ki ppena raa. ⁶ Anau e ttori na hua, tena Apolos e hahaunu na mee e hhomoo raa, e meia TeAtua ko te Tama e mee na mee raa ki hhomoo. ⁷ Te tama e ttori ia ma te tama e hahaunu na mee e hhomoo raa ni tama vare koi. TeAtua ko te Tama hakamaoni, maitaname Aia e mee na mee raa no hhomoo. ⁸ Te tama e ttori ia ma te tama e hahaunu na mee e homo raa e ssau koi; TeAtua e me ki kou ake na tuhana tokorua raa, tautari na hehekau tokorua raa ni ppena raa. ⁹ Maitaname maaua e hakapaa hakaatoa no hehekau ma TeAtua, tena kootou e ssau pera ma ko na taarina TeAtua.

Kootou e ssau hoki pera ma ko na hare TeAtua. ¹⁰ Anau e hehekau ma na hoki TeAtua ni kou mai anau raa, tena anau e ppena na hehekau na tama e illoa roo te hakatuutuu hare raa no hakatuu te pou roto te hare raa, tena teeraa tama ku hakaoti ake te hehekau raa. Emeia kootou ki hakamattonu te saaita kootou e hakatuutuu te hare. ¹¹ Maitaname TeAtua ku oti te hakanoho Jisas Kraiis pera ma ko te pou roto hokotahi koi i te hare naa, tena taatou selavaa hoki te hakatuu teeraa pou roto. ¹² Alaa tama e me ki hehekau ma na nagol, na siliva ia ma na hata e sui mmaharaa no hakamaumau ake i aruna te pou roto laatou ni hakatuu raa, alaa tama e hehekau ma na veve ia ma na laakau. ¹³ Tena taatou e me ki kkite te hekau laoi te tama te saaita te Aho Kraiis raa e huri ake te hakamaoni te hehekau te tama raa. Maitaname te ahi raa e me ki huri mai te hekau laoi na tama hakaatoa. Tena te ahi raa e me ki haaite ma tetama raa e hekau laoi hakamaoni. ¹⁴ Kame te ahi raa selavaa te ttuni te hare akoe e hakatuu i aruna te pou roto raa, tena te tama e hakatuu te hare naa e me ki too tetuhana aia. ¹⁵ Emeia kame te ahi raa e ttuni hea akoe ni hakatuu raa, tena akoe e me ki llano na mee raa hakaatoa; e meia akoe hokkoe e me ki sao, e ssau pera ma te tama e hakasao i taha ma te ahi raa.

¹⁶ Hakamaoni roo, kootou e illoa pera ma kootou ko te hare tapu TeAtua, tena TeAnana Tapu TeAtua raa e noho i roto kootou. ¹⁷ Kame he tama e seu te hare tapu TeAtua raa, tena TeAtua e me ki seu te tama naa. Maitaname te hare tapu TeAtua raa e tapu, tena kootou ko te hare tapu Aia.

¹⁸ Auu e samee akoe ki vvare. Kame he tama kootou e hakataakoto ma aia e atamai i te vahine na tiputipu i te maarama nei raa, tena akoe e tau te mee pera ma he vvare i mua kilavaa akoe te isi te atamai hakamaoni ¹⁹ Maitaname na tiputipu te maarama nei e mannatu ma ni tiputipu e atamai raa ko na tiputipu roo e vvare i na karemata TeAtua. Essau pera ma te Launiu Tapu raa e tattara mai,

"TeAtua e tataaiki na tama e atamai raa ma na mattonu koi laatou."

²⁰ Tena teeraa kina i roto te Launiu Tapu raa e mmahu ma,

"TeAtua e iroa pera ma na hakataakoto na tama e atamai raa ni hakataakoto koi e vvare."

²¹ Tera hea taatou selavaa te ahu ite vahi na mee taatou tetama elavaa te ppena raa. Hakamaoni, na mee hakaatoa ni mee kootou. ²² Tena Pol, Apolos, Pita, te maarama nei, te ora, te mate, te ora vahao nei ia ma te ora i muri raa ni mee kootou hakaatoa, ²³ tena kootou ni tama Kraiss, tena Kraiss he tama TeAtua.

4

Na aposol Kraiss

¹ Kootou kimannatu maatou pera ma nitama hehekau Kraiss, tena maatou e tuku ria ki lollohi te hakamaoni TeAtua tera koi huuna ria raa. ² Tena tetama hehekau raa ki huri ake te hakamaoni aia raa kikite tetama hakamaatua aia raa. ³ Anau hoki selavaa te maanatu kame kootou ehakatonutonu anau ite vahi na tiputipu te maarama nei raa, tena anau hoki selavaa tetattara ite vahi na tiputipu anau hokonnau. ⁴ Te hakataakoto anau e maarama roo, e meia te mee raa se huri atu pera ma anau se isi na hai sara. Te Ariki ko te Tama e me ki hakatonutonu anau. ⁵ Ia tena kootou kise tattara te hai sara alaa tama imua te saaita hakamaoni ki hakatonutonu raa e tae mai. Te hakatonutonu hakaoti raa e ttari roo te saaita Te Ariki e me ki hamai, tena Aia e me ki huri mai na mee te pouri e huuna raa, tena ku hakari mai na hakataakoto na tama e isi tera taatou se illoa raa. Tena TeAtua e me ki hakammaha na tama hakaatoa tautari hea laatou ni ppena raa.

⁶ Ite vahi kootou aku taina ma aku kave, anau e too maaua ma Apolos ki tattara hai auna atu na tattara nei ki illoa kootou te hakataakoto hea na tattara nei e tattara atu ma, "Tauttari te hakamaoni na tuua raa." Tena kootou kise tattara ahu teeraa tama, tena ku tiaki teeraa tama. ⁷ Koai tetama e mee akoe ki hakanaaniu iaruna alaa tama? Aiea TeAtua se kou atu na mee hakaatoa akoe e ttino raa? Tena kaa akoe elavaa te ahu pera ma na mee raa sei ma ni hoki?

⁸ Kaa akoe ku isi roo na mee hakaatoa akoe e hihai raa? Akoe ku tuutuulaoi hakamaoni? Akoe ku oti te mee pera ma he tuku, niaina ma maatou sei ma ni tuku? Ia tena anau e hihai koi ma kootou ki tuku hakamaoni ki lavaa maatou te tuku ma kootou hoki. ⁹ Maitaname e mmata pera ma TeAtua e kou mai te hakaoti raa roo i maatou na aposol pera ma nitama ku hakattakia kitaia ki mmate ki mee mo mee te maarama na ensel ia ma na tama hakaatoa te matamata. ¹⁰ Maatou ni vvare ite vahi Kraiss; e meia kootou e atamai e mee kootou e hukui ma Kraiss! Maatou e matanaenna, e meia kootou e ivi! Maatou ku se hihai ria, e meia kootou e hakammaha ria! ¹¹ Te saaita nei maatou ku hikkai, ia ku hiunu; maatou e uruuru na hekau massae, maatou e taai ria hakahaeo, tena maatou e hahaere huri koi inakina hakaatoa. ¹² Maatou e hehekau na mahi roo no matanaenna maatou. Te saaita na tama e kou mai na haeo maatou, tena maatou e kou ake te tauareka, ia te saaita na tama e kou mai na hakalono llihu maatou, tena maatou e hihia koi, ¹³ ia te saaita na tama e hai mai na haeo maatou; maatou e tattara hakaraoi ake koi. Maatou e ssau koi pera ma ni kaina ite maarama nei, tena maatou e ssau pera ma ni mee sakkino koi ite maarama nei, kaamata mai roo imua haere no tae mai te saaita nei.

¹⁴ Anau se mee ma anau e taataa atu na mee nei i kootou ki mee kootou ki nnapa, e meia anau e hihai ki poroporo atu kootou pera ma ni tamalliki anau. ¹⁵ Niaina ma akoe e isi sehui na simata na tama e lollohi akoe i roto te ora akoe ite vahi telotu, e meia akoe e isi koi tetamana hokotahi. Maitaname te ora akoe raa e hukui ma Jisas Kraiss, tena anau

ku mee pera ma hetamana kootou kikou atu te Rono Tauareka raa i kootou. ¹⁶ Tena anau e kainno atu kootou ki tauttari mai na tiputipu anau nei. ¹⁷ Te nei ko te hakataakoto nei koi anau ni kauna ria atu Timoti, he tama roo anau e hakatina hakamaoni te hehekau i te vahi te lotu. Timoti e me ki tattara atu hakaraoi na tuua anau e tautari te saaita nei i roto te ora vahao nei i te huhukui taatou ma Jisas Krai tera anau niakoako i roto na hare lotu na kina hakaatoa raa.

¹⁸ E isi na tama kootou ku kaamata no ahuahu, e mee kootou e mannatu ma anau kuse lavaa te haere atu no mmata kootou. ¹⁹ Kame TeAriki e hihai, tena seroroa anau e me ki haere atu no mmata kootou. Anau hokonnau e me ki haere atu no mmata na tattara ia ma ni mahi peehee na tama hai ahu naa e isi naa. ²⁰ E mee te Hakamaatua ana i te Vaelani raa sei ma he kina te tattara koi, e mea teeraa he kina na mahi. ²¹ Kaa kootou e hihai te mee hee? Anau ki haere atu ma he maea no riki kootou, ma anau ki haere atu ma te laoi ia ma te tauareka?

5

Na tiputipu sakkino i roto te lotu

¹ Tesaita nei anau kurono na tama kutattara ma kuisi namee sakkino roo kuhhura i roto kootou, ia nimee sakkino roo tera na tama ennoho pouri raa se hihhai hoki kippena. Anau erono pera ma eisi te tama e hai mateara ma te avana hakarua te tamana aia raa. ² Kaa kootou elavaa teahu peehee? Kootou etau roo te alloha avare, tena te tama e ppena te mee sakkino naa e tau te hakatuuria itaha ma te kuturana kootou naa. ³ ⁴ Niaina ma te tinotama anau nei e mmao itaha ma kootou, e mea te anana anau raa e noho ma kootou, ia tena i na mahi Jisas Krai TeAriki taatou raa, anau ku oti te tuku ake te sara te tama e ppena te mee esara naa, e mee anau e ssau pera ma he tama ennoho koi ma kootou. Na saaita kootou e kkutu hakaatoa raa, te anana anau raa e kkutu hoki ma kootou i na mahi Jisas TeAriki taatou tera ennoho ma taatou raa, ⁵ tena kootou ki kou ake te tama naa iaa Satan raa ki seua te tinotama te tama naa ki ora te anana te tama naa i te Aho TeAriki e me ki hakatonutonu raa.

⁶ Te mee naa se tonu ma kootou ki ahu! Kootou e illoa te tattara e mee ma, “Na ist moisi raa e lavaa te mee te haraoa hakamoe raa ki hhuta hakaatoa.” ⁷ Kootou ki tiaki na tiputipu sakkino kootou i mua raa, tena kootou hakaatoa e me kittonu. Tena kootou e me ki ssau pera ma he haraoa vahao nei e hakamoe se isi te ist, e mea anau e iroa ma kootou ettonu. Maitaname te kai te Pasova raa ku tanattana, tena Krai te sipsip te Pasova raa ku oti te taia ria no mate. ⁸ Tena taatou kikkai te kai te Pasova taatou raa ma te haraoa se isi te ist raa, te haraoa te tonu ia ma te hakamaoni raa, ia sei ma ko te haraoa e isi te ist tuai na hai sara ia ma na tiputipu sakkino raa.

⁹ I roto te launiu anau nitaataa atu kootou raa, anau e meatu kootou ki se huhukui ma na tama sakkino raa. ¹⁰ Anau se tattara atu i na tama ennoho pouri tera e ppena namee sakkino, ia e mannako, ia e kailallao mahi, ia e hakamarumaru na hatu tipua raa. Kame kootou se hukui ma na tama peenei raa, tena kootou ku tiaki hakaoti na tiputipu hakaatoa i te maarama nei raa. ¹¹ Anau e tattara ma kootou ki se lavaa te huhukui ma te tama e tattara ma aia he tama te lotu, e mea aia e ppena koi namee sakkino, ia e mannako, ia e hakamarumaru na hatu tipu, ia he tama tattara tahi na mee sakkino, ia he tama unu, ia ma te tama kairarao raa. Tena auu se ennoho na na tama peenei raa no kkai.

¹² ¹³ E mea te hakamaoni, te naa sei ma he mee anau ki tattara ma ki hakatonu na hai sara na tama sei ma ni tama te lotu raa. Te Atua e me

ki hakatonutonu na hai sara na tama naa e tautari na tiputipu laatou raa. Emeia kootou etau tetattara ki hakatonu ria koi na hai sara na tama te kuturana kootou naa. Te Launiu Tapu raa ettattara ma, "Hakatuu na tama haeo i roto te kuturana kootou naa i taha."

6

Tiputipu te hakatonutonu

¹ Kame hetama kootou eisi tesara ma teeraa tama telotu, kootou e me ki too te sara naa no kou ake i na tama hakatonutonu na tama e nnoho pouri raa ki hakatonutonu ria te sara naa? Kaa se tiaki na tama telotu raa ki hakatonutonu naea? ² Kootou se illoa ma na tama e ttapu TeAtua raa e me ki hakatonutonu na tiputipu na tama te maarama nei raa? Ia kame kootou e me ki hakatonutonu na tama hakaatoa te maarama nei raa, tena kaa kootou se illoa peehee te hakatonutonu na sara pammee peenaa? ³ Kootou se illoa pera ma taatou e me ki hakatonutonu na ensel? Kaa taatou e me ki hakatonutonu peehee hoki na mee i te maarama nei raa! ⁴ Kame ni sara peenei e hhura atu, tena kootou e me ki too na tama naa no kkave ina tama evvare roo i te vahī telotu raa ki hakatonutonu ria? ⁵ Kootou ku nnapa! Hakamaoni, e me ki isi tetama hokotahi e atamai e noho i roto te kuturana kootou naa tera elavaa te hakatonutonu na sara kootou na tama te lotu raa. ⁶ Emeia teeraa tama telotu e me ki too teeraa tama telotu no kkave i te kot, tena ku tiaki na tama se hakattina telotu raa ki hakatonutonu na sara na tama naa.

⁷ Te hakamaoni roo, na sara kootou eisi ilottonu kootou raa e huri mai pera ma kootou essara roo. Aiea e haeo na tama te mee kootou ki ssara? Kaa e haeo kootou te tiaki na tama ki kailallao niaa kootou eisi? ⁸ Emeia kootou e mee hakahaeko kootou hokkootou, tena ki kailallao na mee alaa tama, niaina roo ma na meeraa ni mee alaa tama telotu. ⁹ Kootou e illoa hakamaoni pera ma na tama hai ssara raa se lavaa te ttae i te Hakamaatua ana i te Vaelani raa. Auu se mee kootou ki vvare; na tama hai huri raa ia ma na tama e hakamarumarū na hatu tipua raa, na tama karemata kailallao raa, na taanata eppena na mee sakkino ma teeraa tanata raa, ¹⁰ na tama e kailallao raa, na tama e mannako raa, na tama e unu mahi raa, na tama tattara haeko alaa tama raa ia ma na tama e haere kailallao raa. Se haitama na tama nei e me kittae i te Hakamaatua ana i te Vaelani raa. ¹¹ Eisi na tama kootou e ssau peeraa hoki. Emeia kootou ku oti te ssorohia no matahua ma na hai sara kootou raa, tena kootou ku too ria pera ma ni tama e ttapu TeAtua, tena na mahi Jisas Krai TeAriki taatou raa ia ma na mahi TeAnana Tapu TeAtua raa e mee taatou no ttonu ma TeAtua.

Te Hare Tapu TeAnana Tapu

¹² Eisi tetama e me kitattara ma, "Anau elavaa teppena na mee hakaatoa anau e maanatu kippena raa." Hakamaoni; e meia se mee ma na mee hakaatoa etaualleka kootou teppena. Anau elavaa tetattara pera ma anau elavaa teppena na mee hakaatoa, e meia anau se lavaa te tiaki he mee hokotahi ki hakamaatua iaruna anau. ¹³ Tena teeraa tama e me ki tattara ma, "Na kai raa ni kai te manava, tena te manava raa he manava koi na kai." Hakamaoni, e meia TeAtua e me ki hakaoti na mee naa hakaatoa. Te tinotama raa seai ma he tinotama e me ki hai huri, e meia teenaa he tinotama e me ki hehekau ma TeAriki, tena TeAriki e me ki tokonaki hea te tinotama raa e hihai. ¹⁴ TeAtua ni hakaora TeAriki i taha ma te mate, tena te Tama raa e me ki hakaora taatou hoki ma na mahi Aia.

¹⁵ Kootou e illoa pera ma na tinotama kootou raa e hukui ma te tinotama Krais. Eaa, anau e me ki too he kina te tinotama Krais raa no hukui ma te tinotama te tama e hai huri? E hainattaa roo! ¹⁶ Kootou se illoa ma kame he tama e paa te tinotama aia raa ma te hine setonu, tena tokoru naa ku mee pera ma he tinotama hokotahi? Te Launiu Tapu raa e tattara hakamatahua mai ma,

“Tokorua na tama e me ki mee pera ma he tama hokotahi.”

¹⁷ Emeia te tama e hukui te tinotama aia ma Krais raa ku hamai no hokotahi ma te Tama raa i te vahi te anana.

¹⁸ Aaua roo itaha ma na mee sakkino. Ni hai sara hoki peeraa te tama e ppena selavaa te mee te tinotama te tama naa ki haeo; e meia te tama e haere hai huri raa e pena te hai sara e haeo roo i te tinotama aia. ¹⁹ Kootou se illoa pera ma na tinotama kootou raa ko te hare tapu TeAnana Tapu tera TeAtua ni kou atu ki noho i roto kootou? Kootou se tino na tinotama kootou hokkootou, e meia kootou ni tama TeAtua, ²⁰ e mee Aia e sui kootou ma te sui e mmaha roo. Tena tiaki na tinotama kootou raa ki hakammaha TeAtua.

7

Te vahiri i te vahi te avvana

¹ Tena te saaita nei taatou ku tattara na hakataakoto kootou ni tattaa mai raa.

Te tama e me kinoho hakaraoi kame aia se avvana. ² Emeia ku tammaki roo na tama ku hai huri, tena na taanata hakaatoa e tau te ssee ni hhine roo ma laaou, tena na hhine raa hoki e tau te ssee ni taanata roo ma laaou. ³ Te tanata e tau te noho hakaraoi ma te hine aia raa, tena te hine raa hoki e tau te noho hakaraoi ma tetanata aia raa, tena tokoru naa ki mee hakaraoi roo laaua hokolaaau. ⁴ Te hine se hakamaatua i te tinotama aia hokoia, e meia teeraa ko te tanata raa e hakamaatua, ia e ssau hoki, te tanata se hakamaatua te tinotama aia hokoia, e meia teeraa ko te hine raa e hakamaatua. ⁵ Koorua ki selavaa te nnoho vvae, e meia koorua e tau te tattara ki tonu i mua pera ma koorua ki vvae hakamariae kilotulotu ake TeAtua, tena ki oti roo koorua ku hakapaa hakaraoi. Te ara nei koorua selavaa te tteiho i na hahaaite Satan, maitaname taatou selavaa te ttuki hea te tinotama raa e hihai.

⁶ Te mee anau e tattara atu nei seai ma he tuua, e meia teenei he mee anau e hakattana atu i kootou. ⁷ Hakamaoni roo anau e hihai ma kootou ki ssau peenei ma anau nei; e meia taatou te tama e isi na hoki TeAtua e kou mai, teeraa tama te hoki peenei, tena teeraa tama e kee te hoki aia.

⁸ Tena kootou na tama hai avvana raa, anau e meatu kootou pera ma e tauareka te nnoho se avvana peenei ma anau nei. ⁹ Emeia kame akoe se varatoa tenohe peenaa, tena akoe ku avana. E tauareka te avana, ka oti te hi avana akoe naa ku mee te hakataakoto raa ki haeo.

¹⁰ Tena kootou na tama hai avvana raa, anau e isi te tuua, ia teenei seai ma he tuua anau, e meia teenei he tuua TeAriki pera ma, te hine selavaa te tiaki te tanata aia raa; ¹¹ e meia kame akoe e tiaki te tanata akoe raa, tena akoe ku noho roo peenaa se avana, kaa seai akoe ku vaakai no tattara hakaraoi ma te tanata akoe raa; ia te tanata raa hoki selavaa te peesia te hine aia raa.

¹² Tena anau e hihai ki meake alaa tama hoki (ni tattara koi anau seai ma ni tattara TeAriki): kame he tanata telotu e avana te hine se hakatina telotu, e meia te hine raa e hihai ma kinnoho laaua ma tetanata aia raa, tena te tanata raa selavaa te peesia te hine naa. ¹³ Tena kame he hine telotu e avana te tanata se hakatina telotu, e meia te tanata raa

e hihai kinnoho laaua ma te hine aia raa, tena te hine raa selavaa hoki te peesia tetanata naa. ¹⁴ Maitaname TeAtua e hakatapu te tanata se hakatina i telotura, e mee te tanata raa ku nnoho laaua ma te hine e hakatina telotura, tena TeAtua e hakatapu hoki te hine se hakatina i telotura, e mee te hine raa ku nnoho laaua ma te tanata e hakatina telotura. Kame TeAtua se hakatapu te tanata ia ma te hine se hakatina i telotura, tena na tamalliki raa e me ki mee pera ma ni tamalliki na tama e nnoho pouri raa, e meia e mee TeAtua e hakatapu na tama raa, tena na tamalliki raa hoki ku ttapu.

¹⁵ Ia tena, kame te tama se hakatina raa kumaanatu ma kipeesia te hakahoa aia raa, tena tiaki aia kipeesia. Tena kame ni hakataakoto peenei ehhura, te tama telotu niaina ma aia hetanata, ia hehine, aia e lavaa koi te tiaki te tama raa ki haere, maitaname TeAtua e hihai ma taatou ki nnoho taualleka. ¹⁶ Na hhine telot; kootou e illoa raa kootou e lavaa te tokonaki na taanata kootou raa ki hakattina? Tena kootou na taanata telotu, kootou e illoa raa kootou e lavaa te tokonaki na hhine kootou raa ki hakattina?

Na tiputipu na ora taatou

¹⁷ Kootou hakaatoa e tau te noho tauttari na hoki TeAriki ni kou atu kootou raa, kissau pera ma te saaita TeAtua ni kanna atu kootou raa. Teenei ko te tuua anau e akoako i roto na hare lotu hakaatoa. ¹⁸ Te tama ku oti te ttuu te hakamaatino e tapu raa e tautari te kanna TeAtua, tena te tama naa se tau te hahai ma ki tokea te hakamaatino aia raa, ia te tama se ki hakamaatino ria raa e tautari hoki te kanna TeAtua, te tama naa se tau te mee ma ki ttuu te hakamaatino e tapu raa. ¹⁹ Maitaname te hakamaatino te tama e isi raa he mee vare koi, tena te tautari na tuua TeAtua raa ko te mee e hakamaatua. ²⁰ Kootou kinnoho koi pera ma te saaita kootou ni hakallono no tauttari te kanna TeAtua raa. ²¹ Akoe ni hehekau ma teeraa tama te saaita TeAtua ni kanna akoe raa. E tauareka koi. Emeia kame akoe e isi te saaita ku mee no ttana ria, tena te saaita naa akoe ku hai na mahi akoe. ²² Maitaname te tama vare e hehekau tera TeAriki ni kanna raa ku ttana ria itevahi TeAriki; ia essau hoki, te tama ettana tera Krai ni kanna raa ku mee mo tama hehekau Aia. ²³ TeAtua e isi te sui e sui taatou, tena auu se mee pera ma ni tamavare e hehekau ma na tama. ²⁴ Aku taina, taatou hakaatoa ki nniti tahi ma TeAtua, essau pera ma kootou ni nnoho mai i mua te saaita TeAtua ni kanna kootou raa.

Te vahiri i te vahii na tama se avvana ia ma na tautukaha

²⁵ Tena ite vahii na tama se avvana tera kootou ni tattaa mai raa: Anau se isi te tattara etoo i TeAriki, e meia anau e kou atu koi te hakataakoto anau pera ma kootou ku hakattina anau e mee te manava aroha TeAriki i anau raa.

²⁶ Ite vahii te haeo te saaita nei raa, anau e maanatu pera ma e tauareka kootou te nnoho koi peenaa ma kootou e nnoho naa. ²⁷ Akoe e isi te hine akoe? Tena auu se hahai ma kipeesia te hine naa. Akoe se ki avana? Tena auu se sесе he avana ma akoe. ²⁸ Emeia kame akoe ku oti te avana, teena seai ma he hai sara akoe e ppena, ia kame he hine se ki avana ria, tena te hine naa hoki se isi te sara. Emeia anau e hihai ki tattara atu na liuna na tama hai avvana kame e isi na aho hakaatoa raa.

²⁹ Aku taina, hea anau e hakataakoto raa e mee peenei, te aho hakaoti raa ku taapiri mai koi, tena te saaita nei na tama hai avvana raa ku tau koi te nnoho pera ma ni tama se hai avana. ³⁰ Tena na tama e tanittani raa ki nnoho koi pera ma laatou se alloha; ia na tama e katakkata raa ki nnoho pera ma laatou se hihhia, tena na tama e suisui na mee raa ki nnoho

pera ma nitama settino namee laatou e suisui raa; ³¹ tena na tama e hehekau ma namee ite maarama nei raa kinnoho pera ma nitama se kapitia i na mee raa. Maitaname na mee hakaatoa taatou ekkite i roto te maarama nei raa se roroa ku seai.

³² Anau e hihai ma kootou ki nnoho taravare ki se hai mannatu. Te tanata se hai avana raa etau te kapitia ma na hehekau TeAriki raa, maitaname te tama raa e me ki hahaivi ki mee TeAriki ki hihia. ³³ Emeia na taanata hai avvana raa e kapitia i na mee i te maarama nei, maitaname te tama raa e hihai ki mee te hine aia raa ki hihia, ³⁴ ia tena na hakataakoto te tama raa e me ki manamana rua. Te tautukaha hine seai naa te taukupu etau te kapitia i na hehekau TeAriki, maitaname aia e hihai ki matahua i te vahi te tinotama ia ma te anana, e mee te hine hai avana raa e me ki kapitia i na mee i te maarama nei, maitaname te hine raa e hihai ki mee te tanata aia raa ki hihia.

³⁵ Anau etattara peenei e mee anau e hihai kitokonaki kootou. Anau se hahaivi ma ki mee na mee raa ki hainattaa ma kootou. Emeia anau e hihai ma kootou kippena hea etonu ia ma hea etauareka, ia ki se tammaki na hakataakoto, tena ku hoki ake kootou hokkootou ki hehekau ma TeAriki.

³⁶ Ia ite vahi te taupeara laua ma te taukupu e hakamattino ma ki avvana, tena ki oti ku mannatu ma laua ku se lavaa te avvana raa: kame te taupeara raa e maanatu ma na tiputipu aia e huriake te taukupu raa e haeo, e meia te manako aia te taukupu raa e hai mahi, tena aia ku hihai ma laua ki avvana koi, tena tokorua naa etau te tauttari te hakataakoto te taupeara raa no avvana. Hea te taupeara raa ni ppena raa se isi te hai sara. ³⁷ Emeia kame se hai tama e usuusu te taupeara raa, tena te taupeara raa ku mee te maanatu aia ma kise avana, tena kame aia e mmaharoo i roto te hakataakoto aia hea aia e hihai kippena raa, tena aia ku se lavaa te avana te taukupu raa. ³⁸ Tena te taupeara e avana raa e ppena te mee e tauareka, tena te taupeara se avana raa e ppena te mee e tauareka roo.

³⁹ Te hine hai avana se ttana ki avana teeraa tanata kame te avana aia raa koi ora. Emeia kame te tanata aia raa ku mate, tena te hine naa ku lavaa te avana he tanata peehee aia e manako, e meia kame teena he tanata e hakatina hoki ite lotu. ⁴⁰ Ia kame te hine raa e noho peeraa se avana, te hine naa e me ki noho hihia roo. Teenei te maanatu anau, tena anau hoki e maanatu ma TeAnana Tapu TeAtua raa e noho i roto anau.

8

Na tama se hakattina mahi

¹ Tena te saaita nei anau e hihai ki tattara atu i te vahi na kai na tama e hoki ake na hatu tipua tera kootou ni tattaa mai raa.

Te mee nei e hakamaoni roo pera ma “taatou hakaatoa e isi na illoa”, pera ma na tama raa e tattara. Tena na illoa peenei raa e mee te tama ki hai ahu, e meia te laoi raa e me ki haere no hai mahi roo. ² Na tama e mannatu ma laatou e isi na illoa na mee raa ko na tama roo se isi na illoa pera ma laatou e mannatu ma laatou e isi raa. ³ Emeia TeAtua e iroa laoi te tama tera e laoi Aia raa.

⁴ Ia tena i te vahi te kkai na kai na tama e hoki ake na hatu tipua raa: taa-tou hakaatoa e illoa pera ma na hatu tipua raa seai ma ni atua hakamaoni i roto te maarama nei; taatou e illoa hoki pera ma TeAtua Hokoia koi e hakamaoni. ⁵ Niaina ma e isi tammaki namee na tama e hakammaha ma ni atua i te vaelani ia ma te maarama nei, ia niaina roo ma e tammaki

hoki na atua ia ma na ariki, ⁶ e meia taatou e isi koi TeAtua hokotahi, te Tamana ia ma te Tama ni pena iho na mee hakaatoa raa, tena taatou e ora koi i te Tama raa, tena e isi hoki TeAriki hokotahi, Jisas Kraiis te Tama tera na mee hakaatoa nippena mai i na mahi Aia raa, ia taatou e ora koi i na mahi te Tama raa.

⁷ Emeia se mee ma na tama hakaatoa e illoa te hakamaoni nei. Alaa tama koi mamannatu koi na hatu tipua, ia te saaita laatou e kkai na kai laatou e hoki ake na hatu tipua raa, na tama raa ku mannatu ma na kai raa ni kai na hatu tipua, tena laatou ku mamannatu haeo, tena ku mannatu hoki ma laatou ku ssara e mee na kai laatou e kkai raa. ⁸ Ia tena na kai raa se lavaa te mee te nnoho taatou ma TeAtua raa ki tauareka; kame taatou se kkai na kai raa, taatou se lavaa te llano ni mee, tena kame taatou e kkai na kai raa, taatou se lavaa hoki te too ni mee.

⁹ Emeia hakamattonu, auu se mee ma akoe ettana te ppena na mee hakaatoa, tena ma akoe ku mee na tama se hakattina hai mahi raa ki hai ssara. ¹⁰ Kame he tama te hakattina aia raa se hai mahi e kite akoe, te tama ma “e hakattina raa”, e kai i roto na hare aitu na hatu tipua raa, tena kaa hea akoe e ppena raa kame se lavaa te mee te hakataakoto te tama naa ki ivi no kai na kai na tama e hoki ake na hatu tipua raa? ¹¹ Tena te iroa akoe raa e mee te hakattina teeraa taina akoe, te tama Kraiis ni mate hoki ma aia raa kirano. ¹² Ia tena akoe e ppena te mee e ssara kame akoe e mee te hakattina teeraa tama no sara, tena te tama raa ku ppena hea aia e maanatu ma e sara raa, tena akoe hoki ku sara i na karemata Kraiis. ¹³ Ia tena kame na kai raa e mee teeraa tama telotu no hai sara, tena anau ku se lavaa hoki te kai na punnoki ki se lavaa anau e mee teeraa taina anau ki hai sara.

9

Na mahi ia ma na hehekau te aposol

¹ Aiea anau sei ma hetama ettana? Eaa, anau sei ma he aposol Kraiis? Anau ni mee raa se kite Jisas TeAriki taatou raa? Kaa kootou ku hakattina naa sei ma ko na hehekau anau ma TeAriki raa? ² Niaina alaa tama se hakattina ma anau he aposol, e meia kootou e illoa! E mee kootou e hukui na ora kootou raa ma TeAriki, tena na ora kootou raa e huri ake te hakamaoni pera ma anau he aposol.

³ Te saaita na tama e tattara haeo anau, tena anau e tattara ake na tama raa i te vahi anau hokonnau. ⁴ Eaa, anau se tau te haanai ria, ia te haa unu ria e mee na uata anau ni ppena raa? ⁵ Eaa, anau se tau te tautari na tiputipu alaa aposol ma te taina TeAriki raa ia ma Pita no too he avana ma anau i telotu ki hahaere maaua i na horau anau e hahaere raa? ⁶ Eaa, te nei ko maaua ma Banabas koi e me ki hehekau ki tokonaki te nnoho maaua nei?

⁷ Eisi na tamappuhu e lavaa tesui na kai laatou hokolaatou kioo no ppuhu? Eisi na tama ettori na kai, tena laatou ku se lavaa te kkai na kai laatou ni ttori raa? Eisi na tama lollohi na manu tera se lavaa te unu na vai uu na sipsip laatou e lollohi raa?

⁸ Anau hokonnau se isi te hakaoti na tattara hai auna anau e tattara te aho ma te aho raa, e mee na tuua raa e tattara te mee hokotahi nei koi. ⁹ Taatou e ppau i roto na tuua Moses ma, “Auu se nnoa he mee kippui te maihu te bulmakau raa te saaita aia e lakalaka vaa aruna na hua raa ki hopo na penu raa i taha.”

Eaa, TeAtua e maanatu hai mahi te manu raa? ¹⁰ Eaa, te hakataakoto te tattara raa se tattara koi taatou? Noo, na tuua raa e tattara mai taatou.

Na tama e tui raa ia ma na tama e ttori na kai raa e tau te hakattina pera ma laatou e me ki too na tuhana laatou i na kai raa. ¹¹ Maaua e ttori na hua TeAnana Tapu raa i roto kootou. Eaa, emmaha roo kame maaua e kainno atu kootou ki tokonaki maaua? ¹² Kame alaa tama elavaa te nnoho no kkira atu kootou ki tokonaki laatou, tena kaa maaua se isi hoki na mahi i aruna na tama raa ki kkira atu kootou ki tokonaki maaua?

Emeia maaua se hihai ki nnoho koi no kkira atu kootou. Maaua ku too na mee hakaatoa ki se lavaa he mee hoki e ttuu vaa mua te Rono Tauareka Jisas raa. ¹³ Hakamaoni kootou e illoa pera ma na tama e hehekau i roto na Hare Tapu raa e too na kai laatou raa i roto te Hare Tapu, tena na tama e hoki na hoki i aruna na olta raa e too na tuhana laatou i na hoki raa. ¹⁴ Ia e ssau hoki, TeAriki ni tattara mai pera ma na tama e takutaku te Rono Tauareka raa e tau te too na tuhana laatou i na hehekau laatou ni ppena raa.

¹⁵ Emeia anau se hihai ki kainno atu kootou i te vahi anau, ia anau se taataa atu kootou vahao nei ma kikou mai ni mee ma anau. Anau e tau koi te mate i mua! Se hai tama e lavaa te hakatike na tattara ahu anau nei no mee ma ni tattara vare koi. ¹⁶ Anau se tonu te ahu pera ma anau e takutaku te Rono Tauareka raa. Emeia anau e kauna ria ki ppena te mee nei. Ia tena anau e me ki haero roo kame anau se takutaku te Rono Tauareka raa! ¹⁷ Kame anau e hihai ki hehekau marino i te vahi anau hokonnau, tena anau e me ki kkira atu kootou ki sui anau; e meia anau e hehekau, maitaname TeAtua ni hirihiri anau ki ppena te hehekau nei. ¹⁸ Kaa he sui peehee anau e too? Teenei he meana koi ki takutaku atu te Rono Tauareka raa se isi te sui, ia ki se mee ma anau e isi na mahi i te vahi te hehekau anau ma te Rono Tauareka raa.

¹⁹ Se hai tama e hakamaatua anau, tena anau e ttana roo; e meia anau e mee ma anau hokonnau ki hehekau ma na tama hakaatoa, ki lavaa anau te tokonaki tammaki na tama ki hakattina. ²⁰ Te saaita anau e hehekau ma na Jiu raa, anau e noho pera ma he Jiu ma ki lavaa anau te tokonaki tammaki na tama. Niaina anau se noho i raro na tuua Moses, anau e noho koi pera ma anau ni noho te saaita anau ni hehekau ma na tama e nnoho i raro na tuua raa ma ki lavaa anau te tokonaki na tama raa. ²¹ Ia e ssau pera hoki, te saaita anau ni hehekau ma na tama sei ma ni Jiu raa, anau e noho pera ma he tama sei ma he Jiu, tena ki se tautari na tuua na Jiu raa ma ki lavaa anau te tokonaki na tama sei ma ni Jiu raa. Te mee nei se mee pera ma anau se tautari na tuua TeAtua raa; anau e tautari hakamaoni na tuua Krai. ²² Anau e nnoho ma na tama se hakattina hakamaoni raa, tena anau e noho hoki pera ma he tama se hakatina ma ki lavaa anau te tokonaki na tama raa. Ia tena anau e mee pera ma he tama koi na tama hakaatoa ma ki lavaa anau te kou ake he tokonaki peehee anau e lavaa ki tokonaki alaa tama ki too te ora hakamaoni raa. ²³ Anau e ppena na mee nei hakaatoa raa e mee anau e hihai ma te Rono Tauareka raa ki ttoha i na kina hakaatoa.

²⁴ Kootou e illoa pera ma tammaki na tama e me ki huro te haiva, e meia he tama hokotahi koi e me ki mua. Tena taatou ki huro na mahi taatou ki ttae i te kaha. ²⁵ Natama hakaatoa e koukkou ki huro te haiva raa e koukkou na mahi ma ki lavaa laatou te too na haiva tera e me kioti kuppara raa koi; e meia taatou e me ki huro ki too na haiva tera e me ki mmoe tahi se isi te hakaoti raa. ²⁶ Tera hea anau e tere tahi ma ki tae i te kaha raa, ia anau e ssau hoki pera ma na tama e ppuhu tera se hihai ma na rima anau e pehipehi raa ki laka. ²⁷ Anau e tukituki te tinotama anau raa ki tautari hakamaoni hea e tonu, kaoti alaa tama ku tauttari na tattara anau ni takutaku raa, tena anau ku se iroatia te Aho naa.

10

Na poroporo i te vahi na hatu tipua

¹ Aku taina ma aku kave, anau e hihai ma kootou kimannatu hea nikapihiake inatipuna taatou imua tera nitauttari Mosesraa. Natama raa ehahaere hakaraoi roo ma tepukureurehu raa, tena ki oo hakaraoi roo vaa roto te Moana e Mmeer^a. ² Na tama raa hakaatoa e too te hakoukou tapu i roto te pukureurehu ia ma te lottai raa pera ma ni tama tauttari Moses. ³ Na tama raa hakaatoa ni kkai te haraoa e tapu raa, ⁴ tena ki unu te vai e tapu raa. Na tama raa e unu te vai e hamai i roto te hatu e tapu tera ehahaere ma laatou raa, tena te hatu naa ko Krai. ⁵ Emeia te saaita naa TeAtua se hihia roo alaa tama na tama naa, tena na tinotama na tama ni mmate raa ku masseu huri vaa roto te kina e tuu mahoa raa.

⁶ Tena na mee nei ku mee pera ma ni mee e akoako mai taatou, kiporoporo mai taatou kise hihai na mee sakkino pera ma na tama te saaita raa ni ppena raa, ⁷ ia kise hakamarumaruru na hatu tipua pera ma na tama te saaita raa ni hakamarumaruru raa. Essau pera ma te Launiu Tapu raa e tattara mai ma,

“Na tama raa e nnoho ma ki kkai te kai e rahi, tena te unu raa ku mee na tama raa ki ppena na tiputipu sakkino.”

⁸ Taatou kise ppena na tiputipu settonu pera ma alaa tipuna taatou ni ppena i mua raa no mmate tipu rua ma toru na simata (23,000) na tama te saaita naa i roto te aho hokotahira. ⁹ Taatou selavaa te hahaaite TeAriki pera ma alaa tipuna taatou i mua raa. Na tama raa ni uutia ria na laponu no mmate. ¹⁰ Taatou selavaa te tamumu pera ma alaa tipuna taatou i mua raa, e mee te ensel te mate raa ni haere iho no taa na tama raa no mmate.

¹¹ Na mee nei hakaatoa ni kapihi ake i na tama raa ma ki poroporo mai taatou killoa, tena na tama etattaa mai na meeraa pera ma ni hakamaataku taatou. E mee taatou e nnoho te saaita te maarama nei ku hamai i te hakaotiote.

¹² Kame akoe e maanatu pera ma akoe e ttuu mmou i te hakatina akoe, tena akoe ki hakamattonu ka oti akoe ku tteihu i na hahaaite. ¹³ Na hahaaite hakaatoa akoe e ttiri raa ko na hahaaite na tama hakaatoa e ttiri tahi raa. Emeia TeAtua se ssiri na tattara hakamaoni Aia ni hakamoe raa, tena Aia selavaa te tiaki akoe ki hahaaite ria ki raka i aruna ma na mahi akoe, ma kilavaa akoe e ttuu mmou. Te saaita akoe e ttiri na hahaaite, TeAtua e me ki kou atu na mahi akoe ki ttuu mmou, tena ku kou atu hoki he ara ki hakasao i taha ma na hahaaite naa.

¹⁴ Ia tena, aku soa laoi; hakalluu i taha ma na tama e hakamarumaruru na hatu tipua raa. ¹⁵ Anau e tattara atu kootou na tama e atamai raa ki hakatonotonu hokkootou ma na tattara anau nei. ¹⁶ Te saaita taatou e unu te kapu TeAtua ni hakatapu i te kai TeAriki raa, taatou e vaevae hoki te toto Krai. Tena te saaita taatou e ttohi te haraoa raa no kkai raa, taatou e vaevae hoki te tinotama Krai. ¹⁷ Maitaname teeraa he haraoa hokotahi koi, tena taatou hakaatoa niaina ma taatou e tammaki, taatou he tinotama hokotahi hoki, e mee taatou hakaatoa e vaevae te haraoa hokotahi raa.

¹⁸ Mannatu na tiputipu na tama Israelraa; na tama ni kkai hea na tama raa ni hoki ake TeAtua i aruna na olta te saaita laatou ni kkutu hakaatoa nolotu raa. ¹⁹ Kootou e illoa hea anau e hakataakoto? Anau e hakataakoto pera ma na hatu tipua ia ma na kai kootou e hoki ake

* **10:1** 10.1 te kina nei e mmou ma, ‘te Moana e Mmeer,’ alaa kina i roto te Launiu Tapu e mmou ma, ‘te Lottai e Mmeer’

na hatu tipua raa seai ma ni mee hakamaoni. ²⁰ Anau e tattara na kai natama ehoki iaruna na olta natama se hakattina TeAtuaraa, tena na kai raa ni kai ehoki ake na tipua sakkino, seai ma TeAtua. Tena anau se hihai ma kootou ki hukui ma na tipua naa. ²¹ Kootou selavaa te unu te kapu TeAriki raa, tena ma ku unu te kapu na tipua raa hoki; kootou selavaa te kkai i aruna te olta TeAriki raa, tena ma ku kkai na kai i aruna na olta na tipua raa. ²² Eaa, taatou e hihhai ki hakasanosano TeAriki? Eaa, taatou e mannatu ma na mahi taatou raa e llaka i aruna na mahi Tama raa?

²³ Na tama e tattara ma, "Taatou e ttana koi te ppena na mee hakaatoa." Te mee naa e hakamaoni, e meia se mee ma na mee hakaatoa e taualleka. "Taatou e ttana te ppena na mee hakaatoa", e meia semee ma na mee hakaatoa e lavaa te tokonaki na ora taatou. ²⁴ Auu se haere sesee ma ki tauareka koi akoe, e meia sesee hoki te tauareka alaa tama.

²⁵ Kootou e ttana te kkai na punnohi hakaatoa na tama esuisui i na maket raa, e meia auu sevahihhiri kame akoe eisi te hakataakoto.

²⁶ Maitaname te Launiu Tapu raa e tattara ma, "Te maarama nei ia ma na mee hakaatoa i roto te maarama nei raa ni mee TeAtua."

²⁷ Kame he tama se hakatina TeAtua e hakkoro akoe, tena akoe ku maanatu ma ki oo koorua, tena akoe kukai koi hea te tama naa e pare atu raa, ia auu sevahihhiri kame akoe eisi te hakataakoto. ²⁸ Emeia kame he tama e meatu akoe ma, "Na kai nei ku oti te hoki ake na hatu tipua," tena akoe selavaa te kai na kai naa kilavaa akoe te tokonaki te tama e meaturaa, ia kitau hoki ma te hakataakoto akoe, ²⁹ ia semee ma hea akoe e hakataakoto raa koi, e meia ki tokonaki te hakataakoto te tama e tattara atu akoe raa.

Tena kame teeraa tama e vahiri atu ma, "Kaa anau e me ki ttana peehee te saaita te hakataakoto teeraa tama e ppui vaa mua raa? ³⁰ Kame anau ehakammaha TeAtua inakai anau ekairaa, kaa teeraa tama e lavaa peehee te tamumu i te vahi na kai anau e hakammaha ake TeAtua raa?"

³¹ Ia tena, hea akoe e ppena, niaina akoe e kai ia e unu, ppena na mee naa i na mahi TeAtua. ³² Nnoho hakaraoi ki selavaa kootou te nonnoho hao ma na Jiu raa, ia na tama seai ma ni Jiu raa ia ma te hare lotu TeAtua raa.

³³ Tauttari hea anau e ppena; anau e hahaiivi ma ki mee na tama hakaatoa ki hihhia i na mee anau e ppena raa, tena anau se maanatu koi te tauareka anau, e meia anau e maanatu hoki te tauareka na tama hakaatoa kilavaa anau te tokonaki na tama raa ki ora.

11

¹ Tena tauttari na tiputipu anau, e ssau pera ma anau e tautari na tiputipu Krai raa.

Tiputipu na hline te lotu

² Anau e hakammaha kootou, maitaname kootou e mannatu tahi anau, tena ki tauttari na akoako anau ni akoako atu kootou raa. ³ Emeia anau e hihai ma kootou kimannatu pera ma Krai e hakanaaniu iaruna na taanata hakaatoa, ia na taanata raa e hakananniu iaruna na hline laatu raa, tena TeAtua e hakanaaniu i aruna Krai. ⁴ Tena kame he tanata e uhi te pohouru aia te saaita aia e lotu ia ma te saaita aia e takutaku ake na tattara TeAtuaraa inatama hakaatoaraa, te tama naa e hakanapa Krai. ⁵ Tena te hine se uhi te pohouru aia raa te saaita aia e lotu ia ma te saaita aia e takutaku ake na tattara TeAtua raa i na tama hakaatoa raa, te hine naa e hakanapa te avana aia raa, tena te hine se uhi te pohouru aia raa se kee ma te hine te pohouru aia raa e tahi no mmore raa. ⁶ Kame

he hine se uhi te pohouru aia, tena te hine naa e tau koi te ttuu te rouru aia raa ki mmore. Te ttuu ia ma te tahi te pohouru te hine no mmore raa he mee roo e hakannapa, tena te hine raa e tau koi te uhi te pohouru aia raa. ⁷ Na taanata se tau te uhi na pohouru laatou raa, e mee te tanata raa e huri mai tetipu ia ma na mahi TeAtua. Tena te hine raa e huri mai na mahi te tanata; ⁸ maitaname TeAtua se pena mai te tanata raa i te hine, e meia te hine raa e pena mai i te tanata. ⁹ Tena TeAtua se pena te tanata raa ma ki kou ake te hine raa; e meia TeAtua e pena te hine raa ma ki kou ake te tanata. ¹⁰ E mee na ensel raa e kkite hoki, tena na hhine raa e tau te uhi na pohouru laatou raa ki huri ake pera ma laatou e nnoho iraro na mahi na taanata laatou raa. ¹¹ Ia i roto na ora taatou ma TeAriki, te hine raa se noho itaha ma te tanata, tena te tanata raa se noho itaha ma te hine. ¹² E mee te hine raa e pena mai i te tanata, ia essau hoki, te tanata raa e haanau mai i te hine; e meia teeraa ko TeAtua e pena iho na mee roo hakaatoa.

¹³ Mamannatu hakaraoi ma e tauareka na hhine raa ki se uhi na pohouru laatou raa te saaita laatou elotu ake TeAtua i roto telotu na tama hakaatoa raa. ¹⁴ Na tiputipu taatou i te maarama nei raa e huri mai taatou pera ma te tanata rourulloa raa e hakannapa, ¹⁵ e mee na rouru elloa raa he ata na hhine. TeAtua e kou ake na rouru elloa raa i na hhine ma ki uhi na pohouru laatou raa. ¹⁶ E meia kame hetama e hihai ki hakatauttu ma anau te hakataakoto nei, tena anau elavaa koi te meatu pera ma taatou ia ma na hare lotu TeAtua raa se isi na tiputipu peenei i te vahi te hakamarumaru.

Te Kai TeAriki

(Matiu 26.26-29; Mak 14.22-25; Luk 22.14-20)

¹⁷ I roto na tattara poroporo nei, anau se hakammaha kootou, e mee te kutukutu kootou ma ki lotu raa e haeroo, se mee ma e tauareka. ¹⁸ Te kaamata raa anau erono pera ma e isi na kuturana i roto kootou e hakataukaa ma kootou na saaita kootou e kkuu raa, tena anau e hakatina ma kame e hakamaoni. ¹⁹ (Ia se lavaa te raka, e me ki isi roo na haeroo i roto kootou ma ki kkite kootou ma ko na tama hee e ttonu.) ²⁰ Te saaita kootou e kkuu hakaatoa pera ma he kuturana hokotahi ma ki kikai raa, kootou se mee ma e kikai te kai tapu TeAriki raa. ²¹ Maitaname te saaita kootou e kikai raa, kootou e kikai huri koi, tena alaa tama ku nnoho hikkai, tena alaa tama ku unu no vvare roo. ²² Kootou se isi na hare te nnoho no kikai ia ma no unu? Eaa, kootou e me ki huri ake te se hihai kootou i na tama te lotu, tena ku mee na tama hakaalloha raa ki nnapa? Kootou e hihai ma anau ki tattara atu kootou peehee i te mee nei? Eaa, anau ki hakammaha kootou? Se lavaa roo!

²³ E mee anau e too na tattara TeAriki raa, tena ki hakatae atu i kootou: pera ma TeAriki Jisas, te poo Judas ni hakari ake Aia i na tama haeroo raa, Tama raa e too te muri haraoa raa ²⁴ no hakammaha ake TeAtua, tena ki ttohi te haraoa raa, tena ki meake, "Teenei ko te tinotama Anau tera Anau e kou atu ki tokonaki kootou. Ppena peenei ki mannatu kootou Anau." ²⁵ Na tama raa ni kikai roo no oti, tena Tama raa ku too te kapu raa, tena ki meake pera ma Aia ni meake raa hoki ma, "Teenei ko te kapu te tattara e ivi vahao nei TeAtua tera e moe i roto te toto Anau raa. He saaita peehee kootou e unu te kapu nei, kootou ku mannatu Anau."

²⁶ Te hakataakoto nei e mee peeraa ma na saaita hakaatoa kootou e kikai te haraoa nei raa, tena ki unu te kapu raa, kootou e tauhano te huri ake te mate TeAriki raa haere ki tae roo te saaita Aia e me ki vaakai mai raa. ²⁷ Te mee nei e mee pera ma kame hetama kootou ekai te haraoa

TeAriki raa, tena ki unu te kapu Aia raa ma te hakataakoto se tonu ma te Tama raa, tena te tama naa ku sara ite vahi te tinotama, ia ma te toto TeAriki raa. ²⁸ Ia tena kootou ki tilottilo hakaraoi na ora kootou raa i mua, tena kootou ku lavaa te kikai te haraoa raa, tena ku unu te kapu raa. ²⁹ Maitaname kame hetama se hakammaha te tinotama TeAriki raa te saaita aia ekai te haraoa, tena ku unu te kapu raa, TeAtua eme ki hakatonutonu te tama naa. ³⁰ Tera hea tammaki na tama kootou e lavvea no matanaennae, tena tammaki ku oti te mmate. ³¹ Kame taatou e tilottilo hokotaatou i mua, TeAtua selavaa te hakatonutonu taatou. ³² Emeia TeAriki e hakatonutonu no poroporo taatou ma ki selavaa taatou te hakatonutonu ria hakapaa ma te maarama nei.

³³ Ia tena, aku taina, te saaita kootou ekkutu ma kikkai te kaitapu TeAriki raa, kootou ku hakattari kikaatoa kootou hakaatoa. ³⁴ Tena kame ni tama kootou ku hikkai, kootou ku kikai i na hare ki selavaa TeAtua te hakatonutonu kootou te saaita kootou ekkutu hakaatoa raa. Tena ite vahi alaa hakataakoto, anau e me ki hakatonu na hakataakoto naa te saaita anau e tae atu kootou raa.

12

Na hoki TeAnana Tapu

¹ Te saaita nei taatou kitattara na mee kootou ni tatta mai ite vahi na hoki TeAnana Tapu raa.

Aku taina, anau e hihai ma kootou ki illoa te hakamaoni na mee nei. ² Kootou e illoa pera ma te saaita kootou koi nnoho pouri raa, kootou ni hakattaki sara ria tammaki na saaita ma ki hakamarumaru na tipua se isi na ora raa. ³ Anau e hihai ki meatu kootou pera ma te tama e hakattaki ria TeAnana Tapu raa selavaa te tattara ma, "Anau e tuku te haeo Jisas!", tena se hai tama e lavaa te tattara ma, "Jisas ko TeAriki," kame TeAnana Tapu raa se hakattaki aia.

⁴ E isi tammaki na hoki e ttapu, e meia teenaa ko TeAnana Tapu hokotahi naa koi e kou ake na hoki raa i na tama. ⁵ E tammaki na hehekau koi mmoe, e meia taatou e hehekau ma TeAriki hokotahi naa koi. ⁶ E tammaki na illoa kippena na mee, e meia teenaa ko TeAtua hokotahi naa koi e kou mai na illoa raa. ⁷ TeAnana Tapu e huri mai na mahi Aia i roto taatou hakaatoa ma ki tokonaki na tama hakaatoa. ⁸ TeAnana Tapu e kou ake teeraa tama na mahi ki tattara mai na tattara te atamai, tena teeraa tama, TeAnana Tapu e kou ake na mahi ki iroa na mee hakaatoa. ⁹ TeAnana Tapu hokotahi naa koi e kou ake te hakatina te tama, tena ki kou ake teeraa tama na mahi ki tokonaki na tama lavvea raa ki taualleka. ¹⁰ TeAnana Tapu raa e kou ake teeraa tama na mahi ki ppena na mirakol, tena ki kou ake teeraa tama na mahi ki takutaku na tattara TeAtua raa, tena ki kou ake teeraa tama na mahi ki iroa ma te hoki raa e hamai TeAnana Tapu ma sei. Tena teeraa tama Aia e kou ake te hoki ki tattara na tattara e kkee, tena Aia e kou ake teeraa tama te iroa ki hakari mai na hakataakoto na tattara raa. ¹¹ Emeia teenaa ko TeAnana Tapu hokotahi naa koi e ppena na mee nei hakaatoa; ia ki tautari hea Aia e hihai, tena Aia e kou ake tammaki na hoki e kkee i na tama.

Te tinotama Krai

¹² Krai essau pera ma hetinotama hokotahi tera e isi tammaki na paa kina; teeraa he tinotama hokotahi koi, niaina ma te tinotama raa e tammaki na paa kina e huhukui ake. ¹³ Taatou hakaatoa e ssau peeraa hoki, niaina ma taatou ni Jiu, ia ni tama sei ma ni Jiu, niaina ma taatou

ehehekau ma natama, ia niaina ma taatou nitama ettana, TeAnana Tapu hokotahi naa kuoti te hakoukoutapu taatou ki hukui peeraa ma he tinotama hokotahi, tena taatou hakaatoa kuoti te unu TeAnana Tapu hokotahi naa.

¹⁴ E mee tetinotama raa seai ma hetinotama hokotahi koi, e mea tetinotama raa e tammaki na paa kina. ¹⁵ Kame te vae raa e tattara ma, "E mee anau seai ma herima, tena anau seai ma he paa kina tetinotama raa," niaina ma te vae raa e tattara peehee, e mea aia e hukui ake hoki ma i te tinotama raa. ¹⁶ Tena kame te katarina raa e tattara ma, "E mee anau seai ma he karemata, tena anau seai ma he paa kina hoki tetinotama raa," niaina ma te karemata raa e tattara peehee, e mea aia e hukui ake hoki i te tinotama raa. ¹⁷ Kame te tinotama raa hakaatoa he karemata koi, tena kaa te tinotama raa e lavaa te rono peehee? Ia kame tetinotama raa he katarina koi, tena kaa te tinotama raa e lavaa te hunu peehee na mee? ¹⁸ TeAtua e pena te tinotama, tena ki huhukui ake na paa kina raa ki tipu te tinotama raa peenei ki tautari te hihai Aia. ¹⁹ E me ki se lavaa te isi te tinotama kame te tinotama raa hakaatoa he vae. ²⁰ Tera hea e isi tammaki na paa kina, e mea te tinotama raa e hokotahi koi.

²¹ Ia tena te karemata raa selavaa te meake terima raa ma, "Anau se hihai akoe ki tokonaki anau!" Tena te pohouru raa selavaa te meake te vae raa ma, "Anau kuse hihai akoe ki tokonaki anau." ²² Mannatu hakaraoi, na tinotama taatou nei selavaa te tuttuulaoi kame na paa kina na tinotama taatou e mee ma e pammeeraa e seai; ²³ ia tena na paa kina taatou e mee ma e pammeeraa ko na kina taatou kame elollohi hakaraoi raa roo, ia na kina te tinotama e tiputipu hao raa ko na kina taatou e hakasessere raa roo, ²⁴ tena taatou selavaa hoki te lollohi na paa kina e tuttuulaoi raa. TeAtua Hokoia e hukui te tinotama raa ki kaatoa, ki lavaa na paa kina e tuttuulaoi raa te hakammaha na paa kina e tuttuulaoi raa. ²⁵ Ia tena seisi te hakataukaa i roto te tinotama, e mea na paa kina raa hakaatoa e hakataakoto mmaha hokolaatou. ²⁶ Kame he kina hokotahi i roto te tinotama raa e hakalono llihu, na kina hakaatoa e me ki hakalono llihu, ia kame he kina hokotahi e hakammaha ria, tena na kina raa hakaatoa e me ki hihhia.

²⁷ Kootou hakaatoa ko te tinotama Krais, tena taatou hakaatoa e hukui ma te tinotama Tama raa. ²⁸ Iroto na hare lotu, TeAtua kuoti te hakamoemoe tonu na mee roo hakaatoa, na aposol raa kaamata, tena te hakarua raa ko na profet, tena te hakatoru raa ko na tisa, tena na tama e ppena na mirakol raa e pare ake, tena na tama TeAtua e kou ake na mahi ki tokonaki na tama lavvea ki taualleka raa ia ma na tama e tattara na tattara ekkee raa. ²⁹ Seai ma na tama hakaatoa ni aposol, ia hakaatoa seai ma ni profet, tena hakaatoa seai ma ni tisa. Seai ma na tama hakaatoa e isi na mahi TeAtua kippena na mirakol, ³⁰ ia ki tokonaki na tama lavvea raa ki taualleka, ia ki tattara na tattara ekkee ia ma ki hakari mai na hakataakoto na tattara ekkee raa. ³¹ Anau e me ki huri atu kootou na hoki e hakananniu.

Ia teenei ko te ara hokotahi koi e tauareka anau e me ki huri atu.

13

Na tiputipu te laoi

¹ Niaina ma anau e iroa te tattara na tattara taatou na tama ia ma na tattara na ensel raa, e mea kame anau seisi te laoi, tena na tattara anau raa e me kissau koi pera ma tetani te pelo na tama e likiliki ma

te muri katana raa. ² Niaina ma anau e isi te hoki ki takutaku, ia niaina ma anau e isi te iroa ia ma te atamai i na hakataakoto e huuna ria raa, ia niaina ma anau e isi te hakatina kikkene na mouna, e meia kame anau se isi telaoi, tena anau he mee vare koi. ³ Niaina ma anau e vaevae na hekau anau raa hakaatoa, tena ki hoki ake te tinotama anau raa i na tama ki ttuni, e meia kame anau se isi telaoi, tena namee anau nippena raa selavaa te tokonaki anau.

⁴ Te pasemmu ia ma te kai marie raa e huri mai telaoi; ia sei ma ko te manava kkere, te hakatannata ia ma te ahu; ⁵ telaoi se isi na tiputipu sakkino, ia se isi te kai manako, ia se isi te manava haeo; te laoi se mee ma akoe ki mamaanatu na mee natama nippena e sara i akoe raa. ⁶ Telaoi se mee ma akoe ki hihia i na mee e ttonu hakamaoni. ⁷ Te laoi se isi te hakaoti, tena telaoi e isi te hakatina, te noho varatoa ia ma te laumarie tera se lavaa te oti.

⁸ Telaoi e moe tahi na vahao hakaatoa. E isi na tattara taualleka, e meia na tattara raa se mmoe roroa; ia e isi na hoki ki tattara na tattara e kkee, e meia na hoki raa e me ki oo no oti, tena e isi na illoa, e meia na illoa raa e me ki oo no sei. ⁹ Maitaname na hoki taatou i te vahi te illoa ia ma na hoki na tattara hakamaoni raa se kaatoa; ¹⁰ e meia te saaita te hakamaoni raa e tae mai, tena na mee se kaatoa raa e me ki oti.

¹¹ Te saaita anau koi tamariki raa, na tattara anau, te tinotama anau ia ma na hakataakoto anau raa koi tamalliki roo, te saaita nei anau ku matua, tena anau ku peesia na tiputipu na tamalliki raa i taha. ¹² Hea taatou ekkite te saaita nei raa e ssau pera ma te inaina akoe e matamata i roto te kalasi e nnehu no kite na karemata akoe hokkoe. Tena te iroa anau te saaita nei raa se kaatoa, e meia i muri; te iroa anau raa e me ki kaatoa e ssau pera ma TeAtua e iroa hakamaoni roo anau raa.

¹³ Tena te saaita nei na mee e toru nei e mmoe i roto taatou: te hakatina, te noho varatoa ia ma telaoi; e meia telaoi raa e raka roo i aruna na mee e toru nei.

14

Alaa hoki taualleka TeAnana Tapu

¹ Kootou ki hai na mahi kootou ki too telaoi. Tena kootou ki mannako na hoki TeAnana Tapu raa, taohi mua te hoki ki takutaku na tattara TeAtua raa. ² Na tama e tattara na tattara e kkee raa se tattara ake i na tama, e meia laatou e tattara ake TeAtua, maitaname se hai tama e lavaa te iroa na tattara laatou e tattara raa. Na tama raa e tattara mai i na mahi TeAnana Tapu raa na mee hakamaoni koi huuna ria raa. ³ Emeia na tama e takutaku na tattara TeAtua raa e tattara ake na tama ki tokonaki na tama raa, ia ki hakapurupuru ake na tama raa ki taualleka na hakataakoto laatou raa. ⁴ Na tama e tattara na tattara e kkee raa e tokonaki koi laatou hokolaatou, e meia na tama e takutaku na tattara TeAtua raa e tokonaki na tama hakaatoa i te lotu raa.

⁵ Anau e hihai ma kootou hakaatoa ki tattara na tattara e kkee; e meia Anau e hihai mahi roo ma kootou ki isi na hoki ki takutaku na tattara TeAtua raa. E mee te tama e takutaku na tattara TeAtua raa e tokonaki hai mahi roo i aruna te tama tera e tattara na tattara e kkee raa. Emeia kame e isi te tama e lavaa te hakari mai na tattara e kkee te tama raa e tattara raa, tena te tama naa e lavaa te tokonaki na tama hakaatoa i te lotu. ⁶ Aku taina, te saaita anau e tae atu kootou raa, tena kaa he tokonaki peehee kootou e me ki too kame anau e tattara atu kootou na tattara e kkee raa? Se isi te tokonaki kootou e lavaa te too, e meia kootou e lavaa te tokonaki ria

kame anau e tattara atu na mee TeAtua ni huri mai raa, tena ku tattara atu na tattara i te atamai ia ma na tattara TeAtua raa ia ma alaa akoako hoki.

⁷ Taatou kikkira ake na mee seisi na ora pera ma te kohe ia ma te haapraa, ia kame hetama seiroa te hakatani na meeraa, tena kaa taatou e me ki illoa peehee ma aia e hakatani te rue peenei? ⁸ Tena kame te tama e iriiri te puu raa seiri tonu te tani te taua, tena kaa koai te tama e me ki tanattana ki haere no ppuhu te taua raa? ⁹ Ia e ssau hoki, kaa na tama e me ki illoa peehee na tattara akoe raa, kame na tattara e kkee akoe raa se matahua? Tena na tattara kootou e tattara raa e me ki huro vare koi no llano! ¹⁰ E isi tammaki roo na tattara i roto te maarama nei, tena na tattara hakaatoa e isi na hakataakoto laatou. ¹¹ Emeia kame anau seiroa na tattara na tama raa, tena na tama e tattara na tattara raa e me ki mee pera ma ni tama alaa henua i anau, tena anau e me ki mee pera ma he tama teeraa henua i na tama naa. ¹² Emeia e mee kootou e hihhai roo ma ki too na hoki TeAnana Tapu raa, tena kootou ki hai na mahi no tokonaki hakamaoni na tama telotura.

¹³ Tena te tama e tattara na tattara e kkee raa e tau telotu ake TeAtua ki kou ake te hoki ki hakari na hakataakoto na tattara aia e tattara raa. ¹⁴ Maitanama kame anau elotu ake peenei, tena te anana anau raa elotu hakamaoni, e meia te hakataakoto anau raa e me ki mmao roo. ¹⁵ Kaa hea anau e me ki ppena? Anau ki lotu ma te anana anau, tena ku lotu hoki ma te hakataakoto anau raa, tena ku huhua ma te anana ia ma te hakataakoto hoki anau. ¹⁶ Kame akoe elotu ake TeAtua ma te anana koi akoe, tena kaa na tama e kkuu kootou raa e me ki meatu "Amen" peehee i telotu akoe elotu ake TeAtua raa, e mee na tama raa se illoa na tattara akoe e tattara raa? ¹⁷ Niaina ma te lotu akoe e lotu ake TeAtua raa e tauareka roo, e meia te lotu naa se lavaa te tokonaki na tama hakaatoa.

¹⁸ Anau e hakammaha TeAtua, e mee anau e iroa roo te tattara na tattara e kkee raa i aruna kootou. ¹⁹ Emeia i roto telotu, anau e me ki ppehi koi e rima na tattara na tama e lavaa te illoa raa ki akoako alaa tama, tena e rima na tattara raa e raka roo i aruna ma te simata na tattara tera anau e tattara i na tattara e kkee raa.

²⁰ Aku taina, kootou ki se tauttari na tiputipu na tamalliki, e meia kootou ki mee pera ma ni tamalliki tera se illoa na mee sakkino, tena ku mee pera ma ni tama ku mattua i na hakataakoto kootou. ²¹ Na tattara nei e mmau i roto te Launiu Tapu:

"TeAtua e tattara ma,

'Anau e me ki tattara ake te kanohenua Anau raa,

tena na tama alaa henua e me ki tattara ake na tattara Anau raa,

e meia te kanohenua Anau raa se lavaa te hihhai ki hakallono na tattara Anau raa."

²² Tena te hoki te tattara na tattara e kkee raa e huri ake te hakamaoni i na tama se hakattina raa, sei ma na hakattina ana raa. Tena te hoki ki takutaku na tattara TeAtua raa e huri ake te hakamaoni i na hakattina ana raa, sei ma na tama se hakattina raa.

²³ Kame telotura e kkuu hakaatoa, tena na tama raa hakaatoa ku kaamata no tattara na tattara e kkee, tena e isi na tama vare ia ma na tama se hakattina e oo ake i hare, na tama raa kame se tattara ma kootou e vvare? ²⁴ Emeia kame na tama hakaatoa e takutaku na tattara TeAtua te saaita na tama se hakattina ia ma na tama vare raa e oo ake i hare, tena na tama raa e me ki illoa ma laatou e haisara e mee na tattara laatou e llono raa. Na tama raa e me ki hakatonutonu hokolaatou e mee na tattara hakaatoa laatou ni llono raa, ²⁵ na tama raa e me ki hakari na hakataakoto

laatou e huhu raa, tena na tama raa e me ki hakammaha no lotu ake TeAtua peenei, "Hakamaoni roo TeAtua e noho ma kootou i te kina nei."

Na tiputipu ettonu te lotu

²⁶ Aku taina, teenei hea anau e hakataakoto. Te saaita kootou e kkutu kilotu, teeraa tama eme ki huhua narue telotu, teeraa tama eme ki akoako, tena teeraa tama e me ki tattara atu na mee TeAtua ni huri ake aia raa, ia teeraa tama e me ki tattara atu na tattara e kkee, tena teeraa tama e me ki hakari atu na hakataakoto na tattara e kkee raa. Na mee nei hakaatoa e me ki tokonaki na tama hakaatoa te lotu raa. ²⁷ Kame he tama e mee ma aia ki tattara na tattara e kkee, tena tokorua, seai naa tokotoru natama etau tetattara. Teeraa tama etattara nooti, tena teeraa tama kutattara, tena teeraa tama e me ki hakari mai na hakataakoto na tattara raa. ²⁸ Emeia kame se hai tama i te kina naa elavaa te hakari atu na hakataakoto na tattara raa, tena te tama e tattara na tattara e kkee raa etau te tuu hemuu, tena ku tattara ake koi TeAtua iroto te hakataakoto aia raa. ²⁹ Kame tokorua, seai naa tokotoru na tama TeAtua ni kou ake na tattara Aia raa e tau te hakari atu na tattara raa, tena alaa tama ku nnoho no hakataakoto na tattara na tama raa e tattara raa. ³⁰ Emeia kame he tama e noho i te kina laatou e kkutu raa e too na tattara TeAtua raa, tena te tama e tattara naa etau te tuu hemuu. ³¹ Kootou hakaatoa elavaa te takutaku na tattara TeAtua; teeraa tama e tattara no oti, tena teeraa tama ku tattara, tena kootou hakaatoa e me ki illoa, ia e me ki hakattina hakamaoni. ³² Te hoki ki takutaku na tattara TeAtua raa e moe i na mahi te tama e tattara raa, ³³ maitaname TeAtua se hihai ma taatou ki tattara huri, e meia taatou ki tattara tonu, tena ku nnoho laoi.

Essau pera ma natama iroto nakuturana natama telotu TeAtua raa, ³⁴ na hhine raa e tau te nnoho hemuu iroto na kina e kkutu raa. Natama raa settana ki tattara; peeraa ma tetuaa na Jiu raa e tattara mai ma na hhine selavaa te hakamattua ina kina. ³⁵ Kame na hhine raa e hihai ki illoa he mee, tena laatou ku vahiri ake na taanata laatou raa i hare. E hakanapa kame he hine e tattara iroto na kina na hakattina ana te lotu raa e kkutu.

³⁶ Eaa, na tattara TeAtua raa e oo mai no ttiri kootou? Eaa, na tattara TeAtua raa ni ttae atu kootou hokkootou koi? ³⁷ Emeia kame he tama e hakataakoto ma aia e hakataetae na tattara TeAtua, ia he tama eisi na hoki TeAnana Tapu, tena te tama naa etau te iroa pera ma na tattara anau e taataa nei ni tattara TeAriki. ³⁸ Emeia kame te tama naa se hihai ki hakarono na tattara nei, tena kootou se lavaa hoki te hakallono na tattara te tama naa.

³⁹ Ia tena aku taina, kootou ki hakataakoto mmaha i te vahi te takutaku na tattara TeAtua raa, emeia kootou selavaa te ppui na tama etattara na tattara e kkee raa. ⁴⁰ Kootou ki ppena tonu, tena ku ppena hakatauareka na mee hakaatoa.

15

Te ora muri Krai

¹ Aku taina, te saaita nei anau e hihai ki tattara atu hakaraoi ki mannatu kootou te Rono Tauareka anau ni takutaku atu kootou raa, te Rono Tauareka tera kootou nitoora, ia te Rono Tauareka tera nimee na hakattina kootou raa no ttuu mmuu raa. ² Teenei ko te Rono Tauareka anau ni takutaku atu kootou raa. Te Rono Tauareka raa e tokonaki kootou ki too te ora hakamaoni kame kootou e ttao hi mmuu na tattara te Rono Tauareka raa, ka oti na hakattina kootou raa ku llano vare koi.

³ Anau ni hakatae atu kootou na tattara hakamattua tera anau ni too i mua raa: na tattara nei e mmau hoki i roto te Launiu Tapu pera ma Krai e mate ma na hai ssara taatou, ⁴ tena Aia ki tanu ria, tena te aho tana hakaatoru raa Aia ku ora muri pera ma hea e mmau i roto te Launiu Tapu raa; ⁵ tena Aia ki tuu ake iaa Pita, tena ki oti Aia ki tuu ake ite sanahuru ma rua na aposol raa. ⁶ Tena Aia ki tuu ake no k kite rima huitarau toe na tama tauttari Aia raa te vahao hokotahi, tena tammaki na tama nei koi ora, niaina ma alaa tama na tama nei ku oti te mmate. ⁷ Tena Aia ki tuu ake iaa Jems, tena i muri Aia ki tuu ake na aposol Aia raa hakaatoa.

⁸ Anau ko te tama hakaoti Aia e tuu mai, niaina ma anau e ssau pera ma he tama tetinotama anau raa se kaatoa. ⁹ Maitaname anau ko te aposol hakaoti ina aposol raa hakaatoa. Anau setau hoki te mee pera ma he aposol, e mee anau ni kou ake na hakalono llihu i na hare lotu TeAtua raa hakaatoa. ¹⁰ Emeia anau ku tipu peenei i na mahi TeAtua, tena na mahi Aia e kou mai anau raa se llano vare. Ia teeraa hakataakoto, anau e hehekau mahi roo iaruna alaa aposol, niaina ma anau se isi na mahi kippena na mee raa, e meia na mahi TeAtua raa e hehekau i roto anau. ¹¹ Ia niaina ma anau ia ma alaa aposol e takutaku, e meia maatou hakaatoa e takutaku te Rono Tauareka raa, teenei hea kootou ku hakattina.

Te ora muri taatou

¹² Emeia teenei maatou kutattara pera ma Krai ni ora muri itaha ma te mate, kaa alaa tama kootou elavaa peehee tetattara ma na tama e mmate raa ku se lavaa te ora muri? ¹³ Kame te hakataakoto naa e hakamaoni, tena te mee naa e huri mai hoki pera ma Krai se ora muri; ¹⁴ ia kame Krai se ora muri itaha ma te mate, tena maatou ku se hai mee ki takutaku atu, tena kootou se hai mee hoki ki hakattina. ¹⁵ Ia i aruna na mee nei, maatou e huri atu pera ma maatou ku malliu i te vahi TeAtua, e mee maatou ni tattara atu ma te Tama raa ni hakamahike Krai i taha ma te mate. Emeia kame te mee nei e hakamaoni pera ma na tama e mmate raa se lavaa te mahike muri itaha ma te mate, tena TeAtua nise hakamahike hoki Krai i taha ma te mate. ¹⁶ Ia kame na tama ku mmate raa se lavaa te mahike itaha ma te mate, tena Krai nise mahike itaha ma te mate. ¹⁷ Ia kame Krai nise mahike itaha ma te mate, tena na hakattina kootou raa ni mee vare koi, tena kootou hoki e nnoho koi ma na hai sara kootou raa. ¹⁸ Ia te mee naa e me ki huri mai hoki pera ma na tama e hakattina Krai ku oti te mmate raa e me ki too na hakalono llihu. ¹⁹ Ia kame taatou e hakattina ma Krai e me ki tokonaki taatou i te ora nei koi, sei ma te ora i muri raa, tena taatou e me ki hakaalloha.

²⁰ Emeia te hakamaoni, TeAtua ni hakamahike Krai i taha ma te mate ma ki lavaa na tama ku mmate raa te mahike muri hoki i taha ma te mate. ²¹ E mee te mate raa e kaamata mai i te tama, ia e ssau hoki, te mahike muri itaha ma te mate raa e kaamata mai hoki te tama. ²² Taatou hakaatoa e me kimmate e mee taatou e hukui ma Adam, ia e ssau hoki: na tama hakaatoa e hukui ma Krai raa e me ki ora. ²³ Krai ko te tama kaamata e ora muri, ia te saaita Aia e vaakai mai raa, na tama hakaatoa e hakattina Aia raa e me ki ora muri. ²⁴ Tena te aho hakaoti raa e me ki tae mai; Krai e me ki taa mate na mahi na ensel sakkino raa, na mahi na tama hakamattua raa ia ma na mahi sakkino raa, tena Aia e me ki kou ake te Hakamaatua ana i te Vaelani raa i TeAtua Tamana. ²⁵ Maitaname Krai e me ki hakamaatua roo ki tae te saaita TeAtua e tuku na tama e hao ma Krai raa i raro na tapuvae Tama raa. ²⁶ Tena te tama hao hakaoti Aia e me ki taa mate raa ko te mate. ²⁷ E mee te Launiu Tapu raa e tattara mai ma, "TeAtua e me ki tuku na mee hakaatoa

i raro na tapuvae Kraiis.”

Ia te mee nei e matahuaroo, maitaname tetattara e mee ma, “na mee hakaatoa raa” se mee ma, TeAtua e hakapaa ake hoki i roto na mee raa, e mee TeAtua ko te Tama e tuku na mee raa i raro na mahi Kraiis. ²⁸ Emeia te saaita na mee hakaatoa ku mmoe i raro na mahi Kraiis, tena Kraiis e me ki tuku Aia Hokoia i raro na mahi TeAtua, te Tama ni tuku na mee raa hakaatoa i raro na mahi Kraiis raa, tena TeAtua ku mee ki hakamaatua i aruna na mee roo hakaatoa.

²⁹ Ia tena, kaa na tama ni hakoukoutapurua ma natama kuoti te mmate raa? Hea na tama raa e hakataakoto ma laatou e me ki too? Kame e hakamaoni pera ma alaa tama e tattara ma na tama ku mmate raa se lavaa te ora muri, tena kaa na tama raa ni hakoukou tapu ria ma na tama ku mmate raa kaa? ³⁰ Kame se isi te ora muri, tena maatou hoki se lavaa te tiri na hainataa peenei i roto na ora maatou. ³¹ Aku taina, anau te aho ma te aho e noho koi te mate! Anau e hihia roo kootou, e mee taatou e hukui na ora taatou raa ma Jisas Kraiis, TeAriki taatou raa, te nei hea anau ku hakari atu te mee nei. ³² Kame anau ni ppuhu ma “na manu kai ttama” i roto Efesus i te vahi koi na tiputipu taatou na tama raa, tena kaa hea anau e me ki too? Emeia kame na tama ku mmate raa se lavaa te ora muri taatou ki mee pera ma na tama e tattara tahi ma,

“Taatou ki kkai, ia ki unu ki nannea taatou ka oti taiao taatou ku mmate.”

³³ Auu se vvare. “Na tiputipu hao na hakahoa taatou raa e me ki mee na tiputipu taualleka taatou raa ki hao.” ³⁴ Vakkai muri na hakataakoto taualleka kootou i mua raa, tena ku hakaoti na tiputipu sakkino kootou raa. Anau e hakari atu ki nnapa kootou e mee alaa tama kootou se illoa i TeAtua.

Te tinotama i muri te ora muri

³⁵ Eisi tetama e me kivahiri atu ma, “Natama ku mmate raa e me ki ora muri peehee? Natinotama na tama raa e me kittipu peehee?”

³⁶ Kootou ni vvare roo! Tesaaita kootou e ttori te hua i roto te kerekere, te hua raa se lavaa te homo kame aia e mate. ³⁷ He hua peehee akoe e ttori, kame he hua te wit ia ma alaa hua peeraa hoki, te tinotama telaakau e homo raa sessau ma te hua akoe ni ttori raa. ³⁸ TeAtua e kou ake te penu te hua raa tautari te hihai Aia, tena Aia ki kou ake te tinotama e homo iho i te hua raa.

³⁹ Ia na punnohi na mee hakaatoa e ora raa sessau, na punnohi na tama raa ekkee, tena na punnohi na manu hahae raa ekkee, ia na punnohi na manu lellee raa ekkee, tena na punnohi na ika raa ekkee hoki.

⁴⁰ Tena e isi na tinotama i te vaelani ia ma na tinotama i te maarama nei; te tipu na tinotama i te vaelani raa ekkee ma te tipu na tinotama i te maarama nei. ⁴¹ Te tipu te laa raa e kee, ia te tipu te maremo e kee, tena te tipu na hetuu raa ekkee hoki, tena alaa hetuu ekkee na tipu laatou.

⁴² Tena na mee hakaatoa e me kittipu peenei tesaaita na tama e mmate raa ku mahike muri no ora. Te tinotama taatou e tanu raa he tinotama koi epaara vave, ia te tinotama e mahike muri no ora raa e me ki ora tahi. ⁴³ Te tinotama e tanu ria raa e tiputipu hao, ia se ivi, e me ia tesaaita te tinotama raa e ora muri raa, te tinotama raa e me ki tiputipu laoi, ia e me ki hai mahi. ⁴⁴ Te tinotama taatou e tanu raa he tinotama te maarama nei, ia te tinotama e mahike muri itaha ma te mate raa he tinotama TeAnana Tapu raa ekou ake te ora. Ia tena e me ki isi te tinotama i te maarama nei, tena e me ki isi hoki te tinotama

TeAnana Tapu raa ki hehekau. ⁴⁵ Maitaname te Launiu Tapu raa e tattara ma,

“Adam te tama kaamata raa e pena iho pera ma he tama e ora,”

e meia te Adam hakaoti raa he Anana e kou mai te ora. ⁴⁶ Te tinotama i te vaelani raa se hamai imua, e meia teeraa ko te tinotama i te maarama nei raa e hamai imua, tena ki oti roo te tinotama i te vaelani raa ku hamai. ⁴⁷ Te Adam kaamata raa e pena mai i te kerekere, teena he tama i te maarama nei, ia te Adam hakaru raa e haere iho i te vaelani. ⁴⁸ Na tama hakaatoa i te maarama nei raa essau pera ma te tama ni pena iho i te kerekere raa. Tena na tama i te vaelani raa e ssau pera ma te tama ni haere iho i te vaelani raa. ⁴⁹ E mee taatou e ssau pera ma te tama e pena iho i te kerekere raa, tena taatou e me ki ssau hoki pera ma te Tama e haere iho i te vaelani raa.

⁵⁰ Aku taina, anau e hakataakoto pera ma hea e pena iho i te punnohi ia ma te toto raa selavaa te noho i roto te Hakamaatua ana i te Vaelani raa, tena na tinotama e me ki ppara raa selavaa te too te tinotama e me ki ora tahi raa.

⁵¹ ⁵² Hakallono mai te hakataakoto e huuna ria nei: taatou selavaa te mmate hakaatoa, e meia te saaita te puu hakaoti raa e tani, taatou hakaatoa e me ki huri no kkee te saaita naa koi, ia e me ki vave roo pera ma akoe ekkemo te karemata akoe. E mee te saaita te puu raa e tani, tena na tama ku mmate raa e me ki mahhike no ora, tena ku selavaa hoki te mmate, tena taatou hakaatoa e me ki huri no kkee. ⁵³ Maitaname na tinotama e me ki ppara raa e me ki hakatike ria ki mmoe tahi; ia hea e me ki mate raa e me ki hakatike ria ki selavaa te mate. ⁵⁴ Te saaita na mee nei e kapihi mai raa, tena na mee e ppara raa ku hakatike ria ki mmoe tahi, tena na tattara te Launiu Tapu raa ku hakamaoni,

“Na mahi te mate raa ku hakaoti ria,

tena TeAtua ku hakamaatua!

⁵⁵ Te mate, akoe e hai mahi peehee?

Te mate, teehee na mahi akoe ki taa na tama naa?”

⁵⁶ Te mate e too na mahi aia i na hai sara ki taa na tama, tena na hai sara raa e too na mahi laaou raa i na tuaa. ⁵⁷ Emeia taatou ki hakammaha roo TeAtua, maitaname Jisas Kraiss TeAriki taatou raa e kou mai taatou na mahi e raka i aruna na hai sara.

⁵⁸ Aku taina roo hokotahi, kootou ki tuu mmau notanattana. Hehekau na vahao hakaatoa i na hehekau kootou ma TeAriki raa, maitaname kootou ku illoa pera ma na mee hakaatoa kootou e ppena raa sellano marino.

16

Hoki ake na mee na hakattina ana raa e hihhai

¹ Te saaita nei taatou ku tattara hea kootou ni taataa mai i te vahi na sileni kootou e hihhai ki ao ki kokonaki na hakattina ana TeAtua i Judia raa. Kootou kitauttari hea anau nitattara ake ina hare lotu i Galesia raa kippena. ² Kootou ki hakavakkee ni sileni itaha na latapu hakaatoa, tautari ehia akoe e tootoo, tena ku hakavakkee notuku itaha te saaita anau e haere atu raa, ki selavaa kootou te huhuro huri ma ki ao ni sileni. ³ Te saaita anau e tae atu raa, anau e me ki taataa ni launiu i te vahi na tama kootou ni hirihiri raa, tena ku kauna na tama raa ki too na hoki kootou raa no kkave i Jerusalem. ⁴ Kame anau e maanatu ma e tauareka anau te haere, tena na tama naa ku oo ma anau.

Te hakataakoto Pol

⁵ Anau e me ki haere vaaroto Masedonia ki otiroo, tena anau ku haere atu no mmata kootou, maitaname anau e me ki haere vaaroto Masedonia i mua. ⁶ Anau kame e me ki hakassoro hakamarie ma kootou, ki otiroo te matani raa, tena kootou ku tokonaki anau ki haere i teeraa kina hoki tera anau e maanatu ki haere raa. ⁷ Anau e hihai roo ki nnoho ma kootou he saaita roroa, ia se mee ma ki haere atu koi no noho hakamarie, tena ku haere hakaraka; anau e maanatu ma ki nnoho ma kootou he saaita e roroa ake, kame TeAriki taatou raa e hihai.

⁸ Anau e me ki noho i Efesus ki tae roo te aho Pentikos. ⁹ E mee teenei he saaita hakamaoni e tauareka te ppena na uata nei, niaina e isi na tama e hakataukaa ma anau.

¹⁰ Kame Timoti e haere atu peenaa i kootou, tena kootou kukkira ake no too hakaraoi tama raa no nnoho kootou, maitaname tama raa e hehekau ma TeAriki peenei ma anau nei hoki. ¹¹ Kootou se lavaa te karemata haeo i tama naa, e meia kootou ki tokonaki te tama naa kilavaa aia te haere ma te tauareka i te horau aia raa, kilavaa aia te vaakai mai anau e mee anau e hihai ma aia ki vakkai mai ma na hakattina ana raa.

¹² Ia i te vahi Apolos te taina taatou raa, anau e tattara hakapurupuru ake te tama raa na vahao ma ki haere atu no mmata kootou ma alaa hakattina ana, e meia aia te saaita nei se ki hihai ki haere atu. Te saaita roo aia ku maanatu ma ki haere atu raa, tena aia kame ku haere atu.

Na tattara hakaoti

¹³ Kootou ki tanattana, ia ttuu mmou i na hakattina kootou raa, tena auu se mattaku, ia kootou ki ivi. ¹⁴ Tena kuppenna na hehekau kootou raa hakaatoa ma te laoi.

¹⁵ Kootou e illoa i te vahi Stefanas ia ma te hareakina aia raa; na tama raa ko na tama kaamata e hakattina i roto Akaia, tena na tama raa ku hehekau ki tokonaki na hakattina ana TeAtua raa. Aku taina, anau e kainno atu kootou, ¹⁶ ki tautturari na tiputipu na tama hakamattua peenei raa ia ma alaa tama hoki tera e hehekau ma ki tokonaki na tama raa.

¹⁷ Anau e hihia e mee Stefanas, Fortunatus ia ma Akaikus e ttae mai anau; na tama raa e oo mai i te vahi hoki kootou na tama se ttae mai raa, ¹⁸ tena anau e hihia roo, e ssau hoki pera ma na tama raa e mee kootou no hihhia. Taatou e tau te kkira ake hai mahi i na tama peenei.

¹⁹ Na hakattina ana i roto Esia raa e kou atu na tattara hihhia laatou raa i kootou, tena Akwila laaua ma Prisila ia ma na hakattina ana hakaatoa e kutukutu i roto te hare laaua raa e kou atu hoki na tattara hihhia laatou raa i kootou i te inoa TeAriki. ²⁰ Na hakattina ana hakaatoa i te kina nei raa e kou atu na tattara hihhia laatou raa i kootou.

Haere lulluu na tama te lotu hakaatoa ma te laoi TeAtua.

²¹ Anau etaataa ma terima anau na tattara nei: *Anau Pol e kou atu na tattara hihhia ana raa i kootou.*

²² Koai te tama e mee ma aia se laoi TeAriki, tena te tama naa e me ki noho ma te haeo!

TeAriki maatou, hamai!

²³ Na mahi TeAriki Jisas ki nnoho ma kootou.

²⁴ Anau e kou atu te laoi anau ki nnoho ma kootou na tama hakaatoa e hukui ma Jisas Krai raa.

2 Korin

Te launiu hakarua Pol e taataa i na tama i Korin

Na hakataakoto hakammattua i roto te launiu nei:

Na tattara kaamata 1.1—1.3

Hakammaha TeAtua 1.4—1.11

Tiputipu te ora Pol 1.12—3.6

Tiputipu na ora na hakattina ana 3.7—6.2

Na mee hainattaa i roto te ora Pol 6.3—6.13

Na hakattina ana raa ki tuku tonu na ora laatou 6.14—7.2

Te hihia Pol 7.3—7.16

Tiputipu te kai marie 8.1—9.15

Te hehekau Pol 10.1—12.21

Na tattara hakaoti 13.1—13.14

¹ Anau Pol, anau he aposol Jisas Krai i te hihai TeAtua, maaua ma Timoti te taina taatou raa,

e taataa atu ina hare lotu TeAtua i roto Korin ia ma na hakattina ana TeAtua i roto Akaia raa hakaatoa.

² TeAtua taatou Tamana ia ma Jisas Krai TeAriki taatou raa ki kou atu te tauareka ia ma te noho laoi.

Pol e hakammaha TeAtua

³ Taatou ki hakammaha ake TeAtua, te Tamana Jisas Krai TeAriki taatou raa: te Tamana e manava aroha ia ma TeAtua tera e tokonaki taatou i na mee roo hakaatoa raa.

⁴ Tama raa e tokonaki taatou i na hakalono lihu roo hakaatoa taatou eisiraa, ma kilavaa taatou te tokonaki alaa tama hoki tera eisi na hakalono lihu raa. Maaua e tokonaki na tama raa tautari te tokonaki TeAtua ni tokonaki maaua raa.

⁵ Essau pera ma maaua e hukui ma Krai i na hakalono lihu roo hakaatoa, tena i na mahi Krai, TeAtua e tokonaki hai mahi roo maaua. ⁶ Kame maaua e hakalono lihu, tena na hakalono lihu maaua nei e tokonaki kootou ki ora hakamaoni; kame maaua e tokonaki ria, tena kootou e me ki tokonaki ria hoki ki ivi te nnoho hakavaratoa te saaita kootou e tiri na hakalono lihu maaua nittiri raa hoki. ⁷ Tena na hakattina maaua i kootou raa selavaa te naue; maaua e illoa pera ma kootou eisi na hakalono lihu maaua eisi raa, tena kootou e too hoki na tokonaki maaua ni too raa.

⁸ Aku taina, maaua e hihai ki hakaailloa atu kootou ite vahi na hakalono lihu maaua nittiri i roto Esia raa. Maaua e amoroo na hakataakoto ellahi, tena na mee raa emmaha roo maaua te amo, tera hea maaua ku mannatu ma maaua ki mmate koi. ⁹ Maaua e mmaha pera ma maaua kame e me ki mmate koi. Ia te mee nei e kapihi mai ma ki selavaa maaua te tuunaki na mahi maaua hokomaaua, e meia maaua ki tuunaki TeAtua, te Tama e hakamahike na tama ku mmate raa. ¹⁰ TeAtua e tokonaki maaua i taha ma na hakalono lihu te mate, Tama raa e tokonaki maaua, tena Aia e me ki tokonaki hoki maaua, ia tena maaua ku tuku na hakattina maaua raa i Tama raa ki tokonaki maaua hakaraa ¹¹ pera ma kootou e tokonaki maaua ma na lotu kootou raa. Ia ekkira pera ma TeAtua e me ki hakarono tammaki na lotu taatou raa, tena Aia e me ki hakatapu hoki taatou, tena tammaki na tama e me ki ssau na reo laatou raa i aruna no hakammaha ake TeAtua ma taatou.

Pol ku hakatike hoki na hakataakoto aia

¹² Maaua e ahu peeraa ma na illoa maaua raa e huri mai te hakamaoni na ora maaua i roto te maarama nei raa, taohi mua tennoho maaua ma kootou raa; maaua e hakattaki ria i na mahi ia ma te hihai TeAtua, ia seai ma te atamai te tama. ¹³ ¹⁴ Maaua e tattaa atu koi na mee kootou e lavaa te ppau no illoa raa. Ia niaina ma kootou se illoa hakamaoni maaua, e meia anau e maanatu pera ma kootou e me kioti ku illoa laoi roo maaua, tena ite aho TeAriki taatou Jisas raa e tae mai, kootou e lavaa te ahu ite vahi maaua pera ma maaua e me ki ahu hoki i te vahi kootou.

¹⁵ Anau e iroa roo te hakamaoni na mee nei, tera hea anau ni maanatu ma ki haere atu no mmata kootou ma ki lavaa kootou te hakatapurua hakaraoi hoki. ¹⁶ Maitaname anau e maanatu ma ki haere atu no mmata kootou tesaaita anau e haere peeraa i Masedonia ia ma te saaita anau e vaakai mai raa; ki lavaa kootou te tokonaki anau te saaita anau e haere peeraa i Judia raa. ¹⁷ Eaa, kootou e mannatu pera ma anau setautari na hakataakoto anau ni hakamoeraa? Tesaaita anau e hakamoe na hakataakoto raa, kootou e mannatu ma na hakataakoto anau raa e manamana rua, tena kootou e tanattana koi ki hakato mai te vahao hokotahi ma, "Noo, noo" ia ma "Seai, seai". ¹⁸ E hakamaoni pera ma TeAtua e tattara tahi te hakamaoni, tena te tattara hakamaoni anau i kootou raa seai ma, "Noo" ia ma, "Seai" te vahao hokotahi. ¹⁹ Maitaname anau, Sailas ia ma Timoti, maatou tokotoru e takutaku atu na tipitipu Jisas Krai te Tamariki TeAtua raa. Tama raa seai ma he Tama e lavaa te meatu ma, "Noo" ia ma, "Seai" te vahao hokotahi. Ite vahi TeAtua, Jisas ko "te Nuu hakamaoni" Tama raa. ²⁰ Maitaname Jisas Hokoia e huri ake pera ma na tattara TeAtua raa hakaatoa e hakamaoni. Tera hea i na mahi Jisas Krai te Amen taatou raa e hakammaha te tauareka TeAtua. ²¹ TeAtua Hokoia e mee maatou ki hukui ma kootou i roto na ora taatou e hukui ma Krai raa, e meia teenaa ko TeAtua ni havakkee taatou itaha, ²² tena ki hakammau te hakamaatino Aia raa itaatou, tena ki kou mai TeAnana Tapu raa ki noho i roto taatou ma ki hakari mai na mee hakaatoa Aia e isi ma taatou raa.

²³ Anau e kannaake TeAtua kituu ite vahi anau, tena Aia e iroa te hatu manava anau! Anau se hihai ma kootou ki hakalonollihu, tera hea anau e maanatu ma ki se haere atu i Korin. ²⁴ Maatou se mee ma maatou e hahi ki meatu kootou hea kootou e me ki hakattina raa; maatou e illoa pera ma kootou kuttuu mmu i na hakattina kootou raa. Emeia maatou e hehekau ma kootou ki mee kootou ki hihhia.

2

¹ Ia tena anau kumaanatu hoki ma ki se haere atu no mee kootou ki alloha. ² Kame anau e mee kootou no alloha, tena kaa koai e me kittoe kimee anau ki hihhia? Teenaa ko na tama koi anau ni mee no alloha raa. ³ Tera hea anau ni taataa atu te launiu raa i kootou. Anau se hihai ma ki haere atu no hakaaroa i na rima na tama e tau te mee anau ki hihhia raa. Maitaname anau e iroa roo ma anau kaa hihia, kootou e me ki hihhia hoki. ⁴ Anau ni taataa atu te launiu nei ma te aroha e rahi roo ia ma te hakataakoto e mmaha roo, tena anau e taataa atu koi ma te tani; te hakataakoto anau raa ma ki mee kootou ki hihhia, e meia anau e hihai ma kootou ki illoa e hia anau e laoi kootou roo hakaatoa.

Pol e hai aroha ake te tama e hai sakkino aia

⁵ Emeia kame he tama e mee teeraa tama no hakaaroa, tena te tama naa se mee ma aia e mee anau ki hakalonollihu, e meia e mee kootou hakaatoa ki hakalonollihu. (Anau e tattara atu te mee nei maitaname anau se hihai ki tattara hai mahi hea te tama raa nippena.) ⁶ Kame kutau

koi, e mee te mahi ana kootou ku oti te hai ake te tama naa. ⁷ Tena te saaita nei, kootou ki hai aroha no tattara hakapurupuru ake te tama naa ki se lavaa te tama naa te maanatu haeo no tiaki hakaoti te hakatina aia raa. ⁸ Tena anau e kainnoatu kootou ki huri ake ki iroa te tama naa pera ma kootou elaoi hakamaoni aia. ⁹ Anau etaataa atu telauniu raa, maitaname anau e hihai ki iroa hakamaoni ma kootou ettuummau ina hahaaite, ia ma kootou hoki ku tanattana ki tauttari na poroporo anau raa. ¹⁰ Kame kootou e ssirihia na tama ina mee e sara laaoutu nippena raa, tena anau e me ki ssirihia na tama naa hoki. Maitaname te saaita anau e hai aroha te tama naa, tena kame anau e isi na mee ki hai aroha te tama naa, tena anau e tau te ssirihia na mee roo hakaatoa. Anau e ppena na mee nei ma kootou i mua na karemata Krai, ¹¹ ki pui Satan ki se hamai no hakamaatua i roto na ora taatou, maitaname taatou e illoa na hakataakoto Satan.

Pol ku tipuaina roo i roto Troas

¹² Te saaita anau ni tae i Troas ma ki takutaku te Rono Tauareka Krai raa, anau e kite pera ma Te Ariki ko na taaraki mai avare te totoka raa ma anau ki hehekau i te kina raa. ¹³ Emeia anau e tipuaina haeo roo, maitaname anau se kite Taitus te taina taatou raa. Kito anau ki hakaalloha ma na tama te matakina raa no haere i Masedonia.

Krai ku hakamaatua

¹⁴ Emeia maatou e hakammaha TeAtua! E mee maatou e hukui ma Krai, tena maatou e hakattakia pera ma ni tama karapusi i te hahae maatou ma na mahi Krai raa. TeAtua e tokonaki maatou ki mee na tama na kina hakaatoa ki illoa Krai, tena te mee raa ku toha i na kina hakaatoa pera ma te hauna te lloo manoni. ¹⁵ Maitaname maatou e ssau pera ma te manoni te insens tera Krai e hoki ake TeAtua raa, tena te hauna te insens raa ku toha i na tama ku too te ora hakamaoni ia ma na tama se ki too te ora hakamaoni raa. ¹⁶ I te vahi na tama ku tiaki te ora hakamaoni raa, te hauna te insens raa e hauna haeo i na tama naa, tena na tama naa e me ki mmate. Emeia i te vahi na tama ku too te ora hakamaoni raa, te hauna te insens raa e hauna laoi roo i na tama naa, tena na tama naa e me ki ora hakamaoni. Kaa koai hoki te tama e lavaa te ppena te hehekau nei? ¹⁷ Maatou se ssau pera ma alaa tama, tammaki na tama e mannatu ma ki too ni sui i te vahi laaoutu e tattara na tattara TeAtua raa; emeia, e mee TeAtua ekaunaria maatou, tena maatou ki tattara ake te hakamaoni i mua na karemata Tama raa pera ma ni tama e hehekau ma Krai.

3

Te tattara e ivi TeAtua vahao nei

¹ Eaa, na tattara nei e huri atu pera ma maaua ku tattara ahua i te vahi maaua hokomaaua? Eaa, maaua e ssau pera ma alaa tama tera ni hihai ma ki tattara atu ni launiu ki hakammaha kootou, tena ma kootou ku tattara mai ni launiu ki hakammaha maaua? ² Kootou ko na launiu maaua e isi tera maaua e tattara i roto na hatu manava maaua ma kippau na tama hakaatoa ki illoa raa. ³ Te mee nei e matahaua pera ma Krai Hokoia e taataa te launiu nei, tena ki kou mai maaua ki kkave. Te launiu nei se taataa te peni, e meia telauniu nei etaataa ma TeAnana Tapu TeAtua, tena na tattara raa se taataa i aruna na hatu, e meia na tattara raa e mmou i roto na hatu manava na tama.

⁴ Maaua e tattara peenei e mee maaua e hakattina hakamaoni TeAtua i na mahi Krai. ⁵ Maaua se isi na hakataakoto i roto maaua pera ma maaua

e tau te ppena te hehekau nei. Na mahi maaua e isi nei ni mahi e oo mai TeAtua; ⁶ teenaa ko TeAtua e kou mai na mahi maaua ki iwi te hehekau ma te tattara e iwi vahao nei tera se mmau i roto na launiu raa, e meia TeAnana Tapu e kou mai na tattara raa. Na tuua e mmau i roto na launiu raa e kou mai te mate, e meia TeAnana Tapu e kou mai te ora hakamaoni.

⁷ TeAtua etaataa na tuua Aia raa iaruna erua na hatu, tena Aia ki huri ake na mahi hai mmahi Aia raa te saaita Aia ni kou ake na tuua raa. Ia niaina ma te maahina na maihu Moses raa ku haere ki seai, e meia te maahina raa koi e hai mahi koi, tera hea na tama Israel raa ku se lavaa te kkira ake na karemata laatou raa ia Moses. Kame na tuua e kou mai te mate raa ku hehekau no hamai ma te tauareka, ⁸ tena kaa te tauareka e haere ma na hehekau TeAnana Tapu raa e me ki hai mmahi roo peehee! ⁹ Kame na tuua i mua raa e huri mai te hai mmahi na hai sara na tama hakaatoa raa, tena na mahi na hehekau tera e tokonaki na tama hakaatoa ki too te ora hakamaoni raa e huri mai na mahi hai mmahi roo TeAtua raa. ¹⁰ Maaua e tattara peenei maitaname na mahi na tuua tera ni hai mmahi i mua raa ku oti. ¹¹ I mua na tuua raa e huri ake na mahi TeAtua, tena vahao nei na mahi na tuua raa ku haere ki seai. Emeia na mahi TeAnana Tapu raa e me ki mmoe tahi roo, ia e raka roo ma na mahi na tuua raa.

¹² E mee maaua e isi te hakattina peenei, tena maaua ku se mattaku. ¹³ Maaua sessau pera ma Moses, te tama ni uhi te paamaro raa na maihu aia ma ki mee te kanohenua Israel raa ki se kkite pera ma na mahi TeAtua raa kullano itaha ma aia. ¹⁴ Hakamaoni, na hakataakoto na tama raa e ppuni, tena te aho nei, na hakataakoto na tama raa ku uhi ria te paamaro raa hoki te saaita laatou e ppau na launiu ite tattara e iwi i mua raa. Tena Krai e me ki ssau te paamaro raa itaha kame te tama e hukui ma Aia. ¹⁵ Niaina te aho nei, he saaita peehee na tama e ppau na tuua Moses raa, te paamaro raa ko i ppu ko na hakataakoto na tama raa. ¹⁶ Emeia te paamaro raa elavaa te ssauria itaha pera ma te Launiu Tapu raa e tattara ite vahi Moses ma, "Te paamaro e uhi na maihu Moses raa ku ssauria itaha te saaita aia ni tautari TeAriki raa." ¹⁷ Tena "TeAriki" i roto na tattara nei raa ko TeAnana Tapu, tena te kina TeAnana Tapu TeAriki enoho raa ko tekina ettana roo hakamaoni. ¹⁸ Na maihu na tama hakaatoa se uhi ria raa e huri ake na mahi TeAriki, tena na mahi na ni mahi e oo mai TeAriki, teenaa ko TeAnana Tapu raa e huri taatou ma na mahi hai mmahi ki ssau pera ma Aia.

4

Te Rono Tauareka TeAtua

¹ TeAtua e aroha no kou mai te hehekau nei i maaua, tena maaua se hiihai hoki ma kitiaki te hehekau nei ² Maaua e peesia na tiputipu e hakannapa maaua nippena hemuu se hai tama ni lloa raa itaha; ia maaua se hai lavvaka, tena maaua se huri na tattara TeAtua raa. Emeia i mua na karemata TeAtua maaua e tattara atu na tattara hakamaoni, tena maaua e hai hoki na mahi maaua ma ki huri ake na tama hakaatoa ki kkite na tiputipu taualleka maaua raa. ³ Kame te Rono Tauareka maaua e takutaku raa e huuna ria, tena te Rono Tauareka raa e me ki huuna ria koi i na tama se hakattina raa. ⁴ Na tama raa se hakattina, maitaname te atua hao te maarama nei raa e hakkapi na hakataakoto na tama raa ite kina e pouri raa. Te tama raa e hakkapi na tama raa ki se kkite te maahina e hakamaahina ake laatou raa, te maahina te Rono Tauareka raa e huri mai na mahi Krai, te Tama e tipu roo pera ma TeAtua raa. ⁵ Maaua se takutaku ite vahi maaua hokomaaua, e meia maaua e takutaku ite vahi Jisas Krai

TeAriki taatou raa, tena maaua ni tama koi e hehekau ma kootou i te inoa Jisas. ⁶ TeAtua e tattara ma, “Te maahina raa e me ki hakamaahina mai i te kina e pouri raa!” Teena ko TeAtua hokotahi naa koi e mee te maahina Aia raa ki maahina i roto na hatu manava taatou raa, ki mee taatou ki illoa na mahi Aia ni hakamaahina na maihu Krais raa.

⁷ Emeia maatou na tama e isi te hoki TeAtua e tauareka nei raa e ssau pera ma heme tauareka tera emoe i roto te hopeni se mmau epena koi i na pelaa matakkauraa. Te hakataakoto nei e huri mai ki illoa taatou pera ma na mahinei seai ma nimahi maatou, emeia aanei nimahi e oo mai TeAtua. ⁸ Maaua ettiri tahi na haeo, e meia maaua se maoha; alaa saaita maaua ennoho tipuaina, emeia na hakataakoto maaua raa se oo roo no mmao; ⁹ Eisi tammaki na tama e haeo imaaau, e meia maaua eisi koi na soa, tena alaa saaita maaua e taaiaria hakahaeo roo, e meia maaua se mmate. ¹⁰ Na vahao tahi maaua e amoamo te mate Jisas raa i roto na tinotama maaua ma kilavaa maaua te huri ake te ora Tama raa i roto na ora maaua. ¹¹ Tena i roto na ora maaua raa, maaua ennoho taapiri koi te mate, e mee maaua e tauttari Jisas ma ki huri ake ki kkte na tama te ora Tama raa i roto na ora maaua. ¹² Te mee nei e huri ake pera ma te mate raa e hehekau i roto maaua, tena te ora raa e hehekau i roto kootou.

¹³ Te Launiu Tapu raa e tattara mai ma, “Anau e tattara maitaname anau e hakatina.” Maaua e tattara i roto te hakatina hokotahi, emee maaua e hakatina. ¹⁴ Maaua e illoa pera ma TeAtua, te Tama ni hakamahike Jisas Krais itaha ma te mate no ora raa e me ki hakamahike hoki maaua ki ora ma Jisas, tena kutoo maaua hakapaa ma kootou no hakatuu i mua Aia. ¹⁵ Na mee nei hakaatoa e me ki tokonaki ite vahi kootou; ia e mee na mahi TeAtua raa e haere no ttae tammaki na tama, tena na tama raa e me ki hoki ake tammaki na lotu ki hakammaha TeAtua.

Tiputipu te hakattina

¹⁶ Teenei te hakataakoto nei koi tera maaua se lavaa roo te tipuaina. Niaina ma na tinotama maaua nei ku haere koi ki mmate, e meia na tinotama maaua ite vahi TeAnana raa e mataora roo te aho ma te aho. ¹⁷ Tena te haeo paamee maaua ennoho ma maaua nei e me ki kou mai na mahi e llahi se isi te hakaoti, ia e me killahi roo i aruna te haeo. ¹⁸ E mee maaua se hakammaha na hakataakoto maaua raa ina mee taatou ekkite raa, e meia maaua e hakammaha na hakataakoto maaua raa ina mee maaua sekkite raa. Na mee tera taatou ekkite raa se lavaa te mmoe roroa, e meia na mee taatou sekkite raa e me ki mmoe tahi se isi te hakaoti.

5

¹ Maitaname taatou e illoa pera ma tesaaita na tinotama taatou i te maarama nei raa emmate, TeAtua Hokoia e me ki tanattana na tinotama taatou i te vaelani tera e me ki mmoe tahi se isi te hakaoti raa. ² Tesaaita nei, taatou e tanittani tellihu, tena taatou e hihai roo ma kitoo te tinotama ite vaelani raa; ³ tena kame taatou etoo te tinotama ite vaelani raa, taatou e me ki nnoho tahi ma te tinotama raa. ⁴ Tesaaita taatou ennoho ma na tinotama ite maarama nei raa, taatou e llono roo te mmaha na tinotama nei; ia se mee pera ma taatou e hihhai ki peesia na tinotama nei itaha, emeia taatou e hihhai kitoo te tinotama ite vaelani raa ma ki huri na tinotama e me ki para nei kitoo te ora hakamaoni raa. ⁵ TeAtua ko te Tama e tanattana ki hakatike na ora taatou raa, tena Aia e kou mai TeAnana Tapu raa ki huri mai te hakamaoni na mee Aia e hakatau ma taatou raa.

⁶ Ia tena maaua e ttuu se mattaku. Maaua e illoa pera ma te saaita maaua e nnoho ma na tinotama i te maarama nei raa, maaua e mmao hoki i taha ma te kina TeAriki e noho raa. ⁷ Na ora taatou nei e haere ma te hakatina, ia seai ma na mee hakaatoa taatou e kkite raa. ⁸ Maaua e ttuu se mattaku, tena maaua e hihhai ki tiaki na tinotama maaua i te maarama nei raa, tena ku oo no nnoho ma TeAriki i te vaelani raa. ⁹ Ia te mee roo maaua e mannatu hai mahi raa; maaua e hihhai ma ki mee te Tama raa ki hihia, niaina ma maaua e nnoho he kina peehee; i roto hare ma i aho na hare maaua raa ia ma te kina nei ma te kina raa. ¹⁰ Maitaname taatou hakaatoa e me ki ttuu i mua na karemata Krai, tena Tama raa e me ki hakatonutonu taatou. Taatou hakaatoa e me kitoo hea taatou e tau tetoo tautari hea taatou nippena raa, na mee taualleka ia ma na mee haeo taatou nippena i roto na ora taatou i te maarama nei raa.

Na tama e ssoa laoi ma TeAtua

¹¹ Maaua e illoa laoi na tiputipu ki hakammaha TeAriki, tena maaua e hahaivi ma ki tokonaki alaa tama ki hakammaha Tama raa hoki. TeAtua e iroa laoi na tiputipu maaua, tena anau e iroa roo pera ma kootou e illoa laoi roo anau i roto na hatu manava kootou. ¹² Maaua se hahaivi ma ki tattara atu kootou ki illoa na tiputipu maaua; e meia maaua e hihhai ki kou atu ni hakataakoto taualleka Kilavaa kootou te ahu i te vahi maaua, ia kilavaa kootou te sui muri ake na hakataakoto na tama e isi i te vahi te tipu te tama raa, ia seai ma hea e mmoe i roto na hatu manava laatou raa. ¹³ Eaa, na tattara maaua nei e vvare hakamaoni? Teenaa he vahi maaua ma TeAtua. Eaa, na tattara maaua nei e atamai? Teenaa he vahi maaua ma kootou. ¹⁴ Maaua e nnoho tauttari koi telaoi Krai, e mee te saaita nei maaua e illoa pera ma he Tama hokotahi koi ni mate ma taatou roo hakaatoa, tena te mee nei e huri mai pera ma taatou hakaatoa e hukui ma te Tama raa i te mate Aia. ¹⁵ Krai ni mate ma na tama hakaatoa ma ki se lavaa na tama hakaatoa e ora raa te nnoho no tauttari koi na hakataakoto laaou hokolaatou, e meia laaou e me ki tauttari te Tama ni mate, tena ki mahike no ora muri ki tokonaki taatou raa.

¹⁶ Tena taatou ku selavaa hoki te hakatonutonu alaa tama i te atamai te tama. Emeia e isi te saaita hokotahi taatou ni hakatonutonu Krai i te atamai taatou te tama, tena taatou ku selavaa te hakatonutonu hoki. ¹⁷ Te tama e hukui ma Krai raa e me ki mee pera ma he tama hou; na mee i mua raa ku lllaka, tena na mee hou raa ku oo mai. ¹⁸ TeAtua e ppena na mee roo hakaatoa, tena i na mahi Krai, Aia e hakatike taatou na tama e haeo Aia raa no mee pera ma ni soa Aia, tena ki kou mai te hehekau nei i maaua ma ki mee alaa tama ki ssoa laoi ma Aia hoki. ¹⁹ Maaua e tattara pera ma TeAtua e me ki mee na tama hakaatoa roo ki ssoa laoi ma Aia i na mahi Krai. TeAtua se maanatu na hai sara na tama raa, tena Aia e kou mai na tattara Aia raa ki hakari mai ma ni tiputipu peehee Aia ni mee na tama raa ki ssoa laoi ma Aia raa.

²⁰ Ia teenei maaua e tattara atu na tattara Krai, tena TeAtua Hokoia e kou mai na tattara nei maaua ki tattara atu kootou. Maaua e tattara i te vahi Krai: tiaki TeAtua ki hakatike na ora na tama e haeo Aia raa, tena ku mee kootou ki ssoa laoi ma Aia! ²¹ Krai se isi na hai sara, e meia TeAtua e kou mai te Tama raa ki amo na hai sara taatou raa hakaatoa ma ki tokonaki Tama raa taatou. Tena kame taatou e hukui ma Tama raa, taatou e me ki ttonu i na karemata TeAtua.

6

1 Maaua e hakapaa no hehekau ma TeAtua, tena maaua ekainno atu kootou na tama ni too na mahi TeAtua raa ki setiaki na mee raa killano marino. 2 Hakallono na tattara TeAtua nei:

“Te saaita Anau ku mee ki huri atu telaoi Anau raa i kootou, Anau e hakarono na tattara kootou raa, ia te saaita te aho Anau e me ki tokonaki kootou ki ora raa e tae mai, tena Anau e me ki tokonaki kootou.”

Hakallono mai! Teenei te saaita TeAtua e hihai kitokonaki kootou; te aho nei ko te aho TeAtua e me ki tokonaki kootou ki ora!

3 Maaua sehiihai ma kootou ki tattara haeo na hehekau maaua nei, tena maaua sehiihai ma ki mee na tama ki maoha. 4 Emeia na mee hakaatoa maaua e ppena raa, maaua e huri atu pera ma maaua ni tama e hehekau ma TeAtua i te pasemmu, ia i na tapahara, na hakalono llihu ia ma na hainattaa. 5 Maaua e taaiaria hakahaeo roo, maaua e ponotia i na hare karapusi, maaua e hakaise ria; maaua e hehekau roo no naennae, tena maaua se mmoe, ia se isi na kai ki kkai. 6 Maaua e huri atu no kkite kootou pera ma maaua ni tama hehekau ma TeAtua i te matahua maaua, na illoa maaua, te pasemmu ia ma te kai marie maaua. TeAnana Tapu e tokonaki maaua, tena maaua e isi telaoi hakamaoni 7 i na tattara hakamaoni maaua i na mahi TeAtua raa. Maaua e ttaohi mmau na tiputipu ettonu raa pera ma ni hana kippuhu ma na mee sakkino raa ki rorohi maaua. 8 Alaa saaita maaua e hakammaharia, ia alaa saaita maaua ku hakannaparia; maaua e hai hakasakkino ria, ia alaa saaita maaua ku mee ria hakatauareka. Maaua e mee ria pera ma ni tama tattara malliu, e meia maaua e tattara te hakamaoni; 9 maaua e meeria pera ma ni tama se illoa ria, e meia na tama raa hakaatoa e illoa koi maaua; maaua e ssau pera ma ni tama ku mmate, e meia kootou e kkite koi ma maaua e ora. Niaina ma maaua e meeria hakahaeo peehee, e meia maaua se mmate, 10 niaina maaua e alloha, maaua e hiihia tahi koi; maaua e ssau pera ma ni tama hakaalloha, e meia maaua e mee tammaki na tama no tutuu laoi; maaua e ssau pera ma ni tama se hai hekau, e meia te hakamaoni maaua e isi roo na mee hakaatoa.

11 Na soalaoro maaua i Korin! Maaua e tattara hakamaoni atu i kootou, tena maaua e tallaki atu roo na hatu manava maaua raa i kootou.

12 Ia maaua seppui na hatu manava maaua raa i kootou; teenaa ko kootou e ppui na hatu manava kootou raa i maaua. 13 Te saaita nei anau e tattara atu kootou pera ma ni tamalliki anau: kootou ki huri mai na tiputipu taualleka maaua ni huri atu kootou raa. Huri mai telaoi hakamaoni kootou raa i maaua.

Na tiputipu na tama e noho pouri

14 Auu se hakapaa no hehekau kissau pera ma na tama seisi na hakattina raa, maitaname e hainattaa kootou te ppena peenaa. Kaa te tonu laua ma te sararaa e me ki hakapaa peehee? Kaa te maahina laua ma te pouri raa e me ki hakapaa peehee? 15 Kaa na hakataakoto Krai laua ma Satan raa e lavaa te hakanatahi peehee? Ni hakataakoto peehee na hakattina ana raa e isi tera e ssau pera ma na hakataakoto na tama se hakattina raa? 16 Na hatu tipua na tama e noho pouri raa e lavaa te hakapaa peehee ma te Hare Tapu TeAtua raa? Taatou ko na hare tapu TeAtua e ora tahi! Pera ma TeAtua Hokoia ni tattara mai, “Anau e me ki noho ma na tama Anau raa, tena Anau e me ki hahaere ma na tama naa; Anau ko TeAtua na tama naa,

tena na tama naa e me ki mee pera ma ni tama Anau.”

¹⁷ Tena TeAtua e tattara hoki ma,
 “Kootou ki tiaki na tama naa,
 tena auu se hakapapaa ma na tama naa.
 Auu se huri atu no ppena na mee sakkino raa,
 tena Anau e me ki too kootou.

¹⁸ Anau e me ki mee mo Tamana kootou,
 tena TeAriki Hakanaaniu raa e tattara ma kootou e me ki mee mo tamalliki
 Anau.”

7

¹ Aku soa laoi, natattara hakamaoninei epenapenamai ma taa-
 tou. Ia tena taatou ki hakatonutonu na ora taatouraa ki matahua ma
 na mee sakkino tera e me ki mee na tinotama ia ma na anana taatou raa
 ki se matahua raa, ia tena taatou kittapu hakamaoni tesaaita taatou
 e hakammaha ake TeAtua raa.

Te hihia Pol

² Kootou kitaualleka hakamaoni ma maaua. Maaua se ppena
 na mee sakkino i na tama, ia maaua se haeo ma na tama, tena maaua
 se hahaivi ma ki hailavvaka na tama. ³ Anau se mee ma anau e tattara
 ki hakari atu na haeo kootou raa pera ma anau ni tattara atu i mua raa,
 maaua e hihhai mahiroo kootou, tena taatou eme ki nnoho hakapaa,
 niaina ma taatou kummate, ia niaina ma taatou koi ora. ⁴ Anau
 e iroa roo kootou hakamaoni; anau e ahu i na tiputipu kootou raa! I roto
 na hakalono lihu maaua raa hakaatoa, anau etuu se matakuroo, ia
 e haahaere roo ma te hihia.

⁵ Ia tesaaita maaua nittae i Masedonia raa, maaua se hamalollo
 hoki. Tammaki na sara na kina hakaatoa i roto te matakaina raa, alaa
 tama ku hakatauttau ma maaua, tena maaua ku nnoho ma te mattaku.
⁶ Emeia TeAtua, te Tama ni kou ake te noho laoi i na tama e tipuaina raa
 e kauna ria mai Taitus kitokonaki maaua, tena maaua kupuuru roo
 te nnoho. ⁷ Maaua se mee ma maaua e hihhia koi i te hamai Taitus raa,
 e meia maaua e hihhia hoki te saaita aia ni tattara mai ma kootou e tattara
 hakapurupuru ake aia raa. Aia e tattara mai hoki ma kootou e hihhai roo
 ki kkite anau ia ma kootou e alloha roo anau ia ma kootou e tanattana hoki
 ki tokonaki anau, tena anau ku hihia roo te saaita nei.

⁸ Niaina ma telauniu anau raa e mee kootou no alloha, e meia anau
 se isi te aroha e mee anau ni taataa atu telauniu raa. Anau e tau roo
 te aroha tesaaita anau nikitte ma telauniu raa e mee kootou no alloha
 hakamarie raa. ⁹ Emeia te saaita nei anau e hihhia, maitaname anau
 se mee ma anau ni mee kootou no alloha, seai, e meia anau e hihhia
 e mee na alloha kootou naa e mee kootou no tiaki na tiputipu sakkino
 kootou raa. TeAtua e kite na alloha kootou raa, tena maaua se mee kootou
 ki hakalono lihu. ¹⁰ Kame TeAtua e kite na alloha kootou raa, tena TeAtua
 eme ki too na alloha raa no hakatike na hatu manava kootou raa ki too
 te ora hakamaoni. Tena anau se isi te aroha i te mee nei! Emeia na alloha
 kootou ma ki tauttari koi te hakataakoto te tama raa e me ki kou atu te mate.
¹¹ Kootou ki mmata ma hea TeAtua ni ppena ma te aroha Aia e kite i roto
 kootou raa: te aroha raa e kou atu na hakataakoto e llahi roo, tena kootou
 e hihhai ki huri ake ki kkite na tama te hakamaoni pera ma kootou se isi
 na hai sara! Kootou elloto na tama e ppena na mee e sara, tena kootou
 e mattaku na mee e sara raa, ia kootou e hihhai roo ma kikkite anau,
 tena te laoi e rahi kootou e isi raa ia ma te tanattana kootou raa e kou ake

na hakalononlihu na tama e ppena na mee e ssara raa. Kootou e huri ake pera ma kootou e ttonu tahi i na tiputipu nei hakaatoa.

¹² Ia tena, niaina ma anau ni taataa telauniu raa, anau se mee ma anau e taataa e mee te tama ni ppena te mee e ssara raa, ia anau se taataa e mee te tama raa kusara. Emeia imua na karemata TeAtua, anau ni taataa atu telauniu raa ma ki hakamatahua atu kootou pera ma te laoi kootou e huri mai maaua raa e rahi roo. ¹³ Tera hea maaua ku puuru roo te nnoho.

Ia se mee pera ma maaua e puuru koi te nnoho; maaua e hihhia hoki e mee Taitus e tattara mai te hihia aia i te vahi kootou e tokonaki no mee aia ki hihia raa. ¹⁴ Anau ni tattara ahu ake Taitus i te vahi kootou, tena kootou e mee roo anau no hihia. Maaua e tattara tahi atu kootou te hakamaoni, tena na tattara ahuahu maaua ni tattara ake Taitus raa ku huri mai no hakamaoni. ¹⁵ Tena telaoi aia i kootou raa ku haere roo no hai mahi, ia hoki Taitus e maanatu te saaita kootou hakaatoa ni tanattana ki tauttari na tattara aia ni poroporo atu raa ia ma te saaita kootou ni too hakaraoi roo aia ia ma kootou hoki e poreppore roo te mattaku raa. ¹⁶ Anau e hihia roo e mee anau ku lavaa te tuunaki hakamaoni kootou.

8

Na hoki na tama te lotu

¹ Aku taina, maaua e hihhai ma kootou ki illoa hea na hare lotu i roto Masedonia raa ni too ina mahi TeAtua raa. ² Na tama raa e ttiri tammaki na hahaaite e hainattaa roo; e meia te hihhia na tama raa e rahi roo, tena laotou hoki e kaunahie roo te hoki na mee, niaina roo ma laotou e tuttuuhaeo. ³ Anau emeatu kootou te hakamaoni pera ma na tama raa e hoki ake e hia laotou e lavaa te hoki, ia e hoki no raka hoki ma hea laotou ni lavaa te hoki raa. Ite hihhai roo laotou, ⁴ na tama raa e kainno mai maaua no mee mai ma laotou e hihhai ki tokonaki hoki na tama TeAtua i Judia raa. ⁵ Tena maaua e nnoho se isi na hakataakoto peeraa! Te kaamata, na tama raa e hoki ake laotou hokolaatou i TeAriki, tena i te hihai TeAtua na tama raa e hoki mai laotou hokolaatou i maaua. ⁶ Tena maaua e kainno ake Taitus, te tama ni kaamata te hehekau nei raa ki tauhano te hehekau raa ki tokonaki kootou i te hehekau telaoni nei. ⁷ Kootou ku tuttuulaoi roo ina mee roo hakaatoa tera kootou e isi i na hakattina kootou raa, na tattara kootou, na illoa kootou ia ma te hihhai kootou ki tokonaki maaua ma na laoi kootou raa. Ia tena maaua e hihhai hoki kootou ki taualleka roo i roto te hehekau te laoi nei.

⁸ Anau se isi na tuua ni hakamoe. Emeia anau e hihai ki huri atu te hihai alaa tama ma ki tokonaki raa, tena anau e hahai mai ma ki lave te hakamaoni telaoi kootou e isi raa. ⁹ Kootou e illoa na mahi Jisas Krai TeAriki taatou raa; te ora Tama raa e kaatoa, e meia Aia e tuku Aia no mouraro ma ki tokonaki kootou ki mee na ora kootou raa ki kaatoa hoki.

¹⁰ Anau emaanatu ma etauareka roo kootou ki hakaoti hea kootou nikaamata te hetauraa. Kootou ko na tama kaamata, ia se mee ma kootou e ppena koi, e meia kootou e hihhai roo kippena na mee raa. ¹¹ Kootou ki hehekau no hakaoti te mee naa! Kootou ki kaunahie no hakaoti te hehekau naa pera ma kootou ni hakataakoto raa, tena kootou ku ppena hea kootou e isi vahaonei raa. ¹² Kame kootou e kaunahie te hoki, tena TeAtua e me ki hihia i na hoki kootou naa tautari hea kootou e me ki hoki raa, ia seai ma hea kootou se isi raa.

¹³ ¹⁴ Anau se hihai ma ki tokonaki alaa tama, tena kootou ku amo te mmaharaa; e meia e mee kootou e isi tammaki na mee te saaita nei,

tena e tauareka koi kame kootou e tokonaki na tama e tutuu hao raa. Tesaaita kootou ku tutuu hao, tena na tama raa ku isi tammaki na mee, tena na tama naa ku tokonaki hoki kootou. Kootou e me ki hakanatahi kame kootou e ppena peenei. ¹⁵ Pera ma te Launiu Tapu raa e tattara mai, "Te tama e hakatau tammaki na mee raa selavaa te isi tammaki na mee, tena te tama e hakatau na mee moisi raa se lavaa te isi na mee moisi."

Taitus ia ma na taina aia i te lotu raa

¹⁶ Maaua e hakammaha roo TeAtua, maitaname Tama raa e mee Taitus no hihai kitokonaki kootou pera ma maaua e hihai raa hoki. ¹⁷ Taitus se mee ma e hihai koi ki hakarono na tattara maaua raa; tama raa e hihai roo ma kitokonaki kootou, tena aia e maanatu ma ki haere atu no mmata kootou. ¹⁸ Tena maaua e kauna ria atu Taitus ma teeraa taina taatou tera e iroa ria roo ina hare lotu hakaatoa ite hehekau aia ma ki takutaku atu te Rono Tauareka raa. ¹⁹ Ia teeraa mee hoki, na hare lotu raa nitini, tena ki hirihiri te tama raa ma ki oo maatou i Jerusalem no kkave na hoki tera e me ki ssau te inoa TeAriki raa i aruna, ia ki huri ake hoki pera ma maatou e hihai ki tokonaki hakamaoni.

²⁰ Maaua e lollohi hakappuru roo na sileni raa ki se isi na tattara tammaki i te vahi maaua e lollohi na sileni raa. ²¹ Te hakataakoto maaua e isi raa ma ki ppena hea etonu, sei ma i mua koi na karemata TeAriki, e meia i mua hoki na karemata alaa tama.

²² Tena maaua e kauna ria atu te taina maaua raa ma tokorua raa; maaua e hahaaite te tama nei tammaki na vahao, tena maaua ekkite pera ma te tama nei e hihai roo ki tokonaki. E mee te saaita nei aia ku hakatina roo i kootou, tena aia ku hihai hoki ki tokonaki kootou. ²³ Ite vahi Taitus, te tama nei e me ki hakahoa anau ki hehekau maaua ki tokonaki kootou; i te vahi alaa taina taatou tera ni oo atu ma te tama raa, na tama raa e oo atu i te vahi telotu ki huri atu na mahi Krai. ²⁴ Huri ake te laoi kootou raa i na tama raa ki lavaa na hare lotu hakaatoa te llono no illoa pera ma maaua e ahu hakamaoni i te vahi kootou.

9

Tiputipu te tokonaki alaa tama te lotu

¹ Anau setau hoki tetaataa atu i kootou ite vahi te tokonaki maaua ni kkave na tama TeAtua i Judia raa. ² Anau e iroa pera ma kootou e hihai ki tokonaki, tena anau e tattara ahuhake na tama i Masedonia raa i te vahi kootou. Anau e meake, "Na hakattina ana iroto Akaia raa ko na tanattana roo te hetau raa ki tokonaki." Te hihai kootou ki tokonaki raa e mee hoki na huru alaa tama ki ttuu. ³ Te saaita nei anau ku kauna ria atu na taina taatou i te lotu nei ki se lavaa na tattara maaua e ahuhake i te vahi kootou raa e llano marino. Emeia pera ma anau ni tattara atu raa; kootou ki tanattana na hoki kootou ki tokonaki raa. ⁴ Emeia, kame anau e haere atu ma na tama i Masedonia raa no kkite pera ma kootou setanattana, tena maaua kame e me ki nnapa roo, e mee maaua ni hakattina roo kootou, tena kootou hoki e me ki nnapa. ⁵ Tena anau e maanatu ma e tauareka ki meake na taina taatou te lotu raa ki oo atu i mua anau e haere atu no tanattana na hoki kootou ni tattara mai ma kootou e me ki ppena raa. Tena kootou ki tanattana mai na hoki naa te saaita anau e tae atu raa, tena te mee nei e me ki huri mai pera ma kootou e hihai ki hoki hakamaoni, ia se mee ma ki hoki koi.

⁶ Mannatu, te tama e ttori na hua e moisi raa e me ki isi na kai moisi hoki, tena te tama e ttori na hua tammaki raa e me ki isi na kai tammaki. ⁷ Kootou e tau te hoki ake e hia kootou e hihai ki hoki, ia auu se hoki te saaita akoe

se hihai, tena auu se hoki ma te manako, maitaname TeAtua e hihai te tama e hoki ma te hatu manava aia. ⁸ Tena TeAtua elavaa te hoki atu akoe tammaki na mee ki raka ma hea akoe e hihai raa, tena akoe e me ki isi roo na mee hakaatoa akoe e hihai raa, ia e me ki raka hoki emee na hehekau taualleka akoe ni ppena raa. ⁹ Pera ma te Launiu Tapu raa e tattara ma, “Te Tama raa e tauhano te tokonaki hai mahi na tama hakaalloha raa; ia te laoi Aia raa se isi te hakaoti.”

¹⁰ TeAtua ekou mai na hua taatou kittori ia ma nakai kikkai, tena itevahi telaoi taatou, te Tama raa e me kikou mai hoki ehia na hua taatou e hihai kittori ki homo ma kilavaa kootou te tokonaki alaa tama. ¹¹ TeAtua e me ki mee kootou kituttuulaoi na vahao hakaatoa ki tauhano na laoi kootou raa na saaita hakaatoa, tena tammaki na tama elavaa te hakammaha Tama raa i te vahi na hoki kootou, tera na tama raa ni too i na rima maatou raa. ¹² Maitaname te hehekau kootou ni ppena nei se mee ma e tokonaki koi te hihai na tama etapu TeAtua raa, emeia te mee raa e huri mai hoki te hihia TeAtua. ¹³ Te mee nei e huri ake pera ma kootou e hakattina hakamaoni, tena tammaki na tama e me ki hakammaha te Rono Tauareka Krai kootou e hakattina raa, hakapaa ma te laoi kootou e huri ake i na tama ia ma alaa tama hoki. ¹⁴ Tena na tama raa e me ki lotu mamannatu hoki kootou, e mee na mee taualleka TeAtua e huri atu kootou raa. ¹⁵ Taatou ki hakammaha TeAtua i te vahi na hoki Aia e kou mai marino raa!

10

Pol e tattara i te hehekau hakamaoni aia ma TeAtua

¹ Anau Pol, anau e hihai ki tattara atu kootou te maanatu anau, anau ko te tama kootou e tattara ma he tama e laumarie te saaita anau ni nnoho ma kootou raa, e meia anau etattara roto atu kootou te saaita anau e mmao. Tena i te tauareka ia ma te laoi Krai, ² anau e kainno atu kootou ki se mee anau ki roto te saaita anau etae atu kootou raa; maitaname anau e iroa pera ma anau elavaa te hai ake na tama etattara ma maaua e ppena koi na hakataakoto te maarama nei raa. ³ Ehakamaoni pera ma maaua ni tama i te maarama nei, e meia maaua se ppuhu pera ma na tama e ppuhu na taua i te maarama nei raa. ⁴ Na hana maaua e hahaere ma maaua raa sei ma ni hana i te maarama nei, e meia na hana raa ko na hana hai mmahi TeAtua tera maaua kame etoo noseu na mahi na mee sakkino raa. Maaua e seu na hakataakoto malliu na tama sakkino raa; ⁵ tena maaua e ttuki na hakataakoto na tama hai ahu tera e hahaivi ma ki mee na tama ki se illoa mai TeAtua raa; ia maaua e hahaivi ma ki mee na hakataakoto na tama hakaatoa ki tauttari Krai. ⁶ Imuri te saaita kootou ku hakattina hakamaoni roo, tena maaua e me ki kou ake na hakalono llihu na tama se hakalono raa.

⁷ Kootou ekkite koi tevahi ia ho na meeroo hakaatoa. Tena kaa e isi na tama kootou i te kina naa e mannatu ma laatou e hakattina Krai? Tena tiaki na tama naa ki mannatu hokolaatou, maitaname taatou hoki e hakattina Krai pera ma na tama raa. ⁸ Ia tena anau se napa, niaina ma anau ku oti te fattara ahuahu tammaki na mee tera TeAriki ni kou mai taatou raa: na mahi ki tokonaki kootou kittuu mmau, ia sei ma na mahi ki mee kootou ki maoha raa. ⁹ Anau se hihai ma kootou ki mannatu pera ma anau e hahaivi ma ki mee kootou ki mattaku i na launiu anau ni taataa atu raa. ¹⁰ E isi na tama e me ki tattara ma, “Na tattara Pol i roto na launiu aia raa e mmaha roo, ia e ivi, e meia te saaita aia e nnoho roo ma taatou raa, aia e matanaena, tena na tattara aia raa ni tattara vvare koi!”

¹¹ Na tama peenei e tau te illoa pera ma se isi te mee e kee i te vahi na tattara maaua e tattaatu i roto na launiu tesaaita maaua ennoho immao raa ia ma hea maaua ni ppena te saaita maaua ni nnoho ma kootou raa.

¹² Hakamaoni maaua se hihhai ki mannatu ia ma ki hakapaa hokomaaua ma na tama e hakataakoto mmaha hokolaatou raa. Na tama nei e vvare! Na tama raa e ppena na hakataakoto laatou hokolaatou ki tau ma laatou, tena ki hakatonutonu hokolaatou tauttari na mannatu koi laatou! ¹³ Emeia i te vahi maaua: maaua kaa tattara ahuahu, maaua e me kiau haaite koi, maaua e ahu koi ki tau ma na hehekau TeAtua ni hakamoe mai ma maaua raa, tena te mee nei e hakapaa hoki ma na hehekau maaua ni ppena ma kootou raa. ¹⁴ Ia e mee maaua e haaite koi na tattara maaua e ahuahu i te vahi kootou raa, tena maaua se hihhai ki ahu ki raka ma na hakataakoto te saaita maaua e ttae atu ki kou atu te Rono Tauareka Krai raa i kootou.

¹⁵ Tena maaua selavaa te ahu na mee alaa tama ni ppena raa pera ma ni mee maaua e ppena. Seai. Maaua e hihhai ki ppena tautari hea TeAtua ni hakamoe ma maaua ki ppena ki tokonaki na hakattina kootou raa ki hohomo, ia ki lavaa hoki maaua te ppena alaa uata e llahi ma kootou. ¹⁶ Tena maaua kulavaa te oo no takutaku te Rono Tauareka TeAtua raa i na henua e ttuu alleha kootou raa. Maaua se hihhai ki ahu i na hehekau alaa tama ni ppena mai i mua i na kina laatou raa.

¹⁷ Emeia, pera ma te Launiu Tapu raa e tattara, "Koai te tama e hihai kiau, tena te tama naa e tau te ahu koi na mee TeAriki ni ppena raa." ¹⁸ E mee teenaa ko tesaaita TeAtua e manatu roo taatou pera ma taatou e ttonu, ia seai ma te saaita taatou e mannatu ma taatou e ttonu raa.

11

Pol ia ma na tama seai ma ni aposol hakamaoni

¹ Anau e hihai koi ma kootou kialloha anau, niaina ma anau e tattara vvare. Kootou kialloha koi! ² Anau e hihai mahi roo kootou, e ssau hoki pera ma TeAtua; kootou e ssau pera ma he taukupu tera anau ni hakatonu ma ki avana te tanata: teenaa ko Krai. ³ Anau e matakou ma ka oti na pohouru kootou naa ku ppii na hakataakoto haeko, tena kootou ku peesia te hakamaoni e tonu kootou ma Krai raa, e ssau hoki pera ma te laponu raa ni mariu ake Iv ma na tattara malliu aia raa. ⁴ Maitaname kootou ni hihhai hoki na tama ni oo atu no takutaku atu kootou i te vahi te Jisas e kee raa, ia seai ma ko te Jisas maaua ni takutaku atu raa. Tena kootou e hihhai no too hoki te anana ia ma te rono tauareka e kee roo ma TeAnana Tapu ia ma te Rono Tauareka kootou ni too i maaua raa.

⁵ Anau se maanatu pera ma anau ko te tama hakaoti na tama kootou e kanna ma, "ni aposol" kootou raa. ⁶ Anau kame he tama vahao nei i te vahi te tattara, ia seai ma te iroa anau; maaua ni tattara haka-matahua atu kootou na vahao hakaatoa ma ki illoa kootou.

⁷ Anau se meatu ma kootou ki sui anau tesaaita anau ni takutaku atu te Rono Tauareka raa i kootou; anau e tuku anau hokonnau no mouraro ma ki lavaa kootou te hakananniu. Eaa, anau e sara te ppena peenei?

⁸ Naharelotu alaa kina nisui anau tesaaita anau ni hehekau ma kootou raa. Anau e ssau pera ma he tama e kairarao na sileni na tama raa ma ki lavaa anau te hehekau ki tokonaki kootou. ⁹ Ia tesaaita anau ni nnoho ma kootou raa, anau se kainno atu kootou ma ki tokonaki anau tesaaita anau ni tuutuu haeko raa, e mee na hakattina ana ni oo mai i Masedonia raa e kou mai na mee roo hakaatoa anau e hihai raa. E ssau pera ma na saaita ku llaka raa ia ma na saaita hoki i muri raa, anau se lavaa

te mee kootou ki hakalononllihu ki tokonaki anau! ¹⁰ E mee te hakamaoni Krais raa emoe iroto anau, tena anau emeatu te hakamaoni pera ma na tattara ahuahu anau nei selavaa te mmate i te kina nei, na tattara nei e me ki oo no ttae na kina hakaatoa iroto Akaiā. ¹¹ Eaa, anau e tattara atu peenei raa e mee anau sehihai kootou? TeAtua eiroa pera ma anau elai roo kootou!

¹² Anau eme kitauhano te ppena hea anau e ppena vahao nei raa ki hakaoti na uata na tama kootou ma, “ni aposol raa” ki selavaa na tama naa teisi namee kiahu ma laatou ehehekau peenei ma maatou nei. ¹³ Na tama naa seai ma ni aposol hakamaoni, na tama naa ni aposol malliu koi, tena laatou e tattara malliu ina mee laatou e ppena raa, tena ki hai lavvaka no mee ma laatou ni aposol hakamaoni Krais. ¹⁴ Emeia e hakamaoni hoki! Satan e lavaa te hai laavaka no mee aia ki ssau pera ma he ensel te maahina! ¹⁵ Ia se isi roo na mee ellahi kame na tama hehekau Satan raa e hai lavvaka no mee laatou ki ssau pera ma ni tama hehekau ma TeAtua. Tena te hakaotioti na tama naa e me ki too tautari hea laatou ni ppena raa.

Tiputipu te ora Pol

¹⁶ Anau e vaakai atu na tattara nei: se hai tama e lavaa te hakataakoto pera ma anau e vvare. Emeia, kame kootou e isi te hakataakoto nei, tena kootou ku kkira mai anau pera ma he vvare ki se lavaa anau te isi tammaki na mee ki tattara ahuahu. ¹⁷ Hakamaoni, hea anau e tattara vahao nei raa seai ma ko na tattara TeAriki ehihai ma anau ki tattara atu raa, anau e ssau pera ma he vvare i te vahi na tattara ahuahu anau nei. ¹⁸ Emeia tammaki roo na tama e tattara ahuahu ina hakataakoto koi laatou, tena anau ehihai kippena peeraa hoki. ¹⁹ Kootou hokkootou e atamai, tena kootou emee hakaraoi roo na tama e vvare raa! ²⁰ Kootou emee hakaraoi na tama e tattara hakamatakutaku atu kootou raa ia ma na tama e hai lavvaka kootou raa, na tama e tataaiki kootou raa, na tama e mannatu ma kootou ni tama vare raa ia ma na tama ni pppaa na maihu kootou raa. ²¹ Anau e napa te hakariatu pera ma maaua e hainattaa roo te ppena na mee peenaa!

Emeia kame he tama se matakū te tattara ahuahu i te vahi alaa hakataakoto, tena anau hoki selavaa te matakū te tattara ahuahu. Anau ku tattara pera ma he vvare. ²² Na tama raa ni Hibru? Anau hoki he Hibru. Na tama raa ni tama Israel? Anau hoki he tama Israel. Na tama raa ni mokopuna Abraham? Anau hoki he mokopuna Abraham. ²³ Na tama raa ni tama ehehekau ma Krais? Anau e tattara pera ma he vvare, emeia anau he tama hehekau e raka roo iaruna na tama naa! Anau ehehekau roo na mahi, ia na vahao anau eponotia iroto na hare karapusiraa e tammaki roo iaruna na tama naa, ia tammaki na vahao anau e taia ria hakahaeo, ia tammaki hoki na vahao anau e taapiri ki mate. ²⁴ E rima na vahao na Jiu raa ni riki anau, tena te kooina laatou ni riki anau raa e tae tipu toru ma sivo na vahao; ²⁵ tena e toru na vahao na tama i Rom raa ni riki anau, tena he saaita hokotahi na tama raa e maka anau na hatu. E toru na vakatua anau e kake raa e huro no kkapi, tena he saaita hokotahi anau e tatahea vaa roto te moana, te aho ma te poo hakaatoa. ²⁶ Ina horau tammaki anau e hahaere raa, te ora anau raa e popoto roo i te vahi na putika iroto te moana ia ma na tama kailallaa, tena te ora anau raa e popoto i te vahi na tama roo maatou ia ma na tama seai ma ni Jiu raa, ia e isi na haeo i roto na matakaina e llahi raa, ia e isi na haeo i roto na kina se hai tama e nnoho raa, ia e isi hoki na haeo iroto te moana, tena e isi na haeo ma na tama seai ma ni soa hakamaoni

taatou raa. ²⁷ Anau e hehekau na mahi roo, tena anau ku rono te naena; tammaki na saaita anau se moe; anau e hahae ma te hikai ia ma te hiunu; tammaki na vahao anau sekai no pōhu, ia se hai kina ki hakamaru, ia se hai hekau ki uru. ²⁸ Tena anau se hihai ki tattara alaa mee hoki, e meia na aho hakaatoa anau se noho tauareka, e mee te hakataakoto anau raa e moe i na hare lotu hakaatoa. ²⁹ Kame he tama e matanaena, anau e me ki matanaena hoki; te saaita he tama e tteihō i na hahaaite no pena na mee e ssara, tena anau e me ki se lavaa hoki te tauareka.

³⁰ Kame anau e me kiahū, tena anau e me kiahū koi i na mee tera e mee anau no matanaena raa. ³¹ TeAtua Tamana TeAriki Jisaraa eiroa pera ma anau semariu, tena taatou ki hakammaha te inoa Aia na vahao hakaatoa. ³² Te saaita anau ni noho i Damaskus raa, te pare tuku te tuku Aretas raa e hakattuu na soldia raa i te totoka ma ki hakapiki anau. ³³ Emeia anau e noho i roto te kete e rahi, tena na tama raa ki hakatere iho anau i raro te vahi te tauppa te hare naa, tena anau ki hakasao i taha ma te tama raa.

12

Na miti Pol ia ma na hakalono lihu aia

¹ Anau e me kiahū, niaina ma na tattara ahu nei se lavaa te tokonaki taatou. Emeia anau e me kitattara i te vahi namiti ia ma namee hakananniu TeAriki ni huri mai anau raa. ² Anau e iroa te tama hokotahi te lotu i roto sanahuru ma haa na hetau ku llaka raa, te tama raa ni too ria no kkave i te vaelani (anau se iroa te mee nei e kapihi ake hakamaoni ma te tama raa e miti koi. TeAtua Hokoia eiroa.) ³ ⁴ Anau e me ki meatu hakaraoi, anau eiroa te tama nei ni too ria no kkave i Paradais (e meia anau se iroa, te mee nei he mee hakamaoni ma te tama nei e miti koi. TeAtua Hokoia eiroa), ia i te kina raa, te tama raa ku rono na tattara na tama se lavaa te tattara raa ia ma na tattara hoki e ttaupukini te tama te tattara raa. ⁵ Emeia anau e me kitattara ahu i te tama nei, anau se lavaa te tattara ahu i anau hokonnau, tena anau e me kitattara ahu koi na mee tera ni huri mai i te matanaena anau raa. ⁶ Anau sei ma he vvare kame anau e hihai ki ahu, maitaname anau e me kitattara atu te hakamaoni. Emeia anau se hihai ki ahu, maitaname anau se hihai ma kootou ki hakatataakoto mmaha i te vahi na mee anau ni ppena raa ia ma hea kootou ni llono anau ni tattara raa.

⁷ Emeia ki se lavaa anau te noho no ahuahu tahi i te vahi na mee e llahi anau ni kite raa, anau kutoo te maraseni te hakalono lihu i te tinotama anau, tena te lihu raa e hehekau pera ma he tama Satan e kauna ria mai ki ppuhu maaua ma ki se lavaa anau te tattara ahuahu. ⁸ E toru na vahao anau elotuake TeAriki ki toke te lihu nei i taha ma anau. ⁹ Emeia na tattara Aia e mee mai raa ma, “Akoe e tau koi te too telaoi Anau, maitaname na mahi Anau raa e me ki hai mmahi te saaita akoe e matanaena.” Tena anau e hihia roo e mee na mee anau e matanaena raa e mee anau ki rono na mahi Krai i roto te ora anau. ¹⁰ Anau e hihia te saaita anau e matanaena ia ma te saaita anau e haru hao ria, ia te saaita na hainattaa, te saaita na hakalono lihu ia ma na hainattaa i te vahi Krai. Maitaname anau e me ki ivi te saaita anau e matanaena.

Pol e hakataakoto mmaha i na tama i Korin

¹¹ Anau e ssau pera ma he vvare, e meia teenaa ko kootou e mee anau ki ppena peenei. Kootou ko natama e tau te huri mai pera ma kootou e hihai anau. Niaina ma anau he tama vare, anau se hakanaaniu pera ma na tama kootou e kannā ma “ni aposol” kootou raa. ¹² Anau e huri atu

tammaki na mirakol ia ma na mee taualleka i roto kootou ma ki illoa kootou pera ma anau he aposol hakamaoni TeAtua. ¹³ Anau ni tokonaki kootou essau pera ma anau ni tokonaki alaa hare lotu raa, e meia anau ni se kainno atu kootou ki kou mai ni sileni. Ia kame kootou ekkira ma te mee raa e sara, tena kaaroha, ssirihia hea anau ni ppena raa!

¹⁴ Teenei kame ko te hakatoru na vahao anau ku haere atu no mmata kootou, tena anau se lavaa te kainno atu kootou ki kou mai ni mee. Kootou ko na tama anau e hihai ki mmata, sei ma na sileni kootou naa. Te mee raa e mee peenei, na tamalliki se lavaa te tokonaki no kou ake hea na maatua laatou raa e hihhai, e meia na maatua raa e me ki tokonaki no kou ake hea na tamalliki laatou raa e hihhai. ¹⁵ Anau e hihai ki hakaotioti roo niaa anau e isi raa, tena ku hoki atu hoki te tinotama anau nei ki tokonaki na ora kootou. Eaa, kootou se lavaa telaoi hakamaoni anau e mee anau elaoi hai mahi roo kootou?

¹⁶ Kootou e me ki hakattina pera ma anau se hai vahao e kainno atu kootou na mee. Emeia e isi tetama e me ki tattara atu ma anau e hai laavaka, tena ma anau e tattara mariu atu ma ki taaki kootou. ¹⁷ Anau e hai laavaka peehee? Na tama anau ni kauna ria atu raa; eaa na tama raa ni oo atu no hai lavvaka kootou? ¹⁸ Anau e kainno ake Taitus ki haere atu, tena ki kauna ria atu hoki alaa hakattina ana ki oo atu ma te tama raa. Eaa kootou e me ki tattara hoki ma Taitus e hai laavaka kootou? Aiea na hakataakoto ia ma na tiputipu maaua ma Taitus raa se ssau?

¹⁹ Kootou na saaita nei hakaatoa kame e mannatu ma maaua e hahaivi ki huri atu ma maaua e ttonu i mua kootou nee? Sei! Maaua e tattara atu na tattara nei, essau hoki pera ma Krai e hihai maaua ki tattara i mua na karemata TeAtua raa, tena na mee hakaatoa maaua e ppena raa, maaua e ppena ma ki tokonaki kootou na soa laoi roo maaua raa. ²⁰ Anau e matakou ma ka oti anau ku haere atu no kite na ora kootou raa ku kkee i taha ma na ora anau e hihai kootou ki isi raa, tena kootou hoki e me ki kkira mai ma te ora anau raa ku kee ma hea kootou e hihhai raa. Anau e matakou ma ka oti anau kukite kootou e hakatauttau, ia e manava kkere alaa tama, lotolloto nauhie, e mannako, e tattara hao na tama, e tattara tama, e hai ahu, tena na nnoho kootou raa ku se taualleka. ²¹ Anau e matakou ma ka oti anau ku haere atu i muri hoki, tena TeAtua anau raa ku hakanapa anau i mua kootou, tena anau e me ki tani e mee tammaki na tama ni ppena na mee se ttonu i mua raa se ki tike i taha ma na ora sakkino laatou i te vahie te karemata kailallao ia ma te hihhai ki ppena na mee sakkino raa.

13

Na tattara hakaoti

¹ Teenei ko te hakatoru na vahao anau e me ki haere atu no mmata kootou. “Kame e isi na tattara ki hakatonutonu, tena tokorua sei naa tokotoru na tama e tau te kou atu te hakamaoni niaa laatou ekkite raa,” pera ma te Launiu Tapu raa e tattara. ² Anau e hihai ki tattara ake na tama ni ppena na mee sakkino i mua raa ia ma alaa tama hoki; anau ni tattara atu i mua te saaita hakarua anau ni haere atu no mmata kootou raa, e meia anau e me ki tattara atu hakaraoi te saaita nei tera anau emmao i taha: he saaita i muri anau e haere atu, se hai tama kootou e me ki hakasao i taha ma na hakalono lihu. ³ Kootou e me ki kkite te hakamaoni pera ma Krai e tattara mai anau na tattara nei. Tama raa e isi na mahi, tena te saaita Aia e hakatonutonu kootou raa, Aia e me ki huri atu na mahi Aia e isi raa. ⁴ Ia te saaita Aia ni tii ria i aruna te kros raa, Aia ku se isi na mahi, e meia te saaita nei Aia ku ora i na mahi TeAtua. Taatou hoki se isi na mahi pera

ma Tama raa, e meia i te nnoho taatou ma TeAtua raa, taatou e me ki ora ma Jisas Krai, ia e me ki isi hoki na mahi TeAtua.

⁵ Haaite te haaite kootou hokkootou, tena ku hakatonutonu hokkootou ki mmata ma kootou e isi na hakattina. Hakamaoni roo, kootou e me ki illoa pera ma Jisas Krai e noho i roto kootou kame kootou ettaohi mmau na hakattina kootou raa! ⁶ Anau e hakatina pera ma kootou e me ki illoa ma maaua selavaa te tiaki na hakattina maaua nei. ⁷ Maaua e lotu ake TeAtua ki selavaa kootou te ppena na mee e ssara, ia maaua selotu ake ma ki mee maaua pera ma ni tama taualleka, e meia maaua e lotu ake ma ki lavaa kootou te ppena na mee e ttonu, niaina ma maaua e ssau pera ma ni tama se ttonu. ⁸ E mee maaua selavaa te ppena na mee e hakataukaa ma te hakamaoni raa, maaua e ppena hea te hakamaoni raa e hihai. ⁹ Maaua e hihhia te saaita maaua e matanaenna ma ki tokonaki kootou ki ivi raa. Ia maaua e lotu hoki kilavaa kootou tettonu hakamaoni. ¹⁰ Tera hea anau e taataa atu te launiu nei te saaita anau e noho i mmao ma kootou raa; te mee nei e mee ma ki selavaa anau te haere atu no tattara hakahaeo atu kootou ma na mahi TeAriki ni kou mai anau raa. Aaraa ni mahi e me ki tokonaki te tama ki ttuu mmau, sei ma ni mahi e me ki mee te tama ki tteiho.

¹¹ Aku taina, teenei na tattara hakaotiotei anau, tena anau e kou atu te tauareka anau raa i kootou! Hai na mahi kootou kittonu tahi, ia hakallono hea anau ni meatu kootou raa, ia kootou ki isi te maanatu hokotahi koi, tena ku nnoholaoi ma alaa tama. TeAtua telaoi ia ma te noho laoi raa e me ki noho ma kootou.

¹² Haere lulluu na tama telotu raa hakaatoa ma telaoi TeAtua.

Na hakattina ana TeAtua raa hakaatoa e kou atu na tattara hihhia laa-tou raa i kootou.

¹³ Na mahi Jisas Krai TeAriki taatou raa ia ma telaoi TeAtua ia ma TeAnana Tapu raa ki nnoho ma kootou hakaatoa.

Galesia

Te launiu Pol e taataa i na tama i Galesia

Na hakataakoto hakamattua i roto te launiu nei:

Na tattara kaamata 1.1—1.10

TeAtua Hokoia e kauna ria Pol 1.11—2.21

Te Rono Tauareka TeAtua 3.1—4.31

Tiputipu na hakattina ana 5.1—6.10

Na tattara hakaoti 6.11—6.18

Te launiu Pol e taataa i na tama i Galesia

¹ Anau Pol, anau he tama ni kanna ria ki mee mo aposol, tena te kanna nei se hamai te tama, ia seai ma he hakataakoto te tama, e meia te kanna nei e hamai Jisas Kraiis iama TeAtua Tamana tera ni hakamahike Kraiis i taha ma te mate raa. ² Anau, hakapaa ma na hakattina ana hakaatoa i te kina nei raa e kou atu te tauareka maatou ia ma na tattara te nnoho laoi ina harelotu hakaatoa i roto Galesia raa.

³ Ia tena TeAtua Tamana taatou iama TeAriki Jisas Kraiis e me ki hakatapu kootou, tena ku kou atu te nnoho laoi.

⁴ Jisas e hakarono notautari te hihai TeAtua Tamana taatou raa, tena ki hoki mai Aia Hokoia ki mate ma na haisara taatou raa ma ki lavaa taatou te hakassao i taha ma na hai sara i te maarama nei raa. ⁵ Tena taatou ki hakammaha TeAtua na vahao hakaatoa. Amen.

Te Rono Tauareka hokotahi

⁶ Anau e maaharo roo i kootou! Saaita nei se mmao hoki, tena kootou ku tiaki te Tama tera ni kanna atu kootou ina mahi Kraiis raa no tauttari te akoako e kee. ⁷ Tena i te hakamaoni, se isi hoki te Rono Tauareka peeraa, e meia anau e tattara peenei maitaname e isi na tama e mee kootou ki mamannatu tammaki, tena ki hahaivi ma ki hakatike te Rono Tauareka Kraiis raa. ⁸ Ia niaina ma he tama maatou iama he ensel ite vaelani e takutaku atu te rono tauareka e kee ma te Rono Tauareka maatou ni takutaku atu raa, te tama naa e me ki hakalono llihu i te kina te mate raa. ⁹ Maatou ku oti te tattara atu i mua, tena anau e me ki tattara atu hakaraoi: kame he tama e takutaku te Rono Tauareka e kee ma te Rono Tauareka kootou ni llono raa, tena te tama naa ku tau te too na hakalono llihu i te kina te mate raa.

¹⁰ Kootou e llono raa anau e hahaivi ma ki mee te kanohenua raa ki mee ma na tattara anauraa e hakamaoni? Seai! Anau e hihai koi ma ki mee TeAtua ki hihia. Eaa! Anau e hahaivi ma ki mee te kanohenua raa ki illoa anau? Kame anau ni ppena peeraa, tena anau setau te mee pera ma he tama hehekau Kraiis.

TeAtua e kanna Pol mo tama hehekau

¹¹ Aku taina, anau e hihai ki hakamatahua atu kootou pera ma te Rono Tauareka anau e takutaku raa se hamai te hakataakoto te tama. ¹² Anau se too Te Rono Tauareka nei i alaa tama, ia se hai tama ni akoako mai anau. Jisas Kraiis Hokoia e hakari mai anau te Rono Tauareka nei.

¹³ Kootou kame ku oti te llono na tiputipu te ora anau i mua te saaita anau ni hakatina hai mahi roo na tiputipu na Jiu raa. Te saaita naa anau se isi taku aroha, tena anau e taataa puamu roo na hakattina ana TeAtua raa, tena ki hai na mahi anau ma ki seu na hakattina na tama raa. ¹⁴ Anau e raka

iaruna ma na tama te tautama anau raa i te tautari na tiputipu na Jiu raa, tena anau hoki e hakatina hai mahi roo i na tuaa na tipuna maatou raa.

¹⁵ Emeia i na mahi Aia, TeAtua ni hirihiri anau i mua anau ni haanau iho, tena ki kanna anau ki hehekau ma Aia. Tesaaita nei Aia ku maanatu ¹⁶ ma ki hakari mai anau te hakamaoni te Tama Aia raa ma kilavaa anau te takutaku ake te Rono Tauareka Aia raa i na tama sei ma ni Jiu raa. Anau se hai tama ni haere no too na hakataakoto nei, ¹⁷ ia anau ni se haere i Jerusalem ma ki mmata na aposol ni hehekau i mua anau raa. Emeia anau e haere i Arebia, tena ki vaakai i Damaskus.

¹⁸ Tena imuri etoru na hetau, anau ku haere i Jerusalem ma kitoo ni tattara iaa Pita, tena anau kinnoho maaua erua na latapu. ¹⁹ Anau se kite hoki alaa aposol, anau e kite koi Jems te taina TeAriki raa.

²⁰ Hea anau e taataa nei e hakamaoni. TeAtua e iroa pera ma anau se mariu!

²¹ Tena imuri, anau ki haere inamatakaina Siria laua ma Silisia raa. ²² Te saaita naa hoki na hakattina ana i roto Judia raa se illoa anau. ²³ Na tama raa e illoa koi anau hea alaa tama ni tattara ake ma, "Te tama ni taataa puamu taatou i mua raa vahao nei ku takutaku te hakatina tera aia ni hahiivi ma ki seu raa." ²⁴ Kito na tama raa ki hakammaha ake TeAtua i na mee Aia e kou mai anau ki ppena raa.

2

Pol ia ma alaa Aposol

¹ Imuri sanahuru ma haa na hetau, anau ku vaakai muri i Jerusalem ma Banabas, tena anau e too hoki Taitus no haere ma anau. ² Anau e vaakai maitaname TeAtua e huri mai pera ma anau ki haere. Tena anau ki kkutu koi ma na tama hakamattua raa no tattara hakamatahua ake na tama raa i te Rono Tauareka anau ni takutaku ake na tama sei ma ni Jiu raa. Anau se hihai ma na tama raa ki mamannatu tammaki i te hehekau anau i mua raa ia ma te hehekau anau vahao nei raa. ³ Taitus te tama e takattaka ma anau raa, niaina ma aia hetama i Grik, anau se maanatu ma aia ki ttuu te hakamaatino etapu ite tinotama aia, ⁴ niaina ma alaa tama e hihhai ma te tama raa ki ttuu te hakamaatino e tapu raa i te tinotama aia. Tena na tama raa ku hakahikahi ma laatou ni tama e hakattina hoki, tena ki uru mai i roto te kuturana maatou nei pera ma ni tama kailallao ma ki illoa laatou ma maatou ni hakattana peehee i taha ma na tuua raa no hukui ma Jisas Krais. Na tama raa e hihhai ma ki mee maatou pera ma ni tama hehekau ki tauttari na tiputipu na Jiu raa, ⁵ e meia maatou se hai vahao e tauttari na hakataakoto na tama raa, e mee maatou e hihhai ki taohi te hakamaoni te Rono Tauareka Krais raa ma kootou.

⁶ Anau se maanatu hai mahi na tama ma ni tama hakamattua te lotu raa. Anau ma na tama naa e ssau koi hakaatoa. TeAtua hoki se hakatonutonu na tiputipu tetama tautari tetipu tetama, tena anau e meatu pera ma na tama hakamattua raa se isi na tattara ni hapapaa ake i na tattara anau ni tattara atu raa. ⁷ Ia tena na tama nei e kkite pera ma TeAtua e kou mai na mahi ki takutaku ake te Rono Tauareka raa i na tama sei ma ni Jiu raa, ia e ssau koi pera ma Aia ni kou ake Pita na mahi ki takutaku ake te Rono Tauareka raa i na Jiu raa. ⁸ Anau emee pera ma he aposol na tama sei ma ni Jiu raa i na mahi TeAtua, e ssau hoki pera ma Pita e mee mo aposol na Jiu raa. ⁹ Tammaki na tama e kkira atu pera ma Jems, Pita, tena Jon ni tama hakamattua telotu, tena tokotoru nei e illoa pera ma TeAtua e kou mai te hehekau nei i anau, tena laatou ki lulluu

na rima maaua ma Banabas kihuriake pera ma maatou hakaatoa e hehekau te hehekau hokotahi nei. ¹⁰ Na tama raa e kainno mai maaua ma ki mannatu no tokonaki na tama hakaalloha i Jerusalem raa, tena anau ni noho hoki ma te hakataakoto na tama nei e isi raa.

Pol e hai ake Pita i Antiok

¹¹ Emeia te saaita Pita ni hamai i Antiok raa, anau e hai ake tama raa, maitaname hea aia ni ppena raa e sara. ¹² Pita ni noho no kkai ma na tama sei ma ni Jiu raa te saaita na tama Jems ni kauna raa se ki ttae ake. Emeia te saaita na tama raa ni ttae ake, aia ku horo muri, tena ku se hihai ki kkai ma na tama raa, e mee aia e mataku i te hakataakoto na Jiu raa ma na tama sei ma ni Jiu raa ki ttuu te hakamaatino e tapu raa. ¹³ Alaa Jiu i roto Antiok ku mattaku no tauttari Pita, tena Banabas ku tauttari hoki na tiputipu sakkino na Jiu raa.

¹⁴ Te saaita anau ni kite pera ma na tama raa se tauttari te hakamaoni te Rono Tauareka raa, kito anau ki hai ake Pita i mua na tama raa hakaatoa ma, "Akohe he Jiu, emeia akoe e tauttari na tiputipu na tama sei ma ni Jiu raa, tena ki tiaki na tiputipu na Jiu raa. Kaa akoe e mee ma na tama sei ma ni Jiu raa ki tauttari na tiputipu na Jiu raa ki aa?"

Te Atua e tokonaki na tama hakaatoa tera e hakattina i Aia

¹⁵ Hakamaoni, taatou ni Jiu i te mamaoha iho taatou, tena taatou sei ma ko na tama tera se tauttari na tuua na Jiu raa. ¹⁶ Emeia maatou e illoa pera ma te tama e lavaa koi te tonu i mua na maihu TeAtua kame taatou e isi na hakattina, ia sei ma hea na tuua raa e hihai taatou ki ppena raa. Taatou hoki ki hakattina iaa Jisas Kraiis kilavaa taatou te ttonu i mua na maihu TeAtua i na hakattina taatou, ia ki se tauttari hea na tuua raa e hihai taatou ki ppena. E mee se hai tama e me ki tonu i mua na maihu TeAtua kame aia e tauttari na tuua raa. ¹⁷ Ia tena taatou ki hahi ki hukui ma Kraiis ki mee taatou ki ttonu ma TeAtua, e meia taatou e ppii roo na hai sara e ssau pera ma na tama sei ma ni Jiu raa. Eaa! Te hakataakoto nei e huri mai taatou pera ma Jisas e mee taatou ki hai sara? Sei! ¹⁸ Kime anau e kaamata no ppena na mee tera anau ni mee ma e haeraa, tena anau e huri atu pera ma anau he tama e seu na tuua. ¹⁹ Anau ku mate i te vahi na tuua. Na tuua raa e ta anau no mate. Ia kilavaa anau te noho ma TeAtua, tena anau kuttii raa ma Kraiis i aruna tekros Aia raa ²⁰ ma ki selavaa anau te noho i roto te ora anau imua raa, emeia Kraiis ku noho i roto te ora anau. Te ora te nei anau e noho vahaonei raa, anau e noho ma te hakattina i te Tama TeAtua tera e laoi anau raa, tena ki hoki mai te ora Aia raa ki tokonaki anau. ²¹ Anau se hihai ki tiaki na mahi hai mmahi TeAtua raa, maitaname kame he tama e mee pera ma aia e tuku tonu te ora aia i te vahi na tuua raa, tena te mate Kraiis raa ku mee pera ma he mee vare koi.

3

Na tama e hakattina ma TeAtua e me ki hakatapu Jisas

¹ Kootou na tama i Galesia raa e vvare roo. Koi te tama e mee kootou ki vvare? Anau ni tattara atu kootou i te mate Kraiis raa, tena kootou ku illoa laoi roo i te mate Jisas Kraiis i aruna te kros raa! ² Tena he mee hokotahi koi anau e hihai kootou ki mee mai: kootou ni too peehee TeAnana Tapu raa; kootou e too e mee kootou e tauttari na tuua raa, ma e mee kootou e tauttari te Rono Tauareka raa, tena ki hakattina? ³ Kootou ni vvare roo peehee! Kootou e kaamata mai ma TeAnana Tapu, tena te saaita nei

kootou kumee ma kihai na mahi kootou hokkootou ki too te ora hakamaoni raa? ⁴ Kootou ni too roo na hakalonollihu haeo tesaaita kootou ni mee no hakattina raa. Tena anau e maanatu ma na hakalonollihu kootou ni too raa kiselano marino. ⁵ Eaa! TeAtua ekouatu TeAnana Tapu raa, tena ki huri atu na mahi Aia raa ikootou e mee kootou e ppena hea na tuua raa e hihai raa, ma e mee kootou ni llono te Rono Tauareka raa no hakattina?

⁶ Kootou e mannatu na tattara i roto te Launiu Tapu e tattara i te vahi Abraham ma, "Abraham ehakatina TeAtua, tena TeAtua kutoo aia pera ma hetama etonu tahi." ⁷ Tena kootou ki illoa hoki pera ma na mokopuna hakamaoni Abraham raa ko na tama e isi na hakattina raa.

⁸ Te Launiu Tapu raa e tattara mai pera ma TeAtua ni tattara imua pera ma na tama sei ma ni Jiura e me kittonu inakaremata Aia, e mee na hakattina na tama raa iaa Krai raa. Tena na tattara TeAtua i roto te Launiu Tapu raa e tattara ake Abraham i te Rono Tauareka raa, tena TeAtua e me ki hakatapu na tama hakaatoa e hakattina raa e mee koi Abraham.

⁹ Abraham e hakatina, tena TeAtua ki hakatapu aia, tena na tama hakaatoa tera e hakattina raa e me ki hakatapu ria pera ma Abraham raa hoki.

¹⁰ Na tama e tuunaki no tauttari na tuua raa e nnoho ma te haeo. E mee te Launiu Tapu raa e tattara ma, "TeAtua e me ki kou ake te haeo i te tama tera se tautari na tuua hakaatoa emmau i roto te Launiu na Tuua TeAtua raa." ¹¹ Tena te mee nei ku matahua tesaaita nei pera ma na tama e tauttari na tuua raa se lavaa te tonu inakaremata TeAtua, maitanama te Launiu Tapu raa e tattara ma, "Na tama TeAtua etoo ma nitama e hakattina raa ko na tama e me ki too te ora e ora tahi raa." ¹² Emeia te tiputipu te hakatina raa e kee i taha ma te tiputipu te tauttari na tuua raa. Pera ma te Launiu Tapu raa e tattara mai ma, "Te tama e tautari hakaatoa na tuua raa e me ki ora."

¹³ Emeia Krai ehakattana taatou itaha ma te haeo e moe i roto na tuua raa. Aia etoo te haeo raa itaha ma taatou tesaaita Aia ni tootoo iaruna tekros raa, e mee te Launiu Tapu raa e tattara mai ma, "Te tama ehakalavau raa iaruna telaakauraa e me kinoho ma te haeo TeAtua."

¹⁴ Jisas Krai e ppena peenei raa ma kilavaa te tattara hakamaoni TeAtua ni tattara ake Abraham raa tettae hoki inatama sei ma ni Jiura, ia kilavaa hoki taatou tetoo TeAnana Tapu TeAtua ni tattara ma Aia e me ki kou mai raa.

Na Tuua ia ma na tattara hakamaoni TeAtua

¹⁵ Aku taina, anau e hihai kikou atu hetattara hai auna tera kootou e illoa: tesaaita tokorua ehakamoe te tattara no tonu, se hai tama elavaa teseu ia ma ku hakapiri ake alaa hakataakoto hoki iaruna ma hea tokorua raa ni hakamoe no tonu raa. ¹⁶ Essau pera ma TeAtua ni kou ake te tattara hakamaoni Aia raa iaa Abraham ia ma te Mokopuna aia i muri raa. Te Launiu Tapu raa se hakammau ma, "na hai mokopuna" e mee ma tammaki na tama, emeia te Launiu Tapu raa e mee ma "te Mokopuna" e mee ma hetama hokotahi koi, teenaa ko Krai. ¹⁷ Te hakataakoto anau raa e mee peenei. TeAtua ni hakamoe te tattara e ivi Aia raa ma Abraham imua, tena i muri haa huitarau tipu toru na hetau Moses ku too na tuua raa. Tena na tuua raa hoki se lavaa teseu te tattara e ivi TeAtua raa. ¹⁸ Ia kame na hoki TeAtua e kou mai raa e tuurana i te vahi na tuua raa, tena te tattara hakamaoni Aia raa ku se isi te tuurana i te vahi na hoki raa. Emeia TeAtua ekou ake na hoki raa iaa Abraham e mee te tattara hakamaoni Aia raa.

¹⁹ Kaa he hakataakoto peehee na tuaa raa? Na tuaa raa e hakapaa ake e mee taatou e haisara ina tiputipu taatou, tena na tuaa raa e me ki mmoe roo ki tae mai te Mokopuna Abraham tera TeAtua ni tattara hakamaoni ake raa. TeAtua e kou ake na tuaa raa i na ensel raa ki kou ake Moses, tena Moses kikou ake na tuaa raa i na tama. ²⁰ Emeia te saaita TeAtua ni tattara ake na tattara hakamaoni Aia raa iaa Abraham, Aia Hokoia roo ni tattara ake Abraham: Aia se hai tama nikauna ki haere ma na tattara hakamaoni Aia raa.

Te hakataakoto na tuaa Moses

²¹ Eaa! Na tuaa raa e hakataukaa ma na tattara hakamaoni TeAtua raa? Seai! Kame taatou e too he tuaa tera e me ki kou mai te ora hakamaoni raa, tena na tama hakaatoa e tauttari te tuaa nei raa e me ki ttonu i na karemata TeAtua. ²² Emeia te Launiu Tapu raa e mee pera ma te maarama nei hakaatoa e nnoho i raro na mahi na hai sara. Ia tena te tattara hakamaoni TeAtua ki hakassao taatou raa e haere koi i na tama e hakattina Jisas Krai raa.

²³ Emeia, i mua te saaita te hakatina raa ni tae mai, taatou e ponotia i roto te hare karapusi, ia tena taatou elepotia ina tuaa raa haere no tae roo te saaita te hakatina raa ku tae mai. ²⁴ Ia tena na tuaa raa e hakamattua iaruna taatou haere no tae te saaita Krai ni hamai ma kilavaa taatou te tuku tonu na ora taatou ma TeAtua raa i na hakattina taatou. ²⁵ Tena vahao nei taatou ku tuku na hakattina taatou raa iaa Krai, tena na tuaa raa vahao nei ku se hakamattua iaruna taatou.

²⁶ Kootou hakaatoa nitamalliki TeAtua, ia e hakanatahi ma Jisas Krai, maitanama kootou e hukui ma Tama raa. ²⁷ Te saaita kootou ni hakoukou tapu ma ki hukuki kootou ma Krai raa, kootou e too te ora hou Krai raa, e ssau pera ma he tama e reureu te paamaro hou. ²⁸ Ia tena kootou na Jiu raa se kkee itaha ma na tama seai ma ni Jiu raa, ia na tama hehekau raa se kkee i taha ma na tama s hai tama e hehekau raa, ia na taanata raa se kkee itaha ma na h hine, tena kootou hakaatoa e hakanatahi, maitanama kootou e hukui ma Krai. ²⁹ Ia tena kootou ku mee pera ma nitamalliki Krai:, kootou hoki ku mee pera ma nitamalliki Abraham, ia tena kootou e me ki too na tuhana kootou raa pera ma TeAtua ni tattara hakamaoni ake Abraham i mua raa.

4

¹ Emeia anau e me ki meatu hoki. Tetamariki tera e me ki too na hekau tetamana aia raa e me ki mee pera ma he tama hehekau te saaita aia koi paamee, niaina roo ma aia ettino na mee raa hakaatoa. ² E isi na taanata e me kilollohi te tamariki raa te saaita aia koi tamariki, tena ku matamata ake na hekau te tamariki raa ki tae roo te saaita te tamana te tamariki raa ni tuku ake raa. ³ Taatou peeraa hoki. Te saaita taatou ni se ki hakattina hakamaoni raa, taatou e tauttari na tiputipu te maarama nei. ⁴ Emeia te saaita hakamaoni TeAtua ni tuku raa ku tae, tena Aia ki kauna ria iho te Tama Aia raa. Tama raa e haanau iho i te hine te maarama nei, tena ki tautari na tuaa na Jiu raa, ⁵ ma ki tau i muri na tama tera e nnoho i raro na tuaa raa, ia ki tokonaki hoki taatou ki mee pera ma ni tamalliki TeAtua.

⁶ Maitanama taatou nitamalliki TeAtua, tena Aia e kou mai TeAnana te Tamariki Aia raa ki noho i roto na hatu manava taatou. TeAnana tera e me ki kanna ma, "Tamana, Taku Tamana." ⁷ Ia tena kootou ku se mee pera ma ni tama hehekau, kootou ku mee pera ma nitamalliki TeAtua. E mee kootou nitamalliki Aia, tena TeAtua e me ki kou atu na tuhana hakaatoa Aia e isi ma na tamalliki Aia raa.

Pol e hakatataakoto mmaha na tama i Galesia

⁸ Imua te saaita kootou ni se ki illoa mai TeAtua raa, kootou e mee pera ma ni tama hehekau na atua tera seai ma ni atua hakamaoni raa. ⁹ Emeia te saaita nei kootou ku illoa mai TeAtua. Eaa, anau ki tattara pera ma te saaita nei TeAtua ku iroa kootou? Aiea kootou e hihhai ki vakkai muri i na anana se isi na mahi raa ki tokonaki kootou raea? Aiea kootou e hihhai ki vakkai hakaraoi no mee pera ma ni tama hehekau i na anana raa raea? ¹⁰ Anau e rono pera ma kootou eisi na aho, na marama, na hetuu ia ma na hetua e hakammaha. ¹¹ Anau e hakataakoto mmaha i kootou! Tena anau e matakua ma ka oti te hehekau anau raa ku llano marino.

¹² Tena anau e kainno atu kootou aku taina ki mee pera ma anau. Ia tena anau essau koi peenaa ma kootou. Kootou se hai mee ni ppena e ssara i anau. ¹³ Kootou e illoa te hakataakoto anau ni takutaku atu te Rono tauareka raa i te kaamata roo; Anau e takutaku atu raa e mee anau e laavea. ¹⁴ Ia niaina ma te maahana anau raa e hainattaa ma kootou, e meia kootou se mee hakahaeo anau, ia setiaki anau. Kootou e too anau pera ma anau he ensel TeAtua, ia hoki kootou e too anau pera ma anau ko Jisas Krai. ¹⁵ Kootou ni hihhia roo! Kaa teehee te hihhia naa vahao nei? Tena anau hokonnau e lavaa te meatu pera ma kootou ki nape na karemata kootou raa i taha no kou mai anau raa ki mee e hainauhie. ¹⁶ Ia e mee anau e tattara atu te hakamaoni, tena kootou kumee pera ma anau ku haeo kootou?

¹⁷ Na tama tera e hahaivi ma ki hakatike te Rono Tauareka raa e hihhai mahi roo kootou, emeia na hakataakoto laatou raa esakkino. Te hihhai na tama raa ma ki vvae kootou i taha ma anau, ki tauttari kootou hea laatou e hihhai raa. ¹⁸ Ia tena e tauareka ki tauttari vaa muri na tama ki mee na hakataakoto laatou raa ki taualleka. Kootou e tau te ppena tahi na mee taualleka, ia se ppena koi te saaita anau e noho ma kootou. ¹⁹ Aku tama! Na hakalonolihu anau nei e ssau roo pera ma na isu te hine ku mee ki mamaoha raa; anau e me ki hakalonolihu peenei ki tae roo te saaita kootou e too na tiputipu Krai raa iroto kootou. ²⁰ Anau e hihai roo ma ki noho ma kootou te saaita nei, ki lavaa anau te hakatiketike na tattara anau raa ki tau ma hea kootou e hihhai raa, maitaname anau e hakataakoto mmaha roo i kootou.

Te tattara hai auna Hagar laaua ma Sara

²¹ Anau e hihai kivahiri atu kootou na tama tera e hihhai ki noho iraro na tuua raa: kootou se illoa hea na tuua raa e tattara atu kootou? ²² Iroto na tuua raa emmau ma Abraham eisi tokorua na tamalliki taanata. Tetamariki e haanau iho i te hine hehekau, tena tetamariki e haanau iho i te avana hakamaoni aia raa. ²³ Te tamariki e haanau iho i te hine hehekau raa, e haanau iho tautari te hakataakoto te tama. Tena te tamariki e haanau iho i te avana hakamaoni aia raa, e haanau iho tautari hea TeAtua ni meeke Abraham raa. ²⁴ Tokorua na h hine nei e huri mai taatou e rua na tattara e ivi raa. Tena Hagar te hine na tamalliki aia raa e hannau mai pera ma ni tama hehekau raa e huri mai taatou te tattara e ivi na tama raa ni too i te Mouna Sainai raa. ²⁵ Hagar e tuu pera ma ko te Mouna Sainai iroto Arebia, tena aia e huri mai taatou te matakaina Jerusalem ia ma te kanohenua aia te saaita nei tera e noho pera ma ni tama hehekau raa. ²⁶ Emeia Sara e tuu pera ma ko te Jerusalem hoo i te vaelani raa, tena aia ko te tinna taatou. ²⁷ E mee te Launiu Tapu raa e tattara ma,
 “Kootou na h hine se hai tamalliki raa ki hihhia!

Ia ttani hakamaroa ma te hihhia kootou na hhine se hai vahao ni llono na isu na tamalliki raa!

Maitaname te hine e peesia ria raa, e me ki isi tammaki na tamalliki,

e raka i aruna ma te hine te avana aia raa se lavaa roo te tiaki aia raa.”

²⁸ Tena kootou aku taina, kootou essau pera ma ko Aisak te tamariki Sara raa, maitaname kootou e hannau mai tautari te tattara hakamaoni TeAtua ni kou ake Abraham raa. ²⁹ Te saaita naa te tamariki e haanau mai tautari te hakataakoto te tama raa kumee hakahaeo te tamariki e haanau mai ina mahi TeAnana Tapu raa, essau pera ma te saaita nei.

³⁰ Kaa te Launiu Tapu raa e mee maea? Te Launiu Tapu raa e mee mai ma, “Hakaise te hine hehekau raa ma te tamariki aia raa i taha, e mee te tamariki naa se lavaa te too he tuhana pera ma te tamariki te avana hakamaoni raa e me ki too i na hekau te tamana lauea raa.”

³¹ Tena aku taina, taatou sei ma ni tamalliki te hine hehekau raa, e meia taatou ni tamalliki te hine sei ma he hine hehekau raa.

5

Krais e hakattana taatou

¹ Tuu mmau, maitaname Krais e hakattana taatou, kiselavaa taatou te nnoho iraro na mahi na tuaa raa.

² Anau Pol e meatu kootou, kame kootou e ttuu te hakamaatino e tapu i na tinotama kootou ma ki mee TeAtua pera ma kootou e ttonu, tena hea Krais ni ppena raa e llano marino koi. ³ Anau e me ki tattara hai mahi atu kootou hakaraoi pera ma koai te tama e hihai ma aia ki ttuu te hakamaatino e tapu te tinotama aia raa, te tama naa e tau te tautari na tuaa na Jiu raa hakaatoa. ⁴ Kame he tama kootou e tautari na tuaa raa ma ki mee aia ki tonu i na maihu TeAtua, tena te tama naa e havakkee aia hokoia i taha ma Krais. Tena aia ku noho i taha ma te laoi TeAtua ni tokonaki kootou raa.

⁵ I te vahi maatou: maatou e mannatu pera ma TeAtua e me ki too maatou pera ma ni tama e ttonu, e mee maatou e hakattina, tera hea maatou e hakattari ina mahi TeAnana TeAtua raa ma ki too te hakamaoni Aia ni tattara mai raa. ⁶ Te tama e ttuu te hakamaatino e tapu ia ma te tama settuu te hakamaatino e tapu te tinotama aia raa se kkee, kame taatou e hukkui ma Krais. Te mee e hakamaatua raa ko na hakattina taatou tera e me ki huri ake i roto na laoi taatou i alaa tama raa.

⁷ Kootou ni ppena tauareka roo! Kaa koai e ppuu kootou ki se tauttari te hakamaoni raa? Tama raa e tatakore kootou peehee? ⁸ Na tatakore peenei raa se oo mai TeAtua te Tama ni hirihiri kootou raa. ⁹ Na tama e tattara ma, “Na ist moisi e lavaa te mee te haraao e hakamoe raa ki hhuta.” ¹⁰ Maitaname taatou e hukui ma TeAriki taatou raa, tena anau e hakatina pera ma TeAtua e me ki mee kootou ki tauttari na tattara anau raa, ia ki se too na hakataakoto e kkee. Koai te tama e hakapanimu na hakataakoto kootou raa, TeAtua e me ki kou ake na hakalono llihu te tama naa.

¹¹ Aku taina, anau e takutaku pera ma te ttuu te hakamaatino e tapu te tinotama raa se hakamaatua, tera hea anau e tauhano te too na hakalono llihu raa i na rima na Jiu raa. Kame te tuu te hakamaatino e tapu te tinotama raa e hakamaoni, tena te takutaku anau i te mate Krais i aruna te kros raa se lavaa hoki te kou mai te haeo anau. ¹² Anau e hihai ma na tama tera e hakapanimu kootou raa ki se tuu te hakamaatino e tapu raa koi i na tinotama laatu, e meia laatu ki ttuu hoki alaa kina i na tinotama laatu raa.

¹³ Aku taina, TeAtua e hirihiri kootou ki hakattana i taha ma na tuua raa. Emeia auu se hakatettere ma tesaaita nei akoe elavaa teppena na mee sakkino te tinotama raa e hihai ki hakattaki akoe raa. Kootou kilaoi, tena kutokonaki kootou hokkootou. ¹⁴ E mee na tuua raa hakaatoa emmee iroto tetuaa hokotahine, "Laoui alaa tama pera ma akoe elaoi akoe hokkoe." ¹⁵ Emeia kame kootou e haere mee pera ma ni manu kaittama no mee alaa tama ki hakalono lilihu, tena hakamattonu kaoti kootou hakaatoa ku haeo.

TeAnana ia ma te tinotama

¹⁶ Hea anau emee ma kimeaturaa peenei: tiaki TeAnana raa ki hakattaki na ora kootouraa, tena kootou eme ki selavaa tetauttari hea te tinotama raa e hihai. ¹⁷ E mee hea te tinotama raa e hihai raa eme ki hakataukaa ma hea TeAnana raa e hihai, ia hea TeAnana raa e hihai raa eme ki hakataukaa ma hea te tinotama raa e hihai. Te tinotama ia ma TeAnana raa se hihai hokolaaua, tena te mee nei e huri mai pera ma kootou selavaa teppena hea kootou ehakataakoto ma kippena raa. ¹⁸ Kame TeAnana raa ehakattaki kootou, tena kootou selavaa tennoho iraro na mahi na tuua raa.

¹⁹ Hea te tinotama raa e hihai raa e matahua. Te tinotama raa e huri mai na tiputipu sakkino pera ma, kipaa huri, kinnoho na ora haeo, ia eme ki hai huri, tena ²⁰ ki hakammaha na hatu tipua ia ma na tama hai pakava raa. Na tama ku kaamata no nohonoho haeo, tena ku puhupuhu hokolaatou, natama ku manava kkere, natama ku hakatauttai, ia natama kumannako namee alaa tama eisiraa. Natamaraa evvae inakuturana, tena ki hakatauttai hokolaatou; ²¹ na tama raa e manava kkere hokolaatou, na tama raa e unu tahi, ia epukua hakatauttai, tena kippena alaa mee haeo peenei hoki. Anau e meatu kootou vahao nei pera ma anau ni meatu i mua raa: na tama te eppena na mee nei raa selavaa te ttae i te Hakamaatua ana i te Vaelani raa.

²² Emeia TeAnana raa e kou mai te laoi, te hihia, te noho laoi, te laumarie, te manava laoi, te tauareka, te hakamaoni, ²³ te pasemmu, tena ki se manava haeo. Se hai tuua eme ki hakataukaa ma na tiputipu nei. ²⁴ Na tama e tauttari Jisas Krais raa ku peesia na tiputipu sakkino nei i taha ia ma hea te tinotama raa e hihai. ²⁵ TeAnana raa e kou mai na ora taatou, tena Aia eme ki rorohi na ora taatou raa. ²⁶ Taatou ki selavaa te hai ahu. Taatou ki selavaa te hakatauttai ma alaa tama. Taatou ki selavaa te manava kkere alaa tama.

6

Tokonaki alaa tama

¹ Aku taina, kame he tama e laavea eppena te mee e sara, tena na tama e hai mahi i na hakattina laaou raa e tau te hakatonu ake te tama naa; emeia kootou ki tauttari te ara e tonu. Tena akoe hokkoe ki hakamattonu, kaoti akoe kuteiho i na hahaaite raa hoki. ² Kootou ki tokonaki alaa tama te saaita laaou e tiri na hainattaa, ia kame kootou eppena peenei, tena kootou ki tauttari na tuua Krais raa. ³ Kame he tama e hakataakoto ma aia e hakanaaniu, emeia i te hakamaoni aia se hakanaaniu, tena te tama naa e hakanapa aia hokoia. ⁴ Kootou hokkootou ki kikiria muri na tiputipu kootou raa. Kame na tiputipu kootou raa e taualleka, tena kootou e tau te ahu i na mee kootou ni ppena raa, ia se ahu niaa alaa tama ni ppena raa. ⁵ Tena kootou hakaatoa e tau te amo hea e hainattaa iroto na ora kootou raa.

⁶ Kame hetama e akoako atu na tiputipu telotu, tena kootou e tau te hakatae ake na mee taualleka raa i na tama e akoako atu kootou raa hoki.

Taatou e me ki too niaa taatou e ppena

⁷ Auu se hai lavvaka kootou hokkootou; se hai tama e lavaa te hai laavaka TeAtua. E hia te kooina akoe e ttori, teenaa te kooina hoki akoe e me ki too. ⁸ Kame kootou e tauttari hea te tinotama raa e hihai no ppena na tiputipu sakkino raa, tena kootou e me ki too te mate. Emeia kame kootou e tauttari TeAnana Tapu raa no ppena hea Aia e hihai raa, tena kootou e me ki too te ora e ora tahi. ⁹ Tena taatou ki sekkaro te ppena na tiputipu taualleka; kame taatou sekkaro, tena eisi te saaita taatou e me ki too na tuhana taualleka i na tiputipu taatou e ppena raa. ¹⁰ Tena taatou ki tokonaki alaa tama he saaita peehee taatou e lavaa, taohi mua na tama tera e hakattina iaa Jisas Krais raa.

Na tattara hakaoti

¹¹ Kira iho tellahi na inoa anau etaataa atu ikootou ma te rima roo anau nei!

¹² Na tama tera e hahaivi ma ki mee kootou ki ttuu te hakamaatino e tapu i na tinotama kootou raa ko na tama tera e hihhai ki hakatannata, ia ki ahu i na tiputipu koi taatou na tama raa. Na tama raa e ppena peeraa ma ki se hakalono lihu laatou i na hakattina laatou iaa Krais raa. ¹³ Niaina na tama tera e ttuu te hakamaatino e tapu na tinotama laatou raa se tauttari hoki na tuua. Na tama raa e hihhai ma kootou ki ttuu te hakamaatino e tapu i na tinotama kootou raa ma ki lavaa laatou te ahu pera ma kootou e tauttari hea laatou e hihhai raa. ¹⁴ Ia anau iaa, anau eme ki ahu koi i te vahi te kros Jisas Krais TeAriki taatou raa. Tena i te mate Aia, anau ku taa mate na tiputipu te maarama nei raa hakaatoa, tena anau ku mee pera ma hetama ku mate i te maarama nei. ¹⁵ Se isi te mee e sara i te tama e ttuu te hakamaatino e tapu ia ma te tama se ttuu te hakamaatino e tapu raa. Te mee tera e hakamaatua raa ko te ora vahao nei TeAtua e hihai ma taatou ki isi raa. ¹⁶ Kame kootou e tauttari hakamaoni roo na tuua nei, tena kootou e me ki mee pera ma nitamalliki hakamaoni roo TeAtua. TeAtua e me ki mee hakaraoi roo kootou ma te laoi Aia se isi te hakaoti raa, tena ku kou atu te noho laoi.

¹⁷ Tena ki hakaoti, anau se hihai hoki ma kootou kikou mai alaa hakalono lihu, e mee na pona e mmau te tinotama anau nei e huri atu pera ma anau he tama hehekau Jisas.

¹⁸ Aku taina, TeAriki Jisas Krais ki hakatapu kootou, tena ku noho ma kootou na vahao hakaatoa. Amen.

Efesus

Te launiu Pol e taataa i na tama i Efesus

Na hakataakoto hakamattua i roto te launiu nei:

Hukui ma Krai*s* 1.1—3.21

Takattaka ma Krai*s* 4.1—6.9

Tuu mmau no ppuhu ma Satan 6.10—6.24

¹ Anau Pol, anau e taataa atu te launiu nei. TeAtua e hihai ma anau ki mee pera ma he aposol Jisas Krai*s*.

Anau e taataa atu kootou na tama i roto Efesus tera e hakamaoni i na ora laa*tou* e hukui ma Jisas Krai*s* raa.

² TeAtua te Tamana taatou ia ma TeAriki Jisas Krai*s* e me kitokonaki kootou, tena ku kou atu te noho laoi.

*Na hoki e Ttapu Krai*s**

³ Taatou ki hakammaha TeAtua te Tamana Jisas Krai*s* TeAriki taa*tou* raa! Maitaname TeAtua ku kou mai taatou na hoki hakaatoa e t*tapu* i te vaelani raa, e mee taatou ku hukui ma Krai*s*. ⁴ Imua TeAtua ni pena te maarama nei, Aia ko na hirihiri avare taatou ki mee mo tamalliki Aia, e mee taatou e hukui ma Krai*s*, tena taatou ki t*tapu* no nnoho se hai sara i na karemata Tama raa.

E mee TeAtua elaoi taatou, ⁵ tena Aia ni maanatu imua roo ma Aia e me ki mee taatou pera ma nitamalliki Aia inamee Jisas Krai*s* ni ppena raa. Teenei he maanatu Aia, tena Aia e hihai ki ppena te mee nei.

⁶ Taatou ki hakammaha TeAtua e mee Aia e huri mai hakamaoni telaoi Aia raa i taatou, maitaname Aia e hoki marino mai taatou te Tamariki Aia e hakasessere mahi raa. ⁷ Maitaname te toto Krai*s* raa e hakattana taatou, tena ki ssoro na hai sara taatou raa itaha. Telaoi TeAtua itaatou raa e rahi roo, ⁸ tena Aia ki nnini iho telaoi Aia raa i aruna taatou.

I te kite ma te atamai Aia, ⁹ TeAtua e ppena hea Aia ni hakataakoto raa, tena ki hakairoa mai taatou te hakataakoto e huunaria tera Aia ku oti te mamaanatu ma ki hakaoti ake iaa Krai*s* raa. ¹⁰ Te hakataakoto TeAtua raa e mee peenei, te saaita hakamaoni raa e me ki taemai, tena Aia e me ki tuku na mee hakaatoa i te vaelani ia ma te maarama nei raa iraro na mahi te Tuku hokotahi raa, teenaa ko Krai*s*.

¹¹ Na mee hakaatoa e ppena tauttari te maanatu ia ma te hihai TeAtua, tena TeAtua e hirihiri taatou ki mee pera ma ni tama roo Aia i te huhuki taatou ma Krai*s* raa, e mee te hihai Aia raa e moe i aruna hea Aia ni maanatu i te kaamata raa roo. ¹² Tena taatou na tama kaamata tera ni hakattina iaa Krai*s* raa, ki hakammaha TeAtua i na mahi Aia.

¹³ Ia tena kootou hoki kumee pera ma nitama TeAtua tesaaita kootou ni llono na tattara hakamaoni te Rono Tauareka tera e tokonaki taatou ki ora raa. Kootou e hakattina iaa Krai*s*, tena TeAtua e hakammau te hakamaatino Aia raa i aruna kootou pera ma Aia e ttino kootou, tena ki kou atu kootou TeAnana Tapu Aia ni tattara atu raa. ¹⁴ Ia e mee taatou ku oti te too TeAnana Tapu raa, tena taatou ku illoa te hakamaoni pera ma taatou e me ki too alaa mee taualleka hoki tera TeAtua ni tattara hakamaoni i mua ma Aia e me ki kou ake ma na tamalliki Aia raa. Taatou e hakattari ki too na mee nei te saaita TeAtua e too muri taatou raa, tena taatou ku nnoho hihhia ma Aia. Ia tena taatou ki hakammaha TeAtua i te tauareka Aia!

Te lotu Pol

¹⁵ Tera hea te kaamata roo anau ni rono na hakattina kootou i TeAriki Jisas ia ma te laoi kootou e huri ake i na tama TeAtua raa, ¹⁶ anau e tauhano te hakammaha ake TeAtua ma kootou. Anau e maanatu kootou ina lotu anau raa, ¹⁷ tena anau e kainno ake TeAtua te Tamana Jisas Krai TeAriki taatou raa, te Tamana e noho i roto te maahina e tii raa ki kou atu TeAnana Tapu tera eme ki mee kootou ki atamai, tena ku hakari atu kikkite kootou i TeAtua ia ma ki illoa kootou Tama raa. ¹⁸ Anau e kainno ake ki taaraki na kapuroro kootou raa kikkite kootou te maahina Aia raa ma kilavaa kootou te illoa te hakataakoto tera Aia ni kanna atu kootou raa, ia ki illoa hoki kootou te taualleka na hoki Aia ni tattara hakamaoni ake i te kanohenua Aia raa, ¹⁹ ia kikkite hoki kootou na mahi hai mmahi Aia tera e hehekau i roto na ora taatou na tama tera e hakattina Aia raa. Na mahi e hehekau i roto taatou nei essau pera ma na mahi hai mmahi ²⁰ Aia ni huri mai te saaita Aia ni hakaora muri Krai i taha ma te mate raa, tena ki hakanoho Tama raa ite vahi laua Aia ite vaelani iaruna raa. ²¹ Krai e hakamaatua iaruna na ensel i te vaelani, na tuku, na mahunani ia ma na ariki; te kakae Aia e too raa e raka mmao roo ma na kakae na tama hakamattua i roto te maarama nei ia ma te maarama i muri raa; ²² TeAtua e tuku na mee hakaatoa iraro na vae Krai, tena ki kou ake Tama raa ina lotu raa pera ma he Ariki e hakanaaniu iaruna na mee hakaatoa. ²³ Tena te lotu raa e huri mai te kaatoa te tinotama Krai raa, tena Krai Hokoia e mee na mee roo hakaatoa no kaatoa.

2

Jisas e mate, tena ki ora muri

¹ Na anana kootou i mua raa e mmate, e mee kootou ni se hakallono TeAtua, tena ki ppena na mee e ssara. ² Kootou i mua raa e tauttari na tiputipu sakkino ite maarama nei raa, tena ki tauttari te tama e hakamaatua na mahi na tipua i te vaelani raa, teena ko te tipua tera e hakamaatua i roto na ora na tama se hakallono TeAtua raa. ³ Emeia te hakamaoni, taatou essau pera ma na tama raa hoki, taatou e tauttari na mee tera taatou hokotaatou e hihhai raa. Taatou e ppena na mee hakaatoa tera na tinotama ia ma na mannatu taatou raa e hihhai. Taatou e tau te too na hakalono lihu TeAtua raa, e ssau pera ma alaa tama hoki.

⁴ Emeia te manava aroha TeAtua raa e rahi roo, ia te laoi Aia taatou raa e rahi hoki, ⁵ tena Aia ki hakaora muri na anana taatou raa ma Krai te saaita na anana taatou raa ni mmate, e mee taatou ni se hakallono Aia. Taatou e tokonaki ria no ora ina mahi TeAtua. ⁶ E mee taatou e hukui ma Jisas Krai, tena Aia ki hakaora muri taatou i na mahi Aia ma ki hakamattua taatou ma Aia ite maarama iaruna raa. ⁷ Aia e ppena peenei iaa Jisas Krai ma ki huri mai kikkite taatou ma na tautama koi oo mai i muri raa te laoi e rahi Aia raa. ⁸ ⁹ Maitaname TeAtua e tokonaki taatou no ora ma te laoi Aia raa, e mee taatou e hakattina. Taatou se ora ina mahi koi taatou hokotaatou, e meia taatou e ora emee te hoki TeAtua raa, tena taatou ki se ahu ma teera ni mahi taatou. ¹⁰ TeAtua e mee taatou ki ttipu peenei, ia e mee taatou e hukui ma Jisas Krai, tena Aia ki penapena taatou ki nnoho te ora tauareka tera Aia ku oti te tanattana ma taatou ki ppena raa.

Hukui ma Krai

¹¹ Kootou seai ma ni Jiu te saaita kootou ni hannau mai raa, tena na Jiu raa e mee ma kootou se ttuu te hakamaatino e tapu raa i na tinotama kootou, e meia laatou na Jiu raa e ttuu te hakamaatino e tapu raa (teenei he hakamaatino koi na taanata raa e mee i na tinotama laatou.) Mannatu

ma na ora kootou i mua raa nittipu peehee. ¹² Te saaita naa kootou emmao itaha ma Krai. Kootou ni manusiri, tena kootou seai ma nitama iroto natama TeAtua ni hirihiri raa. Kootou seisi na tuhana kootou iroto te tattara e ivi TeAtua ni hakamoe tera e mmoe iroto na tattara hakamaoni Aia ni meake na tama Aia raa, tena kootou e nnohovare koi iroto te maarama nei seisi na mannatu, ia se too hoki TeAtua. ¹³ Kootou ni mee raa e mmaaroo itaha ma Krai, tena te toto Krai raa e kou mai kootou no taapiri Aia. ¹⁴ E mee Krai Hokoia e kou mai te tauareka, tena ki mee na Jiu ia ma na tama seai ma ni Jiu raa ki oo mai no mee pera ma he kanohenua hokotahi. Aia e seu te tauppaa tera ni vvae no mee na tama raa ki nonnoho haeo raa. ¹⁵ Krai e hakaoti na tuua hakaatoa i roto na tuua na Jiu raa ki lavaa Aia te penapena e rua na kanohenua raa pera ma he kanohenua hoo ki hukui ma Aia, tena ki mee na tama raa ki nnoho taualleka. ¹⁶ Te mate Krai i aruna te kros raa e seu te nonnoho haeo na tama raa, ia tena te mate Aia i aruna te kros raa e hakapaa e rua na kanohenua raa pera ma he tinotama hokotahi, tena ki too muri ake na tama raa iaa TeAtua. ¹⁷ Krai e haere iho no takutaku atu te Rono Tauareka i te noholaoiraa i kootou hakaatoa, na tama seai ma ni Jiu tera ni oo no mmao itaha ma TeAtua raa ia ma na Jiu tera ni mee ma e tappiri ake Aia raa. ¹⁸ Na mahi Krai raa e mee taatou hakaatoa na Jiu ia ma na tama seai ma ni Jiu raa ki oo mai no ttuu i mua TeAtua ma TeAnana hokotahi.

¹⁹ Ia tena kootou na tama seai ma ni Jiu raa, te saaita nei kootou ku seai ma ni manu siri ia ma ni tama kee. Kootou te saaita nei ku hukui hakaatoa ma na tama TeAtua raa, tena kootou ku mee pera ma nitamalliki Aia. ²⁰ Kootou e ssau pera ma ni hare tera e hakatuu i aruna te hatupaa na aposol ia ma na profet raa ni hakamoe, tena Krai Hokoia ko te pou roto te hare naa. ²¹ Aia ko te Tama e ttao hi na pou te hare naa hakaatoa, tena te hare naa ku haere no rahi no mee pera ma he hare tapu ni hakatapu ria ma TeAtua. ²² E mee kootou e hukui ma Krai, tena Krai ku hukui kootou ia ma alaa hakattina ana i te kina TeAtua e noho i na mahi TeAnana Tapu raa.

3

Te hehekau Pol ma na tama seai ma ni Jiu raa

¹ Tena anau Pol, anau e karapusiria e mee te hehekau Krai e kou mai ki takutaku atu te Rono Tauareka raa i kootou na tama seai ma ni Jiu raa. ² Hakamaoni kootou kame ku oti tellono te hehekau Krai ni kou mai anau kippena ki tokonaki kootou i na mahi Aia raa. ³ TeAtua e huri mai na hakataakoto Aia e huuna ria raa ki iroa anau. (Anau e taataa hakapopoto atu koi te launiu nei, ⁴ ia kame kootou e ppau hea anau e taataa raa, kootou e me ki illoa te atamai anau i na tiputipu Krai e huuna ria raa.) ⁵ I mua taatou na tama ni se illoa na mee tera ni huuna ria raa, e mea te saaita nei TeAtua e huri mai na mee raa i TeAnana Tapu, tena ki huri ake hoki na aposol ia ma na profet raa. ⁶ Te hakataakoto tera ni huuna ria i mua raa e mee peenei. Na tama seai ma ni Jiu raa e me ki hakapaa ma na Jiu raa, tena ku too na tuhana e ttapu TeAtua e me ki kou mai raa. Na tama raa e me ki hukui ma na Jiu raa pera ma he kanohenua hokotahi, tena na tama seai ma ni Jiu raa e me ki too hoki na tattara hakamaoni TeAtua ni tattara ake na Jiu raa, e mee laatou ku hukui ma Jisas Krai.

⁷ TeAtua e kou mai te hoki e tauareka nei i anau, tena anau kumee pera ma he tama hehekau i te Rono Tauareka tera Aia nikou mai anau i na mahi Aia raa. ⁸ Anau e mouraro i na hakattina ana TeAtua raa hakaatoa, e mea TeAtua e kou mai te hehekau tauareka nei kikkave na mee taualleka te Rono Tauareka Kraiis tera taatou seilloa raa i na tama sei ma ni Jiu raa, ⁹ tena ki mee na tama hakaatoa kikkite ma na hakataakoto TeAtua e huunari raa e me ki hehekauria peehee. TeAtua te Tama nippena na mee hakaatoa raa ni huu na hakataakoto Aia raa na saaita kullaka raa, ¹⁰ ma ki lavaa te saaita nei i te vahi telotu na ensel hai mmahi tera e isi na mahi i te vaelani raa te illoa te atamai Aia tera e hhura i roto na mee hakaatoa raa. ¹¹ TeAtua e pena te mee nei tautari te hakataakoto e moe tahi i roto Aia tera Aia ni mee no hakamaoni i na mahi Jisas Kraiis TeAriki taatou raa. ¹² Taatou e hukui ma Kraiis no hakattina hakamaoni Tama raa, tena taatou ku se isi te mattaku ki oo no ttuu i mua TeAtua. ¹³ Ia tena anau e kainno atu kootou ki se mamannatu tammaki e mee anau e too na hakalono llihu nei ma kootou ki tokonaki kootou.

Te laoi Kraiis

¹⁴ Tera hea anau e teiho notuturi i mua na maihu TeAtua, ¹⁵ te Tama tera na harekina hakaatoa i te vaelani ma te maarama nei raa e too na inoa hakamaoni laatou raa. ¹⁶ Tena anau ekainnoake TeAtua ina mahi TeAnana Tapu kikou atu kootou ni mahi i na mahi Aia raa ki tokonaki kootou kiivi, ¹⁷ tena anau elotu ma kilavaa Kraiis tenoho i roto na hatu manava kootou e mee na hakattina kootou raa. Anau elotu hoki ma kootou ki ttaohi mmau te tiputipu telaoi raa i roto kootou pera ma te kerekere raa e ttaohi na patiaka na laakau raa, ¹⁸ ki lavaa kootou ma na hakattina ana TeAtua raa hakaatoa te isi na mahi ki illoa tellaha ma te rorora, te palluna ia ma te nnoto telaoi Kraiis raa. ¹⁹ Hakamaoni kootou e me ki oti ku illoa te laoi Kraiis teeraa e raka roo i aruna na mee hakaatoa i te maarama nei raa, tena na tiputipu TeAtua raa ku kkap i roto taatou.

²⁰ Na mahi TeAtua raa e hehekau i roto na kapuroro taatou, tena Aia e lavaa teppena na meeroo hakaatoa tera erakaroo ma hea taatou e kainno ki too raa, ia e mannatu ma kippena raa. ²¹ Taatou ki hakammaha TeAtua i na hare lotu ia ma Jisas Kraiis na vahao hakaatoa. Amen.

4

Na hakattina hakaatoa e hukui ma Jisas Kraiis

¹ Anau e meatu kootou hakaatoa, anau e karapusi ria maitaname anau e hehekau ma TeAriki, tena anau ekainno atu kootou kinnoho na ora e taualleka tera e tau ma hea TeAtua nikanna atu kootou ki tauttari raa. ² Auu se ahu, auu se mannava haeo, ia auu selotolloto vave. Huri ake telaoi akoe ialaa tama, tena auu selloto te saaita teeraa tama epena te mee esara. ³ TeAnana Tapu e hukui taatou hakaatoa, tena taatou hakaatoa ki hai na mahi taatou kinnoho ma te noho laoi raa. ⁴ Taatou na hakattina ana e ssau pera ma he tinotama te tama hokotahi, tena taatou e too TeAnana Tapu hokotahi. ⁵ E isi TeAriki hokotahi, te hakattina hokotahi, te hakoukou tapu hokotahi; ⁶ ia e isi TeAtua ia ma te Tamana hokotahi na tama hakaatoa: teenaa ko TeAriki na tama hakaatoa tera e hehekau, ia e noho i roto na tama hakaatoa raa.

⁷ Taatou hakaatoa e too na hoki taatou raa tautari hea Kraiis nikou mai raa. ⁸ Pera ma hea te Launuu Tapu raa e tattara mai ma, "Te saaita te Tama raa ni haere i te vaelani raa, Aia e too tammaki na tama haeo no haere ma Aia;

tena ki kou ake na hoki na tama raa.”

⁹ Tena tetattara e mee ma, “Tama raa e haere i aruna raa” e mee maea? Te tattara raa e mee ma te Tama raa ku oti te hamai iraro i te maarama nei. ¹⁰ Tena te Tama tera ni hamai iraro te maarama nei raa ko te Tama koi ni haere i te vaelani raa ma ki mee na mee hakaatoa kittonu i na mahi Aia raa. ¹¹ Teenaa ko te Tama tera e kou ake na hoki na tama raa, tena Aia ki hirihiri alaa tama ki mee mo aposol, alaa tama ki mee mo profet, alaa tama ki mee mo tama e takutaku te Rono Tauareka, alaa tama ki mee mo tama e lollohi na hakattina ana, tena alaa tama ki akoako na tama. ¹² Aia e ppena na mee nei ki mee na tama hakaatoa tera e hakattina TeAtua raa ki tanattana, tena ku hehekau ki ivi na hare lotu Krai raa. ¹³ Ia tena taatou hakaatoa ki oo mai no hakanatahi ma te hakatina hokotahi i te atamai taatou i te Tamariki TeAtua raa. Tena taatou ki mee pera ma ni tama ku mattua i na hakataakoto taatou ki too taatou te hakamaoni roo na tiputipu Krai raa hakaatoa. ¹⁴ Tena taatou kuse mee pera ma nitamalliki e aua ria te peau, ia e aania ria te matani tera e tere hakatike ma na akoako na tama hai ssara tera e hakattaki alaa tama ki ppena na mee haeo ma na malliu laatou raa. ¹⁵ Emeia taatou ki tattara te hakamaoni ma telaoi, tena taatou ki hhomoke ma na tiputipu Krai te Tama tera e hakamaatua raa. ¹⁶ Krai e hukui na kina hakaatoa i roto te tinotama raa ina mahi Aia, tena te tinotama raa hakaatoa e taohi ria i na hukui te tinotama raa. Tena te saaita na paa kina te tinotama raa e ppena na uata laatou raa, tena te tinotama raa ku homo ake ma telaoi.

Te ora vahao nei

¹⁷ Tena anau e tattara hakamataku atu kootou i te inoa TeAriki: Auu se tauhano te nnoho pera ma na tama e nnoho pouri raa. Na hakataakoto na tama raa e haeo, ¹⁸ tena na kapuroro na tama raa e ppuni. Na tama raa e mmao itaha ma te ora TeAtua e kou mai raa, e mee laatou e hakatturi na katarina laatou raa, tena ki se hihhai ki hakattike na ora laatou raa. ¹⁹ Na tama raa ku se isi na nnapa laatou, ia na tama raa e ppena tahi na mee sakkino tera te tinotama raa e hihai, tena ki tauhano te ppena na tiputipu sakkino.

²⁰ Emeia kootou nise akoakoria ki mee peeraa te saaita kootou ni illoa mai Krai raa. ²¹ Kootou ku oti tellono i te vahi Tama raa, ia e mee kootou e hakattina Tama raa, tena kootou ku ako ria i te hakamaoni Jisara raa. ²² Tena peesia na tiputipu kootou imua tera e mee kootou ki tauttari na ora kootou imua raa, teenaa ko na tiputipu e mee na ora kootou raa ki haeo. ²³ Kootou ki mee na hatu manava ia ma na kapuroro kootou raa ki matahua, ²⁴ tena kootou ki too te ora vahao nei tera TeAtua e penapena ma na tama ki too kissau pera ma na tiputipu Aia tera ehuri mai te ora hakamaoni e tapu raa.

²⁵ Tena hakaoti te tattara malliu vahao nei! Kootou hakaatoa ki tattara ake alaa hakattina ana te hakamaoni, maitaname taatou hakaatoa ku hokotahi i roto te tinotama Krai raa. ²⁶ Ia kame akoe eroto, tena auu setiaki te roto naa ki hakattaki akoe ki ppena na mee essara, ia auu senoho ma te roto naa ki tae te aho hakaatoa. ²⁷ Auu setiaki hesaita ma Satan ki hehekau i roto akoe. ²⁸ Na tama e kailallao raa ki hakaoti vahao nei te kailallao, tena ku kaamata no uata kilavaa laatou te tokonaki laatou hokolaatou, tena kutokonaki hoki na tama hakaaloha raa. ²⁹ Auu se pehiphi na tattara haeo, e meia ppehi koi na tattara e lavaa te tokonaki teeraa tama raa, teenaa ko na tattara e lavaa te tokonaki te hakatina teeraa tama, ia na tattara akoe e ppehi raa e me ki tokonaki hoki na tama e llono raa. ³⁰ Kootou ki se mee TeAnana Tapu TeAtua raa

ki aroha, e mee TeAnana Tapu TeAtua raa ko te hakamaatino pera ma Aia e ttino kootou ki ttae roo te saaita Aia e me ki hamai no tokonaki kootou raa. ³¹ Peesia na hakataakoto hakaatoa e sakkino raa, tena na nonnoho haeo ia ma na hakatauttaru raa o taha. Hakaoti te vavaa huri alaa tama ia ma ku hai haeo alaa tama, tena peesia na tiputipu sakkino raa hakaatoa. ³² Kootou ki manava laoi alaa tama, ia ki alloha alaa tama, tena ku ssirihia na mee sakkino alaa tama ni ppena i akoe raa pera ma TeAtua ni ssirihia na hai sara akoe raa i na mahi Krai.

5

Nnoho i roto te maahina Krai

¹ Kootou ki hahaivi ki mee pera ma TeAtua, e mee kootou ni tamalliki Aia e hakasessere. ² Te laoi raa ki hakamaatua i roto na ora kootou, e ssau pera ma Krai e laoi taatou, tena ki hoki mai te ora Aia raa pera ma he hoki e hauna laoi tera e mee TeAtua ki hihia.

³ E mee kootou ni tamalliki TeAtua, tena kootou ki se tattara na mee haeo pera ma te hai huri, te hai pakava na tinotama ia ma te mannako.

⁴ Ia setau hoki ma kootou ki mee na tattara haeo, na tattara saakari ia ma na taussua haeo. Emeia kootou etau te hakammaha TeAtua avare. ⁵ Kootou e illoa pera ma te tama e haere hai huri raa, te tama e ppena na mee e ssara ma teeraa tama raa ia ma te tama kai manako raa se lavaa te isi he tuhana i te Hakamaatua ana Krai ma TeAtua raa, e mee te kai manako raa e ssau pera ma he tiputipu ki hakamaru na hatu tipua.

⁶ Auu se tiaki na tama ki malliu atu kootou ma na tattara vware laatu raa; aanei ko na mee roo tera TeAtua e me ki roto i na tama se hakallono Aia raa. ⁷ Tena kootou ki se hukkuu ma na tama peenei. ⁸ Kootou ni nnoho pouri i mua, e meia te saaita kootou ku oo mai no mee pera ma ni tamalliki TeAriki raa, tena kootou ku nnoho i roto te maahina. Ia tena kootou ki nnoho pera ma ni tama te maahina, ⁹ e mee te maahina raa e kou mai na tiputipu hakaatoa e taualleka, na tiputipu hakaatoa e tonu ia ma na tiputipu hakaatoa e hakamaoni. ¹⁰ Hahaivi ki illoa kootou na mee tera e me ki mee TeAriki ki hihia raa. ¹¹ Kootou ki se hukkuu ma na tama e nnoho pouri raa no ppena na mee settonu: teenaa ko na tiputipu te pouri raa. Emeia kootou ki ppena na tiputipu te maahina raa.

¹² Te mee naa hakanapa roo ma kootou ki tattara hoki na mee na tama haeo raa e ppena hai amuni raa. ¹³ Te saaita na mee hakaatoa e kou mai i te kina te maahina raa, taatou e me ki k kite laoi roo na ttipu na mee raa, ¹⁴ maitaname te maahina raa e huri ake te hakamaoni na mee raa. Tera hea te tattara raa e moe ma,

“Mahhike i aruna na tama e tumoe mahi raa, ia mahhike i taha ma te mate, tena Krai e me ki hakamaahina na ora kootou.”

¹⁵ Kootou ki lollohi hakamattonu na ora kootou raa. Kootou ki se nnoho pera ma ni manapuhi, e meia nnoho pera ma ni tama e atamai. ¹⁶ Kootou ki se nnoho taravare, maitaname na aho nei ni aho te haeo. ¹⁷ Auu se nnoho vware, e meia hahaivi ki illoa kootou hea TeAriki e hihai ma kootou ki ppena raa.

¹⁸ Auu se unu na wain ki vware kootou, e mee te wain raa e me ki mee te ora akoe raa ki haeo; e meia too TeAnana Tapu raa i roto na ora kootou. ¹⁹ Kootou ki tattara ake alaa tama na tattara i roto na rue TeAtua raa hakaatoa. Kootou ki huhua ma na hatu manava kootou ki hakammaha ake TeAtua. ²⁰ Kootou ki hakammaha tahiake TeAtua Tamana i na mee hakaatoa i te inoa Jisas Krai TeAriki taatou raa.

Na hhine ia ma na taanata laatou

²¹ Koorua ki hakallono na tattara koorua hokkoorua, e mee koorua e hakammaha Krai.

²² Kootou na hhine; kootou ki hakammaha na taanata kootou raa pera ma akoe e hakammaha TeAriki raa. ²³ E mee te tanata e isi na mahi aia i aruna te avana aia raa pera ma Krai e isi na mahi Aia i aruna te lotu raa, ia tena Krai Hokoia ko te Tokonaki telotu, tena telotu raa ko te tinotama Aia. ²⁴ Ia tena na hhine raa hokolaatou ki hakallono na taanata raa pera ma te lotu raa e hakammaha Krai.

²⁵ Kootou na taanata, kootou ki hai avana laoi na hhine kootou raa pera ma Krai elaoi telotu, tena ki hoki ake te ora Aia raa ma te lotu. ²⁶ Aia e mate ma na tama Aia raa ki mee na tama raa ki matahua. Aia e hakoukou na tama raa ma te vai i te hakoukou tapu ia ma na tattara Aia raa, ²⁷ ki lavaa Aia te mee na tama Aia raa hakaatoa ki matahua, tena ku too na tama raa i te kina Aia e noho raa, ki se lavaa na tama raa te matanaennae, tena ku isi na hai sara ia ma na mee sakkino. ²⁸ Na taanata raa e tau te mee hakaraoi na avana laatou raa e ssau pera ma laatou e mee hakaraoi na tinotama laatou raa. Te tanata e laoi te avana aia raa e laoi aia hokoia. ²⁹ Se hai tama taatou e mee pera ma aia se hihai te tinotama aia. Emeia taatou e hannai na tinotama taatou raa, tena ki lollohi hakaraoi na tinotama taatou raa pera ma Krai e rorohi telotu; ³⁰ e mee taatou hakaatoa e hukui ma te tinotama Aia raa. ³¹ Pera ma te Launiu Tapu raa e tattara ma, "I te hakataakoto nei koi te tanata raa e me ki tiaki te tamana ia ma te tinna aia raa,

tena ku haere no hakapaa ma te avana aia raa, tena tokorua naa ku mee pera ma he tama hokotahi."

³² I roto na tattara nei e isi roo te poroporo e hakamaoni tera anau e iroa e tattara iaa Krai ia ma te lotu. ³³ Emeia te tattara nei e haere hoki kootou: na taanata hakaatoa ki laoi na avana laatou raa pera ma aia elaoi aia hokoia, tena na hhine raa ki hakammaha na taanata laatou raa.

6

Na matua ia ma na tamalliki laatou

¹ Kootou na tamalliki TeAtua: kootou ki hakallono no tauttari na maatua kootou raa, e mee te nei hea kootou e tau te ppena. ² Te tuua kaamata tera e isi te tattara hakamaoni e hakapaa ake raa e mee ma, "Hakammaha na tamana ia ma na tinna kootou raa, ³ ki taualleka na ora kootou, tena kootou e me ki noho saaita roroa i te maarama nei."

⁴ Kootou na maatua na tamallik: kootou ki se mee na tamalliki kootou raa ki lloto. Emeia kootou ki poroporo ake na tamalliki raa, tena ku akoako ake na tamalliki raa i na tiputipu TeAriki e hihai raa.

Na tama hakamattua ia ma na tama hehekau

⁵ Kootou na tama hehekau: kootou ki mattaku no tauttari hakamaoni na tama hakamattua kootou i te maarama nei raa, e ssau pera ma akoe e hehekau ma Krai. ⁶ Se mee ma kootou ki tauttari koi te saaita na tama hakamattua kootou raa ekkite ma ki mee tama raa ma akoe e tautari hakamaoni; e meia ppena ma na hatu manava kootou hea TeAtua e hihai kootou ki ppena raa pera ma kootou e hehekau ma Krai. ⁷ Kootou ki hehekau hakappuru pera ma ni tama hehekau, e ssau pera ma kootou e hehekau ma TeAriki, sei ma te tama. ⁸ Kootou ki mannatu pera ma TeAriki e me ki tau muri taatou i na hehekau taualleka taatou e ppena raa, niaina ma akoe he tama hehekau, ia sei ma he tama hehekau.

⁹ Kootou na tama hakamattua: kootou ki mee hakaraoi na tama hehekau kootouraa. Kootou kimannatu pera ma akoe ia ma te tama hehekau akoe raa ni tama te Tama Hakamaatua hokotahi i te vaelani tera e me ki hakatonutonu na tama hakaatoa te hakatonutonu hokotahi raa.

Na hana hakaatoa TeAtua

¹⁰ Teenei natattara hakaoti anau ikootou: Kootou kitoo na mahi kootouraa i TeAriki, tena akoe eme kiivi, emee na mahi Tama raa e hai mmahi roo. ¹¹ Kootou ki taohi mmau na hana kootou e ppuhu i roto na taua tera TeAtua ni kou atu kootouraa, kilavaa kootou te ttuu mmau i na hahaaite Satan, ¹² e mee taatou se ppuhu ma na tama te maarama nei, e meia taatou e ppuhu ma na tipua sakkino ia ma te tuku hakamaatua na tipua sakkino tera e taakai vaa aruna na henua hakaatoa raa, tena taatou e ppuhu ma na mahi te pouri. ¹³ Ia tena taatou ki too hakaatoa na hana e ppuhu tera TeAtua ni kou mai raa! Tena te saaita te aho te haero raa e ttiri akoe raa, akoe elavaa e ttuu mmau i na hahaaite te tama haero raa, tena te saaita te taua raa e oti raa akoe e me ki tuu mmau koi i te kina akoe e tuu raa.

¹⁴ Tena kootou kittuu tanattana ma te hakamaoni pera ma hetaitu e hakatike areha na paioro kootou, ia tuu tanattana ma te tonu pera ma he mee e ppui na hatahata kootou. ¹⁵ Ia pera ma akoe e uru nataka, tena akoe ki tanatana notakutaku te Rono Tauareka i te noho laoi raa.

¹⁶ Na vahao tahi kootou ki amoamo na hakattina kootouraa pera ma he mee e me ki ppui na hika e ura tera Satan e vanavana atu raa. ¹⁷ Kootou ki illoa te hakamaoni pera ma TeAtua e tokonaki kootou, tena te mee raa e ssau pera ma he uhi akoe e uhi te saaita te taua, tena na tattara TeAtua raa e ssau pera ma he paraamo TeAnana Tapu raa e kou atu.

¹⁸ Lotu ake TeAtua ki tokonaki kootou pera ma TeAnana Tapu raa e hakattaki akoe. I te hakataakoto nei koi kootou ki tanatana tahi, ia auu se matanaennae; lotu tahi ake TeAtua ki tokonaki na tama Aia raa hakaatoa. ¹⁹ Ia lotu hoki ma anau, tena ku kainno ake TeAtua ki kou mai ni tattara i anau ki tattara te saaita anau e tanattana ki tattara, ia ki se lavaa anau te matakou te tattara i te vahi na hakataakoto te Rono Tauareka tera koi huuna ria raa. ²⁰ Jisas Krai e hirihiri anau ki tattara ma Aia, ia ki takutaku te Rono Tauareka raa. Teenei hea anau eponotia i roto te hare karapusi raa. Lotu ma anau kilavaa anau te tattara hai mahi i te Rono Tauareka raa.

Na tattara hakaoti

²¹ Maatou e laoi Tikikus te taina hakamaoni maatou nei, tena te tama nei e hehekau hakamaoni ma TeAriki, tena aia eme ki hakariatu kootou hakaatoa na tiputipu te ora anau raa, ki illoa kootou ma te ora anau raa he ora peehee. ²² Anau e kauna ria atu te tama nei ki tattara atu ki illoa kootou na tiputipu na ora maatou i te kina nei raa, tena aia ku tokonaki kootou.

²³ Tena TeAtua Tamana ia ma TeAriki Jisas Krai ki kou atu kootou te noho laoi, te laoi ia ma te hakatina. ²⁴ Tena TeAtua ki rorohi laoi kootou na tama tera e laoi hakamaoni Jisas Krai TeAriki taatou raa ma te laoi se isi te hakaoti raa.

Filipai

Te launiu Pol e taataa i na tama i Filipai

Na hakataakoto hakamattua i roto te launiu nei:

Na tattara kaamata 1.1—1.11

Te ora Pol 1.12—1.26

Te ora Krai 1.27—2.18

Timoti laaua ma Epafroditus 2.19—2.30

Lollohi hakappuru i na mee e ssara 3.1—4.9

Na soa laoi Pol 4.10—4.20

Na tattara hakaoti 4.21—4.23

¹ Anau Pol, maaua ma Timoti ni tama hehekau ma Jisas Krai.

Maaua e tattaa atu i na hakattina ana hakaatoa TeAtua i roto Filipai tera e hukui ma Jisas Krai raa, hakapaa hoki ma na tama hakamattua i roto na hare lotu ia ma na tama e totokonaki raa.

² TeAtua te Tamana taatou raa ia ma TeAriki Jisas Krai ki kou atu te tauareka ma te noho laoi.

Te lotu Pol

³ Navahao hakaatoa anau e maanatu kootou, anau e hakammaha ake TeAtua ma kootou; ⁴ tena na vahao hakaatoa anau elotu ma kootou raa, anau elotu roo ma te hihia, ⁵ e mee tammaki na ara kootou ni tokonaki anau ki hehekau ma te Rono Tauareka raa, kaamata mai roo te aho kaamata raa haere no ttaa te aho nei. ⁶ Ia tena anau e iroa roo pera ma TeAtua, te Tama nikaamata te hehekau nei i roto kootou raa e me ki tokonaki roo kootou ki tae te hakaoti, i te Aho Jisas Krai raa. ⁷ Anau e maanatu tahi kootou! Ia e tonu hoki anau te isi na maanatu peenei i te vahi kootou, maitaname kootou hakaatoa e tokonaki roo anau i te vahi te hehekau TeAtua e kou mai anau raa, ia te saaita nei anau e noho i roto te hare karapusi, tena anau e isi te saaita e me ki ttana ki tattara ki tokonaki te Rono Tauareka raa ki moe tahi. ⁸ TeAtua e iroa pera ma te hakataakoto emmaha anau e tattara atu ma anau e isi i kootou raa e hamai i te hatu manava Jisas Krai Hokoia.

⁹ Anau elotu pera ma na laoi kootou raa ki h homo koi no h homo, hakapaa ma te atamai hakamaoni ia ma te hakatonutonu e tonu raa, ¹⁰ ki lavaa kootou te hirihiri hea e tauareka. Tena kootou e me ki hakattana i taha ma na mee sakkino hakaatoa, ia ki se isi na sara i te Aho Krai raa e tae mai. ¹¹ Na ora kootou raa e me ki ppii roo na mee taualleka hakamaoni tera Krai Hokoia e lavaa te kou atu ma na mahi ki hakammaha TeAtua.

Tiputipu te ora Pol

¹² Aku taina ma aku kave, anau e hihai ma kootou ki illoa pera ma na mee tera ni kapihai mai anau raa e tokonaki roo te Rono Tauareka raa ki ttoha. ¹³ Ia tena na soldia hakaatoa ia ma alaa tama hoki ku illoa pera ma anau e ponotia i roto te hare karapusi raa e mee anau he tama hehekau ma Krai. ¹⁴ Tena te noho anau i roto te hare karapusi nei e tokonaki tammaki na hakattina ana ki hakattina hai mahi i TeAriki, tena na tama raa ku oo roo no se mattaku te takutaku na tattara TeAtua raa.

¹⁵ Hakamaoni, eisi na tama e takutaku i te vahi Krai, maitaname laatou e manava kkere, ia nitama e hihhai ki hakatauttau, e mea alaa tama e takutaku ma na hakataakoto taualleka. ¹⁶ Na tama nei e takutaku ma te laoi, maitaname laatou e illoa pera ma TeAtua e kou mai

te hehekau nei i anau ki tattara atu te hakamaoni te Rono Tauareka raa. ¹⁷ Alaa tama se tattara te hakamaoni Kraiis, e meia laatou e tattara ma na hakataakoto sakkino, na tama raa e mannatu ma laatou e me ki ppena na mee ki mee te hakataakoto anau raa ki haeo te saaita anau e noho i roto te hare karapusi raa.

¹⁸ Niaina! Anau e hihia koi, e mee tammaki na ara taatou e lavaa te takutakuake Kraiis inatama, niaina taatou etakutaku ma na hakataakoto haeo ia ma na hakataakoto taualleka. Tena anau e me ki tauhano te noho hihia, ¹⁹ maitaname anau e iroa pera ma i te vahi na lotu kootou ia ma te tokonaki tera e hamai TeAnana Tapu Jisas Kraiis raa, anau e me ki hakattana ria itaha ma te hare karapusi nei. ²⁰ Te hakataakoto e rahi ia ma te hihai anau peeraa anau kiselavaa tetteiho ma hea anau e ppena nei, ki ssau pera ma na saaita hakaatoa koi, ia taohi mua te saaita nei, tena anau e tuu se matakū ki lavaa anau te hakammaha Kraiis ma tetinotama anau, niaina anau koi ora, ia niaina ma anau kumate. ²¹ Kaa te ora raa hea? I te iroa anau, te ora raa ko Kraiis. Te mate anau raa e me ki tokonaki ki ttoha te Rono Tauareka raa. ²² Emeia, kame anau e ora koi, anau e lavaa te ppena tammaki na mee taualleka, tena anau se iroa te hirihiri te ora hee anau e hihai. ²³ E rua na hakataakoto e ttiri tahi anau. Tena te mee e tauareka roo, anau ki tiaki te ora nei, tena ku haere no noho ma Kraiis; ²⁴ e meia, te mee hakamaatua roo; anau ki ora ki tokonaki kootou. ²⁵ Anau e iroa hoki te mee nei, ia tena anau e iroa pera ma anau e me ki ora. Anau e me ki noho koi ma kootou ki tokonaki hakamarie kootou ki hihia ina hakattina kootou raa, ²⁶ ia te saaita anau e noho hakaraoi ma kootou raa, kootou e me ki isi roo na mee e me ki tattara ahuahu i te vahi anau, e mee kootou e hukui na ora kootou raa ma Jisas Kraiis.

²⁷ Ia tena te mee hakamaatua, kootou ki ppena na ora kootou raa ki ssau pera ma hea te Rono Tauareka Kraiis raa e hihai, ki mmata ma anau e lavaa te haere atu no mmata kootou ma kuseai. Anau e hihai ki rono pera ma kootou e ttuu mmata ma te hakataakoto hokotahi, tena kootou hakaatoa ki hai na mahi kootou ki hakattina te Rono Tauareka raa. ²⁸ Auu se mattaku na tama haeo raa; kootou ki hakattina, tena na hakattina kootou raa e me ki huriake na tama naa pera ma laatou e me killano, tena kootou e me ki ora, maitaname TeAtua ko te Tama tera e kou atu na mahi kootou. ²⁹ Maitaname TeAtua ku oti te kou atu kootou na mahi ki hehekau ma Kraiis, ia se mee ma kootou ki hakattina koi, e meia kootou ki hakalono lihu hoki ma Tama raa. ³⁰ Tena te saaita nei taatou ki hakapaa hakaatoa no ppuhu te taua. Teenei ko te taua tera kootou ni kkite, ia ni llono anau ni ppuhu na saaita ku llaka raa, tena anau koi ppuhu koi te taua nei.

2

Tauttari na tiputipu Kraiis

¹ Na ora kootou ma Kraiis raa e mee kootou ki ivi, tena telaoi Aia raa e mee kootou ki nnoho taualleka. Kootou ku nniiti ma TeAnana Tapu, tena kootou ku isi telaoi ia ma te manava aroha ialaa tama. ² Anau e meatu kootou ki too te maanatu hokotahi ki mee anau ki hihia, tena ku too te laoi hokotahi, tena na hakataakoto ma na anana kootou raa ki hakanatahi. ³ Auu se ppena na mee ki huriake pera ma kootou e mannako, ia ki mee pera ma kootou e hai ahu, e meia kootou ki laumarie ma alaa tama. Kootou ki hakammaha alaa tama ki raka i aruna ma kootou hokkootou. ⁴ Mmata hakaraoi hea teeraa tama e hihai, ia se mannatu koi hea kootou e hihai. ⁵ Na tiputipu kootou e tau te isi raa ko na tiputipu tera Jisas Kraiis e isi raa.

⁶ Krais na vahao hakaatoa e ssau pera ma TeAtua, e meia Aia se isi te hakataakoto ma ki mee Aia ki ssau pera ma TeAtua.

⁷ Niaina ma Aia e isi na mahi, Aia e hihai koi ki kou mai hea Aia e isi, tena Aia ki hamai no mee pera ma he tama hehekau. Aia e hamai no tipu pera ma he tama, tena Aia e ssau koi pera ma he tama.

⁸ Tama raa e pasemmu roo, tena e hakarono roo haere no tae te saaita Aia ku mate raa, teenaa ko te mate Aia i aruna te kros.

⁹ Teenaa ko te hakataakoto hokotahi nei koi tera TeAtua e too Tama raa no kkave i aruna, tena ki kou ake Tama raa te inoa e raka i aruna na inoa roo hakaatoa.

¹⁰ Ia tena hakaatoa ki hakammaha te inoa Jisas raa, na tama hakaatoa i te vaelani ma te maarama nei, ia ma te maarama i raro raa e me ki tteiho no tutturi,

¹¹ tena hakaatoa e me ki tattara pera ma Jisas Krais ko TeAriki, ia hakammaha na mahi TeAtua Tamana.

Ppena hea TeAtua e hihai

¹² Tena aku soalaoui roo, e ssau pera ma kootou e hakallono roo anau te saaita anau ni noho ma kootou raa, tena te mee roo e hakamaatua raa, kootou ki hakallono hoki anau te saaita anau e noho i mmao ma kootou raa. Tauhano te hehekau no porepore te mattaku ki too te ora hakamaoni, ¹³ maitaname TeAtua e hehekau tahi i roto kootou ki mee kootou ki hihai ki tauttari hea Aia e hihai raa.

¹⁴ Ppena na mee hakaatoa, ia auu setamumu, tena auu se hakatauttau, ¹⁵ kiselavaa kootou teisi nasara, ia kimatahua kootou pera ma nitamalliki hakamaoni TeAtua tera ennoho iroto te maarama e ppai na mee sakkino nei ia ma natama hai ssara raa. Kootou ki mee pera ma na hetuu i te vaelani raa no hakamaahina atu na tama naa, ¹⁶ te saaita kootou e tattara atu na tattara te ora raa. Kame kootou e ppena peenei, tena anau e me ki tattara ahu roo kootou i te Aho Krais raa, maitaname na mee kootou e ppena naa e huri ake pera ma na hehekau anau raa sellano marino.

¹⁷ Anau e me ki hihia roo niaina ma anau e me ki nini na toto te ora anau raa pera ma he hoki i aruna na hoki kootou e hoki ake TeAtua i na hakattina kootou raa. Anau e hihai ma taatou ki hihia hakaatoa. ¹⁸ Ia e ssau peeraa hoki, kootou hoki ki hihia, tena kootou ku hihia ma anau.

Timoti laaua ma Epafroditus

¹⁹ Kame TeAriki e hihai, tena anau e me kikauna ria atu Timoti ki haere atu he saaita vahao nei koi, ki lavaa anau te too ni tattara i te vahi kootou ki hihia anau. ²⁰ Timoti ko tetama hokotahi koi e iroa na hakataakoto anau, tena aia e hihai ki mee hakaraoui roo kootou. ²¹ Alaa tama e mannatu koi hea laatou e hihai raa, tena kuse mannatu hea Jisas Krais e hihai raa. ²² Tena kootou hokkootou e illoa pera ma Timoti e huri atu no kkite kootou te hakamaoni aia. Tena maaua ma Timoti e ssau pera ma he hai tamana tera e hehekau hakaatoa no takutaku te Rono Tauareka raa. ²³ Tena anau e maanatu ma ki kauna ria atu Timoti te saaita anau ku iroa ma he hakataakoto peehee e me ki kapihi mai anau. ²⁴ Tena anau e hakatina TeAriki pera ma anau roo e lavaa te haere atu no mmata kootou he saaita.

²⁵ Anau e maanatu ma kame e tauareka ki kauna ria atu Epafroditus tetaina taatou raa, tetama tera ni hehekau, tena kituu itevahi anau ki tattara i te Rono Tauareka raa, tena aia hoki e hehekau no tokonaki anau pera ma he tama hehekau kootou no hakataetae na tattara. ²⁶ Epafroditus e hihai roo ma ki haere atu no mmata kootou, tena aia e aroha e mee kootou nillono ma aia elaavea. ²⁷ Hakamaoni aia ni laavea no taapiri ki mate. Emeia TeAtua e aroha tama raa, ia se mee ma TeAtua e aroha koi tama raa, TeAtua e aroha hoki anau, tena te aroha Aia anau raa e rahi roo. ²⁸ Tena anau e maanatu hai mahi roo ma ki kauna ria atu koi te tama nei ki haere atu no mmata kootou, ki hihhia kootou te saaita kootou ekkite aia raa, tena te aroha anau raa e me ki tere no rano. ²⁹ Tena kootou ki hihhia no too hakaraoi te tama nei pera ma he hakatina ana TeAriki. Huri ake te hakammaha kootou ina tama peenei ma te tama nei raa, ³⁰ maitaname aia se manako te ora aia, tena aia ni taapiri ki mate i te vahi na hehekau Kraiis ma ki kou mai anau te tokonaki tera kootou hokkootou se lavaa te kou mai raa.

3

Te ora e tonu tahi hakamaoni

¹ Aku taina ma aku kave: ki hakaotioti atu, anau e hihai ma kootou ki hihhia e mee kootou e hukui ma TeAriki. Anau se maanatu ki vaakai atu niaa anau kuoti te taataa atu imua raa, maitaname na tattara nei e me ki tokonaki kootou. ² Hakamattonu na tama tera eppena na mee sakkino raa, na tama nei ni poi, na tama tera esoesoe tahi na tinotama laatou raa. ³ Teenei ko maatou nitoo te hakamaatino etapu haka maoni, sei ma ko na tama naa, maitaname maatou e hakamarumaru TeAtua ina mahi TeAnana Tapu raa, tena maatou e hihhia e mee na ora maatou raa e hukui ma Jisas Kraiis. Maatou se hakammaha na tiputipu te maarama nei raa. ⁴ Hakamaoni, anau e lavaa te hakatina ma na mee peenei raa e lavaa te kapihi mai anau. Kame he tama kootou e maanatu ma aia e hakatina na tiputipu te maarama nei raa, tena te atamai anau i te vahi na mee nei raa e raka roo iaruna kootou: ⁵ Anau etuu te hakamaatino etapu raa te saaita anau ni tae telatapu hokotahi te matua anau. Anau e haanau mai pera ma he tama Israel, he tama i roto te manava Benjamin, tena anau he Hibru hakamaoni. Anau he Farisi, tena anau etautari na tuua na Jiu raa hakaatoa. ⁶ Anau e hihai roo ki hehekau ma TeAtua, tena anau ki kou ake na hakalono llihu e haero roo ina hakattina ana raa hakaatoa. Anau se isi na sara, kame taatou e tattara ma taatou e me ki ttonu tahi i te vahi taatou e tauttari na tuua raa.

⁷ Emeia na mee hakaatoa anau nimaanatu ma nimee taualleka raa, aaraa nimee koi e haero i te vahi Kraiis. ⁸ Se mee ma ko na mee naa koi; anau e maanatu ma na mee hakaatoa nimee koi e haero i te vahi na mee e taualleka raa, teena ko te illoa Jisas Kraiis TeAriki taatou raa. Anau ku peesia na tiputipu hakaatoa, e mee anau ku tautari Tama raa; anau e maanatu ma aaraa nikaina koi ma kilavaa anau te too Kraiis, ⁹ tena ki hukui hakamaoni ma Tama raa. Anau kuse isi te tonu i te vahi anau hokonnau, essau pera ma hea taatou etoo te saaita taatou e tauttari na tuua raa. Te saaita nei anau ku isi te tonu tera Kraiis ni kou mai i te vahi te hakatina anau i Aia raa, te tonu tera e hamai TeAtua i te vahi na hakattina taatou raa. ¹⁰ Hea anau e hihai hai mahi roo; anau e hihai ki iroa Kraiis, tena anau e hihai ki iroa na mahi te ora muri Aia raa, tena anau e hihai ki hukui ma Aia ina hakalono llihu Aia raa, tena kissau pera ma Aia ite mate

Aia raa, ¹¹ e mee anau e hakatina pera ma anau e me ki mahike muri i taha ma te mate no ora.

Na tuhana taatou

¹² Anau se mee ma te ora anauraa kutonu tahi. Anau e hahaivi hoki ki too te tuhana Jisas Krai ku oti tetanatana ma anau raa. ¹³ Aku taina ma aku kave, anau se maanatu pera ma anau ku oti te too te tuhana raa, emeia te mee hokotahi anau eppena raa; anau ki kissiri hea imuri anau, tena anau ku hai na mahi anau ki too niaa koi mmoe mai i mua raa. ¹⁴ Ia tena anau e me ki tere ki tae te kaha ki too he tuhana; na tuhana i te vaelani tera TeAtua e tattara mai i na mahi Jisas Krai raa.

¹⁵ Taatou hakaatoa, na tama tera ku tuai ma na hakattina laatou raa e tau te isi na tiputipu peenei. Emeia kame ni tama kootou eisi na tiputipu e kkee, TeAtua e me ki hakamaarama atu ki illoa kootou. ¹⁶ Niaina ma peehee, taatou ki haere tahi koi i mua, tena ku tauttari na tuua tera taatou ni tauttari mai i mua haere no ttae te saaita nei raa.

¹⁷ Aku taina ma aku kave, tauttari tahi na tiputipu anauraa. Kootou ki matamata hoki na tama tera e tauttari na tiputipu e tonu tera maatou ni hakamoe ma kootou raa. ¹⁸ Tammaki na vahao anau e tattara atu kootou na mee nei i mua, tena te saaita nei anau ku tattara hakaraoi atu kootou ma tetani pera ma e tammaki na tama na ora laatou raa e mee laatou ki se hakattina i te mate Krai iaruna te kros raa. ¹⁹ Te hakaotioi na tama naa e me ki oo i te kina te ahi raa, maitaname te atua na tama naa ko na mee tera tetinotama raa e hihai. Na tama naa e ahua hu na mee tera laatou e tau te nnapa raa, tena na tama naa e mamannatu koi na mee i roto te maarama nei raa. ²⁰ Na inoa maatou raa ku mmau i te vaelani, tena maatou ku hakattari koi te Tokonaki taatou TeAriki Jisas Krai raa ki hamai i taha ma te vaelani. ²¹ Tama raa e me ki hakatike na tinotama hao te maarama nei raa i na mahi Aia, tena ku mee na tinotama raa ki ssau pera ma tetinotama Aia raa e tauareka. Teenei ko na mahi hoki Aia ni hakkutu mai na mee hakaatoa ki rorohi Aia raa.

4

Na poroporo

¹ Ia tena, aku soa laoi roo, anau e hihai mahi roo kootou, ia tena anau ku sekite kootou! Kootou e mee roo anau no hihia, tena anau e ahuroo i kootou! Aku taina ma aku kave, kootou ki ttuu mmau peenaa i na ora kootou ma TeAriki raa.

² Yuodia koorua ma Sintike, anau e kainno atu koorua ki too te maanatu hokotahi pera ma ni hai taina TeAriki. ³ Ia tena akoe hoki taku soa laoi roo, anau e hihai ma akoe ki tokonaki na h hine nei, e mee na h hine nei ni hehekau na mahi laatou ma anau ki takutaku te Rono Tauareka raa, hakapaa hoki ma Klemen ia ma alaa tama hoki tera ni hehekau ma anau raa, tena na inoa laatou raa e mmau hoki i roto te launiu te ora raa.

⁴ Kootou ki hihhia tahi i te huhukui kootou ma TeAriki raa. Anau e vaakai atu hoki; kootou ki hihhia!

⁵ Huri ake na tiputipu taualleka i na tama hakaatoa. TeAriki se roroa ku hamai. ⁶ Auu se mamannatu tammaki na mee, e meia i roto na lotu kootou raa hakaatoa, kootou ki kainno ake TeAtua niaa kootou e hihhia raa, ia kainno ake TeAtua ma na hatu manava taualleka na vahao hakaatoa. ⁷ Tena te noho laoi TeAtua tera e mmao roo ma te atamai te tama raa e me ki tokonaki kootou ki mee na hatu manava ia ma na pohouru kootou raa ki mallama e mee kootou e hukui ma Jisas Krai.

⁸ Aku taina ma aku kave, ki hakaotioti na tattara anau nei, kootou ki mamannatu tahi na mee e taualleka tera na tama e hihhai raa: na mee tera e hakamaoni, ia na mee taualleka, ia na mee ettonu, ia na mee e matahua, ia na mee telaoi ia ma na mee e hakanaani raa. ⁹ Haaita ki tauttari hea anau ni akoako atu ia ma hea kootou ni too i na tattara ia ma hea kootou ni krite anau ni ppena raa. Tena TeAtua tera ni kou mai te noholaoi raa e me ki nnoho ma kootou.

Pol e hakammaha na tama i Filipai

¹⁰ Anau e hihia roo, tena ki hakammaha TeAriki, maitaname kootou e mannatu roo ki tokonaki anau, essau pera ma kootou ni tokonaki anau i mua raa. Niaina kootou se hai ara e lave ki tokonaki anau vahao nei, e meia anau e iroa pera ma kootou e mannatu tahi koi anau. ¹¹ Ia anau se tattara atu peenei ma e meekootou kussiri anau, e meia anau e akoako ria ki noho varatoa ma hea anau e isi raa. ¹² Anau e iroa hea i roto taatou te saaita taatou e hihhai na mee, ia anau e iroa hoki hea i roto taatou te saaita taatou e isi tammaki na mee raa. Anau e iroa hea e huuna ria raa, ia anau e iroa pera ma anau e tuutuulaoi koi na vahao hakatoa, niaina anau e pohu, ia niaina ma anau e hikai, ia niaina anau e isi tammaki na mee, ia niaina ma anau se isi tammaki na mee. ¹³ Anau e ivi te ppena na mee hakaatoa, maitaname Krai e kou mai na mahi Aia raa i anau.

¹⁴ Emeia kootou e taualleka roo e mee kootou ni tokonaki anau te saaita anau ni ttiri na hakalono lihu raa. ¹⁵ Kootou na tama i Filipai raa e illoa laoi roo te saaita anau ni haere i taha ma Masedonia i na aho kaamata roo te Rono Tauareka raa ni kaamata ria no takutaku raa. Teenaa ko te hare lotu kootou naa koi ni tokonaki anau, tena kootou ko na tama e nnoho ma anau na saaita taualleka ia ma na saaita hao raa. ¹⁶ Ellava na vahao anau e hihai na mee, tena kootou e tokonaki no kou mai hea anau e hihai raa. ¹⁷ Ia se mee pera ma anau e hihai koi ki too na hoki kootou raa, e meia anau e hihai ki kite pera ma kootou ku too te ora hakamaoni i roto na ora kootou. ¹⁸ Ia teenei telauniu anau e kou atu kootou i na mee hakaatoa kootou ni kou mai anau raa. Tena na hoki raa e ttoe roo ma hea anau e hihai raa! Epafroditus e kou mai na hoki kootou raa, tena na mee hakaatoa anau e too te saaita nei raa e raka roo ma hea anau e hihai raa. Na mee raa e ssau pera ma he hoki e manoni kootou e hoki ake TeAtua tera TeAtua e hihia roo. ¹⁹ TeAtua anau raa e me ki hoki atu na mee hakananniu hakaatoa Aia e isira ma kootou i na mahi Jis Krai. ²⁰ Kou ake te hakammaha e rahi i TeAtua taatou Tamana na vahao hakaatoa! Amen.

Na tattara hakaoti

²¹ Na tattara hihhia anau i na tama hakaatoa tera e hukui ma Jis Krai raa. Na hakattina ana i te kina nei raa e hakapaa ma anau no kou atu na tattara hihhia laatou hoki. ²² Na tama hakaatoa i te kina nei e hakattina TeAtua raa e kou atu na tattara hihhia laatou, taohi mua na tama i roto te hare te tuku hakamaatua i Rom raa.

²³ Na mahi TeAriki Jis Krai ki nnoho ma kootou hakaatoa.

Kolosi

Te launiu Pol e taataa i na tama i Kolosi

Na hakataakoto hakamattua i roto te launiu nei:

Na tattara kaamata 1.1—1.2

Na lotu Pol 1.3—1.14

Te ora Krai 1.15—1.23

Pol e hehekau ma TeAtua 1.24—2.5

Te ora Krai 2.6—2.23

Te ora vahao nei 3.1—4.1

Te akoako hakaoti 4.2—4.6

Na tattara hakaoti 4.7—4.18

¹ Anau Pol, anau he tama TeAtua e hirihiri ma ki hehekau ma Jisas Krai ia ma Timoti hoki te taina taatou raa, ² maaua e tattaa atu i kootou na hakattina ana e ttapu e nnoho i roto Kolosi tera e ssoa laoi roo ma maaua i te huhukkui taatou ma Krai raa.

TeAtua Tamana taatou raa ki kou atu kootou te tauareka ia ma te nnoho laoi.

Pol e lotu ki hakammaha ake TeAtua

³ Maatou e lotu hakammaha tahi ake TeAtua, te Tamana Jisas Krai TeAriki taatou raa na saaita hakaatoa maatou e lotu mannatu kootou raa.

⁴ Maitaname maatou kullono ina hakattina kootou iaa Jisas Krai ia ma na laoi kootou ina tama TeAtua raa hakaatoa. ⁵ Te saaita na tattara hakamaoni te Rono Tauareka raa ni ttae atu i te kaamata roo, kootou e llono no hakattina ite tauareka kootou eme ki toora. Tena na hakattina ia ma na laoi kootou raa emmoe ina mee taualleka koi oo mai tera emmoe taualleka ma kootou ite vaelani raa. ⁶ Te Rono Tauareka raa e tauhano te kou mai na hoki, ia te Rono Tauareka raa hoki kuttoha i roto te maarama nei essau pera ma te aho kaamata roo kootou ni llono na mahi TeAtua raa, tena kootou ku illoa roo te hakamaoni na tattara raa.

⁷ Epafra, te taina hakamaoni taatou raa, te tama hehekau hakamaoni ma Krai ina mee maatou ni akoako atu kootou ite vahi na mahi TeAtua raa. ⁸ Tama raa ni tattara mai maatou i te vahi te laoi TeAnana Tapu raa ni kou atu kootou.

⁹ Teenei te hakataakoto tera e mee maatou kilotu tahi ma kootou, kaamata mai roo te saaita maatou ni llono na tattara ite vahi kootou raa. Maatou e kainno ake TeAtua ki kou atu kootou te hoki ki illoa hea Aia e hihai ia ma te atamai, ia na illoa hakaatoa tera TeAnana Tapu raa ni kou atu kootou. ¹⁰ Kootou e me ki nnoho i roto na ora TeAriki e hihai raa, tena kootou e me ki ppena na mee tera e me ki mee Aia ki hihai raa. Na ora kootou raa e me ki pii roo na mee taualleka, tena kootou e me ki illoa hakamaoni roo TeAtua. ¹¹ ¹² Anau e kainno ake TeAtua ki mee kootou ki ivi ma na mahi tera e oo mai i na mahi hai mmahi Aia raa, ki lavaa kootou te nnoho taravare ina mee hakaatoa. Tena kootou ki hakammaha TeAtua, te Tama ni kou atu na mahi ki too na tuhana tera TeAtua ni tukutuku ma na tama hakaatoa ite nohorana te maahina Aia raa. ¹³ Tama raa e hakasao taatou i taha ma na mahi te pouri raa, tena ki too taatou no hakanoho hakaraoi roo ite Hakamaatua ana te Tamariki Aia e hakasessere ¹⁴ tera ni hakattana taatou no ttana raa, e mee na hai sara taatou raa ku oti te ssorohia i taha.

Krai e hakanaaniu i aruna na mee hakaatoa

¹⁵ Tetipu Krais tera taatou nikkite raa essauroo pera ma tetipu TeAtua tera taatou sekkite raa. Krais ehura mai imua namee hakaatoa te maarama nei raa, ia ehakanaanu i aruna na mee roo hakaatoa TeAtua nipe niho raa. ¹⁶ Maitaname TeAtua epena na mee hakaatoa ite vaelani ia ma te maarama nei raa ina mahi Krais, aanaa ko na mee taatou ekkite ia ma na mee taatou sekkite raa, hakapaa hoki ma na mahunani hai mmahi, na nohorana, na tama hakamattua ia ma nataumani. TeAtua epena na mee hakaatoa te maarama nei raa ma Krais ina mahi Krais. ¹⁷ Krais etipu mai imua na mee roo hakaatoa, tena Krais etukutuku tonu na mee hakaatoa ina kina laaou. ¹⁸ Krais ko te hakamaatua na hakattina ana hakaatoa, Aia ko tetahito na ora na hakattina ana. Te Tama ni hura mai imua na mee hakaatoa raa ni mahike muri itaha ma te mate ma kilavaa Aia Hokoia tetuu imua na mee roo hakaatoa. ¹⁹ Maitaname te nei he hakataakoto TeAtua pera ma te Tamariki Aia raa ki tipu roo pera ma Aia. ²⁰ TeAtua e maanatu ma ki too muri te maarama Aia raa ina mahi te Tamariki raa. TeAtua ku noho tauareka ma taatou e mee te toto te Tamariki Aia raa ekkoo iho i aruna te kros raa, tena Aia ku too muri na mee hakaatoa ite maarama nei ia ma te vaelani raa.

²¹ Kootou eisi tesaaita nioo nommaoro itaha ma TeAtua, ia ni nonnoho sakkino hoki ma Tama raa, e mee na mee sakkino kootou e ppena raa ia ma na hakataakoto sakkino kootou raa. ²² Emeia tesaaita nei, e mee Krais e tipu tama no mate, tena TeAtua ku mee kootou pera ma nisoa laoi roo Aia ma kilavaa Aia te tokonaki kootou ki tapu, ki matahua, ia ki se hai sara imua Aia. ²³ Kootou ki tauhano tahi se isi te hakaoti, ia ki ttuu mmauroo ma na hakattina kootou raa ki selavaa kootou te naue notiaki na tattara taualleka te Rono Tauareka raa. Te nei ko te Rono Tauareka anau Pol ku mee mo tama hehekau raa. Te Rono Tauareka nei kuoti te takutaku ake ina tama hakaatoa i roto te maarama nei.

Pol e takutaku te Rono Tauareka

²⁴ Ia tesaaita nei anau e hihia ina hakalono llihu anau ni too ite vahi kootou raa, maitaname te hakataakoto anau e hakalono llihu i te tinotama anau raa, anau e tokonaki koi ki hakaoti i te hakalono llihu Krais i te vahi te tinotama Aia raa, teena ko telotu. ²⁵ Tena anau ku mee pera ma he tama hehekau telotu TeAtua, te Tama tera ni kou mai anau te hehekau nei ki ppena ki tokonaki kootou raa. Te nei ko te hehekau ma ki takutaku atu na tattara hakaatoa Aia ²⁶ tera Aia ni huu imua roo ki se illoa na tama hakaatoa raa, e meia tesaaita nei Aia ku hakari ake na hakataakoto raa ina tama Aia raa. ²⁷ Te hakataakoto TeAtua ma ki hakari ake na tattara taualleka e pii na mahi Aia koi huuna tera Aia e tukutuku ma na tama e seai ma ni jiu raa hoki. Te nei ko te hakataakoto tera e huunaria: Krais enoho i roto kootou, tena te hakataakoto nei e huri mai pera ma kootou e me ki noho i roto na mahi TeAtua.

²⁸ Ia tena maatou e takutaku ake i te vahi Krais raa ina tama hakaatoa. Tena na hakataakoto hakaatoa tera maatou e illoa raa, maatou e tattara hamatakutaku atu kootou, tena ki akoako atu na tattara raa ma ki lavaa na tattara raa te kou mai kootou ki tae i te kina TeAtua raa pera ma ni tama ku mattua ite huhukku kootou ma Krais raa. ²⁹ Anau e hai na mahi, ia e hahi mai ma na mahi hai mmahi Krais e kou mai tera e mee i roto anau raa ki mee te mee nei ki hakamaoni.

2

¹ Anau e hihai ki meatu kootou i te vahi anau e hehekau na mahi ma ki tokonaki kootou ia ma na tama i Laodisia ia ma na tama hakaatoa tera se illoa laoi roo anau raa. ² Anau e pena te mee nei ma ki puuru na tama raa te oo mai no hokotahi ma te laoi, ia e me ki too hoki te illoa hakamaoni tera na tattara hakamaoni raa e kou mai. Teenei te ara tera na tama e me ki illoa te hakataakoto e huuna ria TeAtua raa, teenaa ko Krai. ³ Krai ko te kii e taaraki na atamai ia ma na illoa hakaatoa TeAtua tera e huuna ria raa.

⁴ Tena anau e meatu kootou, auu se tiaki alaa tama ki malliu atu kootou ma na tattara malliu raa, niaina ma na tattara raa e taualleka peehee. ⁵ Emeia te anana anau raa e noho ma kootou, tena anau e hihia e mee anau e kite ma kootou se naue, kootou hakaatoa e ttuu mmau i na hakattina kootou iaa Krai raa.

Kootou ki tuu mmau i na hakattina kootou ma Krai

⁶ E mee kootou kutoo Jisas Krai pera ma ko TeAriki, tena kootou ki noho hakapaa ma Aia. ⁷ Kootou ki tuu mmau i na hakattina kootou i Tama raa, ia na ora kootou raa ki tauttari Tama raa, tena kootou ki hakattina hai mmahi pera ma kootou ni akoako ria raa. Ia kootou ki tauhano te hakammaha TeAtua.

⁸ Kootou ki lollohi ki se hai tama e tatakore kootou ki tauttari na tiputipu sakkino i te atamai te tama, na akoako tera na tama ia ma na mahunani te maarama nei e kou mai teeraa sei ma ni poroporo Krai raa.

⁹ Maitaname te hakamaoni te tipu te ora Krai i te maarama i aruna raa e moe i roto te tinotama Krai i te maarama nei raa, ¹⁰ tena kootou kutoo na ora hakamaoni, e mee kootou e hukui ma Tama raa. Krai e hakanaaniu i aruna na mahunani ia ma na tama hakamattua hakaatoa.

¹¹ Kootou e ttuu te hakamaatino e tapu, ia se mee ma ko te hakamaatino e tapu tera natama e ttuu na tinotama laatou raa, emeia kootou etoo te hakamaatino tera Krai e penapena tera e hakattana kootou itaha ma na mahi sakkino te tinotama raa. ¹² Maitaname te saaita kootou ni hakoukou tapu ria raa, kootou e tanu ria ma Krai, tena te hakoukou tapu kootou e too raa e hakamahike kootou ma Krai i na hakattina kootou ia ma na mahi TeAtua te Tama ni hakamahike Tama raa i taha ma te mate raa.

¹³ Kootou e isi te saaita hokotahi na tinotama kootou raa ni mmate e mee na hai sara kootou raa, ia e mee hoki kootou sei ma ni Jiu tera se tauttari na tuua. Emeia te saaita nei TeAtua ku hakaora muri kootou ma Krai. TeAtua essirihia na hai sara taatou raa hakaatoa; ¹⁴ Aia essoro na taoni taatou e isi ma Aia raa, tena ki tii i aruna te kros raa na tuua sakkino e hakapaa ake ma na mee raa. ¹⁵ Tena i aruna te kros raa, Krai e hakasao Aia Hokoia i taha ma na mahi na mahunani ia ma na tama hakamattua raa; Krai e huri ake no kkite na tama hakaatoa pera ma Aia e haihai na rima na tama raa no hakattaki vaa muri Aia te saaita Aia ni haere ki too na mahi Aia raa.

¹⁶ Ia tena, auu se tiaki natama ki hakamoe ni tuua i na mee kootou ekkai, ia e unu raa, ia ma na aho e llahi, ia na kai te saaita te maremo raa e tuu ake raa ia ma te Sabat. ¹⁷ Na mee nei hakaatoa e huri mai niaa koi oo mai i muri; e meia te hakamaoni raa ko Krai. ¹⁸ Auu se tiaki kootou ki haru haeria i na tama tera e hakatettere ma laatou e raka mmao emee laatou emannatu ma laatou ekkite na mee taualleka raa, emeia e tattara tahi na mee malliu, tena ki hakamaruru na ensel. Iaa na tama peenei raa eahu koi te vware na hakataakoto te tama, se isi roo te hakataakoto tauareka, ¹⁹ tena ki tiaki Krai, te Tama e hakamaatua na hakattina ana raa. Ina mahi Krai na hakattina ana

hakaatoa e me ki tutuu laoi, ia e me ki hukui hakaatoa no hokotahi, tena na hakattina ana raa e mee ki hhomoo tautari hea TeAtua e hihai raa.

Ora muri ma Krai

²⁰ Kootou ni mmate ma Krai, tena kuttana itaha ma na mahunani te maarama nei raa. Aiea kootou ennoho pera ma kootou nitama te maarama nei naea? Aiea kootou e tauttari na tuua pera ma, ²¹ "Auu se kkaai na kai peenei," "Auu se kamata te mee raa," "Auu se ttaoahi te mee peenei"? ²² Na tuua peenei e huri ake na mee tera e me ki oti ku se hihai ria te saaita taatou e ppena na mee raa. Aanei ni tuua, ia ni akoako na tama koi. ²³ Hakamaoni, na tuua peenei e huri mai te atamai te tama tera e tatakore taatou ki hakamarumarua na anel ia ma na tiputipu sakkino ia ma hea taatou e ppena i na tinotama taatou raa, e meia na mee nei se isi na tuurana ki hakatonotonu hea te tinotama raa e hihai.

3

¹ Kootou ni mahike muri ma Krai itaha ma te mate, tena kootou ki hakatataakoto tahi na mee ite vaelani, ite kina Krai enoho iaruna te nohorana Aia i te vahi laaua TeAtua raa. ² Hakamoe tahi na hakataakoto kootou ina mee ite kina raa, ia seai ma na mee te maarama nei. ³ E mee kootou ku oti te mmate, ia tena na ora kootou raa e noho ma TeAtua i te kina Krai enoho raa. ⁴ Krai ko te ora hakamaoni kootou, ia te saaita Aia e vaakai mai raa, kootou e me ki o mai ma Aia no nnoho ma na mahi Aia raa.

Te ora tuai ia ma te ora vahao nei

⁵ Ia tena, kootou ki peesia tahi na tiputipu sakkino te maarama nei tera e mmoe i roto kootou raa, na tiputipu pera ma na tiputipu na poi raa, ia na tiputipu sakkino ia ma te kai manako, e mee te kai manako raa e ssau pera ma he tiputipu ki hakamarumarua na hatu tipua. ⁶ Tena te roto TeAtua raa e me kittae ina tama setauttari Aia raa e mee na tiputipu peenei raa. ⁷ Kootou imua raa ennoho tauttari hea te tinotama raa e hihai, teenaa ko te saaita na ora kootou raa ni lepotia i na tiputipu sakkino peenei raa.

⁸ Emeia te saaita nei kootou ki peesia na tiputipu hakaatoa sakkino nei i taha: te maihu lloto, te manava haeo ia ma te kiri lloto. Auu se haru haeo, tena na maihu kootou naa ki hakaoti te tattara haeo. ⁹ Auu se tattara malliu ake teeraa tama, maitaname kootou ku oti te peesia na tiputipu sakkino kootou imua raa itaha, ¹⁰ tena kootou ku too te ora vahao nei e hoou raa. Teenei ko te tinotama hoou tera TeAtua te Tama ni pena te tama raa e tauhano tahi ki mee te tinotama raa ki ssau pera ma te tipu Aia raa ma kilavaa Aia te kou mai kootou ki illoa hakamaoni roo Aia. ¹¹ Tena te hakaotioti, se isi te mee e kee i lottonu na tama seai ma ni Jiu ia ma na Jiu raa, ia se kee hoki ma na tama ettuu te hakamaatino e tapu ia ma na tama se ttuu te hakamaatino e tapu raa ia ma na tama aalaa henua, na tama kai ttama, na tama hehekau ia ma na tama hakamattua raa, e meia Krai ko na tama hakaatoa, ia e noho i roto na tama hakaatoa.

Te ora kootou vahao nei

¹² Kootou ni tama TeAtua; Aia e laoi kootou, tena ki hirihiri kootou pera ma nitama roo Aia ettino. Ia tena kootou ki too na tiputipu te manava aroha, te laoi, ia ki laumarie, ki pasemmu, ia ki varatoa i na mee sakkino. ¹³ Kootou ki manava alloha alaa tama, ia ki ssirihia na tattara na tama e tamumu alaa tama raa. Kootou ki ssirihia hea na tama raa e ppena, e ssau koi pera ma TeAriki ni ssirihia na hai sara kootou raa. ¹⁴ Ia tena,

hakapaa ake telaoria i aruna na mee nei hakaatoa, te mee tera e ttao hi na mee nei hakaatoa ki hokotahi hakamaoni raa.

¹⁵ Te noho laoi Krai e kou mai raa erorohi kootou ina hakataakoto kootou e penapena raa; maitaname te nei ko telaoria tera TeAtua nikanna atu kootou ki hukui hakaatoa ite tinotama hokotahi raa. Tena kootou ki hakammaha tahi. ¹⁶ Na tattara taualleka Krai tera e mmoe i roto na mee nei hakaatoa raa e tau te mmoe i roto na hatu manava kootou. Huhua na rue i roto te launi na Rue raa, na rue te lotu ia ma na rue e ttau TeAnana Tapu raa; hua hakammaha ake TeAtua i roto na hatu manava kootou. ¹⁷ Tena na mee hakaatoa kootou e ppena, ia e tattara raa; kootou ki ppena na mee nei ite inoa TeAriki Jis e ssau pera ma kootou e hakammaha ake TeAtua Tamana raa i na mahi Krai.

Tiputipu te hai maatua

¹⁸ Na h hine hai avvana, kootou ki hakallono na taanata kootou raa, maitaname te nei hea kootou e tau te ppena pera ma ni tama te lotu.

¹⁹ Na taanata hai avvana, laoi na h hine kootou raa, tena auu se mee hakahaeo na h hine kootou raa.

²⁰ Na tamalliki, te nei he tiputipu te lotu pera ma kootou ki hakallono na maatua kootou raa na vahao hakaatoa.

²¹ Kootou na maatua, kootou ki se haru haeo na tamalliki kootou raa ka oti na tamalliki raa ku nnoho se hihhia.

²² Na tama hehekau, hakallono na tama hakamattua kootou ite maarama nei raa ina mee roo hakaatoa, ia se mee ma te saaita koi na tama raa ennoho ma kootou, e mee kootou e hihhai ma na tamaraa ki hihia i kootou; e mea kootou ki ppena na hehekau kootou raa ma te hatu manava tauareka e mee kootou e hakammaha TeAriki. ²³ Hea kootou e ppena raa, kootou ki ppena na mee raa ma na hatu manava kootou, e ssau pera ma kootou e hehekau ma TeAriki, ia sei ma na tama te maarama nei raa. ²⁴ Mannatu pera ma TeAriki e me ki kou atu na mee Aia e tukutuku ma na tama Aia raa pera ma ni tuhana kootou. Maitaname Krai ko te Tama hakamaatua hakamaoni tera kootou e hehekau raa.

²⁵ Tena na tama hakaatoa e ppena na mee e ssara raa e me ki too tautari hea na tama naa e ppena e sara raa, e mee TeAtua e me ki hakatonutonu na tama hakaatoa te hakatonutonu hokotahi koi.

4

¹ Kootou na tama hakamattua, ppena hakatauareka, ia ppena hakaraoi na tama hehekau kootou raa. Mannatu, kootou hoki e isi te Tama hakamaatua e noho ite vaelani.

Hea taatou na tama e ttau te ppena

² Kootou ki hakamataora ite vahi te lotu, ia tallaki na kapuroro kootou raa no hakammaha ake TeAtua. ³ Te saaita kootou e lotu raa, kootou kulotu hoki ma maatou kilavaa TeAtua te kou mai maatou na mahi ki takutaku na tattara Aia ite vahi na mee Krai e huunaria raa. Maitaname te nei hea anau e ponotia i roto te hare karapusi raa. ⁴ Lotu hoki ki lavaa anau te tattara ma na mahi ki mee na tattara raa ki matahua.

⁵ Kootou ki atamai te saaita kootou e ppena na mee ki tokonaki na tama sei ma ni hakattina ana raa, ia kootou ki mee hakatauareka roo te saaita kootou e hakattina ria ki tattara raa. ⁶ Na tattara kootou raa ki taualleka, tena na tama e me ki hihhai ki hakallono hoki, tena kootou ki mattonu no kou ake na tattara e tonu i na vahiri na tama hakaatoa.

Na tattara hakaoti

⁷ Tikikus te taina hakamaoni taatou raa he tama e hehekau hakamaoni, ia he tama hehekau i te vahi na hehekau TeAriki raa, tena aia e me ki kou atu na tattara hakaatoa i te vahi anau. ⁸ Tera hea anau e kauna ria atu te tama nei ki haere atu ikootou ma kilavaa kootou hakaatoa te hihhia te saaita aia etattara atu i te vahi maatou raa. ⁹ Onesimus, te taina hakamaoni taatou raa e me ki oo atu laaua, tena aia he tama te kuturana kootou naa. Tokorua nei e me ki tattara atu kootou na mee hakaatoa tera e kapihi mai i te kina nei raa.

¹⁰ Aristarkus, te tama e nnoho maaua i roto te hare karapusi nei raa e kou atu na tattara hihhia aia raa ikootou, tena Mak hoki te taina Banabas raa e kou atu na tattara hihhia aia. (Kootou ku oti te too na tattara ki too hakaraoi Mak te saaita aia e haere atu peenaa i kootou raa.)

¹¹ Josua, teeraa inoa aia ko Jastus e kou atu hoki na tattara hihhia aia. Teenei tokotoru na Jiu e hakattina, ia e hehekau ma anau ki takutaku atu i te vahi te Hakamaatua ana i te Vaelani raa, tena na tama nei e tokonaki hai mahi roo anau.

¹² Epafras he tama hoki i roto te kuturana kootou naa, ia he tama hehekau ma Jisas Krai, aia e kou atu hoki na tattara hihhia aia. Te tama nei elotu tahi ma kootou, tena aia e kainno ake TeAtua ki tokonaki kootou ki ttuu mmou pera ma ni tama ku mattua no hakattina hakamaoni, tena ki tauttari roo hea TeAtua e hihai raa. ¹³ Anau e lavaa te tattara te maanatu anau i te vahi na mahi aia ni hehekau ma kootou ia ma na tama i Laodisia laaua ma Hieropolis raa. ¹⁴ Luk, te dokta taatou raa laaua ma Demas e kou atu na tattara hihhia laaua raa i kootou.

¹⁵ Kou ake na tattara hihhia maatou raa ina taina ma na kaave taatou i Laodisia raa, ia ma Nimfa ma na tama telotu ekkutu i te hare aia raa. ¹⁶ Te saaita kootou ku oti te ppau te launiu nei raa, kootou ku kkira no kkave te launiu nei ina tama i Laodisia raa ki ppau. Ia te saaita naa hoki kootou ku ppau te launiu na tama i Laodisia raa e kou atu kootou raa. ¹⁷ Tena kootou ku meake Arkipus ki mmata no hakaoti na hehekau TeAriki e kou ake aia ki ppau raa.

¹⁸ Anau Pol, anau e taataa na tattara nei ma te rima anau: *Anau Pol e kou atu na tattara hihhia anau raa ikootou.* Tena auu sessiri na seni e mmou na rima anau nei!

Na mahi TeAtua ki nnoho ma kootou.

1 Tesalonaika

Te launiu kaamata Pol e taataa i na tama i Tesalonaika

Na hakataakoto hakamattua i roto te launiu nei:

Na tattara kaamata 1.1

Te hakattina na tama i Tesalonaika 1.2—1.10

Te hehekau Pol 2.1—3.13

Na ora na tama te lotu 4.1—5.22

Na tattara hakaoti 5.23—5.28

¹ Teenei he launiu maatou, anau Pol, Sailas ia ma Timoti.

Maatou e tattaa atu te launiu nei i na tama te hare lotu i Tesalonaika raa ia ma na tama tera e hukui ma TeAtua Tamana ia ma TeAriki Jisas Kraiis raa: Na mahi ia ma te noho laoi ki nnoho ma kootou.

Te ora ia ma na hakattina na tama i Tesalonaika

² Maatou e hakammaha tahiake TeAtua ma kootou, tena maatou e mannatu tahi kootou ina lotu maatou. ³ Maitaname maatou e mannatu kootou i mua na karemata TeAtua Tamana taatou raa i na hakattina kootou e tauhano te ppena tahi ia ma na laoi kootou e isi ki hehekau na mahi raa ia ma te varatoa hoki kootou te nnoho no hakattari TeAriki taatou Jisas Kraiis raa. ⁴ Aku taina, maatou e illoa pera ma TeAtua e hihai mahi roo kootou, tena ki hirihiri kootou kimee mo tama Aia. ⁵ Maitaname maatou ni kou atu te Rono Tauareka raa i kootou, ia se mee ma maatou e tattara koi, e mea maatou e huri atu hoki na mahi TeAnana Tapu ia ma te hakamaoni te Rono Tauareka raa. Kootou e illoa na tiputipu maatou te saaita maatou ni nnoho ma kootou raa, tena na tiputipu maatou raa e me ki tokonaki kootou. ⁶ Kootou e tauttari maatou ia ma TeAriki; ia niaina ma kootou e hakalono llihu mahi roo, e mea kootou e too koi na tattara taualleka raa ma te hihia TeAnana Tapu raa ekou atu kootou. ⁷ Ia tena, na tama te lotu i Masedonia laaua ma Akaia raa e me ki kkira atu no tauttari kootou. ⁸ Maitaname seai ma ko na tattara koi TeAriki tera kootou e tattara ake na tama i roto Masedonia laaua ma Akaia raa, e mea te rono hoki i te vahi na hakattina kootou i TeAtua raa e ttate na kina hakaatoa. Tena maatou ku se hai mee hoki e lave ki tattara ake i na tama raa, ⁹ maitaname na tama na kina hakaatoa ku tattara ite vahi na laoi kootou e huri mai maatou te saaita maatou ni oo atu no mmata kootou raa, ia hoki i te vahi kootou ni huri no se hihai ki hamarumaru na hatu tipua raa, tena kootou ki mannatu no hehekau tahi ma TeAtua te Tama e ora raa, ¹⁰ tena ku nnoho no hakattari te saaita te Tamariki Aia raa e hamai i taha ma te vaelani raa. Jisas te Tamariki Aia raa ko te Tama ni mate no ora muri ki tokonaki taatou i taha ma te roto TeAtua tera koi hamai raa.

2

Na hehekau Pol i roto Tesalonaika

¹ Aku taina, kootou e illoa hokkootou pera ma te oo atu maatou raa nise llano marino. ² Kootou e illoa hoki pera ma maatou kuoti te hakalono llihu, ia ku oti te haru hakahaeroa i roto Filipai i mua maatou ni oo atu no tae atu kootou i Tesalonaika. Ia niaina ma e tammaki na tama e hakataukaa ma maatou, e mea TeAtua taatou raa e kou mai na mahi ki tattara atu te Rono Tauareka Aia ni kou mai raa. ³ Na tattara maatou

e tattara atu kootou raa; maatou se tattara i te vahi na mee e ssara ia ma na tiputipu sakkino, ia maatou se hahaivi ma ki hailavvaka na tama. ⁴ Emeia maatou etattara koi na tattara TeAtua e hihai ma maatou ki tattara raa, maitaname Aia e kite hakamaoni ma maatou e tau te kkave te Rono Tauareka raa. Maatou se hihai ma ki mee na tama ki hihhia i te vahi maatou, e meia maatou e hihai ki mee TeAtua te Tama ni hahaaite na tiputipu maatou raa ki hihia. ⁵ Kootou e illoa laoi pera ma maatou se oo atu ma na tattara malliu, ia maatou se tattara uhiuhi atu kootou ma maatou emannako. TeAtua e kite hakamaoni na tiputipu maatou! ⁶ Maatou se hihai ma na tama ki hakammaha maatou, hakapaa ma kootou ia ma alaa tama hoki. ⁷ Niaina ma maatou e hehekau pera ma ni aposol Krai, e meia maatou se hihai ma ki kainno atu na mee i kootou. Ia tena maatou e nnoho taualleka koi te saaita maatou ni nnoho ma kootou raa, e ssau pera ma te hine e noho hakaraoi ma na tamalliki aia raa. ⁸ E mee maatou e laoi mahi roo i kootou, tena maatou e tanattana ki kou atu kootou te Rono Tauareka TeAtua raa ia ma na ora hoki maatou. Maatou e hihai mahi roo kootou! ⁹ Aku taina, kootou kame e mannatu te saaita maatou ni hehekau na mahi roo! Maatou e hehekau te ao ma te poo ki selavaa maatou te kou atu na hakalono lihu i kootou te saaita maatou ni takutaku atu te Rono Tauareka TeAtua raa i kootou.

¹⁰ Kootou ia ma TeAtua hoki ekkite ma na hehekau ia ma na tiputipu maatou e huri atu kootou raa e taualleka, ettonu, ia sei na mee e ssara. ¹¹ Kootou e illoa pera ma maatou e mee hakaraoi roo kootou hakaa-toa pera ma na maatua raa e mee hakaraoi roo na tamalliki laatou raa. ¹² Maatou etattara hakapurupuru atu, tena ki tattara hakaraoi atu roo kootou, ia maatou e tattara tahi atu hoki kootou ki tauttari na ora tera e mee TeAtua ki hihia raa. TeAtua e kanna atu kootou ki nnoho ma Aia i te Hakamaatua ana ia ma te maahina Aia raa.

¹³ Ia eisi teeraa hakataakoto hoki tera maatou e hakammaha tahi TeAtua. Te saaita maatou ni tattara atu na tattara TeAtua raa, kootou e llono na tattara raa, tena ki too na tattara raa pera ma aaraa ni tattara TeAtua, sei ma ni tattara na tama koi, tena te hakataakoto naa e hakamaoni. Maitaname TeAtua e hehekau i roto kootou na tama tera e hakattina i Aia raa. ¹⁴ Aku taina, na mee e kapihi atu kootou raa e ssau koi pera ma na mee ni kapihi ake ina hakattina ana TeAtua i roto Judia raa, teenaa ko na tama e hukui ma Jisas Krai raa. Na hakalono lihu na tama kootou raa ni kou atu i kootou raa e ssau pera ma na hakalono lihu na Jiu raa ni kou ake na hakattina ana raa. ¹⁵ Na Jiu raa ni taa TeAriki Jisas ia ma na profet TeAtua raa no mmate, tena ki kou mai na hakalono lihu maatou. TeAtua se lavaa roo te hihia ina tama nei! Na tama nei e haeo roo i na karemata na tama hakaatoa! ¹⁶ Na tama naa e hahaivi hoki ma ki ppui maatou ki se takutaku ake na tama sei ma ni Jiu raa na tattara tera e lavaa te kou ake na ora hakamaoni laatou raa. Ina tiputipu nei, na tama naa e me ki tiaki hakaoti roo na hai sara laatou ni ppena tahi raa. Tena te saaita nei TeAtua ku huri ake te roto Aia raa i na tama naa.

Pol e hihai ma ki haere no mmata na tama Tesalonaika

¹⁷ Aku taina, ite vahi maatou, te saaita maatou ni vvae no mmao i taha ma kootou paa saaita raa, na tinotama maatou raa mmao, e meia na hakataakoto maatou raa e mmoe tahi koi i kootou. Maatou se uaua roo i kootou, ia e hainattaa roo maatou te vakkai atu hakaraoi no mmata kootou. ¹⁸ Tena maatou e hihai ma ki vakkai atu kootou. E lava na vahao anau e hahaivi ma ki haere atu no mmata kootou, e meia Satan e puipui maatou ki se oo atu. ¹⁹ Emeia teenaa ko kootou koi, se hai tama hoki peera!

Maatou e tuunaki kootou, ia maatou e hihhia roo i kootou, tena maatou e lavaa te ahu i mua na maihu TeAriki Jisas i na mahi maatou ni huri atu kootou i na hehekau maatou te saaita Aia e hamai raa. ²⁰ Hakamaoni roo, na tattara ahuaahu ia ma na hihhia maatou nei e mmoe i kootou!

3

Pol e kaunaria Timoti

¹ Emeia maatou ku selavaa roo te ttao hi te hi oo atu maatou no mmata kootou raa, tena maaua ma Sailas ku mannatu koi ma ki nnoho hokomaaua i Atens, ² tena kukaunaria atu Timoti, tetaina taatou tera e hehekau ma maaua ite vahi TeAtua kitakutaku atu te Rono Tauareka Krai raa. Maaua e kaunaria atu Timoti ki tokonaki ki mee na hakattina kootou raa ki i vi, ³ ki selavaa kootou te horo muri e mee na hakalono llihu nei. Kootou hokkootou e illoa pera ma na hakalono llihu nei e oomai hoki ite vahi TeAtua. ⁴ Maitaname te saaita maatou ni nnoho ma kootou raa, maatou e tattara atu i mua pera ma maatou e me kittiri na hakalono llihu; ia tena kootou e illoa hoki pera ma na hakalono llihu raa ni kapihi mai hakamaoni. ⁵ Tera hea anau ni kaunaria atu Timoti raa. Te hakataakoto raa ku mmaharoo i anau, tena anau kikaunaria atu Timoti ki mmata hoki ite vahi na hakattina kootou raa. Kimmata ki selavaa te Tipua raa te tatakore kootou, tena ku mee na hehekau maatou raa ki llano marino!

⁶ Timoti ku tae mai hakaraoi, tena aia e hamai ma na tattara taualleka ite vahi na hakattina ia ma na laoi kootou raa. Timoti e tattara mai hoki pera ma kootou e mannatu haimahiroo i maatou, tena ma kootou e hihhai roo ki kkite maatou peeraa hoki ma maatou e hihhai roo ki kkite kootou raa. ⁷ Aku taina, maatou e tokonakia roo i kootou no hihhia i na hao ia ma na hakalono llihu maatou nittiri raa. Na hakattina kootou raa e tokonakiroo maatou, ⁸ maitaname maatou ku ora hakamaoni te saaita nei kame na ora hoki kootou raa ku ttonu roo i te huhukui kootou ma TeAriki raa. ⁹ Te saaita nei maatou e lavaa te hakammaha ake TeAtua ma kootou. Maatou e hakammaha i mua na maihu Tamaraa e mee te hihhia maatou e isi ite vahi kootou raa. ¹⁰ Te ao ma te poo mae e kainno ake Tamaraa ma na hatu manava maatou ki lavaa maatou te oo atu no mmata kootou ki tokonaki kootou ite vahi na hakattina kootou raa.

¹¹ Maatou e kainno ake TeAtua te Tamana taatou raa Hokoia ia ma Jisas TeAriki taatou raa ki huri mai heara peehee maatou e lavaa te oo atu no mmata kootou. ¹² Maatou e kainno ake TeAriki ki tokonaki te laoi kootou i alaa tamaraa ki hhomo no llahi pera ma na laoi maatou i kootou raa. ¹³ TeAtua e me ki tokonaki na hakattina kootou raa ki i vi, tena kootou e me ki ttonu tahi, ia e me ki ttapu i mua na maihu TeAtua Tamana raa te saaita TeAriki Jisas ia ma na tama e hukui ma Aia raa hakaatoa e oomai.

4

Te ora tera TeAtua e hihai

¹ Aku taina, anau e hihai ki hakaoti atu na tattara anau raa pera ma kootou ku oti te illoa na akoako maatou ni akoako atu kootou ki nnoho i na ora TeAtua e hihai raa. Kootou e tauttari hakamaoni na ora nei. Ia tena anau e kainno atu kootou i te inoa TeAriki Jisas ki tauhano te tauttari na tiputipu nei. ² Maitaname kootou e illoa na tattara maatou ni tattara atu i na mahi TeAriki Jisas raa. ³ TeAtua e hihai ma na ora kootou raa ki ttapu, tena kootou ki hakattana i taha ma na tiputipu sakkino ite vahi

te hai huri raa. ⁴ Kootou kutau te illoa te ora e tapu ia ma te tauareka tennoho ma na avana kootou raa, ⁵ ia seai ma ki mannako na tinotama alaa tama pera ma na tama ennoho pouri tera se illoa TeAtua raa. ⁶ I roto na hakataakoto nei, maatou se hihai ma kootou kippena na mee e ssara ia ma ki hailavvaka alaa tama i te lotu. Maatou ni tattara atu na mee nei i mua, tena maatou e tattara mahi atu kootou pera ma TeAriki e me ki kou atu na hakalono llihu na tama e ppena na mee nei raa. ⁷ TeAtua se kanna taatou ki tauttari na tiputipu sakkino i te vahi te hai huri, e meia Tama raa e kanna mai taatou ki tauttari na ora e ttapu. ⁸ Ia tena kame he tama ma aia se hihai te akoako nei, tena te tama naa se mee ma aia se hihai he tama na tama i te maarama nei raa, e meia aia se hihai TeAtua te Tama ni kou mai TeAnana Tapu Aia raa.

⁹ Maatou e me ki tattaa atu na tiputipu te haitaina laoi ma alaa tama. Maitaname TeAtua Hokoia ko na akoako atu avare pera ma ki haitaina laoi ma alaa tama. ¹⁰ Tena kootou e huri ake hakamaoni na tiputipu telaoi raa ina tama telotu i Masedonia raa. Aku taina, maatou e tattara hakapurupuru atu kootou ki huri ake na tiputipu telaoi raa ialaa tama hoki. ¹¹ Kootou ki haate tennoho hemuu, tena ku hai na mahi kootou ki lollohi na ora kootou hokkootou raa pera ma maatou ni meatu kootou i mua raa. ¹² Tena na tama se hakattina telotu raa e me ki taualleka ma kootou e mee na tiputipu kootou raa. Tena kootou se lavaa te kainno huri na mee i alaa tama.

TeAriki e me ki vaakamai

¹³ Aku taina, maatou e hihai ma kootou ki illoa te hakamaoni na tama tera ku oti te mmate raa ki se lavaa kootou te alloha pera ma na tama se isi na hakattina i roto laatou raa. ¹⁴ Maatou e hakattina pera ma Jisas ni mate no ora muri hakaraoi, tena maatou e hakattina pera ma TeAtua e me ki too Jisas ia ma na tama ku oti te mmate tera e hakattina i Aia raa.

¹⁵ Hea maatou e akoako atu kootou vaha nei raa ko na akoako TeAriki raa: na tama maatou e ora te aho TeAriki e hamai raa se lavaa te oo i mua na tama tera ku oti te mmate raa. ¹⁶ Taatou e me killono te reo e kanna, te reo te ensel hakamaatua raa, tena taatou e me killono te puu TeAtua raa eiri, tena TeAriki Hokoia e me ki hamai i taha ma te vaelani. Na tama e hakattina Krai tera ku oti te mmate raa e me ki mahhike no ora i mua; ¹⁷ tena maatou na tama e ora te saaita naa e me ki hakapaa hakaatoa ma na tama naa i roto te pukureurehu raa ki oo nttiri ma TeAriki i te vaelani. Tena maatou e me ki nnoho tahi ma TeAriki. ¹⁸ Ia tena kootou ki tattara hakapurupuru ake alaa tama i na tattara nei.

5

Tanattana te hamai TeAriki

¹ Aku taina, anau se tau te taataa atu ki hakari atu kootou te saaita ia ma ni mee peehee e me ki kapihi mai. ² Maitaname kootou hokkootou e illoa laoi roo pera ma te Aho TeAriki raa e me ki hamai pera ma te tama kairarao e hamai te poo. ³ Tesaaita na tama e tattara ma, "Namee hakaatoa e moemmoelaoi koi, ia e taualleka," tena paa saaita naa koi te haeo naa kuttiri laatou! Te haeo naa e me ki hakateki mai pera ma na isu te hine ku mee ki mamaoha raa, tena na tama hakaatoa se lavaa te ssao. ⁴ Aku taina, kootou ki se nnoho i roto te pouri raa, tena kootou ki se oho te saaita te Aho naa e tae atu pera ma he tama kairarao raa. ⁵ Kootou na tama hakaatoa ennoho i roto te maahina raa, kootou ni tama te ao. Taatou seai ma ni tama te poo ia ma te pouri. ⁶ Ia tena taatou ki se tumoe mahi

pera ma alaa tama raa; taatou ki ara tahi, ia ki se vware tahi. ⁷ Te poo he saaita na tama e mmoe, ia te poo hoki he saaita na tama e unu no vware. ⁸ Emeia taatou ni tama te ao, tena taatou ki se unu tahi no vware. Taatou ki ttaohi mmau na hakattina ia ma na laoi taatou raa pera ma ni popore eppui na hatahata taatou, tena taatou ki hakattina hakamaoni pera ma ko te uhi te ora e ora tahi raa. ⁹ TeAtua se hirihiri taatou ma taatou ki hakalono llihu te saaita Aia e roto raa, e meia Aia e hirihiri taatou ki too te ora e ora tahi i na mahi TeAriki Jisas Krai, ¹⁰ te Tama ni mate ma taatou ki lavaa taatou teno hakapaa ma Aia, niaina taatou koi ora ia ma ku mmate te saaita Aia e me ki hamai raa. ¹¹ Ia tena, hakapurupuru ake alaa tama, tena kutokonaki alaa tama essau pera ma kootou eppena te saaita nei raa.

Na tattara poroporo ia ma na tattara taualleka hakaoti

¹² Aku taina, maatou ekainno atu kootou ki hakammaha na tama e hehekau i kootou raa, na tama tera e lollohi ia ma na tama e poroporo atu kootou i te vahi te ora na tama te lotu raa. ¹³ Hakammaha, tena kulaoi na tama naa ma na hakataakoto taualleka, e mee na hehekau na tama naa eppena raa. Kootou ki nnoho taualleka hokkootou.

¹⁴ Aku taina, maatou emeatu kootou ki tattara hakamataku ake na tama se hihhai ki hehekau raa, tena ku tattara hakapurupuru ake na tama e mattaku mahi raa, ia tokonaki na tama e matanaenna raa, tena ku mee hakaraoi na tama hakaatoa. ¹⁵ Kootou ki mmata hakaraoi ki se hai tama e kou ake te hao i te tama ni kou ake te hao aia raa, e meia i roto na hakataakoto kootou raa, kootou ki mannatu ki ppena na mee taualleka i na tama hakaatoa.

¹⁶ Kootou ki hihhia tahi, ¹⁷ lotu na vahao hakaatoa, ¹⁸ tena ku hakammaha ake TeAtua i namee hakaatoa. Teenei hea TeAtua e hihai kootou ki ppena i roto na ora kootou i te huhukkui kootou ma Jisas Krai raa.

¹⁹ Auu se hahaivi ki ppui TeAnana Tapu, ²⁰ ia auu se peesia na tattara taualleka TeAtua raa. ²¹ Haaite te hahaate na mee hakaatoa, ia ttaohi hea e tauareka raa, ²² tena ku peesia hea e sakkino raa.

²³ Tiaki TeAtua te Tama e kou mai te noho laoi raa ki mee kootou ki ttao i na mee hakaatoa hakapaa ma na tinotama kootou raa, tena ku hakattana na anana, na hatu manava ia ma na tinotama kootou raa i taha ma na mee sakkino te saaita Jisas Krai TeAriki taatou raa e hamai. ²⁴ TeTama tera e kanna kootou raa e me ki pena te mee naa, maitaname Aia e hakamaoni.

²⁵ Aku taina, lotu ake hoki ma maatou.

²⁶ Haere lulluu na tama te lotu raa hakaatoa ma te laoi TeAtua.

²⁷ Anau e tattara atu kootou i na mahi TeAriki ki ppau ake te launiu nei i na tama te lotu raa hakaatoa.

²⁸ Na mahi TeAriki taatou Jisas Krai ki nnoho ma kootou.

2 Tesalonaika

Te launiu hakarua Pol e taataa i na tama i Tesalonaika

Na hakataakoto hakamattua i roto te launiu nei:

Na tattara kaamata 1.1—1.2

Te hakatonutonu TeAtua 1.3—1.12

Krais e me ki vaakai mai i muri 2.1—2.17

Na tiputipu e ttonu na tama te lotu 3.1—3.15

Na tattara hakaoti 3.16—3.18

¹ Anau Pol, Sailas ia ma Timoti, maatou e tattaatu te launiu nei, inatama telotu i roto Tesalonaika tera e hukkui ma TeAtua taatou Tamana raa ia ma TeAriki Jisas Krai.

² TeAtua taatou Tamana raa ma TeAriki Jisas Krai ki kou atu te tauareka ia ma te noholaoi i kootou.

TeAtua e me ki hakatonutonu na tama hakaatoa

³ Aku taina, maatou e me ki hakammaha tahiake TeAtua ma kootou. Temee nei etonu maatou kippena peenei, maitaname na hakattina kootou raa ku haimmahiroo, ia hoki nalaoi kootou ehuriake alaa tamana raa kullahi hoki. ⁴ Tera hea maatou etattara ahuahu itevahi kootou i roto na harelotu TeAtua raa. Maatou e ahuahu itevahi kootou e hakattina raa ia ma kootou hoki e lavaa te nnoho hakavaratoa na saaita kootou e tiri na hao ia ma na hakalono llihu i roto na ora kootou raa.

⁵ Na mee nei hakaatoa e huri mai te hakamaoni pera ma te hakatonutonu TeAtua raa etonu, ia tena ite hakaotioti, kootou e me kitonu tettae ite Hakamaatua ana Aia raa, e mee na hakalono llihu kootou nitoo raa.

⁶ TeAtua e me kipena hea e tonu: Aia e me ki kou ake na hakalono llihu na tama tera ekou atu na hakalono llihu kootou raa, ⁷ tena Aia e me kikou atu te tauareka inatama kootou tera e hakalono llihu raa ia ma maatou hoki. TeAtua e me kipena temee nei tesaaita TeAriki Jisas e hakahura mai i taha ma te vaelani ma na ensel haimmahia Aia raa ⁸ ia ma te ahi e ura raa ki kou ake na hakalono llihu na tama se hihhai TeAtua raa ia ma natama tera se hihhai ki hakallono natattara te Rono Tauareka itevahi TeAriki Jisas raa. ⁹ Natama naa e me ki too te hakalono llihu seisi te hakaoti, ia natama naa e me kivaaea itaha ma tekina TeAriki e noho raa, ia itaha ma na mahi haimmahia Tamana raa ¹⁰ tesaaita Aia e hamai te Aho naa ki too na mahi na tama Aia raa hakaatoa, tena ku too hoki te hakammaha na tama hakaatoa tera e hakattina raa. Kootou hoki e me ki hihhai i roto na tama naa, maitaname kootou e hakattina na tattara maatou ni tattara atu i kootou raa.

¹¹ Tera hea maatou elotu tahi ma kootou. Maatou ekainno ake TeAtua kipenapena na ora kootou raa ki taualleka pera ma na ora Aia e hihai ma kootou ki isi raa. TeAtua ki kou atu kootou na mahi Aia raa ki tau ma hea kootou e hihhai kippena na mee taualleka raa ki hakaoti na heheka kootou raa ma na hakattina. ¹² Tera nei kootou e me ki hakammaha teinoa Jisas TeAriki taatou raa, tena Aia e me ki hakammaha kootou ite tauareka TeAtua ia ma Jisas Krai TeAriki taatou raa.

¹ Te hakataakoto te hamai TeAriki Jisas Krai ia ma te hakkutu taatou hakaatoa ma ki nnoho ma Tama raa: anau e kainnoatu kootou, aku taina ma aku kaave, ² ki se mamannatu tammaki i roto na hakataakoto kootou, ia ki se tipuaina e mee na rono kootou e llono ma te Aho TeAriki raa ku hamai. Kame kootou e mannatu ma maatou e tattara atu na tattara nei te saaita maatou ni hakatae atu na tattara TeAtua raa ia ma te saaita maatou e takutaku raa ia ma na saaita maatou e tattara atu i roto te launiu raa. ³ Auu se tiaki na tama ki malliu atu kootou ma na hakataakoto laatou. Maitaname te Aho naa selavaa te hamai ki ttare roo te saaita hakaoti na tama ni huro i taha ma TeAtua raa ku tae mai, tena te tama sakkino raa ku hakahura mai, tena aia e me ki haere i te kina e haero roo. ⁴ Te tama sakkino raa e me ki tattara haero na atua ia ma na hatu tipua na tama e hakamarumu raa, tena aia e me ki tuku aia i aruna na mee raa hakaatoa. Aia e me ki haere hoki no noho i roto te Hare Tapu TeAtua raa no tattara ma aia ko TeAtua.

⁵ Kootou ku ssiri? Anau ni tattara atu na mee nei hakaatoa te saaita anau ni noho ma kootou raa. ⁶ Emeia e isi te mee e ppu ki selavaa te mee nei te kapihi mai te saaita nei, tena kootou e illoa te mee naa. Te tama sakkino raa selavaa te hakahura mai ki tae roo te saaita hakamaoni aia e me ki hakahura mai raa e ttae. ⁷ Na mahi te tama sakkino raa ku hehekau, e meia hea e me ki kapihi mai raa selavaa te kapihi mai ki ttae roo te saaita te tama e ttaohi te mee raa e hakatuu ria i taha. ⁸ Tena taatou e me ki kkitite te tama haero raa, e meia te saaita TeAriki Jisas e hamai raa, Aia e me ki iri koi ma te maihu Aia, tena te tama raa ku mate, tena na mahi Jisas raa e me ki hakaoti te tama sakkino naa. ⁹ Te tama sakkino naa e me ki hamai ma na mahi Satan noppa na hakkatu ia ma na mee taualleka tera se hakamaoni, ¹⁰ tena ku taai ki tammaki na tama se isi na hakattina raa ma na tiputipu sakkino aia raa. Na tama naa e me killano hakaoti, maitaname na tama naa ni se hihhai ki too telaoi ia ma te hakamaoni raa ki tokonaki laatou ki ora. ¹¹ Ia tena TeAtua e kou ake na mahi te haero raa ki hehekau i roto na tama naa ma ki hakattina na tama naa i na mee tera se hakamaoni raa. ¹² Tena na tama naa ku se hakattina te hakamaoni raa, e meia na tama naa e hihhai roo ki tauttari koi na tiputipu sakkino, tena i te hakaotioti na tama naa e me ki hakatonutonu ria.

TeAtua e hirihiri kootou ki too te ora hakamaoni

¹³ Aku taina, maatou e me ki hakammaha tahi ake TeAtua ma kootou na tama TeAtua e hihai raa. Maitaname TeAtua ni hirihiri kootou pera ma ko na tama kaamata TeAnana Tapu raa ni tokonaki no ora ma na mahi Aia raa, tena ki mee kootou no ttaapu i na hakattina kootou i te hakamaoni Aia raa. ¹⁴ TeAtua ni kanna atu kootou te saaita maatou ni takutaku atu te Rono Tauareka raa. Aia ni kanna atu kootou ki oo ake no too na tuhana kootou raa i te tauareka Jisas Krai TeAriki taatou raa. ¹⁵ Aku taina ma aku kaave, tuu mmau, tena ku ttaohi mmau te hakamaoni tera maatou ni akoako atu kootou i na takutaku ia ma na launiu maatou ni tattara atu raa.

¹⁶ Anau e kainno ake Jisas Krai TeAriki taatou raa Hokoia ia ma TeAtua taatou Tamana tera elaoi no kou mai te tauareka Aia raa ki hakattina hakamaoni taatou, ia ki nnoho no hakattari ¹⁷ ki mee kootou ki se mattaku, ia ki ivi kootou te ppena na mee taualleka, tena ku tattara tahi hea e tonu raa.

3

Lotu ma maatou

¹ Aku taina, te mee hakaoti; kootou ki lotu ake TeAtua ki tokonaki maatou ki lavaa na tattara TeAtua raa te ttoha vave ia ma na tama hoki ki too

na tattara raa ki sssau pera ma kootou ni mee raa. ² Lotu ake hoki TeAtua ki tokonaki maatou i taha ma na mahi na tama se hakattina ia ma na tama sakkino raa, maitaname na tama hakaatoa se hakattina na tattara TeAtua.

³ Emeia kootou e lavaa tetuunaki i TeAriki, tena Aia e me kitokonaki kootou ki ivi, ia e me kirorohi hakaraoi kootou i taha ma Satan, tetama sakkino raa. ⁴ Tena TeAriki e mee maatou ki hakattina i te vahi kootou, ia maatou e illoa pera ma kootou e ppena, ia e tauhano te ppena hea maatou ni tattara atu kootou raa.

⁵ Maatou e lotu ake TeAtua ki hakattaki kootou ki illoa hakamaoni roo te laoi TeAtua ia ma te varatoa Krai i na hakalono llihu Aia ni ttiri raa.

Kootou ki se matanaennae

⁶ Aku taina, maatou e tattara hakamataku atu kootou i te inoa TeAriki Jisas Krai kise hakataapiri ake na tama na hakattina ia ma na ora laatou raa e matanaennae raa, ia se hihhai ki hakallono na tattara maatou ni tattara ake laatou raa. ⁷ Kootou hokkootou e illoa laoi pera ma kootou e me ki ppena tauttari hea maatou ni ppena raa. Maatou se matanaennae te saaita maatou ni nnoho ma kootou raa. ⁸ Maatou se mee ma maatou e kkai marino na kai na tama ni kou mai raa. Ia ki se lavaa te mee pera ma maatou e kkai marino koi, tena maatou e hehekau se isi te hamalollo. Maatou e hehekau te ao ma te poo ki se mee pera ma maatou e nnoho koi ki kkai marino. ⁹ Maatou e ppena peenei se mee ma maatou selavaa te kainno atu kootou ki tokonaki maatou. Maatou e ppena peenei ma ki kkite kootou no tauttari. ¹⁰ Te saaita maatou ni nnoho ma kootou raa, maatou e tattara tahi atu kootou ma, "Te tama ekkaro te hehekau raa se lavaa te haanai ria."

¹¹ Maatou e tattara atu peenei, maitaname maatou ellono pera ma e isi na tama kootou e matanaennae i roto na ora laatou, tena ki nnoho koi se hai mee e ppena, e meia na tama naa e hihhai roo ki tattara na mee alaa tama eisi raa. ¹² Maatou e tattara ake, tena ki hakamataku ake na tama peenei raa ki tauttari te ora e tonu, tena ku hehekau ki kkai laatou no ppohu.

¹³ Emeia, aku taina, kootou kisekkaro te ppena na mee taualleka. ¹⁴ Emmata pera ma eisi na tama i te kina naa selavaa te hakallono na tattara maatou e tatta atu i roto te launiu nei raa. Kame e hakamaoni, tena kootou ki hakamattonu i te vahi na tama naa, ia se nonnoho hoki ma na tama naa ki mee na tama naa ki nnapa. ¹⁵ Emeia auu se nonnoho haero ma na tama naa, kootou ki poroporo ake na tama naa e mee na tama naa ni hakattina ana hoki.

Na tattara hakaoti

¹⁶ Maatou e lotu ake TeAriki Hokoia, te Tama e tahito te noho laoi raa ki kou atu kootou na tiputipu hakaatoa i te noho laoi raa na vahao hakaatoa. TeAriki ki nnoho ma kootou hakaatoa.

¹⁷ Anau e taataa atu te launiu nei ma te rima anau: *Anau Pol e kou atu na tattara hihhia anauraa ikootou.* Teenei te hakamaatino anau e hakammau i roto na launiu anau raa hakaatoa, anau e taataa peenei.

¹⁸ Te tauareka TeAriki taatou Jisas Krai raa ki nnoho ma kootou hakaatoa.

1 Timoti

Te launiu kaamata Pol e taataa iaa Timoti

Na hakataakoto hakamattua i roto te launiu nei:

Na tattara kaamata 1.1—1.2

Na tiputipu na tama hakamattua te Hare Lotu 1.3—3.16

Te ora Timoti 4.1—6.21

¹ Anau Pol, anau he aposol Jisas Krai, maitaname TeAtua te Tokonaki taatou raa ia ma Jisas Krai te Tama taatou e tuunaki tahi raa ni hirihiri anau.

² Anau e taataa atu i akoe Timoti taku tama hokotahi i te vahi te hakatina. TeAtua Tamana ia ma Jisas Krai TeAriki taatou raa ki kou atu akoe te tauareka, te manava laoi ia ma te noho laoi.

Hakamattonu i na akoako malliu na tama

³ Anau e hihai ma akoe ki noho koi i Efesus pera ma anau ni tattara atu akoe tesaaita anau ni haere peeraa i Masedonia raa. E isi na tama i te kina naa ku akoako na akoako se hakamaoni, tena anau e hihai ma akoe ki meake na tama naa ki hakaoti na akoako malliu laatou raa. ⁴ Meake na tama naa ki tiaki na kkai malliu i mua raa ia ma te moe iho na tipuna laatou raa, maitaname na tattara naa e me ki mee koi kootou ki hakatauttau. Na tattara naa se lavaa te tokonaki na tama ki ppena hea TeAtua e hihai raa. Te hakatina koi e lavaa te tokonaki na tama ki tauttari TeAtua. ⁵ Anau e tattara atu peenei ma kilavaa kootou te isi telaoi hakamaoni i roto na hatu manava kootou ia ma na hakataakoto taualleka, tena ku hakattina hakamaoni. ⁶ E isi na tama ku tiaki na akoako hakamaoni nei, tena ki haere tattara koi na tattara e vvare. ⁷ Na tama nei e hihai hoki ki akoako na tuua TeAtua raa, e meia laatou se illoa hea laatou e tattara raa, ia se illoa hoki na mee laatou e tattara hakamamaha raa.

⁸ Taatou e illoa pera ma na tuua raa e taualleka kame taatou e tauttari hakamaoni roo na tuua raa. ⁹ Taatou e tau te illoa pera ma na tuua raa se mee ma epenapena iho ma na tama ettonu, e meia na tuua raa epenapena iho ma na tama se hai lou ia ma na tama kailallao, na tama se illoa TeAtua, na tama hai ssara, na tama se illoa telotu, na tama se hakattina, na tama e ta na maatua laatou raa no mmate, na tama taatama, ¹⁰ ia ma na tama e ppena na tiputipu settonu, tena na taanata e hai huri hokolaatou, na tama e too hemuu alaa tama no huu, na tama tattara malliu, na tama e hatuhatu na tattara malliu ia ma na tama e ppena na mee settonu i te vahi na poroporo hakamaoni raa. ¹¹ Na poroporo nei e mmoe i roto te Rono Tauareka TeAtua ni kou mai anau ki hakatae atu kootou raa, teenei ko te Rono Tauareka tera TeAtua Hakanaanu i Aruna raa ni kou mai anau.

Terorohi laoi TeAtua

¹² Anau e kou ake te hakammaha iaa Jisas Krai TeAriki taatou raa, te Tama e kou mai na mahi anau ki ppena te hehekau nei. Anau e kou ake te hakammaha Aia e mee Aia e maanatu ma anau ku tau, tena Aia ki hirihiri anau ki hehekau ma Aia, ¹³ niaina ma i mua raa anau e tattara sakkino roo Aia, tena ki kou ake na hakalono llihu ia ma na tattara ellihu Aia. Emeia TeAtua e aroha anau, maitaname anau se ki isi te hakatina, tena anau hoki se iroa hea anau ni ppena raa. ¹⁴ Tama raa e rorohi hakatauareka anau ki hukui ma Jisas Krai, ia ki laoi, tena ki hakatina Aia. ¹⁵ Na tattara nei ni tattara hakamaoni, tena taatou ki hakattina no too na tattara nei: Jisas

Krais ni hamai i te maarama nei kitokonaki na tama e haisara raa ki ora. Na haisara anauraa e haeroo iaruna nahaisara natama hakaatoa. ¹⁶ Niaina ma anau he tama roo e haisara, e meia TeAtua e haiaroha anau ma kilavaa Jisas KraiS te huri mai te laoi Aia raa i anau. TeAtua e penna peenei ma kilavaa alaa tama te tuku na hakattina laatou raa iaa Jisas KraiS, tena ku too te ora e ora tahi. ¹⁷ TeAtua e Tuku tahi raa ko te Tama se lavaa te mate ia ma te Tama taatou se lavaa tekkite raa, tena Aia ko TeAtua hokotahi koi taatou. Taatou ki hakammaha Aia na vahao roo hakaatoa! Amen.

¹⁸ Timoti taku tama, aanei na tattara poroporo anau e kouatu akoe. Na tattara nei e haere tonu ma na tattara TeAtua ni tattara imua roo i te vahi akoe raa. Taohimmau na tattara nei kilavaa akoe te ppuhu ma na tiputipu sakkino i te maarama nei raa, ¹⁹ tena kuttaohimmau te hakatina akoe raa ki taualleka na maanatu akoe. Tammaki na tama ku se isi na hakataakoto taualleka tera e mee na hakattina laatou raa ki sei. ²⁰ Tena Himeneus laaua ma Aleksanda ehhai hoki i roto te kuturana na tama anau ni kou ake i na rima Satan ki kou ake na hakalono lihu raa; na hakalono lihu nei e me ki mee laaua ki hakaatoa te tattara haero TeAtua.

2

Na tiputipu i roto te hare lotu

¹ Te mee kaamata anau e hihai ma kootou ki hoki ake i TeAtua ma na tama hakaatoa raa ko na hakataakoto kootou, na lotu ia ma niaa kootou e hihai ki kainno ake raa, tena ku hakammaha Tama raa. ² Lotu ake ma na tuku ia ma na tama hakaatoa e nnoho na kakkake e lahi raa kilavaa taatou te nnoho na ora taualleka, tena kuppenna na tiputipu taualleka ki hakammaha TeAtua. ³ Nalotu etaualleka raa e me ki mee TeAtua te Tokonaki taatou raa ki hihia. ⁴ Aia e hihai ma na tama hakaatoa ki ora, ia ki illoa hoki te hakamaoni. ⁵ Maitaname eisi TeAtua koi hokotahi, tena eisi te Tama hokotahi e me ki hakapaa taatou na tama te maarama nei raa ma TeAtua, te Tama naa ko Jisas KraiS, ⁶ Aia e hamai no mate ki tauimuri na tama hakaatoa itaha ma na haisara laatou raa. Te mee nei e huri mai te hakamaoni pera ma te nei te saaita hakamaoni TeAtua e hihai kitokonaki na tama hakaatoa ki ora, ⁷ tera hea TeAtua e kaunaria anau pera ma he aposol ia ma hetisa na tama sei ma ni jiu raa ki tattara ake na tama raa na tattara i te vahi te hakatina ia ma te hakamaoni. Anau se mariu; anau e tattara te hakamaoni!

⁸ I roto na hare lotu anau e hihai ma na taanata hakaatoa e hakattina hakamaoni TeAtua raa ki ssau na rima laatou raa nolotu ake TeAtua ma na hatu manava taualleka tera se isi na lloto i roto.

⁹ Tena anau e hihai hoki ma na h hine hakaatoa kimannatu hakaraoi i te vahi na hekau laatou raa, tena ki se tilotilo mahi; auu se pini hakaraoi na rouru kootou raa, tena ku hakamammau na pure kivakiva raa, ia auu se uru na hekau e ssuimaha, ¹⁰ e meia too na tiputipu taualleka tera kootou na h hine raa e tau te isi pera ma ni tama te lotu.

¹¹ Na h hine e tau te nnoho hemuu no matamata ki illoa laatou. ¹² Anau se hakattana laatou kiakoako ia ma kiisi na mahi iaruna nataanata laatou raa, e meia laatou ki nnoho hemuu koi. ¹³ Maitaname TeAtua e pena mai Adam i mua, tena ki oti Aia ki pena Iv. ¹⁴ Ia teeraa sei ma ko Adam ni teiho i na hahaaite Satan raa, e meia teeraa ko te hine raa ni teiho i na hahaaite Satan raa, tena ki seu na tuaa TeAtua raa. ¹⁵ Emeia TeAtua e me kitokonaki na h hine raa te saaita laatou e hannau na tamalliki kame laatou e hakattina, e laoi, e ttau, ia e nnoho hoki na ora e taualleka.

3

Na tama hakamattua i na Hare Lotu

¹ Teenei he tattara hakamaoni: kame he tama e hihai ki hakamaatua i roto te harelotu, tena tetama naa e hihai ma aia e ppena hakatauareka roo te uata raa. ² Te ora te tama hakamaatua te lotu raa ki tonu tahi roo, tena aia ki isi koi he avana hokotahi, ia kisse unu tahi, ia kisse manava haeo, tena ki noho te ora tauareka, ia ki taaraki te hare aia raa i na tama e oo mai alaa kina raa, ia ki iroa hoki te akoako; ³ te tama naa sei ma he tama e unu tahi, ia sei ma he tama manava haeo, e meia te tama naa ki tuku aia ki mouraro, tena ku noho tauareka, ia te tama naa hoki sei ma he tama e manako sileni. ⁴ Tama naa ki iroa te rorohi hakaraoi laatou haimaatua, tena ku akoako na tamalliki aia raa ki hakallono aia, ia ki hakammaha hoki aia. ⁵ Maitaname kame he tama seiroa te rorohi hakaraoi laatou haimaatua, tena kaa aia e me kilavaa peehee te rorohi te harelotu TeAtua raa? ⁶ Te hakatina te tama naa ki hai mahi kisse lavaa aia te ahu ma aia ku hakamaatua, ia kisse lavaa aia te hakatonutonu ria pera ma Satan raa. ⁷ Tetama naa he tama na tama hakaatoa e me ki hakammaha i aho ia ma i roto te harelotu kisse lavaa aia te mmata haeo i mua na karemata na tama, ia kisse lavaa hoki aia te tteihio i na hahaaite te Tipua raa.

Na tama e tokonaki na tama te lotu

⁸ Na tama e tokonaki i roto na harelotu raa nitama hoki e tau teisi na tiputipu taualleka; na tama naa sei ma nitama e unu mahi na wain, ia sei ma nitama e manako na sileni; ⁹ na tama naa ki ttaoahi mmau te hakatina hakamaoni TeAtua ni hakari mai taatou raa ma na hakataakoto taualleka. ¹⁰ Na tama naa e tau te hahaaite ria i mua, tena kame laatou e hakamaoni roo, tena laatou ku hehekau. ¹¹ Na avana laatou raa hoki ki isi na tiputipu taualleka, ia sei ma ni h hine e tattara tama; na h hine naa ki sei ma nitama unu, ia ki hakamaoni roo i na mee hakaatoa laatou e ppena raa. ¹² Na tama e tokonaki i roto na harelotu raa ki isi koi he avana hokotahi, tena aia hoki kilavaa te mmata hakaraoi laatou haimaatua. ¹³ Na tama e ppena hakamaoni na uata laatou raa e me ki hakammaha ria, ia e me ki ivi te ttuu no tattara ake na tama i te hakatina laatou iaa Jisas Krai raa.

Te hakamaoni i na hakattina taatou

¹⁴ Anau e taataa atu na tattara nei iaa akoe te saaita nei, niaina ma anau e maanatu ma ki haere atu no mmata akoe vahao nei. ¹⁵ Emeia kame anau e nnahe atu, tena te launiu nei e me ki hakari atu akoe na tiputipu taatou e tau te isi i roto na harelotu raa pera ma ni tamalliki TeAtua e ora tahi raa. TeAtua ko te pou roto e ttaohei te hakamaoni. ¹⁶ Na tattara e huuna ria nei e hakamaoni, teenei he tattara roo e rahi: Tama raa e hamai no tipu tama, TeAnana Tapu raa e huri mai pera ma na tiputipu Krai raa e ttonu roo, tena na ensel raa e kkite Aia. Na tama e takutaku te inoa Tama raa i roto na henua hakaatoa, tena na tama te maarama nei raa hakaatoa ku hakattina Tama raa, tena Aia ni too ria no kkave i te vaelani.

4

Na akoako se hakamaoni

¹ TeAnana Tapu raa e tattara hakamatahua mai taatou pera ma tamaki na tama e me ki tiaki te hakatina taatou e isi nei, tena na tama naa

e me ki tauttari na malliu na mahunani ia ma na akoako na tipua raa. ² Na akoako peenei raa ettoha koi e mee na tama tattara malliu raa, tena na hakataakoto laatou raa ni hakataakoto essau pera ma ni mee ettuni no vvela ria ma te aien e vvela. ³ Na tama naa e me ki tattara ma e tapu te avvana ia ma e tapu hoki tekkai alaa kai peeraa hoki. Emeia TeAtua e pena iho na kai raa ma na tama e hakattina te hakamaoni raa ki lotu no hakatapu na kai raa, tena ku kkai. ⁴ Na mee hakaatoa TeAtua e pena raa e taualleka, taatou selavaa te mee ma na mee raa e sakkino, e meia taatou ki hakatapu na mee raa i mua, tena ku kkai, ⁵ maitaname na tattara TeAtua ia ma na lotu raa e mee na mee raa no matahua i na karemata TeAtua.

Hehekau hakatauareka ma Jisas Krai

⁶ Kame akoe e tattara hakamatahua ake na mee nei i na tama te lotu raa, tena akoe he tama e hehekau hakamaoni iaa Jisas Krai. Te hakatina akoe raa eme kihomo no hai mahi emee akoe etoo na tattara hakamaoni raa, tena ki tautari. ⁷ Auu se hakarono na tattara vvare se hakamaoni raa. Akoako hokkoe ki too te ora hakamaoni TeAtua e hihai raa. ⁸ Te hallou ki tokonaki te tinotama raa e isi te tauareka, e meia te hallou ki tokonaki te hakatina akoe ki hai mahi raa e raka roo i aruna ma te hallou ki tokonaki te tinotama raa, maitaname te ora nei ia ma te ora i muri raa e isi na tuhana e mmoe. ⁹ Na tattara nei e hakamaoni, tena na tama hakaatoa e tau te too na tattara nei. ¹⁰ Maatou e hehekau na mahi, ia e hakalono llihu hai mahi roo maitaname maatou e tuku na hakattina maatou raa i TeAtua e ora raa; te Tama e tokonaki na tama hakaatoa ki ora raa, taohi mua na tama e hakattina Aia raa.

¹¹ Akoako ake na mee nei, tena ku meake na tama hakaatoa ki tauttari. ¹² Auu se tiaki na tama ki mannatu ma akoe koi paamee, e meia akoe ki mee pera ma he hakkatu na tama te lotu raa ina tattara, na tiputipu, te laoi, te hakatina ia ma na tiputipu taualleka akoe raa.

¹³ Tauhano te paupau ake te Launiu Tapu raa i roto te hare lotu, tena ku tattara hakapurupuru ake na tama te lotu raa, tena ku akoako ake na tama raa ki tae atu anau. ¹⁴ Auu se tiaki te hoki TeAtua ni kou atu akoe te saaita na profet raa ni tattara atu akoe, tena ki hakapiri na rima laatou raa i aruna akoe raa. ¹⁵ Ppena na mee nei, tena akoe ku tautari hakamaoni roo ki kkite na tama pera ma akoe ku hakamaoni te hehekau. ¹⁶ Akoe ki hakamattonu i te vahia te ora akoe ia ma na akoako akoe raa. Akoe ki tautari tahi na mee nei, maitaname akoe kaa ppena hakamaoni na mee nei, akoe e me ki tokonaki te ora akoe raa ia ma na ora na tama e hakallono akoe raa.

5

Na tiputipu taualleka na hakattina ana

¹ Auu se tattara lloto ake nataanata mattua raa, e meia tattara hakaraoi ake pera ma teeraa hetamana akoe. Mee hakaraoi na tama koi ttipu akeraa pera ma nitaina akoe, ² tena ku tattara hakaraoi ake na hline ku mattua raa pera ma nitinna akoe, ia tattara hakaraoi ake na hline koi ttipu akeraa pera ma ni kaave akoe, ia huri ake na tiputipu taualleka.

³ Na hare lotu raa kimmata hakaraoi na hline kunnoho hokolaa-tou se isi na taanata raa. ⁴ Emeia kame te hine naa e isi na tamalliki ia ma na hai mokopuna aia, tena na tama naa ki kkira ake no mmata hakaraoi te tinna ia ma te tipuna laatou raa ki taui muri te naena e tinna ia ma te tipuna hine laatou raa, maitaname TeAtua e hihia roo na tiputipu

peenei. ⁵ Te tautukaha hine e noho hokoia se hai tama e mmata aia raa etuku na maanatu aia raa i TeAtua, tena te ao ma tepoo aia elotu tahi ake TeAtua kitokonaki aia. ⁶ Emeia te anana te tautukaha hine e mamaanatu na tiputipu sakkino raa ko na mate roo niaina ma aia koi ora. ⁷ Tattara hakamatahua ake na tattara nei i na tautukaha hine raa ki se lavaa na tama te tattara haeo laatou. ⁸ Emeia kame he tama se mmata hakaraoi na llave ana aia raa, taohi mua te haitina aia raa, tena te hakatina te tama naa ku rano, tena te ora aia raa e me ki haeo roo iaruna te ora te tama se hakatina telotura.

⁹ Auu se hakammau na hhine ku se hai avana raa ma ni tautukaha hhine, kame laatou se ki ttae tipu ono na hetau, ia hoki na hhine naa ki avvana koi ni taanata taki tahi, ¹⁰ ia na tiputipu laatou raa ki taualleka: te hine tera e mmata hakaraoi na tamalliki aia raa, tena ki hakkoro na tama alaa henua ki kkai i te hare aia raa, tena ki ppena na mee ki tokonaki alaa tama te lotu raa, tena kitokonaki na tama e tutuu haeo raa e hai na mahi aia ki ppena na mee taualleka.

¹¹ Emeia auu se hakammau na tautukaha hhine vahao nei raa i roto te launiu naa, maitaname te saaita na tama naa ku mannatu ma ki avvana raa, na tama naa e me ki tiaki Krai, ¹² tena na tama naa ku ssara i na tattara aia ni hakamoe i te kaamata roo ma Tama raa. ¹³ Ia hoki na tama naa e me ki matanaennae, tena ku oo no haere nnoho na hare, e meia te mee roo na tama naa e me ki haeo raa; na tama naa e me ki nnoho no tattara haeo na tama, tena ku tattara na mee laatou se tau te tattara raa. ¹⁴ Tena anau e maanatu ma na tautukaha hhine vahao nei raa ki avvana koi no isi na tamalliki, tena ku nnoho no mmata na hare laatou raa ki se lavaa na tama e haeo ma taatou raa te tattara haeo taatou. ¹⁵ Maitaname e isi na tautukaha hhine ku tiaki Krai no tauttari Satan. ¹⁶ Emeia kame he hine te lotu e isi na tautukaha hhine e nnoho ma aia, tena te hine naa ki rorohi na tautukaha hhine naa, ia auu sekou ake te hakalono llihu raa i te lotu ma ki rorohi na tautukaha hhine raa, e meia tiaki telotu raa ki mmata na tautukaha hhine e nnoho hokolaatou raa.

¹⁷ Na tama ku mattua e pena hakaraoi na uata laatou pera ma ni tama hakamattua raa e tau te tauiria hakatauaureka, taohi mua na tama e uata na mahi no takutaku, tena ki akoako raa. ¹⁸ Maitaname te Launiu Tapu raa e tattara mai ma,

“Auu se haihai na maihu na bulmakau raa ma ki se lavaa na manu raa te kkai te saaita kootou e hakauata na manu raa ki takataka na hua raa ki hhopo i taha ma na penu laatou raa.”

Ia e mmau hoki ma,

“Na tama hehekau raa e tau te too na sui laatou.”

¹⁹ Auu se hakallono na tattara te tama e hai atu na haeo te tama hakamatua, e meia kame tokorua seainaa tokotoru e oo atu ma na tattara, tena kootou ku hakallono. ²⁰ Hai ake na tama e ppena na tiputipu sakkino raa i mua na karemata na tama hakaatoa ki llono na tama naa no mattaku.

²¹ Anau e tattara atu akoe i mua na maihu TeAtua ia ma Jisas Krai ia ma na ensel e ttau raa ki tauttari na tattara nei, tena auu se hakatonutonu, ia niaa akoe e ppena, auu se sapai na tama akoe e hihai raa koi. ²² Auu se vave no hakapiri na rima akoe raa iaruna natama ma ki hehekau na uata TeAriki raa. Auu se hukui alaa tama no ppena na mee e ssara, tena penapena te ora akoe raa ki matahua.

²³ Auu se unu koi te vaitea vare, e meia unu hakamarie ni wain ki tokonaki te manava akoe raa, e mee akoe e lalaavea tahi.

²⁴ Taatou e lavaa tekkite na hai sara alaa tama, tena na tama hakaatoa illoa ma na tama raa e me ki hakatonutonuria. Emeia e isi na hai sara

alaa tama taatou se lavaa te kkite vahao nei. ²⁵ E ssau pera ma taatou e me ki kkite na tiputipu taualleka na tama raa, tena na tiputipu taualleka taatou se kkite raa e me ki se lavaa te huuna ria.

6

¹ Na tama hehekau te lotu raa e tau te hakammaha na tama hakamattua laatou raa na vahao hakaatoa ki se lavaa hetama te tattara hao te inoa TeAtua ia ma na akoako taatou raa. ² Na tama hehekau ma na tama hakamattua teloturaa ki hakallono natama raa, emee aaraa nitaina ia ma nikaave laatou. Tena na tama naa ki hehekau hakatauareka roo ma na tama hakamattua raa, maitaname natama etoo te tauareka ia na hehekau laatou raa ni tama e hakattina, ia e laoi.

Na akoako e ssara ia ma na tuhana hakamaoni

Akoe ki akoako, tena ku takutaku ake na tattara nei. ³ Te tama e akoako na hakattina ekkee itaha ma na tattara hakamaoni Jisas Krai TeAriki taatou raa ia ma na akoako teloturaa ⁴ hetama hai ahu, ia hetama se hai mee e iroa. Na hakatauttou te tama nei raa e mee na tama ki manava kkere, ki hakatauttou ma alaa tama, ki tattara hao, ki mamannatu hao, ⁵ tena ki hakatauttou tahi ma na tama na mannatu laatou raa ku se uata, ia ku se illoa hoki te hakamaoni raa. Na tama naa e mannatu ma teloturaa he mee e me ki mee laatou ki hai hekau.

⁶ Hakamaoni kame akoe he tama e hakatina te lotu, tena te ora akoe raa e me ki pii na mee roo taualleka. ⁷ Hea akoe ni haanau mai ma akoe i roto te maarama nei? Se hai mee! Kaa hea taatou e me kitoo i roto te maarama nei tesaaita taatou emmateraa? Se hai mee! ⁸ Ia tena kame taatou e isi na kai ia ma na hekau, tena na mee naa etau koi ma taatou. ⁹ Emeia na tama e hihhai ki hai hekau raa e me ki maoha i na hahaaite i te vvare te kapuroro ia ma na mee sakkino te tinotama raa e hihai tera eme ki mee na ora laatou raa ki hao, tena na tama naa e me ki hakalonolihu. ¹⁰ Maitaname te manako sileni raa ko te mateara na tiputipu sakkino hakaatoa. Tammaki na tama e mannako na sileni, tena ku tiaki na hakattina laatou raa, ia na hatu manava na tama naa ku mmaha roo i na hakataakoto hao hakaatoa.

Te poroporo tauareka

¹¹ Emeia akoe hetamariki TeAtua, tena akoe kipeesia na tiputipu sakkino raa itaha. Hahaivi kitoo te ora etonu tahi, te ora etapu, tena te hakatina, te laoi, te noho hakavaratoa ia ma te laumarie. ¹² Hai na mahi ki isi akoe te hakatina, tena akoe e me kitoo te ora e ora tahi, maitaname TeAtua ni hirihiri akoe ki too te ora nei i mua akoe ni kaamata no takutaku ake na kanohenua raa te hakatina akoe raa. ¹³ I mua na karemata TeAtua te Tama ni kou ake te ora i na mee hakaatoa raa ia ma i mua na karemata Jisas Krai te Tama ni takutaku ake te hakatina Aia raa ia Pailat raa, tena anau emeatu akoe, ¹⁴ taohi mmahu na tattara akoe ni rono raa ki tae roo te aho Jisas Krai TeAriki taatou raa e hakahura mai. ¹⁵ Te vaakai mai Jisas raa e me ki hakahura mai te saaita TeAtua te Tama e tapu raa e tuku, tena Aia ko te Tuku na tuku hakaatoa ia ma TeAriki na ariki hakaatoa. ¹⁶ TeAtua Hokoia e ora tahi, Aia e noho i te kina te maahina tera se hai tama e lavaa te haere taapiri raa. Se hai tama ni kite Tama raa; ia se hai tama e lavaa te kite Tama raa. Na tama hakaatoa ki hakammaha Tama raa, ia Aia e me ki Tuku ma na mahi hai mmahi na vahao hakaatoa! Amen.

¹⁷ Tattara atu na tama hai hekau i te maarama nei raa ki se ahu, ia ki se hakammaha na hakataakoto laatou raa i na mee pera ma na sileni,

e meia ki hakammaha na hakataakoto laatou raa i TeAtua te Tama e kou mai taatou na mee roo hakaatoa ma telaoi Aia raa ki hihhia taatou. ¹⁸ Tattara atu na tama naa ki ppena na tiputipu taualleka, ia ki isi tammaki na hekau ina mahi laatou, tena ki tanatana no tokonaki alaa tama. ¹⁹ Ina tiputipu nei na tama naa e me ki hakatau na mee taualleka ki tokonaki na ora laatou i muri raa. Tena na tama naa e me ki too te ora e ora tahi hakamaoni.

²⁰ Timoti, taohim mau na tattara TeAtua nikou atu ina rima akoe raa. Auu se hakarono na tattara se hakamaoni ia ma na tattara vvare tera akoe ni rono ma e hakamaoni raa, e meia seai raa koi. ²¹ Maitaname e isi na tama e tattara ma laatou ku too na tattara raa, e meia i te hakaotiotei na tama naa e me ki tiaki koi na hakattina laatou raa.

Na mahi TeAtua ki nnoho ma kootou hakaatoa.

2 Timoti

Te launiu hakarua Pol e taataa ia Timoti

Na hakataakoto hakamattua i roto te launiu nei:

Tattara kaamata 1.1—1.2

Te tattara hakammaha 1.3—2.13

Te tattara hakamattaku 2.14—4.5

Te ora Pol 4.6—4.18

Te tattara hakaoti 4.19—4.22

¹ Anau Pol, TeAtua e hihai no hirihiri anau ki mee mo aposol Jisas Krai, tena ki kauna anau ma ki tattara atu te ora TeAtua ni mee ma Aia e me ki kou ake na tama e hukui ma Jisas Krai raa.

² Akoe Timoti taku tama,

TeAtua Tamana ia ma Jisas Krai TeAriki taatou raa ki kou atu akoe na mahi, te manava aroha ia ma te noho laoi.

Auu se napa na tattara te Rono Tauareka

³ Anau e hakammaha TeAtua, te Tama anau e hehekau ma te maanatu e tauareka pera ma na tipuna anau i mua raa. Anau e hakammaha Aia na saaita hakaatoa anau elotu ma akoe te ao ma te poo raa. ⁴ Anau e tani itaku maanatu akoe, tena anau e hihai roo ma ki haere atu no mmata akoe kilavaa anau teno hihia. ⁵ Anau e maanatu hoki te hakatina e rahi akoe e isi raa, te hakatina akoe raa e ssau pera ma na hakattina Lois te tipuna hine akoe raa ia ma Yunis te tinna akoe raa. Anau e hakatina pera ma akoe e isi te hakatina raa hoki. ⁶ Tera hea anau e meatu akoe ma ki taohi mmau i roto akoe te hoki TeAtua ni kou atu akoe te saaita anau ni hakapiri na rima anau raa i aruna akoe raa. ⁷ Maitaname TeAnana Tapu TeAtua e kou mai taatou raa se mee taatou ki mattaku; e meia TeAnana Tapu Aia raa e kou mai taatou na mahi, te laoi ia ma te laumarie.

⁸ Tena auu se matakū te tattara ake na tama i te vahi TeAriki taatou raa; ia auu se napa e mee anau e karapusi ria i na hehekau TeAriki raa. Emeia taohi mmau na mahi TeAtua ni kou atu akoe ki hakalono lihu ma te Rono Tauareka raa. ⁹ Tama raa e tokonaki taatou ki ora, tena ki kanna taatou pera ma ni tamalliki Aia, ia taatou se mee ma ni tamalliki Aia i na hehekau taatou ni ppena raa, e meia taatou e mee pera ma ni tamalliki Aia i te hakataakoto ia ma na mahi Aia. Aia ni kou mai na mahi nei i mua i te kaamata iho na mee hakaatoa i na mahi Jisas Krai, ¹⁰ e meia te saaita nei taatou kukkite na mee hakaatoa te saaita Jisas Krai te Tokonaki taatou raa ni hamai. Aia e hakaoti na mahi te mate, tena Aia e hakari mai te ora e ora tahira i na mahi te Rono Tauareka.

¹¹ TeAtua ni hirihiri anau kimee mo aposol, ia mo tisa kitakutaku te Rono Tauareka raa; ¹² tera hea anau e too na hakalono lihu na mee nei te saaita nei. Emeia anau se matakū, maitaname anau e iroa te Tama tera anau e tuunaki raa, tena anau e iroa pera ma Aia elavaa terorohi anau ki taeroo te Aho Aia e tuku ma anau raa. ¹³ Taohi mmau na tattara hakamaoni anau ni akoako atu akoe raa ki lavaa na tattara raa te hakattaki akoe, ia ki noho akoe ma te hakatina ia ma te laoi taatou e isi i te huhukku ma Jisas Krai raa. ¹⁴ Akoe ki taohi mmau na tipitipu taualleka akoe e noho ma akoe raa i na mahi TeAnana Tapu tera e hehekau i roto akoe raa.

¹⁵ Akoe e iroa pera ma na tama hakaatoa i roto Esia raa hakapaa ma Figelus laua ma Hermogenes ku huro i taha ma anau.

¹⁶ TeAriki taatou raa ki rorohi hakaraoi te hareakina Onesiforus raa, maitaname aia ni mee anau no hihia tammaki na vahao. Tama raa se napa ma anau e noho i te harekarapusi, ¹⁷ e meia te saaita koi aia ni tae mai i Rom raa, aia ku haere sесе anau i na kina roo hakaatou no lave anau. ¹⁸ TeAriki ki huri ake te aroha Aia raa te tama raa i te aho hakaoti! Tena akoe e iroa laoi roo e hia na tokonaki te tama raa ni kou mai anau i roto Efesus raa.

2

Te soldia hakamaoni Jisas Krai

¹ Taku tama, akoe ki hukui no tauhano ma na mahi Jisas Krai raa ki ivi akoe. ² Too na tattara akoe ni rono anau e tattara ake na kanohenua raa, tena ku kou ake na tattara raa i na tama e hakattina hakamaoni raa ki lavaa na tama raa te akoako ake alaa tama hoki.

³ Akoe ki too hoki na hakalono llihu pera ma he soldia hakamaoni Jisas Krai. ⁴ Te soldia e hehekau raa e hihai ki mee te tama hakamaatua aia raa ki hihia, tena aia selavaa te ppena koi hea aia e hihai raa. ⁵ Te tama e hiti te haiva raa selavaa tetoo he haiva kame aia setautari na tuaa na haiva raa. ⁶ Tena na tama ttorai kai raa ko na tama kaamata e tau te kkai na kai laoutou ni naennaе no ttorai raa. ⁷ Maanatu hea anau e tattara atu nei, maitaname TeAtua e me ki tokonaki akoe ki iroa na mee nei hakaatou.

⁸ Maanatu Jisas Krai te Tama ni mahike muri i taha ma te mate raa; te mokopuna Devit tera te Rono Tauareka anau e takutaku raa e tattara. ⁹ Anau e hakalono llihu no haihai ria ma na seni pera ma he tama kairarao, e mee anau e takutaku te Rono Tauareka raa. Emeia na tattara TeAtua raa semmoe iroto naseni raa, ¹⁰ ia tena anau e hihia koi kitoo na hakalono llihu raa ki tokonaki na tama TeAtua ni hirihiri raa ma ki lavaa hoki na tama raa te too te ora e ora tahi se isi te hakaoti raa i na mahi Jisas Krai tera e kou mai te tauareka TeAtua se isi te hakaoti raa. ¹¹ Aanei ni tattara hakamaoni:

“Kame taatou ni mmate ma Tama raa, tena taatou e me ki ora hoki ma Tama raa.

¹² Kame taatou e tauhano te tuu mmau, tena taatou e me ki hakamattua hoki ma Tama raa, Kame taatou e kore ma taatou se illoa Tama raa, tena Tama raa e me ki kore hoki ma Aia se iroa taatou.

¹³ Kame taatou ku se tautari na tattara hakamaoni taatou raa, tena Tama raa e tauhano koi no tautari na tattara hakamaoni Aia raa, maitaname Aia Hokoia selavaa te tiaki te hakamaoni Aia raa.”

Na tama hehekau TeAtua e hihai

¹⁴ Hakaillao ake na tama kootou raa na tattara nei, tena ku tattara hakamataku ake na tama naa imua na karemata TeAtua ki se hakatauttau i na tattara vare raa koi. Na mee naa se taualleka, e meia na mee naa e me kimee koi na tama ellono raa ki haе. ¹⁵ TeAtua e me ki hihia kame akoe e hai na mahi akoe pera ma he tama se iroa te napa i na hehekau aia e pena raa, e meia kootou ki mee pera ma ni tama e akoako te hakamaoni na tattara TeAtua raa. ¹⁶ Auu se hukui ma na tama no tattara na tattara vware e haе tera e me ki hakatui na tama ki oo no mmao ma TeAtua raa. ¹⁷ Natattara peeneiraa essau pera ma hesaanuku e rahi tera e haere kai na punnohi te tinotama. Tokorua na tama e tattara na tattara nei raa ko Himeneus laua ma Filetus. ¹⁸ Tokorua nei ku tiaki te hakattina hakamaoni raa, tena ku seuseu na hakattina alaa tama te lotu raa no tattara pera ma te ora muri taatou raa ku oti te kapihi mai.

¹⁹ Emeia te purapura namee hakaatoa TeAtua ni hakamoe raa e ivi roo, ia selavaa te naue, tena iaruna te purapura naa emmau na tattara nei: “TeAtua e iroa na tama Aia raa”, tena “Na tama hakaatoa e tattara ma laatou ni tama TeAtua raa ki tike i taha ma na hai sara laatou raa.”

²⁰ Iroto nahare ellahiraa eisi tammaki na dis ellahi ia ma na dis pammee e kekkee: alaa dis e pena na siliva ia ma na gol, tena alaa dis e pena na laakau ia ma na pela matakkau. Alaa dis e pena ma na aho ellahi, tena alaa dis e pena ma na aho vare raa koi. ²¹ Kame he tama ku matahua e mee aia ku tike i taha na tiputipu sakkino aia raa, tena te tama naa e me ki tuku ria ki ppena alaa uata i te lotu, maitaname te tama naa ku hakatina hakamaoni i TeAtua aia raa, tena te tama naa hoki ku tanattana ki ppena na tiputipu taualleka.

²² Tiaki na tiputipu na tamalliki raa, tena ku hahaivi ki too te ora e tonu tahi raa, te hakatina, telaoi ia ma te noho laoi raa. Hukui hakaatoa ma na tama ettonu ina hatu manava laatou raa no kanna ake TeAriki ki tokonaki laatou. ²³ Emeia peesia na hakataakoto na vvare raa ia ma te penapena hakatauttou raa, maitaname akoe e iroa pera ma na mee nei e me ki kaamata na sara ellahi. ²⁴ Akoe he tama hehekau TeAriki, tena akoe ki se hakatautau. Akoe kilaoi na tama hakaatoa, tena akoe ki iroa te akoako, ia ki iroa te noho hakavaratoa, ²⁵ ia ki se manava haeo tesaaita akoe ehakatonu alaa tamaraa, maitaname TeAtua elavaa te kou ake he saaita ma na tama raa ki tike i taha ma na hai sara laatou raa, tena ki illoa te hakamaoni. ²⁶ Tena na hakataakoto na tama naa e me ki vakkai mai, tena ku hakassao itaha ma tetaaiki Satan tetama tera ni ttaohi na tamaraa, tena ki meake ma na tamaraa ki tauttari hea aia e hihai raa.

3

Na tiputipu sakkino i na aho hakaoti

¹ Mannatu pera ma na aho hakaoti raa e me ki hainattaa roo. ² Na tama e me ki mannatu koi hokolaatou, ia e me ki mannako, ia e me ki hai ahu, ia e me ki maihu haeo, tena e me ki tattara haeo na tama, ia e me ki se hakallono na maatua laatou raa, ia e me ki hakatapanatta, tena e me ki se illoa te lotu. ³ Na tama naa e me ki se mannatu alaa tama, ia e me ki se illoa te manava alloha, ia e me ki tattara tama, ia e me ki hakatauttou tahi, ia e me ki se hihhai na tiputipu taualleka: ⁴ na tama naa e me ki haeo ma na soa laoi laatou raa, ia e me ki hai koi na mannatu laatou, ia e me ki pii na tattara hai ahu raa, ia e me ki se hihhai TeAtua, e meia na tama naa e me ki hihhai koi na tiputipu i te maarama nei raa. ⁵ Na tama naa e me ki huri pera ma laatou ni tama te lotu taatou nei, e meia laatou se isi na mahi hakamaoni te lotu nei. Aaua roo na tama peenei raa.

⁶ Alaa tama laatou eoo inahare natama no malliu ma laatou ni tama taualleka, tena ki tataussua na hhine se emmau i roto na hare naa. Na hhine naa e pii na hai sara, tena e hihhai na tiputipu sakkino hakaatoa. ⁷ Na hhine naa e hahaivi ma ki atamai, e meia e hainattaa roo ma laatou ki illoa te hakamaoni raa. ⁸ Essau pera ma Janes laaua ma Jambres ni se hihhai ki hakallono na tattara Moses raa, tena na tama nei hoki se hihhai na tattara te hakamaoni raa. Na hakataakoto na tama nei e ppuni, ia na hakattina laatou raa hoki se ttonu. ⁹ Emeia na tiputipu na tama nei se lavaa te haere roo no roroa, maitaname na tama hakaatoa e me ki kkte na vvare na pohouru laatou raa. Essau pera ma hea ni kapihi ake Janes laaua ma Jambres raa.

Na poroporo hakaoti

¹⁰ Emeia akoe e tautari na akoako anau, na tiputipu ia ma te hakataakoto anau i te ora nei raa; akoe ekite roo te hakatina anau, te laumarie anau, te laoi anau ia ma te varatoa anau te noho raa, ¹¹ ia ma te kiri lloto na tama i anau ia ma na hakalono llihu hoki anau raa. Akoe e iroa na mee hakaatoa ni kapihi mai anau i roto Antiok, Aikoniam ia ma Listra raa, tena akoe e iroa hoki na hakalono llihu e hainatta roo tera anau e k kumi koi i roto anau raa! Emeia TeAriki e tokonaki anau i taha ma na mee nei hakaatoa. ¹² Na tama e me ki kou ake na hakalono llihu i na tama hakaatoa tera e hihhai ki tautari te ora Jisas Krais raa. ¹³ Tena te haero na tama hai ssara ia ma na tama tattara uhiuhi raa e me ki haere haero koi. Na tama nei e me ki tattara malliu alaa tama, tena laoutu hokolaatou e me ki malliu ria. ¹⁴ Emeia akoe ki tauhano no ttaohi te hakamaoni akoe ni akoako ria no hakatina raa. Akoe e iroa koi na tisa akoe raa, ¹⁵ tena akoe hoki ki maanatu pera ma te saaita akoe ni tamariki raa, akoe ko na iroa avare TeAnana Tapu tera ni kouatu akoe te hakatina kitoo te ora e ora tahiraa inamahi Jisas Krais. ¹⁶ Na tattara te Launiu Tapu raa ni tattara TeAtua e kou mai tera e tokonaki roo taatou ki akoako te hakamaoni, ki ppuhu ma na mee sakkino, ki hakatonutonu niaa taatou e ssara raa, tena ku poroporo taatou ki too te ora hakamaoni raa ¹⁷ ki lavaa tetama hehekau ma TeAtua raa te ttuummau no ppena na mee roo hakaatoa e taualleka raa.

4

¹ Imua nakaremata TeAtua ia ma Jisas Krais te Tama e me ki hakatonutonu na tama e ora ia ma na tama ku mmate raa, maitaname Aia e me ki hamai no hakamaatua, tena anau e tattara hai mahi atu akoe ² ki takutaku na tattara TeAtua raa, tena ku meake alaa tama ki tattara na tattara raa, (niaina ma teenaa hesaaita tauareka ia ma hesaaita sakkino), ia akoe hoki ki varatoa te akoako no tokonaki na tama raa ki illoa te hakamaoni, ia ki hakatonu na tiputipu laoutu raa, tena ku hakapurupuru ake na tama naa ki manava laoi. ³ E isi te saaita e me ki hamai, tena natama e me ki sehihhai ki hakallono na tattara hakamaoni e taualleka raa, emeia natama naa e me ki tautari koi hea laoutu e hihhai raa, ia e me ki tatakore tammaki na tama ki oo ake no akoako na tattara laoutu e hihhai roo ki hakallono raa. ⁴ Na tama naa e me ki sehihhai ki hakallono na tattara e hakamaoni raa, tena kuhuri no hakallono koi na k kai roo imua raa. ⁵ Emeia akoe ki maanatu no ttuummau te saaita akoe ettiri na hakalono llihu hakaatoa; akoe ki hehekau no takutaku te Rono Tauareka raa, tena i na hehekau akoe raa hakaatoa, akoe ki huri ake pera ma akoe he tama hehekau TeAtua.

⁶ Anau iaa, te saaita anau e me ki hoki ria ake raa ku tae mai, ia te saaita anau e me ki tiaki te ora anau i te maarama nei raa ku tae mai hoki. ⁷ Anau ku oti te hai na mahi anau, tena anau e haere notae i te hakaoti, ia e ttaohi mmau roo te hakatina anau raa. ⁸ Tena te saaita nei e isi te tuhana emoe ma anau kitoo emee anau e tautari roo na tiputipu TeAtua tera TeAriki, te Tama Hakatonutonu etonu tahiraa, e me ki kou mai anau i te Ahonaa, ia semee ma anau koi hokonnau, emeia natama hakaatoa tera e nnoho ma telaoi no hakattari te saaita Tama raa e me ki hakahura mai raa hoki.

Na tattara koi anau

⁹ Haitaruaru no hamai vave no mmata anau vahao nei. ¹⁰ Demas ku hihai na tiputipu i te maarama nei, tena ki tiaki anau no haere i Tesalonaika. Kresen ku haere peeraa i Galesia, tena Taitus ku haere

i Dalmesia. ¹¹ Tena Luk hokoia koi e nnoho maaua. Too Mak no oo mai koorua, maitaname tetama naa elavaa te tokonaki anau ki hehekau maaua. ¹² Anau e kauna Tikikus ki haere i Efesas. ¹³ Tesaaita akoe e hamai raa, akoe kuttaohi mai te kaukahuroroa anau ni tiaki no noho ma Karpus i Troas raa, tena kou mai hoki na launiu anau raa, taohi mua na launiu e pena i na huruhuru na manu raa.

¹⁴ Aleksanda te tama e hehekau ma na katana raa e mee hakahaeo roo anau, e meia TeAriki e me ki kou ake na hakalono llihu aia tautari hea aia ni ppena raa. ¹⁵ Akoe ki hakamattonu hoki i te tama naa, maitaname teenaa he tama se hihai roo na tattara taatou raa.

¹⁶ Se haitama nituu taapiri mai anau tesaaita kaamata roo anau ni hakatonutonu ria raa; na tama hakaatoa ku huro itaha ma anau. TeAtua ki ssirihia na sara na tama naa! ¹⁷ Emeia TeAriki e noho ma anau no kou mai na mahi anau ma ki lavaa anau te tattara ake na tattara hakaatoa killono na tama seai ma ni Jiu raa. Anau e hakasao ria ki se taia ria no mate. ¹⁸ Tena TeAriki e me kitokonaki anau itaha ma namee sakkino hakaatoa, tena ku too anau no kkave hakaraoi i te Hakamaatua ana i te Vaelani raa. Na mahi ki noho ma Tama raa na vahao hakaatoa! Amen.

Na tattara hakaoti

¹⁹ Anau e kou atu na tattara hihhia anau raa iaa Prisila laaua ma Akwila, tena Onesiforus ia ma te hareakina aia raa. ²⁰ Erastus e noho koi i Korin, tena anau e tiaki Trofimus no noho i Miletus e mee aia e laavea. ²¹ Akoe ki hai taruaru no hamai vave i mua te matani te laki raa e paku mai.

Yubulus, Pudens, Linus, Klodia ia ma na tama hakaatoa te lotu i te kina nei raa e kou atu na tattara hihhia laatou.

²² TeAriki ki noho ma te anana akoe.

Tena te tauareka TeAtua raa ki nnoho ma kootou hakaatoa.

Taitus

Te launiu Pol e taataa iaa Taitus

Na hakataakoto hakamattua i roto te launiu nei:

Na tattara kaamata 1.1—1.4

Na tama hakamattua na Hare Lotu 1.5—1.16

Na tiputipu e ttonu na hakattina ana 2.1—2.15

Pol e tattara hakamataku ake na hakattina ana 3.1—3.11

Na tattara hakaoti 3.12—3.15

¹ Anau Pol, anau he tama e hehekau ma TeAtua, ia he aposol Jisas Krai. Anau e hirihiri ria, tena kikauna ria no haere ma kitokonaki na hakattina na tama TeAtua ni hirihiri raa, tena ku hakattaki mai na tama raa ki illoa te hakamaoni na tiputipu e ttau laa ni akoako ria ² tera e tuunaki i te ora e ora tahi taatou e hakattari raa. TeAtua te Tama se lavaa te tattara mariu raa e tattara mai te hakamaoni i mua na mee hakaatoa ni ttipu mai raa, ³ tena ki huri mai te hakamaoni na tattara Aia raa te saaita roo e tonu. Na tattara nei e oo mai no ttae mai anau, tena anau ki hakatae atu na tattara raa pera ma TeAtua te Tokonaki taatou raa ni tattara mai.

⁴ Anau e taataa ake te launiu nei iaa Taitus taku tama hakamaoni roo i te vahi na hakattina na tama e illoa tera maaua e isi raa.

Lotu ake TeAtua Tamana ia ma Jisas Krai te Tokonaki taatou raa ki kou atu te tauareka ia ma te noho laoi.

Te hehekau Taitus i roto Krit

⁵ Anau e tiaki akoe i Krit ma kilavaa akoe te hakamoemoe tonu na mee tera koi settonuraa, tena ma ku hirihiri nitama i roto na matakaina hakaatoa i Krit raa ki hakamattua i na hare lotu raa. Maanatu na tattara poroporo anau raa: ⁶ te tama hakamaatua raa he tama se isi na sara; te tama naa ki isi koi he avana hokotahi, tena na tamalliki hoki aia raa ni tama e hakattina, ia sei ma ni tamalliki e isi na tiputipu sakkino, ia sei ma ni tamalliki e hakatapanatta.

⁷ E mee te tama hakamaatua te loturaa e me kimmata nauata TeAtua raa, tena aia setau te isi na sara. Tetama naa kilaumarie, ia kise manava haeo, ia sei hoki ma he tama e unu mahi, ia sei ma he tama e manako sileni. ⁸ Te tama naa he tama; te hare aia raa e taaraki i na tama roo hakaatoa, ia e hihai koi na tiputipu taualleka. Tena te tama naa se iroa te manava sakkino, ia he tama e tonu tahi, ia he tama e tapu, ia he tama e varatoa hoki te noho. ⁹ Te tama naa ki taohi mmau na tattara hakamaoni tera e haere tonu ma na akoako te lotu raa. Teenei te ara aia e lavaa te tokonaki alaa tama ma na tattara hakamaoni, ia e lavaa te huri ake na tiputipu e ssara na tama e hakataukaa ma na akoako e ttonu raa.

Na tama e hakatapanatta

¹⁰ Maitaname e tamamaki na tama, taohi mua na Jiu tera e isi te hakamaatou e tapu TeAtua kuse hihai ki hakallono, ia e hahi ma ki hakatike na hakataakoto alaa tama raa ma na tattara vvere laa raa.

¹¹ Te mee nei e tonu kippui na tama naa ki hakaoti na tattara vvere laa raa, maitaname na tama naa e kou ake te haeo i na harekina ia ma na akoako laa raa setau te poroporo raa. Na tama naa e hakannapa e mee laa raa e akoako koi ki too na sileni. ¹² ¹³ E isi te tama i Krit, aia he profet, ia he tama te matakaina naa, tena aia e tattara te hakamaoni te saaita aia

ni mee ma, “Na tama i Krit raa ni tama tattara malliu, ia ni poi kai ttama, ia ni tama ematanaennae, ia emannako mahi.” Teenei te hakataakoto hokotahi koi tera akoe e me ki hai ake roo na tama naa kilavaa laatou te hakattina hakamaoni, ¹⁴ ia kiselavaa hoki laatou te tataohi na kkai na Jiu i mua raa ia ma na tuua na tama ku peesia te hakamaoni raa.

¹⁵ Na mee hakaatoa e matahua i na tama tera e matahua raa; e meia se isi te mee e matahua i na tama tera e matakere, ia se hakattina raa, maitaname na hakataakoto ia ma na tiputipu na tama e haisara, ia se hakattina raa. ¹⁶ Na tama raa e mannatu ma laatou e illoa TeAtua, e meia na mee laatou e ppena raa e huri ake pera ma laatou se illoa. Na tama raa e manava sakkino, ia e hakatapanatta. Na tama naa se hai mee roo taualleka e lavaa te ppena.

2

Na akoako e ttonu

¹ Emeia akoe ki akoako koi na akoako tera e haere tonu ma na akoako telotu raa. ² Poroporo ake na tama mattua raa ki atamai, ia ki illoa na hakataakoto, tena kise mannava haeo, ia ki hakattina hakamaoni, ia kilaoi, tena ki varatoa tennoho. ³ Ia peeraa hoki, poroporo ake na hhihine mattua raa ki mee pera ma ni hhihine ennoho na ora e ttapu. Laatou kise nnoho no vekuveku alaa tama, ia se mee ma ki unu tahi. Na hhihine naa ki akoako na akoako e taualleka ⁴ ki lavaa na tama hhihine raa te illoa no lollohi hakaraoi na taanata ia ma na tamalliki laatou raa. ⁵ Ia ki nnoho hemuu i na ora e ttonu, tena ku nnoho hakaraoi i roto na hare laatou raa, tena ku hakallono na taanata laatou raa kiselavaa he tama te tattara haeo na tattara hakamaoni TeAtua e kou mai raa.

⁶ Ia hoki, poroporo ake na tama tane raa ki ppena na mee taualleka. ⁷ Akoe ki huri ake na tiputipu taualleka i na mee akoe e ppena raa. Tena akoe ki hakamaoni hoki i na poroporo akoe raa. ⁸ Akoe ki tattara koi na tattara taualleka raa ki selavaa na tama te tattara haeo akoe, ia ki mee hoki na tama e nonnoho haeo ma akoe raa ki nnapa, ia kiselavaa na tama raa te tattara haeo taatou.

⁹ Na tama hehekau raa e hakallono, ia e hihhai ki mee na tama hakamatua laatou raa ki hihhia i na mee hakaatoa laatou e ppena raa. Na tama raa selavaa te tattara sui ake na tama hakamattua laatou raa, ¹⁰ ia selavaa hoki te kailallao na mee na tama raa. Emeia na tama hehekau raa e me ki huri ake na tama hakamattua raa pera ma laatou e taualleka hakamaoni ki lavaa laatou te huri ake pera ma na mee laatou e ppena raa e hakamaoni ma na poroporo TeAtua te Tokonaki taatou raa.

¹¹ Maitaname TeAtua ku oti te huri mai na mahi Aia raa ki tokonaki na tama hakaatoa i te maarama nei raa ki ora hakamaoni. ¹² Na mahi raa e tokonaki taatou ki peesia na ora sakkino ia ma tiputipu sakkino i te maarama nei raa, ki lavaa taatou te tauttari na tiputipu taualleka raa ki ttonu tahi, ia ki nnoho na ora e ttonu i te maarama nei ¹³ te saaita taatou e nnoho no hakattari ma na hakattina taatou i te Aho TeAtua ia ma Jisas Krai te Tokonaki taatou raa e me ki hamai ma na mahi Aia raa. ¹⁴ Tama raa ni hoki mai Aia Hokoia ma taatou ki hakassao taatou i taha ma na tiputipu sakkino hakaatoa, tena ku tokonaki taatou ki matahua ki mee pera ma ni tama roo Aia e ttino tera e ppena na mee taualleka.

¹⁵ Poroporo ake na mee nei i na tama, tena ku tattara hakapurupuru ake te saaita akoe e hai ake na haeo na tama e hakallono akoe raa. Auu se tiaki he tama ki tattara hakameeme i akoe.

3

Na tiputipu te lotu

¹ Tattara hakaraoiake na tama akoe telotu raa ki hakallono na tama hakamattua raa, ia ki tauttari na tama raa, tena kutanattana kippena na mee taualleka na vahao hakaatoa. ² Tattara atu na tama naa ki se lavaa te tattara haeo alaa tama, e meia laatou ki ssoa laoi no nnoho hakaraoi ma na tama, tena ku tauhano te huri ake na tiputipu taualleka raa ki kkite na tama hakaatoa. ³ E mee e isi te saaita taatou ni vvare, ia ni se hakallono, ia ni haeroo. Taatou ni tauttari tahi na tiputipu sakkino hakaatoa tera taatou ni hihhai raa. Taatou ni nnoho na ora sakkino ia ma na tiputipu sakkino; alaa tama e matalliri taatou, tena taatou e matalliri na tama raa. ⁴ Emeia te saaita TeAtua te Tokonaki taatou raa ni hakari mai te tauareka ia ma te laoi Aia raa, ⁵ tena Aia ki tokonaki taatou no ora. Ia se mee ma taatou e tokonaki ria e mee na mee taualleka taatou ni ppena raa, e meia taatou e tokonaki ria e mee Aia e hihai ki tokonaki taatou i na mahi TeAnana Tapu, te Tama e ssoro taatou no matahua, tena kikou mai te mamaoha ia ma te ora vahao nei raa. ⁶ TeAtua ni kou mai TeAnana Tapu raa i taatou i na mahi Jisas Krai te Tokonaki taatou raa, ⁷ tena i te tauareka Aia, taatou e me kittonu i na maihu TeAtua, tena taatou e me ki too te ora e ora tahi tera taatou e hakattari raa. ⁸ Teenei he tattara hakamaoni.

Anau e hihai ma akoe ki tattara hakamatahua ake roo na hakataakoto nei ki lavaa na tama e hakattina TeAtua raa te isi na hakataakoto i roto na ora laatou kippena na mee taualleka raa; na mee e taualleka tera elavaa te tokonaki alaa tama raa. ⁹ Emeia auu se hakatauttu inavvare koi na hakataakoto, tena ma ku hakatere te moe iho na manava, ia auu se hakatauttu no ppuhu i te vahi na tuua raa. Na mee nei ni mee sakkino, ia ni mee vare koi. ¹⁰ Kou ake e rua na tattara hakamattaku i na tama e mee kootou no maseuseu raa, tena auu se anaanahia na tama naa kame laatou se hakallono. ¹¹ Akoe e iroa pera ma na tama peenei raa ni tama sakkino, tena na hai sara laatou raa e me ki huri ake te hakamaoni pera ma laatou e ssara.

Na tattara hakaoti

¹² Te saaita anau e me ki kaunaria atu Artemas seaina Tikikus ki haere atu raa, tena akoe kuhai na mahi akoe ki hamai nottiri anau i Nikopolis, maitaname anau emaanatu ma kinoho itematakaina raa te saaita te matani telakiraa e maairi. ¹³ Akoe kihai na mahi hoki ki tokonaki Senas, te tama na tuua raa ia ma Apolos kilavaa tokorua raa te oo mai vahao nei, tena akoe kimmata hoki kilavaa tokorua raa te isi na mee hakaatoa laua e hihhai raa. ¹⁴ Na tama taatou raa e tau te kaamata vahao nei no illoa te ppena na mee taualleka, ki lavaa laatou te tokonaki hea e hakamaoni tera na tama e hihhai raa; na tama raa se tau te nnoho na ora sakkino.

¹⁵ Na tama hakaatoa e nnoho ma anaunei e kouatu na tattara hihhia laatou raa i akoe. Kou ake hoki na tattara hihhia maatou nei i na taina maatou i te vahi te lotu raa.

Na mahi TeAtua ki nnoho ma kootou hakaatoa.

Filemon

Te launiu Pol e taataa ia Filemon

Na hakataakoto hakamattua i roto te launiu nei:

Te tattara kaamata 1.1—1.3

Pol e tattara hihia ake Filemon 1.4—1.7

Pol e kainno ake Filemon ki hai aroha ake Onesimus 1.8—1.22

Tattara hakaoti 1.23—1.25

¹ Anau Pol, anau e karapusi ria i te vahi Jisas Krai, tena maaua ma Timoti te taina taatou raa e taataa atu,

iaa akoe Filemon te taina maaua tera e hehekau hoki peenei ma maaua nei ² ia ma na tama te lotu tera e kutukutu i roto te hare akoe raa, tena Afia te kave taatou raa ia ma Arkipus te tama hehekau hoki peenei ma maaua nei raa.

³ TeAtua taatou Tamana ia ma TeAriki Jisas Krai ki hai aroha kootou, tena ku rorohi hakatauareka kootou ki nnoho laoi.

Te laoi ia ma te hakatina Filemon

⁴ Filemon taku taina, na saaita hakaatoa anau e lotu raa, anau e maanatu tahi akoe, tena anau e hakammaha TeAtua anau raa, ⁵ maitaname anau e rono pera ma akoe e hakatina i TeAriki Jisas, tena ki laoi na tama e ttapu TeAtua raa hakaatoa. ⁶ Tena anau e lotu ake pera ma te huhukkuu maatou ma na tama te lotu raa e me ki kou atu te atamai hakamaoni ia ma na hoki hakaatoa tera maatou e isi i te huhukkuu maatou ma Krai raa. ⁷ Taku taina, te laoi akoe raa e kou mai anau te hihia e rahi ia ma te tauareka hakamaoni! Akoe e hakahihia roo na hatumanava na tama TeAtua raa hakaatoa.

Too hakaraoi Onesimus

⁸ Tera hea anau se matakuroo te tattara atu pera ma he taina akoe i te vahi Krai kippena hea akoe e tau te ppena raa. ⁹ Maitaname anau elaoi akoe, tena anau kukainno atu akoe. Niaina ma anau ko Pol te tama hehekau ma Jisas Krai tera e karapusi ria te saaita nei e mee anau e hehekau ma Tama raa. ¹⁰ Tena anau e kainno atu akoe i te vahi Onesimus, te tamariki anau i te vahi Krai raa; e mee te saaita anau ni noho i roto te hare karapusi raa, anau e mee pera ma he tamana aia i te vahi telotu.

¹¹ Imua raa aia hetama vare koi, e meia te saaita nei aia he tama roo hakamaoni e lavaa te tokonaki taaua.

¹² Anau elaoi mahi roo aia, tena anau e me ki kauna ria atu te tama nei vahao nei. ¹³ Anau e hihairoo ma aia kinnoho maaua i te kina nei, te saaita nei anau koi noho i roto te hare karapusi e mee te Rono Tauareka raa ma kilavaa aia te sui te sao akoe no tokonaki anau. ¹⁴ Anau se hihai ma ki meatu akoe ki tokonaki anau, tena anau e hihai ma akoe kippena hea akoe e hihai raa. Ia tena anau se lavaa te ppena he mee kame akoe se hihai.

¹⁵ Onesimus kame ni noho itaha ma akoe paa saaita koi, ia tena te saaita nei akoe kulavaa te too aia kinnoho tahi koorua. ¹⁶ Tena te saaita nei aia ku se mee koi pera ma he tama hehekau, e meia aia ku raka hoki ma na tama hehekau raa, ia he taina hakamaoni taatou i te vahi Krai. Te kkira anau raa aia he tama hakamaoni roo! Tena akoe hoki e me ki kite te hakamaoni te tama hehekau ia ma te taina akoe i te vahi TeAriki nei.

¹⁷ Tena kame akoe e maanatu pera ma anau he hakahoa akoe, tena akoe ku too hakaraoi te tama nei i te vahi anau. ¹⁸ Kame aia ni ppena he mee

e sara i akoe, ia ni taoni he mee i akoe, tena akoe ku hakammau na taoni naa i te inoa anau. ¹⁹ Anau Pol e taataa na mee nei ma te rima anau: *Anau Pol eme ki sui muri atu.* (Anau se hihai ki meatu hoki pera ma akoe e taoni anau ma te ora akoe.) ²⁰ Ia tena taku taina, taaua ni hai taina i te vahi TeAriki, tena akoe ku ppena hea anau e hihai ki mee anau ki hihia.

²¹ Anau e iroa pera ma te saaita anau e taataa atu te launiu nei raa, akoe eme ki pena hea anau e hihai. Emeia anau e iroa hakamaoni roo pera ma akoe eme ki ppena alaa mee hoki ellahi. ²² Teeraa mee hoki, tanattana mai he kina ma anau ki moe, maitaname anau e iroa pera ma TeAtua eme ki kou mai hea taatou ni kainno ake Aia ma ki kauna ria atu anau ki vaakai atu i kootou raa.

Na tattara hakaoti

²³ Epafra, te tama e ponotia i te hare karapusi ma anau i te vahi Jisas Krai raa e kou atu hoki na tattara hihia aia, ²⁴ tena Mak, Aristarkus, Demas ia ma Luk e kou atu hoki na tattara hihia laatou.

²⁵ Te noho laoi TeAriki Jisas Krai ki nnoho ma kootou hakaatoa.

Hibru Te launiu e taataa i na Hibru

Na hakataakoto hakamattua i roto te launiu nei:

Na tattara kaamata 1.1—1.3

Krais e hakanaaniu i aruna na ensel 1.4—2.18

Krais e hakanaaniu i aruna na tama hakamattua 3.1—4.13

Krais te Maatua Hakanaaniu 4.14—6.20

Melkisedek 7.1—7.28

Krais e hakanaaniu i aruna te tattara e ivi 8.1—9.28

Krais e mate no tokonaki na kanohenua 10.1—10.39

Te hakatina hakamaoni 11.1—12.29

Na tattara hakaotioti 13.1—13.25

Jisas ko te maihu TeAtua

¹ Imua roo tammaki na vahao ia ma na ara TeAtua ni tattara ake na profet raa ki tattara ake na tipuna taatou raa, ² e meia i roto na aho nei, TeAtua ku tattara mai taatou i na mahi te Tamariki Aia raa; te Tama Aia ni hirihiri kittino na mee hakatoa i te hakaotioti, ia te Tama hoki TeAtua ni pena iho na mee hakatoa i roto te maarama nei. ³ Tama raa e hakamahina mai na mahi hai mmahi TeAtua, tena Aia Hokoa e tipu roo pera ma TeAtua, tena Aia e pena te maarama nei hakaatoa ma na mahi na tattara Aia. Aia essoro na haisara te maarama nei raa no oti, tena Aia ku noho i te vahi laua TeAtua te Tama na Mahi Hai mmahi raa.

Na mahi te Tamariki TeAtua

⁴ Te Tamariki TeAtua raa e hakanaaniu i aruna na ensel, e ssau pera ma te inoa TeAtua e kou ake Aia raa e hakanaaniu i aruna na inoa na ensel raa hoki. ⁵ Maitaname TeAtua se hai vahao ni meake he ensel ma,

“Akoe he Tamariki Anau;

te aho nei Anau ku mee mo Tamana akoe.”

Ia TeAtua hoki ni se hai tattara e tattara ake he ensel ma,

“Anau ku mee mo Tamana tama raa, tena tama raa ku mee mo tama Anau.”

⁶ Emeia te saaita TeAtua ku mee ki kauna ria iho te Tamariki Aia raa ki hamai i te maarama nei, Aia e meake ma:

“Kootou na ensel Anau raa hakaatoa ki lotu ake Tama raa.”

⁷ Emeia i te vahi na ensel raa, TeAtua e tattara ake ma,

“Anau e mee na ensel Anau raa ki ssau pera ma ni matani, tena ki mee na tama hehekau Anau raa ki ssau pera ma ni ahi.”

⁸ Ia i te vahi te Tamariki Aia raa, TeAtua e tattara ma,

“Te Hakamaatua ana Akoe raa e me ki moe tahi se isi te hakaoti!

Na mahi Akoe raa e kou mai te tauareka i na tama hakaatoa.

⁹ Akoe e hihai koi na tiputipu e ttonu,

tena ki se hihai na mee e ssara.

Tera hea Anau, TeAtua Akoe raa ni hirihiri Akoe,

tena ki kou atu Akoe te hihia e rahi e raka ma te hihia na soa Akoe raa hakaatoa.”

¹⁰ TeAtua e tattara hoki ma,

“TeAriki, Akoe e pena iho te maarama nei i te kaamata roo,

tena ki pena te vaelani raa ma na rima roo Akoe.

¹¹ Na mee roo hakaatoa e me ki seai,

e meia Akoe e me ki noho tahi roo,

na mee raa e me ki oo no se mmau pera ma ni paamaro.

- ¹² Akoe e me ki hatuhatu na mee raa pera ma ni kaukahu, ia na mee raa e me ki ssau pera ma na hekau. Emeia Akoe e me ki tipu koi peenaa na vahao hakaatoa, tena te ora Akoe raa se lavaa te isi te hakaoti.”
- ¹³ TeAtua se hai vahao ni meake he ensel ma: “Noho i te vahi laaua Anau nei ki tae roo te saaita Anau e tuku na tama e kirilloto akoe raa i raro na tapuvae akoe raa pera ma he tuai.”
- ¹⁴ Kaa na ensel raa niaa? Na ensel raa ni anana tera e hehekau ma TeAtua. Tena TeAtua e kauna na tama raa ki oo no tokonaki na tama e me ki too te ora e ora tahi raa.

2

Hakallono na tattara Krai

¹ Tera hea taatou kittaohi mmau na tattara te hakamaoni taatou nillono raa, ki se lavaa taatou te oo no mmao. ² Na tattara na ensel raa ni kou ake na tipuna taatou raa ni tattara hakamaoni, tena na tama hakaatoa ni se hakallono no tauttari na tattara raa ni too na hakalono llihu etau ma laatou. ³ Kaa he ara peehee taatou e lavaa te hakassao kame taatou se hakallono na tattara te ora raa? TeAriki Hokoia ni kou mai na tattara te ora e ora tahi raa, tena na tama nillono na tattara nei raa e huri mai pera ma na tattara raa e hakamaoni. ⁴ TeAtua Hokoia e huri mai pera ma na tattara Aia raa e hakamaoni i na mirakol ia ma na mee taualleka Aia ni ppena raa, tena ki vaevae na hoki TeAnana Tapu raa tautari te hihai Aia.

Te Tama hakamaoni e me ki tokonaki taatou ki ora

⁵ TeAtua se tuku ma na ensel raa ki hakamattua i aruna te maarama houu tera e me ki hamai raa; te maarama taatou e tattara raa. ⁶ Ia e ssau pera ma hea e mmau i roto te Launiu Tapu raa ma, “TeAtua, na tama te maarama nei raa ni tama peehee ki maanatu hai mahi Akoe i na tama naa?

Na tama naa ni tama vare koi,
kaa Akoe e mmata hakaraoi peehee na tama naa?

⁷ Akoe e pena na tama raa ki mouraro hakamarie i na ensel;

Akoe e kou ake na mahi hai mmahi na tama

⁸ ki hakamattua i aruna na mee hakaatoa.”

Te tattara raa e mmau ma TeAtua e pena na tama “ki hakamattua i aruna na mee hakaatoa”; te tattara nei e tattara na mee roo hakaatoa. Emeia taatou ku se kkite ma na tama e hakamattua i aruna na mee roo hakaatoa te saaita nei. ⁹ Emeia taatou e kkite Jisas, Tama raa ni hamai no mouraro na ensel raa paa saaita koi, tena Tama raa kimate ma na tama hakaatoa i na mahi TeAtua. Taatou e kkite pera ma te saaita nei, Tama raa ku noho ma na mahi hai mmahi, e mee Aia ni hakalono llihu no mate. ¹⁰ TeAtua te Tama e pena na mee roo hakaatoa raa, ia na mee hakaatoa tera e mmoe i na rima Aia raa e mee te ora Jisas raa no kaatoa i na hakalono llihu Aia ni too raa, ma ki lavaa tammaki na tamalliki te oo ake no noho ma Aia i te vaelani. Maitaname Jisas ko te Tama e hakattaki na tama ki too te ora e ora tahi.

¹¹ Jisas e mee na tama ki matahua i na haisara laatou, tena Aia ma na tama hakaatoa tera ku matahua raa e isi te Tamana hokotahi. Tera hea Jisas se napa te kanna ma na tama raa ni taina ia ma ni kaave Aia. ¹² Jisas e meake TeAtua:

“Anau e me ki tattara ake te kanohenua Anau raa hea Akoe ni ppena raa; Anau e me ki hakammaha Akoe na saaita na tama raa e kikutu.”

¹³ Jisas e tattara hoki ma, “Anau e me ki hakatina tahi TeAtua.” Tena Aia e tattara hoki ma, “Teenei Anau kunnoho ma na tamalliki TeAtua ni kou mai Anau raa.”

¹⁴ Tena na tamalliki Aia e kanna ma ni tamalliki raa ko na tama e isi na punnohi ia ma na toto raa. Tera hea Jisas Hokoia ni hamai no tipu pera ma na tama hakaatoa, tena ki noho ma na tama raa. Aia e pena peenei, tena te mate Aia raa e me ki seu na mahi Satan; te tama e isi na mahi i aruna te mate raa, ¹⁵ tena Aia e me ki hakasao na tama ennoho iraro na mahi Satan i roto na ora laatou raa, e mee na tama raa e mattaku te mmate.

¹⁶ Maitaname ku matahua pera ma Aia se hamai ki tokonaki na ensel, e meia Aia e hamai ki tokonaki na mokopuna Abraham raa. ¹⁷ Te mee nei e huri mai pera ma Aia e tau te hamai no tipu pera ma na tama Aia raa i na tiputipu hakaatoa, ki lavaa Aia te hehekau hakamaoni ma TeAtua pera ma he Maatua Hakanaaniu e manava aroha ki ssirihia na hai sara na tama. ¹⁸ Tena te saaita nei Aia e lavaa te tokonaki na tama e tatakore ria raa, maitaname Aia Hokoia ni tatakore ria, tena ki hakalono llihu.

3

Jisas e hakanaaniu i aruna Moses

¹ Aku taina ma aku kaave telotura ko na tama TeAtua ni kanna raa! Mannatu Jisas, te Tama TeAtua nikauna ria mai pera ma he Maatua Hakanaaniu i te vahi te hakattina taatou e tattara nei raa. ² Jisas e hakamaoni roo i TeAtua, te Tama ni hirihiri Aia ki ppena te uata nei raa, e ssau pera ma Moses e hakamaoni te uata aia i roto te hare TeAtua raa.

³ Te tama e hakatuutuu te hare raa e hakanaaniu roo i aruna te hare aia e hakatuutuu raa. Ia e ssau hoki, Jisas e hakanaaniu roo i aruna Moses. ⁴ Hakamaoni, na hare hakaatoa e isi te tama e hakatuutuu, tena TeAtua ko te Tama e pena na mee roo hakaatoa. ⁵ Moses e hehekau hakamaoni pera ma he tama hehekau i roto te hare TeAtua raa, tena aia e tattara hoki na mee TeAtua e me ki tattara mai imuri raa. ⁶ Emeia Krais ko te Tama e hakamaatua hakamaoni i roto te hare TeAtua raa. Taatou ko na hare TeAtua kame taatou e taohi mmau na hakattina taatou i na mee taatou e mannatu ma ki too raa.

Na tama TeAtua raa e me ki hamalollo

⁷ Ia e ssau hoki pera ma TeAnana Tapu raa ni tattara ma: “Kame akoe e rono te reo TeAtua raa te aho nei,

⁸ tena auu se hakatapanatta pera ma na tipuna kootou raa, te saaita laatou ni hai na haeo TeAtua i te aho hokotahi i roto tekina e tuu mahoa raa,

ia te saaita naa hoki na tama raa e hahaaite na mahi TeAtua.

⁹ TeAtua e mee ma:

Na tama raa ni tatakore,
tena ki hahaaite Anau te aho naa,

niaina roo ma laatou nikkite na mee Anau nippena i roto tipu haa na hetau raa.

¹⁰ Tena Anau ki roto no meake na tama raa ma,

Na tiputipu na tama raa e sakkino, tena laatou se hihhai ki tautari na tuua Anau raa.

¹¹ Anau ku roto roo,

tena Anau ki tuku te tattara Anau ma:

Na tama nei selavaa te oo no ttae i te kina Anau e me kikouake laatou ki hamalollo raa!”

¹² Aku taina telotu, hakamattonu roo! Auu setiaki na hakataakoto sakkino raa kiarato kootou kimmao itaha ma TeAtua tera eora tahiraa. ¹³ Emeia kiselavaa hetama kootou tetteiho inahahaite no hakatapanatta, tena kootou kitokonaki kootou hokkootou te aho ma te aho ki tau ma tetattara ma, "Te Aho nei," tera emmau i roto te Launiu Tapu ki tattara mai taatou raa. ¹⁴ Maitaname taatou e hukkuu ma Kraiss kame taatou ettaohimmau na hakattina kaamata taatou raa nottae te hakaoti.

¹⁵ Teenei hea te Launiu Tapu raa e tattara ma:
 "Kame akoe e rono te reo TeAtua raa te aho nei,
 tena auu sehakatapanatta pera ma na tipuna kootou imua raa te saaita
 laatou ni tattara hao TeAtua raa."

¹⁶ Koai natama nillono tereo TeAtua raa, tena kitattara hao Tama raa raa? Aanei ko na tama hakaatoa tera Moses ni hakattaki i taha ma Isipraa. ¹⁷ Koai natama tera TeAtua ni roto i roto tipuhaa na hetau raa? Aanaa ko na tama nippena na mee essara raa, tena na tama naa ni hihina no mmate i roto te kina e tuu mahoa raa. ¹⁸ Te saaita TeAtua ni hakamoe te tattara Aia ma, "Na tama nei selavaa te oo no ttae i te kina Anau e maanatu ma ki kou ake ki hamalollo laatu raa." TeAtua e tattara na tama hee? Aanaa ko na tama e tattara sakkino Aia raa. ¹⁹ Taatou e kkite pera ma na tama nei ni selavaa te ttae i te kina raa, e mee laatu ni se hakattina.

4

¹ Te saaita nei TeAtua kukou mai te tattara Aia ni hakamoe ma taatou e me ki too te hamalollo Aia ni tattara mai raa. Emeia taatou ki mattaku ka oti taatou ku settae i te kina raa. ² Maitaname taatou e llono na tattara te Rono Tauareka raa, essau pera ma na tama raa hoki. Na tama raa nillono na tattara raa hoki, e meia na tattara raa se tokonaki laatu, maitaname te saaita laatu nillono na tattara raa, na tama raa se hihai ki hakattina no too na tattara raa. ³ Tena taatou na tama e hakattina raa e me ki too te hamalollo TeAtua e tattara mai raa. Essau pera ma Aia ni tattara mai ma:

"Anau e roto no hakamoe te tattara nei:
 'Na tama nei selavaa tettae i te kina Anau e me ki kou ake ki hamalollo
 laatu raa!'"

Aia e ppehi te tattara nei niaina ma Aia ku oti te pena na uata roo hakaatoa kaamata te saaita Aia ni pena mai te maarama nei raa. ⁴ Maitaname e isi te kina i roto te Launiu Tapu e tattara i te vahie te aho hakahitu ma, "TeAtua e hamaroro ina uata Aia raa hakaatoa i te aho hakahitu raa." ⁵ Tena na tattara TeAtua nei e hhura hoki ma,
 "Na tama nei selavaa tettae i te kina Anau e me ki kou ake ki hamalollo
 laatu raa."

⁶ Na tama kaamata nillono te Rono Tauareka raa se too te hamalollo raa, maitaname laatu ni se hakattina. Emeia e isi natama e me ki too te hamalollo raa. ⁷ Te mee nei ku hakamaoni e mee TeAtua ku tuku teeraa aho e mee ma "te Aho nei". Ia kullavaa roo na hetau kullaka, tena Aia ki tattara ake Devit, tena Devit ki tattara iho na tattara nei i roto te Launiu na Rue aia raa ma:

"Kame akoe e rono te reo TeAtua raa te aho nei,
 tena auu se hakatapanatta."

⁸ Kame Josua ni kou ake na tama raa te hamalollo TeAtua ni tattara raa, tena TeAtua selavaa te tattara ma e isi teeraa aho hoki. ⁹ Emeia taatou e illoa pera ma TeAtua e isi te aho e tuku ma taatou ki hamalollo pera ma Aia

ni hamaroro i te aho hakahitu raa. ¹⁰ Maitaname na tama e too te hamalollo TeAtua e tattara raa e me ki hamalollo ma na uata laatou raa, e ssau pera ma TeAtua ni hamaroro ma na uata Aia raa. ¹¹ Tena taatou ki hai na mahi taatou no too te hamalollo raa ki se lavaa ni tama taatou te maoha no se too te hamalollo raa e mee laatou se hakattina.

¹² Na tattara TeAtua raa e ora, ia e hai mmahi, ia e kkaa roo i aruna na paraamoā tera e hakkaa saa vahiraā. Na tattara TeAtua raa e lavaa te ttuu roo notae i te kina te anana ia ma te ora raa e hukui, ia i te kina hoki na hukui te tinotama raa e hukui ma na uka raa. Na tattara raa e hakatonutonu hea te hatu manava raa e hihai. ¹³ Se hai mee e huu i na karemata TeAtua: na mee hakaatoa i roto te maarama nei raa e mmoe hua koi i na karemata TeAtua. Teenaa ko te Tama taatou e me ki hakari ake na tiputipu hakaatoa taatou e isi raa.

Jisas ko te Maatua Hakanaaniu taatou

¹⁴ Tena taatou kittaohi mmau na hakatina taatou e tattara raa. Maitaname taatou e isi te Maatua Hakanaaniu tera ni haere no tuu i mua TeAtua, teenaa ko Jisas te Tamariki TeAtua raa. ¹⁵ Te Maatua Hakanaaniu taatou raa e iroa laoi roo na ora taatou e matanaenna raa. Maitaname Aia ni hahaaite ria hoki na hahaaite hakaatoa taatou e ttiri raa, e meia Aia se hai mee e ssara ni ppena. ¹⁶ Ia taatou ki se mattaku, tena ku hakahhura no oo atu i te nohorana e pii roo te tauareka TeAtua raa, ki lavaa taatou te too te hai aroha ia ma te tauareka, ia ki kkite hoki te tokonaki te saaita na hainnata.

5

¹ TeAtua e hirihiri na maatua hakananniuraā i roto nataanata te manava na maatua raa ki hehekau ma Aia ki hoki ake na hoki ki tokonaki na tama raa ki ssoro na hai sara laatou raa i taha. ² Maitaname te Maatua Hakanaaniu raa e isi na hai sara aia hokoia, tena aia e me ki hai aroha na tama e ppena na mee e ssara raa. ³ Ia e mee hoki aia hokoia e isi na hai sara, tena aia ki hoki ake na hoki raa, ia se mee ma na hoki raa e me ki ssoro koi na hai sara na tama raa, e meia na hoki raa e me ki ssoro hoki na hai sara aia raa. ⁴ Se hai tama e hakatuu aia hokoia ki mee mo maatua hakananniura. TeAtua Hokoia e hirihiri na tama ki mee mo maatua hakananniura, e ssau koi pera ma Aron.

⁵ Tena Krai e mee peeraa hoki, Aia se suku Aia Hokoia ma ki hakananniura pera ma he maatua hakananniura. Emeia TeAtua e tattara ake i Tama raa ma: "Akoē he Tamariki Anau; te aho nei Anau ku mee mo Tamana Akoē."

⁶ Ia e mmau hoki teeraa kina i roto te Launiu Tapu ma, "Akoē e me ki mee mo maatua na vahao hakaatoa pera ma ko Melkisedek."

⁷ I roto te maarama nei Jisas e tani no hoki ake na lotu Aia raa hakamaroā roo i TeAtua, te Tama e lavaa te tokonaki Aia i taha ma te mate raa. E mee Aia hakatina roo hakamaoni, tena TeAtua ki hakarono telotu Aia raa. ⁸ Ia niaina ma Aia he Tamariki TeAtua, e meia Aia e huri mai te saaita Aia ni hakalono llihu raa pera ma Aia e hakarono no tautari. ⁹ Te saaita na uata Aia raa hakaatoa ku oti, Jisas ku tokonaki na tama hakaatoa e tauttari Aia raa ki too te ora e ora tahi raa, ¹⁰ tena TeAtua ki hirihiri Tama raa ki mee mo Maatua Hakanaaniu pera ma ko Melkisedek.

Auu se tiaki na hakattina kootou

¹¹ Teenei koi te kooina maatou e lavaa te tattara atu na mee nei, e meia e hainattaa roo maatou te tattara hakamatahua atu, maitaname kootou e hainattaa roo te illoa. ¹² Saaita roora roo kootou e hakattina, tena kootou

ku tau te mee pera ma ni tisa. Emeia kootou ki hakallono i mua alaa tama e tattara atu kootou na tattara TeAtua raa. Kootou ku tau roo te kkai na kai matakku te saaita nei, e meia kootou koi e unu koi na vai uu. ¹³ Na tama e unu koi na vai uu raa ni tamalliki, ia se illoa hea e tonu ia ma hea e sara. ¹⁴ Emeia na kai matakku raa ni kai na tama mattua. Kootou ki akoako ki illoa kootou hea e tauareka ia ma hea e haeo.

6

¹ Taatou ki tiaki na akoako kaamata roo taatou ni llono raa, tena ku kkira ki too na akoako telotu tera e tau ma na tama ku mattua raa. Taatou selavaa hoki te vakkai no tattara na akoako kaamata taatou ni llono ma ki tike i taha ma na tiputipu sakkino, ia ma ki hakattina TeAtua, ² ia ma ki akoako i te hakoukou tapu, ia ma na tiputipu ki mee taatou ki matahau, ia ma ki hakapiri na rima i aruna na tama, ia ma te ora muri i taha ma te mate, ia ma te hakatonutonu hakaoti raa. ³ Emeia taatou ki kkira koi niaa koi oo mai raa! Ia te nei hea taatou e me ki ppena kame TeAtua e hihai.

⁴ Ia kaa na tama ku tiaki na hakattina laotou raa e me ki vakkai peehee no ui na haisara laotou raa? Na tama naa ni nnoho i roto te maahina, ia na tama naa ni too na hoki i te vaelani, tena ki too hoki TeAnana Tapu, ⁵ tena na tama naa e illoa laoi pera ma na tattara TeAtua raa e taualleka, ia e illoa hoki i roto laotou na mahi TeAtua tera koi oo mai i muri raa. ⁶ Tena ki oti laotou ku tiaki na hakattina laotou raa! Ia e hainattaa roo ki kou mai muri na tama naa ki ui na haisara laotou raa, e mee na tama naa ku tii hakaraoi te Tamariki TeAtua raa i mua na karemata na tama hakaatoa.

⁷ TeAtua e hakatapu tekerekere tera e unu te vaireurehura ma ki h homo na mee e me ki tokonaki na tama e tuei te kerekere raa. ⁸ Emeia kame te kina naa e h homo koi na veve sakkino raa, tena TeAtua e tuku te haeo i te kina naa, tena te kina naa e me ki ttuni ria te ahi ki vela.

⁹ Aku soa laoi roo, niaina maatou e tattara pe nei, emeia maatou e illoa i te vahi kootou. Maatou e illoa pera ma kootou etoo te hakatapu hakamaoni e me ki kou atu te ora e ora tahi raa. ¹⁰ TeAtua e hakamaoni. Aia selavaa te ssiri na mee kootou ni ppena raa, ia ma telaoi kootou ni huri ake Aia tera kootou koi ttaohi te aho nei i te tokonaki kootou alaa hakattina ana raa. ¹¹ Te mee roo maatou e hihai raa ma kootou ki ttaohi mmau na hakattina kootou raa ki ttae te hakaoti, ki lavaa na mee kootou e mamannaturaa tettae atu hakamaoni. ¹² Maatou se hihai ma kootou ki matanaenna, e meia kootou ki mataora pera ma na tama e hakattina, ia e varatoa te nnoho raa, tena kootou e me ki too hea TeAtua e tattara ma ki kou atu raa.

Na tattara hakamaoni TeAtua

¹³ Te saaita TeAtua ni hakamoe te tattara ma Abraham raa, Aia e kou ake te tattara hakamaoni hea Aia e me ki pena raa. Aia e ttpa te inoa Aia raa ma ki hakamaoni te tattara raa, maitaname se haitama e hakanaani i aruna Aia. ¹⁴ Aia emeake ma, "Anau e tattara hakamaoni atu ake pera ma Anau e me ki hakatapu ake ki tammaki na hai mokopuna ake raa." ¹⁵ Abraham e varatoa roo te noho, tena aia ki too hea TeAtua ni tattara hakamaoni ake raa. ¹⁶ Te saaita na tama e hakamoe te tattara, tena na tama naa e me ki ttpa te inoa teeraa tama e hakanaani i aruna laotou ma ki hakamaoni na tattara laotou raa. ¹⁷ TeAtua e hihai ki tattara hakamatahau ake i na tama e me ki too hea Aia ni tattara ma ki kou ake raa pera ma Aia selavaa te hakatike te hakataakoto Aia, kito Aia ki hakapaa ake na tattara hakamaoni Aia raa ki hakamaoni na tattara raa. ¹⁸ Aanei na mee e rua tera selavaa te hakatike ria, tena TeAtua selavaa te mariu. Ia

taatou na tama kulave te hakamaoni Tama raa; taatou kittaohi mmau na hakattina taatou raa i na mee koi oo mai i muri raa. ¹⁹ Na tattara hakamaoni TeAtua raa e ssau pera ma he taura i roto na ora taatou. Tera hea taatou kulavaa te uru no ssaie imuri te paamaro e tootoo ite Hare Tapu i te vaelani raa no ttae i te kina e tapu kkini raa. ²⁰ Jisas e haere i mua taatou i te kina raa ki tokonaki taatou, tena Aia ku noho tahi pera ma he maatua hakanaani e ssau pera ma ko Melkisedek.

7

Melkisedek te Maatua Hakanaani

¹ Melkisedek taatou e tattara nei ko tetuku i Salem, tena aia ko te maatua TeAtua Hakanaani i Aruna raa. Te saaita Abraham ni ppuhu ma na tuku e haa raa no oti, aia ku vaakai muri, tena Melkisedek ki haere ake no ttiri laaua, kito aia ki hakatapu tamaraa, ² tena na mee hakaatoa Abraham ni too raa, aia evvae sanahuru na tuhana, tena ki kou ake te hakasehui na tuhana raa iaa Melkisedek. (Te hakataakoto te inoa kaamata Melkisedek raa ko "Te Tuku e Tonu tahi", ia e mee aia ku tuku i Salem, tena te inoa aia raa ku mee ma ko "Te Tuku te Noho laoi".) ³ Ia se hai tama e iroa tetamana ia ma tetinna Melkisedek ia ma na tipuna aia raa; ia se hai tama e iroa te saaita aia ni haanau iho ia ma te saaita aia ni mate. Melkisedek e ssau pera ma ko te Tamariki TeAtua raa; aia e noho tahi peera ma he maatua.

⁴ Tena kootou e kkite na mahi Melkisedek. Abraham te tipuna taatou raa e kou ake te tuhana hokotahi i na mee hakaatoa aia ni too i te kina te taua raa. ⁵ Taatou e illoa pera ma na tuua raa e tattara ake na maatua iroto te manava Livai raa ki too te hakasehui na tuhana te kanohenua Israel, aanaa ko natama koi iroto te manava laaturaa, niaina ma laatou ni mokopuna Abraham. ⁶ Melkisedek seai ma hetama iroto te manava Livai, e mea aia e too te hakasehui na tuhana na mee hakaatoa Abraham ni too i te kina tetaua raa. ⁷ Tena taatou e illoa pera ma te tama e hakatapu raa e hakanaani i aruna te tama e hakatapu ria raa. ⁸ I te vahi taatou, na maatua etoo te hakasehui na tuhana raa ni tama e me ki oti ku mmate; e mea i te vahi Melkisedek, aia e too te tuhana hokotahi i na mee hakaatoa Abraham ni too raa, e mea te Launiu Tapu raa e mee ma tama raa ni se mate. ⁹ Ia tena taatou e tau te tattara peenei, te saaita Abraham ni kou ake te tuhana Melkisedek raa, Livai (te tipuna na maatua ni too na tuhana raa) ni kou ake hoki te tuhana raa iaa Melkisedek. ¹⁰ Maitaname te saaita naa Livai se ki haanau, e mea Livai e moe i roto te toto Abraham te tipuna aia raa, tena Livai e hai hoki i te kina naa te saaita Melkisedek ni haere no ttiri Abraham raa.

¹¹ Niaina ma na tuua Moses raa e tattara ma na maatua na mokopuna Livai raa ki too na tuhana na tama Israel raa, e mea na maatua raa se lavaa te tokonaki na tama raa ki matahua. Tena kutau roo he maatua e ssau pera ma ko Melkisedek ki hamai. ¹² Ia kame na maatua raa e senisi, tena na tuua raa e me kisenisi hoki. ¹³ Tena TeAriki taatou tera na tattara nei e tattara raa e me ki tteihō mai iteeraa manava, tena se hai tama te manava naa ni mee pera ma he maatua imua. ¹⁴ Taatou hakaatoa e illoa pera ma te Tamanaa e hamai ite manava Juda, tena Moses ni se tattara hoki te manava nei te saaita aia ni tattara i te vahi na maatua raa.

Jisas e ssau pera ma ko Melkisedek

¹⁵ Tena te mee nei ku hamai roo no matahua e mee e isi teeraa maatua hoki ku hakahura mai, tena Aia essau roo pera ma ko Melkisedek.

¹⁶ Na tuua te maarama nei raa se hakanoho Tama raa pera ma he maatua, e meia Tama raa he maatua ina mahi te ora se isi te hakaoti raa.

¹⁷ Maitaname te Launiu Tapu raa e tattara ma, "Akoe e me ki noho tahi roo pera ma he maatua, e ssau pera ma ko Melkisedek."

¹⁸ Tena na tuua i mua raa ku hakaheke ria itaha, maitaname na tuua raa kuseivi. ¹⁹ Ia e mee natuaa Moses raa kuselavaa temee he mee ki matahua. Tena e isi te ara kutaaraki ma taatou te saaita nei kilavaa taatou te tappiri ake TeAtua.

²⁰ Ia teeraa mee hoki, te tattara hakamaoni TeAtua raa e moe. Ia se isi te tattara hakamaoni peenei ni moe te saaita alaa tama ku hakannohoria pera ma ni maatua. ²¹ Emeia TeAtua e hakamoe te tattara hakamaoni te saaita Jisas ku noho pera ma he maatua, tena Aia ki meake Tama raa: "TeAtua e hakamoe te tattara hakamaoni, tena Aia selavaa tetiaki te tattara Aia ni hakamoe raa:

'Akoe e me ki noho tahi pera ma he maatua.'

²² TeAtua ni hakamoe te tattara e ivi i mua, e meia taatou e illoa pera ma te saaita nei, Jisas e hakamoe te tattara hakamaoni vahao nei ma taatou tera e raka roo ma te tattara hakamaoni i mua raa.

²³ Eisi teeraa mee hoki: i mua raa e tammaki roo na maatua, e mee laatou ku mmate koi no selavaa te ppena na uata laatou raa. ²⁴ Jisas e ora tahi, tena te uata Aia pera ma he maatua raa selavaa te hakataka ake teeraa tama. ²⁵ Tera hea te aho nei Jisas e isi na mahi ki tokonaki na tama e hakattina no oo ake TeAtua raa, maitaname Jisas e me ki ora tahi ki tattara ma TeAtua i te vahi na tama naa.

²⁶ Tena Jisas ko te Maatua Hakanaaniu tera e tokonaki taatou niaa taatou e hihhai. Aia e tapu; Aia se isi na haisara i roto Aia; Aia ku oti te havakkee ria i taha ma na tama haisara raa, tena ku noho i te vaelani iaruna raa. ²⁷ Tama raa sessau pera ma alaa maatua hakananniu; Tama raa se hoki na hoki te aho ma te aho kissoro na haisara Aia raa kaamata, tena ma kussoro na haisara na tama. Tama raa e hoki ake te hoki hokotahi koi tera e me ki moe tahi na vahao hakaatoa, teenaa ko te saaita Aia ni hoki Aia Hokoia ki mate raa. ²⁸ Na tuua Moses raa e hirihiri na tama se matahua raa ki mee mo maatua hakanaaniu; e meia te tattara hakamaoni TeAtua raa e hamai i muri na tuua raa no hirihiri te Tamariki Aia raa, te Tama e tonu tahi na vahao hakaatoa raa.

8

Jisas te Maatua Hakanaaniu taatou

¹ Te hakataakoto hakamaatua maatou e tattara atu kootou raa pera ma taatou ku isi te Maatua Hakanaaniu tera e noho i te vahi laua i te Nohorana TeAtua Hakanaaniu ite vaelaniraa. ² Tama raa e hehekau pera ma he Maatua Hakanaaniu i roto te Kina roo e Tapu i roto te paa hare TeAriki tera se hai tama taatou ni pena ma na rima aia raa.

³ Na maatua hakananniu raa e hirihiri ria ki hoki ake na manu raa i TeAtua pera ma ni hoki, ia tena te Maatua Hakanaaniu taatou raa ki isi hoki te mee ki hoki ake. ⁴ Peeraa Aia ki noho ite maarama nei raa, Aia selavaa te noho pera ma he maatua, maitaname e isi na maatua e me ki hoki na hoki raa tautari na tuua na Jiu raa. ⁵ Na uata laatou e ppena pera ma ni maatua raa e huri mai na tiputipu e ssau pera ma na tiputipu ite vaelaniraa. Na tiputipu nei e ssau pera ma na tiputipu te saaita

Moses. Te saaita aia ku tanattana ki pena te Paa Hare e Tapu raa, TeAtua e tattara ake aia peenei, "Hakamattonu no pena te hare naa tautari hea Anau ni tattara atu akoe i aruna te mouna raa." ⁶ Emeia te saaita nei, Jisas ku too na uata e hakananniu i aruna na uata na maatua raa e ssau pera ma te tattara eivi Aia ni hakamoe notonu ilottonu TeAtua ma te kanohenua tera e hakanaaniu i aruna te tattara hakamaoni i mua raa, maitaname te tattara hakamaoni vahao nei raa etuunaki koi i na mee taualleka te kanohenua raa e me ki too raa.

⁷ Peeraa kise hai mee e sara ma te tattara eivi kaamata raa, taatou se lavaa hoki te isi teeraa tattara hakamaoni hakarua. ⁸ Emeia TeAtua e kite ma e isi te mee e sara te saaita Aia ni meake ma,

"TeAtua e tattara atu ma,

'E isi te aho eme ki hamai, tena Anau e me ki hakamoe te tattara eivi vahao nei ma te kanohenua Israel ia ma te kanohenua Juda raa.

⁹ Te tattara eivi nei e kee ma te tattara Anau ni hakamoe ma na tipuna kootou i mua,

i te aho Anau ni taohi laatou ma te rima Anau raa no hakattaki i taha ma Isip.

Na tama raa se tauttari hakamaoni te tattara eivi Anau ni hakamoe ma laatou raa,

tena Anau ki se hakarono hoki na tama raa.'

¹⁰ TeAtua e tattara hoki ma,

'Teenei te tattara eivi Anau e me ki hakamoe ma te kanohenua Israel na aho e oo mai i muri raa:

Anau e me ki hakammau na tuaa Anau raa i roto na kapuroro laatou, tena ku taataa na tuaa raa i roto na hatu manava laatou.

Anau ko TeAtua na tama naa,

tena na tama naa e me ki mee mo tamalliki Anau.

¹¹ Se hai tama e me ki akoako ake a laa tama ia ma ku tattara ake a laa tama ma,

"Kootou ki illoa TeAriki*"'

Maitaname na tama naa e me ki illoa Anau kaamata na tama pammee raa, tena ku haere no tae na tama mattua raa.

¹² Anau e me ki ssirihia na hai sara na tama naa,

tena Anau se lavaa te maanatu hoki na hai sara na tama naa."

¹³ TeAtua e tattara i te vahai te tattara hakamaoni vahao nei raa, tena Aia e mee te tattara eivi kaamata raa no tuai, tena na mee hakaatoa ku tuai raa se roroa e me ki oo no seai.

9

Te lotulotu te maarama nei ia ma te vaelani

¹ Te tattara e ivi kaamata raa e isi na tuaa ki lotulotu, ia ki isi hoki he kina i te maarama nei ki lotulotu. ² Tena na tama raa ku hakatuu te paa hare e tapu, tena tekina iahoraa, natama raa ekanna ma, te Kina e Tapu. Tena te kina hakatuutuu telamu ia ma te tebol e mmoe na haraoa e t tapu TeAtua raa e ttuu i roto te kina raa. ³ Tena i muri te paamaro e tootoo raa ko te kina e t tapu ma, te Kina e Tapu Kkini roo. ⁴ Tena te olta kittuni na insens e penā inā gol, ia ma te Papa e Tapu e penā inā gol ia ma telloo e penā inā gol e mmoe na mana i roto raa ia ma telaakau Aron ni hōmō na laumea raa hakapaa ma erua na hatu e mmau na tuaa raa e tuu i te kina raa. ⁵ Tena i aruna te Papa raa e isi erua na manu e ssau

* **8:11** 8.11 TeAriki: Na tattara nei e mmau i roto Jeremaia 31.31-34. I roto te Old Testament se isi TeAriki e meia e isi koi Jihova

pera ma nitama tera e isi na pakau. Erua na manu raa e huriake pera ma TeAtua e noho i te kina raa, tena na pakau laaua raa e ssora vaa aruna te kina e uiui na hai sara raa. Emeia teenei sei ma te saaita ki tattara hakamatahua atu na mee hakaatoa.

⁶ Tena na mee raa e mmoe peenei. Na maatua raa e me ki oo i te kina i aho te Paa Hare e Tapu raa na aho hakaatoa ki ppena na uata laatou raa, ⁷ e meia te Maatua Hakanaaniu raa koi e me ki uru i te kina i hare e Tapu Kkini raa, tena aia e ppena peenei he vahao hokotahi koi i roto te hetau hakaatoa. Aia e me ki too ni toto no haere ma aia no hoki ake TeAtua ki ssoro na hai sara aia ia ma na hai sara te kanohenua raa ni ppena tera laatou se illoa ma laatou e isi raa. ⁸ TeAnana Tapu raa e tattara hakamatahua mai pera ma na tiputipu ki oo no ttae i te Kina e Tapu Kkini raa se ki taaraki, e mee te kina i aho te Paa Hare e Tapu raa koi tuu koi. ⁹ Na mee nei hakaatoa e huri mai na mee te saaita nei. Na mee nei e huri mai pera ma na manu laatou e hoki ake TeAtua pera ma ni hoki raa selavaa tessoro na hatu manava na hakattina ana raa ki matahua hakamaoni, ¹⁰ maitaname na kai, na vai ia ma na mee e me ki mee laatou ki matahua raa ni mee koi te tinotama. Na tuaa i te vahi na mee te tinotama raa e me kimmoe koi ki tae te saaita TeAtua e hakamoe na tuaa vahao nei raa.

¹¹ Emeia Krai kuoti te hamai pera ma he Maatua Hakanaaniu i na tiputipu taualleka tera kuttae mai raa. Te Paa Hare e Tapu Aia e uata raa e tauareka roo, ia e hakanaaniu tera se hai ma na maarama nei ni hakatuu, ia te Paa Hare e Tapu raa sei ma he mee e tipu ake te saaita TeAtua ni pena iho te maarama nei. ¹² Jisas ni haere no uru i roto te Kina e Tapu Kkini raa te vahao hokotahi koi, ia teenaa ko te vahao hokotahi koi Aia ni uru i te kina raa, tena Aia ni se too na toto na manu raa no haere ma Aia ki mee mo hoki, e meia Aia e haere ma te toto Aia raa kilavaa Aia te too te ora e ora tahiraa ma taatou. ¹³ Na maatua raa e me ki too na toto na manu raa* ia ma na rehu te punua bulmakau laatou ni ttuni raa no tapitapi i aruna na tama se matahua raa, tena na mee nei e me ki ssoro na hai sara na tama nei itaha ki matahua na tama nei. ¹⁴ Te mee nei e hakamaoni, maitaname te toto Krai raa e hai mahi roo! Ina mahi TeAnana Tapu, Krai e hoki mai Aia Hokoia pera ma Aia ko te hoki hakamaoni TeAtua. Te toto Aia raa e me kitokonaki na hakataakoto ki se mamannatu na mee sakkino kilavaa taatou te hehekau ma TeAtua e ora raa.

¹⁵ I te hakataakoto nei, Krai ko te Tama e hakatonu te tattara e ivi vahao nei raa no tonu ma kilavaa na tama TeAtua ni kanna raa te too na hoki e ttapu Aia ni tattara mai raa. Te mee nei e me ki hakamaoni e mee e isi te tama ni mate ki hakassao na tama i taha ma na hai sara laatou ni ppena i te vahi te tattara e ivi kaamata raa.

¹⁶ Kame he tama e maanatu ma koai e me kittino na hekau aia raa te saaita aia emate, tena aia e me ki hakammau i roto helauniu na inoa na tama e me kittino na hekau raa, tena na tama nei e me kittino koi na hekau nei kame te tama raa kumate hakamaoni, ¹⁷ Maitaname te tattara raa e me ki se hakammaharia, te saita tetama raa koiora, tena te tattara kaamata raa ku hai mahi koi i muri Aia ni mate raa. ¹⁸ Tera hea te tattara kaamata raa e ivi e mee na toto na manu laatou etoo mo hoki raa. ¹⁹ Te kaamata roo Moses ni tattara ake te kanohenua raa na tattara hakaatoa e mmoe i roto na tuaa raa. Tena ki oti aia ki too na toto na manu raa no hilo ma na vai raa no oti, tena aia ki too te paa raa te hisop erii te uka e mmea e ssiri i na huruhuru na sipsip raa no hakassuu i roto

* **9:13** 9.13 na manu nei ko na gout ma na bulmakau

te toto e hilo ma te vai raa no tapitapi na mee i aruna te Launiu na tuaa raa ia ma te kanohenua raa hakaatoa. ²⁰ Tena Moses kimeake, "Teenei ko te toto tera emee no hakamaoni te tattara TeAtua ni kou atu kootou te aho nei ki tauttari raa." ²¹ Tena Moses hoki ni tapitapi na toto raa i aruna te Paa Hare e Tapu raa ia ma na mee hakaatoa e lotulotu raa. ²² Hakamaoni, i te vahi na tuaa raa, te toto raa e taapiri koi ki mee na mee hakaatoa ki matahua, tena na hai sara raa e me ki ssirihia koi kame te toto raa e kko.

Krais e hoki mai te ora Aia raa ki ssoro na hai sara

²³ Na mee i roto te Paa Hare e Tapu raa e ssau koi pera ma na mee i te vaelani tera eisi na mateara kimee laatou ki matahua raa. Emeia na mee i te vaelani raa e tauroo teisi te ara e tauareka kimee laatou ki matahua. ²⁴ Maitaname Krais niseuru i roto te Kina e Tapu Kkini na tama te maarama nei raa e hakatuu ma na rima laatou ma ki ssau pera ma te Paa Hare e Tapu hakamaoni e tuu i te vaelani raa. Aia e haere i te vaelani, tena tesaaita nei Aia kutuu imua nakaremata TeAtua no tattara ake i te vahi taatou. ²⁵ Te Maatua Hakanaaniu na Jiu raa e me ki uru i roto te Kina e Tapu Kkini raa te vahao hokotahi i roto te hetau ma na toto na manu. Emeia Krais se uru i roto te kina raa no hoki mai Aia Hokoia tammaki na vahao. ²⁶ Peeraa ki seai raa Aia e me ki hakalono llihu tammakiroo na vahao kaamata mai roo imua haere notae te aho nei. Emeia emee tesaaita na mee hakaatoa ku oo mai te hakaotioti, tena Aia ki hakahura mai koi te vahao hokotahi no mate ki ssoro na hai sara na tama hakaatoa i taha. ²⁷ Na tama hakaatoa e me ki mmate koi te vahao hokotahi, tena kioti TeAtua ku hakatonutonu na tama naa. ²⁸ Ia tena e ssau hoki e mee Krais e mate te vahao hokotahi koi ki ssoro na hai sara tammaki na tama raa. Te vaakai mai Aia te hakarua na vahao raa se hamai ki ssoro na hai sara, e meia ki tokonaki na tama e hakattari ma Aia e me ki hamai raa.

10

¹ Na tuaa na Jiu raa se huri mai te kaatoa ia ma te taualleka na mee hakamaoni raa. Na tuaa raa e huri mai hakamarie te taualleka na mee e me ki oo mai imuri raa. Na maatua raa e tauhano te hoki na hoki raa roo koi te hetau ma te hetau. Kaa na tuaa i te vahi na hoki raa e me ki mee na tama ki matahua peehee ki oo ake na tama raa i TeAtua? ² Kame na tama e lotulotu TeAtua raa ku matahua hakamaoni ma na hai sara laatou raa, tena na tama raa e me ki selavaa te mamannatu hoki na hai sara laa-tou raa, tena na hoki hakaatoa kumee ki hakaotiria. ³ Ia e ssau hoki, na hoki te hetau ma te hetau raa e me ki mee na tama raa ki mannatu na hai ssara laatou raa. ⁴ Maitaname na toto na manu raa se lavaa te ssoro na hai sara raa i taha.

⁵ Tera hea te saaita Krais ni mee ma ki hamai i te maarama nei raa, Aia e meake TeAtua ma:

"Akoe se hihai na hoki ia ma na manu e ttuni raa, e meia Akoe e tanattana te tinotama Anau.

⁶ Akoe se hihai na hoki na manu e ttuni hakaatoa i aruna te olta raa ia ma na hoki e me ki ssoro na hai sara i taha raa.

⁷ Tena Anau e meatu Akoe,

"Teenei Anau e me ki ppena hea Akoe TeAtua e hihai, e ssau pera ma hea te Launiu Tapu raa e taataa ia Anau."

⁸ Te kaamata raa Aia e mee ma, "Akoe se hihai, ia se hihia na hoki ia ma na manu e ttuni i aruna te olta ki ssoro na hai sara na tama raa i taha." Aia e tattara ake peenei, niaina ma na maatua raa e ppena tautari hea na tuaa raa e tattara. ⁹ Tena kioti Aia ki meake, "TeAtua, teenei Anau

e hamai ki ppena hea Akoe e hihai.” Tena TeAtua e me ki peesia na tiputipu i mua ki hoki na hoki raa itaha, tena ku kou mai Krai ki sui te sao na hoki i mua raa. ¹⁰ E mee Jisas Krai ni ppena hea TeAtua e hihai Aia ki ppena raa, tena taatou hakaatoa ku matahua ma na haisara taatou i te hoki mai Aia te tinotama Aia raa te vahao hokotahi koi ki ssoro na haisara taatou raa.

¹¹ Na maatua na Jiu raa hakaatoa elotu tahi, tena ki hoki ake na hoki raa roo koi, te aho ma te aho tammaki na vahao; e meia na hoki raa se lavaa tessoro na haisara raa itaha. ¹² Emeia Krai e hoki te hoki hokotahi koi kissoro na haisara itaha, ia te aho nei, te hoki naa e me ki hai mahi roo no tae te hakaoti, tena Aia ku noho i te vahi laaua TeAtua. ¹³ Aia e me ki noho i te kina raa no hakattari te saaita TeAtua e tuku na tama e kirilloto Aia raa i raro na tapuvae Aia pera ma he tuai. ¹⁴ Tena Krai e mee na tama ku matahua itaha ma na haisara laatu raa no tonu tahi ma te hoki hokotahi koi.

¹⁵ Tena TeAnana Tapu raa hoki ekou mai taatou te hakamaoni. Te kaamata Aia e mee ma:

¹⁶ “TeAtua e tattara mai ma,

‘I roto na aho e oo mai i muri raa.

Anau e me ki hakamoe te tattara e ivi ma na tama naa.

Anau e me ki tuku na tuua Anau raa i roto na hatumanava na tama naa, tena ku taataa hoki na tuua raa i roto na kapuroro na tama naa.’”

¹⁷ Tena TeAtua ki meake ma,

“Anau se lavaa hoki te maanatu na haisara ia ma na mee sakkino na tama nei ni ppena raa.”

¹⁸ Tena te saaita nei na haisara hakaatoa ku oti te ssorohia, tena ku se isi hoki na hoki ma ki ssoro na haisara raa.

Taatou ki oo ki tappiri taatou TeAtua

¹⁹ Aku taina ma aku kaave, te toto Krai raa e hakattana taatou hakamaoni ki oo no ttae i te Kina e Tapu Kkini raa. ²⁰ Aia ni taaraki te mateara te ora vahao nei raa ma taatou i te kina e tapu e ppu i te paamaro raa, tena te mateara naa ko te tinotama Aia. ²¹ Taatou e isi te Maatua Hakanaani e hakamaatua i roto te hare TeAtua. ²² Tena taatou ki oo ake ki tappiri taatou ia TeAtua ma na hatu manava e tonu ia ma na hakattina hakamaoni, e mee Aia ku oti tessoro na hakataakoto ia ma na tinotama taatou raa ma te vai no matahua. ²³ Taatou ki ttaohi mmau na hakattina taatou e tattara raa, maitaname taatou e lavaa te hakattina TeAtua ki kou mai hea Aia ni tattara mai raa. ²⁴ Tena taatou ki mannatu hoki alaa tama ki tokonaki alaa tama ki huri ake te laoi, tena ku ppena na mee taualleka. ²⁵ Taatou ki se tiaki te tiputipu te hakutukutu ma alaa tama te lotu pera ma alaa tama e ppena raa. Emeia taatou ki tattara hakapurupuru ake alaa tama, maitaname kootou ku kkte pera ma te Aho TeAriki raa ku taapiri mai koi.

²⁶ Maitaname kuse isi te hoki kissoro na haisara itaha kame taatou e tauhano koi te ppena na mee essara i muri taatou ku oti tellono na tattara te hakamaoni raa. ²⁷ Emeia te mattaku ki nnoho no ttari te Aho te Hakatonutonu raa ia ma te mattaku te ahi e me ki ttuni na tama hakaatoa e hakataukaa ma TeAtua raa koi moe koi i roto taatou. ²⁸ Na tama se tautari na tuua Moses raa e taaiaria no mmate, se isi te alloha kame tokorua seai naa e llava na tama e oo ake ma te tattara hokotahi. ²⁹ Kaa na tama e hakataukaa ma te Tamariki TeAtua raa? Kaa na tama e mannatu ma te toto te tattara e ivi TeAtua raa he mee vare raa? Kaa na tama e hai na haeo TeAnana Tapu raa? Kootou ki nnoho no mannatu na haeo na tama nei e me ki too tautari hea laatu ni ppena raa! ³⁰ Maitaname taatou e illoa te Tama e mee ma,

“Anau e me ki vaakai muri te sara,
ia e me ki tau i muri te haeo”.

Taatou e illoa hoki te Tama e mee ma,

“TeAtua e me ki hakatonutonu te kanohenua Aia raa.”

³¹ Te mee nei e hakamataku kame taatou e hakatonutonu ria i TeAtua e ora tahi raa.

³² Auu se ssiri na hainattaa kootou nittiri i roto na ora kootou i mua te saaita kootou ni too kaamata roo te maahina TeAtua raa, ia kootou e hakalono llihu tammaki na vahao, e meia kootou se maoha i na hainattaa kootou nittiri raa. ³³ Kootou e isi na vahao e haru haeo ria, ia e mee ria hakahaeroo imua na karemata natama, tena alaa saaita kootou e tanattana ki hukui ma na tama ettiri na hakalono llihu nei raa hoki.

³⁴ Kootou etoo na hakalono llihu na tama karapusi raa, tena te saaita na hekau kootou raa ku too ria hakaatoa, kootou e k kumi hemu koi no noho hihia, maitaname kootou e illoa pera ma kootou e me ki ttino na mee roo taualleka tera e me ki mmoe tahi na vahao hakaatoa raa.

³⁵ Auu se tiaki na hakattina kootou raa, maitaname e isi na tuhana e llahi TeAtua e me ki kou atu. ³⁶ Kootou ki varatoa te nnoho kilavaa kootou te ppena hea TeAtua e hihai raa, tena ku too hea Aia ni tattara raa.

³⁷ Maitaname te Launiu Tapu raa e tattara ma,

“Tena se roroa,

te Tama ma Aia e me ki hamai raa e me ki hamai;

Aia se lavaa te nnahe hoki.

³⁸ Kootou na tama Anau ettonu tahi raa e me ki hakattina,

tena kootou e me ki ora;

e meia kame ni tama ku vakkai muri na tiputipu laatou i mua raa, tena Anau e me ki se hihia i na tama naa.”

³⁹ Taatou seai ma ni tama e vakkai muri, tena ku oo no llano. Emeia taatou e isi na hakattina, tena taatou e me ki tokonaki ria hoki ki ora.

11

Na tama e isi na hakattina e llahi

¹ Taatou e me ki isi na hakattina kame taatou e varatoa te nnoho no hakattari na mee e me ki kapihi mai i muri raa, ia ki hakattina hoki pera ma taatou e me ki too na mee taatou se kkite raa. ² Aaraa ko na hakattina na tama i mua raa ni mee TeAtua no hihia.

³ Na hakattina taatou raa e mee taatou no illoa ma TeAtua ni tattara koi, tena na mee hakaatoa roo ki tipu ake, tena na mee taatou e kkite raa e pena mai i na mee taatou se kkite raa.

⁴ Teenaa ko te hakattina Abel raa e mee aia no hoki ake TeAtua te hoki e raka i aruna te hoki Kein raa. Tena TeAtua ku too Abel pera ma he tama e tonu tahi e mee na hoki aia raa. Ia niaina ma Abel ku mate, e meia na tattara te hakattina aia raa koi tattarahia koi te aho nei.

⁵ Teenaa ko te hakattina Enok raa e mee aia ki se mate. Emeia Enok e tooria ma te ora no kkave TeAtua i te vaelani raa, maitaname se hai tama ni lave tama raa e mee TeAtua ni too tama raa no kkave i aruna. Te Launiu Tapu raa e tattara ma TeAtua e hihia roo i na tiputipu Enok raa i mua tama raa ni too ria no kkave i aruna. ⁶ Se hai tama e lavaa te mee TeAtua ki hihia kame aia se isi te hakattina, maitaname na tama hakaatoa e oo ake TeAtua raa e hakattina pera ma TeAtua e ora, ia e me ki kou ake na tuhana na tama e sease Aia raa.

⁷ Teenaa ko te hakattina Noa raa e mee aia ki tautari na tattara haka-mattaku TeAtua ni tattara ake aia i na mee e me ki kapihi ake i muri tera

aia se kite raa. Aia e hakarono na tattara TeAtua raa, tena aia ki pena te vaka e rahi ki tokonaki laatou hai maatua. Tena i te hakaotioti, na tama te maarama nei raa ku hakatonutonu ria, e meia TeAtua e too Noa pera ma he tama e tonu tahi e mee aia e hakatina.

⁸ Teenaa ko te hakatina Abraham raa e mee aia ki hakarono no tautari te kanna TeAtua raa te saaita TeAtua ni meake aia ki haere i te henua Aia e tattara ma ki kou ake Abraham raa. Abraham e tiaki te henua aia raa no haere, ia aia seiroa ma aia e haere i hee. ⁹ Te hakatina aia raa e mee aia no noho pera ma he manusiri i te henua na tama tera TeAtua e meake ma Aia e me ki kou ake ma Abraham raa. Abraham e noho i roto na hare taporo, essau hoki pera ma Aisak laaua ma Jekop raa, tokorua TeAtua e tattara ma Aia e me ki kou ake te henua raa hoki. ¹⁰ Maitaname Abraham e noho no tтари te matakaina e rahi TeAtua e me ki pena raa, te matakaina raa e tuu i aruna na pou e mmau tahi roo.

¹¹ Tena te hakatina Abraham raa e mee aia ki isi na tamalliki, niaina ma aia kumatua hae roo, tena Sara hoki kuse lavaa te isi na tamalliki. [Sara e hakatina hakamaoni TeAtua, tena aia ku mee no haitama, niaina ma aia kuse lavaa te isi na tamalliki.] Sara e hakatina ma TeAtua e me ki ttao hi mmau na tattara Aia raa. ¹² Niaina ma Abraham ku matua hae roo, ia ku taapiri hoki ki mate, e meia i te tama hokotahi nei koi, tena na hai mokopuna aia raa kutammaki roo pera ma na hetuu i te vaelani, ia e tammaki hoki pera ma na kerekere vaa tai tera se hai tama e lavaa te ppau raa.

¹³ Na hakattina na tama nei e ivi roo i te kaamata haere no tae te saaita laatou ku mmate raa. Na tama nei setoo na mee TeAtua ni tattara ma ki kou ake raa, e meia na tama nei e hihhia roo te saaita laatou ni kkite na mee TeAtua ni tattara ake te saaita laatou koi mmao roo, tena ki tattara ake pera ma laatou ni manusiri e nnoho na henua na tama i roto te maarama nei. ¹⁴ Na tama e tattara na tattara peenei raa e huri ake pera ma laatou e sесе he henua ma laatou ki nnoho. ¹⁵ Peeraa laatou ki mamannatu haimahi te henua laatou ni tiaki no oo i taha raa, peeraa laatou e me ki vakkai muri. ¹⁶ Emeia na tama naa e hihhai ma laatou ki nnoho te henua tauareka i te vaelani raa. Tena TeAtua hoki se napa te kanna ma Aia ko TeAtua na tama naa, maitaname Aia ku oti te tanattana te matakaina na tama naa.

¹⁷ Teenaa ko te hakatina Abraham raa e mee aia ki hoki ake Aisak pera ma he hoki te saaita TeAtua ni hahaaite aia. Abraham ko te tama TeAtua ni kou ake te tattara hakamaoni raa, e meia aia e tanattana ki hoki ake te tamariki aia raa pera ma he hoki. ¹⁸ TeAtua ni meake Abraham ma, "Na hai mokopuna akoe tera Anau ni tattara atu raa e me ki oo mai i te vahi Aisak." ¹⁹ Abraham e hakataakoto ma TeAtua e lavaa te hakaoro muri Aisak i taha ma te mate, ia tena anau e meatu kootou, Abraham ni too muri Aisak i taha ma te mate.

²⁰ Teenaa ko te hakatina Aisak raa e mee aia ki hakatapu Jekop laaua ma Iso ki kou ake he tauareka ma tokorua raa i muri.

²¹ Teenaa ko te hakatina Jekop raa e mee aia ki hakatapu tokorua na tamalliki Josepra a i mua aia e mate. Aia e hakapare telaakau aia e hahae ma aia raa, tena ki lotu ake TeAtua.

²² Teenaa ko te hakatina Josepra a e mee aia ki tattara i mua aia e mate pera ma na tama Israel raa e me ki oo i taha ma Isip, tena aia ki tattara ake hoki hea na tama raa e me ki mee i te tinotama aia raa.

²³ Teenaa ko te hakattina na maatua Moses raa e mee laaua ki huu te tamariki raa no tae e toru na marama. Tokorua raa ekkite pera ma

te tamariki raa e tiputipulaoi roo, tena laaua kuse isi na mattaku no seu te tuaa te tuku raa.

²⁴ Teenaa ko te hakatina Moses raa e mee aia ki se hihai ma aia ki kannaria pera ma hetamariki te taukupu te tuku te saaita aia ni homo ake raa. ²⁵ Aia e hihai ki hakalono llihu ma te kanohenua TeAtua raa, tena aia se hihai ki hihia i na hai sara paa saaita koi. ²⁶ Te maanatu aia ma ki hakalono llihu peeraa ma te Mesaia raa e raka roo i aruna ma na mee taualleka hakaatoa i roto Isip raa, maitaname aia e kkira tahi koi i na tuhana e mmoe mai i muri raa.

²⁷ Teenaa ko te hakatina Moses raa e mee aia ki se matakū ma te tuku raa e roto, tena aia ki tiaki Isip. Aia ekkahu ma aia e kite TeAtua, tena aia ki kkarō te vaakai Isip. ²⁸ Aia e hakatina hakamaoni TeAtua, tena aia ki tanattana te kai te Pasova raa, tena ki meake na tama raa ki pallai na pou raa ma na toto ki se lavaa te Ensel te Mate raa e taā na arapou na tamalliki Israel raa.

²⁹ Teenaa ko na hakattina na tama Israel raa e mee laatou no oo vaa runa te kina e pakupaku i roto te Lottai e Mmea raa, tena te lottai raa ku hamai no uhi na tama Isip raa te saaita na tama raa ni oo atu hoki vaa roto te lotai raa.

³⁰ Na tama Israel raa e hakattina hakamaoni, tena na taupaa te matakaina Jeriko raa ki hihina i raro te saaita laatou ni hahaere alleha te matakaina raa e hitu na aho.

³¹ Teenaa ko te hakatina Rehap raa e mee aia ki se taia ria no mate hakapaa ma na tama se tauttari TeAtua raa, maitaname aia e too hakaraoi roo na tama Israel e haere matamata hemuu raa.

³² Eaa, anau ki haere koi no haere? Te saaita nei e popoto roo, tena anau se isi te saaita ki tattara atu na tama pera ma Gidion, Barak, Samson, Jefta, Devit, Samuel ia ma na profet raa hoki. ³³ Na tama nei e hakattina hakamaoni TeAtua, tena ki oo no ppuhu no taa na tama na kanohenua e llahi raa. Na tama nei e ppena na mee e ttonu, tena ki too hea TeAtua ni tattara ake raa. Na tama nei e ppui na maihu na manu kaittama raa, ³⁴ ia e tinai na ahi e vvela roo, tena e hakassao ria no se taia ria no mmate. Na tama nei ni mee raa e matanaennae, e meia te saaita nei na tama nei ku ivi, ia na tama nei e hai mmahi i roto na taua, tena ki taa na tama haeo alaa henua raa no mmate.

³⁵ Na hline i mua raa e hakattina hakamaoni TeAtua, tena na llave ana laatou ni mmate raa ku ora muri hoki.

Alaa tama se hihhai ma laatou kittana, tena ku taia ria hakahaeo roo no mmate ma ki lavaa laatou te too muri te ora e tauareka raa. ³⁶ Alaa tama e tataussua ria, tena ki riki ria, ia alaa tama e haihai ria na seni no ppono i na hare karapusi. ³⁷ Alaa tama e maka ria na hatu, ia alaa tama e tutia ria no m motu lottonu, ia alaa tama e mmate i na paraamoā. Na tama raa e hahaere ma na hekau laatou e pena na kiri na sipsip ia ma na kiri na gout raa. Alaa tama e tutuu haeo, ia e hakalono llihu, ia e meemeē ria hakahaeo ria roo. ³⁸ Te maarama nei se tauareka ma laatou! Na tama naa e hahaere huri koi pera ma ni manu siri i na kina e tuu mahoa, na mouna, ia e nnoho i roto na rua na vahi na mouna ia ma na rua i roto te kerekere.

³⁹ TeAtua e hihai roo na tama nei hakaatoa e mee na hakattina laatou raa! Emeia laatou se haitama ni too hea TeAtua ni tattara ma Aia e me ki koo ake raa, ⁴⁰ maitaname TeAtua ku oti te penapena te hakataakoto e tauareka roo ma taatou. Te hakataakoto Aia raa e mee pera ma kame taatou e nnoho hakapaa, tena taatou e me ki ttonu roo hakamaoni.

12

Tauttari na tiputipu Jisas

¹ Ia tena itevahi taatou; taatou eisi roo tammaki na hakattina ana e nnoho na vahi hakaatoa no matamata mai. Tena taatou ki peesia na mee hakaatoa ettuu mai imua ia ma na haisara taatou se lavaa te peesia raa, tena taatou kuhai na mahi kihuro te haiva koi moe mai imua raa.

² Taatou ki kkira tahi koi na karemata taatou raa iaa Jisas, te Tama taatou ni hakattina i te kaamata haere no tae te hakaoti raa. Emeia Jisas ni se napa i na hakalono llihu Aia e me ki too raa, e mee te hihia e moe hakattari mai Aia raa, ia Aia se mamaanatu tammaki hoki i te mate Aia i aruna te kros raa, tena te saaita nei Aia ku noho i te vahi lauaa i te Nohorana TeAtua raa.

³ Mannatu na hakalono llihu Aia ni isiri raa, ia te varatoa Aia te noho ma na tama e haeo Aia raa! Ia tena auu setipua ina no tiaki na hakattina kootou raa. ⁴ Kootou eppuhu roo na mahi ma ki peesia na tiputipu sakkino raa, e meia se hai toto ni lee ite ppuhu kootou ni ppuhu raa.

⁵ Kootou ku ssiri na tattara hakapurupuru TeAtua ni tattara atu kootou pera ma ni tamalliki Aia raa?

“Taku tama, hakarono roo kame TeAtua e hakatonu akoe, ia auu se mamaanatu tammaki kame Aia e hai atu akoe.

⁶ Maitanama TeAriki e poroporo na tama hakaatoa tera Aia e laoi raa, tena ku hakatonu na tama hakaatoa Aia e too pera ma ni tamalliki Aia raa.”

⁷ Kootou kinnoho hakavaratoa te saaita na tamana kootou raa e poroporo atu kootou, maitanama TeAtua e me ki poroporo atu kootou hoki pera ma ni tamalliki Aia. Eaa, e isi te tamariki ni se porohia te tamana aia? ⁸ Na tamalliki TeAtua raa hakaatoa e porohia hakaraoi roo, ia kame kootou se porohia ina tiputipu taualleka, tena kootou sei ma ni tamalliki Aia hakamaoni, e meia kootou ni tamalliki e hhura mai i aho.

⁹ Na tamana taatou te maarama nei raa e poroporo mai taatou, tena taatou e hakammaha hoki na tama raa. Kaa taatou e me ki hakammaha peehee te Tamana taatou e tapu raa ki ora taatou! ¹⁰ Teeraa he meana koi na tamana taatou raa e poroporo mai taatou ma ki hakatonutonu taatou, e meia TeAtua e poroporo mai taatou ma kittapu na ora taatou, ki lavaa taatou tessau pera ma Aia. ¹¹ Na saaita taatou e hakatonutonu ria raa, taatou e mee ma te mee raa e mee taatou no haeo, tena taatou ku se hihhia. Emeia i muri, na tama ni too na poroporo e hainattaa raa ku nnoho na ora e taualleka roo.

Lollohi hakamattonu na ora kootou

¹² Sausau na rima ttahi kootou naa, tena ku hakamakkaa na vae kootou raa ki se makkau na hukui naturi raa. ¹³ Hahaere na mateara e ttonu raa ki se lavaa te vae e takoto sellono raa te mate, tena te vae naa e me ki tauareka.

¹⁴ Hahaivi kinnoho taualleka kootou ma na tama hakaatoa, tena ku hahaivi kinnoho na ora e tapu, maitanama se hai tama e lavaa te kite na maihu TeAriki kame te ora aia raa se tonu. ¹⁵ Kootou ki hakamattonu, ki se hai tama kootou e huro i taha ma te laoi TeAtua raa. Lollohi ka oti alaa tama kootou ku mee pera ma na laakau e mmara tera e hho mo mee tammaki na tama ki hakalono llihu raa. ¹⁶ Hakamattonu ki se hai tama e tauttari na tiputipu se ttonu, ia se isi na hakattina pera ma Iso te tama ni kou ake na mahi aia pera ma he arapou raa iaa Jekop, e mee koi aia e hikai raa. ¹⁷ Kootou e illoa pera ma i muri aia ku hihai ki too muri na mahi aia raa. Emeia aia ku se lavaa, tena aia ku se hai ara hoki e lave te too muri na mahi aia raa, niaina roo ma aia e tani no kainno ake te tamana aia raa.

¹⁸ Kootou se kittae roo ina mee kootou etau tekkite nottaohi ma na rima kootou raa pera ma natama Israel raa. Natama raa nioo no ttae ite kina te mouna Sainai raa no kkite te mouna raa e ura, tena kikkite te kina raa ku pouri roo, tena kikkite te matani haimahiroo ku maairi, ¹⁹ tena killono te puu raa eiri, tena killono te reo te Tama raa. Te saaita na tama raa nillono te reo raa, na tama raa ku mattaku roo, tena ki kainno ake te reo raa ma laatou ku se hihhai ki hakallono hoki teeraa tattara, ²⁰ maitaname laatou ku se lavaa te amo te tattara te reo raa e meake ma, "Kame hetama ettaohi, seai naa he manu e haere no hakattiri ake te mouna nei, te tama naa, seai naa te manu naa ki maka ria ki mate." ²¹ Hea laatou ekkite raa e hakamataku roo, tena Moses ki meake, "Anau e porepore roo taku matakul!"

²² Emeia kootou kuttae ite Mouna Saion, te matakaina e rahi TeAtua e ora raa, teenaa ko Jerusalem te matakaina i te vaelani tera e isi tammaki na simata na ensel raa. ²³ Kootou kuttae ite kina na tama e me ki nnoho no hihhia ma te arapou TeAtua raa, na tama tera na inoa laatou raa e mmau i te vaelani raa. Kootou kuttae i TeAtua, te Tama e me ki hakatonutonu na tama hakaatoa raa, tena ku mee na anana na tama taualleka raa ki ttonu tahi. ²⁴ Kootou kuttae ia Jisas, te Tama e hakapaa taatou ma TeAtua ma te tattara e ivi vahao nei raa, ia ku ttae hoki i te kina na toto Aia ni kkoo tera e isi te hakataakoto e rahi roo e raka i aruna ma te toto Abel raa.

²⁵ Kootou ki hakamattonu, auu se kkaro te hakallono Tama raa e tattara atu. Natama e kkaro te hakallono na tuua Tama raa ni tattara atu i te maarama nei raa se lavaa te hakassao itaha. Kootou ekkahu ma kootou e lavaa te hakassao kame kootou se hakallono na tuua te Tama i te vaelani raa ni tattara atu kootou raa? ²⁶ Te saaita naa, te reo te Tama raa e ruru te maarama nei hakaatoa, e meia te saaita nei Aia kukou mai te hakamaoni ma,

"Anau se lavaa te ruru te maarama nei hokoia.

Anau e me ki ppena hakaraoi,

e meia Anau e me ki ruru te maarama nei ma te vaelani raa hoki."

²⁷ Te tattara "hakaraoi" raa ehuri mai pera ma na mee hakaatoa Aia ni ppena raa e me ki ruru ria no peesia, tena na mee se lavaa te ruru ria e me ki mmoe.

²⁸ Taatou ki hakammaha TeAtua e mee te Nohorana taatou e too raa se lavaa te ruru ria. Taatou ki hakammaha no lotu ake TeAtua ina tiputipu hakamaoni telotu tera e me ki mee Tama raa ki hihia raa, ²⁹ maitaname TeAtua he ahi hakamaoni e lavaa te seu na mee hakaatoa.

13

Na tiputipu e mee TeAtua ki hihia

¹ Kootou ki tauhano te laoi te tama ma te tama pera ma nitama hakamaoni telotu. ² Mannatu no hakkoro na tama alaa henua ki oo atu na hare kootou raa. Eisi na tama eppena peenei, tena laatou se illoa ma laatou e hakkoro hoki na ensel. ³ Mannatu na tama e nnoho i roto na hare karapusi raa pera ma kootou ennoho ma natama raa i roto te hare karapusi. Mannatu na tama e hakalono llihu raa pera ma akoe e hakalono llihu hoki ma na tama raa.

⁴ Natama hakaatoa ki mannatu haimahi ite vahi te avana, tena na taanata ia ma na hhine raa ki hakamaoni ilaaua hokolaaua. TeAtua e me ki hakatonutonu na tama eppena na tiputipu sakkino ia ma na tama ku se hakamaoni i te avana laaua raa.

⁵ Auu se mannako sileni i roto na ora kootou, tena kootou ki hihhia koi hea kootou e isi. Maitaname TeAtua e tattara ma, "Anau selavaa te haere i taha ma akoe: Anau selavaa te tiaki akoe." ⁶ Taatou ki se mattaku, tena taatou ku tattara ma,

"TeAriki* ko te Tama e tokonaki anau, Anau selavaa te mataku.

Hea na tama e lavaa te ppena iaa anau?"

⁷ Mannatu natama hakamattua kootou imua raa, natama tera ni tattara atu na tattara TeAtua raa i kootou. Mannatu na ora na tama raa ni isi haere no tae te saaita laatou ku mmate raa, tena kootou ku tauttari na hakattina na tama raa. ⁸ Jisas Krai essau te aho nei, taiao iama na aho roo hakaatoa. ⁹ Auu setiaki na akoako ekkee raa ki hakattaki kootou i taha ma te hakattina hakamaoni raa. E tauareka TeAtua te kou mai na hakattina taatou, ia seai ma ki tauttari natuaa e tattara i te vahi na kai raa. Na tama e tauttari na tuua nei raa se isi te tokonaki laatou e too i na tuua raa.

¹⁰ Na maatua e hehekau i roto te kina e lotulotu raa se isi na mahi ki kkai na hoki e mmoe i aruna te olta raa. ¹¹ Te Maatua Hakanaani na jiu raa e too na toto na manu raa no kkave i te Kina e Tapu Kkini raa ki hoki ake mo hoki ki ssoro na hai sara: e meia na tinotama na manu raa e me ki ttuni ria i mmao i taha ma te matakaina. ¹² Teenei ko te hakataakoto hokotahi nei koi, tena Jisas ekkave no mate hoki i taha ma te matakaina raa ma ki lavaa te toto Aia raa te ssoro na hai sara na tama raa i taha ki matahua na tama raa. ¹³ Taatou ki oo i taha ma te matakaina nottiri Tama raa ki nnapa taatou hakaatoa mo Tama raa. ¹⁴ Maitaname taatou seisi te matakaina e ttino hakamaoni i roto te maarama nei; taatou koi sese koi te matakaina e me ki hamai raa. ¹⁵ Ia taatou kilotu tahi ake TeAtua pera ma ni hoki i te inoa Jisas, teena ko na hoki taatou e kou ake ma na maihu taatou pera ma Jisas ko TeAriki raa. ¹⁶ Auu sessiri ki ppena na mee taualleka ki tokonaki alaa tama, maitaname aanei ko na hoki e mee TeAtua ki hihia.

¹⁷ Hakallono na tama hakamattua kootou raa, tena ku tauttari na tattara na tama naa. Na tama naa e lollohi na anana kootou, ia se hai vahao e hamalollo maitaname na tama naa e me ki tattara ake TeAtua na uata laatou raa hakaatoa. Kame kootou e tauttari na tama naa, tena na tama naa e me ki ppena hakaraoi roo na uata laatou raa, kame seai, na tama naa e me ki uata ma te alloha, tena te uata na tama naa se lavaa te tokonaki kootou.

¹⁸ Tauhano telotu ma maatou. Maatou e illoa ma maatou e isi na hakataakoto taualleka, maitaname maatou e hihhai kippena na mee e ttonu na vahao hakaatoa. ¹⁹ Tena anau e kainno atu kootou kilotu ake TeAtua ki kauna ria atu anau ki vaakai atu kootou vahao nei.

Te lotu hakaoti

²⁰ ²¹ TeAtua e hakaora Jisas TeAriki taatou raa i taha ma te mate, Aia ko te Tama Hakanaani e rorohi na sipsip raa, tena te toto Aia raa e tokonaki hai mahi roo taatou no mee na tattara hakamaoni TeAtua e kou mai taatou raa no ivi. Tena te noho laoi TeAtua raa ki kou atu na mee hakaatoa kootou e hihhai raa, ki lavaa kootou te ppena hea Aia e hihai, tena Aia ki ppena i na ora taatou raa hea Aia e hihai i na mahi Jisas Krai. Taatou ki hakammaha Krai na vahao hakaatoa! Amen.

Na tattara hakaoti

* **13:6** 13.6 TeAriki: Na tattara nei e mmau i roto te Launiu na Rue 118.6. Iroto i te Old Testament se isi TeAriki e meia e isi koi te inoa TeAtua ko Jihova

²² Aku taina ma aku kaave, anau e kainno atu kootou ki nnoho hakaraoi no hakallono na tattara hakapurupuru nei; telauniu anau e taataa atu kootou nei se roroa avare. ²³ Anau e hihai ma kootou ki illoa pera ma Timoti, te taina taatou raa ku oti te uhu ria i taha ma te hare karapusi. Kame aia e hamai vave, tena anau e me ki too aia ki oo atu maaua te saaita anau e haere atu no mmata kootou raa.

²⁴ Kou ake na tattara hihhia maatou raa i na tama hakamattua taatou raa hakaatoa ia ma na hakattina ana TeAtua raa hoki. Na taina ia ma na kaave taatou i Itali raa e kou atu hoki na tattara hihhia laatou raa i kootou.

²⁵ Na mahi TeAtua raa ki nnoho ma kootou hakaatoa.

Jems Te launiu Jems e taataa

Na hakataakoto hakamattua i roto te launiu nei:

Na tattara kaamata 1.1
 Na tiputipu te hakattina 1.2—1.8
 Na tama mouraro ia ma na tama hai sileni 1.9—1.11
 TeAtua se tatakore te tama ki haisara 1.12—1.18
 Hakallono na tattara TeAtua 1.19—1.27
 Se hakammaha na tama hai sileni 2.1—2.13
 Hakattina, tena ku ppena 2.14—2.26
 Na tattara te tama te lotu 3.1—3.18
 Te tama te lotu i roto te maarama nei 4.1—5.6
 Na tattara hakaoti 5.7—5.20

¹ Anau Jems, anau he tama hehekau TeAtua ia ma TeAriki Jisas Krai:
 Anau e kou atu te tauareka anau raa i kootou na tama hakaatoa TeAtua
 tera e nnoho i na kina hakaatoa i roto te maarama nei raa.

Te hakatina ia ma te atamai

² Aku taina, kootou ki mannatu pera ma kootou e me kituttuulaoi
 te saaita kootou ettiri na hahaaite, ³ maitaname kootou e illoa pera ma
 na hakattina kootou raa e ivi koi te saaita na hahaaite, tena i te hakaotioti
 kootou e lavaa te ttuu mmau. ⁴ Tena kootou ki hakamattonu no ttuu mmau
 ki tae roo te hakaoti, ia ki ttonu tahi ki se lavaa kootou te lliha, tena na mee
 hakaatoa kikaatoa i roto kootou. ⁵ Emeia kame he tama kootou seisi
 te atamai aia, tena akoe ku lotuake TeAtua, tena Aia e me ki kou atu,
 maitaname TeAtua e me ki hoki ake hakaraoi roo i na tama hakaatoa.
⁶ Emeia te saaita akoe e lotu, akoe ki hakatina, ia ki se mamaanatu tammaki
 hoki. Tetama e mamaanatu tammaki raa e ssau pera ma he peau i roto
 te moana tera e aania ria no haere tautari te matani. ⁷ ⁸ Kame akoe he tama
 peenei: he tama se iroa te hakatonu te hakataakoto akoe, ia he tama se iroa
 hea akoe e me ki ppena, tena akoe ki se too te maanatu pera ma TeAriki
 e me ki kou atu he tauareka ma akoe.

Na tama mouraro ia ma na tama hai sileni

⁹ Natama telotu etuttuuhaoeraa etau te hihhia te saaita TeAtua
 e ssau laatou iaruna, ¹⁰ tena na tama te lotu e tuttuulaoi raa etau
 te hihhia te saaita TeAtua e tuku laatou no mouraro. Maitaname na tama
 e tuttuulaoi raa e me ki mmate pera ma na kaute ia ma na veve vaa roto raa.
¹¹ Telaa raa e hopo ake ma te vvela hai mahi aia raa no ttuni na veve raa,
 tena na kaute na veve raa ku maoha, tena te hakamanako na kaute raa
 ku seai koi. Ia e ssau hoki, na tama e tuttuulaoi raa e me ki mmate te saaita
 laatou e tauhano te ppena hea laatou e ppena i na aho hakaatoa raa.

Na hahaaite ia ma na tatakore

¹² Natama e ttuu mmau i na hahaaite raa e me ki hakatapurua, mai-
 taname te saaita laatou e hakassao i taha ma na hahaaite raa, na tama naa
 e me ki too te ora TeAtua ni tattara hakamaoni ake i na tama e laoi Aia raa
 pera ma ni tuhana laatou. ¹³ Kame taatou e tatakorehia i na hahaaite, taa-
 tou se lavaa te tattara ma, "TeAtua e kou mai te hahaaite nei." Maitaname
 na mee hao raa se lavaa te tatakore TeAtua, tena TeAtua Hokoia se lavaa
 te tatakore tetama. ¹⁴ Emeia taatou e me ki tatakorehia kame taatou
 e oo no mmao, tena ku kapitia i na tiputipu hao tera taatou e hihhai raa.

¹⁵ Tena na tiputipu haeo taatou raa e me kikou mai na haisara, tena na hai sara raa e me kikou mai te mate te saaita na hai sara e hakamaatua te ora akoe.

¹⁶ Aku taina ma aku soa laoi roo, anau e hihai ma kootou ki illoa hakamaoni te mee nei! ¹⁷ Na hoki taualleka hakaatoa ia ma na mee taualleka raa e oo mai i te vaelani; TeAtua e kou mai taatou na mee raa; Aia ko te Tama ni pena te maahina i te vaelani raa, tena Aia ko te Tama se lavaa te hakatike te maahina raa ki pouri. ¹⁸ I te hihai Aia, TeAtua ni mee taatou no ttipu peenei ma na tattara hakamaoni Aia raa, ma ki ttuu taatou i mua na mee hakaatoa Aia ni pena raa.

Hakallono, tena kuppna

¹⁹ Aku taina ma aku soa laoi roo, mannatu te mee nei! Natama hakaatoa ki vave no hakallono, e meia ki se vave no tattara, ia ki selloto vave hoki. ²⁰ Maitaname telloto taatou na tama raa se tokonaki ki ssau te tauareka TeAtua raa. ²¹ Ia tena peesia na tiputipu haeo hakaatoa ia ma na hakataakoto sakkino raa itaha. Tauttari TeAtua, tena ku too na tattara Aia nittori i roto na hatu manava kootou raa, na tattara tera e lavaa te tokonaki kootou ki ora raa.

²² Auu se hakalollono koi na tattara Aia raa; e meia tauhano te tautari na mee akoe ni hakarono raa. ²³ Kame akoe e hakarono koi na tattara raa, tena ki se tautari na tattara raa, tena akoe essau pera ma natama e matamata koi te tipu latou raa i roto te kalasi raa. ²⁴ Na tama naa e lavaa te mmata no kkite na ttipu laatou raa i roto te kalasi, e meia te saaita laatou e oo raa, na tama naa te saaita naa koi kussiri ma laatou e ttipu peehee. ²⁵ Emeia kame kootou e mmata hakaraoi roo te tuua hakamaoni tera e mee na tama kittonu raa, tena ku tuku na hakataakoto kootou raa i te tuua raa, ia ki se mee ma kootou ki hakallono koi, tena ki oti ku ssiri, e meia tauttari no ppena na mee taualleka raa. TeAtua e me ki hakatapu kootou e mee na mee kootou ni ppena raa.

²⁶ Kootou eisi natama e mannatu pera ma laatou nitama telotu? Kame akoe se hakamattonu i te vahi te maihu akoe raa, tena te mee akoe ma akoe he tama i te lotu raa kuseai koi, tena akoe emariu koi i akoe hokkoe. ²⁷ Hea TeAtua Tamana e maanatu ma e matahua, ia e tauareka i te vahi te lotu raa ko te mee nei: ki lollohi na tamalliki se isi na maatua raa ia ma na tautukaha hhine i na hakalono llihu laatou raa, tena ku rorohi akoe ki se haere no mmao e mee na mee sakkino i te maarama nei raa.

2

Laoi na tama hakaatoa

¹ Aku taina, kootou ni hakattina ana Jisas Krais TeAriki taatou raa, teenaa ko TeAriki eisi na mahi hai mmahira, tena kootou se mee ma kootou kihihai koi natama etauttari hea kootou ekkite ma na karemata kootou raa. ² Kame he tama hai sileni e taaro te ring e kivakiva te matarima aia, tena ki uru na hekau e sui mmaha, e haere atu i te kina kootou e kkuu raa, tena he tama e hakaalloha e uru na hekau masaessae ku haere atu hoki. ³ Tena kame kootou e hakammaha tetama e uru na hekau taualleka raa, tena ki meake tetama raa ma, "Haere no noho i te kina imuaraa," tena ku meake tetama hakaalloha raa ma, "Haere no tuu i muri, kaa sei akoe ku noho i aruna te kiripapa i te kina na vae anau nei," ⁴ tena kootou ku ssara e mee kootou ku hirihiri i te vahi kootou hokkootou i te tokorua nei, tena ki hai koi na mannatu kootou tautari na hakataakoto kootou e sakkino raa.

⁵ Aku taina ma aku soa laoi roo, hakallono! TeAtua e hirihiri na tama e hakaalloha i te maarama nei raa ki tutuu laoi i na hakattina laatou raa, ia ki nnoho i te Hakamaatua ana Aia ni tattara hakamaoni ake na tama e laoi mahi Aia raa. ⁶ Emeia kootou se hakammaha na tama hakaalloha raa! Koai na tama e hai na haeo kootou, tena ki horo kootou no hakattuu i mua na tama hakatonutonu raa? Teenaa ko na tama hai silen! ⁷ Na tama naa ko na tama tera ni tamoa haeo te inoa tauareka TeAriki kootou raa.

⁸ Kootou e me kippena na mee ettonu kame kootou e tauttari te tuaa i te Hakamaatua ana i te Vaelani tera e mmau i roto te Launiu Tapu raa ma, "Laoi alaa tama pera ma akoe elaoi akoe hokkoe." ⁹ Emeia kame kootou e hihhai koi na tama e tauttari hea kootou e kkite ma na karemata kootou raa, tena kootou e me ki hai ssara, tena te tuaa raa e huri atu pera ma kootou ku seu te tuaa raa. ¹⁰ Kame he tama e seu he tuaa hokotahi, tena te tama naa ku hai sara i te vahi na tuaa raa hakaatoa. ¹¹ Maitaname te tuaa e mee ma, "Auu se karemata kailallao," tena teeraa tuaa hoki e mee ma, "Auu setaa tama." Niaina ma akoe se karemata kairarao, e meia akoe e me ki sara ma na tuaa raa hakaatoa kame akoe e taa te tama no mate. ¹² Tattara, tena kuppna e mee kootou e me ki hakatonutonu ria te tuaa tera e hakattana taatou raa. ¹³ Maitaname TeAtua se lavaa te aroha te saaita Aia e hakatonutonu te tama seisi te aroha aia raa, e meia te manava aroha raa e hakanaaniu i aruna te hakatonutonu na tama raa.

Na hakattina ia ma hea taatou e ppena.

¹⁴ Aku taina, eisi te tauareka kame kootou etattara ma kootou eisi na hakattina, e meia hea kootou e ppena raa settonu? Kaa na hakattina kootou raa e lavaa tetokonaki kootou no ora? ¹⁵ Kame eisi na taina ia ma na kaave kootou se isi na hekau ia ma na kai kikkai. ¹⁶ Tena eisi te tauareka kame kootou e meake na tama raa ma, "TeAtua e hakatapu kootou. Nnoho laoi no kkai hakaraoi!?" Ia eisi te tauareka kame kootou selavaa tetokonaki na tamaraa ma hea laatou e hihhai i roto na ora laatou raa? ¹⁷ Kame te hakattina koi hokoia, tena seisi na mee taualleka e hakapaa ake ma te hakattina raa, tena te hakattina naa he hakattina koi e mate.

¹⁸ Emeia eisi roo te tama e me kitattara ma, "Teeraa tama eisi te hakattina, teeraa tama e me kippena namee taualleka." Tena anau e me ki meatu ma, "Huri mai ma te tama e lavaa peehee te isi te hakattina, tena kootou se hai mee e huri mai ki kite anau raa. Anau e me ki huri atu na mee ki kkite kootou te hakattina anau." ¹⁹ Kootou e hakattina pera ma e isi TeAtua hokotahi koi? Tauareka! Na tipua sakkino raa e hakattina hoki, ia e poreppore te mattaku. ²⁰ Kootou e vvare roo! Kame kootou e hakattina koi, tena se hai mee roo tauareka e ppena, tena te hakattina naa he hakattina koi e mate. ²¹ Abraham te tipuna taatou raa e hakattina TeAtua, tena ki hoki ake Aisak te tama aia raa i aruna te olta. Te saaita Abraham ni pna te mee ettonu raa, tena TeAtua ku hakataakoto pera ma tama raa etonu tahi i na karemata Aia. ²² Kootou e kkite pera ma te hakattina tama raa e hakanatahi ma na mee aia e ppena raa. Te saaita aia ni ppena na mee ettonu raa, te hakattina aia raa ku kaatoa. ²³ Tena na tattara te Launiu Tapu raa e huri mai no hakamaoni, "Abraham e hakattina TeAtua, tena TeAtua ku too te maanatu ma tama raa e tonu tahi i na karemata Aia." Tera hea Abraham e kanna ria ma he soa laoi TeAtua. ²⁴ Teenaa kootou e kkite pera ma na mee taualleka taatou e ppena raa e huri ake pera ma taatou ku ttonu ma TeAtua, ia sei ma ko na hakattina koi taatou raa.

²⁵ Rahap e mee peeraa hoki. Niaina te hine raa e hai huri, e meia aia e ppena namee ettonu hoki. Rahap etoo tokorua na tama Israel

e matamata hemuura no hakammuni i roto te hare aia raa. Ia tena te hine raa e tokonaki no hakassao tokorua raa i teeraa mateara. Tera hea te hine raa e tonu tahi i na karemata TeAtua.

²⁶ Kame te tinotama te tama ku se mamananava, tena te tama naa ku mate. Ia kame he tama e hakattina, tena ki tiaki te ppena na mee e ttonu raa, tena te hakatina te tama naa e mate hoki.

3

Lollohi hakamattonu na tattara kootou

¹ Aku taina telotu, na tama kootou e akoako raa ki se tammaki. Pera ma kootou e illoa, maatou na tama e akoako raa e me ki hakatonutonu ria e raka i aruna ma alaa tama. ² Taatou hakaatoa e ppena na mee e ssara. Emeia kame he tama se pena te mee e sara i na tattara aia, tena te tama naa e tonu tahi, ia e lavaa hoki te rorohi hakaraoi aia hokoia. ³ Taatou e ppono na mee pammee i roto na maihu na hos raa ki mee na hos raa ki tauttari taatou, tena taatou e me kilavaa te mee na hos raa ki huro na kina taatou e hihhai raa. ⁴ Kaa seai, kootou ku mannatu na vakatua hai pukei raa: niaina ma te vakatua hai pukei raa e rahi roo, e meia te matani hai mahi raa e lavaa koi te mee te vaka raa ki tere, tena te hoe paamee te vaka raa e lavaa te uru te vaka raa ki tere i te kina te ariki te vaka raa e hihai aia ki tere raa. ⁵ Essau hoki ma te arero: te arero raa e paamee, e meia te arero raa e lavaa roo te tattara ahu i na mee e llahi.

Mannatu! Te maramara paamee roo e lavaa te ttuni te pupu e rahi roo ki ura. ⁶ Tena te arero raa e ssau pera ma he ahi. Te arero raa e ssau pera ma he maarama e pii na hai sara e tuu i roto na tinotama taatou no totoa te sakkino raa i roto na ora taatou. Te arero raa e hakaura na tinotama taatou raa hakaatoa ma te maramara e hamai i te kina te ahi e vvela tahi raa. ⁷ Taatou na tama e lavaa te hakataratara na manu, tena taatou kuoti te hakataratara alaa manu takavao, na manu kai ttama, na manu lellee, na moko torotoro ia ma na ika. ⁸ Emeia se hai tama e lavaa te hakataratara te arero. Te arero raa e sakkino, ia selavaa te moe hemuu. Te arero raa e pii na mee sakkino. ⁹ Taatou e hakammaha TeAtua Tamana ma na arero taatou, tena na arero taatou raa e hai hoki na haeo alaa tama, na tama tera e pena iho tautari te tipu roo TeAtua raa. ¹⁰ Na tattara hakammaha ia ma na tattara haeo raa e hopoiho i taha ma te maihu hokotahi naa koi. ¹¹ Te vaitea laaua ma te lottai raa selavaa te koo iho hakaatoa i taha ma te hatu hokotahi. ¹² Aku taina, teni u selavaa te hua na natu; te kuru selavaa te hua na niu, tena te vai lottai selavaa te hakatike no marie.

Te atamai e hamai i aruna

¹³ Eisi na tama kootou e atamai, ia e mattonu? Tena kootou ku huri mai te hakamaoni i na ora taualleka kootou raa, na mee taualleka kootou e ppena ma te pasemmu ia ma te atamai raa. ¹⁴ Emeia kame na hatu manava kootou raa ekkere, e haeo roo, ia e mannako, tena auu se tattara ahu ki selavaa kootou te hai ssara i te vahi na tattara hakamaoni raa. ¹⁵ Te atamai naa se hamai i TeAtua i aruna; teenaa he atamai koi i te maarama nei. Te Anana Tapu se kou mai te atamai naa, Satan hokoia e kou mai te atamai naa. ¹⁶ He matakaina peehee na tama e manava kkere, ia e mannako, te kina naa selavaa te nnoho tauareka, ia e me ki isi na sakkino hakaatoa. ¹⁷ Emeia te atamai nei e hamai i TeAtua i aruna. Te mee kaamata roo i te atamai nei ko te matahua, te noho laoi, te pasemmu ia ma te laoi. Te atamai nei e pii te manava aroha, ia e huri mai na tiputipu

taualleka. Te atamai nei se isi na tiputipu sakkino ia ma ki tattara uhi-
uhi. ¹⁸ Tena te tauareka raa ko te tiputipu ni hura ake i roto te tiputipu
te noho laoi raa i na hehekau na tama e haere hakatonutonu na sara raa.

4

Na tiputipu sakkino i te maarama nei

¹ Na hakatautau ia ma na puppuhu kootou naa e o mai i hee?
Na mee naa e o mai i te hihhai kootou na mee taualleka tera e mmoe
tahi i roto na hatu manava kootou raa. ² Kootou e hihhai na mee, e meia
kootou selavaa tetoo na mee raa, tena kootou ku mannatu ma ki ta
na tama ki mmate; te hihhai kootou na mee raa e rahi roo, e meia kootou
selavaa te too na mee raa, tena kootou ku hakatautau no ppuhu. Kootou
se isi na mee kootou e hihhai, maitaname kootou se kainno ake TeAtua
ki kouatu na mee raa. ³ Ia tesaaia akoe e kainno raa, akoe selavaa
te too na mee raa, maitaname te tiputipu akoe e kainno ake raa e sara;
akoe e kainno i na mee akoe e hihhai koi ki hihia akoe ma na mee raa.
⁴ Kootou ni tama se isi na hakattina! Kootou se illoa ma te hihhai kootou
na mee i te maarama nei raa eme ki mee kootou ki nonnoho hao e ma
TeAtua? Kame akoe e hihai ki soa laoi ma te maarama nei, tena akoe e me
ki mee akoe ki nonnoho hao ma TeAtua. ⁵ Auu se mamannatu tammaki
i na tattara taatou e paupau i roto te Launiu Tapu raa:

“TeAtua e rorohi hakamaoni roo te anana Aia e tuku i roto taatou raa.”

⁶ Emeia te tauareka TeAtua e kou mai raa e rahi roo. Pera ma te Launiu
Tapu raa e tattara ma,

“TeAtua se hihai na tama e ahu,

e meia Aia e kou ake te tauareka i na tama e pasemmu raa.”

⁷ Ia tena kootou hokkootou ki hakallono TeAtua. Ui i taha ma Satan, tena
aia e me ki haere i taha ma kootou. ⁸ O mai ki tappiri kootou i TeAtua,
tena Aia e me ki hamai no taapiri kootou. Kootou na tama hai ssara raa,
kootou ki ssoro na rima kootou raa! Kootou na tama tattara uhiuhi raa,
kootou ki verevere na hatu manava kootou raa! ⁹ Kootou ki alloha, ttani,
tena ku ppari; hakatike te kkata hihhia kootou naa, tena kutanitani,
hakatike te nnoho hihhia kootou naa, tena ku nnoho se hihhia. ¹⁰ Kootou
ki pasemmu i mua TeAtua, tena Aia e me ki ssau kootou i aruna.

Auu se hai na hao alaa tama

¹¹ Aku taina, auu sevekuveku alaa tama. Kame akoe e vekeveku
no hai na hao alaa tama telotu, tena akoe e vekeveku koi no hai
na hao na tuaa raa. Kame akoe e hai na hao na tuaa raa, tena akoe
seai ma hetama e tautari na tuaa raa, e meia akoe hoki hetama e hai
na hao na tuaa raa. ¹² TeAtua ko te Tama e kou mai na tuaa raa, tena
ki hakatonutonu na tuaa raa. Aia Hokoia elavaa te tokonaki, ia elavaa
te seu. Akoe e hakatettere ma akoe koai ki hai na hao alaa tama naa?

Na tattara hakamattaku na tama hai ahu

¹³ Tesaaia nei kootou ki hakallono mai anau, na tama e tattara ma,
“Te aho nei, kaa seai taiao taatou ku huro i teeraa matakaina no nnoho
he hetau hokotahi kissee he ara kitoo taatou tammaki na sileni raa.”

¹⁴ Kootou se illoa ma na ora kootou taiao raa e me ki tipu peehee! Kootou
essau pera ma he kohu te ahi tera taatou ekkite paa saaita koi, tena
se roroa ku haere no seai raa koi. ¹⁵ Kootou e tau te tattara peenei avare:
“Kame TeAtua e hihai, taatou e me ki nnoho no ppena te mee nei, kaa seai
ku ppena te mee raa.” ¹⁶ Emeia te saaita nei kootou ku ahu, ia kootou
ku tattara ahuahu; na tattara ahuahu peenei raa e ssara.

¹⁷ Ia tena taatou e me ki ssara kame taatou se ppena na mee taualleka taatou e illoa ma taatou e tau te ppena raa.

5

Na tama hai sileni raa ki hakamattonu

¹ Tena te saaita nei, kootou na tama hai sileni raa ki hakallono mai anau! Kootou ki tanittani hakamaroa i na tapahara koi oo atu kootou raa. ² Na sileni kootou raa kuppaa, tena na hekau kootou raa ku kainaria na lollona. ³ Na gol ia ma na siliva kootou raa ku piritia, tena kootou ekkite te piritia nei e me ki huri atu no kai na tinotama kootou raa pera ma he ahi. Kootou e hakatautau na sileni ia ma na hekau kootou raa i na aho hakaotioti nei. ⁴ Kootou se kou ake na sui na tama e hehekau i roto na paupaku kootou raa. Hakallono na tamumu na tama raa! Na ttani na tama e hehekau i roto na paupaku kootou raa ku ttae i TeAtua TeAriki Hai mahi raa. ⁵ Na ora kootou i te maarama nei raa e pii roo na mee sakkino ia ma na hihhia. Kootou e mee na tinotama kootou raa no llahi ki tanattana te aho te haeo raa. ⁶ Kootou e kou ake na haeo na tama, ia e taa na tama no mmate, tena na tama raa se huri atu no puhu ma kootou.

Nnoho hakavaratoa

⁷ Aku taina telotu, nnoho hakavaratoa kittae tesaaita TeAriki e hamai raa. Kira ake, na tama e ttori na kai raa e varatoa roo te nnoho no ttari tesaaita na kai laatou e ttori raa e hhua na hua. Na tama raa e varatoa roo te ttari ki tae mai te saaita telaa ia ma na reurehu. ⁸ Kootou hoki ki varatoa. Kootou ki mannatu hai mmahi, maitaname te aho TeAriki e me ki hamai raa ku taapiri.

⁹ Aku taina, kootou kise tamumu ialaa tama kiselavaa TeAtua te hakatonutonu kootou. Te Tama hakatonutonu raa ku taapiri ki hamai, ia ku tanattana ki hakahura mai. ¹⁰ Aku taina, mannatu na profet TeAtua e tattara i te inoa TeAriki raa. Too na tama raa pera ma ni tattara hai auna tera e varatoa te nnoho ma na hakalonollihu. ¹¹ Taatou kukanna ma na tama raa ku hakatapurua, maitaname laatou ettuummau. Kootou ellono te varatoa Jop, tena kootou e illoa e hia na mee TeAtua ni kou ake tama raa i te hakaotioti. E mee TeAtua e isiroo te aroha ia ma te laoi.

¹² Aku taina, te meeroo e hakamaatua raa, auu se kou ake te hakamaoni roo kootou te saaita kootou e hihhai ki hakamoe he tattara hakamaoni. Auu se ttapa te vaelani, te maarama nei ia ma alaa mee hoki. Tapa koi peeraa, "Noo" te saaita kootou e mannatu ki mee ma noo, tena tapa koi "Seai" te saaita kootou e mannatu ma ki mee ma seai, tena kootou e me kiselavaa te nnoho i raro na mahi TeAtua ki hakatonutonu ria.

Hakattina te lotu

¹³ Eaa, e isi natama i roto kootou e hakalonollihu? Na tama naa e tau telotu. E isi na tama kootou e hihhia? Na tama naa e tau te huhua na rue ki hakammaha ake TeAtua. ¹⁴ E isi na tama kootou e lavvea? Na tama naa e tau te meake na tama hakamattua te lotu raa ki oo ake no lotu ma laatou, tena ku amuhi na tama naa ma teloo hakatapurua ite inoa TeAriki. ¹⁵ Na hakattina na tama etoo telotura e me ki mee tetama laavea raa ki tauareka; TeAriki e me ki tokonaki te tama naa ki maatara muri, tena TeAriki e me ki ssirihia na hai sara te tama naa. ¹⁶ Ia tena, kootou ki ui ake na hai sara kootou raa i alaa hakattina ana, tena ku lotu ake hoki TeAtua ma alaa hakattina ana, tena TeAtua e me ki tokonaki kootou ki taualleka muri. Na lotu na tama e taualleka raa e ivi, ia e hai mmahi roo.

¹⁷ Elaija he tama hoki peenei ma taatou nei. Aia elotu haimahiroo ma kiselavaa hereurehu elleku, tena sehaireurehu nilleku iroto te henua naa etoru na hetau ia ma eono na marama. ¹⁸ Tena kioti aia kulotu hakaraoi, tena te reurehu raa kunniniho itaha ma te vaelani no hakamaariki na kai i te maarama nei raa.

¹⁹ Aku taina, kame ni tama kootou e oo no mmao i taha ma te hakamaoni TeAtua raa, tena teeraa tama ku kou mai hakaraoi na tama naa ki tappiri, ²⁰ tena kootou kimannatu te mee nei: te tama e hakatike te tama haisara raa itaha ma na tiputipu sakkino tetama naa, etokonaki te anana te tama hai sara naa ki se mate, tena te tama naa e me ki ssorohia no matahua i taha ma na haisara aia raa hakaatoa.

1 Pita

Te launiu kaamata Pita e taataa

Na hakataakoto hakamattua i roto te launiu nei:

Na tattara kaamata 1.1—1.4

Te ora na hakattina ana 1.5—2.25

Na tamalliki TeAtua ia ma na tamalliki Satan 3.1—3.22

Te hakamaoni ia ma na mee e ssara 4.1—4.6

Na tiputipu te laoi 4.7—4.12

Na mahi telaoi 5.1—5.13

¹ Anau Pita, anau he aposol Jisas Krai.

Anau e taataa atu i na tama TeAtua ni hirihiri e nnoho maseuseu pera ma ni manusi i roto na henua Pontus, Galesia, Kapadosia, Esia ia ma Bitinia raa. ² Kootou e hirihiri ria ki tauttari te hakataakoto TeAtua Tamana, tena TeAnana Tapu Aia raa e mee kootou no tapu ki tauttari kootou iaa Jisas Krai, tena ku ssorohia kootou ki matahua ma te toto Aia raa.

Na mahi TeAtua ia ma te laoi Aia ki nnoho tahi ma kootou.

Te ora hakamaaoni e moe ma taatou i te vaelani

³ Taatou ki hakammaha TeAtua te Tamana Jisas Krai TeAriki taatou raa! Maitaname te manava aroha Tama raa erahi roo, tena Aia ki hakaora muri Jisas Krai itaha ma te mate kikou mai taatou te ora vahao nei. Te mee nei ehakahihia manava roo itaatou ki nnoho no hakattari te ora vahao nei raa, ⁴ tena taatou kukkiri tahi koi i mua ki too na hoki e llahi TeAtua e tukutuku ma na tama Aia raa. Tama raa e tukutuku na hoki raa i te vaelani, i te kina na mee raa se lavaa te ppara no haeo, ia se lavaa te huro no llano. ⁵ Na hoki raa ni hoki kootou na tama tera TeAtua erorohi ma na mahi Aia raa, e mee na hakattina kootou e isi ma ki too te ora hakamaoni tera ku tanattana ki hakari atu kootou i te aho hakaoti raa.

⁶ Kootou ki hihhia i te mee nei, niaina ma e tau roo kootou te alloha he paa saaita koi e mee na hakalono llihu hakaatoa kootou nittiri raa.

⁷ Te hakataakoto na hakalono llihu raa e mee ma ki huri atu ki mmata ma na hakattina kootou raa e hakamaoni. Ia na gol raa hoki e lavaa te seu ria, te ahi raa e hahaaite na mee raa hoki, essau pera ma na hakattina kootou e mmaha roo i aruna na gol raa e me ki hahaaite ria hoki ki mmata ma kootou e lavaa tetu mmau. Tena kootou e me ki too te hakammaha ia ma te tauareka, tena kussau kootou i aruna i te aho Jisas Krai e me ki hamai raa. ⁸ Kootou elaoi Tama raa, niaina ma kootou nisekkite Tama raa, tena kootou e hakattina Tama raa, niaina ma kootou sekkite Tama raa te saaita nei. Ia tena kootou ki hihhia ma te hihia erahi roo tera taatou se illoa ma taatou ki tattara peehee, ⁹ maitaname na anana kootou raa ku too te ora hakamaoni tera e moe i roto na hakattina kootou i TeAtua raa.

¹⁰ Na profet i mua raa ni tattara mai i te hoki tauareka ki tokonaki taatou ki ora tera TeAtua ni kou iho raa, tena ki sесеe ma ki lave laatou te tahito te tattara nei. ¹¹ Na tama raa e hahaivi ma ki illoa ma teehee te saaita te ora hakamaoni raa e me ki tae mai, ia e me ki kapihi mai peehee. Teenei ko te saaita TeAnana Krai e taakoto i roto na tama raa e tattara mai i te vahi na hakalono llihu tera Krai e me ki ttiri raa, tena ki oti Aia ku hamai ma na mahi Aia. ¹² TeAtua e hakari ake na profet raa pera ma na hehekau laatou raa se lavaa te tokonaki laatou, e me ia na hehekau raa e me ki tokonaki kootou pera ma na tama raa ni tattara i te vahi na mee kootou nillono

na tama ni oo atu ma na tattara raa, no tattara atu i te Rono Tauareka raa i na mahi TeAnana Tapu e hamai i te vaelani raa. Na mee nei ni mee hoki na ensel raa e hihhai ki illoa.

Te ora e tapu

¹³ Ia tena kootou kitanattana na hakataakoto kootou raa ki hehekau. Tanattana, tena ku hakamoe tahi na hakataakoto kootou i na hoki tera kootou e me ki too tesaaita Krai e hakahura mai raa. ¹⁴ Tauttari tahi TeAtua, tena auu setiaki na mee kootou e hihhai mahi tesaaita kootou ni se ki atamai raa. ¹⁵ Emeia ppena tahi na mee e ttapu essau pera ma TeAtua, te Tama ni kanna kootou raa e tapu. ¹⁶ Te Launiu Tapu raa e tattara ma,

“Kootou ki ttapu, maitaname Anau e tapu.”

¹⁷ Kootou e kanna TeAtua ma Tamana tesaaita kootou elotu ake Aia, te Tama tera e hakatonutonu na tama hakaatoa tautari te ora te tama i te hakatonutonu hokotahi koi; ia tena hakammaha Tama raa tesaaita kootou koi nnoho i te maarama nei. ¹⁸ Maitaname kootou e illoa hea ni tau i kootou nottana itaha ma na tiputipu sakkino na tipuna taatou i mua raa ni tatao hi mai raa. Teena seai ma he mee e lavaa te haeo pera ma na gol ia ma na siliva; ¹⁹ teena ko te toto Krai e sui mmaha raa. Krai e ssau pera ma he punua sipsip e rahi tauareka se hai saanuku. ²⁰ TeAtua e hirihiri Tama raa i mua Aia ni pena iho te maarama nei, tena Aia e me ki hakahura mai i na aho hakaotioti nei ki tokonaki kootou. ²¹ Tama raa e tokonaki kootou ki hakattina TeAtua. Tama raa e hakamahike Jisas i taha ma te mate, tena ki kou ake na mahi hai mmahi Tama raa; ia tena na hakattina ia ma na hakataakoto kootou raa ki mmoe koi i TeAtua.

²² E mee tesaaita nei kootou ku tauttari te hakamaoni raa, tena na ora kootou raa ku matahua, tena kootou ku isi te laoi hakamaoni i alaa hakattina ana, ia tena laoi hakamaoni alaa tama ma na hatumanava kootou.

²³ Maitaname natattara TeAtua e ora tera e mmoe tahi raa e hakatike kootou no mee pera ma ni tamalliki tera na maatua laatou raa e ora tahi, ia seai ma na maatua kummate raa. ²⁴ Pera ma te Launiu Tapu raa e tattara mai ma,

“Na tama hakaatoa e ssau pera ma na veve, tena na mee taualleka hakaatoa laatou raa e ssau pera ma nikaute e hhomo huri.

Na veve raa e mmate,

tena na kaute raa ku maoha i raro,

²⁵ e meia na tattara TeAtua raa e mmoe tahi se isi te hakaoti.”

Teenei ko na tattara te Rono Tauareka tera alaa tama ni takutaku atu kootou raa.

2

Na tama hakamaoni TeAtua

¹ Ia tena hakattana itaha ma na mee hakaatoa e sakkino raa, tiaki te tattara malliu, ia se tattara uhiuhi, ia se manava kkere, ia se pehipehi na tattara haeo. ² Mee pera ma kootou ni tamalliki vahao nei tera e hiunu tahi na vaiuu matahua TeAnana raa, maitaname kootou kaa unu na vaiuu raa, kootou e me ki hhomo vave, ia e me ki too te ora hakamaoni.

³ Pera ma te Launiu Tapu raa e tattara ma, “Kootou kukkite hokkootou te laoi hakamaoni TeAriki.”

⁴ Oo mai i TeAriki, te Tama e ora tera na tama e hakahekeheke ma he tama vare raa, emeia TeAtua ni hirihiri Tama raa ki hakanaaniu.

⁵ Oo mai pera ma ni tama e ora, tena ku hoki ake kootou hokkootou

ki tokonaki no hakatuutuu te Hare Tapu TeAnana Tapu raa i te kina kootou e me ki hehekau pera ma ni maatua e ttapu no hoki ake ma na mahi Jisas Krai na hoki e ttapu, ia e matahua raa iaa TeAtua. ⁶ Maitaname te Launiu Tapu raa e tattara ma,

“Anau e hirihiri te hatu e sui mmaha roo, tena Anau e me ki hakatuu te hatu raa pera ma he pou roto Saion; tena te tama e hakatina te Tama raa e me ki se lavaa roo te napa.”

⁷ Te hatu nei e sui mmaha roo i na karemata kootou na tama e hakattina raa; ia seai ma na tama se hakattina raa:

“Te hatu na tama hakatuutuu hare raa ni hakahekeheke ma e haeo raa ko te hatu e hakanaaniu roo i aruna na hatu hakaatoa.”

⁸ Tena teeraa kina i roto te Launiu Tapu e tattara ma, “Teenei ko te hatu e me ki mee na tama ki hinahhina; te hatu tera e me ki mee na tama ki hhina no paku i raro.”

Na tama raa e me ki hhina, maitaname laotou se hakattina na tattara e ttapu tera TeAtua e hihai ma laotou ki ppena raa.

⁹ Emeia kootou ko te kanohenua TeAtua ni hirihiri, ia ni maatua te Tuku, ia te kanohenua e tapu, ia na tama TeAtua ettino ia ma na tama TeAtua ni hirihiri ki takutaku na mee taualleka TeAtua e ppena raa. Tena Tama raa ni kanna kootou ki oo mai i taha ma te pouri raa, tena ku oo no nnoho i roto te maahina tauareka Aia raa. ¹⁰ E isi te saaita hokotahi kootou ni nnoho pera ma kootou seai ma ni tama TeAtua, e meia te saaita nei kootou ku mee pera ma ni tama Aia, ia e isi te vahao hokotahi kootou ni se illoa te laoi TeAtua raa, e meia te saaita nei kootou ku too te manava aroha Tama raa.

Na tama hehekau TeAtua

¹¹ Aku taina, taatou nitama e mee pera ma nitama alaa henua, ia ni manusiri i roto te maarama nei! Auu se tauttari hea te tinotama raa e hihai, maitaname hea te tinotama raa e hihai raa e hakataukaa ma te anana. ¹² Na tiputipu kootou i na kina na tama e nnoho pouri raa ki taualleka roo, e mee te saaita na tama raa e hai atu kootou ma ni tama sakkino raa, na tama raa e me ki illoa hokolaotou na mee taualleka kootou ni ppena raa, tena laotou e me ki hakammaha TeAtua i te Aho Tama raa e hamai raa.

¹³ I te vahai ki hakammaha TeAriki, kootou ki hakallono na tama tera e hakamattua i roto te maarama nei raa: te tuku hakamaatua i Rom tera e hakamaatua raa, ¹⁴ tena na pare tuku aia ni hirihiri ki kou ake na hakalono llihu na tama e ppena na mee haeo raa, tena ku hakammaha na tama taualleka raa. ¹⁵ Maitaname TeAtua e hihai ma kootou ki hakaoti na tattara na tama se atamai e tattara i kootou raa, tena ku hakaoti na tattara nei i na tiputipu taualleka kootou e ppena raa. ¹⁶ Nnoho pera ma nitama ettana, ia auu se mee ma kootou ettana ki ppena na mee sakkino, e meia nnoho pera ma ni tama hehekau TeAtua. ¹⁷ Hakammaha na tama hakaatoa, ia laoi alaa hakattina ana, ia hakammaha TeAtua, tena ku hakammaha te tuku hakamaatua i Rom raa.

Na tattara na hakalono llihu Krai

¹⁸ Kootou na tama hehekau, hakallono na tama hakamattua kootou raa, tena ku hakammaha na tama raa, ia se mee ma kootou ki hakammaha koi na tama hakamattua e taualleka ia ma na tama pasemmu raa, e meia hakammaha hoki na tama hakamattua haeo raa. ¹⁹ Te mee nei TeAtua e me ki hakatapu kootou kame kootou e hakavaratoa i te llihu na hakalono llihu se tau te ttae atu raa, e mee te hihai kootou ki tauttari TeAtua raa. ²⁰ Kaa he tauareka peehee kootou e me ki too te saaita kootou e taia ia e mee na mee essara kootou ni ppena raa? Emeia kame kootou e varatoa

te nnoho ma na hakalono llihu tesaaita kootou e ppena namee ettonu, tena TeAtua e me ki hakatapu kootou. ²¹ Teenei te hakataakoto TeAtua ni kanna kootou raa e mee Krai ni hakalono llihu ma kootou, tena ki mee kootou pera ma heata na tama e me kimatamata, tena kootou e me ki tauttari na tapuvae Aia. ²² Tama raa se isi na hai sara e ppena, ia se isi te tama e rono ma Tama raa e isi na tattara malli ni hhopo ite maihu Aia. ²³ Tesaaita na tama raa e haru na haeo Aia, Tama raa selavaa te haru muri na haeo na tama raa; te saaita Aia ni hakalono llihu, Tama raa se hakamataku ake na tama raa, e meia te hakataakoto Aia e moe tahi koi i TeAtua te Tama e tonu roo i te hakatonu tonu raa. ²⁴ Krai Hokoia e amo na hai sara taatou raa i roto te tinotama Aia raa no mate i aruna te kros ma ki taa mate na tiputipu sakkino taatou raa ki nnoho taatou na ora ettonu. Na saanuku Aia raa e tokonaki kootou na tama lavvea raa no taualleka. ²⁵ Kootou ni ssau pera ma ni sipsip ellano, e meia te saaita nei kootou ku vakkai muri no tauttari te Tama e rorohi na anana kootou raa.

3

Na h hine ia ma na taanata hai avvana

¹ Ia essau hoki, kootou na h hine hai avana raa ki hakallono na taanata kootou raa, maitaname kame ni taanata se hakattina na tattara TeAtua raa, tena hea kootou e me ki ppena raa e me ki tokonaki na taanata raa ki hakattina. Kootou selavaa hoki temee ni tattara, ² maitaname na tama raa e me ki k kite pera na ora kootou raa e ttonu, ia e hakamaoni. ³ Kootou setau te hakahaka na tinotama kootou raa ki tiputipu laoi; na mee pera ma ki ssiri hakaraoi na rouru kootou raa ia ma na mee ki vakiva kootou e hakamaumau raa ia ma na hekau kootou e ururu raa. ⁴ Emeia te hakamaoni i roto kootou raa e tau roo te huri ake na tiputipu laoi na tinotama kootou raa, te tiputipu laoi ia ma te laumarie se isi te hakaoti, teenaa ko na mee roo TeAtua e hakammaha hai mahi raa. ⁵ Na tiputipu na h hine e ttau i mua raa e taualleka hoki. Na tama raa e hakamoe tahi na hakataakoto laatou raa i TeAtua, ia e hakallono na taanata laatou raa. ⁶ Sara e mee pera hoki; tama raa e hakarono roo Abraham, tena ki kanna tama raa ma hetama hakamaatua aia. Kootou e me kimee pera ma ni tamalliki h hine aia kame kootou se mattaku i na mee hakaatoa, tena ku ppena na mee e ttonu.

⁷ Kootou na taanata hai avana raa ki mee peeraa hoki, kootou ki nnoho ma na h hine kootou raa ma na hakataakoto taualleka pera ma na h hine raa se ivi pera ma na taanata. Hakammaha roo hakaraoi na tama raa, maitaname na tama raa e me ki hakapaa ma kootou notoo na hoki TeAtua i te vah i te ora raa. Kootou ki ppena na mee nei ki se hai mee sakkino e ppu i vaa mua na lotu kootou raa.

Na hakalono llihu na tama e ppena na mee e ttonu

⁸ Ki hakaotiti: kootou hakaatoa ki isi na tiputipu ia ma na hakataakoto e hakanatahi; laoi te tama ma te tama, tena ku hai taina laoi, tena ku nnoho hakaraoi kootou hokkotou. ⁹ Auu se sui muri ake te haeo teeraa tama e ppena i akoe raa, ia auu se tuku te haeo teeraa tama e tuku i akoe raa, e meia sui muri ake te haeo na tama e ppena i akoe raa ma te tauareka, maitaname TeAtua ni tattara hakamaoni atu ma Aia e me ki kou atu te tauareka te saaita Aia ni kanna kootou raa. ¹⁰ Essau pera ma te Launiu Tapu raa e tattara ma, "Kame kootou e hihhai ki nnoho te ora tauareka, tena kootou ki hihhai hoki ki k kite te tauareka, tena kootou ki hakaoti te tattara haeo,

ia hakaoti hoki te tattara malliu.

¹¹ Kootou ki ttike i taha ma na mee sakkino raa, tena ku ppena na mee taualleka; kootou ki hai na mahi kootou ki too te noho laoi.

¹² Maitaname TeAriki e rorohi laoi na tama ettonu raa, tena e hakarono hoki na lotu na tama raa; e meia Aia eme ki sekkira ake na lotu na tama e ppena na mee sakkino raa.”

¹³ Koai tetama e me kimee hakahaeo kootou te saaita kootou e hihhai kippena na mee taualleka? ¹⁴ Ia niaina kame kootou e hakalono lihu emee kootou e ppena na mee ettonu, tena kootou ki hihhia! Auu se mattaku hetama peehee, ia auu se mamannatu tammaki. ¹⁵ Emeia lotu ake Krai i roto na hatumanava kootou, tena ku hakammaha Aia pera ma ko TeAriki. Kootou ki tanattana tahi, ia ki sui muri ake na vahiri na tama e vahiri atu kootou ma ki hakari ake na hakataakoto hakaatoa kootou e isi i roto kootou ma ki nohottari kootou hea koi hamai raa, ¹⁶ e meia kootou ki hakammaha na tama raa no tattara hakataureka ake. Tallaki na kapuroro kootou raa ki matahua e mee te saaita kootou e me ki haru haeo ria, tena na tama e tattara hakasakkino na mee taualleka kootou na tama e tauttari Krai raa e ppena raa ku nnapa hokolaatou i na mee laatou nippehi raa. ¹⁷ Emeia kame teenaa he hihai TeAtua ma kootou ki hakalono lihu, tena kootou kippena koi na mee taualleka, ia se ppena na mee haeo. ¹⁸ Maitaname Krai ni mate te vahao hokotahi koi ma na haisara taatou hakaatoa. Aia e tauareka roo no tokonaki na tama hai ssara raa ma ki hakataki ake kootou iaa TeAtua. Te tinotama Aia raa e taia ria no mate, e meia Aia e hakaora ria i te vahi te anana, ¹⁹ tena i na mahi TeAnana Tapu, Krai e haere no takutaku ake na anana tera e nnoho i te kina te mate raa. ²⁰ Teenei ko na anana na tama tera se hihhai ki tauttari TeAtua te saaita Aia ni noho no hakattari hakaraoi te saaita Noa ni penapena te vaka aia raa. Na tama i roto te vaka raa e moisi koi, teeraa e varu koi na tama, ia na tama raa hakaatoa se hai tama ni mate i te tai uu raa, ²¹ tena te tai uu raa e huri mai te tiputipu te hakoukou tapu tera e tokonaki tammaki na tama te saaita nei raa ki ora. Te mee nei e kee ma te ssoro akoe na kkere te tinotama akoe raa, e meia te mee nei e hamai te hakataakoto tauareka TeAtua ni hakamoe mai raa. Na mahi te ora muri Jisas Krai raa e tokonaki akoe ki ora. ²² Jisas Krai ni haere i te vaelani no noho i te vahi laua TeAtua, Tama raa ku hakamaatua i aruna na ensel ia ma na tama hakamattua i te vaelani ia ma na mahi hakaatoa.

4

Na ora vahao nei

¹ E mee Krai e hakalono lihu i te tinotama Aia, tena kootou hoki ki hahi i hokkootou ki ivi, tautari te hakataakoto Aia ni isi raa; maitaname te tama e hakalono lihu ma te tinotama aia raa ku se hukui ma na hai sara. ² Tena kaamata te saaita nei, kootou ki tiaki TeAtua kippena hea Aia e hihai i roto na ora kootou i te maarama nei raa, ia auu se tiaki na mee tera te tinotama raa e hihai raa ki hakattaki kootou. ³ Kootou na saaita tammaki kullaka raa e ppena hea na tama e nnoho pouri raa e hihhai kippena raa. Kootou e nnoho na ora haeo ma na hhine, ia kootou e hihhai roo kippena na tiputipu se ttonu, kootou e hihhai ki unu tahi, kootou e hihhai ki hukui i roto na tahao sakkino, tena kootou e hihhai ki oo i na kai e llahi na tama e unu raa, tena kootou e hihhai ki hakamarumarua na hatu tipua haeo raa. ⁴ Tena te saaita nei na tama e nnoho pouri raa ku mahharo e mee kootou kuse hukui ma laatou ina ora haeo kootou ni nnoho mai imua raa,

tena na tama raa ku haru na haeo kootou. ⁵ Emeia na tama raa e me ki hakariake natiputipu laatou hokolaatou raa iaa TeAtua. Tama raa ku tanattana ki hakatonutonu na tama e ora ia ma na tama ku mmate raa. ⁶ Tera hea na tama raa nitakutaku hoki te Rono Tauareka raa i na tama ku mate raa; teena ko na tama na tiputipu laatou e isi i te maarama nei raa ku oti te hakatonutonu ria, e ssau ko'i pera ma na tama hakaatoa. Te Rono Tauareka raa nitakutaku ria ake i te kautana na tama ku mmate raa ma ki tokonakiri na anana na tama raa ki nnoho pera ma TeAtua e ora raa.

Lollohi hakatauareka na hoki TeAtua raa

⁷ Te hakaotioti na mee hakaatoa ku taapiri. Kootou ki se manava haeo, tena kutanattana tahi, ia kootou kilavaa hoki telotu. ⁸ Te mee hakaamaatua roo iaruna na mee hakaatoa, kootou kilaoi hakamaoni roo alaa tama, maitaname telaoi raa e uhi tammaki na hai sara. ⁹ Tallaki na totoka kootou raa ki tokonaki alaa tama, tena auu se tamumu. ¹⁰ Kootou hakaatoa ki mee pera ma ni tama e lollohi hakatauareka na hoki TeAtua raa, tena kootou e tau tetokonaki ki taualleka alaa tama ma na hoki taualleka TeAtua e kou atu raa. ¹¹ Na tama e takutaku raa e tau te takutaku na tattara TeAtua raa; na tama e hehekau raa e tau te hehekau ma na mahi TeAtua ni kou ake laatou i na mahi Jisas Krai i roto na mee nei hakaatoa raa; taa-tou e me ki hakammaha ake i TeAtua, te Tama tera e ttino na mee taualleka ia ma na mahi hai mmahi na vahao hakaatoa raa. Amen.

Hakalono llihu pera ma ni tama te lotu

¹² Aku soa laoi roo, auu se oho i na hakalono llihu haeo e me ki hahaaite kootou peeraa ma na mee ni kapihi atu kootou raa ni mee kootou no se kkite i mua raa. ¹³ Ia tena kootou ki hihhia, maitaname kootou ku too hoki na hakalono llihu Krai raa, tena kootou e me ki hihhia roo te saaita kootou ekkite na mahi Aia raa. ¹⁴ Kootou na tama tera e haru haeo ria raa ki hihhia, maitaname kootou ni tama tauttari Krai: te mee nei e huri mai pera ma TeAnana hai mahi raa ko TeAnana Tapu TeAtua tera e moe i roto kootou raa. ¹⁵ Kootou kiseai ma ni taa tama, ia ni tama e kailallao, ia ni tama e tahhao haeo ia ma ni tama etuu honihoni i na sara alaa tama ki se lavaa kootou te too na hakalono llihu i na mee nei. ¹⁶ Emeia, kame kootou e hakalono llihu e mee kootou ni tama e tauttari Krai, tena kootou ki se nnapa, e meia kootou ki hakammaha TeAtua e mee te inoa Krai raa ku mmau i roto kootou.

¹⁷ Te saaita nei ku tae mai ki kaamata te hakatonutonu, tena na tamalliki TeAtua raa ko na tama kaamata eme ki hakatonutonu ria. Kame te hakatonutonu nei e kaamata itaatou, tena kaa na tama se hakattina te Rono Tauareka TeAtua raa e me ki hakalono llihu roo peehee? ¹⁸ Pera ma te Launiu Tapu raa e tattara ma, "Na tama taualleka raa e me kittiri na tapahara i mua laatou e too te ora e ora tahi;

kaa he mee peehee e me ki kapihi ake i na tama hai ssara raa?"

¹⁹ Ia tena na tama tera e hakalono llihu e mee TeAtua e hihai ma laatou ki hakalono llihu raa e tau te hakattina hakamaoni i te Tama ni pena mai laatou raa, e mee na mee taualleka laatou ni ppena raa, maitaname TeAtua e maanatu tahi na tattara Aia ni hakamoe raa.

5

Na hakattina ana TeAtua

¹ Anau hokonnau he tama hakamaatua, tena anau e kainno atu na tama hakamattua i na hare lotu kootou raa. Anau e kite karemata roo

na hakalonollihu Krairaa, tena anau e me ki too hoki na mahi Aia e me ki hakari mai raa. Anau e kainno atu i kootou ² ki lollohi hakaraoi na hakattina ana TeAtua e kou atu kootou raa, tena kootou ki kanauhie te lollohi na tama raa pera ma TeAtua e hihai raa, ia auu se kkarro. Ppena na hehekau kootou raa, tena auu se mannatu te sui, e meia kootou ki hihai hakamaoni ki tokonaki. ³ Auu se hahaivi ma ki mee pera ma he tama hakamaatua na tama kootou e lollohi raa, e meia kootou ki huri ake na tiputipu ki tauttari na tama raa. ⁴ Tena te saaita te Tama Rorohi Hakamaatua raa e hamai raa, kootou e me ki too na hau hakananniu se lavaa te mmae raa.

⁵ Ia essau peeraa hoki, kootou na tautama vahao nei raa e tau te hakallono na tama mattua raa. Tena kootou hakaatoa ki too na tiputipu te pasemmu ki tokonaki alaa tama; e mee te Launiu Tapu raa e tattara ma, "TeAtua se hihai na tama hai ahu, e meia Aia e hihai na tama e pasemmu."

⁶ Tena kootou kinnoho pasemmu iraro na mahi TeAtua, tena Aia e me ki ssau kootou i aruna te saaita Aia e maanatu ma ku tonu raa. ⁷ Tiaki atu na hakataakoto e mmaha kootou e isiri raa i TeAtua, maitaname Tama raa e rorohi kootou.

⁸ Kootou ki tanattana, tena ku hakamattonu! Satan, te tama e hakataukaa ma kootou raa e hahaere hakatike na kina hakaatoa pera ma helaion no sесеe ki oho atu no kai he tama. ⁹ Tuu mmau i na hakattina kootou raa, tena kootou se lavaa te hakallono te tama naa, maitaname kootou e illoa pera ma na hakattina ana i roto te maarama nei raa e ttiri na hakalonollihu peenei hoki.

¹⁰ Ia imuri kootou e me ki hakalonollihu paasaita koi, tena TeAtua te Tama na mee hakaatoa e taualleka raa e me ki kanna atu kootou ki oo ake no hukui hakaatoa ma Krairaa i roto na mahi Aia tera se isi te hakaoti raa. Krairaa Hokoia e me ki mee kootou ki ttuu mmau, ia ki ivi, tena kootou e me ki se lavaa te naue. ¹¹ TeAtua ki hakamaatua na vahao hakaatoa! Amen.

Na tattara hakaoti

¹² Sailas, te tama anau e kanna ma he tama hakamaoni te lotu raa e tokonaki anau ki taataa atu te launiu e popoto nei. Anau e hihai ki tattara hakapurupuru atu i kootou, tena kutattara atu te iroa anau pera ma na mahi TeAtua raa e hakamaoni. Tena kootou ki ttuu mmau i roto na mahi raa.

¹³ Te hakahoa hoki te lotu naa e tuu i Babilon tera TeAtua ni hirihiri raa e kou atu na tattara hihia laotou raa i kootou, tena Mak hoki te tama ku mee pera ma he tama ana raa e kou atu hoki na tattara hihia aia.

¹⁴ Haere lulluu na rima kootou ma alaa hakattina ana ma te laoi TeAtua. Te noho laoi ki nnoho ma kootou hakaatoa na tama e hukui ma Krairaa.

2 Pita

Te launiu hakarua Pita e taataa

Na hakataakoto hakamattua i roto te launiu nei:

Na tattara kaamata 1.1—1.2

Tiputipu taualleka na hakattina ana 1.3—1.11

Te taku Pita 1.1—1.21

Na tama seai ma ni tama hakamaoni e akoako 2.1—2.22

Te hamai hakaoti Krai 3.1—3.10

Na tattara hakaoti 3.11—3.18

¹ Anau Saimon Pita, anau he tama hehekau, ia he aposol Jisas Krai.

Anau e taataa atu i kootou na tama ettonu tahi tera ni too na hakattina hai mmahi peenei ma na hakattina maatou nei ina mahi TeAtua ia ma taatou Tokonaki Jisas Krai raa.

² Na illoa kootou i TeAtua ia ma Jisas TeAriki taatouraa kikou atu te tauareka ia ma te noho laoi se isi te hakaoti.

Te kanna ia ma te hirihiri TeAtua

³ Na mahi hai mmahi TeAtua raa e kou mai taatou namee hakaatoa taatou e hihai raa, ma kilavaa taatou tennoho na ora telotu hakamaoni i te atamai taatou i te Tama tera ni kanna taatou ki nnoho i roto na mahi ia ma na tiputipu taualleka Aiaraa. ⁴ Teenei hea Tama raa ni kou mai na hoki e llahi, ia e sui mmaha tera Aia ni tattara mai i mua raa. Tena na hoki nei e lavaa te tokonaki kootou ki hakassao itaha ma na tiputipu haeo i te maarama nei raa, tena ku oo mai ki nnoho i roto na mahi hai mmahi TeAtua raa.

⁵ Iroto te hakataakoto nei kootou ki hai na mahi kootou kitoo te tauareka raa iroto na hakattina kootou, tena na taualleka kootouraa e me ki kou atu te iroa, ⁶ tena na illoa kootouraa e me ki kou atu te noho hakavaratoa, tena te nnoho hakavaratoa raa e me ki kou atu te pasemmu, tena te pasemmu raa e me ki kou atu na tiputipu taualleka hakaatoa, ⁷ tena na tiputipu taualleka raa e me ki kou atu te hakamaoni na tiputipu te lotu, tena na tiputipu telotu raa e me ki kou atu te laoi. ⁸ Teenei na tiputipu kootou e tau te isi, ia kame kootou e isi hakamaoni na tiputipu nei, tena na tiputipu nei e me kimee kootou kimataora, ia ki hakanuu na illoa kootou ia Jisas Krai TeAriki taatouraa. ⁹ Emeia kame kootou seisi na tiputipu taualleka nei iroto kootou, tena kootou e me ki ssau pera ma na tama selavaa te kkite i mmao raa, tena kootou selavaa te kkite, ia e me ki siri ma kootou kuoti tessorohia no matahua itaha ma na haisara kootou i mua raa.

¹⁰ Ia tena aku taina, kootou ki hai na mahi kootou kimee te kanna ia ma te hirihiri Aiaraa ki haimahi iroto kootou; kame kootou etoo te hakataakoto nei, tena kootou selavaa te tiaki na hakattina kootou raa.

¹¹ Kame kootou e tauttari, tena kootou e me ki isi na mahi roo hakaatoa ki uru i te Hakamaatua ana TeAriki ia ma te Tokonaki taatou Jisas Krai raa.

¹² Ia tena anau e me ki hakailloa atu kootou ina mee nei, niaina ma kootou ku oti te illoa na mee nei, tena kootou ki ttuu mau roo i te hakamaoni kootou ni too raa. ¹³ Anau e hakataakoto ma etonu anau ki tataraki na kapuroo kootou raa ma na tiputipu nei te saaita nei anau koi ora.

¹⁴ Anau e iroa pera ma seroroa anau kumate, e ssau pera ma TeAriki Jisas Krai ni tattara hakamatahua mai anau raa. ¹⁵ Tena anau e me ki hai

na mahi anau kisesee he ara ki tokonaki kootou ki mannatu na mee nei na vahao hakaatoa te saaita anau ku mate raa.

Krais e hakamaahina na ora taatou

¹⁶ Maatou semee ma etuunaki natattara na tama e hatuhatu raa ki hakailloa ake na tama i te vakkai mai muri ia ma na mahi TeAriki taatou Jisas Krais raa. Maatou ekkite roo ma nakaremata maatou na mahi Tama raa. ¹⁷ Maatou ennoho itekina raa te saaita TeAtua Tamana nikou ake te hakammaha ia ma na mahi Tama raa, te saaita te reo ite Maahina ite Kina Hakanaani raa ni tattara iho ma, "Teenei ko te Tamariki hakamaoni Anau, tena Anau e hihia roo i Aia." ¹⁸ Maatou hokomaatou ellono te reo raa e tattara iho i te vaelani te saaita maatou ni nnoho ma Tama raa i aruna te mouna e tapu raa.

¹⁹ Ia tena maatou e illoa hakamaoni natattara na profet raa ni tattara mai raa. Kootou e me kittonu hakamaoni kame kootou e tauttari natattara raa, maitaname natattara raa e ssau pera ma he ahi e hakamaahina i te kina e pouri raa ki tae te saaita te ata raa ku haere ake, tena tetapao raa e me ki hakamaahina i roto na hatu manava kootou.

²⁰ Tena i aruna na mee hakaatoa, kootou ki mannatu pera ma se hai tama maatou e lavaa te hakamaarama atu na tattara i roto te Launiu Tapu.

²¹ Maitaname se hai tama e tattara natattara TeAtua raa ina hakataakoto koi te tama, e me ia TeAnana Tapu e hakattaki na tama naa ki tattara na tattara e oo mai TeAtua raa.

2

Na tama seai ma ni tama akoako hakamaoni

¹ Na profet malliu raa ni hakahhura iho imua i roto na kanohenua, ia e ssau hoki ma te saaita nei, na tama seai ma nitama hakamaoni ki akoako raa e me ki hakahhura mai i roto kootou. Na tama naa e me ki tattara atu na tattara malliu ki mee na ora na tama ki haero, na tattara i te hakamarumaru se hakamaoni raa e me ki mee kootou ki se hakattina i te Tama Hakamaatua tera nitaau i laotou i taha ma na haisara raa, tena na tama naa e me ki mee laotou hokolaatou ki hakateki no haero. ² Ia tena tammaki na tama e me ki tauttari na tiputipu sakkino na tama raa; maitaname hea na tama raa e ppena raa e me ki mee alaa tama ki tattara haero i na tiputipu te hakamaoni.

³ Na tama seai ma nitama hakamaoni e akoako raa e mannako, tena laotou e me ki too na sileni i na tattara malliu laotou e hatuhatu raa. Emeia te saaita nei ku roroa, tena te Tama e me ki hakatonutonu na tama raa ku tanattana, ia te Tama e me ki kou ake te haero na tama raa ku maahuru mai!

⁴ TeAtua se hakasao na ensel e haisara raa, e me ia Aia e me kiletu na tama raa i te kina te ahi raa, tena na tama naa e me ki nnoho karapusi i te kina e pouri raa no hakattari te Aho te Hakatonutonu raa. ⁵ TeAtua se hakasao te maarama i mua raa, e me ia Aia e kou ake te tai uu kiloohia te maarama na tama se illoa TeAtua raa; na tama koi Aia e tokonaki raa ko Noa, te tama e takutaku na tiputipu e ttonu raa ia ma tokohitu alaa tama. ⁶ TeAtua e kou ake na hakalono lihu i na matakaina Sodom laua ma Gomora. Tama raa ettuni na matakaina raa ma te ahi, tena erua na matakaina raa e me ki huri mai ki kkite na tama se hakattina i TeAtua raa hea e me ki kapihi ake i laotou raa. ⁷ TeAtua e hakasao Lot, he tama e tonu, tena tama raa e kkaroo na tiputipu sakkino na tama se hihhai ki tauttari na tuua raa. ⁸ Lot he tama tauareka e noho na tama sakkino, tena te aho ma te aho aia e hakalono lihu koi ina mee aia e kite na tama raa e ppena raa ia ma hea aia e rono raa.

⁹ Ia tena TeAtua e iroa te ara Aia e me ki hakasao na tama e hakattina Aia raa itaha ma namee sakkino ehahaite laatou raa ia ma te ara Aia e me ki karapusi na tama sakkino raa ma na hakalono llihu ki tae roo te Aho te Hakatonutonu raa, ¹⁰ taohi mua na tama tera e tauttari na tiputipu sakkino i na tinotama laatou raa, tena ki peesia na mahi TeAtua raa itaha.

Natama seai ma nitama hakamaoni e akoako raa semattaku, ia e hakatapanatta, tena na tama naa se isi na hakammaha laaou i na tama haimmahi iaruna raa; emeia natama naa ehai na haeo natama raa. ¹¹ Niaina na ensel eivi tera ehaimmahi iaruna natama seai ma nitama akoako hakamaoni raa, na ensel selavaa te haru na haeo na tama raa imua na karemata TeAriki. ¹² Natama nei e ppena hea te tinotama raa e hihai, tena laaou essau pera ma ni manukai ttama e hannau mai ki taaiaria kimmate. Na tama nei e tattara haeo i na mee laaou seilloa raa. Tena laaou eme kitaaiaria kimmate pera ma na manu kai ttama raa, ¹³ tena na tama nei e me ki too na hakalono llihu pera ma ni taau laaou. Na tama nei e hihai ki ppena na mee hakaatoua i te maarama raa kitau ma hea na tinotama laaou raa e hihai, ia na tama nei e hakannapa, ia e haeo tesaaita laaou ennoho ma kootou no kkai raa; na tama nei e ennoho hihhia ma na tiputipu sakkino laaou raa! ¹⁴ Na tama nei se hai mee peeraa hoki e hihai, na tama nei e hihai koi ki karemata kailallao, ia na tama nei se ppohu te ppena na hai sara. Na tama nei e hakattaki na tama na hakattina laaou raa e matanaenna raa i roto te taai. Na hatu manava laaou raa e akoako ria ki kai mannako. Na tama nei ennoho iraro na haeo TeAtua etuku raa! ¹⁵ Na tama nei kutiaki te ara etonura, tena kioo nollano itaha ma te ara raa; na tama nei e tauttari te mateara Balam, te tamariki Beorraa ni tautari, e mee te tama raa e hihai ki too na sileni i na mee se ttonu aia e ppena raa. ¹⁶ Emeia TeAtua e hai ake tama raa i na hai sara aia raa. Te donki Balam raa e tattara pera ma he tama no hakamao na hakataakoto e vvare tama raa e ppena raa.

¹⁷ Na tama nei essau pera ma na kina na vai ku pakuppaku raa, ia essau hoki pera ma na pukureurehu e aania ria te matanira; TeAtua ku oti te tuku tekina natama naa i te kina epouri roo. ¹⁸ Na tattara na tama nei raa ni tattara ahua, ia ni tattara vvare koi, na tama nei e huri ake na tiputipu sakkino te tinotama raa e hihai ma ki taai ki na tama tera kukaamata kihuro itaha ma na ora haeo laaou ni nnoho mai imua raa. ¹⁹ Natama e akoako na malliu laaou raa e tattara malliu ma na tama e me ki too te tauareka, emeia laaou hokolaatou ennoho ma na tiputipu sakkino, maitaname taatou e tauttari na tiputipu sakkino tera e kou mai na haeo taatou raa. ²⁰ Kame te atamai na tama TeAriki ia ma te Tokonaki taatou Jisas Kraira emee laaou no huro itaha ma na tiputipu sakkino i te maarama nei raa, tena ki oti laaou ku ppena hakaraoi na tiputipu sakkino raa, tena te haeo na tama naa e me ki too te saaita hakaoti raa e me ki haeo roo, ia e me ki raka iaruna ma te kaamata. ²¹ E me ki tauareka roo ma laaou kame laaou ni se illoa mai na tiputipu ettonu tahira. E haeo ma laaou killoa na tiputipu ettonu tahira ki oti laaou kuhuro muri itaha ma na tattara etapu laaou ni llono raa. ²² Hea e kapihi ake i na tama raa e huri ake pera ma na tattara hurihuri nei e hakamaoni:

“Te poi raa e me ki vaakai no kai na rua aia ni rua raa”,
tena

“te piki ku oti te hakoukou ria no matahua raa e me ki vaakai
no hakatupetepe i roto na peela.”

3

TeAriki e me ki vaakai mai hakaraoi

¹ Aku soa laoi roo, teenei te hakarua na launiu anau e taataa atu i kootou. I roto erua nalauniu anauraa, anau ehahaivi ma ki hakamaarama na kapuroro kootou raa ma na hakataakoto taualleka, tera hea anau e tattara atu hakaraoi ina mee nei. ² Anau e hihai kootou ki mannatu na tattara na profet e tapu TeAtua i mua raa ia ma na tattara hoki TeAriki te Tokonaki taatou tera na aposol raa ni tattara atu kootou raa. ³ Te mee kaamata, kootou ki illoa pera ma tesaaita na aho hakaoti raa, e isi na tama e me ki oo atu, e meia na ora na tama naa e me kilepotia ina mee sakkino laatou e hihai raa. Na tama naa e me ki taussua kootou, ⁴ ia e me ki vahihhiri atu ma, "Jisas e tattara hakamaoni pera ma Aia e me ki vaakai mai ma sei? Kaa teehee Aia naa? Na tipuna taatou raa ku oti te mmate hoki, e meia na mee hakaatoa e mmoe koi pera ma i mua te saaita TeAtua ni pena iho te maarama nei raa!"

⁵ Na tama naa e illoa, e meia laatou e hihai ki tiaki te hakamaoni raa pera ma TeAtua eppehi koi te tattara, tena te vaelani ma te maarama nei ku tipu ake. Te maarama nei e tipu ake i lottonu te moana, ia e pena i te vai, ⁶ ia te naa ko te vai naa koi te tai u raa ni hamai noseua te maarama i mua raa. ⁷ Emeia te vaelani ia ma te maarama nei e mmoe ina rima TeAtua ki ttuni kiura. Te vaelani ia ma te maarama nei e mmoe ki tae te aho na tama se hakattina TeAtua raa e me ki hakatonutonuria, tena kuseua raa.

⁸ Aku soa laoi roo, auu se ssiri te mee hokotahi nei! Te aho hokotahi raa se kee ma simata na hetau i na karemata TeAtua. Tama raa e kite pera ma te aho hokotahi raa e ssau koi pera ma simata na hetau. ⁹ TeAtua se lavaa te nnahe te ppena hea Aia e hakataakoto ki ppena raa, ia pera ma alaa tama kame e hakataakoto raa. Emeia Aia e varatoa roo te noho ma kootou, maitaname Aia se hihai ma na tama ki hao, tena Aia e hihai ma na tama hakaatoa ki tike i taha ma na hai sara laatou raa.

¹⁰ Emeia te aho TeAriki raa e me ki hamai pera ma hetama kairarao. I roto te aho naa, te vaelani raa e me ki hakateki noseai, tena na mee hakaatoa i te vaelani raa e me ki velahia no hao, tena te maarama nei ia ma na mee hakaatoa e me ki oti. ¹¹ E mee namee hakaatoa e me ki hakaotia peenei, kaa he ora peehee kootou etau te isi? Kootou ki mee na ora kootou raa ki tapu, tena kutauttari hakamaoni TeAtua, ¹² te saaita nei kootou ki noho no hakattari te Aho TeAtua e me ki hamai no hakatonutonuria e tae mai, tena kootou ki hai na mahi kootou ki mee te aho raa ki tae mai vave, te naa ko te aho te vaelani raa e me ki velahia no hao, ia te vaela raa e me ki mee namee hakaatoa i te vaelani raa ki hohonu pera ma he vai. ¹³ Emeia maatou e hakattari koi hea TeAtua ni tattara hakamaoni mai i te vahi te vaelani ia ma te maarama vahao nei tera na tama e ttonu tahi raa e me ki noho raa.

¹⁴ Aku soa laoi roo, tesaaita kootou e noho no hakattari te aho naa ki tae mai raa, kootou ki hai na mahi kootou ki ttonu, ia ki se hai sara i mua na karemata Tama raa, tena ku noho laoi ma Tama raa. ¹⁵ Kootou ki kiki ake te varatoa TeAriki e isi ki kou atu kootou he saaita ki tokonakia no ora e ssau hoki pera ma Pol, te soa taatou raa ni taataa atu i kootou ma te atamai TeAtua ni kou ake aia raa. ¹⁶ Teenei hea Pol e taataa i roto nalauniu aia raa hakaatoa tesaaita aia ni tattara atu raa. E isi na tattara e hainatta i roto nalauniu aia tera na tama e hakatapanatta ia ma na tama na ora se ttonu raa e hakamaarama huri na tattara raa,

e ssau hoki pera ma alaa tattara i roto te Launiu Tapu raa. Tena na tama raa e tuku koi te haeo laatou hokolaatou.

¹⁷ Emeia kootou na soa laoi maatou raa ko nailloa roo na mee nei. Kootou ki hakamattonu, kise lavaa na tama se hailou raa te hakattaki kootou i te ara e sara no maoha i taha ma na hakattina taualleka kootou raa.

¹⁸ Emeia kootou ki tauhano no nnoho ma na mahi ia ma te atama TeAriki te Tokonaki taatou Jisas Krai raa. Taatou ki hakammaha Tama raa te saaita nei ia ma na saaita hakaatoa. Amen.

1 Jon

Te launiu kaamata Jon e taataa

Na hakataakoto hakamattua i roto te launiu nei:

Na tattara kaamata 1.1—1.4

Te maahina ma te pouri 1.5—2.29

Na tamalliki TeAtua ma na tamalliki Satan 3.1—3.24

Te hakamaoni ma na mee e ssara 4.1—4.6

Na tiputipu te laoi 4.7—4.12

Na mahi te hakatina 5.1—5.21

Te Tattara te Ora

¹ Maatou etattaa atu ikootou te Tattara te Ora tera nitipu mai i te kaamata roo. Maatou ellono na tattara Aia raa, tena maatou ekkite roo te Tama raa ma na karemata maatou, tena maatou nitaaohi hoki Tama raa ma na rima maatou. ² Maatou ekkite te Ora raa te saaita te Ora raa nitiputama, tena maatou kutattara ite vahi te Ora raa, tena maatou kutattara atu kootou ite Ora e ora tahi tera ni noho ma te Tamana raa, tena te aho nei maatou ku illoa te Tama raa. ³ Hea maatou nikkite ia ma hea maatou nilloa raa, maatou kuhakatae atu ikootou hoki, kilavaa kootou te hukui mai maatou, tena taatou ku hukui ma te Tamana ia ma jisas Krai te Tamariki Aia raa. ⁴ Maatou e tattara atu na mee nei ma ki mee taatou kihihhia hakamaoni.

TeAtua ko te Maahina

⁵ Teenei na tattara maatou nilloa i te Tamariki Aia raa, tena maatou kuhakatae atu ikootou: TeAtua ko te Maahina, tena Aia seisi roo te pouri hokotahi i roto Aia. ⁶ Tena kame taatou etattara ma taatou e hukui ma Tama raa, emeia taatou etattari koi na tiputipu sakkino, tena taatou e malliu koi ina tattara taatou ia ma na auna taatou raa. ⁷ Emeia kame taatou e tauttari na tiputipu te maahina pera ma te Tama raa e noho i roto te maahina raa, tena taatou e hukui ma na tama hakaatoa, tena tetoto jisas te Tamariki Aia raa e ssoro taatou no matahua itaha ma na haisara taatou raa.

⁸ Kame taatou etattara ma taatou seisi na haisara, tena taatou etattara malliu itaatou hokotaatou, tena te hakamaoni raa semoe i roto taatou. ⁹ Emeia kame taatou e ui ake na haisara taatou raa i TeAtua, Tama raa eme kittaahi natattara eivi Aia raa nopena hea etonu: Tama raa eme kissirihia na haisara taatou raa hakaatoa, tena ku mee taatou ki matahua i na tiputipu sakkino taatou nippena raa. ¹⁰ Kame taatou etattara ma taatou seisi na haisara, tena taatou hoki e me ki tattara ma TeAtua he Tama tattara mariu, tena na tattara Tama raa semmoe hoki i roto taatou.

2

Krais taatou Tokonaki

¹ Anau e taataa atu ikootou na tamalliki anau raa ki se lavaa kootou te isi na haisara; emeia kame he tama e pena te mee e sara, tena taatou e isi te tama e me ki tuu no tattara ake TeAtua ma taatou, teena ko jisas Krai te Tama etonu tahi raa. ² Ia tena Krai Hokoia ko te Tama koi e lavaa te ssoro na haisara taatou raa itaha, ia seai ma na haisara koi taatou raa, emeia na haisara hoki na tama roo hakaatoa.

³ Kame taatou e tauttari na tuaa TeAtua raa, tena taatou e me ki illoa hakamaoni pera ma taatou e illoa Tama raa. ⁴ Kame taatou e tattara ma taatou e illoa Tama raa, e meia taatou se tauttari na tuaa Tama raa, tena taatou ni tama e tattara malliu, tena te hakamaoni raa se moe i roto taatou. ⁵ Emeia kame taatou e hakallono na tattara TeAtua raa, tena taatou ko na tama e too hakamaoni te laoi Tama raa i roto taatou. Taatou e me ki illoa ma taatou e hukui ma Tama raa: ⁶ na tama e tattara ma laatou e hukui ma TeAtua raa e tau te tauttari na tiputipu Jisas Kraiis e isi raa.

Te tuaa vahao nei

⁷ Aku soa laoi roo, te tuaa anau e taataa atu nei seai ma he tuaa vahao nei; teenei he tuaa imua, te tuaa kootou ni llono ite kaamata roo. Te tuaa i mua raa ko na tattara kootou ni llono imua. ⁸ Emeia te tuaa anau e taataa atu nei he tuaa vahao nei, maitaname kootou ni kkite te hakamaoni te tuaa nei raa i roto te ora Kraiis, ia ekkite hoki i roto na ora kootou. E me te pouri raa ku haere ki seai, tena te Maahina hakamaoni raa ko na maahina mai avare.

⁹ Kame taatou e tattara ma taatou e nnoho i roto te maahina raa, e meia taatou e kiri lloto koi alaa tama, tena taatou koi nnoho koi i roto te pouri raa te vahao nei. ¹⁰ Kame taatou e laoi alaa tama, tena taatou e nnoho i roto te maahina raa, tena taatou se isi hoki na mee e mmoe i roto taatou tera e lavaa te mee alaa tama ki hai ssara. ¹¹ Emeia kame taatou e kiri lloto alaa tama, tena taatou koi nnoho koi i roto te pouri raa te aho nei; taatou e ha haere i roto te pouri raa, tena taatou se illoa ma taatou e oo i hee, maitaname te pouri raa e mee na karemata taatou raa no sseni.

¹² Aku tamalliki, anau e taataa atu i kootou, maitaname na mahi te inoa Kraiis raa e ssooro na hai sara kootou raa i taha.

¹³ Anau e taataa atu i kootou na tamana, e mee kootou e illoa te Tama tera ni tipu mai i te kaamata roo.

Tena anau e taataa atu i kootou na tautama vahao nei raa, maitaname kootou ku hai mmahi roo no hakahiti vaa aruna na mahi Satan.

¹⁴ Anau e taataa atu i kootou na tamalliki anau raa, e mee kootou ku illoa te Tamana.

Anau e taataa atu i kootou na tamana, maitaname kootou ku illoa te Tama ni tipu mai i te kaamata roo.

Anau e taataa atu i kootou na tautama vahao nei raa, e mee kootou ku hai mmahi; na tattara TeAtua raa ku mmoe i roto kootou, tena kootou ku hai mmahi roo no hakahiti vaa aruna na mahi Satan.

¹⁵ Auu se laoi te maarama nei ia ma na mee i roto te maarama nei raa. Kame kootou e laoi te maarama nei, tena kootou ku se laoi te Tamana. ¹⁶ Na mee roo hakaatoa i roto te maarama nei raa; na mee sakkino taatou e hihai raa ko na mee na tama ekkite no mannako ia ma na mee hakaatoa i roto te maarama nei tera na tama e tattara ahuahu raa, tena na me nei hakaatoa seai ma nimee e oomai i te Tamana; aanei nimee e hhura mai i te maarama nei koi. ¹⁷ Te maarama nei ia ma na mee hakaatoa i te maarama nei raa ku haere ki oti, e meia na tama e ppena hea TeAtua e hihai raa e me ki nnoho tahi roo.

Na tama e hakataukaa ma Kraiis

¹⁸ Aku tamalliki, te hakaotiotei raa ku taapiri! Kootou ku llono pera ma te tama e me ki hakataukaa ma Kraiis raa e me ki hamai, tena te saaita nei tummaki na tama e hakataukaa ma Kraiis raa kuttaa mai, tena taatou ku illoa hoki pera ma te hakaotiotei raa ku taapiri. ¹⁹ Na tama nei seai ma ni tama hakamaoni i roto te kuturana taatou nei tera hea na tama raa e tiaki taatou no oo itaha raa; peeraa na tama raa ni tama hakamaoni

i roto te kuturana nei; na tama naa e me ki nnoho koi ma taatou. Emeia na tama raa e tiaki taatou no oo ma ki huri ake pera ma laatou se hhai i roto te kuturana taatou nei.

²⁰ Emeia kootou ku too TeAnana Tapu tera Kraiis ni kou atu kootou raa, tena kootou hakaatou ku illoa ite hakamaoni. ²¹ Tena anau e taataa atu i kootou, se mee ma kootou se illoa ite hakamaoni raa; e meia anau e taataa atu, maitaname kootou ku illoa ite hakamaoni raa, tena kootou hoki e illoa pera ma seisi te tattara mariu e me ki hura i roto te hakamaoni raa.

²² Tena kaa koai na tama e tattara malliu naa? Aanaa ko na tama e tattara ma Jisas seai ma ko te Mesaia raa. Na tama peenei raa ko na tama e hakataukaa ma Kraiis, na tama nei se hihhai te Tamana ia ma te Tamariki Aia raa. ²³ Maitaname na tama se hihhai te Tamariki raa se hihhai hoki te Tamana, tena na tama e hihhai te Tamariki raa e hihhai hoki te Tamana.

²⁴ Kootou ki hakamattonu i roto na hatu manava kootou no ttaohi mmau na tattara kootou ni llono ite kaamata raa. Kame kootou e ttaohi mmau na tattara raa, kootou e me ki nnoho hakaraoi roo ma te Tamariki ia ma te Tamana Aia raa. ²⁵ Kraiis Hokoia e tattara hakamaoni pera ma Aia e me ki kou mai taatou te ora e ora tahi.

²⁶ Anau e taataa atu kootou te launiu nei ina tiputipu na tama e me ki oo atu no malliu atu kootou raa. ²⁷ Emeia ite vahi kootou, Kraiis ku oti te kou atu TeAnana Tapu raa i kootou. Tena setau hoki hetama ki akoako atu kootou te saaita TeAnana Tapu raa e noho i roto kootou. Maitaname TeAnana Tapu nei e akoako atu kootou na mee roo hakaatou, tena na mee Aia e akoako atu raa e hakamaoni roo, se isi te mee mariu. Tauttari na akoako TeAnana Tapu raa, tena ku nnoho hakapaa ma Kraiis.

²⁸ Noo, kootou ni tamalliki anau, tena kootou ki hukui ma Tama raa, maitaname te Aho Aia e me ki vaakai mai raa, taatou e me ki ttuu se mattaku, tena taatou se lavaa hoki te nnapa no mmuni i taha ma Tama raa. ²⁹ Kootou e illoa pera ma Kraiis e tonu tahi, tena kootou ki illoa hoki pera ma na tama hakaatou e ppena na mee e ttonu raa ni tamalliki TeAtua.

3

Taatou ni tamalliki TeAtua

¹ Kootou ki illoa e hia roo te Tamana e laoi taatou! Te laoi Aia i taatou raa e rahiroo tera hea taatou ekannaria pera ma ni tamalliki Aia, e meia i te hakamaoni, taatou ni tamalliki Aia. Tera hea te maarama nei se illoa taatou, ia se illoa hoki TeAtua. ² Aku soa laoi, te saaita nei taatou ni tamalliki TeAtua, e meia taatou se ki illoa te hakamaoni ma taatou e me ki mee peehee. Ia tena taatou e illoa pera ma te saaita Kraiis e hamai raa, taatou e me ki ssau pera ma Aia, maitaname taatou e me ki kkite roo te tipu Aia. ³ Na tama e nnoho ma te hakataakoto ma Kraiis e me ki vaakai mai raa e mee laatou no matahua, e ssau pera ma Kraiis e matahua.

⁴ Na tama hai ssara raa e illoa ma laatou e seu natuaa TeAtua, maitaname te hai ssara he mee e seu natuaa. ⁵ Taatou e illoa pera ma Kraiis ni hamai kissoro na hai ssara taatou raa i taha, e meia Aia Hokoia se isi na hai ssara. ⁶ Ia tena na tama hakaatou e hukui ma Kraiis raa ki se lavaa te tauhano no ppena na mee e ssara; e meia te tama e tauhano te ppena na mee e ssara raa ni se ki te Tama raa, ia ni se illoa hoki Tama raa.

⁷ Aku tamalliki, auu se tiaki na tama ki hai lavvaka kootou! Na tama e ppena na mee e ttonu raa ni tama e ttonu tahi, e ssau pera ma Kraiis e tonu tahi. ⁸ Na tama e tauhano te ppena na mee e ssara raa ni tamalliki Satan, maitaname Satan e pena na mee e ssara i te kaamata roo. Te Tamariki

TeAtua raa e hakahura mai ma te hakataakoto nei ma ki seu na mee sakkino Satan ni ppena raa.

⁹ Natama na nitamalliki TeAtua raa selavaa teppena tahi na mee essara, maitaname te ora TeAtua raa emoe iroto natamaraa; ia tena emee TeAtua he Tamana na tama raa, tena na tama raa selavaa te tauhano no ppena na mee essara. ¹⁰ Na tiputipu na tamalliki TeAtua raa e kkee roo ma na tiputipu na tamalliki Satan raa: na tama selavaa teppena na mee ettonu raa ia ma na tama seisi nalaoi laatou ialaa tamaraa sei ma nitamalliki TeAtua.

Laoi alaa tama

¹¹ Teenei na tattara kootou nillo no i te kaamata roo: taatou ki laoi te tama ma te tama. ¹² Taatou ki se mee pera ma Kein; te tama raa he tamariki Satan, tera hea aia etaa Abel te faina aia raa no mate. Aiea Kein etaa te taina aia raea? Emee aia hokoia epena hea esara, tena Abel epena hea etonu.

¹³ Tena aku soa laoi roo, auu se oho kame na tama i te maarama nei raa ku se hihai kootou. ¹⁴ Taatou e illoa pera ma taatou ku tiaki te mate raa ki hamai i te kina te ora raa; taatou e illoa maitaname taatou e laoi alaa tama. Na tama seisi nalaoi raa ennoho i roto na mahi te mate. ¹⁵ Na tama e haeo ialaa tama raa ni tama taa tama, tena kootou e illoa pera ma na tama taa tama raa se isi te ora e ora tahi i roto laatou.

¹⁶ Taatou e me killoa telaoi raa peenei: Krai e hoki mai te ora Aia raa ma taatou. Tena taatou hoki ki hoki ake na ora taatou raa ma alaa tama! ¹⁷ Kame taatou e tuttuulaoi, tena taatou kukkite na taina ma na kaave taatou te lotu raa ku tuttuuhaeo, emeia taatou seisi roo na alloha ma ki tokonaki na tama raa, tena kaa taatou e mee ma taatou e laoi TeAtua peehee? ¹⁸ Aku tamalliki, taatou ki se ppi koi na maihu ma taatou e laoi; taatou ki isi telaoi hakamaoni, tena telaoi raa e me kihuriake i roto na mee taatou eppena raa. ¹⁹ Tena taatou eme killoa pera ma taatou ni tama i roto te hakamaoni raa, tena taatou e me ki ttuu se mattaku i mua na karemata TeAtua. ²⁰ Kame taatou e illoa ma taatou essara, tena taatou e me killoa pera ma TeAtua e hakanaani i aruna na hakataakoto taatou raa, maitaname Aia e iroa roo na mee hakaatoa. ²¹ Aku soa laoi roo, kame na hakataakoto taatou raa e ttonu koi, tena taatou e me ki se mattaku te saaita taatou e ttuu i mua na karemata TeAtua raa. ²² Taatou e me ki too niaa taatou e kainnoake Tama raa, maitaname taatou e tauttari na tuua Tama raa, tena kippena hea Aia e hihai. ²³ TeAtua e kou mai te tuua ma taatou ki hakattina ia Jisas Krai te Tamariki Aia raa, tena ku laoi te tama ma te tama, essau pera ma Krai ni tattara mai taatou raa. ²⁴ Na tama e tauttari na tuua TeAtua raa e hukui ma TeAtua, tena TeAtua e hukui ma na tama raa. Ia tena taatou ku illoa ma TeAtua e hukui ma taatou, e mee TeAnana Tapu TeAtua ni kou mai taatou raa.

4

TeAnana Tapu TeAtua ia ma te anana Satan

¹ Aku soa laoi roo, auu se hakattina ina tama hakaatoa e tattara ma TeAnana Tapu raa enoho iroto laatou raa, emeia haate na tama naa ki illoa kootou ma te anana raa he anana hakamaoni TeAtua. Maitaname tammaki na profet malliu ku ttaa i na kina roo hakaatoa ² Teenei te ara koi kootou e lavaa te illoa ma teena ko TeAnana Tapu TeAtua raa hakamaoni: kame he tama etattara pera ma Jisas Krai e hamai no tipu tama, tena te tama naa e isi TeAnana Tapu TeAtua. ³ Emeia te tama se hakattina ma Jisas ni hamai no tipu tama raa se isi TeAnana Tapu TeAtua. Te anana aia

e isi raa he anana Satan; kootou e illoa ma te anana Satan raa e me ki hamai, tena te aho nei te anana raa ku tae mai.

⁴ Emeia kootou nitamalliki TeAtua, tena kootou e haimmahi roo i aruna na profet malliu raa, maitaname TeAnana e noho i roto kootou raa e hai mahi roo i aruna te anana na tama i te maarama nei raa. ⁵ Na profet malliu raa e tattara koi na mee i te maarama nei raa, tena na tama te maarama nei raa e hakallono natamaraa emee laatou nitama i te maarama nei. ⁶ Emeia taatou nitamalliki TeAtua. Na tama e illoa TeAtua raa e me ki hakallono taatou, tena na tama seai ma nitamalliki TeAtua raa selavaa te hakallono taatou. Tena taatou e lavaa te illoa te mee e kee ilottonu TeAnana Tapu hakamaoni raa ia ma te anana na tiputipu sakkino raa.

Te laoi TeAtua

⁷ Aku taina, taatou kilaoi alaa tama, maitaname telaioi raa e hamai i TeAtua. Te tama e laoi raa he tamariki TeAtua, tena aia e iroa hoki TeAtua. ⁸ Na tama seisi na laoi raa se illoa TeAtua, maitaname TeAtua ko telaioi. ⁹ Tena TeAtua e kou mai te Tamariki Aia raa i te maarama nei ki huri mai ki kkite taatou telaioi Aia raa, ma kilavaa taatou te too te ora raa i na mahi Aia. ¹⁰ Telaioi raa e mee peenei: te mee nei se mee pera ma taatou nilaoi TeAtua, e meia TeAtua nilaoi taatou, tena ki kauna ria mai te Tamariki Aia raa, tena Aia ki ssoro na hai sara taatou raa i taha.

¹¹ Aku soa laoi roo, kame TeAtua nilaoi taatou peenei, tena taatou hoki ki laoi te tama ma te tama. ¹² Se hai tama ni kite TeAtua, e meia kame taatou e laoi te tama ma te tama, TeAtua e me ki noho i roto taatou, tena telaioi Aia e moe i roto taatou raa e me ki hakamaoni.

¹³ Taatou e illoa te hakamaoni pera ma taatou e hukui ma TeAtua, tena TeAtua e hukui ma taatou, maitaname Aia ku oti te kou mai TeAnana Tapu Aia raa. ¹⁴ Tena taatou ku oti te kkite no tattara ake alaa tama pera ma te Tamana ni kauna ria mai te Tamariki Aia raa ki tokonaki na tama i te maarama nei raa ki ora. ¹⁵ Kame taatou e tattara pera ma Jisas ko te Tamariki TeAtua, tena taatou e hukui ma TeAtua, tena TeAtua e hukui ma taatou. ¹⁶ Tena taatou hokotaatou e illoa no hakattina i te laoi TeAtua e isi ma taatou raa.

TeAtua ko telaioi, tena natama e nnoho i roto telaioi raa e hukui ma TeAtua, tena TeAtua e hukui ma laatou. ¹⁷ Kame telaioi raa e hai mahi roo i roto na ora taatou, tena taatou eme ki selavaa te mattaku i te Aho Hakatonutonu raa, e mee na ora taatou i te maarama nei raa e ssau pera ma te ora Krai. ¹⁸ Na tama e laoi raa se isi na mattaku; telaioi hakamaoni raa e hakaise na mattaku hakaatoa i taha. Kame kootou e mattaku, tena kootou se isi telaioi hakamaoni i roto na ora kootou, maitaname te matakou raa e hamai ma na hakalono lihu.

¹⁹ Taatou e laoi maitaname TeAtua nilaoi taatou kaamata. ²⁰ Kame taatou e tattara ma taatou e laoi TeAtua, e meia taatou e haeo koi i alaa tama, tena taatou ni tama koi e tattara malliu. Maitaname taatou selavaa telaioi TeAtua taatou sekkite raa kame taatou selaoi na tama taatou e kkite raa. ²¹ Te tuua Krai e kou mai taatou raa e mee peenei: na tama e laoi TeAtua raa ki laoi hoki alaa tama.

5

Hakattina i te Tamariki TeAtua

¹ Na tama hakaatoa e hakattina ma Jisas ko te Mesaia raa ni tamalliki TeAtua, tena na tama e laoi te Tamana laatou raa e laoi hoki na tamalliki Aia raa. ² Taatou eme ki illoa pera ma taatou e laoi na tamalliki

TeAtua raa peenei: taatou kiisi telaoui TeAtua, tena ku tautturari na tuaa Aia raa. ³ Maitaname nalaoui taatou i TeAtua raa e hurimai ma taatou ki tautturari na tuaa Aia raa. Tena na tuaa Aia raa se hainatta ma taatou, ⁴ maitaname na tamalliki TeAtua raa hakaatoa e lavaa te hakahiti i aruna na mahi i te maarama nei. Tena taatou ki hai mmahi ma na hakattina taatou raa no tuku iho na mahi i te maarama nei raa i raro. ⁵ Koai na tama e lavaa te hakahiti i aruna na mahi i te maarama nei? Aanaa ko na tama koi tera e hakattina ma Jisas ko te Tamariki TeAtua raa.

Na tattara hakamaoni i te vahī Jisas Kraīs

⁶ Jisas Kraīs ko te Tama e hamai ma te vai i te saaita te hakoukou tapu Aia raa, tena ki hamai ma tetoto i te saaita te mate Aia raa. Tama raa se hamai koi ma te vai, e meia Aia e hamai ma te vai ia ma tetoto. Tena TeAnana Tapuraa e huri pera ma te mee nei e hakamaoni, maitaname TeAnana Tapuraa ko te hakamaoni. ⁷ E toru na mee nei e hurimai te hakamaoni: ⁸ TeAnana Tapu, te vai ia ma tetoto; na mee e toru nei hakaatoa e hurimai te hakataakoto hokotahi koi. ⁹ Taatou e hakattina na tattara na tama; e meia na tattara TeAtua raa e hai mmahi roo, tena na tattara raa e hakari mai na tiputipu te Tamariki Aia raa. ¹⁰ Tena na tama hakaatoa e hakattina i te Tamariki TeAtua raa e too na tattara nei i roto na hatu manava laaou; e meia na tama se hakattina i TeAtua raa e huri ake pera ma TeAtua he Tama tattara mariu, maitaname na tama raa se hakattina ina tattara TeAtua e tattara ake i te Tamariki Aia raa. ¹¹ Na tattara raa e mee peenei: TeAtua e kou mai te ora e ora tahi, tena te ora nei e moe i na rima te Tamariki Aia raa. ¹² Te tama e hukui ma te Tamariki TeAtua raa e me ki too te ora e ora tahi, tena te tama se hukui ma te Tamariki TeAtua raa se lavaa te too te ora raa.

Te ora e ora tahi

¹³ Anau e taataa atu ki illoa kootou na tama tera e hakattina i te Tamariki TeAtua raa pera ma kootou kutoo te ora e ora tahi raa. ¹⁴ Taatou e me ki se mattaku te ttuu i mua na karemata TeAtua, maitaname taatou e illoa hakamaoni pera ma Aia e rono na mee taatou e kainno ake tera e tau ma te maanatu Aia raa. ¹⁵ Tama raa e rono he saaita peehee taatou e kainno ake Aia, tena e mee taatou e illoa ma teenei he mee hakamaoni, tena taatou e illoa hoki pera ma Aia e kou mai hea taatou e kainno ake Aia raa.

¹⁶ Kame kootou ekkite he hakatina ana e pena te mee e sara tera aia se tau te taia ria ki mate, tena kootou kulotu ake TeAtua, tena Aia e me ki kou ake te ora te tama naa. Te mee nei e haere i na tama e ppena na mee e sara tera se tau te taia ria ki mmate raa. E meia e isi te hai sara e me ki kke kootou i te kina te mate, tena anau se meatu ma kootou ki lotu ake TeAtua ma na tama peenei. ¹⁷ Na tiputipu sakkino hakaatoa ni hai sara, e meia e isi na hai sara tera te tama se tau te taia ria ki mate.

¹⁸ Taatou e illoa pera ma na tamalliki TeAtua raa selavaa te tauhano te ppena na mee e sara, maitaname te Tamariki TeAtua raa e tokonaki na tama raa, tena Satan selavaa hoki te mee hakahaero na tama raa.

¹⁹ Taatou e illoa pera ma taatou ni tamalliki TeAtua, niaina ma te maarama nei hakaatoa e nnoho i raro na mahi Satan.

²⁰ Taatou e illoa pera ma te Tamariki TeAtua raa ni hamai no kou mai na illoa taatou, ma ki illoa taatou TeAtua e hakamaoni raa. Taatou e hukui tahi ma TeAtua e hakamaoni raa, tena ki hukui hoki ma Jisas Kraīs te Tamariki Aia raa. Teenei ko TeAtua hakamaoni, tena Aia ko te ora e ora tahi.

²¹ Aku tamalliki, kootou ki aua roo i taha ma na atua malliu raa.

2 Jon

Te launiu hakarua Jon e taataa

Na hakataakoto hakamattua i roto te launiu nei:

Na tattara kaamata 1.1—1.3

Te laoi hakamaoni 1.4—1.11

Na tattara hakaoti 1.12—1.13

¹ Anau he tama hakamaatua i te lotu.

Anau e taataa atu i akoe te hine hakanaaniua ia ma na tamalliki akoe anau e laoi mahi raa. Teenei sei ma anau hokonnau koi, e meia na tama hakaa-toa e illoa te hakamaoni raa e laoi kootou, ² maitaname te hakamaoni raa e nnoho ma taatou, ia e me ki nnoho tahi roo ma taatou.

³ TeAtua Tamana ia ma Jisas Krai te Tamariki Aia raa e kou mai taatou na mahi, te manava aroha ia ma te noho laoi, tena taatou ki too na mee nei i roto taatou hakapaa hoki ma te hakamaoni ia ma te laoi raa.

Te hakamaoni ia ma te laoi

⁴ Anau e hihia roo, maitaname anau ekite na tamalliki kootou raa e tauttari te hakamaoni raa, essau pera ma te Tamana raa ni tattara mai itaatou. ⁵ Tena anau e taataa atu i akoe te hine hakanaaniua: taatou hakaatoa ki laoi te tama ma te tama. Teenei sei ma he tuua vahao nei anau e taataa atu nei; teenei ko te tuua taatou ni too i te kaamata roo. ⁶ Te laoi anau e tattara atu nei e huri mai ma taatou ki tauttari na tuua TeAtua raa. Te tuua kootou hakaatoa ni lloa i te kaamata raa e mee mai ma kootou ki tauttari na tiputipu te laoi raa.

⁷ Tammaki na tama hailavvaka ku maaseu i na kina hakaatoa i te maarama nei, na tama se hihhai ma ki tattara ma Jisas Krai ni hamai no tipu tama raa. Na tama peenei raa ni tama hailavvaka, ia ni tama hoki e hakataukaa ma Krai. ⁸ Kootou ki lolohi hakamattonu ki se lavaa kootou te peesia ria i taha ma na tuhana kootou raa, e meia kootou ki hai na mahi ki too na tuhana hakamaoni kootou raa.

⁹ Na tama se hihhai ki tauttari na akoako Krai raa, tena ki hai koi na mannatu laatou raa ni se too TeAtua i roto na ora laatou. Na tama e tauttari na akoako Krai raa e nnoho i roto te Tamana ia ma te Tamariki Aia raa. ¹⁰ Ia tena kame nitama e oatu ma te akoako e kee ma ki akoako atu kootou, tena auu se too na tama naa i na hare kootou raa, ia auu se meake hoki ma, "Te noho laoi ki nnoho ma kootou." ¹¹ Maitaname na tama e kou ake te tauareka i na tama hai sara raa e hukui hoki ma na tama raa i na mee sakkino na tama raa e ppena raa.

Na tattara hakaoti

¹² Anau e isi tammaki roo na mee ki tattara atu i kootou, e meia anau se hihhai ki taataa na mee nei i roto te launiu; maitaname anau e maanatu ma ki haere atu no mmata kootou, tena anau hokonnau ku tattara atu i kootou ki hihhia taatou hakaatoa.

¹³ Na tamalliki te taina hakanaaniua akoe raa e kou atu hoki na tattara hihhia laatou raa i kootou.

3 Jon

Te launiu hakatoru Jon e taataa

Na hakataakoto hakamattua i roto te launiu nei:

Na tattara kaamata 1.1—1.4

Jon e hakammaha Gaius 1.5—1.8

Diotrefes laaua ma Demitrius 1.9—1.12

Na tattara hakaoti 1.13—1.15

¹ Anau he tama hakamaatua i te lotu, tena anau e taataa atu i akoe Gaius taku taina.

² Gaius taku taina roo hokotahi, anau e lotu ake ma akoe ki noho tauareka i na mee roo hakaatoa, tena akoe hoki ki se laavea na maahana, e mee anau e iroa ma te anana akoe raa e mataora roo. ³ Anau e hihia roo te saaita alaa hakattina ana taatou ni tae mai no tattara mai anau i te hakatina akoe e isi no tautari te hakamaoni raa, essau pera ma akoe na vahao hakaatoa e tautari te hakamaoni raa. ⁴ Anau e hihia roo te saaita anau ni rono ma na tamalliki anau raa e tautari te hakamaoni raa, tena se hai mee hoki peeraa e lavaa te mee anau ki hihia.

Jon e hakammaha Gaius

⁵ Taku taina, akoe e ppena hakamaoni roo te hehekau akoe ma na hakattina ana taatou raa, niaina roo ma na tama raa nitama akoe se iroa. ⁶ Na tama raa e oo mai no tattara mai telaio akoe raa i roto te hare lotu nei. Tena akoe kikkira no mmata hakaraoi na tama raa i na tiputipu TeAtua e hihai raa te saaita na tama raa e vakkai. ⁷ Maitaname na tama raa e oo koi ma ki hehekau ma Krai, tena na tama raa se hihai hoki ma na tama e nnohopouri raa ki tokonaki laatou. ⁸ Tena taatou na tama telotu raa ki tokonaki na tama raa kilavaa taatou te hehekau hakapaa ma na tama raa ki ppena na uata hakamaoni TeAtua raa.

Diotrefes laaua ma Demitrius

⁹ Te launiu anau ni taataa no kkave i te hare lotu raa se roroa hoki, e meia Diotrefes, te tama e hihai ma ki hakamaatua raa se hihai ki hakarono na tattara anau ni taataa ake raa. ¹⁰ Te saaita anau e hamai raa avare, anau eme kitattara ake aia ki iroa inamee hakaatoa essara aia ni ppena raa, tena ma na tattara sakkino aia e tattara i te vahi taatou ia ma na tattara malliu aia e haere tattara raa.

¹¹ Taku soa roo hokotahi, auu se tautari na tiputipu sakkino raa, e meia tautari na tiputipu e taualleka. Na tama e ppena na tiputipu taualleka raa ni tamalliki TeAtua, tena na tama e ppena na tiputipu sakkino raa seai ma ni tamalliki TeAtua.

¹² Na tama hakaatoa e tattara hakamamaha roo ia Demitrius, tena na tiputipu aia raa e huri mai ma e hakamaoni. Maatou hoki e tattara hakamamaha roo itama raa, tena akoe e iroa ma na tattara maatou nei e hakamaoni.

Na tattara hihia hakaoti

¹³ Anau e tammakiroo na mee ma kitattara atu i akoe, e meia anau se hihai ki taataa atu na tattara raa i roto te launiu. ¹⁴ Anau se roroa ku haere atu no mmata akoe, tena anau hokonnau e me ki tattara ma akoe.

¹⁵ Anau e lotu ake TeAtua ki hakatapu akoe ma te noho laoi!

Na soa laoi akoe i te kina nei raa e kou atu na tattara hihhia laatou. Akoe ki haere lulluu na tama hakaatoa ma maatou.

Jut Te launiu Jut e taataa

Na hakataakoto hakamattua i roto te launiu nei

Na tattara kaamata 1.1—1.2

Na tisa malliu 1.3—1.16

Na tattara e hakamattaku te lotu 1.17—1.23

Na tattara hakaoti 1.24—1.25

¹ Anau Jut, anau he tama hehekau ma Jisas Kraiss, ia he taina Jems.

Anau e taataa atu i kootou na tama TeAtua ni kanna raa; na tama tera ennoho i roto te laoi TeAtua Tamana ia ma te rorohi laoi Jisas Kraiss raa.

² Te manava aroha, te noho laoi ia ma te laoi ki nnoho tahi ma kootou.

Na tisa malliu

³ Aku taina, anau ehai namahi anau ma kitaataa atu i kootou i te vahi te ora e ora tahi tera taatou e tattara raa. Anau e maanatu ma ki taataa atu te launiu nei te saaita nei ma ki tattara hakapurupuru atu i kootou ki taohimmau te hakatina TeAtua ni hoki ake te vahao hokotahi koi ina tama e tapu Aiaraa. ⁴ Maitaname eisi na tama se tauttari na tiputipu TeAtua raa ku uru hemuu mai i roto te kuturana taatou nei, na tama nei e hakatike na tattara taualleka TeAtua i te vahi te hoki marino Aia ni kou mai raa, tena ki tattara ma e tauareka laatou te ppena na tiputipu sakkino laatou raa; na tama nei se hihhai ki hakattina iaa Jisas Kraiss TeAriki Hakamaatua taatou raa. Te Launiu Tapu raa ni tattara mai i mua roo i na hakalono llihu na tama nei e me ki too raa.

⁵ Niaina ma kootou e illoa na mee nei hakaatoa, e meia anau e hihai ki hakairoa atu kootou te saaita TeAtua ni hakasao na tama Israel raa i taha ma Isip, tena ki oti Aia ki kou ake na hakalono llihu i na tama se hakattina Aia raa. ⁶ Kootou ki mannatu hoki na ensel tera se nnoho tahi i na kina laatou e lollohi raa, tena ki tiaki na kina laatou e nohononoho raa no oo. TeAtua e haihai na ensel raa ma na seni, tena ki tuku i te kina iraro ennoto e pouri raa. TeAtua e tuku na tama raa i te kina raa ki ttae roo te aho hakanaaniu na tama raa e me ki too na hakalono llihu laatou raa.

⁷ Mannatu na matakaina Sodom laaua ma Gomora ia ma na matakaina tappiri ake raa. Na tama na matakaina raa e ppena hea na ensel haeo raa ni ppena raa, tena ki ppena na tiputipu sakkino roo ilaatou hokolaatou, tena na tattara hakamattaku raa ku oti roo te tattara ake no illoa na tama raa pera ma laatou e me ki too na hakalono llihu se isi te hakaoti raa i te kina te ahi e vvela raa.

⁸ Ia na tama nei hoki e ssau roo peeraa, na tama nei e mmiti ki ppena na tiputipu sakkino ma na tinotama laatou; na tama nei se mattaku na mahi TeAtua, tena ki hai haeo na ensel hakananniu i te vaelani raa. ⁹ Maikol te ensel hakamaatua raa se ppena peenei. Te saaita Maikol ni hakatauttau laaua ma Satan ma koai te tama e me ki too te tinotama Moses raa, Maikol ni se hai ake na tattara e llihu iaa Satan, e meia aia e meake ma, "TeAtua e me ki kou atu na hakalono llihu akoe!" ¹⁰ Emeia na tama nei kame e hai ake hakahaeroo na mee laatou se illoa raa ina tama, tena na tama nei e ssau koi pera ma na manu kai ttama raa, maitaname na mee na tama nei ma laatou e illoa raa ko na mee koi e me ki mee laatou ki haeroa raa.

¹¹ Na tama nei e me ki haeroo! Na tama nei e tauttari na tiputipu Kein. Te mannako sileni na tama nei raa e mee na tama nei no haeroo pera ma

te sara Balam ni ppena raa. Na tama nei se hihhai ki hakallono pera ma Kora raa, tena laatou e me ki hakalono lihu pera ma Kora raa hoki.

¹² Na hakataakoto na tama naa e kkere, tena na tama naa e hakannapa e ssau pera ma ni kkere e mmoe i roto na kai kootou e kkai raa. Na tama naa e mannatu koi laatou hokolaatou. Natama naa essau pera ma ni pukureurehu e ania ria koi te matani raa no selleku. Na tama naa essau pera ma nilaakau sehhu na hua, niaina ma teenaa ko te saaita te huata, tena na tama naa essau pera ma nilaakau e mallana ma na patiaka laatou raa no mmate. ¹³ Na tiputipu sakkino na tama naa e hakannapa raa e me ki hakatau roo no llahi pera ma na peau e kkoti huri i roto te moana raa. Na tama naa e ssau pera ma na hetuu e hahaere vare tera TeAtua ku oti te tanattana na kina laatou i te kina e nnoto e pouri raa.

¹⁴ Inok ko te tama hakahitu i muri Adam, tena aia ni tattara mai i mua roo i te vahi na tama nei ma,
 “TeAtua e me ki hamai ma simata na ensel e ttapu raa

¹⁵ ki hakatonutonu na tama nei hakaatoa,
 tena ku kou ake na hakalono lihu na tama hakaatoa e ppena na tiputipu sakkino raa ia ma na tama haisara hakaatoa tera e haere tattara sakkino i TeAtua raa!”

¹⁶ Na tama nei na vahao hakaatoa e tamumu, tena ki tattara haeo hokolaatou; na tama nei e tauttari na tiputipu sakkino laatou e hihhai raa; na tama nei e tattara ahu laatou hokolaatou, tena ki tattara hakamamaha alaa tama ma ki lavaa laatou te too niaa laatou e hihhai raa.

Na tama te lotu ki hakamattonu

¹⁷ Emeia aku soa laoi roo, kootou ki mannatu hakaraoi i na mee na aposol Jisas Krai raa ni tattara atu kootou i mua raa. ¹⁸ Na aposol raa ni tattara atu kootou ma, “Te saaita na aho hakaoti raa e ttae mai, tena na tama e tauttari na tiputipu sakkino laatou e hihhai raa e me ki hakahhura atu no tataussua kootou.” ¹⁹ Na tama naa ko na tama e mee na tama ki nonnoho haeo, tena ki tauttari koi na tiputipu sakkino laatou e hihhai raa, tena TeAnana Tapu raa hoki se noho i roto na tama naa.

²⁰ Emeia aku soa laoi roo, kootou ki tauhano koi nottuummau ki too kootou te hakatina e tapu hakamaoni raa. Kootou ki lotu hoki ma na mahi TeAnana Tapu, ²¹ tena kummata hakaraoi ki nonnoho kootou i roto telaoi TeAtua raa te saaita kootou e nonnoho no hakattari ma Jisas Krai TeAriki taatou raa ki kou atu kootou te ora e ora tahi raa ma te manava laoi Aia raa.

²² Huri ake na laoi kootou raa i na tama e mamannatu tammaki raa, ²³ tena ku tokonaki alaa tama ki se vvela i te ahi, tena ku huri ake te manava laoi ma te mattaku alaa tama, e meia kootou ki se mannako na hekau na tama raa e pipiriri na tiputipu sakkino laatou raa.

Na tattara hakaoti

²⁴ Hakammaha te Tama e lavaa terorohi hakatauareka kootou ki se maoha raa, tena ku mee na ora kootou raa kittonu ki hihhia kootou te ttuu i mua na karemata Tama raa. ²⁵ Hakammaha TeAtua hokotahi taatou Tokonaki raa ina mahi Jisas Krai TeAriki taatou raa, tena na mahi hai mmahi, te tauareka, na mahi ia ma te hakanaaniu Aia raa e kaamata mai roo i mua, hamai no tae te aho nei, ia e me ki moe na vahao hakaatoa se isi te hakaoti! Amen.

Revelesen

Jisas e huri ake Jon na hakataakoto e huuna ria

Na hakataakoto hakamattua i roto telauniu nei:

Na tattara kaamata 1.1—1.8
 E hitu na hare lotu 1.9—3.22
 E hitu na mee e ppui 4.1—8.1
 E hitu na puu iriiri 8.2—11.19
 Na mee e llahi sakkinu 12.1—13.18
 Alaa mee Jon e kite 14.1—15.8
 E hitu na kumete 16.1—16.21
 Na mahi Satan raa ku masseu 17.1—20.10
 Te hakatonutonu TeAtua 20.11—20.15
 Na mee vahao nei 21.1—22.5
 Na tattara hakaoti 22.6—22.21

Na tattara kaamata

¹ Te launiu nei e mmau na mee hakaatoa Jisas Krai ni huri mai raa. TeAtua e kou ake na hakataakoto nei iaa Jisas Krai ki huri ake na tama hehekau Aia raa i na mee ku tappiri ki kapihi mai raa. Krai e kauna ria iho te ensel Aia raa ki hakairoa ake na mee nei iaa Jon te tama hehekau Aia raa, ² tena Jon ki tattara mai na mee hakaatoa aia ni kite raa. Te nei na tattara aia i te vahi na tattara e o mai i TeAtua ia ma te hakamaoni Jisas Krai ni huri ake aia raa. ³ Na tama e ppau ia ma na tama e hakallono na tattara e ttapu i roto telauniu nei no tauttari raa e me ki hakatapu ria! Maitaname te saaita na mee nei e me ki kapihi mai raa ku taapiri.

Na tattara hihhia i na hare lotu e hitu

⁴ ⁵ Na tattara Jon i na hare lotu e hitu i te matakaina Esia raa: TeAtua te Tama enoho te aho nei, te Tama ni noho mai imua, ia te Tama e me kioti ku hamai raa ia ma e hitu na anana etuu imua te Nohorana Aia raa, tena Jisas Krai te Tama elaoi hakamaoni taatou tera e hakamaatua i aruna na tuku te maarama nei raa e kou atu kootou na mahi ia ma te noho laoi.

Aia elaoi taatou, tena itemate Aia raa, Aia e hakattana taatou itaha ma na haisara taatouraa ma tetoto Aia, ⁶ tena ki mee taatou pera ma hekanohenua na maatua ki hehekau ma TeAtua te Tamana Aia raa. Na mahi ia ma tetauareka Jisas Krai kimmo e tahi na vahao hakaatoa! Amen.

⁷ Kira ake, Tama raa ku hamai i aruna na pukureu rahu! Na tama hakaatoa hakapaa ma na tama nittoki te vahi manava Aia raa e me ki kite Tama raa. Na tama hakaatoa i te maarama nei raa e me ki ppari i Tama raa. Ku hakamaoni roo!

⁸ TeAriki TeAtua Hai mahi raa e mee ma, “Anau ko te kaamata ia ma te hakaotioti, te Tama enoho te aho nei, te Tama ni noho mai imua, ia te Tama e me ki oti ku hamai raa.”

Jon e kite Jisas Krai

⁹ Anau ko Jon, te taina kootouraa, e mee anau e tautari Jisas, tena anau e hukui ma kootou kinnoho hakavaratoa i na hakalonolihiu tera e me ki tiri na tama i te Hakamaatua ana i te Vaelani raa. Anau e tuku ria i te henua Patmos, e mee anau etakutaku na tattara TeAtua ia ma te hakamaoni i na mee Jisas ni hakari mai raa. ¹⁰ TeAnana Tapu raa ku tau

i roto anau i te aho e tapu TeAriki raa, tena anau ku rono te reo e ssau pera ma he puu e iri e tattara mai i muri anau. ¹¹ Te reo raa e tattara mai ma, "Taataa na mee akoe e kite raa, tena ku kkave te launiu naa i na hare lotu i roto na matakaina e hitu nei: Efesus, Smena, Pegamum, Taiataira, Sadis, Filadelfia, tena Laodisia."

¹² Tena anau ki hakatike ma ki kite te tama e tattara mai anau raa, e meia anau e kite koi e hitu na kina hakatuutuu na lamu e pena i na gol, ¹³ tena he mee e ssau pera ma he tama e uru te kaukahu roroa no tae na tapuvae Aia raa e tuu i te kina na mee raa e ttuu raa, tena te taitu e pena i na gol raa e mmua i te hatahata Aia. ¹⁴ Te rouru Aia raa e makkini hua roo, tena na karemata Aia raa e ura pera ma he ahi; ¹⁵ na tapuvae Aia raa e kkiva roo pera ma na katanatea e ororia no kkiva raa, tena te reo Aia raa e mmua pera ma na peau e kkoti raa. ¹⁶ Tama raa e ttaoahi e hitu na hetuu i te rima laaua Aia raa, tena te paraamo e hakkaa saa vahi raa ku ssae mai i taha ma te maihu Aia. Na karemata Aia raa e mallama hua roo pera ma te tii te laa te saaita te laa latea.

¹⁷ Te saaita anau ni kite te Tama raa, anau ku hina atu i mua Tama raa pera ma he tama ku mate. Kito te Tama raa ki hakapiri te rima laaua Aia raa i aruna anau, tena ki mee mai anau ma, "Auu se mataku! Anau ko te kaamata ia ma te hakaotioti. ¹⁸ Anau ko te Tama e ora! Anau ni mate, e meia te saaita nei Anau ku ora tahi se isi te hakaoti. Anau e isi na mahi i aruna te mate ia ma te maarama te mate raa.

¹⁹ "Tena taataa na mee akoe ni kite raa, na mee hakaatoa, na mee te saaita nei ia ma na mee tera e me ki kapihi mai i muri raa. ²⁰ Teenei te hakataakoto na hetuu e hitu Anau e ttaoahi ma te rima laaua Anau nei ia ma te hakataakoto na kina hakatuutuu na lamu e hitu tera e huunara ia raa: na hetuu e hitu raa ko na ensel e hitu tera e lollohi e hitu na hare lotu raa, tena e hitu na kina hakatuutuu na lamu raa ko na hare lotu e hitu raa.

2

Na tattara e kkave i te hare lotu i Efesus

¹ "Akoe ki taataa na tattara nei i te ensel e rorohi te hare lotu i Efesus raa. "Aanei na tattara te Tama e ttaoahi e hitu na hetuu i te rima laaua Aia raa, tena ki hahaere vaa roto i te kina e hakatuutuu na lamu e pena i na gol raa.

² Anau e iroa hea kootou ni ppena; Anau e iroa kootou e hehekau mahi roo, ia evaratoa roo teno. Anau e iroa kootou se isi te alloha kootou i na tama hai ssara raa, tena kootou ni hahaaite hoki na tama e malliu na laatou ni aposol raa no illoa pera ma na tama raa e malliu koi. ³ Kootou e varatoa roo, ia kootou e hakalono llihu hoki e mee kootou e tauttari Anau, tena kootou hoki se mee ma ki tiaki Anau. ⁴ Emeia teenei hea Anau se hihai i kootou: kootou ku se laoi Anau te saaita nei pera ma kootou ni laoi Anau i mua raa. ⁵ Mannatu ma kootou ni tiaki Anau vahao hee roo! Ttike i taha ma na hai sara kootou raa, tena ku ppena na mee taualleka kootou ni ppena i mua raa. Kame kootou se ttike i taha ma na hai sara kootou raa, Anau e me ki haere atu no ssau na kina hakatuutuu na lamu kootou raa i taha ma na kina laatou ettuu raa. ⁶ Emeia teenei te mee e tauareka roo i kootou: kootou se hihhai roo hea te kuturana na Nikolas raa ni ppena raa, e ssau hoki peenei ma Anau nei.

⁷ "Kame kootou e isi na katarina, tena kootou ku hakallono hea TeAnana Tapu raa e tattara ake i na hare lotu raa.

⁸ Anau e me ki meake na tama e hai mmahi te ppuhu ma na haero raa ki kkai na hua te laakau te ora e homo i roto te Paupaku TeAtua raa.

Na tattara e kkave i te hare lotu i Smena

⁸ “Akoē ki taataa na tattara nei i te ensel e rorohi te hare lotu i Smena raa. “Aanei na tattara te Tama i te kaamata ia ma te hakaotiote, te Tama ni mate, tena kiora hakaraoi raa. ⁹ Anau eiroa na hakalono llihu kootou raa; Anau eiroa pera ma kootou e tutuu haeo, e meia te hakamaoni kootou e tutuu laoi! Anau eiroa na tattara haeo na tama e malliu ma laatou ni Jiu e tattara i te vahi kootou raa; teenaa he kuturana e huhukui ma Satan! ¹⁰ Auu se mattaku ina hakalono llihu e me kittaē atu i kootou raa. Hakallono! Te tipua raa e me ki hahaaite kootou no ppono alaa tama ina hare karapusi, tena na hakalono llihu kootou raa e me ki haere no ttae roo sanahuru na aho. Taohi mmāu na hakattina kootou i Anau raa, niaina kootou ku mee ki taaiā ria no mate, Anau e me ki kou atu te ora raa pera ma he tuhana, e mee kootou e hai mmahi te ppuhu ma na haeo.

¹¹ “Kame kootou e isi na katarina, tena kootou ku hakallono na tattara TeAnana Tapu raa e tattara ake i na hare lotu raa!

“Na tama e hai mmahi te ppuhu ma na haeo raa e me ki selavaa te ttiri na haeo i te saaita te mate hakarua raa.

Na tattara e kkave i te hare lotu i Pegamum

¹² “Akoē ki taataa na tattara nei i te ensel e rorohi te hare lotu i Pegamum raa.

“Aanei ni tattara te Tama e isi te paraamoā e hakkaa saa vahi raa. ¹³ Anau e iroa na kina kootou e nnoho raa, tena te nohorana Satan raa e tuu i na kina naa. Kootou e hakattina hakamaoni Anau, tena kootou ni se tiaki na hakattina kootou i Anau raa te saaita Antipas, te tama hehekau hakamaoni Anau raa ni taia ria no mate i te kina Satan e noho raa. ¹⁴ Emeia e isi na mee Anau se hihai i kootou: e isi na tama kootou i te kina naa e tauttari na akoako Balam, te tama ni poroporo ake Balak ki hakattaki na tama Israel raa kippena na mee e ssara raa, tena ki tatakore na tama raa ki kkai na kai na tama ni hoki ake na hatu tipua raa, tena ki ppena hoki na tiputipu sakkino roo. ¹⁵ Ia hoki e isi na tama kootou e tauttari na poroporo te kuturana na Nikolas raa. ¹⁶ Tena te saaita nei, kootou ki ttike i taha ma na hai sara kootou raa! Kame seai, Anau e me ki haere atu vahao nei koi no ppuhu ma na tama naa ma te paraamoā e ssae mai i taha ma te maihu Anau nei.

¹⁷ “Kame kootou e isi na katarina, tena kootou ku hakallono na tattara TeAnana Tapu raa e tattara ake i na hare lotu raa!

“Anau e me ki kou ake na ‘manna’ e huuna ria raa i na tama e hai mmahi te ppuhu ma na haeo raa. Anau e me ki kou ake hoki na tama naa hakaatoa na hatu makkini e mmāu na inoa tera se hai tama eiroa raa; teenaa ko te tama koi e too te hatu naa e me ki iroa.

Na tattara e kkave i te hare lotu i Taiataira

¹⁸ “Akoē ki taataa na tattara nei i te ensel e rorohi te hare lotu i Taiataira raa.

“Aanei ni tattara te Tamariki TeAtua tera na karemata Aia raa e ura pera ma he ahi raa, tena na tapuvae Aia raa e kkiva pera ma na katanatea e ororia no kkiva raa. ¹⁹ Anau eiroa hea kootou e ppena. Anau eiroa na laoi kootou, na hakattina kootou, na hehekau kootou ia ma te nnoho varatoa kootou. Anau eiroa pera ma kootou ku ppena tammaki na mee te saaita nei e raka ma te saaita i mua raa. ²⁰ Emeia teenei hea Anau se hihai i kootou: kootou e alloha Jesebel, te hine e tattara ma aia he tama hakatae na tattara TeAtua raa. Na akoako aia raa e hakattaki na tama hehekau Anau raa kippena na tiputipu sakkino roo, tena ki kkai na kai ku oti

te hoki ake i na hatu tipua raa. ²¹ Anau kuoti te kouake hesaaita ma aia kitike itaha ma nahaisara aia, emeia aia sehihai kitike itaha ma na tiputipu sakkino aia raa. ²² Tena anau eme kiletu aia iaruna helomoena, tena aia ma na taanata eppena na mee settonuraa e me ki hakalononlihu haeroo ite kina raa. Anau eme kippena te mee nei vahao nei kame laatou se tlike itaha ma na tiputipu sakkino laatou e ppena ma te hine raa. ²³ Anau eme kitta hoki na tama etauttari te hine raa ki mmate, tena na hare lotu hakaatoa e me ki illoa pera ma Anau ko te Tama e iroa na hakataakoto ia ma hea te tama e hihai. Anau eme ki sui atu kootou tautari hea kootou ni ppena.

²⁴ “Emeia kootou hakaatoa na tama iTaiataira raa ni setauttari na akoako sakkino raa, tena kootou ni setoo hoki na akoako alaa tama e kanna ma, ‘na hakataakoto Satan e huunaria raa’. Anau emeatu pera ma Anau se lavaa te hakapiri atu alaa hakalononlihu hoki iaruna kootou. ²⁵ Emeia kootou ki taohi mmau roo hea kootou e isi e taualleka raa ki tae atu Anau. ²⁶ 28 Na tama e hai mmahi te ppuhu ma na haeroo ko na tama e ttuu mmau nottae te hakaoti, tena kippena hea Anau e hihai raa. Anau eme ki kouatu na mahi e ssau pera ma na mahi Anau ni too i te Tamana Anau raa. Anau eme ki kouake na mahi na tama raa ki hakananniu iaruna na kanohenua, tena ku hakamattua na tama raa ma na mahi ki seu na kanohenua raa pera ma he tama e ssaa te hopenikalasi raa ma te kokotana. Anau eme ki kouake te tapao raa pera ma he hoki na tama naa.

²⁹ “Kame kootou e isi na katarina, tena kootou ku hakallono hea TeAnana Tapu raa e tattara ake i na hare lotu raa!

3

Na tattara e kkave i te hare lotu i Sadis

¹ “Ako ki taataa na tattara nei i te ensel e rorohi te lotu i Sadis raa:

“Aanei nitattara te Tama eisi e hitu na anana TeAtua ia ma e hitu na hetuu raa. Anau e iroa hea kootou eppena; Anau e iroa ma kootou kumate, emeia na tama koi tattara koi ma kootou koi ora! ² Ia tena mahhike iaruna no hakaora na tiputipu taualleka kootou e isi raa i mua na tiputipu naa e mmate tahi. Maitaname Anau e kite pera ma hea kootou ni ppena raa se kittonu roo i mua na karemata TeAtua. ³ Mannatu hea kootou ni akoako ia ma hea kootou ni llono raa; tauttari na mee raa, tena kuttike itaha ma nahaisara kootou raa. Anau eme ki haere atu pera ma he tama kairarao, tena kootou eme ki selavaa te illoa te saaita Anau eme ki haere atu raa. ⁴ Emeia eisi na tama kootou i roto Sadis e mmata hakaraoi roo na hekau laatou raa ki se kkere. Kootou e me ki uru na hekau makkini no hahaere ma Anau, maitaname kootou etau hakamaoni te hahaere ma Anau. ⁵ Na tama e hai mmahi te ppuhu ma na haeroo e me ki uru na hekau makkini, tena Anau se lavaa te ssoro na inoa na tama naa i taha ma te Launiu te Ora raa. Anau eme ki tattara ki llono roo hakaatoa i mua te Tamana Anau raa ia ma na ensel Aia raa pera ma na tama raa ni tama Anau.

⁶ “Kame kootou e isi na katarina, tena kootou ku hakallono hea TeAnana Tapu raa e tattara ake i na hare lotu raa!

Na tattara e kkave i te hare lotu i Filadelfia

⁷ “Ako ki taataa na tattara nei i te ensel e rorohi te hare lotu i Filadelfia raa:

“Aanei na tattara te Tama e tapu, ia e hakamaoni raa. Tama naa e isi te kii tera Devit ni isi raa, tena te saaita Aia e taaraki te totoka raa, se hai tama e lavaa te ppui te totoka raa, ia te saaita Aia e ppui te totoka raa, tena se hai tama hoki e lavaa te taaraki te totoka raa. ⁸ Anau e iroa hea kootou ni ppena; Anau e iroa pera ma kootou e isi na mahi sellahi avare; kootou e tauttari na akoako Anau, tena ki tauttari hakamaoni roo Anau. Anau ku oti te taaraki te totoka raa imua na karemata kootou, tena se hai tama e lavaa hoki te ppui te totoka raa. ⁹ Hakallono! Na tama te kuturana Satan raa ni tama tattara malliu ma laatou ni Jiu, e meia laatou e malliu koi, Anau e me ki mee na tama naa ki oo atu no tuthuri i mua na vae kootou, tena na tama naa hakaatoa eme ki illoa pera ma Anau elaoi mahi roo kootou. ¹⁰ E mee kootou nittaohi mmau na tuua Anau raa no tauttari, tena Anau e me ki rorohi hakatauareka roo kootou te saaita kootou e ttiri na hakalono llihu tera e me ki oo mai i te maarama nei ki hahaaite na tama roo hakaatoa raa. ¹¹ Anau se roroa ku haere atu. Taohi mmau roo hea kootou e isi raa ki se lavaa he tama e kairarao na tuhana kootou raa. ¹² Anau e me ki hakatuu na tama e hai mmahi te ppuhu ma na haeo raa pera ma ni pou roto i roto te Hare Tapu Te Atua Anau raa, tena na tama naa se lavaa te tiaki te Hare Tapu raa. Anau e me ki taataa te inoa Te Atua Anau raa ia ma te inoa Jerusalem hoo raa i te matakaina Te Atua e me ki hamai itaha ma te vaelani raa iaruna na pou roto raa. Anau e me ki taataa hoki te inoa hoo Anau raa i aruna na pou raa.

¹³ “Kame kootou e isi na katarina, tena kootou ku hakallono hea Te Anana Tapu raa e tattara ake i na hare lotu raa!”

Na tattara e kkave i te hare lotu i Laodisia

¹⁴ “Ake ki taataa na tattara nei i te ensel e rorohi te hare lotu i Laodisia raa:

“Aanei na tattara te Tama ma ko te Hakamaoni raa, te Tama e hakatina hakamaoni tera ni noho mai i te kaamata roo, imua Te Atua ni pena na mee roo hakaatoa. ¹⁵ Anau e iroa hea kootou ni ppena; Anau e iroa pera ma kootou se haumalli, ia se vvela. Anau e hihai roo ma kootou ki too he mee saa mee nei, te haumalli ia ma te vvela. ¹⁶ E meia e mee kootou e mahhana koi, tena kootou se vvela, ia se haumalli, tena Anau e me ki savare iho kootou itaha ma te maihu Anau! ¹⁷ Kootou e tattara ma, ‘Anau e tuutuulaoi, ia emmao roo; Anau e isi na mee roo hakaatoa Anau e hihai raa.’ E meia kootou se illoa na sakkino ia ma na haeo kootou raa! Kootou e tutuu haeo, se hai hekau kileulleu, ia na karemata kootou raa e sseni. ¹⁸ Anau e tattara hakaataata atu i kootou ki sui na gol Anau raa, aanei ni gol roo hakamaoni, tena kootou eme ki tutuu laoi. Sui hoki ni hekau makkini no uru ki se nnapa kootou. Tena ku sui hoki ni maraseni no pallai na karemata kootou raa ki lavaa kootou te kkite. ¹⁹ Anau e hakatonutonu, tena ki poroporo hakaraoi roo na tama Anau elaoi raa. Kootou ki mattonu no ftike itaha ma na hai sara kootou raa. ²⁰ Hakallono! Anau e tuu i te totoka no papaku; kame he tama e rono te reo Anau no taaraki te totoka, tena Anau e me ki uru atu i hare no kkai maatou, tena na tama naa e me ki kkai ma Anau. ²¹ Anau e me ki kou ake na mahi i na tama e hai mmahi te ppuhu ma na haeo raa ki noho i te vahi Anau i aruna te Nohorana Anau raa, e ssau pera ma Anau ni hai mahi no ppuhu ma na haeo raa, tena te saaita nei Anau ku noho ma te Tamana Anau raa i aruna te Nohorana Aia raa.

²² “Kame kootou e isi na katarina, tena kootou ku hakallono hea Te Anana Tapu raa e tattara ake i na hare lotu raa!”

4

Te Nohorana TeAtua i te vaelani

1 Tena kioti anau kukite teeraa mee hoki; hetotoka i te vaelani ku taaraki.

Tena anau ku rono te reo ni tattara mai anau i mua e ssau pera ma he puu eiri raa ku mee mai ma, "Hamai i te kina nei, tena anau e me ki huri atu hea e me kikapihi atu i muri te mee nei." 2 Tessaia naa koi TeAnana Tapu TeAtua raa kutau i roto anau. Tena anau kukite te Tama e noho i aruna te Nohorana i te vaelani raa. 3 Na maihu Aia raa e kivakiva roo pera ma te hatu e kanna ma he jaspaa raa ia ma te kanelien raa hoki. Tena te umata raa e tuu areha te Nohorana raa, ia ehailaakei roo pera ma te hatu e kanna ma he emeral raa. 4 Tipu rua ma haa na nohorana ettuu alleha te Nohorana raa, tena tipu rua ma haa na taanata mattua euru na hekau makkini e hakaipiri nahau epena ina gol raa ennoho i aruna na nohorana raa. 5 Na uila raa ku lamalama mai peera i te kina te Nohorana raa, tena na hatturi raa ku papaku mai hoki. Tena e hitu na ahi e ura i mua te Nohorana raa; teena ko na anana e hitu TeAtua raa. 6 Tena i mua hoki te Nohorana raa e isi te mee e ssau pera ma he lottai e marino kkii roo, ia e maarama hua roo pera ma he kalasi.

Tena e haa na manu e ora tahi tera e uhia hakaatoa na karemata, kaamata te pohouru haere no tae i muri raa e ttuu alleha te Nohorana raa. 7 Te manu kaamata raa e ssau pera ma he laion, tena te manu hakarua raa e ssau pera ma he bulmakau, tena te manu hakatoru raa e isi te pohouru te tama, tena te manu hakahaa raa e ssau pera ma he igol kullee. 8 Na manu nei hakaatoa e isi e ono na pakau te manu hokotahi, tena i aruna ia ma i raro na pakau raa e uhia hakaatoa na karemata. Te ao ma te poo na manu nei e tauhano koi te huhua ma:

"E tapu, e tapu, e tapu,
TeAtua TeAriki Hai mahi,
Te Tama e noho mai i mua,
te Tama e noho te aho nei,
ia te Tama e me ki oti ku hamai raa."

9 Na manu e haa nei e huhua na rue ki hakammaha, tena ki hakamaru ake ma ki ssau te inoa te Tama e noho i aruna te Nohorana raa, teena ko te Tama e ora tahi raa. Tessaia na manu e haa nei e ppena peenei

10 tena tipu rua ma haa na taanata mattua raa ku maoha no tutturi i mua te Tama e noho i aruna te Nohorana raa no hakammaha ake te Tama e ora tahi raa. Tena na tama raa ki ppehi ake na hau laatou raa i mua te Nohorana te Tama raa, tena ki meake,

11 "TeAriki, TeAtua maatou!

Akoe e tau roo te too na mahi hakananniu,
na hakammaha
ia ma na mahi hakaatoa.
Maitaname Akoe e pena iho na mee roo hakaatoa,
tena i te hihai Akoe, na mee raa ku ttipu ake."

5

Te Punua Sipsip ia ma te launiu e pini

1 Anau ku kite te Tama e noho i aruna te Nohorana raa e ttaoahi te launiu e pini ma te rima laaua Aia; saa vahi te launiu raa e pii roo na tattaa, ia e isi e hitu na hakamaatino. 2 Tena anau ku kite te ensel e hai mahi roo e tattara hakamaroa roo ma, "Koai te tama e lavaa te ssau na hakamaatino raa

i taha notaaraki telauniu e pini raa?" ³ Emeia se haitama i te vaelani, ia te maarama nei ia ma te maarama te mate raa e lavaa tetaaraki te launiu raa no mmata i roto. ⁴ Tena anau ku tani okioki roo, maitaname kuse haitama hoki elave kitaaraki telauniu e pini raa ia ma kimmata i roto. ⁵ Tena he tanata matua hokotahi i na taanata mattua raa ku mee mai anau ma, "Auu se tani. Kira ake! Te laion te kaha i Juda raa, te mokopuna hakanaanu Devit raa e ivi roo i aruna na tama ekirilloto aia raa, tena aia e lavaa te ssau na hakamaatino e hitu raa i taha notaaraki telauniu e pini raa."

⁶ Tena anau ku kite te Punua Sipsip raa ku tuu i lottonu te Nohorana raa, tena na manu e haa e ora tahi raa hakapaa ma na taanata mattua raa ku tuttu alleha te Nohorana raa. Te Punua Sipsip raa essau pera ma he manu ku oti te taia ria no mate. Te Punua Sipsip raa e isi e hitu na mahi hai mmahi ia ma e hitu na karemata, teenaa ko na anana e hitu Te Atua ni kauna ki oo vaa roto te maarama nei hakaatoa raa. ⁷ Te Punua Sipsip raa e haere no too telauniu e pini raa i taha ma te rima laaua te Tama e noho i aruna te Nohorana raa. ⁸ Tesaaita Aia ni ppena peenei, na manu e haa e ora tahi raa laatou ma na taanata mattua raa ku maoha no tutturi i mua te Punua Sipsip raa. Na tama nei hakaatoa e isi te haap ia ma na hopeni epena i na gol e pii na insens, teenaa ko na lotu na tama Te Atua raa.

⁹ Na tama raa e huhua te rue hou ma,
"Ako e tau hakamaoni te too telauniu e pini raa,
tena ku ssau na hakamaatino e hitu raa i taha.

Maitaname Akoe ni taia ria no mate,
tena te toto Akoe raa e sui muri ake Te Atua
na tama na hareakina hakaatoa,
na tama na tattara hakaatoa,
na tama na henua hakaatoa
ia ma na tama roo hakaatoa.

¹⁰ Akoe e mee na tama raa
pera ma he kanohenua na maatua te lotu
ki hehekau ma Te Atua taatou raa,
tena laatou e me ki hakamattua i te maarama nei."

¹¹ Anau kukkira hoki no rono simata na maano na ensel hakaatoa!
Na ensel nei e ttuu alleha te Nohorana raa ma na manu e haa e ora tahi raa
ia ma na taanata mattua raa ¹² no huhua hakamaroa roo ma:

"Te Punua Sipsip ni taia ria no mate raa e tau roo te too na mahi i te vaelani,
na mee taualleka,
te atamai, na mahi,

te hakammaha, te tauareka, ia ki hakamaru ria.

¹³ Tena anau ku rono na tama hakaatoa i te vaelani, te maarama nei ma
te maarama te mate raa, ia i roto te lottai ia ma na mee hakaatoa roo e ora
i roto te maarama nei raa ku huhua ma,

Hakammaha ake te Tama
e noho i aruna te Nohorana raa
ia ma te Punua Sipsip raa.
Hua ki ssau na inoa Tokorua raa,
ki hakamaru ake,

ia ki hakanaanu na mahi hai mmahi Tokorua raa
ki mmoe tahi na vahao hakaatoa!"

¹⁴ Tena na manu e haa e ora tahi raa ki meake ma, "Amen" Tena
tipu rua ma haa na taanata mattua raa ku tteiho no tutturi no lotu.

6

Na hakamaatino

¹ Tena anau ku kite te Punua Sipsip raa ku ssau te hakamaatino kaamata i na hakamaatino e hituraa itaha, tena anau kurono te manu hokotahi i na manu ehaa eora tahiraa kutattaramai itereo essau pera ma hehatturi ma, "Hamai!" ² Tena anau kukkira no kite te hos makkini. Te tama e tere te hos raa ettaohi tenisau. Na tama raa ekouake te hau manamana itetama raa. Aia e tere pera ma he tama ni ppuhu no taa na tama aia ni ppuhu ma aia raa, tena aia ku tere hoki ma ki faa alaa tama.

³ Tena te Punua Sipsip raa ku ssau te hakamaatino hakarua raa itaha, tena anau kurono te manu hakarua eora tahiraa kumee mai ma, "Hamai!" ⁴ Tena teeraa hos, emeia he hos emeia kutere mai iaho. Te tama e tere te hos raa e too na mahi ki kou ake na taua i te maarama nei, ma kilavaa na tama tetaa hokolaatou kimmate. Tena na tama raa ki kou ake te tama raa te paraamoa e rahi.

⁵ Tena te Punua Sipsip raa ku ssau te hakatoru na hakamaatino e hitu raa i taha, tena anau ku rono te reo te manu hakatoru e ora tahi raa ku mee mai ma, "Hamai!" Tena anau kukkira no kite te hos pallaa. Te tama e tere te hos raa ettaohi te skel hakamamaha raa iterima aia. ⁶ Anau erono te mee essau pera ma heroo e tattara iho i te kina na manu ehaa e ora tahiraa ma, "Te sui te aho hokotahi raa he muri kopu haraoa eturoto, poi seai he kopu haraoa epui i na haraoa e suimaha raa. Emeia au se hai pakava nalaakau epena na sunu raa ia ma na kina ettori na vain raa!"

⁷ Tena te Punua Sipsip raa ku ssau te hakamaatino hakahaa raa itaha, tena anau kurono te manu hakahaa eora tahiraa kumee mai ma, "Hamai!" ⁸ Anau kukkira no kite te hos e hai laakei, ia e matanaenae roo. Te tama e tere te hos raa e hui ma ko te Kina te Mate, tena te kina te mate raa e tautari mai vaa muri hoki: Tokorua nei e too na mahi kitia hakaatoa he kuturana hokotahi i na kuturana ehaa i te maarama nei raa kimmate. Na tama nei e me kimmate i te vahi na taua, te hikkai, na maahana ia ma na manu kai ttama.

⁹ Tena te Punua Sipsip raa ku ssau te hakamaatino hakarima raa i taha, tena na tama anau ekite ennoho iraro te olta raa, aanaa ko na anana na tama ni taaia ria no mmate e mee laatou ni hakataetae na tattara TeAtua tera e ttuu mmau hoki i na hakattina laatou te saaita laatou ni tattara raa.

¹⁰ Na tama raa ku vaa hakamaroa ma,
"TeAriki Hakanaanu,

Akoe e tapu roo hakamaoni!

Akoe e me ki hakatonutonu na tama i te maarama nei raa,

tena ku kou ake na hakalonollihu na tama nitaa maatou no mmate raa vahao hee?"

¹¹ TeAtua ekouake na tama nei, te tama te kaukahu roroa makkini, tena ki meake na tama raa ki hamalollo hakamarie, ki oti roo na tama hehekau ia ma na hakattina ana raa hakaatoa te taaia ria no mmate pera ma laatou ni taaia ria raa.

¹² Tena anau kukite te Punua Sipsip raa ku ssau te hakamaatino hakaono raa itaha, tena te kina raa ku isi te ruru henua e hai mahi roo, tena te laa raa ku mee no pallaa roo pera ma na paamaro pallaa raa, tena te maremo raa ku mee no mmea roo pera ma hetoto. ¹³ Na hetuu raa ku maoha iho i te maarama nei, essau pera ma na hua koi mmoto na laakau raa e teiho te saaita te matani hai mmahi raa e ruru na laakau raa.

¹⁴ Te vaelani raa ku hakateki noseai pera ma he moena e hhatu ria, tena

na mouna ia ma na henua roo hakaatoa ku kkene i taha ma na kina laatou ni ttuu raa. ¹⁵ Tena na tuku i te maarama nei raa, na tama hakamattua ia ma na soldia hakamattua na tama na taua raa, na tama tutuu laoi raa, tena na tama e isi na mahi raa ia ma na tama roo hakaatoa, na tama hehekau raa ia ma na tama seai ma ni tama hehekau raa ku oo nommuni i roto na rua ia ma iraro na hatu i na kina na mouna raa. ¹⁶ Na tama raa e kanna ake na mouna raa ia ma na hatu raa ma, "Maoha iho i aruna maatou no hakalluu maatou ki se kite te Tama e noho i aruna te Nohorana raa ia ma te roto te Punua Sipsip raa! ¹⁷ Te aho na hakalono llihu haero na tama raa ku ttae mai, kaa koai te tama e lavaa te tuu atu i te Tama naa?"

7

Te kanohenua TeAtua

¹ Imuri te mee nei anau kukite e haa na ensel ettuu inatotoka e haa i te maarama nei raa, tena kittaohi te matani raa ki se maairi iho i te maarama nei, ia ki se maairi ake itelottai ia ma na laakau hakaatoa. ² Tena Anau kukite teeraa ensel ku hakahura ake i te anake ma te hakamaatino TeAtua e ora tahi raa. Te ensel raa e kanna ake na ensel e haa TeAtua ni kou ake na mahi ki seu te maarama nei ia ma te lottai raa. ³ Te ensel raa e meake ma, "Auu seseua te maarama nei, te lottai ia ma na laakau raa kittaeroo te saaita taatou e hakammau te hakamaatino na tama hehekau TeAtua raa ma te hakamaatino etapu raa ina maarae laatou." ⁴ He tama e mee mai pera ma te kooina na tama hakaatoa ku oti te hakamattino ria ma te hakamaatino TeAtua raa e tae huitarau tipu haa ma haa na simata (144,000) na tama. Na tama nei ni tama i roto te sanahuru ma rua na kaha Israel raa. ⁵ ⁸ Tena te kaha hokotahi e isi sanahuru ma rua na simata na tama: te kaha Juda, Ruben, Gat, Aser, Naptali, Manase, Simeon, Livai, Isakar, Sebulun, Josep, tena Benjamin.

Te kanohenua e rahi roo

⁹ Tena kioti roo anau kukkira nokite te kanohenua e rahi roo tera se haitama elavaa te ppau te kooina na tama roo hakaatoa! Teenei ko na tama roo hakaatoa, na tama na kaha roo hakaatoa, na tama na henua roo hakaatoa ia ma na tama na tattara roo hakaatoa, tena na tama nei e ttuu i mua te Nohorana raa ma te Punua Sipsip, ia na tama nei e uru na kaukahu makkini, tena kittaohi na launiu na niu raa i na rima laatou. ¹⁰ Na tama raa e kanna ake hakamaro roo ma, "TeAtua te Tama e noho i aruna te Nohorana ia ma te Punua Sipsip raa e kou mai te ora hakamaoni!"

¹¹ Na ensel hakaatoa e ttuu alleha te Nohorana raa, hakapaa ma na tama hakamattua raa ia ma na manu e haa e ora tahi raa. Na tama raa e tteiho no tuturi i mua te Nohorana raa no lotu ake TeAtua ¹² ma,

"Amen! Hua hakammaha,

na mahi hakananniu,

te atamai, te hakammaha,

te hakamarumaru ia ma na mahi i te vaelani,

tena na mahi raa ni mahi TeAtua e ora na vahao hakaatoa raa!

Amen!"

¹³ He tama na tama hakamattua e ora tahi raa ku vahiri mai anau ma, "Aaraa koai na tama e uru na hekau makkini raa, tena kaa na tama raa ni tama i hee?"

¹⁴ Kito anau kimeake, "Tama hakamaatua, anau seiroa, akoe kame e iroa."

Tena aia ki mee mai anau ma, “Aanei ko na tama ni too na hakalono llihu haeo imua raa, tena te saaita nei laatou ku ora. Na tama raa e k kumi na kaukahu laatou raa no makkini hua roo ma te toto te Punua Sipsip raa. ¹⁵ Tera hea na tama raa e ttuu i mua te Nohorana TeAtua raa no hehekau ma Tama raa te ao ma te poo i te Hare Tapu Aia raa. Te Tama e noho i aruna te Nohorana raa e me ki mmata hakaraoi na tama raa ma na mahi Aia. ¹⁶ Na tama nei se lavaa hoki te hikkai, ia te hiunu, tena te laa ia ma he vvela peehee se lavaa te ttuni na tama nei, ¹⁷ maitaname te Punua Sipsip, te Tama e tuu ilottonu te Nohorana raa e me ki rorohi na tama raa, tena Aia e me ki hakattaki na tama raa kittae i te kina te vai e kou mai te ora raa. Tena TeAtua e me ki ssoro na vai karemata na tama raa itaha ma na karemata laatou.”

8

Te hakahitu na hakamaatino

¹ Te saaita te Punua Sipsip raa ni ssau te hakahitu na hakamaatino raa itaha raa, te vaelani raa kutuu hemuu se vvaa roo hokotahi saaita e roroa ake*. ² Tena anau ku kite e hitu na ensel e ttuu i mua TeAtua, tena he tama ku kou ake na ensel raa e hitu na puu ki iri.

³ Teeraa ensel e ttaohi te parete gol, tena aia ki haere ake no tuu i te kina te olta raa. He tama e kou ake tammaki na insens ki hakapaa ma na lotu na tama TeAtua raa, tena ku hoki ake na mee raa i aruna te olta e pena i na gol e tuu i mua te Nohorana raa. ⁴ Te kohu na insens e ura raa e haere i aruna ma na lotu na tama TeAtua raa hakaatoa, i taha ma na rima te ensel e tuu i mua TeAtua raa. ⁵ Tena te ensel raa ki too te parete na insens raa no ppono na maramara te ahi te olta raa, tena killetu iho i te maarama nei. Tena na hatturi raa ku papaku hakamaroa roo, na uila raa ku lamalama, tena te ruru henua raa ku ruru na mahi roo.

Na puu iriiri

⁶ Tena na ensel e hitu raa kutuu tanattana ma na puu e hitu laatou raa ki iri.

⁷ Te ensel kaamata raa ku iri te puu aia raa. Tena na ais matakkau ia ma na maramara te ahi e hilo ma te toto raa ku tteihomai i te maarama nei. Tena he vahi hokotahi te maarama nei hakaatoa† ia ma na laakau raa, tena na veve raa hakaatoa ku tuuniarua ma na vvela.

⁸ Tena te ensel hakaru raa ku iri te puu aia raa. Tena he mee essau pera ma he mouna e rahi roo e ura ku tteihomai i roto telottai. Tena he vahi hokotahi telottai raa ku huri mo toto, ⁹ tena he kooina hokotahi na mee hakaatoa i roto telottai raa kummate, tena he kooina hokotahi hoki na vakatua raa hakaatoa ku masseu.

¹⁰ Tena te ensel hakatoru raa ku iri te puu aia raa. Tena he hetuu e rahi e ura pera ma helaiti kutteihomai itaha ma te vaelani noppaku i te vahi hokotahi te maarama nei i roto na riva ia ma na vai hakaatoa. ¹¹ Te inoa te hetuu raa e hui ma e Mmara. Na riva ia ma na vai hakaatoa te hetuu raa nitteihomai i roto raa kummate, tena tammaki na tama kummate e mee laatou e unu na vai raa, maitaname na vai raa kummate.

¹² Tena te ensel hakahaa raa ku iri te puu aia raa. Tena he vahi hokotahi te laa, te maremo ia ma na hetuu raa ku mee no pouri, tena he vahi hokotahi te ao ma te poo raa ku se maarama hoki.

* **8:1** 8.1 tetaim na lakepara ma “half hour” † **8:7** 8.7 te hakataakoto nei e mee pera ma, te maarama nei e vvaa e toru na vahi, tena he vahi hokotahi te maarama nei e tuuniarua

13 Tena anau ku kkira no kite te igol e rahi raa ku lallee vaa aruna, tena ki tattara iho hakamaroa ma,
 “Te haeo! Te haeo!
 E me ki haeo roo ma na tama e nnoho i te maarama nei raa, te saaita kootou e llono na puu alaa ensel e toru raa e me ki iri!”

9

1 Tena te ensel hakarima raa kuiri te puu aia raa. Anau kukite te hetuu ni teiho mai itaha ma te vaelani nopaku i te maarama nei raa ku too te kii te totoka te rua e nnoto roo.* 2 Te hetuu raa ku taaraki te totoka te rua raa, tena tekohu tera e ssae mai i taha ma te rua raa e ssau pera ma he kohu te umu. Te kohu te rua e nnoto raa e uhi te maahina telaa ia ma te vaelani raa nopouri roo. 3 Tammaki na manu ekaikkai na launiu raa ku oo mai itaha ma te kohu raa no uhi te maarama nei, tena TeAtua ki kou ake na mahi e ssau pera ma na mahi na kahana raa e isi.† 4 Tama raa e meake kise lavaa te kkaai na veve, na laakau ia ma na mee e hhomoo raa; na manu raa elavaa koi te uti na tama tera seisi te hakamaatino etapu TeAtua e mmau i na maarae laatou raa. 5 Na manu raa selavaa tetaa na tama raa ki mmate, e meia laatou elavaa koi te mee na tama raa ki hakalono llihu i roto e rima na marama. Tellihu na manu raa e me ki kou ake raa e ssau pera ma tellihu tekahana e uti akoe. 6 I roto e rima na marama nei, na tama raa e me kisesee ni ara ki mee laatou ki mmate, e meia laatou selavaa te isi na ara ellave; laatou e me ki hihhai ki mmate, e meia te mate raa e me ki tere i taha ma laatou.

7 Na manu na launiu raa e ssau pera ma na hos kutanattana ki ppuhu, ia e isi na hau gol manamana e ppiri i aruna na pohouru na manu raa, tena na maihu na manu raa hakaatoa e ssau pera ma na maihu na tama. 8 Tena na rouru laatou raa e ssau pera ma na rouru na hhine, ia na niho laatou raa e ssau pera ma na niho na laion. 9 Na hatahata laatou raa euhia ria na mee e ssau pera ma nikatana, tena temmuu na pakau laatou raa e ssau pera ma te mmuu na hos tammaki e hhuti na karis tera e haitaruaru ki oo noppuhu raa. 10 Na manu nei e isi na mohuki, tena e uti llihu pera ma na kahana, ia na mohuki laatou raa e isi na mahi ki kou ake na hakalono llihu na tama i roto e rima na marama. 11 Te ensel e rorohi te rua e nnoto raa e hakanaani i aruna na manu hakamattaku raa. Te inoa aia i na tattara na Jiu raa e mee ma Abadon, tena na Grik raa e mee ma Apolion (e mee ma “Tama Haere Tarama na mee”).

12 Te hakalono llihu kaamata raa ku hiti, tena i muri te mee nei, e isi hoki e rua na hakalono llihu koi oo mai.

13 Tena te ensel hakaono raa kuiri te puu aia raa. Tena anau ku rono te reo e tattara iho i taha ma e haa na mata te olta e pena i na gol e tuu i mua TeAtua raa. 14 Te reo raa e meake te ensel hakaono raa ma, “Hakattana e haa na ensel ni ponotia i te riva e rahi e hui ma Yufretis raa!” 15 Kito te ensel hakaono raa ki hakattana na ensel e haa raa; na ensel e haa raa ku tanattana te aho nei na marama ia ma na hetau ki taa he kooina hokotahi na tama i te maarama nei raa ki mmate. 16 Na tama raa e mee mai anau te kooina na tama tera ku nnoho i aruna na hos ki ppuhu raa: te kooina na tama raa hakaatoa e ttae rua huitarau na maano (200,000,000.) 17 Tena i roto te kite anau raa, anau ekite na hos ia ma na tama e nnoho i aruna na hos raa: na tama raa e isi na porepore e mmea pera ma he ahi, ia e ttea

* 9:1 9.1 terua e nnoto nei ko tekina i te maarama nei tera na tipu raa ettari kitoo na hakalono llihu hakaoti laatou † 9:3 9.3 na kahana raa ko na scorpion

pera ma te moana, tena esse lo pera ma na salfa e mmau i na hatahata laa tou. Na pohouru na hos raa essau pera ma na pohouru na laion, tena te ahi, te koku ia ma na salfa raa e o mai itaha ma na maihu na hos raa. ¹⁸ He koo ina hokotahi na tama hakaatoa e taai a ria no mmate ma na hakalono llihu nei; te ahi, te koku ia ma na salfa e o mai i taha ma na maihu na hos raa. ¹⁹ Maitaname na mahi na hos raa e mmoe i na maihu ia ma na mohuki laa tou. Na mohuki na hos raa e ssau pera ma ni pohouru na laponu, tena na mohuki raa e utiuti hoki na tama raa no mmate.

²⁰ Ia te koo ina na tama hakaatoa ni ttoe raa; teenei ko na tama hakaatoa ni se taai a ria no mmate i na hakalono llihu raa, tena na tama nei se hihhai hoki ma laa tou ki ttike i taha ma na mee laa tou ni ppena raa. Na tama nei se tiaki te hakamarumaru na tipua ia ma na hatu tipua laa tou e penapena i na gol, na siliva, na katana tea, na hatu ia ma na laakau tera se lavaa te kkite, ia se lavaa te llono, ia se lavaa te hahaere raa. ²¹ Na tama nei hoki se hihhai ki peesia na tiputipu te taa tama, te papanamu ia ma na tiputipu te ppena na mee sakkino ia ma te kailallao raa.

10

Te ensel ia ma te launiu paamee e pini

¹ Tena anau kukite hoki teeraa ensel hai mahi ku hamai i taha ma te vaelani. Te pukurehu raa ellepo hakatike te tama raa, tena te umata raa e piri hakatike te pohouru aia. Na maihu aia raa e maahina pera ma telaa, tena na vae aia raa essau pera ma saa pou ettuu ura pera ma he ahi. ² Tama raa eisi telauniu paamee ettaohi terima aia. Tama raa ettaka te vae laaua aia raa i roto telottai, tena te vae se laaua aia raa ettaka i aruna te henua ³ tena aia ki kanna hakamaroo roo ma te reo essau pera ma te reo telaion. Aia e kanna koi no oti, tena e hitu na hatturi raa ku papaku hakamaroo. ⁴ Anau e mee ma ki taataa na mee raa te saaita koi na tama raa ni tattara. Emeia anau e rono te reo e tattara mai i te vaelani ma, "Auu se hakari na tattara na hatturi raa; ia auu se taataa i roto telauniu naa hoki!"

⁵ Tena anau kukite te ensel ellaka te vae telottai, tena te vae i aruna te henua raa ku ssau te rima laaua aia raa peeraa i te vaelani, ⁶ tena ki mee te tattara hakamaoni i te inoa TeAtua, te Tama e ora no ora tahi raa, ia te Tama hoki ni pena te vaelani, te maarama nei, telottai ia ma na mee hakaatoa roo i roto laa tou raa. Te ensel raa e mee mai ma, "Ku se lavaa hoki te nnahe! ⁷ Emeia te saaita te ensel hakahitu raa ni iri te puu aia raa, tena TeAtua ku mee ki ppena te hakataakoto e huuna ria Aia ni tattara ake i na profet tera e hehekau ma Aia raa."

⁸ Tena te reo anau ni rono raa ku tattara mai hoki i taha ma te vaelani raa ma, "Haere no too te launiu paamee e moe taaraki i aruna te rima te ensel e tuu te vae e llaka te moana, tena te vae e llaka i aruna te henua raa."

⁹ Tena anau ki haere atu i te ensel raa no kainno ake aia ki kou mai telauniu paamee raa. Kito te ensel raa ki mee mai anau ma, "Too telauniu nei no kai; te mee nei e me ki marie hakatete ki roo te saaita akoe e ppono i roto te maihu akoe raa, e me ia te saaita akoe e horo raa, te mee nei e me ki haere mmara roo i roto te manava akoe."

¹⁰ Tena anau ki too telauniu paamee raa i taha ma te rima te ensel raa no kai, tena te mee raa e marie hakatete ki roo i roto te maihu anau. Emeia te saaita anau ni horo te launiu paamee raa, te mee raa ku haere mmara roo i roto te manava anau. ¹¹ Tena te tama raa ki mee mai anau ma, "Vaakai hakaraoi no hakatae atu na tattara TeAtua raa i na henua hakaatoa, na tama hakaatoa, na tama na tattara hakaatoa ia ma na tuku hakaatoa."

11

Tokorua na tama e hakatae na tattara hakamaoni

¹ Te ensel raa ekou mai telaakau essau pera ma helaakau ehahaate, tena aia ki mee mai ma, "Haere no looha te Hare Tapu TeAtua raa ia ma te olta raa hoki. Tena kuppau hoki tekooina na tama ehakamarumaru i roto te Hare Tapu raa. ² Emeia auu selooha te vahi i aho raa, maitaname Anau ku oti te kou ake tekina raa ma na tama e nnoho pouri raa, tena i roto tipu haa ma rua na marama, na tama raa e me ki hai hakahaeo roo vaa aruna te matakaina Anau raa. ³ Anau e me kikauna tokorua na tama hakataetae na tattara Anau euru na hekau natama eppari raa, tena i roto simata rua huitarau ma tipu ono (1,260) na aho, tokorua raa e me ki hakatae ake na tattara TeAtua."

⁴ Tokorua na tama raa ko e rua na oliv ia ma e rua na lamu e ttuu i mua TeAriki i te maarama nei raa. ⁵ Ia kame hetama ehahaavi ma ki mee hakahaeo tokorua raa, tena te ahi raa e me ki ssae mai i taha ma na maihu tokorua raa no seu na tama raa, tena na tama ehahaavi ma ki mee hakahaeo tokorua nei raa e me ki taaiaria no mmate peenei. ⁶ Tokorua nei e isi na mahi kippui te vaelani raa kiselavaa e isi te reurehu elleku tesaaita laaua ehakatae na tattara TeAtua raa. Tokorua nei e isi hoki na mahi ki huri na vai raa ki mee mo toto, ia tokorua nei e isi hoki na mahi ki kou ake na hakalono llihu hakaatoa i te maarama nei i na mannatu koi laaua.

⁷ Tesaaita tokorua raa ku oti te hakatae na tattara TeAtua raa, tena te manu kaitama raa e me ki hamai i taha ma te rua e nnoto raa no ppuhu ma tokorua raa. Te manura e me ki hai mahi no taa tokorua raa no mmate, ⁸ tena na tinotama tokorua raa e me kimmoe te mateara te matakaina e rahi raa; tekina TeAriki nitii ria iaruna tekros raa. Te matakaina raa ekannaria hoki ma ko Sodom* ia ma Isip e mee na tiputipu laatou raa. ⁹ Na tama na henua hakaatoa, na kaha hakaatoa, na tattara hakaatoa ia ma na tama roo hakaatoa e me ki kirakira ake na tinotama tokorua raa i roto etoru toe na aho, tena na tama raa e me kippui kise hai tama etanu na tinotama tokorua raa. ¹⁰ Na tama te maarama nei raa e me ki hihhia roo e mee tokorua raa ku mmate. Na tama raa e me kitahhao, tena ku kavekave na hoki ialaa tama, e me tokorua na profet TeAtua raa ni kou ake na hakalono llihu haeroo i na tama hakaatoa i te maarama nei.

¹¹ Imuri e toru toe na aho teloumatani TeAtua tera ekou mai te ora raa e me ki uru i roto tokorua raa, tena tokorua raa e me ki mahhike no ttuu iaruna, tena na tama hakaatoa ekkite tokorua raa e me ki mattaku roo. ¹² Tena tokorua na profet raa kullono te reo e tattara ake hakamaroa roo i te vaelani ma, "Oo mai i te kina nei!" Tena tokorua raa ku oo i te vaelani i roto te pukureurehu raa, tena na tama e kiri llotu tokorua raa ku ttuu koi no matamata. ¹³ Tesaaita naa koi te ruru henua raa ku ttiri te kina raa, tena he vahi hokotahi i te matakaina raa hakaatoa ku seu ria, tena e hitu na simata na tama ku mmate. Tena na tama hakaatoa e ttoe raa ku mattaku no hakammaha ake na mahi TeAtua i te vaelani raa.

¹⁴ Te hakalono llihu hakarua raa ku oti, e meia te hakalono llihu hakatoru raa se rooroa ku tae mai.

Te puu hakahitu

¹⁵ Kito te ensel hakahitu raa ki iri te puu aia raa, tena e isi na reo e tattara i te vaelani ma,

* 11:8 11.8 Teenei sei ma ko te matakaina Sodom raa

“TeAriki ia ma te Mesaia Aia raa ku too na mahi ki hakamaatua i te maarama nei,

tena Aia e me ki hakamaatua na vahao hakaatoa.”

¹⁶ Tena tipu rua ma haa na tama hakamattua ni nnoho i aruna na nohorana laatou i mua TeAtua raa ku tteiho i raro no lotu ake TeAtua ¹⁷ peenei,

“TeAriki TeAtua Hai mahi,

te Tama e noho te aho nei ia ma te Tama e noho mai i mua raa!

Maatou e hakammaha Akoe,

e mee Akoe ku too na mahi hai mmahi,

ia ku mee ki hakamaatua!

¹⁸ Na tama e nnoho pouri raa ku lloto haeo roo,

e mee te saaita te roto Akoe raa ku tae mai;

teenaa ko te saaita Akoe e me ki hakatonutonuu na tama ku mmate raa.

Te saaita ki kou ake na tuhana na tama hehekau ia ma na profet Akoe raa ku tae mai,

ia hoki na tama Akoe raa hakaatoa ia ma na tama roo hakaatoa tera e hakammaha Akoe raa;

teenaa ko na tama hakananniu ia ma na tama mouraro raa.

Te saaita ki seu na tama tera e seu te maarama nei raa ku tae mai!”

¹⁹ Te Hare Tapu TeAtua i te vaelani raa kutaaraki, tena anau ku kite te Papaa e Tapu raa. Tena ki oti na uila raa ku lamalama, tena na hatturi raa ku papaku, te ruru henua raa ku ruru, tena na ais e matakkau raa ku maoha i raro.

12

Te hine ia ma Satan

¹ Tena he hakkatu e kee roo ku hura ake i te vaelani. Te hakkatu raa e huri ake telaa raa e maahina areha te hine raa pera ma ni hekau te hine raa ereureu, tena te marena raa etuu iraro natapuvae aia, tena sanahuru ma raa na hetuu e mmau te pohouru aia raa pera ma he hau. ² Te hine raa ku mee ki mamaoha, tena te hakalono lihu na isu te tamariki raa e mee te hine raa no tanitani roo.

³ Tena teeraa hakkatu hoki ku hura ake i te vaelani. He laponu e mmea e rahiroo eisi na pohouru e hitu, tena i aruna te pohouru hokotahi eisi sanahuru na hon ia ma te hau manamana. ⁴ Te mohuki te laponu raa e horo mai he vahi hokotahi na hetuu raa i taha ma te vaelani nolletu iho i te maarama nei. Te laponu raa e tuu i mua te hine raa ma ki kai te tamariki te hine raa te saaita te tamariki e hhopo iho. ⁵ Tena te hine raa ki haanau iho te tamariki tanata, tena te tamariki naa e me ki hakamaatua na henua roo hakaatoa i te maarama nei ma na mahi hai mmahi. Emeia te laponu raa ni se kai te tamariki raa, e mee he ensel etoo te tamariki raa no kkave i TeAtua i te kina te Nohorana Aia raa. ⁶ Tena te hine raa ku tere i te kina e tuu mahoa raa, i te kina TeAtua ni tanattana ma aia raa, tena te hine raa e me ki orohi ria hakaraoi roo i roto simata rua huitarau tipu ono na aho.

⁷ Tena te taua raa ku kaamata i te vaelani. Ensel Maikol ia ma na ensel aia raa ku ppuhu ma te laponu raa, tena te laponu raa ma na ensel aia raa ku huri ake no ppuhu laatou; ⁸ e meia te laponu raa ku torona, tena aia ma na ensel aia raa ku se lavaa hoki te nnoho i te vaelani. ⁹ Te laponu e rahi raa ku lletua i taha; teenaa ko te laponu na tama i mua raa e kanna ma he Tipua sakkino raa, seai naa ma ko Satan, te tama ni tatakore te maarama nei ki hai sara raa. Te laponu raa ma na ensel aia raa kulletua mai i raro i te maarama nei.

¹⁰ Tena anau kurono tereo e tattara mai hakamaroa roo ite vaelani ma, "Te saaita nei, te ora hakamaoni TeAtua raa ku tae mai! Te saaita nei TeAtua ku huri mai na mahi Aia! Maitaname te tama nituu te ao ma te poo i mua TeAtua taatou raa no hai ake na taina ia ma na kaave taatou raa ku oti talletua mai itaha ma te vaelani. ¹¹ Nataina ia ma na kaave taatou raa ni ppuhu ma te toto te Punua Sipsip ia ma na tattara hakamaoni laatou e tattara raa, tena na tama raa ku hihhai ki hoki ake na ora laatou raa ki mmate. ¹² Tena te vaelani raa ma kootou na tama e nnoho i te vaelani raa ku hihhia! Emeia te maarama nei ia ma telottai raa e me ki haeroo! Maitaname te tipua sakkino raa ku haere atu i kootou, tena aia e roto roo, maitaname aia e iroa pera ma aia e isi koi paa saaita koi moe."

¹³ Te saaita telapono raa kuiroa pera ma aia kulettua mai ite maarama nei raa, aia kukaamata no hakaituui te hine ni haanau te tamariki tanata raa. ¹⁴ Tena TeAtua kikou ake te hine raa erua na pakau te manu e rahi ma kilavaa te hine raa te llee ite kina aia ni noho ite kina e tuu mahoa raa. Tena i roto e toru toe na hetau, te hine raa e me ki mmata ria hakaraoi roo, tena te lapono raa se lavaa hoki te haere ake no ppuhu laua. ¹⁵ Tena telapono raa ki hakatere atu na vai itaha ma te maihu aia raa vaa muri te hine raa ma ki hakatahea te hine raa itaha. ¹⁶ Emeia te kerekere raa e tokonaki te hine raa; te kerekere raa e taaraki te maihu aia raa no horo te vai e hamai itaha ma te maihu telapono raa. ¹⁷ Te lapono raa ku roto te hine raa, tena aia ki haere ma kippuhu ma na hai mokopuna te hine raa hakaatoa, teenaa ko na tama hakaatoa e tauttari na tuua TeAtua raa, ia e ttaohi mmau hoki te hakamaoni Jisas ni huri ake raa. ¹⁸ Tena te lapono raa ku tuu i te taunatai.

13

Erua na manu kaittama

¹ Tena anau kukite te manu kaitama e hamai itaha ma telottai. Te manu raa e isi sanahuru na hon ia ma ehitu na pohouru, tena e isi na hau manamana e ppiri i aruna na hon raa hakaatoa, ia e isi hoki na inoa e tattara lihu i TeAtua e mmau. ² Te manu raa e ssau pera ma na sarau kaittama e llahi raa, tena na vae te manu raa e llahi, ia e hai huruhuru, tena te maihu aia raa e ssau pera ma te maihu te laion. Te lapono raa e kou ake na mahi, te nohorana ia ma na mahi roo hakaatoa aia e isi raa i te manu raa. ³ He pohouru hokotahi te manu raa e ssau pera ma he pohouru ni mere haeroo imua, e meia te saanuku raa ku maahu. Te maarama nei hakaatoa ku mahharo no tauttari te manu raa. ⁴ Na tama roo hakaatoa ku hakamarumaru te lapono raa, maitaname aia ku oti te kou ake na mahi aia raa hakaatoa ite manu kaitama raa. Na tama raa e hakamarumaru hoki te manu kaitama raa, tena ki tattara ma, "Koai te tama e ssau pera ma te manu kaitama nei? Koai te tama e lavaa te ppuhu laua ma te manu kaitama nei?"

⁵ Te manu kaitama raa e lavaa roo te ppehi na tattara ahuaahu aia raa ma killihu TeAtua, tena te manu kaitama raa etoo hoki na mahi kippena na mee iroto tipuhaa ma rua na marama. ⁶ Te manu kaitama raa ku kaamata no haru ake na haero TeAtua, te inoa ia ma te kina Tama raa e nohonoho raa ia ma na tama hoki e nnoho ite vaelani raa. ⁷ TeAtua e hakattana te manu raa ki ppuhu ma na tama e hakattina Aia raa, tena ma ku taa na tama raa. Te manu raa e isi na mahi aia i aruna na kaha hakaatoa, na henua hakaatoa, na tattara hakaatoa ia ma na tama roo hakaatoa. ⁸ Na tama hakaatoa e nnoho ite maarama nei raa e me ki hakamarumaru te manu kaitama raa, e meia alaa tama koi se lavaa te hakamarumaru

te manu kai tama naa; na inoa laatou raa e mmau roo i roto te Launiu te Ora i mua te maarama nei ni tipu ake raa; te launiu te Punua Sipsip ni taia ria no mate raa e ttino.

⁹ “Ia tena hakallono kame kootou e isi na katarina! ¹⁰ Te tama na tama e tattara ma e me ki hakapiki ria raa e me ki hakapiki ria hakamaoni; ia te tama na tama e tattara ma e me ki taia ria no mate raa, e me ki taia ria hakamaoni no mate. Te mee nei ehuri mai pera ma na tama TeAtua raa hakaatoa ki hakattina koi no nnoho hakavaratoa.”

¹¹ Tena anau kukite teeraa manu kaitama hoki ehamai itaha ma te maarama nei. Te manu raa eisi erua na hon pera ma na hon na sipsip raa, tena tereo te manu kaitama raa essau pera ma tereo telapono erahira. ¹² Te manu kaitama raa etoo na mahi ite manu kaamata raa noppena na mee imua te manu kaamata raa. Te manu raa e hakamataku ake na tama ite maarama nei raa ki hakamarumarua ake te manu kaamata ni isi te saanuku te pohouru aia tera ku oti te mahu raa.

¹³ Te manu hakaru raa eppena na mirakol ellahi roo; te manu raa e mee te ahira no haere iho ite vaelani no tae mai ite maarama nei imua na karemata na tama hakaatoa. ¹⁴ Tena te manu raa e tatakore na tama hakaatoa ite maarama nei raa ma na mirakol aia nilavaa te ppena imua na karemata te manu kaamata raa. Te manu raa e meake na tama raa ki pena he hatu tipua ki hakammaha ake te manu ni mere te paraamo a imua tera koi orara. ¹⁵ TeAtua e hakattana te manu hakaru raa ki kou ake te ora ite hatu tipua te manu kaamata raa kilavaa te hatu tipu raa te tattara, tena kumee hoki na tama hakaatoa se hakamarumarua te hatu tipua te manu raa ki mmate. ¹⁶ Te manu raa e hakamataku ake na tama roo hakaatoa, na tama pamme, na tama hakananniu, na tama e tutuu laoi, na tama e tutuu haeo, na tama hehekau ia ma na tama e ttana raa ki hakammau ni hakamaatino i aruna na rima laaua laatou raa, poi sei i aruna na maarae laatou. ¹⁷ Sehai tama e lavaa te sui, ia se lavaa te kou ake ni mee ki sui alaa tama kame aia se isi te hakamaatino raa, teenaa ko te inoa te manu raa ia ma te namba tera e tuu ma te inoa aia raa.

¹⁸ Teenei te atamai hakamaoni: Te tama koi tera e atamai raa e lavaa te iroa te hakataakoto te namba te manu raa, maitaname te namba raa e tuu ma te inoa te tama. Te namba raa e tuu ma ono huitarau tipu ono ma ono (666).

14

Te Punua Sipsip ia ma te kanohenua Aia

¹ Tena anau ku kira no kite te Punua Sipsip raa ku tuu i aruna te Mouna Saion. Tena huitarau tipu haa ma haa na simata (144,000) na tama e ttuu ma te Tama raa. Tena i aruna na maarae na tama raa e mmau te inoa te Tama raa ia ma te inoa te Tamana Aia raa. ² Tena anau ku rono tereo essau pera ma hevai e tere, ia essau pera ma hehatturi e tattara mai ite vaelani. Ia essau hoki pera ma nitama e hakattani na haap. ³ Huitarau tipu haa ma haa na simata (144,000) na tama raa e ttuu i mua te Nohorana raa ma e haa na manu e ora tahi raa ia ma na tama hakamattua raa; na tama raa e ttuu no huhua terue hoou tera laatou hokolaatou koi e illoa. Aanei ko na tama koi TeAtua ni tokonaki ki ora i roto na tama hakaatoa i te maarama nei raa. ⁴ Na taanata nei se moemoe ma na hhine, tena laatou e tonu roo. Na tama nei e tauttari te Punua Sipsip raa i na kina hakaatoa Aia e haere raa. Aanei ko na tama kaamata ni tokonaki ria no ora i na tama roo hakaatoa, ia aanei ko na tama kaamata

ni hoki riria ake i TeAtua laaua ma te Punua Sipsip raa. ⁵ Se hai tama ni rono ma na tama nei e tattara malliu; na tama nei e ttonu tahi roo.

E toru na ensel

⁶ Tena anau kukite teeraa ensel e lelee vaa aruna ma na tattara te Rono Tauareka tera se isi te hakaotiraa ma ki kou ake na kanohenua hakaatoa i roto te maarama nei ia ma na tama roo hakaatoa, na kaha roo hakaatoa, na tattara roo hakaatoa ia ma na henua roo hakaatoa raa. ⁷ Te ensel raa e tattara mai hakamaroo roo ma, "Hakamarumarua TeAtua, tena ku hakammaha na mahi Tama raa. Maitaname te saaita Tama raa e me ki hakatonutonu na tama hakaatoa raa ku tae mai. Hakamarumarua te Tama raa, te Tama ni pena te vaelani, te maarama nei, te lottai ia ma na vai hakaatoa raa!"

⁸ Tena te ensel hakarua raa ku tautari te ensel kaamata raa no mee mai ma, "Te hine raa ku teiho i raro! Te matakaina Babilon hakanaaniu raa ku oti te teiho! Te hine raa e mee na tama hakaatoa ki unu te wain aia raa. Te wain raa e hai mahi i na tiputipu sakkino."

⁹ Tena te ensel hakatoru raa ku tautari hoki saa ensel kaamata raa no tattara mai hakamaroo ma, "Natama e hakamarumarua temanu kai tama raa ia ma te hatu tipua aia raa ki hakammau te hakamaatino te manua kai tama raa i aruna na maarae ia ma na rima laatou raa, ¹⁰ e mee laatou e me ki unu hoki te wain TeAtua raa; te wain te roto Aia tera Aia ni nni i roto te kapu emoe te roto Aia raa no pii roo! Na tama hakaatoa e ppena peenei raa e me ki hakalonollihu i te ahi na salfa e vvela mahi raa i mua na karemata na ensel e tapu ia ma te Punua Sipsip raa. ¹¹ Te koho te ahi tera e kou ake na hakalonollihu na tama raa e tauhano koi te haere tahi i aruna, se isi te hakaoti. Na tama e hakamarumarua te manua kai tama raa ma te hatu tipua aia raa ia ma na tama e isi te hakamaatino te inoa te manua raa e me ki hakalonollihu tahi, se isi te aho e me ki hamalollo."

¹² Na tama TeAtua e tau roo te varatoa raa ko na tama e tauttari na tuua TeAtua raa, ia e hakamaoni i na hakattina laatou ia Jisas raa.

¹³ Tena anau kurono terao etattara mai i te vaelani ma, "Taataa te mee nei: na tama ku mmate te saaita nei i na hehekau TeAriki raa e me ki hakatapu raa!"

Tena TeAnana Tapu raa ki meake, "Noo, hakamaoni! Na tama raa e me ki hihhia no hamalollo ma na hehekau e mmaha laatou ni ppena raa, maitaname te hakaotioti na hehekau laatou raa e nnoho ma laatou."

Te huata i te maarama nei

¹⁴ Tena anau ku kkira no kite te pukureurehu makkini, tena he mee e ssau pera ma he tama e noho i aruna te pukureurehu raa. Tama raa e hakapiri te hau manamana e pena i na gol, tena kittaohi te paraamo e kaa roo i te rima aia. ¹⁵ Tena teeraa ensel ku haere iho i taha ma te Hare Tapu raa no tattara hakamaroo ake i te tama e noho i aruna te pukureurehu raa ma, "Too te paraamo akoe e kaa raa no haki na hua raa, maitaname te saaita ki haki raa ku tae, te maarama nei ku tau roo te haki raa!" ¹⁶ Kito te tama e noho i aruna te pukureurehu raa ki taakai te paraamo aia raa vaa aruna te maarama nei hakaatoa, tena na tama hakaatoa i te maarama nei raa ku haki riria pera ma ni hua.

¹⁷ Tena anau kukite teeraa ensel e haere iho i taha ma te Hare Tapu i te vaelani raa, te tama raa e isi hoki te paraamo e kaa.

¹⁸ Tena te ensel hoki e rorohi te ahi raa ku hamai i te kina te olta raa. Te tama raa e kannaa ake hakamaroo roo i te ensel e isi te paraamo e kaa raa

ma, “Too te paraamoa akoe raa no ttuu na hua na grep i roto te paupaku i te maarama nei raa, maitaname na hua na grepra kulleu!”¹⁹ Kito te ensel raa ki taakai te paraamoa aia raa vaa aruna te maarama nei hakaatoa no ttuu na hua na grep raa, tena kiletu na hua raa i roto te kina ekumikumi na hua raa, ite kina teroto TeAtua raa emoe.²⁰ Na hua raa ekkumiria i roto te kina ekumikumi na hua tera etuu itaha ma te matakaina raa, tena te toto raa ku koo iho itaha ma te kina e kumikumi na hua raa no tere roo notae erua huitarau na mael, tena te nnoto te toto raa he makka.*

15

Te ensel e tuu ma na hakalono llihu hakaoti

¹ Tena anau ku kite te hakkatu i te vaelani e kee roo, ia e hakanaaniu, tena e mee roo anau no oho. E hitu na ensel e ttuu ma e hitu na hakalono llihu, teenaa ko na hakalono llihu hakaoti, maitaname na mee raa e huri ake te roto hakaoti TeAtua raa.

² Tena anau ku kite te moana essau pera ma hekalasi e hilo ma te ahi. Anau e kite hoki na tama ni ppuhu notaa te manu kai tama raa ia ma te hatu tipua aia raa ia ma te tama te inoa aia raa emmau i roto na namba raa.³ Na tama nei e ttuu no huhua te rua Moses, te tama hehekau TeAtua raa ia ma te rue te Punua Sipsip ma:

“Te Ariki TeAtua Hakanaaniu,
na mahi ia ma na mee Akoe e ppena raa e hakananniu!
Te Tuku na kanohenua hakaatoa,
na tiputipu Akoe raa e ttonu, ia e hakamaoni.

⁴ Te Ariki, koai te tama e me ki mee ma aia e mataku te hakammaha Akoe? Koai te tama e lavaa te kkaro te tattara i te inoa Akoe? Akoe ko te Tama hokotahi e tapu.

Na kanohenua hakaatoa e me ki oo mai no hakamarumaruru Akoe, maitaname na tama hakaatoa e kkite na tiputipu taualleka Akoe raa.”

⁵ Tena ki oti anau ku kite te Hare Tapu TeAtua raa ku taaraki, tena te Paa Hare e Tapu kkini raa etuu ihare.⁶ Tena e hitu na ensel ni oo mai ma na hakalono llihu e hitu raa ku oo mai iaho ma te Hare Tapu raa. Na ensel raa e uru na hekau lolloa e kivakiva roo, tena na taitu e pena inagol raa emmau inahatahata laotou.⁷ Tena hemanu hokotahi ina manu e haa e ora tahi raa kukou ake e hitu na paa kumete e pena inagol e ppii roo teroto TeAtua te Tama e ora tahi na vahao hakaatoa raa ina ensel e hitu raa.⁸ Te Hare Tapu raa ku pii roo te kohu e hamai ina mahi hakananniu TeAtua raa. Tena se hai tama e lavaa te uru i hare te Hare Tapu raa ki tae roo te hakaoti i roto na hakalono llihu e hitu tera na ensel e hitu raa ni oo mai ma laotou raa.

16

E hitu na hakalono llihu hakaoti TeAtua

¹ Tena anau ku rono te reo e tattara ake i na ensel e hitu raa. Te reo raa e tattara mai i roto te Hare Tapu raa ma, “Oo no nnini e hitu na pakumete emmoe te roto TeAtua raa i roto te maarama nei!”

² Tena te ensel kaamata raa ku haere ake no nnini iho te pakumete aia raa i roto te maarama nei. Tena na saanuku e llihu hao roo ku mahha ake

* **14:20** 14.20 te toto e tere iho i taha ma te kina e kumikumi na hua raa e tere roo no tae peeraa 300 kilomita, tena te nnoto te toto raa e tae 2 mita

i na tinotama na tama e isi te hakamaatino te manu kaitama raa ia ma na tama hoki e hakamarumaruru te hatu tipua te manu raa.

³ Tena te ensel hakarua raa ku nnini iho te pakumete aia raa i aruna te lottai. Te lottai raa ku huri no mee pera ma te toto te tama ku mate, tena na mee hakaatoa e ora i roto te lottai raa ku mmate.

⁴ Kito te ensel hakatoru raa ki nnini iho te pakumete aia raa i aruna na riva ia ma na paa vai raa, tena na vai raa hakaatoa ku huri mo toto.

⁵ Anau ku rono te ensel e rorohi na vai raa ku tattara ma, "Te Tama e Tapu, te hakatonotonu Akoe e pena naa etonuroo, Akoe ko TeAtua e noho te aho nei ia ma te kaamata iho. ⁶ Na tama raa e nnini na toto na tama Akoe raa ia ma na toto na profet raa hoki, tena Akoe e kouake na toto ki unu na tama raa. Na tama raa e too hea laatou e tau te too raa!" ⁷ Tena anau ku rono te roto e tattara mai i te kina te olta raa ma, "TeAriki TeAtua Hakanaani! Na hakatonotonu Akoe raa e ttonu hakamaoni roo!"

⁸ Tena kito te ensel hakahaa raa ki nnini iho te pakumete aia raa i aruna te laa, tena te laa raa kulavaa te ttuni na tama haeo raa ma te vvela aia e hai mahi raa. ⁹ Na tama raa e tuunia ria no vvela i te vvela te laa raa, tena na tama raa ku tattara haeo i TeAtua te Tama e isi na mahi Aia i aruna na hakalono lihu nei raa. Emeia na tama raa e hainataa roo te ttike i taha ma na hai sara laatou raa no hakammaha na mahi TeAtua raa.

¹⁰ Kito te ensel hakarima raa ki nnini iho te pakumete aia raa i aruna te nohorana te manu kaitama raa. Tena te pouri raa ku uhi vaa aruna na kina hakaatoa te manu raa e hakamaatua raa, tena na tama raa ku utiuti na arero laatou raa e mee laatou ku lihu roo. ¹¹ Na tama raa ku tattara haeo i TeAtua i te vaelani raa e mee na hakalono lihu ia ma na saanuku laatou raa. Emeia na tama raa se ttike hoki i taha ma na hai sara laatou raa.

¹² Kito te ensel hakaono raa ki nnini iho te pakumete aia raa i aruna Yufretis, te riva erahi roo. Te riva raa ku pakupaku hakallaa roo ma ki lavaa na tuku te anake raa te oo mai ma na soldia laatou raa. ¹³ Tena anau ku kite e toru na inaina e kkere roo, e ssau pera ma ni frok. Na inaina raa e uru mai i aho ma na mahi te laponu e rahi raa ia ma te manu kaitama raa ia ma te profet mariu raa. ¹⁴ Aanei ko na inaina na tipua sakkino ni ppena na mirakol raa. Na inaina e toru nei e oo ina tuku te maarama nei raa hakaatoa ma ki hakkutu na tama raa kippuhu i te Aho TeAtua Hakanaani raa.

¹⁵ TeAriki e mee mai ma, "Hakallono! Anau e me ki hamai pera ma he tama kairarao! Na tama e ara no tanattana na hekau laatou raa e me ki hakatapu ria, maitaname na tama raa se lavaa te hahaere se hai hekau no nnapa i mua na tama hakaatoa!"

¹⁶ Tena na tipua sakkino raa ki hakkutu na tuku raa i te kina e kannu ma Amagedon i na tattara Hibru raa.

¹⁷ Kito te ensel hakahitu raa ki nnini iho te pakumete aia raa i aruna na pukureurehu raa. Tena te reo raa ku tattara mai hakamaroa roo i te kina te Nohorana i roto te Hare Tapu raa ma, "Na mee hakaatoa ku oti!" ¹⁸ Tena na uila raa kulamalama, na hatturi raa ku papaku, tena te ruru henua raa ku ruru hai mahi roo. Tena se isi hoki te ruru henua ni hai mahi roo peenei i muri TeAtua ni pena iho te tama; teenei ko te ruru henua ku haeo roo hokoia. ¹⁹ Tena te matakaina e rahi raa ku motu ina kina e toru, te matakaina na henua hakaatoa raa ku seu a ria. TeAtua ku maanatu Babilon, te matakaina e rahi raa, tena ki mee na tama te matakaina raa ki unu te wain i roto te kapu Aia raa, te wain te roto hai mahi Aia raa.

²⁰ Na henua roo hakaatoa kullano, tena na mouna raa hakaatoa ku sei. ²¹ Tena na ais matakau e mmaha raa ku maoha iho i te vaelani i aruna

na tama; aanei ko na tama nikou ake na tattara haeo i TeAtua e mee na hakalono llihu laatou e too i na ais raa, maitaname na hakalono llihu raa ku haeo roo.

17

Te hine haeo na tama hakaatoa e illoa

¹ Tena he ensel hokotahi i na ensel e hitu nittuu ma na pakumete e hitu raa ku hamai no mee mai anau ma, "Hamai, anau e me ki huri atu akoe na hakalono llihu te hine haeo na tama hakaatoa e illoa raa e me ki too, teenaa ko te matakaina e rahi e tuu i te vahi na riva tammaki raa. ² Na tuku te maarama nei raa e ppena na mee sakkino ma te hine se tonu raa, tena na tama i te maarama nei raa e unu no vvare ma te wain e isi na tiputipu sakkino te hine se tonu raa."

³ Te ensel raa kutau i roto anau, tena te ensel raa kissau anau no tae i te kina e tuumahoaraa. Tena anau kukite te hine se tonu raa e noho iaruna te manu kaitama emmea tera emmau na inoa e tattara haeo i TeAtua raa i te tinotama aia raa hakaatoa. Te manu raa e isi e hitu na pohouru ia ma sanahuru na hon iaruna na pohouru aia raa.

⁴ Te hine haeo raa e reureu na maro ettea pouri e isi na gol, na paa hatu e sui mmaha ia ma na pure. Tena aia e itaohi te kapu e pena i na gol e pii roo na tiputipu sakkino raa i te rima aia, teenei ko na tiputipu sakkino hakaatoa te hine se tonu raa e isi. ⁵ Tena e isi te inoa e mmahu i te maarae te hine se tonu raa tera e isi te hakataakoto e huunara raa. "Babilon te matakaina roo e rahi, te tinna na h hine ia ma na taanata hakaatoa i te maarama nei tera e ppena na tiputipu se tonu raa." ⁶ Tena anau e kite pera ma te hine raa e unu no vvare ma na toto na tama TeAtua raa ia ma na toto na tama ni taaria raa no mmate e mee laatou e tauttari Jisas raa.

Tena te saaita anau ni kite te hine se tonu raa, anau ku oho roo. ⁷ Kito te ensel raa ki vahiri mai anau ma, "Aiea akoe e oho naea? Anau e me ki meatu akoe te hakataakoto te hine se tonu raa ia ma te manu kaitama e sausau aia raa, te manu kaitama tera e isi e hitu na pohouru ia ma sanahuru na hon raa. ⁸ Te manu kaitama raa ni mee raa e ora, e meia te saaita nei aia ku mate; te manu naa ku mee ki hamai i taha ma te rua e nnoto e pouri raa ki seuaria na mahi aia raa. Na tama e noho i roto te maarama nei tera na inoa laatou raa se mmahu i roto te Launiu te Ora raa e me ki mahharo te saaita laatou e kkite te manu kaitama raa. Te manu raa ni mee raa e ora; te saaita nei aia ku mate, e meia aia e me ki hakahura atu hoki.

⁹ "Te hakataakoto nei e tau roo na tama e atamai raa. Na pohouru e hitu raa e huri ake e hitu na mouna te hine raa e nohonoho raa. Na pohouru raa e huri ake hoki e hitu na tuku: ¹⁰ e rima na tuku ko oti te mmate, ia he tuku hokotahi koi ora, tena teeraa tuku se ki tae mai; te saaita aia e tae mai no tuku raa, aia e me ki tuku paa saaita koi. ¹¹ Tena te manu ni ora i mua raa, e meia te saaita nei aia ku mate raa ko te hakavaru na tuku i na tuku e hitu raa, tena aia ku haere koi ki seuaria aia ki haeo.

¹² "Te sanahuru na hon iaruna na pohouru akoe e kite raa ni tuku sanahuru tera se ki kaamata no tuku, e meia na tuku raa e me ki tuku he paa saaita roo i roto te aho hokotahi ma te manu kaitama raa. ¹³ Te sanahuru na tuku nei e sauroo hakaatoa, na tama nei e me ki kou ake na mahi laatou raa ma te manu kaitama raa. ¹⁴ Na tuku nei e me ki ppuhu ma te Punua Sipsip raa, e meia te Punua Sipsip raa e hakapaa ma na tama Aia ni kannaraa, na tama Aia ni hirihiri raa ia ma na tama e tauttari tahi Aia raa e me ki ppuhu no taa te manu kaitama raa ia ma na tama

aia raa, maitaname Aia ko TeAriki na ariki hakaatoa ia ma te Tuku na tuku hakaatoa.”

¹⁵ Tena te ensel raa ki mee mai hoki anau ma, “Na vai akoe e kite te hine se tonu raa e noho i aruna raa etuu ma na henua, na kanohenua, na tama ia ma na tattara roo hakaatoa. ¹⁶ Te sanahuru na hon i aruna na pohouru akoe e kite raa ia ma te manu raa e me ki oti ku kirilloto te hine se tonu raa; Na tama raa e me ki tokea na mee hakaatoa te hine se tonu raa e isi raa, tena kutiaki te hine se tonu raa ki noho se hai mee. Na tama raa e me ki kkai na punnohi te tinotama te hine se tonu raa, tena ku ttuni te hine raa i roto te ahi. ¹⁷ Maitaname TeAtua e tuku te hakataakoto raa i roto na hatu manava na tama raa ki ppena hakaatoa no kou ake na mahi laa-tou raa ma te manu kai tama raa ki hakamaatua ki ttae te saaita na tattara TeAtua raa e oo mai no hakamaoni raa.

¹⁸ “Te hine akoe e kite raa ko te matakaina e rahi tera e hakamaatua i aruna na tuku i te maarama nei raa.”

18

Babilon ku maseu

¹ Imuri te hakkatu nei anau kukite teeraa ensel e hamai itaha ma te vaelani. Te ensel raa e isi na mahi ellahi, tena na mahi aia raa e hakamaahina te maarama nei hakaatoa. ² Te ensel raa e tattara iho hakamaroa ma, “Te hine raa ku seu a ria! Babilon te matakaina e rahi raa ku seu a ria! Te matakaina raa te saaita nei ku ttau a ria na tipua ia ma na inaina na tipua sakkino; ia hoki na tiputipu sakkino ia ma na manu sakkino ku nnoho i roto te matakaina raa. ³ Maitaname na henua hakaatoa e unu te wain te hine raa, te wain hai mahi na tiputipu sakkino raa. Na tuku te maarama nei raa e ppena na tiputipu settonu ma te hine raa, tena na tama na stoa raa ku hai sileni roo e mee na tiputipu se ttonu te hine raa.”

⁴ Tena anau ku rono hoki teeraa reo i te vaelani e tattara mai ma, “Te kanohenua Anau raa!

Oo mai i taha!

Oo mai i taha ma te hine se tonu naa!

Kootou ki se tauttari no ppena na mee sakkino te hine se tonu naa e ppena raa,

ki se lavaa kootou te hakalono llihu ma te hine naa!

⁵ Maitaname na hai sara te hine se tonu naa e hakatau roo no ttiri i te vaelani,

tena TeAtua se ssiri na hai sara te hine se tonu naa hakaatoa.

⁶ Sui muri ake te hine se tonu raa pera ma aia ni ppena hakasakkino i kootou raa;

Sui muri ake ma na haeo e rua na vahao i na haeo te hine raa ni ppena raa.

Nnini ake te kapu te hine raa te wain e mmara raa ki unu,

e mmara i aruna ma te wain te hine raa ni kou atu ma kootou ki unu raa.

⁷ Kou ake ni mee ki hakalono llihu haeo roo te hine raa,

ki tau ma hea aia e ahuahu i te vahi aia hokoia raa.

Aia e tattara tahi hokoia ma,

“Teenei anau ku noho pera ma he hine hakamaatua pera ma he tuku!

Anau sei ma he hine se hai avana.

Anau se lavaa te iroa ma e isi na haeo!”

⁸ Ia tena i te hakaotioti,

e isi roo te aho te hine raa e me ki ttiri na hakalono llihu peenei:

na maahana, ia e me ki tanitani i te aroha ia ma te hikai.

Tena te hine raa e me ki vela i roto te ahi,

maitaname TeAriki TeAtua e hakanaani raa

e me ki hakatonutonu te hine se tonu raa.”

⁹ Na tuku i te maarama nei tera ni noho ma te hine se tonu raa no ppena na tiputipu sakkino raa e me kittani laatou alloha i te matakaina raa tesaaita laatou ekkite tekohu teahi e me kittuni te matakaina raa.

¹⁰ Na tuku raa ettuu hakammao roo, e mee laatou sehiihai ki hukui atu i na hakalono lihu te hine raa. Na tuku raa e me kitattara ma, “Teenei he mee sakkino roo! Seisi roo te tauareka! Babilon he matakaina e rahi, ia e hai mahi roo! Emeia i roto paa saaita koi akoe ku ttiri te haeo!”

¹¹ Na tama e suisui na mee i te maarama nei raa e me kittani hoki, maitaname ku se hai tama hoki e me ki suisui na hekau laatou raa; ¹² ia ku se hai tama e suisui na gol, na siliva, na hatu e sui mmaha raa, na pure, na paamaro pupu raa, na paamaro ettea pouri raa, na hekau kivakiva raa ia ma na laakau hakaatoa kussee nattaa raa ia ma alaa mee hoki tera e ppena inalaakau emmauroo ia ma na katanatea ia ma na katana, na pahatu makkini; ¹³ ia hoki na sinamon, na spais, na insens, na myrrh, tena na frenkinsens; na wain ia ma na sunu, na haraoa, na hua na wit, na bulmakau ia ma na sipsip, na hos ia ma na karis, na tama ki hehekau ia ma na ora hoki na tama.

¹⁴ Tena na tama hai sileni raa ku meake te hine se tonu raa, “Na mee taualleka hakaatoa akoe e hiihai ki ttino raa ku huro no llano, tena na sileni ia ma na mee hakamannako akoe raa ku sei, tena akoe se lavaa hoki te kite na mee raa hakaraoi!” ¹⁵ Na tama na stoa e hai sileni roo i te matakaina raa e me ki ttuu hakammao roo, maitaname laatou e mattaku ma ka oti laatou ku hukui atu i na hakalono lihu te hine se tonu raa. Na tama raa e me kittani no ppari, ¹⁶ tena ku tattara ma, “Teenei ku haeo roo hakaoti! Te matakaina erahi nei ku haeo roo hakaoti! Aia ni mee raa e reureu na paamaro pupu, na paamaro ettea pouri, na hekau e kivakiva, tena ki hakamaumau na gol, na paa hatu e sui mmaha ia ma na pure kivakiva i te tinotama aia! ¹⁷ Tena paa saaita koi na mee taualleka raa ku sei i taha ma na rima aia!”

Na ariki na vakatua raa ma na tama ekkake na vakatua raa, na tama ettaka na vaka raa ia ma alaa tama hoki e me ki ttuu hakammao roo ¹⁸ no kapihi na varo laatou tesaaita laatou ekkite tekohu teahi ettuni te hine se tonu raa ma, “Ni se isi teeraa matakaina hoki e rahi pera ma te matakaina nei!” ¹⁹ Na tama raa e pallai na pohouru laatou raa ma na rehu, tena ki ppari no ttani tattara ma, “Teenei ku haeo hakaoti roo! Te matakaina erahi nei ku haeo hakaoti roo! Teenei ko te matakaina tera na tama eisi na vakatua raa e oo mai no tootoo tammaki na sileni i na mee taualleka aia eisi raa. Emeia paa saaita koi na mee taualleka te matakaina raa ku llano hakaatoa!”

²⁰ Na tama i te vaelani raa ku hiihia, maitaname te matakaina raa ku seu ria! Na tama TeAtua raa, na aposol ia ma na profet raa ki hiihia! Maitaname TeAtua ku kou ake te hine se tonu raa na hakalono lihu te hine raa ni kou atu i kootou raa!

²¹ Tena he ensel e hai mahi roo etoo te hatu erahi roo noppehi i roto te lottai, tena ki meake, “Babilon te matakaina e rahi raa e me ki lettua iho peenei, tena na tama selavaa hoki tekkite te matakaina raa. ²² Tena se hai tama hoki e lavaa tellono tettani na haap ia ma na reo na tama, ia tetani tepuronu ia ma tetani tepuu eiri i roto te matakaina naa! Se hai tama e me ki hehekau i roto te matakaina naa hoki, tena se hai tama e me ki rono te tama e varu te kamatu. ²³ Se isi hoki te ahi e me ki ura i roto te matakaina naa, ia se isi na tama e me ki avvana i roto te matakaina naa hoki. Na tama ni suisui na mee i roto akoe i mua raa e hakananniu i roto

te maarama nei, tena e mee akoe ni hailaavaka no mariu ake na tama hakaatoa i roto te maarama nei raa ma na pakava akoe raa!”

²⁴ Babilon e too na hakalono llihu e mee na toto na profet ia ma na tama TeAtua raa e mmoe i roto te matakaina naa; hakamaoni, na toto na tama hakaatoa ni mmate i roto te maarama nei raa.

19

¹ Tena imuri te mee nei, anau kurono na reo na tama i te vaelani raa e tattara ma,

“Hakammaha TeAtua,
na mahi hakananniu ia ma na mahi hai mmahi raa ni mahi TeAtua!

² Te hakatonutonu Aia raa e hakamaoni, ia e tonu roo!
Aia e kou ake na hakalono llihu te hine se tonu e pena na mee sakkino i roto te maarama nei raa.

TeAtua e kou ake na hakalono llihu te hine se tonu raa,
e mee te hine raa e taa na tama hehekau Aia raa no mmate.”

³ Tena na tama raa ku kannaa ake hakaraoi hoki ma,
“Hakammaha TeAtua!

Te koku e hamai i te ahi e ttuni te matakaina e rahi raa
e me ki haere tahi koi i aruna se isi te hakaoti.”

⁴ Tena tipu rua ma haa natama hakamattua ia ma e haa na manu e ora tahi raa ku tuthuri no lotu ake TeAtua, te Tama enoho iaruna te Nohorana raa. Tena na tama raa ki meake,
“Amen! Hakammaha TeAtua!”

Te kai te avana te Punua Sipsip

⁵ Tena he reo ku tattara mai peeraa i te kina te Nohorana raa ma,
“Hakammaha TeAtua taatou raa ia ma na tama hehekau Aia raa,
na tama hakaatoa e tauttari Aia raa,
na tama ku mattua raa ia ma na tama pammee raa!”

⁶ Tena anau kurono na reo na tama e tammaki roo, na reo na tama raa e arana pera ma hepeau e mmuu, ia peeraa hoki ma te hatturi e paku.
Anau e rono na tama raa e tattara ma,
“Hakammaha TeAtua!

Maitaname TeAriki,
TeAtua Hai mahi taatou raa ko te Tuku!

⁷ Taatou ki tahhao no hihhia;
taatou ki hakammaha i na mahi hai mmahi Aia raa!
Maitaname te Punua Sipsip raa ku mee ki avana,
tena te hine raa ku tanattana hokoia ma ki avana.

⁸ Te taukupu raa e hakalaakei ria hakatauareka roo.”
(Na laakei e taualleka raa ko na tiputipu taualleka na tama e tauttari TeAtua raa.)

⁹ Tena te ensel raa ku mee mai anau ma, “Taataa te mee nei: na tama e kannaa ria ki oo ake i te kai te avana te Punua Sipsip raa e me ki hakatapu ria.” Tena te ensel raa ki hakapaa ake hoki ma, “Aanei ko na tattara hakamaoni TeAtua.”

¹⁰ Tena anau ku hina atu imua na vae te ensel raa ma ki hakamaru ake tama raa, e meia aia e mee mai anau ma, “Auu se ppena peenaa! Anau he tama hehekau koi, e ssau koi peenaa ma akoe ia ma alaa hakattina ana ia ma na tama hakaatoa e tauttari te hakamaoni Jisas ni hakari ake laatou raa. Hakamaru ake i TeAtua!”

Maitaname te hakamaoni Jisas ni huri ake raa e mee roo na profet raa no hai mmahi te tattara na tattara TeAtua raa.

Te tama e tere te hos makkini

¹¹ Anau ku kite te vaelani raa ku taaraki, tena e isi te hos makkini e tuu. Te tama e noho iaruna te hos raa e hui ma, te Hakatina tahi ia ma te Tonu tahi; Aia e mmata hakaraoi roo ki tonu te saaita Aia e hakatonutonu ia ma te saaita Aia e haere ma ki ppuhu te taua raa. ¹² Na karemata Aia raa e ssau pera ma he ahi e ura, tena Aia e hakapiri tammaki na hau manamana na tuku raa iaruna te pohouru Aia. Tama raa e isi te inoa e mmau iaruna Aia, e meia Aia Hokoia koi e iroa, se hai tama hoki peeraa e iroa te inoa raa. ¹³ Te kaukahu roroa Aia e uru raa e piripiri roo na toto. Tena te inoa Aia raa ko "Na Tattara TeAtua." ¹⁴ Na tama na taua i te vaelani raa e tauttari te Tama raa, na tama raa e huro iaruna na hos makkini, tena ki uru na hekau e makkini hua roo. ¹⁵ Tena he paraamo a e kaa roo ku ssae mai i taha ma te maihu te Tama raa, teenaa ko te paraamo a Aia e me ki ssari na kanohenua hakaatoa raa. Aia e me ki hakamaatua na kanohenua raa ma telaakau tetuku e pena na katana tera selavaa te hakanaue ria raa, tena Aia e me ki nnini na wain i roto na kina e penapena na wain, i te kina te roto hai mahi TeAtua Hakanaani raa e moe raa. ¹⁶ Tena iaruna te kaukahu roroa Aia raa ia ma te vae Aia raa, na tama raa e tatta te inoa ma: "Te Tuku na tuku ia ma TeAriki na ariki."

¹⁷ Tena anau kukite te ensel etuu iaruna telaa. Te ensel raa e kanna ake hakamaro a roo i na manu lellee vaa aruna raa ma, "Oo mai no hakkutu hakaatoa ki kkai te kai hakanaani TeAtua raa!" ¹⁸ Oo mai no kkai na punnohi na tinotama na tuku, na soldia hakananniu na taua raa, na soldia, na punnohi na hos raa ma na tama e huhuro na hos raa ia ma na punnohi na tama roo hakaatoa, na tama hehekau, na tama ettana, na tama hakananniu ia ma na tama mouraro raa!"

¹⁹ Tena anau ku kite te manu kai tama raa ma na tuku i te maarama nei ia ma na tama laatou eppuhu na taua raa ku hakkutu ma ki ppuhu ma te Tama e tere te hos makkini raa ma na tama ppuhu Aia raa. ²⁰ Te manu kai tama raa ku hakapiri ia hapapaa ma te profet mariu tera ni pena na mirakol imua na karemata aia raa. (Aanaa ko na mirakol tera nitatakore na tama eisi te hakamaatino te manu kai tama raa ia ma na tama elotulotu ake te hatu tipua te manu raa.) Te manu kai tama raa ia ma te profet mariu raa kulettua i roto te ahi e ura na salfa raa.

²¹ Na tama ppuhu i te manu kai tama raa hakaatoa ku taaia ria no mmate ma te paraamo a essa mai i taha ma te maihu te Tama e tere te hos makkini raa, tena na manu lellee raa ku kkai na punnohi na tinotama na tama raa no ppohu roo.

20*Simata na hetau*

¹ Anau kukite te ensel e haereiho itaha ma te vaelani, tena aia ettaohi te kii itekina terua ennoto pouri raa ma teseni emmaha iterima aia. ² Aia e hakapiki telapono erahiraa, teenaa ko Satan telapono roo i mua raa, tena ki haihai tama raa ma te seni raa ki tae simata na hetau. ³ Tena te ensel raa kiletu te tama raa i roto terua ennoto pouri raa, tena ki loki te rua raa no mmau roo ki selavaa hoki te tama raa te hai laavaka no tatakore alaa kanohenua ki hakaoti te simata na hetau aia e karapusi raa. I muri te simata na hetau raa aia e me ki hakattana ria he paa saaita koi.

⁴ Tena anau kukite na nohorana iama na tama ennoho iaruna na nohorana raa kutoo na mahi ki hakatonutonu. Anau ekite hoki na anana na tama ni taaia ria no mmate e mee na tama raa ni tattara ake

te hakamaoni Jisas ni hakari ake raa, ia ni tattara ake hoki na tattara TeAtua raa. Na tama raa ni se lotulotu ake te manu kai tama raa ia ma te hatu tipua te manu raa, ia na tama raa hoki se hakammau te hakamaatino te manu raa i na maarae ia ma na rima laatou. Na tama raa ku ora muri, tena ki hakamattua ma Krai pera ma ni tuku i roto simata na hetau. ⁵ (Hakaatoa alaa tama ni mate raa ni se ora muri no ttae roo simata na hetau. Teenei ko te kaamata roo na tama ku ora muri.) ⁶ Na tama i roto na tama kaamata e ora muri raa ki hihhia e mee laatou e hakatapu ria hakaraoi roo. Te mate hakaru raa se isi na mahi ki ttao hi na tama raa; na tama raa e me ki mee pera ma ni maatua TeAtua laaua ma Krai, tena na tama raa e me ki hakamattua ma Krai i roto simata na hetau.

Satan ku torona

⁷ Tena i muri simata na hetau raa kuttae, Satan e me ki hakattana ria i taha ma te kina aia e karapusi raa, ⁸ tena aia e me ki haere no tatakore na kanohenua i te maarama nei raa hakaatoa, teena ko i roto Gok laaua ma Magok. Satan e me ki hakutu mai na tama raa hakaatoa kippuhu, na tama raa e tammaki roo pera ma na kerekere itai raa. ⁹ Na tama raa e ttoha vaa roto na kina hakaatoa i te maarama nei no llepo na kina na tama TeAtua raa e nnoho ia ma te matakaina TeAtua e laoi mahi raa. Emeia te ahi i te vaelani raa e me ki haere iho no ttuni na tama raa hakaatoa. ¹⁰ Tena Satan, te tama ni tatakore na tama raa ku lettua ria i te kina te ahi na salfa raa, ia i te kina hoki te manu kai tama raa ia ma te profet mariu raa ni lettua ria, tena na tama raa e me ki hakalono lihu na saaita hakaatoa te ao ma te poo se isi te hakaoti.

Te hakatonutonu hakaoti

¹¹ Tena anau kukite te Nohorana makkini e rahi roo ia ma te Tama e noho iaruna. Te maarama nei ma te vaelani raa ku huro itaha ma Tama raa no llano hakaoti roo. ¹² Anau kukite na tama e mmate raa, tena na tama roo hakaatoa ku ttuu i mua te Nohorana raa. Na tama raa ku tatallaki na launiu raa, tena teeraa launiu kutaaraki, teena ko te Launiu te Ora. Na tama e mmate raa ku hakatonutonu ria, tautari hea laatou nippena raa, ia tautari hoki hea e mmau i roto telauniu raa. ¹³ Tena te lottai raa kukouake natama ni mmate i roto te lottai raa. Tena te mate ia ma te kina te mate raa kukouake hoki na tama laaua ni ttao hi raa. Na tama raa hakaatoa e me ki hakatonutonu ria tautari hea laatou nippena. ¹⁴ Tena te mate ia ma te kina te mate raa hoki kulettua ria i te kina te ahi raa. (Te kina te ahi nei ko te kina te mate hakaru.) ¹⁵ Na tama na inoa laatou se mmau i roto te Launiu te Ora raa e me ki lettua ria i te kina te ahi raa.

21

Te vaelani ia ma te maarama vahao nei

¹ Tena anau ku kite te vaelani ia ma te maarama vahao nei raa. Te vaelani ia ma te maarama i mua raa ku llano, tena te lottai raa ku hakateki no seai hoki. ² Tena anau ku kite te Matakaina e Tapu raa; te Jerusalem vahao nei raa ku haere iho i taha ma te vaelani TeAtua raa. Te matakaina raa ku oti te tanattana hakaraoi roo pera ma he taukupu e laake ki hakapaa ma te tanata aia raa. ³ Anau e rono te reo e tattara iho hakamaroa roo i te kina te Nohorana raa ma:
 "TeAtua te saaita nei ku noho ma te kanohenua Aia!
 Aia e me ki noho ma na tama raa,
 tena na tama raa e me ki mee pera ma ni tama Aia.
 TeAtua Hokoia e me ki noho ma na tama raa,

tena Aia e me ki mee mo Atua na tama raa.

⁴ Aia e me ki ssoro na vai karemata na tama raa i taha.

Se lavaa hoki he tama e mate,

tena se hai tama e me ki tani te aroha ia ma ku hakalono lihu.

Na tiputipu i mua raa ku llano.”

⁵ Tena te Tama e noho i aruna te Nohorana raa ki tattara mai ma, “Te saaita nei, Anau e me ki mee na mee hakaatoa ki hoou!” Te Tama raa e tattara mai hoki ma, “Taataa te mee nei, maitaname na tattara nei e hakamaoni, tena kootou ki hakattina roo na tattara nei.” ⁶ Tena

te Tama raa ki tattara mai ma, “Na mee hakaatoa ku oti! Anau ko te kaamata ia ma te hakaotioti, te Alfa ia ma te Omega. Anau e me ki hakattana kootou na tama e hiunura ki unu marino se sui te vai te ora e tere tahi raa. ⁷ Na tama e ttuu mmau no ppuhu ma Satan no tae te hakaoti raa e me ki too na mee nei i na rima Anau: Anau ko Te Atua na tama raa, tena na tama raa ni tamalliki Anau. ⁸ Emeia te kina te ahi e ura na salfa raa ko te kina na tama e mattaku nauhie raa, na tama sakkino raa, na tama e ppena na tiputipu sakkino raa, na tama taa tama raa, na tama e hai huri raa, na tama hai panamu raa, na tama e lotulotu na hatu tipua raa ia ma na tama hakaatoa e tattara malliu raa. Teenei ko te mate hakarua.”

Jerusalem vahao nei

⁹ Tena he ensel hokotahi i na ensel e hitu nittuu ma na pakumete e hitu e ppii na hakalono lihu raa ku hamai no mee mai anau ma, “Hamai, tena anau e me ki huri atu te avana te Punua Sipsip raa.” ¹⁰ Te Anana

Tapu raa ku tau i roto anau, tena te ensel raa ku too anau no kkave i aruna te mouna e palluna roo. Te ensel raa e huri mai Jerusalem, te Matakaina e Tapu raa ku hamai itaha ma te vaelani, itaha ma na rima Te Atua,

¹¹ tena e kivakiva ma na mahi hai mmahi Te Atua raa. Te matakaina raa e maahina roo pera ma na hatu e sui mmaha raa, ia essau hoki pera ma he jaspaa, tena emaarama roo pera ma he kalasi. ¹² Te matakaina raa

e isi te tauppa e matoru, ia e palluna, tena e isi hoki sanahuru ma rua na totoka. Tena na inoa te sanahuru ma rua na kaha Israel raa e mmau i aruna na totoka raa. ¹³ E toru na totoka e ttuu i te vahi hokotahi: e toru e ttuu i te vahi te anake, e toru e ttuu i te vahi te kupu, e toru e ttuu i te vahi

tokorau, tena e toru e ttuu i te vahi te laki. ¹⁴ Na tauppa e te matakaina raa e hakatuu i aruna te sanahuru ma rua na hakamau selavaa te naue,

tena na inoa sanahuru ma rua na aposol te Punua Sipsip raa e mmau i aruna. ¹⁵ Te ensel ni tattara mai anau raa ku ttaohi te laakau hahaaite e pena i na gol raa ma ki haaite te matakaina raa, na totoka ia ma na tauppa.

¹⁶ Tellaha ia ma te roroa te matakaina raa e hakanatahi roo. Te ensel raa e too te laakau hahaaite raa no haaite te matakaina raa, tena te roroa ma tellaha ia ma te palluna te matakaina raa e hakanatahi roo hakaatoa, e tae rua simata haa huitarau (2,400) na kilomita. ¹⁷ Kito

te ensel raa ki haaite te tauppa raa hoki, tena te matoru te tauppa raa e tae tipu ono na mita te matoru, teenei ko te haaite te tama raa e hahaaite. ¹⁸ Te tauppa raa e pena i na jaspaa, tena te matakaina raa e pena i na gol

hakamaoni roo, ia essau roo pera ma he kalasi. ¹⁹ Na hakamau se lavaa te naue i na tauppa e ttuu i aruna raa e hakalaakei ria ma na hatu e kivakiva. Te hatu kaamata raa he jaspaa, te hatu hakarua raa he safai, te hatu hakatoru raa he aget, te hatu hakahaa raa he emeral, ²⁰ te hatu

hakarima raa he sadonikis, te hatu hakaono raa he konilian, te hatu hakahitu raa he krisolait, te hatu hakavaru raa he beril, te hatu haka-sivo raa he topas, te hatu hakasehui raa he krisopres, te hatu hakasehui

ma tahi raa he haiasin, te hatu hakasehui ma rua raa he ametis. ²¹ Tena natotoka sanahuru ma ruaraa nipure kivakiva sanahuru ma rua. Te totoka hokotahi e pena i te pure kivakiva hokotahi. Tena na mateara te matakaina raa e pena i na gol e ssau roo pera ma he kalasi.

²² Anau seisi te hare tapu ekite etuu ite matakaina raa, maitaname te Hare Tapu te matakaina raa ko Te Atua Te Ariki Hakanaaniu ia ma te Punua Sipsip raa. ²³ Tena telaa ia ma te maremo raa ku setau hoki te hakamaahina ake ite matakaina raa, maitaname na mahi Te Atua raa e hakamaahina ake i aruna te matakaina raa, tena te Punua Sipsip raa ko te lamu te matakaina raa. ²⁴ Na kanohenua hakaatoa e me ki hahaere i roto te maahina telamu raa, tena na tuku ite maarama nei raa e me ki kou mai na hekau taualleka laatou raa ite matakaina raa. ²⁵ Na totoka te matakaina raa e me ki ttuu tallaki na aho hakaatoa, na totoka raa se lavaa te ppui, e mee te matakaina raa e me ki maarama tahi, seisi te poo. ²⁶ Na mahi ia ma na mee taualleka na henua hakaatoa raa e me ki kou mai ki mmoe i te matakaina raa. ²⁷ Emeia se hai mee e kkere e lavaa te tae mai i te matakaina raa, ia na tama hoki e ppena na tiputipu sakkino raa ia ma na tama tattara malliu raa se lavaa te uru i roto te matakaina raa. Na tama koi na inoa laatou raa e mmau i roto te Launiu te Ora te Punua Sipsip raa e me ki uru i roto te matakaina raa.

22

¹ Te ensel raa e huri mai hoki anau te riva e kou mai te ora raa, te riva raa e maarama hua roo pera ma he kalasi, tena te riva raa hoki etere mai peeraa ite Nohorana Te Atua ia ma te Punua Sipsip raa, ² ia etere vaa lottonu te mateara te matakaina raa. Tena te laakau te ora raa e homo saa vahi terivaraa, tena sanahuru ma rua navahao i roto te hetau hokotahi, te laakau raa e me ki hua na hua. Te laakau raa e me ki hua na marama hakaatoa, tena na laumea te laakau raa e lavaa hoki te tokonaki na tama na kanohenua hakaatoa ki taualleka. ³ Na mee hakaatoa Te Atua se hihai raa se lavaa te mmoe i te matakaina raa.

Te Nohorana Te Atua ia ma te Punua Sipsip raa e me kittuu i roto te matakaina raa, tena na tama hehekau Aia raa e me ki lotulotu ake Tama raa. ⁴ Na tama raa e me ki kkite na karemata Te Atua, tena te inoa Aia raa e me ki mmau i aruna na maarae na tama raa. ⁵ Te matakaina raa se lavaa te isi te poo, tena na tama raa se lavaa te mannatu ma ki hakaura na lamu ia ma te laa raa ki hakamaahina ake, maitaname Te Ariki Te Atua ko te maahina na tama raa, tena na tama raa e me ki hakamattua pera ma ni tuku na vahao hakaatoa.

Krais e me ki vaakai mai

⁶ Tena te ensel raa ki mee mai anau ma, “Na tattara nei e hakamaoni roo, tena akoe ki hakatina. Te Ariki Te Atua, te Tama ni kou ake Te Anana Tapu Aia ina profet raa kuoti te kauna te ensel Aia raa ki huri ake na tama hehekau Aia raa hea se roroa ku kapihi mai raa.”

⁷ Tena Jisas ki tattara mai ma, “Hakallono! Anau se roroa ku haere atu! Na tama e tauttari na mee i roto na tattara te launiu nei e tattara ma e me ki kapihi mai raa e me ki hakatapu ria!”

⁸ Anau ko Jon, anau ni rono, ia ni kite na mee nei hakaatoa. Te saaita anau ku otiroo terono, ia ku otiroo te kite na mee nei raa, tena anau ku hina atu imua na vae te ensel ni huri mai na mee nei raa, tena anau ku mee ma kilotu ake te ensel raa. ⁹ Emeia te ensel raa e tattara mai anau ma, “Auu se ppena peenaa! Anau he tama hehekau hoki peenaa

ma akoe hakapaa ma na taina akoe na profet raa ia ma na tama hakaatoa ni tauttari na tattara i roto telauniu nei raa. Lotu ake hakaatoa i TeAtua!" ¹⁰ Tena te ensel raa ki tattara mai hoki ma, "Auu se huu ma akoe na mee i roto na tattara telauniu nei etattara ma e me ki kapihi mai raa, maitaname te saaita na mee nei e me ki kapihi mai raa ku taapiri koi. ¹¹ Na tama sakkino raa ki nnoho ma te sakkino laatou raa, na tama e ppena na tiputipu sakkino raa ki nnoho ma na tiputipu sakkino laatou raa, na tama e taualleka raa ki nnoho ma te taualleka laatou raa, tena na tama telotu e ttapu raa ki nnoho ma na tiputipu e ttapu laatou raa."

¹² Tena Jisas ki mee mai ma, "Hakallono! Anau se roroa ku haere atu! Anau e me ki haere atu ma na tuhana no kou atu tautari hea kootou ni ppena raa. ¹³ Anau ko te kaamata ia ma te hakaotiote, te Alfa ia ma te Omega."

¹⁴ Na tama e ssoro na hekau laatou no matahua raa e isi na mahi ki kkai na hua te laakau e kou mai te ora raa, tena ki haere hihhia hoki no uru i roto na totoka te matakaina raa. ¹⁵ Emeia na tama e me ki nnoho i aho ma te matakaina raa ko na tama e ppena na tiputipu sakkino raa, na tama hai panamu raa, na tama e haere hai huri raa, na tama taa tama raa, na tama e lotulotu na hatu tipua raa ia ma na tama e malliu mahi i na tattara laatou raa ia ma na mee laatou e ppena raa.

¹⁶ "Anau Jisas, Anau ni kauna te ensel Anau raa ki tattara atu na tattara nei i roto na harelotu. Anau e mamaoha iho i te hareakina Devit; Anau ko te tapao e maarama mahi roo."

¹⁷ Tena TeAnana Tapu ia ma Te Hine te Punua Sipsip raa ki mee mai ma, "Oo mai!"

Tena na tama hakaatoa ellono na tattara nei raa ki mee mai hoki ma, "Oo mai!"

Oo mai na tama e hiunu raa no too te vai e kou atu te ora raa pera ma he hoki kime kootou e hihhai.

Na tattara hakaoti

¹⁸ Anau Jon, anau etattara hai mahi atu ikootou na tama hakaatoa ni llono na mee i roto na tattara telauniu nei etattara ma e me ki kapihi mai raa. Kame he tama e hakapaa ake alaa tattara hoki i aruna na tattara nei, tena TeAtua e me ki hakapaa ake alaa hakalono lihu hoki i te tama naa pera ma hea e mmau i roto telauniu nei raa. ¹⁹ Kame he tama e ssoro na tattara i roto telauniu nei e tattara ma e me ki kapihi mai raa, TeAtua e me ki ssoro hoki te tuhana te tama naa i na hua te laakau e kou mai te ora raa ia ma te Matakaina e Tapu te launiu nei e tattara mai raa.

²⁰ Te Tama e hakari mai na tattara nei hakaatoa raa e mee mai ma, "Hakamaoni roo! Anau se roroa ku haere atu!"

Ku hakamaoni roo. TeAriki Jisas, Akoe ki hamai!

²¹ Na mahi TeAriki Jisas ki nnoho ma taatou na tama roo hakaatoa.